Произведения На Карл Май Том 36 – Разкази в Северна Африка

Съдажание

Гибелни пясъци (Bd. 10)
Край Тихия океан (Bd. 11)
По непознати пътеки

Annotation

Разказите ни водят в Северна Африка. Кара бен Немзи отново се проявява като спасител в опасностите и към приятелите и към враговете си. Членове на разбойнически банди, които правят Сахара не съвсем безопасно място, търговци на роби и грабителски племена в пустинята, това са най-лошите врагове.

Трите тома с къси приключенски разкази се наричат:
Гибелни пясъци (Bd. 10)
Край Тихия океан (Bd. 11)
По непознати пътеки (Bd. 23)

- Карл Май
  - Първа глава
  - Втора глава
- info
  -
- notes
  - 1
  - 2
  - 3
  - 4
  - 5
  - 6
  - 7
  - 8
  - 9
  - 10
  - 11
  - 12
  - 13
  - 14
  - 15
  - 16

- 17
- 18
- 19
- 20
- 21
- 22
- 23
- 24

Карл Май
Гибелни пясъци

Първа глава
Планинските пещери на Сахара

Слънцето почти беше вече извървяло дневния си път. Ето защо след непоносимата жега бях легнал малко встрани от кладенеца изцяло в сянката на моята ездитна камила, докато другите керванджии се бяха настанили около застоялата солено-сладка вода и внимателно слушаха хвалебствените слова на моя кадим [1] Камил, с които не спираше да ме превъзнася. Можех да разбирам всяка дума и с тайно удоволствие слушах какви усилия полагаше, за да представи безбройните ми добри качества във възможно най-благоприятната светлина.

— Ти се казваш Абрам Бен Сакир и си богат човек, нали? — попита той седящия до него търговец от Мурсук. — И колко плащаш на ден на всеки от придружителите си в това пътуване?

— По двеста каури [2] — с готовност отвърна човекът. — Не е ли достатъчно?

— Да, за туй, което притежаваш, е достатъчно. Но моят сихди е много по-богат от теб. Той се казва Кара Бен Немзи и в оазисите на неговата родина пасат хиляда коня, пет хиляди камили, десет хиляди кози и двайсет хиляди овце с тлъсти опашки и всичките животни са негови. Всекидневно ми дава по един Абун Нокта, [3] тъй че, когато се завърна в моя дуар, аз ще съм по-богат и от теб. Ха кажи ми какво си ти в сравнение с него?

Този самохвалко страшно лъжеше, защото му плащах по един сребърен талер седмично, а не всеки ден, така че пресметнато той получаваше дневно по около петдесет пфенига. Богатият търговец само вдигна рамене и каза:

— Аллах дава и Аллах взема, всички хора не могат да бъдат еднакво заможни.

— Прав си — кимна Камил — и понеже моят господар е любимец на Аллаха, той е получил много неща от него. Ти имаш ли представа колко е прочуто името на хаджи Кара Бен Немзи във всички страни и сред всички народи на земята? Той говори на всичките четири хиляди и петдесет езика, знае имената на всичките осемдесет хиляди животни и

растения, умее да лекува всичките десет хиляди болести и убива лъва с един-единствен куршум. Неговата майка беше най-красивата жена на света. Майката на неговия баща наричаха олицетворение на всичките добродетели, а пък трийсет и шестте жени, които има, са покорни, хубави и ухаят на амбра като райските цветя. Той е побеждавал войските на всички герои. Пред неговия глас трепери дори черната пантера, а ако дойдат да ни нападнат онези разбойници туарегите, в чиито земи се намираме, за съжаление, в момента, то ще е достатъчна неговата малка пушка, за да ги обърне в бягство. Погледни го! Виждаш ли, че носи две пушки, една голяма и една малка? С голямата като нищо ще срине цяла кала [4], а пък с малката може да стреля сто хиляди пъти, без да зарежда, и затуй тя се нарича бундикийет ет текрар. [5] Кажи-речи ми се иска тези негодници да се появят и тогава ще видите…

— Мълчи, за Бога! — побърза да го прекъсне шейхът ал джемали. — Ако споменаваш за тези убийци, на шейтана като нищо може да му хрумне наистина да ни ги докара на главата и тогава сме загубени!

— Загубени ли? След като моят ефенди, а също и аз сме при вас?

Навярно той щеше да продължи да дърдори в същия дух, но ето че шейхът ал джемали посочи към слънцето и каза:

— Погледнете, мъже, слънцето докосва вече хоризонта! Идва часът за вечерната молитва. Възхвалете Аллаха, прославете го и му отдайте нужната почит!

Всички скочиха на крака, потопиха ръце във водата, после коленичиха с лице към Мека и започнаха да се молят с предписаните поклони и движения на ръцете, повтаряйки думите на свещената фатиха след стария шейх ал джемали.

Междувременно аз също коленичих в пясъка, за да кажа моята християнска вечерна молитва, естествено, без да повтарям движенията на арабите, защото и без друго не бях премълчал пред тях, че не съм мохамеданин. Още миналия ден, веднага след като с моя Камил бях догонил техния търговски керван, бях достатъчно искрен да им го кажа. Въпреки това те ми бяха разрешили да се присъединя към тях.

Когато молитвата свърши и се изправихме на крака, забелязахме, че от север към нас се приближава самотен ездач на камила. Неговата хеджина бе превъзходен бързоног бегач, а въоръжението му се

състоеше от дълга арабска пушка и два ножа. Ножовете бяха закрепени за гривните на китките му. Този начин за носене на ножове е много опасен за противника — по време на ръкопашна схватка туарегът се стреми да го прегърне и да забие двете остриета в гърба му.

— Селям! — поздрави той, като скочи от седлото, без да изчака камилата да коленичи. — Разрешете ми да напоя тук моята хеджина и да ви предупредя да се пазите от враговете, срещу които яздите!

Той се беше загърнал с дълъг бял бурнус, изпод чиято качулка се виждаше гъстата му черна коса, обилно намазана с мас. Беше висок и як човек. Имаше кръгло лице със сплеснати скули, къс, почти чип нос, малки очи и закръглена брадичка. Ако носеше «литхам», онази кърпа на лицето, която оставя открити само очите, то щях да съм напълно убеден, че пред мен е застанал туарег.

— Бъди ни добре дошъл — отвърна шейхът, когато ездитното животно на непознатия само се затича към водата. — Но кого имаше предвид, като спомена за някакви врагове?

— Имошарите — отговори човекът.

Тази дума има същото значение, както и думата туареги, с която си служат само арабите, докато самите хора от въпросното разбойническо племе се наричат имошари.

— Искаш да кажеш туарегите? Нима ще се натъкнем по пътя си на неколцина от тях?

— Даже са твърде многочислена банда и се намират в оазиса Сегедем.

— Аллах! Точно там смятахме да пренощуваме!

— Няма да можете. Ние бяхме цял керван от над трийсет мъже с осемдесет камили. Пътувахме от Бир Ишайя и мислехме, че сме в безопасност. Но щом пристигнахме в Сегедем, веднага бяхме нападнати от скрилите се там имошари и въпреки храбрата ни съпротива всички керванджии бяха изклани. Аз съм единственият човек, който успя да избяга.

— Аллах! — слисано възкликна старият шейх. — Шейтанът е изпречил тези кучета на пътя ни! Те сигурно ще останат да дебнат в Сегедем. Какво да правим? Дали да чакаме, докато си отидат, тук, край Бир Икбар, чиято вода само в крайна нужда може да се пие от хора, а пък за животните ни няма да стигне дори за един ден?

Той огледа объркано хората. Лицето на търговеца Абрам Бен Сакир придоби разтревожен израз.

— Не можем ли да заобиколим оазиса Сегедем?

— Не — отвърна шейхът. — На изток е невъзможно, понеже най-близкият извор в онази посока се намира на цели три дни път оттук, и то в земите на тибусите, а обиколният път на запад би ни отвел в планините на Магхауир ес сухур, [6] които не познавам.

— Но аз знам пътя през онези планини — заяви непознатият.

— Ти ли? — учудено попита шейхът. — В такъв случай би трябвало да си кабир, който да има далеч по-голям опит от мен, а моите години са дваж повече от твоите.

— Така е, кабир съм. Но възрастта не играе никаква роля. Добре познавам тези земи, понеже много пъти съм минавал оттук. Бях кабир и на кервана, който бе нападнат от имошарите, и нямаше да мога да се спася, ако не познавах пътищата през пустинята. Аз съм воин от племето бени риах, а името ми е Омар Ибн Амарах.

Вярно е, че арабското племе бени риах живее във Фесан, но ми беше трудно да повярвам, че този кабир е арабин, още повече, че нарече туарегите имошари, което един арабин не би направил. Но явно шейхът ал джемали нямаше моите съмнения, защото каза:

— Известно ми е, че бени риахите са мъже, които много добре знаят пътя от Мурсук до Билма. Значи ти вярваш, че по този път ще можем да заобиколим оазиса Сегедем и да избегнем туарегите?

— Да, по-лесно е, отколкото си мислиш. Ако тръгнем оттук и опишем широка дъга около оазиса, опасността ще остане вдясно от нас, а ние успешно ще се доберем до Бир Ишайя. Аз ще ви водя, защото ми се струва, че всички твои спътници имат това желание.

— Така е, имат го. Седни при нас и бъди наш гост! Сега ще се нахраним и след вечерната молитва тръгваме на път.

— Готов съм да бъда ваш водач и гост, но първо ще ми кажеш какви са тези мъже, чиито шейх ал джемали, както изглежда, си станал.

— Ето тук виждаш Абрам Бен Сакир, търговец от Мурсук, комуто принадлежат всички товарни камили и слуги. Тръгнахме от Билма и трябва да го заведа до Мурсук. А ей там са застанали двама пътници, които се присъединиха към нас едва вчера. Този е хаджи Кара Бен Немзи от Франкистан, а другият е неговият слуга Камил Бен Суфаках.

Кабирът ни прониза с острия си поглед и сърдито попита Камил:

— Значи името ти е Камил Бен Суфаках, а? И от кое племе си?

— Аз съм джерар от ферката Ишели.

— Как тогава като мюсюлманин си станал слуга на един неверник? Позор и проклятие за теб! Дано геената те погълне!

Той го заплю. Моят Камил спокойно преглътна тази обида, защото беше храбър само на думи, а на дело беше страхливец, какъвто едва ли можеше да се намери друг по земята. Единственото, което посмя да направи, беше да се обърне със следния укорителен въпрос към мен:

— Сихди, нима ще търпиш да обиждат така твоя верен слуга, ти, геройт на героите, който има две пушки?

— Геройт на героите! — презрително се изсмя кабирът. — Как е възможно един гяурин да е герой! Ще ти покажа как човек трябва да разговаря с такова вонящо куче.

Той се насочи към мен, спря на три крачки и като ме погледна унищожително с огнените си очи, ме попита:

— Християнин ли си?

— Да — отвърнах му най-спокойно.

— И си мислиш, че наистина ще те заведа до Мурсук, така ли?

— Не!

— Не ли? — учуди се той. — Отгатна. Един правоверен син на Пророка никога няма да се унижи да стане кабир на някой християнин, чиято душа е определена да отиде в ада.

— Лъжеш се. Нямах предвид това, което си мислиш. Исках да кажа само, че изобщо нямаш никакво намерение да заведеш до Мурсук когото и да било.

— Машаллах! Какво ще ми попречи да те поваля на земята заради тази обида?

— Я не ставай смешен! Един туарег, какъвто си ти, не може да ме повали на земята.

Той беше вдигнал вече юмрук, за да ме удари, но от смайване си свали ръката.

— Какво? За туарег ли ме смяташ? Защо?

— Не съм длъжен да ти давам обяснения. Но защо не искаш да си продължиш ездата за Билма, а се каниш да поемеш обратно за Мурсук? Защо веднага не си тръгнал натам още когато керванът ти е

бил нападнат в оазиса Сегедем, ами си продължил да яздиш цял ден насам?

— Защото… защото…

Той се запъна и млъкна. Въпросът ми го беше поставил в такова затруднение, че едва след известно време успя да продължи:

— Защото имошарите ми бяха отрязали пътя и нямаше как да се върна.

— Но това не може да е било причина, за да продължиш да яздиш нататък още един цял ден. Не вярвам на нито една твоя дума. Не се съмнявам, че туарегите дебнат някъде, но вероятно не са в Сегедем, а по-скоро предполагам, че ти се каниш да ни заведеш при тях. Ти си техен расул, [7] джасус, [8] който ще ни вкара право в ръцете им. Навярно те са се скрили нейде в района на пещерите, защото искаш да ни поведеш натам.

Казах всичко това с толкова убедителен тон, че му беше необходимо известно време, за да превъзмогне слисването си, но после той гневно избухна:

— Аллах! Наричат ме джасус, джасус, като благодарност за това, че искам да спася тези хора! Гяурско псе, вониш ми на мърша, която гъмжи от червеи! Аз ще те…

— Мълчи! — прекъснах го. — Не казвай нито една такава дума повече! Като християнин останах досега спокоен от твоите обиди, но ще се погрижа и теб да успокоя, ако продължиш да говориш подобни думи. Ако до днес между познатите си не си имал някой християнин, сега ще се запознаеш с такъв човек и никакъв Пророк няма да ми попречи да ти покажа, че в сравнение с мен си просто едно хлапе!

— Хлапе ли? — яростно ми изкрещя той. — Ще ми платиш за тази обида! Куче, ето ти и двата ножа!

С един скок той се озова до мен, разтваряйки ръце, за да ме притисне до гърдите си и да забие двете остриета в гърба ми. Но аз го изпреварих. Ударих го с юмрук отдолу под брадичката така, че той отхвръкна назад и се просна на пясъка. Ала в следващия миг пак скочи на крака и насочи към мен пушката си, която изобщо не беше изпуснал. В мига, когато изщрака петлето й, аз бързо посегнах, изтръгнах я от ръцете му, отскочих две крачки назад и се прицелих в него.

— Кротувай, хлапако, иначе ще те пронижа собственият ти куршум! Върви си у дома при твоите близки и помоли майка си да ти даде някоя играчка, която повече да ти подхожда от тази пушка!

Изстрелях заряда, а после ударих косо приклада в земята така, че пушката се строши на две. Щом чу слабия шум от счупването й, кабирът нададе див рев и отново се нахвърли върху мен. Изобщо не обърна внимание, че вдигнах крак, и получи такъв ритник в стомаха, който го простря на земята. Незабавно го затиснах с коляно и му нанесох силен юмручен удар в слепоочието, който го «успокои», както заплашително го бях предупредил. После той остана да лежи съвсем неподвижно.

— Какво направи! — гневно ми викна шейхът. — Приехме те сред нас и ти позволихме да яздиш заедно с кервана, а ти ни се отплащаш, като убиваш човека, който искаше да ни спаси.

— Нямаше да ви спаси, а щеше да ви погуби! Впрочем той е само в безсъзнание. Прегледай го!

Той коленичи до кабира и се убеди, че съм прав, но това никак не смекчи гнева му. Продължи сърдито да ми вика:

— Вярно, не е мъртъв, но ти го преби и му строши пушката. Според закона на пустинята това се заплаща с кръв. Ще трябва да те съдим.

— По-добре съдете него! Аз твърдя, че той е туарег, който иска да ви поведе към гибел. Ако не ми повярвате, може би още следващия ден ще ви докаже, че не съм се излъгал. Не се страхувам от решението ви. Кой ще ми попречи да седна на моята хеджина и да си отида? Всичко на всичко вие сте дванайсет души. Тези два малки франкистански табанджа, [9] наречени револвери, имат два пъти по шест куршума, а само това е достатъчно никой от вас да не може да припари до мен, без изобщо да посягам към пушките си. Предполагам, че ти си единственият човек от кервана, който е враждебно настроен към мен. Невъзможно е Абрам Бен Сакир да има желание да остави живота си, товарите и камилите си в ръцете на туарегите. Сигурно и неговите хора са на същото мнение.

— Каквото и да говориш, няма да избегнеш последиците! Хора, я хванете кабира! Ще го отнесем при извора и ще напръскаме лицето му с вода, за да върнем душата му към живот.

Керванджиите понесоха кабира. За момента той изобщо не ме интересуваше. Отново седнах при моята хеджина и за да не бъда изненадан неподготвен, взех в ръка един от револверите си. От любопитство Камил също се приближи до извора, за да види какъв ще е резултатът от усилията на хората да съвземат непознатия. Там керванджиите бяха образували гъста тълпа, но тъй като в момента се беше вече стъмнило, не бе възможно да се различат отделните движения на хората. После забелязахме, че кабирът дойде в съзнание и мъжете насядаха около него да се съвещават. Само двама останаха по-настрани и започнаха нещо тихо да си говорят. Те бяха моят Камил и търговецът, както разбрах по-късно, слугата ми взел да му обяснява, че съм бил по-умен от всички други и че не трябвало да ги слуша, а да следва моите съвети. Настоятелните му думи явно направиха впечатление на Абрам Бен Сакир, защото той дойде при мен и заговори:

— Сихди, твоят слуга ми каза, че не бивало да слушам шейха джемали, а трябвало да разчитам само на теб. Наистина ли мислиш, че онзи човек е шпионин на разбойниците?

— Да. Имам си няколко причини, които и да споделя с теб, пак не би разбрал. Ще ти кажа само, че не пътувам за пръв път през ес Сахар, а и на други места съм събрал достатъчно голям опит от общуването си с типове от неговия сой. Нямам никакво желание да яздя към Планините на скалистите пещери, за да попадна там в ръцете на туарегите.

— Аллах, уаллах, таллах! Какво да направя? Обещах да се съобразявам с разпорежданията на шейха ал джемали. Така се разбрахме още когато го наех, а и моите хора имат повече доверие на него, отколкото на твоите думи. Тъй като те са мнозинство, ще се видя принуден да дам съгласието си да ни води кабирът.

Сихди, ще бъдеш ли така добър да ми изпълниш една молба? Не ме изоставяй, ако ме накарат да яздя към скалите!

— Не ти е необходимо да ме молиш за помощ. Стига само да заявиш, че на всяка цена ще тръгнеш за Сегедем.

— Но те са мнозинство и ще ме принудят да се подчиня. Тези хора не са ми слуги, а само ги наех за това пътуване. Може би и ти знаеш, че според обичаите в пустинята по време на голяма опасност гласовете

на подчинените имат същото значение, както и гласовете на господарите. Тъй че не ме изоставяй!

— Ще си помисля.

— Добре, помисли си и после ми кажи какво си решил! Въпреки подозренията ти аз все пак съм склонен да вярвам на кабира, защото ми се струва невъзможно някой правоверен мюсюлманин да се окаже толкова вероломен клетвопрестъпник. Но той не е правоверен мохамеданин, мога да ти го докажа. Когато слънцето се потопи в Пясъчното море, ние започнахме да се молим, кабирът обаче не се е молил, тъй като по определеното време за молитва е бил на път и се появи тук точно когато току що бяхме завършили молитвата си. А който пропусне да се помоли по това време, той не е истински привърженик на Пророка, а който не е такъв, като нищо може да стане клетвопрестъпник. Не си ли на същото мнение? Сихди, ти си по-прозорлив от мен.

И защо не е участвал в сражението, когато е бил нападнат керванът му? Защо сега си седи ей там най-спокойно край водата и само приказва срещу мен, а няма смелостта за каквито и да било действия? В гнева си преди малко ме нападна, но след като яростта му се изпари, той се отказа да ми отмъщава, защото много добре знае, че отмъщението му може да бъде съвсем безопасно, ако тръгнем подир него към планинските пещери. Там ще ни нападнат и когато ни пленят, ще ме убие, без да рискува ни най-малко туарегската си кожа.

— Сихди, чуе ли те човек да говориш така, няма как да не повярва, че си отгатнал истината. Най-умното, което мога да направя, е за трети път да те помоля да ме вземеш под закрилата си.

— Направя ли го, много вероятно самият аз ще се озова в такова положение, че ще ми бъде необходима нечия закрила. Следователно молбата ти е просто една подкана към мен, заради теб да се изложа на опасност…

Тук бях прекъснат. В този миг се разнесе силният глас на шейха ал джемали:

— Правоверни, ставайте за вечерна молитва, защото вече е тъмно и последната дневна светлина съвсем изчезна зад края на земята!

Мъжете намокриха с вода ръцете си, гърдите и челата си, отново коленичиха с лице към Мека и започнаха да се молят, повтаряйки неговите думи.

След като последната за деня молитва свърши, шейхът ал джемали се изправи на крака и заповяда на хората си да товарят камилите, за да тръгват на път.

— А накъде? — попита търговецът.

— Естествено към пещерите — гласеше отговорът му.

— Няма ли да е по-добре да яздим право към оазиса Сегедем?

— Казваш го само защото Кара Бен Немзи предпочита да поеме натам, нали?

— Да.

— Ако държиш повече на мнението на един гяур, отколкото на думата на правоверен мюсюлманин, тогава върви натам, никой няма да те задържи. Ние обаче избираме заобиколния път през планинските пещери, понеже животът ни е твърде скъп, за да обръщаме внимание на глупостите на един неверник.

— Но моите хора трябва да пътуват с мен!

— Трябва ли! Та ние сме свободни мъже, а и ти тържествено ми обеща да се съобразяваш с моите нареждания. Ще гласуваме и тогава ще видиш дали те ще последват теб и християнина, или ще се вслушат в своя разум.

След като проведохме гласуването, се оказа, че всички, с изключение на търговеца, на моя слуга и на мен, бяха готови да последват кабира. Абрам Бен Сакир се приближи до мен, за да се извини, и за четвърти път да ме помоли да не го изоставям.

Той току-що се беше отдалечил, когато доловихме някакъв шум, който се приближаваше откъм запад. Това бяха стъпки на камили и скоро, въпреки тъмнината, видяхме пред нас да се появяват ездачи. Изглежда те също ни забелязаха, защото един силен глас извика:

— Уакиф — стой! Край извора има вече хора. Вземете пушките!

Нашият стар шейх ал джемали се нагърби да отговори:

— Мир вам. Ние не сме нито воини, нито разбойници. Елате да напоите животните си, а и самите вие Да се освежите с вода!

— Вие кафила ли сте?

— Да.

— Откъде идвате и накъде отивате?

— Пътуваме от Билма за Мурсук.

— Колко души сте?

— Четиринайсет.

— Направете ни тогава място! Но ако си ни излъгал, ще ти отсечем главата!

Ездачите се приближиха предпазливо. Човекът, който ни бе заговорил, яздеше на няколко камилски дължини пред другите. След като внимателно огледа бивака ни, едва тогава даде знак на хората си да дойдат.

— Наистина са само четиринайсет души. Можем да сме спокойни. Елате!

Той говореше на арабски, но си служеше с него по такъв начин, който ме наведе на мисълта, че е тибус. След като слязоха от камилите си, аз ги преброих. Бяха точно двайсет мъже. Изглежда с тях пътуваше и някаква жена или пък девойка, защото една от камилите им носеше на гърба си тахтиреуана, [10] една от онези закрити със завеси леки бамбукови носилки, чиито дълги пръти, окичени и украсени с какви ли не панделки и знаменца, й придаваха през нощта твърде призрачен вид.

Изглежда предводителят на новопристигналия керван беше опитен воин, защото настани хората си така, че в случай на враждебни действия от наша страна, да бъдат в по-изгодно положение. Той беше въоръжен с дълга арабска пушка, с две метателни копия и сабя, а навярно имаше също ножове или пистолети. Шейхът ал джемали го поздрави със «селям!» и добави:

— Виждаш, че при нас няма от какво да се страхуваш и ще ни извиниш, че ни се иска да узнаем що за хора сте вие.

Човекът гордо му отговори:

— Ние сме тибуси от племето решаде и сме тръгнали за Або.

— От племето решаде? Но тогава сте смъртни врагове на туарегите от Асбен, а?

— Да, техни врагове сме. Аллах да ги прокълне!

— И все пак идвате от запад, където те живеят, нали?

— Да, оттам идваме.

— Тогава сигурно сте много смели мъже. Щом един толкова малоброен отряд от воини дръзне да навлезе в земите на смъртните си врагове, то…

Тук той бе прекъснат от вик? разнесъл се откъм тахтиреуаната. Някой извика три-четири думи, които не разбрах. Изглежда бяха на берберски. Но тъй като бях запознат само с диалекта на берберите бени

месаб, то аз предположих, че въпросните думи са от езика на туарегите. И колко странно! Веднага след това кабирът, комуто нямах никакво доверие, с няколко бързи крачки се озова при тахтиреуаната и от своя страна зададе въпрос, но аз и него не разбрах. Някакъв женски глас, а може да беше и на момче, му отговори иззад завесите. Ето че в същия миг притича предводителят на тибусите, сграбчи кабира за ръката, грубо го дръпна и гневно го изруга:

— Каква работа имаш тук, при носилката на моята ум бент? Не знаеш ли, че това е забранено? Махай се оттук!

Ум бент ще рече «майка на дъщерята» и би трябвало да означава «жена», тъй като мохамеданите никога не изговарят същинската дума за «съпруга». Кабирът остана кратко време неподвижен, като че трябваше да се пребори с някакво силно вълнение, което не искаше да покаже.

Тъмнината скриваше израза на лицето му. Най-сетне той отговори с такъв тон, който трябваше да мине за спокоен, но по него ясно си личеше какви големи усилия полагаше, за да се овладее.

— Ум бент ли? На мен ми се стори, че чух гласа на някакво момче.

— Не е момче, а и да беше, ти мислиш ли, че щеше да повика тъкмо теб? Кой си ти, какъв си?

— Казвам се Омар Ибн Амарах и съм кабирът на този керван.

— Кога ще си тръгвате оттук?

— Току-що се канехме пак да поемем на път.

— И ние няма да се бавим, понеже бързаме да стигнем до Або. Тъй като сте миролюбиви хора, можем да яздим заедно до оазиса, защото едва след него пътищата ни се разделят.

— Но ние няма да яздим към Сегедем, понеже оазисът е зает от туарегите, а те се скитат и из цялата област на изток оттук.

Изглежда тибусът се изплаши, тъй като бързо отстъпи назад.

— Туарегите ли? Тези песове? Сигурен ли си?

— Да, защото идвам от Сегедем. Бях кабир на един кафила, който беше нападнат там, и аз съм единственият човек, успял да избегне смъртта. Ние няма да яздим до Сегедем, а по заобиколен път на запад ще стигнем до извора Ишайя. Няма как да се измъкнем на изток, тъй като имошарите се скитат и в онзи район.

Този човек отново употреби думата имошари вместо туареги. Освен това ми направи впечатление, че особено наблегна на последното изречение. Пътят на тибусите водеше на изток. Защо ли ги предупреждаваше да не пътуват в тази посока? Та нали отначало не ни беше казал, че и там можем да се натъкнем на туарегите! Дали не преследваше целта да накара тибусите да тръгнат заедно с нас към пещерите? И ако наистина беше така, каква ли беше причината? Дали беше разбрал подвикнатите думи от тахтиреуаната? Тогава без съмнение щях да изляза прав, че е туарег. Кабирът ставаше все по-подозрителен.

Тибусът продължи да го разпитва и узна същото, което той ни беше вече разказал. После направи знак на хората си да се съберат около него и започнаха тихо да се съвещават, тъй че никой да не може да разбере и дума от разговора им, а после отново се обърна към кабира:

— Знаеш ли от кое племе са туарегите, за които спомена?

— Не. Не разбирам нищо от езика на тези имошари, но когато ни нападнаха, ги чух да викат две думи, а са ми разказвали, че по време на нападение винаги крещели името на племето си и на техния предводител. Онова, което долових, беше: келоуи и Рагата.

— Аллах, Аллах, вярно е! Рагата се казва амгарът [11] на източните туареги келоуи, а също така знам, че той е тръгнал с воините си на грабителски поход. Благодаря на Аллаха, че ми разреши да се срещна с теб, иначе въпреки храбростта ни туарегите щяха да ни избият до крак! Значи искате да минете през Магхауир ес сухур. Много тежък път! Мислиш ли, че ще успеем да се доберем до извора Ишайя здрави и читави?

— Убеден съм, че никъде по този път няма да срещнем и един-единствен туарег.

— После бих могъл от Ишайя да свърна на изток и така да избегна застрашаващата ни опасност. Но преди да реша дали да яздя с вас, или не, трябва да знам що за хора сте.

— Мен вече ме познаваш. Нашият кафила е собственост на този търговец от Мурсук, който се казва Абрам Бен Сакир. Неговите хора са миролюбиви камилари, наети от него. А там седи един човек, който едва вчера се присъедини към нас заедно със своя слуга. Той е гяур, християнин, а името му е Кара Бен Немзи.

— Пфу! Между вас има християнин? Че как тогава да язди с вас човек? Онзи, който търпи при себе си такова псе, предизвиква гнева на Аллаха! Ще поогледа тази воняща бак. [12]

Той се приближи, наведе се към мен и се взря в лицето ми. Останах да седя на мястото си, без да помръдвам. После тибусът отстъпи назад, изплю се на земята и каза:

— Има лице на мъж, ала душата му е на страхливец, иначе не би понесъл толкова търпеливо моя презрителен поглед. Лъвът позволява на чакала да върви по дирите му и е твърде горд, за да се обърне към него. Нека и гяуринът тръгне с нас, но да язди винаги най-отзад, ако не иска да го смачкам с крак като някакъв паразит!

Спокойно посрещнах тази обида, защото не сметнах за уместно и на него да доказвам, че не съм такъв, за какъвто ме мислеше.

Ето че в този момент Абрам бен Сакир нареди да натоварят камилите. Докато хората му вършеха тази работа, той използва случая да се приближи до кабира. Видях, че двамата завързаха разговор, а после той дойде при мен.

— Сихди, този човек знае езика на племето хауса. Даде ми няколко отговора на този език.

— Значи е туарег.

— И все пак не ми се вярва. Предводителят на тибусите би го разкрил. На него просто му личи, че е голям и опитен воин.

— Не се заблуждавай! Самият тибус трябва да се радва, ако не го разкрият.

— Какво искаш да кажеш?

— Разбойник за разбойника е смъртен враг и единият струва колкото другия.

— Не те разбирам.

— И не е необходимо. Нищо не би могъл да промениш.

— Ще тръгнеш ли с нас, макар че ти разрешиха да яздиш само подир кервана?

— Кой го каза?

— Тибусът.

— Той няма право да ми заповядва. Аз съм свободен човек и ще яздя както и където си искам.

Търговецът поклати глава и се отдалечи. Аз заведох моята хеджина при водата и я оставих още веднъж да се напие до насита.

Намиращите се при извора тибуси се отдръпнаха от мен, сякаш бях прокажен.

Товаренето бе съпроводено от неприятния рев на камилите, после ездачите възседнаха своите животни и керванът потегли, като камилите напускаха извора една подир друга. Товарните животни образуваха върволица, като оглавникът на всяка следваща камила беше вързан за опашката на предната. Начело беше кабирът. Следваше го шейхът ал джемали, а подир него идваше тибусът, който не се отделяше от тахтиреуаната. Тибусите яздеха след своя предводител, а подир тях бе търговецът Абрам Бен Сакир със своя дълъг кафила. Изчаках всички да отминат малко напред и едва тогава двамата с Камил бавно ги последвахме. Звездите пръскаха вече толкова силна светлина, че не можех да изгубя из очи кервана.

— Сега сме принудени да яздим подир тези хора! — заоплаква се моят храбър слуга. — Сихди, защо се подчини на такава заповед? Нима аз не съм джерар от ферката Ишели и не трябва ли да яздя гордо начело на цялата върволица от камили?

— Че кой ти пречи? Излез напред, щом толкова много искаш!

— Без теб, не! Знаеш, че те обикнах и няма да те оставя сам в това позорно положение. Но я ми кажи, наистина ли мислиш, че ще си имаме работа с онези хора?

— Да, и то твърде скоро, но най-напред ще се разправяме с кабира.

— Значи си убеден, че той е туарег?

— Да. Има намерение да погуби този кафила. Няма съмнение, че туарегите са се скрили нейде в Магхауир ес сухур и се канят да нападнат кервана. Тези хора сляпо отиват към гибел, но все пак не е изключено в последния момент да се вслушат в предупрежденията ми.

— Ами ако не се вслушат?

— Тогава ще се опитам да спася поне Абрам Бен Сахир. Ще се изложа на голяма опасност, защото кабирът просто изгаря от нетърпение да ми отмъсти. Но в случай, че попаднем в ръцете на туарегите, се надявам на помощ от тибусите.

— Така ли мислиш? Че тибусите ще те спасят? Но нали, както ми каза, самите те ще бъдат нападнати!

— Да, но те разполагат с нещо, което може да ни помогне в случай на нужда, и това е тахтиреуаната.

— Носилката ли ще ни помогне?

— Тя не толкова, но онова, което е в нея. Вероятно там седи някакво момче.

— Аллах! Що за мисли ти идват, сихди! В тахтиреуаната имало момче, така ли?

— Да, туарегче, което е похитено от тибусите.

Той понечи да каже нещо, но от смайване не можа да изрече нито дума. Едва след известно време успя да си възвърне способността да говори.

— Туарегче! О, сихди, ти си истински шаир [13] който измисля съвсем невероятни и невъзможни неща!

— О, не е така! Тибусите живеят в смъртна вражда с туарегите. Щом двайсетина от тях са се промъкнали тайно в земите на неприятелите си, откъдето се връщат с толкова плътно закрита тахтиреуана, то човек знае как да си го обясни. Или си мислиш, че тибусът е взел за тази толкова опасна езда из вражеската територия своята ум бент, собствената си съпруга?

— Не, невъзможно е.

— Той е отвлякъл сина на някой от шейховете на туарегите. Това е най-голямото зло, което можеш да причиниш на някой свой враг, а ето че кабирът го разкри.

— Какво преживяване, какво приключение! Ще освободиш ли момчето?

— Все още не знам какво ще направя. Всичко ще се реши в подходящия момент. Иска ми се да заведа Абрам Бен Сакир жив и здрав до Мурсук, а ако изпадне в опасност — да го отърва. Нека изчакаме да видим какво ще ни донесе това пътуване! Ако те е страх, може да се разделим и ти да се отправиш към Сегедем.

— Да ме е страх? Сихди, как можеш да имаш такова мнение за мен! Даже и да не бяха туарегите и тибусите, ти пак би трябвало да признаеш, че рискувам твърде много заради теб, защото не може да има друго по-опасно място от пещерите в онези планини. Насред пустинята се намират Ер рамл ал хелак, Гибелните пясъци, едно езеро, което вместо с вода е пълно с толкова лек пясък, че всяко попаднало в него същество потъва на дълбочина от много стотици стъпки и неизбежно се удавя или задушава, също като в истинско езеро.

— Наистина ли? — попитах го изненадано. Повярвах на думите му, защото пътешественикът Адолф фон Вред е беше открил в Бахр ес сафи сред пустинята ал Ахкаф подобно пясъчно езеро, където на въже, дълго около шестдесет сажена [14] спуснал еднокилограмова тежест и тя изчезнала. Камил продължи още дълго да ми разказва за хора и камили, потънали и загинали в Рамл ал хелак, както и за духовете, които безчинствали в Магхауир ес сухур. Така времето бързо минаваше и вече бе станало полунощ, когато нарочно започнах да скъсявам разстоянието, отделящо ни от кервана. Бях решил да им покажа, че нямам никакво намерение да яздя все подир кафилата. Смушихме животните си и ги накарахме да ускорят ход. Скоро догонихме последните камили. Преминавайки покрай дългата върволица, ние подминахме тибусите, които ни подхвърлиха гневни закани. Предводителят им чу бързите стъпки на нашите камили и се обърна. Щом ни видя, той заповеднически ни извика:

— Назад, върнете се!

Не се подчинихме.

— Назад, назад! — повтори той. — Иначе ще ви покажа къде ви е мястото!

Още не беше изрекъл заплахата си докрай, когато го оставихме вече зад нас, а после префучахме покрай кабира и шейха ал джемали. Няколко секунди по-късно подир нас изтрещя изстрел и аз усетих въздушното налягане от прелетелия до главата ми куршум. Незабавно спрях моята хеджина и Камил направи същото. Изчакахме първите животни от кервана да ни догонят.

— Кой стреля по мен? — попитах хората.

— Аз — отговори тибусът. — Ако не се върнете незабавно обратно в края на кервана, ще ти изпратя и втория куршум!

— Който ще ме улучи колкото и първият. Ти не можеш да стреляш. Ще ти покажа как става това. Камил, слез от седлото!

Моят слуга скочи на земята. Тибусът беше приближил камилата си само на крачка от мен. От предния край на седлото му висяха неговите две метални копия. Аз посегнах към тях.

— Куче, какво ще правиш с копията ми? — викна ми той.

— Ще ти покажа как се стреля. Гледай внимателно!

Подадох на Камил едното копие, като го накарах да се отдалечи с него на известно разстояние и там да го вдигне над главата си. После

извадих револверите си и дадох всичките дванайсет изстрела по копието, след което Камил го занесе на тибуса.

— Разгледай го добре! — подканих го аз. — Дванайсет изстрела и дванайсет дупки.

Той огледа дръжката му и от смайване не можа да каже и дума. Междувременно керванът беше спрял. Тогава накарах Камил да отнесе второто копие и да го забие толкова далеч в пясъка, че едва можех да го различа на звездната светлина. Моята хеджина стоеше съвсем неподвижно. Беше свикнала на изстрели, така че не стана нужда да слизам от нея.

— Брой гърмежите! — подканих тибуса и вдигнах карабината «Хенри», която имаше двайсет и пет патрона. Прицелих се грижливо и започнах да натискам спусъка, като внимавах всеки нов изстрел да попада в целта малко над предишния.

— Колко куршуми изстрелях? — попитах го.

— Петнайсет — отвърна тибусът, който изобщо не бе в състояние да си обясни как мога да стрелям толкова пъти, без да зареждам.

— А сега разгледай копието!

Донесоха му го. Той взе да опипва дупките с пръсти и да ги брои.

— Машаллах! Петнайсет дупки! — изплашено възкликна той. — Този християнин е сахир, [15] а пушката му е бундукийет ал муджизе. [16] Тя има безброй куршуми в цевта си!

— Каза самата истина — съгласих се с него. — И както мога да стрелям колкото си искам пъти и безпогрешно да улучвам целта, така и куршумите ми могат да стигнат колкото си искам надалеч. Какво са тогава вашите оръжия в сравнение с моите пушки! Ти се опита да ме убиеш и стреля по мен. Този път ще ти простя, защото съм християнин, който прави добрини дори на враговете си. Но осмелиш ли се още веднъж да ми причиниш някакво зло, тогава и на теб, и на твоите хора ще отворя портата, която води към моста на смъртта, и никакъв Пророк, нито пък халиф ще може да ви спаси живота. Аз съм Кара Бен Немзи и ти тепърва ще ме опознаеш!

Той не ми отговори нито дума. Другите също загълчаха. Направих знак на Камил отново да възседне животното си и двамата започнахме да яздим далеч пред останалите, без някой да се осмели да ни попречи. Естествено, незабавно пак заредих револверите си и допълних изстреляните петнайсет патрона от карабината «Хенри».

От този момент нататък ние яздехме, както си искахме, ту начело на кервана, ту отстрани, но винаги така, че да не може да ни изненада в гръб някой коварен куршум. До утринната молитва напредвахме през пясъчна пустиня, а после спряхме. Когато след два часа почивка отново продължихме пътя си, теренът започна да се променя. Пустинята остана от лявата ни страна, а отдясно лека-полека пред нас се заиздигаха все по-високи скали със странни форми, които следваха една подир друга, ту отстъпвайки назад, подобно на заливи, ту изскачайки напред като предпланини и понеже не бяхме достатъчно близо до тях, оставяха в нас съмнения, дали са напълно естествени образувания или тук-там формите им се дължаха на намесата на човешка ръка. Виждаха се зидове и колонади, бойници и еркери, отвори на прозорци и големи порти с арки над входовете. Голямо желание имах да се приближа до тях, но не исках да се отдалечавам от кервана, защото предполагах, че скоро щяхме да стигнем до мястото, където желаеше да ни заведе кабирът.

Тези странни скали постоянно ни съпровождаха от дясната ни страна, сякаш нямаха никакво намерение някога да свършат. Един час преди обед жегата стана толкова непоносима, че хора и животни просто изнемогваха вече и жадуваха за почивка. Тогава скалите постепенно се приближиха толкова много до нас, че скоро яздехме вече покрай най-ниските им разклонения. Едно от тях имаше формата на подкова и всички, с изключение на мен, бяха на мнение, че мястото е особено подходящо за бивак. Ездачите слязоха от седлата и освободиха камилите от товарите им. Но аз не можех да имам никакво доверие на въпросното място, защото в случай, че туарегите възнамеряваха да ни нападнат тук, то бе нужно само да заемат отвора на подковата и всички намиращи се в нея хора неминуемо щяха да им паднат в ръцете. Обаче нищо не казах, понеже добре знаех, че никой нямаше да се вслуша в думите ми.

След като всички се разположиха да бивакуват, реших, че предпазливостта ми повелява да навляза на известно разстояние в пустинята, откъдето ще ми е възможно да огледам околностите на нашия лагер. И веднага нещо ми направи впечатление. Северно от нас, може би на четвърт час път, над скалите се виеха няколко мусур ес сахра, [17] които на смени ту се спускаха, ту се издигаха, без обаче да се

отдалечават. Побързах да се върна в бивака и отидох при кабира, при когото се намираше и тибусът.

— Трябва да се махнем оттук — казах му аз. — Туарегите са наблизо и ще ни нападнат.

— Откъде разбра?

— От лешоядите, които се реят над тях.

— Та нима лешоядите могат да говорят? — подигра ми се той.

— За мен могат, понеже разбирам езика им.

— Ще те успокоя. Аз съм кабирът и мое задължение е да се грижа за сигурността на кервана. Ще отида да потърся враговете, които, както си въобразяваш, били наблизо. Ела с мен!

Това бе много хитро замислено, защото тръгнех ли с кабира, пръв щях да попадна в ръцете на туарегите. Използвах хитрост срещу хитрост.

— Това е работа на предводителя. Нека тибусът те придружи! Той е прочут воин на пустинята, а аз съм чужденец. Човек може да се довери на острия му поглед и когато се върнете, ще ми каже дали съм имал право, или не.

Постигнах целта си. Тибусът заяви, че е готов, а изглежда на кабира му беше все едно кой от нас пръв щеше да попадне в ръцете на туарегите. Двамата тръгнаха на разузнаване. Резултатът ми беше предварително известен: тибусът щеше да бъде пленен, а после туарегите щяха да дойдат, за да нападнат бивака ни.

Отидох при Абрам Бен Сакир, за да го предупредя и подканя заедно с мен да напусне това опасно място. Усилията ми останаха напразни. Той се изсмя на опасенията ми. Зарязах го. Смятах да се погрижа само за себе си, за Камил и за един трети човек — за съществото в тахтиреуаната, защото, ако не ме лъжеха подозренията ми, «ум бент» щеше да играе важна роля при освобождаването на търговеца.

Втора глава
Ужасът на пустинята

Тибусите бяха свалили тахтиреуаната от камилата и я бяха оставили до скалите на едно място, където най-случайно в тях имаше дълбока пукнатина, стигаща до земята. Следи от различни животни, които забелязах от пръв поглед, ми показаха, че пукнатината е проходима. Не биваше открито да се приближавам до носилката, защото тя бе строго охранявана. Всичко, каквото бях намислил, трябваше да стане тайно. Напуснах бивака, после свърнах към външната страна на скалите и вървях покрай тях, докато стигнах до един процеп, в който навлязох. Той продължаваше почти в права посока и беше достатъчно широк, за да се придвижвам напред без особени затруднения. Скоро забелязах, че не съм се излъгал. Това беше същата пукнатина, пред която откъм вътрешната страна на подковата се намираше тахтиреуаната. Никой не бе обърнал внимание на това обстоятелство. Скрит зад един ръб на скалата, аз можех съвсем ясно да виждам носилката.

Върнах се пак в бивака и заедно с Камил изведох нашите ездитни животни извън подковата и ги оставихме зад едни скали така, че ако дойдеха туарегите, да не могат да ги забележат. Вързахме предните им крака, но толкова леко, че в случай на нужда с едно бързо дръпване веднага да развържем въжетата.

— Какво си намислил, сихди? — попита ме Камил.

— Да бягам — отвърнах му. — Но искам да взема и момчето, което са отвлекли и държат затворено в тахтиреуаната. Вероятно е вързано. И тъй, слушай какво ще ти кажа! Смятам, че не след дълго туарегите ще се появят, а преди това няма да е възможно да сложа ръка на момчето. Виждаш ли ей там онази пукнатина? Тя минава през скалата и води до носилката. Сега ще се скрия в нея, а ти ще заобиколиш единия край на подковата и ще навлезеш в пустинята, за да се отдалечиш малко от бивака. Оттам сигурно ще забележиш приближаването на туарегите. Никому няма да казваш кого или какво чакаш! Ала щом ги видиш, че идват, ще вдигнеш тревога и тичешком ще се върнеш тук. Приближаването на враговете ще предизвика голямо

обърквaне, което ще използвам, за да измъкна момчето от тахтиреуаната. Когато дойда с него тук, ти вече ще трябва да си развързал краката на двете животни и ще ме чакаш не при твоята, а при моята камила, защото няма да мога да се кача на високото седло с момчето на ръце, което вероятно ще се съпротивлява. Ще ти го подам на теб да го държиш, докато възседна хеджината, а после ще го вдигнеш нагоре, за да го поема. Тогава и ти ще се качиш на седлото и веднага препускаме. Ако някой те попита къде съм, ще му кажеш, че…

— Сихди, знам какво да му кажа — прекъсна ме той. — Не се безпокой, няма да изгубя присъствие на духа!

Той се отдалечи, а аз отново се промъкнах в процепа, по който вървях, докато стигнах до споменатия ръб на скалата, откъдето добре виждах носилката.

Случайно и Камил се появи в полезрението ми. Видях го как с бавна крачка се отдалечи навътре в пустинята, после спря на едно място и като се обърна с лице на север, зачака. Тъкмо се питах вече колко ли време ще ми се наложи да седя в процепа, когато той изведнъж се обърна и с големи скокове побягна обратно към бивака, като не преставаше да крещи:

— Ездачи, идват много ездачи! Хора, елате бързо и вижте, кои ли са те! Сигурно са туарегите, за които спомена моят сихди!

Всички керванджии изтичаха навън от бивака и тахтиреуаната остана без охрана. Само след секунди се озовах при нея и рязко дръпнах завесите. Предположението ми се потвърди. Видях момченце с тъмен цвят на кожата и черна коса, което бе на около пет години. Бяха го вързали. Освободих го с няколко бързи движения на ножа, после го грабнах, издърпах го навън и бързо се втурнах обратно през процепа в скалите. Зад мен се разнесоха вече викове:

— Туарегите, туарегите! Бързо на камилите!

— Кротувай и не се бой, аз ще те спася! — прошепнах аз на момчето на арабски, защото не владеех езика на туарегите. То или ме разбра, или просто от страх не се помръдна.

Възможно най-бързо се промъкнах през процепа. Отвън Камил ме очакваше вече край моето животно. Подадох му детето и се качих на седлото. В същия момент дочухме първите изстрели. Той вдигна момчето, за да го поема, и се втурна към своята камила. После, без да

ни забележи някой, ние се отдалечихме, докато зад нас вече бушуваше ожесточена схватка.

Отначало следвахме проточилите се навътре в пустинята скали, а когато стигнахме до самите планински възвишения, яздихме два часа успоредно на тях в полите им, докато най-сетне се добрахме до едно място, което ми се стори подходящо за моята цел. Там имаше твърде подобен на рампа естествен път, който, макар да беше тесен, се изкачваше тъй плавно нагоре, че камилите ни можеха да минат по него. Той ни отведе до един истински бастион сред скалите. За моя радост разбрах, че наоколо нямаше по-високи възвишения, нито пък се виждаше друг път към бастиона освен вече споменатата «рампа». Тук бяхме в безопасност, понеже лесно можехме да се защитаваме и срещу далеч по-многочислен вражески отряд, без изобщо да говорим, че в лицето на момчето имахме и такъв заложник, чрез който можехме да изнудим противниците си да се съгласят на всякакви условия.

Насочих вниманието си към момчето, което седеше на един камък и ми хвърляше къде изплашени, къде доверчиви погледи.

То беше хубаво, мургаво хлапе с огнени очи, чиито блясък бе помътнял от жажда, глад, страх и мъка. Попитах го:

— Говориш ли арабски?

— Да — отвърна то за моя радост.

— Как те наричат? — продължих да разпитвам.

— Калоба.

— Кой е баща ти?

— Рагата, върховният шейх на всички келоуи.

Значи моето предположение се беше оказало вярно. Момчето беше син на вожда на туарегите, които ни бяха нападнали. От него узнах как беше попаднало в плен на тибусите. След като баща му заедно с воините си бил заминал по работа, се появил някакъв мним хауса и помолил да му окажат гостоприемство. Разрешили му да остане, но през нощта, когато всички спели, той грабнал детето и го отвел до място, където го чакали деветнайсет мъже с една тахтиреуана. Похитителят на момчето бил предводителят на тибусите, който бил не само смъртен враг на туарегите келоуи, но и имал кърваво да си отмъщава на техния шейх. Ето защо се решил да му погоди този наистина много дързък номер и да отвлече единствения син на своя най-върл враг. Малкият ме попита дали ще го върна на баща му и аз му

отговорих утвърдително. Имах следния план: предполагах с доста голяма сигурност, че туарегите са останали в бивака ни и исках още тази вечер да отида там и да кажа на предводителя им, че синът му е в ръцете ми, но съм готов да го разменя срещу търговеца Абрам Бен Сакир заедно с всичките му хора,камили и стоки. Бях убеден, че туарегът щеше да се съгласи. Междувременно Камил щеше да пази момчето, което нямах намерение да върна на баща му, преди да видя условията си изпълнени, както и преди да съм получил тържественото уверение, че ще се отнасят с мен и Камил като с приятели на племето. След като хапнахме съвсем скромно, аз легнах да спя. Камил трябваше да остане на пост и да ме събуди, щом започне да се смрачава. После възседнах хеджината и се отправих към бивака.

Достигнах целта си без никакви пречки. Около огъня бяха насядали победителите, около седемдесет туареги, а наблизо лежаха вързаните пленници, сред които се намираше жив и здрав и търговецът от Мурсук Абрам Бен Сакир. Безстрашно се насочих към огъня, без да обръщам внимание на суматохата, предизвикана от внезапното ми доброволно появяване. Един от насядалите хора скочи на крака и изкрещя:

— Този е Кара Бен Немзи, християнското псе, което ме удари! Дръжте го и го вържете!

Беше кабирът. От смайване никой не се помръдна, за да се отзове на призива му. Тогава самият той се опита да ме сграбчи, но аз го блъснах така, че отлетя настрани, и попитах:

— Къде е Рагата, предводителят на тези туареги?

— Аз съм Рагата — отговори ми един от мъжете с дързък вид и мрачен поглед, до когото бе седял кабирът. — Ако наистина си християнското куче, за което ми разказа моят съгледвач, тогава сигурно само умопомрачението ти те е накарало да се върнеш тук. Отмъстителят ще те хване и ще умреш в страшни мъки.

— Не говори прибързано! Един християнин не се бои от отмъщението на някой мюсюлманин, защото Иса Бен Мириям [18] е по-могъщ от Мохамед.

Тези думи предизвикаха буря от гневни викове, а Рагата яростно ми кресна:

— Ти дръзваш да хулиш Пророка, в сравнение с когото вашият Иса не е нещо повече от лек полъх на ветрец? Ние ще…

— Мълчи! — прекъснах го. — Първо чуй какво искам да ти кажа! Ти имаш момче, което се нарича Калоба, нали?

— Да — учудено отвърна той.

— Това момче е било отвлечено и единствено аз, християнинът, съм в състояние да ти го върна. Никакъв Мохамед не може да ти го доведе и нито един от вашите халифи няма да успее да го намери. А сега ако искаш, убий ме!

Минах между туарегите и седнах до техния предводител. Лесно можете да си представите какво впечатление направи както поведението ми, така и неочакваната вест. Отначало не искаха да ми повярват, но аз им разказах всичко, а после им показах и една медна сувар, [19] която бях свалил от ръката на момчето и я бях взел като доказателство. Тогава най-сетне ми повярваха и гневът им се насочи към тибусите, които обаче отрекоха всичко и заявиха, че нищо не са чували за някакво си туарегче. Започнаха се дълги преговори, при които трябваше да положа огромни усилия и да използвам какви ли не средства, за да постигна своята цел. На мен и на Камил обещаха да не ни докосват, същото се отнасяше и до собствеността ни. Абрам Бен Сакир и неговите хора щяха да получат свободата си, както и всичко, което им беше отнето. Обаче за тибусите не успях да постигна нищо. В замяна на това трябваше веднага да тръгна на път, придружаван от неколцина туареги, за да доведа момчето. Споразумението ни бе подкрепено от туарегите с такива най-свети клетви, че ми се струваше невъзможно да мисля за коварство и предателство от тяхна страна. Единствените ми опасения идваха от страна на кабира, защото той с голяма готовност се съгласи с общото решение, макар че преди това бе проявил такава жажда за отмъщение.

Тръгнах с туарегите и след четири часа доведохме момчето при баща му. Естествено Камил беше вече с мен. Радостта, която Рагата прояви, когато видя сина си, засили доверието ми и отслаби моята предпазливост. Тибусите бяха обсипани с люти клетви за кръвно отмъщение, а аз чувах само благодарствени думи и срещах дружелюбни погледи. Не обръщах повече никакво внимание на преминаващите от време на време зад гърба ми туареги, докато изведнъж получих по главата силен удар с приклад, от който загубих съзнание.

Когато се съвзех, видях, че двамата с Камил лежим на земята при другите пленници. Бяхме вързани и ограбени. Пред мен беше застанал кабирът, който подигравателно ми извика:

— Сега получи онова, което заслужаваш, проклето християнско псе! Вече си мой и ще умреш така, както не могат да те умъртвят и хиляда дяволи!

Шейхът чу тези думи, приближи се и със същия язвителен тон ми подхвърли:

— Хайде сега пак кажи, че твоят Иса е по-могъщ от Мохамед! Призови го да те освободи и да те избави от смъртта!

Главата ме болеше. Опитах се да потисна болката и отговорих:

— Не изговаряй тези две имена едно до друго! Иса Бен Мириям е Син Божи, Спасител на света, както и Божествен цар на истината и справедливостта. А срам и позор е за един Пророк да се полагат най-свети клетви в негово име само за да бъдат веднага след това престъпени.

Затворих очи, без да обръщам повече внимание нито на ритниците, които получавах, нито на заплахите, които ми подхвърляха. Лежах така доста дълго време, докато изведнъж нещо меко и нежно погали бузата ми и тих гласец ми прошепна в ухото:

— Енте тайиб — ти си добър!

Отворих очи и видях, че до мен беше коленичило момчето, чиято ръка ме бе помилвала. Тъй като никой не биваше да го забележи тук, то побърза безшумно да се отдалечи. Енте тайиб -колко добре ми подействаха тези думи от устата на едно дете! Но колко ли време щеше да измине, докато и тази уста започнеше да проклина и хули християнството!

Моят храбър Камил лежеше до мен и ми проглуши ушите със своите вайканици. Но аз не им обръщах никакво внимание и най-сетне той се укроти и двамата заспахме, обаче скоро ни събуди утринната молитва. Тогава видяхме, че всички се приготвяха отново да тръгнат на път. Вдигнаха ни върху ездитни камили, където ни вързаха, и после поехме нататък с бавна крачка, защото с нас имаше и товарни животни.

Пътят ни водеше на югозапад, навлизайки навътре в пустинята. Не полъхваше никакъв ветрец, небето беше безоблачно и ни обещаваше обикновен ден, типичен за Сахара. Ала друго ни било

писано. Дори по пладне още никой не подозираше каква опасност се надигаше зад нас. Току-що бяхме спрели, за да изчакаме да отминат най-горещите часове, когато шейхът се приближи до мен, погледна ме нагло право в очите и посочи с ръка наляво, нейде в далечината.

— Ей там се простира Ер рамл ал хелак, страшното пясъчно езеро, което поглъща безвъзвратно всеки човек, чийто крак стъпи в него. Решихме там да те хвърлим да потънеш и сме много любопитни дали любимият ти Иса Бен Мириям ще спаси своя поклонник.

Дали действително имаше намерение да ме обрече на такава ужасна смърт, или просто искаше само да ме изплаши? Не го удостоих с отговор и той си тръгна разочарован, като ме проклинаше.

Слънцето бе започнало вече да се спуска към хоризонта и ние отново тръгнахме на път. Не бяхме яздили и половин час, когато забелязах, че всички камили сами ускориха ход, на което обаче никой друг не обърна внимание. Свикнал да не изпускам от очи и най-незначителната дреболия, малко по-късно видях, че без изключение всички животни се стремяха да се отклонят на юг от посоката, в която се движехме. Следователно нейде на север зад гърба ни имаше нещо, което ги безпокоеше. Доколкото ми позволяваха въжетата, се извърнах назад и в споменатата посока забелязах малък, лек, подобен на паяжина, облак. Веднага разбрах каква опасност ни заплашваше, защото познавах всички признаци на различните пустинни ветрове.

— Хей, хора! — извиках напред. — Побързайте да стигнем до някое по-закрито място, защото зад нас се надига пясъчна буря!

Отначало се изсмяха на предупреждението ми, но само след няколко минути лицата им станаха сериозни. Облачето се разрасна и потъмня. Тогава керванджиите грабнаха камшиците и камилите се втурнаха с всички сили напред. Скоро облакът покри цялото небе зад нас. Боже мили, та ние бяхме вързани върху животните! Какво ли щеше да стане с нас, когато те се хвърлеха на земята?

— Развържете ни, развържете ни! — изкрещях аз, колкото сила имах.

— Не, никой да не ги развързва! — проехтя гласът на шейха. — Нека всички загинат в пясъците и да отидат право в геената!

При тези думи изпаднах в такава ярост, която ми удвои силите. Последва силен напън на стегнатите ми мускули и едното от въжетата се скъса, а веднага след това се скъса и второто. Навярно и двете са

имали по някое протрито място. Не бях повече вързан и пришпорих животното си до крайния предел на силите му. Пред мен яздеше кабирът. Настигнах го и камилите ни почти се допряха. Тогава го сграбчих с лявата си ръка, придърпах го към мен, с дясната си ръка измъкнах ножа от пояса му и после така го блъснах, че той падна от камилата, а тя продължи да препуска без него. Минута по-късно бях вече при Камил, чиито въжета прерязах, докато бясно галопирахме, след това догоних и Абрам Бен Сакир, когото също освободих от въжетата с две бързи движения на ножа. Нямах време да помисля и за другите пленници, понеже зад нас проехтя силен бучащ звук като от огромна тръба и когато се обърнах, видях тъмна стена, която се издигаше сякаш от земята до небето и сигурно скоро щеше да ни догони. Това беше вдигнатият във въздуха пясък, който като нищо можеше да ни погребе.

Ето че вече и пред нас започна да притъмнява. В този миг бурята ме настигна! Тя ме сграбчи, като че искаше да ме събори от камилата. Вкопчих се в предния край на седлото. Силният вятър блъскаше напред животното с такава сила, че то едва смогваше да тича с непосилна за него скорост, само и само да не падне. И все пак това бе само бурята, пясъкът още не ни беше догонил. Може би имаше някаква възможност за спасение. И ето, ето че видях препускащите пред мен ездачи да се разпръсват. Бяха стигнали до «уар»-а. Там имаше огромни камъни и скални късове, зад които човек можеше да намери прикритие и да си поеме дъх. Изобщо не беше нужно да насочвам моята хеджина, защото я водеше нейният инстинкт. Тя изтича точно до един такъв къс скала и се хвърли на земята зад него толкова бързо, че едва успях да скоча от седлото. Мушнах се между камилата и скалата, напъхах единия край на ризата си в устата, а с тюрбана увих цялата си глава. Едва бях смогнал да направя това, когато пясъкът ме достигна и започна да пада върху мен като някоя сриваща се стена. После, единственото чувство, което изпитвах, беше необходимостта да си поема дъх.

Колко дълго продължи бурята ли? Не знам. Но по едно време около мен изведнъж стана зловещо тихо, а камилата до мен се раздвижи. Опитах се да се изправя и успях с голяма мъка. След като бях вече на крака, забелязах какъв огромен товар от пясък е лежал върху мен. Той се беше напъхал във всички отвори на тялото ми — и в

носа, и в ушите, та дори и в устата ми бе влязъл пясък като фино брашно, макар че цялата ми глава беше обвита в тюрбана. Бях държал очите си здраво затворени и въпреки това под клепачите ми беше попаднал този много фин пясък. Дълго се занимавах с почистването на очите си, та поне да престанат да ме болят. После се огледах.

Навсякъде видях камъни, иззад които камили и хора се изправяха изпод пясъка. Моята хеджина също се бе изправила. Особено опасно бе положението на пленниците, останали вързани върху животните, които се бяха хвърлили на земята заедно с тях, и сега, след като камилите се изправиха, клетниците висяха по тях във всевъзможни странни и опасни пози. Започнах да газя из пясъка и да ги освобождавам един подир друг, като прорязвах въжетата им. Туарегите не ми попречиха, защото бяха твърде много заети със самите себе си. Но и да се беше опитал някой да ме спре, щеше да е напразно. Вече не бях вързан и имах нож. Наистина, ако в ръцете ми бяха и моите пушки, тогава … ха, пушките ми! беше ги взел шейхът на туарегите. Къде ли беше той? Потърсих го с поглед и го видях да излиза иззад една скала. Беше без оръжия и току-що се бе изровил от пясъка. Той тръгна да обикаля своите хора и аз предположих, че ги разпитваше за сина си, който никъде не се виждаше. Реших да използвам този изгоден случай. Колкото повече шейхът се отдалечаваше от камилата си, толкова повече аз се приближавах до нея. Само за минута-две отново си възвърнах цялата моя собственост, а после се оттеглих. Липсваше ми единствено хаикът, който също трябваше да си взема обратно.

За щастие, пясъчната буря не беше от най-опасните и бе траяла кратко време. Никой не беше пострадал и скоро видяхме откъм северозапад към нас да се приближава върволица от хора и животни и се оказа, че са товарните камили заедно с камиларите, които горе-долу леко се бяха отървали от самума.

Само един човек бе обзет от страх и тревога и това беше шейхът на туарегите, който не можеше да намери сина си. Той разпитваше всеки и не спираше да се вайка, ала без успех. Невъзможно бе пясъкът да е засипал изцяло тахтиреуаната с нейните високи пръти, следователно все една част от нея трябваше да се вижда.

Аз и Камил се събрахме с Абрам Бен Сакир и хората му на едно място. Те се надпреварваха да разказват какви ли не ужасии, но преди всичко трябваше да сме благодарни на пясъчната буря, защото тя бе

станала наш спасител. Бяхме твърдо решени в никакъв случай да не допускаме пак да ни пленят, макар че аз бях единственият човек, който си беше възвърнал оръжията.

В същия момент, когато пристигнаха товарните камили, шейхът на туарегите се приближи до нас и смаяно попита:

— Вие сте свободни, а ти си взел пушките си? Веднага ще заповядам пак да ви вържат, псета такива!

Той се обърна, за да извика своите туареги, но аз му попречих, като го сграбчих изотзад, бързо го съборих на земята, затиснах го с коляно, допрях ножа си в гърдите му и със заплашителен глас му заповядах:

— Мълчи, подлече! Ха си издал някакъв звук, ха съм забил острието в сърцето ти! Сега добре ще опознаеш хората, които наричаш псета!

Той беше толкова изненадан, че нито се помръдна, нито пък отвори уста да каже нещо.

Ако не искате пак да попаднете в ръцете на туарегите, веднага направете каквото ви кажа! — наредих на застаналите около нас хора на търговеца. — Държа го здраво. Вържете му ръцете и краката!

След като изпълниха заповедта ми, попитах шейха:

— Твоят разузнавач, който искаше да ни стане кабир, не ти ли каза, че притежавам омагьосани пушки?

— Каза ми — гневно процеди той. Но явно се и страхуваше.

— Тогава знай, че сте загубени, ако дръзнеш да се противиш. Не искам нито живота ви, нито каквото и да било друго от вас, настоявам само да спазвате обещанието, което ми дадохте снощи. Ако си съгласен, ще те освободя и на никой от хората ти няма да паДне и косъм от главата. Откажеш ли, ще забия ножа в сърцето ти, а после ще застрелям всеки туарег, който се приближи до нас на по-малко от петстотин крачки. Бързо решавай! Ще броя до десет. След това срокът изтича и ще ти забия острието.

Разголих гърдите му, допрях върха на ножа върху кожата му така, че добре да го почувства, стиснах го леко с лявата си ръка за гърлото и започнах да броя:

— Уахид… иснен… селас… арба… камс…

— Спри, спри! — извика той. — Ти не си мюсюлманин, но не си и християнин, ами си истински дявол! Затова трябва да ти се

подчинявам.

— Значи сме свободни и ще получим обратно всичката си собственост, така ли?

— Да.

— Не си мисли, че пак ще ни дадеш някакво обещание, което после няма да спазиш! Сега ще заповядаш на хората си да се отдалечат поне на хиляда крачки от нас. Ще разрешим на десет от тях да дойдат тук един по един, за да доведат камилите ни и да донесат цялата ни останала собственост. Ще те освободя едва след като това стане и после ще продължите пътя си, докато ние ще поемем обратно. Съгласен ли си, или не? Не забравяй, че броих само до пет! Сега продължавам!

Започнах да натискам острието на ножа все по-силно върху гърдите му, докато той най-сетне умолително каза:

— Махни ножа! Ще направя каквото искаш от мен.

— Острието ще остане върху гърдите ти, докато видя, че условията ми са изпълнени.

Повечето туареги се бяха събрали около товарните камили. В този момент един от тях тичешком се насочи към нас, като още отдалече завика:

— Къде е шейхът? Нещо…

Той млъкна и изплашено спря, защото по мой знак нашият кръг се разтвори и туарегът видя вързания шейх да лежи на пясъка, както и мен, притиснал го с коляно и с нож в ръка.

— Аллах керим! — едва продума той. — Не сте вече вързани, а там лежи…

— Както виждаш тук лежи вашият шейх! — прекъснах го аз. — Ако искаш да спасиш и неговия, и вашия живот, ела тук и чуй какво ще ти кажа!

Той се приближи съвсем до нас и много заслужаваше да се види как, разтреперан от ярост, единият даваше заповедите си, а другият, също така обзет от гняв, мълчаливо ги изслуша и после се отдалечи, за да ги изпълни. Видяхме как туарегите се събраха и започнаха да се съвещават, като неспирно крещяха. После един подир друг при нас дойдоха десет от тях, за да ни върнат собствеността, разбира се, включително и камилите, а другите се оттеглиха на далеч по-голямо

разстояние, отколкото бях поискал. След като получихме всичко, шейхът каза:

— Няма какво повече да искате от нас и сега ще разбера дали ще удържиш на думата си, или не. Пусни ме да си вървя!

— Един християнин винаги държи на думата си — отвърнах му аз. — А мохамеданинът често опозорява брадите на своя Пророк и на своите халифи с лъжи и клетви, които престъпва. Нали виждаш, че тези мъже са си получили пушките и са ги заредили. Ако ги принудиш да стрелят, всеки куршум ще улучи по някой от твоите хора. И така, гледай час по-скоро да изчезнете от очите ни!

— Налага ни се още да останем, защото синът ми е изчезнал.

— Тогава търси го по-бързо, защото няма да напуснем уара, преди да сме се убедили, че нямате намерение да се върнете.

С тези думи аз го развързах. Той стана, тръгна си, но само след няколко крачки се спря, обърна се към мен, вдигна десницата си като за клетва и с непримирима омраза в гласа каза:

— Ти си първият неверник, който ме побеждава, но ще си останеш и единственият. Избягай далеч от тази страна, защото видят ли те очите ми отново, още първият ми поглед ще означава за теб смърт! Аллах да те прокълне!

Той се отдалечи. Щом стигна при своите туареги, изглежда те го посрещнаха с упреци. После се разпръснаха, за да търсят малкия Калоба. Ние се радвахме на щастливия край на нашето приключение, заедно с камилите се разположихме на бивак между каменните късове и започнахме да следим напразните усилия на туарегите да намерят изчезналото момче. С удоволствие бих отишъл да им помагам, защото в ушите ми все още звучаха неговите приятелски думи «енте тайиб» — «ти си добър», но не биваше да рискувам да се присъединя към онези озлобени и отмъстителни хора. Изглежда те най-сетне откриха някаква следа, защото се втурнаха към камилите си, възседнаха ги и препуснаха на юг. Ние чувахме виковете им, но поради голямото разстояние не разбирахме отделните думи.

След като изчезнаха, изчакахме още около половин час, а после предположихме, че няма да се върнат и започнахме да се приготвяме за път. Тъкмо се канех да възседна хеджината си, когато моят слуга Камил посочи с ръка на юг и извика:

— Чакай малко, сихди! Ей там се задават ездачи! Наистина беше така. Видяхме десетина мъже на камили, които бясно препускаха към нас. Скоро ги разпознахме. Бяха туарегите начело със своя шейх.

Какво ли искаха? Дали не ни готвеха някаква клопка? Взех карабината «Хенри» в ръка, за да не им позволя да се приближат към нас.

— Не стреляй, идваме в мир! — силно извика шейхът. Неговите придружители спряха и той се приближи сам. Тогава аз наведох дулото на пушката към земята. Той не беше опасен за нас. На около петдесетина крачки туарегът спря камилата си и умолително каза:

— Пусни ме да дойда до теб, сихди! Не идвам като враг, а като молител, комуто единствено ти можеш да помогнеш!

Той смуши животното си да се приближи съвсем, но остана на седлото. Бях любопитен да чуя какво иска от мен. Едва ли беше нещо незначително, понеже лицето му бе разкривено от страх, а гърдите му с мъка си поемаха въздух.

— Качвай се на седлото и ела бързо с мен! — извика ми той. — Ние не знаем какво да правим. Само ти можеш да спасиш моето момче Калоба!

— Какво е станало с него? Къде е то?

— Намира се сред Гибелните пясъци. Пустинната буря го е отнесла право в Рамл ал хелак, откъдето не може да го избави нито Аллах, нито Пророкът.

— И ти мислиш, че ще го спася тъкмо аз, гяурът?

— Да, вие християните знаете всичко, запознати сте с висините и дълбините на онова, което е възможно, очите ви виждат невидимото, а ръцете ви не изпускат каквото искате да задържите.

Дали казваше истината, или лъжеше, за да ме подмами в някоя клопка? Погледнах го изпитателно. Не, това лице не можеше да лъже. Изписаният по него смъртен страх беше неподправен. Тук нямаше място нито за подозрения, нито за колебание. Възседнах камилата си. Вярно, отново се опитаха да ме завладеят подозрения, но думите на момчето «енте тайиб, енте тайиб — ти си добър, ти си добър» все още звучаха в мен. Те заглушиха гласа на съмненията и опасенията и ние полетяхме напред, за да спасим изпадналото в беда дете, или пък… за да се изправя повторно пред смъртна опасност. Скоро стигнахме до мястото, където скалите отстъпваха настрани. Там се бяха спрели

туарегите. Камилите им лежаха на пясъка с обърнати към нас глави. Още от пръв поглед схванах какво е положението.

Пред себе си видях ръбовете на почти кръгъл огромен «котел» сред скалите, чийто диаметър възлизаше приблизително на два километра. Дълбочината му си оставаше за мен неизвестна, но сигурно не беше малка, защото каменните му стени се спускаха почти отвесно надолу. Невъзможно бе да се каже каква течност имаше в този «котел». Изглежда съдържанието му се състоеше от мокър, съвсем фин и лек пясък, който не бе в състояние да издържи никаква тежест. Представете си, че първоначално този огромен котел е бил пълен с вода или с каквато и да било друга течност. После пясъкът бил навян от пустинните бури. По-тежката долна част от такава пясъчна маса, понесена от самума, какъвто бяхме преживели и ние, е била задържана от високите скалисти ръбове, а вдигнатият високо горе във въздуха лек, кажи-речи безтегловен, прах е преминал над тях и се е спуснал и се е натрупал върху водата, без да потъне, защото не е бил по-тежък от нея. Ето така си представях образуването на това пясъчно езеро и не мисля, че се заблуждавах. Тежко и горко на онзи, който попаднеше в него! На около двайсет и пет метра от «брега на гибелта» видях тахтиреуаната. Тънката и лека материя, с която беше покрита, както и дългите пръти със знаменцата, стърчащи доста навън и от двете й страни, не й позволяваха да потъне. Вътре седеше туарегчето Калоба. Момчето бе достатъчно разумно да не се движи, но непрекъснато викаше за помощ. Веднага щом ме зърна, то жално проплака:

— Та’ал, та’ал йа сихди! Халисни мин ал мот, медед, медед -ела, ела, о сихди! Спаси ме от смъртта, помощ, помощ!

— Идвам! — отвърнах аз, докато скачах от седлото. — Стой мирен, за да не изгубиш равновесие!

Туарегите стояха безмълвни. Очакващите им погледи не се откъсваха от мен, наистина мрачни погледи, но в тях не бе останала и следа от омраза и жажда за отмъщение. Предводителят им също слезе от камилата си. Щом чу думите ми, в голямата си радост той хвана и двете ми ръце.

— Ти ще отидеш при него? Смяташ, че е възможно да бъде спасен?

— За Бог няма нещо невъзможно — отговорих му. — Вярно, опасността е голяма, но ако Всемогъщият ме подкрепи, ще ти доведа

сина здрав и читав. Ала ако Бог е решил другояче, то аз ще загина заедно с детето.

— Ти няма да загинеш, а ще спасиш Калоба. Аллах е всемогъщ, а Мохамед е велик. Мъже, молете се заедно с мен!

Следвайки тази подкана, туарегите се обърнаха на изток, вдигнаха високо ръце и три пъти извикаха:

— Аллах ’л кудрет ал илахийе, у е Мохамед кебир — Аллах е всемогъщество, а Мохамед е велик!

Не ми се искаше да казвам каквото и да било, но да славиш Мохамед като велик и същевременно да разчиташ на помощта на един християнин, това някак си не ми харесваше и щом туарегите млъкнаха, със силен глас се обърнах към шейха:

— Мохамед кебир ли? Той ли е велик? Значи напразно бих път дотук, така ли? Е, добре, тогава нека почакаме и да видим как Мохамед ще доведе момчето ти при теб!

Настаних се най-удобно върху пясъка. Тогава шейхът ме сграбчи за рамото и извика:

— Не’усу биллах! За Бога! Сядаш си най-спокойно, а сам каза, че не бива да се губи нито миг!

— Аз и сега съм на същото мнение и се надявам, че така мисли и Мохамед, когото призовахте на помощ. Но нека той побърза, иначе синът ти е загубен! Каквото мога да направя, го мога само като оръдие, изпълняващо волята на Всевишния, обаче за мен той не се казва Мохамед, а Иса Бен Мириям.

— Тогава имай милост и спаси сина ми в името на твоя Иса Бен Мириям!

— След като призовахте на помощ Мохамед? Не! Нима искаш от небето да се спусне ен ниср, [20] когато е повикано ал усфур? [21] Ей там наблизо един млад привърженик на Мохамед виси на косъм над зейналата паст на смъртта, а тук са застанали осемдесет муминин, [22] на които никой пророк не може да придаде силата и смелостта да го спасят, докато един-единствен християнин, уповавайки се на Иса Бен Мириям, е готов да поеме този страшен риск. Как тогава можеш още да питаш кой е по-могъщ и по-велик, Иса или Мохамед? Изглежда ти не познаваш добре учението на вашия Пророк. Нима той не е казал, че когато дойде денят на Страшния съд, Иса Бен Мириям ще слезе на земята и ще отиде в джамията на омаядите в Дамаск, за да съди всички

живи и всички умрели? Не са ли тогава в ръцете на моя Иса и блаженството, и проклятието? Хайде, кажи ми сега каква власт е дадена на вашия Мохамед! Никаква!

— Сихди, как ме измъчваш! Спориш за вярата, а там синът ми е в смъртна… о, Аллах, Аллах! Не виждаш ли, че тахтиреуаната се заклати, че той ще падне и ще потъне?

Той не извика тези думи, не, а направо ги изрева в обзелия го панически страх. Момчето видя, че седнах на земята. Започна да крещи за помощ още по-силно отпреди, като се навеждаше толкова силно от носилката, че тя се разклати и за малко не се преобърна. Всички туареги започнаха да пригласят на изпълнените с ужас викове на бащата, който в този момент ме сграбчи за раменете и умолително настоя:

— Стани, стани и ни помогни, сихди! Ако спасиш сина на племето ни, ще отдадем почит на Иса Бен Мириям!

— Призовете го и той ще помогне!

Тогава шейхът се обърна към хората си:

— Чухте какво иска този френец от нас. Самият Мохамед е казал, че Иса Бен Мириям ще съди всички живи и мъртви. Значи той е властелин на Божия съд и на вечния живот. Извикайте три пъти заедно с мен: «Иса Бен Мириям акбар!» [23]

Бях поискал твърде много от него, ала големият страх за момчето беше завладял всички присъстващи и те вдигнаха ръце също както преди малко. Три пъти проехтя хоровият вик, който никога до този момент не беше излизал от устата на когото и да било от тях.

Едва след това станах на крака.

— Чак дотам не можем да хвърлим въже. Ще трябва да направя келек, [24] който да ме отнесе до тахтиреуаната.

— Келек ли? Че от какво? — учуди се шейхът.

— Ти не се ли попита защо взех с нас шатрата на Абрам Бен Сакир? Ако не искам да потъна, салът трябва да е лек, дълъг и широк. От донесената шатра, както и от твоята ще взема лекото платнище, а от прътите им ще изработя скелета на сала. Но преди това ще е необходимо да разбера колко е дълбок пясъкът в езерото и каква тежест може да носи.

Взех един прът от шатра и се приближих до самия край на езерния бряг, който тук не беше лесно забележим, понеже всичко

наоколо бе покрито с пясък. Всяка непредпазлива крачка неминуемо щеше да е гибелна за мен. Почувствах, че твърдата земя пред мен изчезна. Коленичих и потопих пръта в пясъчното езеро. Не срещнах никаква съпротива. После вързах един камък за няколко въжета и го спуснах. Въжетата бяха дълги поне двайсет метра и се изнизаха, без камъкът да се натъкне на дъно. Още от самия си бряг пясъчното езеро беше много дълбоко. Обзе ме твърде зловещо чувство, защото ако салът ми не издържеше и попаднех в тази пясъчна каша, бях безвъзвратно загубен, понеже естеството на «кашата» бе такова, че бе невъзможно да плувам в нея.

Залових се с изработването на сала. Сам трябваше да изобретя най-подходящата за случая направа на това превозно средство. Трябваше да измисля и някакво подходящо гребло. Обичайната форма на веслата за салове можеше да се окаже опасна за мен. Изработих го така, че да става за отблъскване от задната страна на сала. Състоеше се от един прът, в чийто край под прав ъгъл бе закрепена рамка, в която имаше опънато парче от платнище. Веслото ми беше необходимо само на отиване, тъй като на връщане щяха да ме теглят с едно дълго въже, завързано за сала. Другият му край остана в ръцете на туарегите.

Изработването на сала и на веслото ми отне доста време, а това налагаше безброй пъти да подвикваме на момчето, за да поддържаме неговия кураж и неговото търпение. Най-сетне бяхме готови. Но най-трудното тепърва предстоеше. Неизбежно беше салът от ленено платно да е много неустойчив. Всичките му части «играеха», сякаш щеше да се разпадне всеки миг. Самото качване на него бе рисковано начинание, което криеше опасност за живота ми. Но успях. Туарегите отблъснаха сала от брега с помощта на пръти и после можех вече да използвам веслото. Колко бях щастлив, когато видях, че то добре си вършеше работата! Двайсет и пет метра! Нищо и никакво разстояние за лодка във вода, ала тук, в тази жилава и лепкава каша това означаваше половинчасово изпълнено със страх физическо напрежение! Често бях изпадал в какви ли не опасни положения, но за пръв път изпитвах подобно чувство. Косата ми настръхна от това сатанинско, разкъсващо нервите мляскане, пляскане, съскане, образуване и пукане на мехури в подобната на рядка кал маса, през която трябваше да тикам сала си напред. Туарегите също бяха обзети от страх, който си личеше по паническите викове, надавани от тях

всеки път, когато моето толкова нестабилно превозно средство се заклатеше по-силно, заплашвайки да се преобърне.

Най-сетне се приближих до тахтиреуаната толкова, че салът ми почти я допря.

— Спаси ме,сихди! — жално се молеше момчето.

— Не се тревожи! — успокоих го аз. — Ако спокойно си седиш на мястото и не загубиш равновесие, ще успея да те заведа при баща ти. Ако тахтиреуаната се разклати по-силно, бързо ще се наведеш на онази страна, на която аз ти кажа.

Бях завързал едно тънко въже за предната страна на сала, а на другия му край бях направил примка. Хвърлих я към долния напречен прът на тахтиреуаната. Още при първия опит примката се залови и се затегна около него.

— Теглете, мъже, само че съвсем бавно! — подвикнах към хората на брега.

Те изпълниха нареждането ми. Въжето се изпъна, салът ми пое по обратния път, а тахтиреуаната го последва. Тя се бе оказала твърде лека, за да потъне, но пък никак не беше пригодена за подобен начин на придвижване. Носилката се клатеше насам-натам и сигурно щеше да се преобърне, ако не бях помислил и за това обстоятелство и не бях взел още две други въжета. Хвърлих примките им надясно и наляво около външните краища на горния напречен прът и тогава вече можех да придам по-голяма устойчивост на тахтиреуаната, като дърпах ту от едната, ту от другата страна. За щастие, момчето прояви достатъчно разсъдливост да се накланя според нуждата ту насам, ту натам, както му подвикнех. Така то улесни задачата ми да поддържам равновесието на носилката.

Въпреки всичко връщането ми премина много по-бавно от отиването. Необходими ни бяха около четиридесет и пет минути, докато салът стигна до брега.

Бащата грабна момчето и го притисна до гърдите си, а туарегите заликуваха. Но аз безмълвно се отдалечих малко встрани и сключих ръце за молитва. Тогава чух зад гърба си гласа на шейха:

— Той се моли. Християнин е, ала първо отдава дължимата се почит на Аллаха, а ние крещим като умопобъркани и не се сещаме за Всемогъщия, който изпрати спасението на момчето. Нима френецът не

е по-благочестив от нас? Нека го зарадваме като благодарим на неговия велик Муауин!

От осемдесет гърла проехтя трикратно викът:

— Иса Бен Мириям акбар!

После той се приближи до мен, прегърна ме и ме целуна.

— Сихди, много съгрешихме към теб. Кажи ми как можем да изкупим вината си! Ще направим каквото ти речеш! Поискай най-хубавата ми кобила, най-хубавите ми десет камили, поискай каквото пожелаеш, всичко ще ти дам!

Да ми предложи най-хубавата си кобила, това наистина беше забележителен израз на благодарност! Всички наостриха слух да чуят какво щях да поискам.

— Да, ще те помоля за нещо — отвърнах аз — и ако изпълниш желанието ми, ще спечелиш както моята благодарност, така и благоволението на Аллаха.

— Кажи какво ето!

— Никога повече не проклинай християнин! Повярвай ми, за нас небето е по-широко отворено, отколкото за вас! Мохамед ви донесе омразата и отмъщението, а Иса ни даде любовта и помирението. Мохамед беше човек и грешник, като всички нас, а Иса е истински Бог во веки веков. Вие газите в кръв и заради една-единствена дума сте готови да унищожите собствените си братя, а ние обичаме даже враговете си и рискуваме живота си и за онези, които се опитват да ни погубят. Винаги си спомняй какво преживя днес! Вярата на християните сигурно е по-добра и по-хубава от вярата, донесена ви от Мохамед. Ние го наричаме Неби касиб, фалшивия Пророк. Не мога да искам от теб и ти да мислиш същото, но те моля поне да не вярваш повече, че мюсюлманинът стои високо над християнина. Любовта е разпознавателният белег за истинската вяра. Който носи в сърцето си любовта и я дарява на другите, той е с много по-голяма сигурност чадо Божие от онзи, в чието сърце живеят омразата и жаждата за отмъщение.

Той дълго стоя безмълвен, със забит в земята поглед, ала после ми подаде ръка и каза:

— Думите ти са като неизвестни за мен перли, които неочаквано откривам. Ще ги запазя в сърцето си. Вече ти казах, че си първият християнин, който ме побеждава и ще останеш последният и

единственият, комуто това се е удало. Но ето че отново ме победи. Първият път го направи с оръжията си, а сега — с доброта и помирение. Благодаря ти за това поражение, защото то не ме унизи, а ме дари с един приятел. Искаш ли да бъдеш мой брат, почитан и уважаван от цялото ни племе, който ще е добре дошъл в нашите колиби и шатри?

— Да!

— Тогава нека напуснем това гибелно място и се върнем при Абрам Бен Сакир, за да се разположим там на бивак и да сключим приятелство според законите на пустинята. Твоята молитва избави сина ми от смърт. Твоят приятел е и мой приятел, а нека и моят враг бъде твой враг! Сърцето ми ти принадлежи, както и твоето сърце става мое, защото ти ми донесе любов вместо отмъщение. Аллах йебарик фик — Бог да те благослови!

---

info

Информация за текста

© 1994 Веселин Радков, превод от немски

Karl May
Sand des Verderbens,

Източник: http://bezmonitor.com

Публикация:
Избрани произведения. Том 16. Гибелни пясъци. 1994. Издателство «Отечество». Сборник повести. — Съставител: Веселин Радков. Превод: Веселин Радков [преводът е направен от Die Gum ; Der Sand des Verderbens; Der Kaperkapitan; Von Mursuk bis Kairwan / Karl May]. Страници: 304. ISBN: 954-419-043-0 (т. 16)

Originaltitel der Gesammelten Werke:
Sand des Verderbens (Orangen und Datteln) (Bd. 10)

Свалено от «Моята библиотека» http://www.chitanka.info/lib/text/1846
Последна редакция: 2006-08-10 20:36:51

---

notes

1

Слуга Б. нем. изд.

2

Дребни морски миди, които се използват в целия Судан като разменна монета. Б. нем. изд.

3

Буквално: Баща на точката — австрийски сребърен талер. Б. нем. изд.

4

Крепост. Б. нем. изд.

5

Пушка на повторението — т. е. магазинна (автоматична) пушка. Б. нем. изд.

6

Скалисти пещери. Б. нем. изд.

7

Пратеник. Б. нем. изд.

8

Шпионин. Б. нем. изд.

9

Пистолети. Б. нем. изд.

10

Женска носилка. Б. нем. изд.

11

Върховен шейх. Б. нем. изд.

12

Дървеница. Б. нем. изд.

13

Поет, писател. Б. нем. изд.

14

Сажен, разтег — мярка най-вече за дълбочина, равна на 1,70–1,80 м. Б. пр.

15

Магьосник. Б. нем. изд.

16

Вълшебна пушка. Б. нем. изд.

17

Пустинни лешояди. Б. нем. изд.

18

Исус, сина на Мария. Б. нем. изд.

19

Гривна. Б. нем. изд.

20

Орел. Б. нем. изд.

21

Врабче. Б. нем. изд.

22

Правоверни. Б. нем. изд.

23

Кебир = велик; акбар = по-велик. Б. нем. изд.

24

Сал. Б. нем. изд.

adventure

Карл
Май

Край Тихия океан

Увлекателните приключения от разказите «Ери» и «Кианг-Лу» дават цветисти картини от моретата на Южното полукълбо и Китай. Следващите епизоди ни водят в Цейлон и в Индийския океан.
Трите тома къси приключенски разкази са:
Гибелни пясъци (Band 10)
Край Тихия океан (Band 11)
По непознати пътеки (Band 23)

bg
de

Веселин
Радков

adventure

Karl
May

Am Stillen Ozean
1894
de

J.
S.

Mylib SfbToFb2 Converter, FB Editor v2.0
2010-02-16 19:36:20
http://chitanka.info/lib/text/1847
http://chitanka.info/lib/text/1847
1.0

0.1 (2005-12-01) — Добавяне
0.2 (2006-08-10 20:36:51) —
1.0

Издателство «Отечество»
София
1995

Карл Май
Край Тихия океан

Ери

Първа глава
Потомба

Над нас се беше ширнало ведро безоблачно небе, но сияйната слънчева светлина не смогваше да пропъди мрачните сенки, легнали върху лицата на смелите и доблестни моряци. Намръщени и недоволни, те седяха заедно с мен около буйния огън, на който си приготвяхме обяда.

Пред нас се простираше ниският бряг, обграден от три пръстена остри и опасни коралови рифове, извън които морето търкаляше широките си и дълги искрящи вълни. Между тях и крайбрежието водата беше толкова неподвижна, сякаш в тези слънчеви и знойни географски ширини никога не бе бушувала буря. Зад нас сушата се издигаше нагоре, като тук-там беше покрита със зелени евкалиптови горички, с гъсталаци от чайни дървета и отделни групи от калитрисконифери,
[1]
под чиито клони или между чиито стволове акации и други видове тънкостебли легуминози
[2]
образуваха гъста растителна покривка. На самия връх на острова се беше изправил корабният дърводелец Боб, защото беше негов ред с далекоглед в ръката непрекъснато да претърсва целия хоризонт, за да следи дали нямаШе да се мерне какво да е платно, което можеше да ни избави от нашето мъчително положение.

Още преди шест седмици бяхме напуснали Валпарайсо с нашия добър тримачтов кораб «Посейдон», за да се отправим към Хонконг. Не след дълго пресякохме оживените морски пътища за Каляо, Гуаякил, Панама и Акапулко, а после, гонени от силен югоизточен пасат, продължихме да плаваме право на запад. Приблизително на географската ширина на Дусир и Елизабет пасатът се превърна в такъв мощен и всичко помитащ по пътя си ураган, какъвто не бях виждал по време на многобройните си пътешествия по море.
Бяхме принудени да свалим всички ветрила с изключение на щормовото платно, но въпреки това «Посейдон» бе станал играчка за разбунените огромни вълни и никаква човешка сила, сръчност или човешки разум и познания не бяха в състояние да го управляват. И ето че сега нашият тримачтов кораб бе претърпял крушение и лежеше между коварните коралови рифове. Спасителната лодка беше отнесена зад борда. Шалупата бе получила непоправима пробойна, а другата лодка бе набучена върху един остър като бръснач риф, забил се в носа й като малайска кама.
Прибоят късаше и отнасяше една дъска подир друга от кораба, който беше безвъзвратно загубен, а ние в продължение на два дни трябваше да напрягаме всички сили, за да спасим от товара му и от хранителните провизии поне толкова, колкото смогнахме Да изтръгнем от ненаситното море.
Най-сетне бяхме приключили с тази тежка работа и в момента, насядали между големите бали със стоки и бурета край запаления огън, ние полагахме усилия да се надпреварваме кой ще направи по-мрачна и по-кисела физиономия от другите.

Малко встрани бе застанал капитан Робъртс, който се беше заел да изчислява географската ширина и дължина. Още от ранно утро небето пак беше безоблачно и тъй като бяхме спасили астрономическите и навигаторските уреди, едва ли му беше трудно добре да се справи със задачата си.
— Е, капитане, свършихте ли? — попита кормчията и взе едно голямо парче осолено месо от огъня, за да провери дали се е изпекло достатъчно.
— Да, готов съм — гласеше отговорът.
— Къде сме?
— Намираме се на градус и половина северно от Козирога и на двеста трийсет и девет градуса източно от феро.
— Как ми се иска да си бяхме у дома и да седим при майка Грис в Хоубоукън на някой здрав стол и с чаша силен грог под носа! Какво ви е мнението за този остров, кептън?
Капитанът поклати замислено глава.
— Тук има далеч повече острови, отколкото са белезите от едра шарка по лицето ти, кормчия, а както добре знаеш, това хич не е малко. Нима на всеки от твоите белези си дал подходящо име?
Кормчията се помъчи да отвърне с кисела усмивка на «ласкателството», което се съдържаше в това сравнение.

> — Кептън, и през ум не ми е минавало да именовам отделни части от почтената си физиономия. Но ако тази злощастна купчина корали все още си няма име, то наистина ще се видим принудени все някак да я кръстим. Предлагам да я наречем остров Маатепокен.
> [3]

Изглежда той смяташе, че измислената от него шега е страшно духовита, защото киселата му усмивка изчезна и огромното парче тютюн за дъвкане, намиращо се в устата му, не му попречи да се разсмее сърдечно и гръмко.
Корабният правилник е много строг и дори най-неопитният юнга добре знае, че всички трябва да се включат в смеха, когато капитанът или пък кормчията благоволи да се разсмее. Само че едни могат да се смеят тихичко, а други — по-шумно. Всичко зависи от ранга. Ето защо в този момент целият екипаж, от главния боцман надолу чак до моряка, който се грижеше за каютите, отвориха уста и привеждайки в движение лицевите си мускули, съвестно изпълниха служебните си задължения. Дори и устните на капитана се разтеглиха в благосклонна усмивка, а после той каза:
— Мисля, че се намираме горе-долу между Хоулт и Милорадович, на едно място, което е изнесено доста по на запад. А какво е вашето мнение, мастър Чарли?
Аз бях единственият пасажер на кораба, с когото иначе много мълчаливият капитан разговаряше. Струва ми се имах правото да се похваля, че съм спечелил симпатиите му и той наистина беше свикнал да се обръща за съвет към мен по-често, отколкото може да се очаква един моряк да се допитва до някой лаик. Ето защо екипажът изпитваше към мен известно уважение, от което в някои случаи имах немалка полза и не веднъж и дваж ми носеше дребни привилегии или улеснения.

> — Изчисленията ми от преди малко съвпадат с вашите, сър — отговорих аз. — Вярно, никога не съм пътувал из тези райони, но предварително се осведомих много подробно за тях. Във всеки случай сигурно е едно — че се намираме на някой от островите Помоту, макар по формата си този остров да се отличава от тях.
> [4]

— Аз също никога не съм идвал по тези места — призна си капитанът. — А ще ми кажете ли как изглеждат островите Помоту?
— Образувани са от корали и най-често имат кръгла форма. Не се издигат кой знае колко над морската повърхност и в средата им почти винаги се намира едно малко езеро. Твърдата коралова основа обикновено е покрита с пласт плодородна хумусна почва. Този

архипелаг е бил открит най-напред от испанеца Кирос през 1606 година и се състои от над шейсет островни групи.
— А какво разстояние има според вас оттук до Дружествените острови?
— Те са разположени в посока югоизток — северозапад между десетия и осемнайстия градус южна ширина и между двайсет и втория и тридесетия градус източна дължина. И така, ако първо се отправим на запад, а после завием на север, ще трябва да прекосим шестнайсет градуса, а ако решим да пресичаме меридианите и паралелите по диагонал в посока северозапад, ще трябва да преплаваме четиринайсет градуса.
При тези мои обяснения Робъртс ми хвърли кос поглед. Добрият капитан водеше отлично кораба си по обичайните и познати курсове, но изпаднеше ли в друго положение, изглежда, ставаше малко несигурен.
— Четиринайсет градуса? Ами че това е дълъг път и особено ако си заседнал нейде на сушата и под краката ти няма никакъв кораб — недоволно промърмори той.
— Хмм! Нали ви посъветвах да приберете възможно повече дървен материал, за да построите някакъв плавателен съд. Нали разполагаме с дърводелец, а и всички можем да помагаме. Ако не бяхме изпуснали шалупата, може би щяхме да направим нещо от нея, а и от спасителната лодка също. Ама вие решихте да спасявате товара и ето на че сега заседнахме тук на сухо, както сам се изразихте.

> — Well,
> [5]
> сър, така мислите вие — кисело отвърна той. — Но вие знаете, че в подобни случаи важи единствено мнението на капитана. Товарът ми е поверен и аз съм длъжен да се опитам да го спася.

Корабът и животът на неговите хора също му бяха поверени, а той имаше и задължението да помисли, че ако не се покажеше отнейде някакъв кораб, без плавателен съд ние бяхме направо загубени. Човешкият живот струва по-скъпо от всякакви пари и стоки. Но аз си замълчах, защото моето напомняне му беше развалило настроението, а, разбира се, нямах никакво намерение сериозно да го разсърдя и с лека ръка да изгубя благоволението му или пък даже да си навлека и неговата вражда.
— Хайде на храна! — заповяда в този момент кормчията и всички се примъкнаха по-наблизо, за да си похапнат с удоволствие гъста каша с грах и осолено месо. Не изпитвах особен апетит за тази доста груба моряшка храна и затова взех пушката си и тръгнах бавно да се разхождам по брега, където бях забелязал цели ята морски птици, които се срещат в голямо изобилие тук на островите Помату. И наистина, още след около четвърт час се завърнах с богата плячка и бях посрещнат с радостни възгласи. Тези птици не бяха наплашени от враждебното поведение на човека и затова сачмите ми покосиха много от тях. На бърза ръка ги оскубаха и изпекоха и бяха за нас нещо като чудесен десерт, който отново върна доброто настроение на капитана.
— Чарли, вие сте знаменит човек! — каза ми той. — Мога да насоча едно такова пушкало накъдето си искам, но съм убеден, че нищо няма да улуча. Виж, да въртя весло, това все още мога, ала да застрелям нещо за печене, хмм, туй е съвсем друго нещо. Чарли, я ми кажете дали тук отляво на борда или отдясно на борда е възможно да има хора?
— Мисля, че да.
— Ами от кой сорт са?
— Естествено малайци. Нали знаете, че много от островите Помату са обитаеми.
— Знам го, но важното за нас е дали нейде наблизо живеят хора.
— Възможно е. Мисля, че поне Хоулт и Милорадович са обитаеми, а нали вероятно се намираме между тях.
— А този народ опасен ли е?
— Най-често те са все още диваци и както съм чувал да разказват, сред тях имало дори людоеди.
— Страшно приятно, Чарли! Е, наистина, ние няма защо да се страхуваме от подобни хора, но… струва ми се, че изобщо не бихме могли да преговаряме с тях. Поне аз не знам сред нас да има човек, който да разбира езика им.

Кормчията пъхна огромно парче осолено месо между зъбите си и с ледено спокойствие каза:
— Аз го разбирам, кептън.
— Какво? Ти ли? Че къде си го научил?
— С човекоядци се разговаря само с това! Той вдигна високо ножа си, направи ужасна гримаса и замахна с ръка, сякаш се канеше да пронижe някого.
— Чарли, вие не знаете малайски, нали? — попита ме капитанът.
Нямаше как да не се усмихна. Винаги Чарли беше човекът, за когото добрият Робъртс си мислеше, че всичко трябва да знае и разбира.
— Кептън, истината е, че по време на престоя си на Суматра и Малака понаучих малко същинския малайски, който е средството за общуване из целия австралийски архипелаг. Но не разбирам кави, малайския книжовен език, на който се извършват богослуженията. Затова пък вярвам, че ще мога да се разбера с жителите на Таити, както и на Маркизките острови на техния диалект.
— Тогава сте истински полинезиец.
— Работата е просто там, че човек толкова по-лесно усвоява чужд език, колкото по-добра филологическа основа има още от училище. При преминаването на западномалайските племена към мохамеданството техният език е възприел твърде много от арабския и до ден-днешен по същество там пишат с арабски знаци. А тъй като разбирам арабски, не ми струваше кой знае какви усилия да започна да се оправям и с малайския.
— Тогава, в случай че се срещнем с полинезийци, ще ни служите като преводач.
— Ахой… иии… и! — проехтя от височината. Сигурно Боб беше забелязал нещо необикновено и ни осведомяваше с обичайния моряшки вик.
— Ахой… иии… и! — отговори капитанът. — Какво има, Боб?
— Платно на хоризонта!
— В каква посока?
— На юг и малко на изток!
— Какво е?
— Не е кораб, а друг плавателен съд.
Морякът е свикнал да нарича кораби само тримачтовите ветроходи. Боб отново вдигна далекогледа пред очите си и пак погледна през него много внимателно. После, обръщайки се към нас, докладва:
— Това е някакъв платноход или нещо подобно с едно ветрило, но с такава форма, каквато не съм виждал досега.
— Сигурно е малайски платноход с балансьор — обадих се аз. — Капитане, хайде да се изкачим горе, за да се убедим сами!
На другите бе заповядано да останат долу, а ние двамата се втурнахме нагоре. Когато стигнахме при дърводелеца, платното се виждаше вече и с просто око. Взех бинокъла от Боб, погледнах през него и после го подадох на капитана.
— Капитане, я хвърлете и вие едно око! Това е лодка от онзи вид, каквито се използват от населението на Дружествените острови. Забелязвате ли балансьора отстрани? Той предпазва плавателния съд от преобръщане, което никак не е изключено, защото в тези дълги, тесни, островърхи лодки има място само за един човек, а дъното им е заоблено.
— Не мога да не ви дам право, Чарли! Но я вижте! Зад него се появяват още платна… едно, две, четири, пет, седем, десет, тринайсет, четиринайсет! — започна да брои Робъртс. — Намират се на самия хоризонт и не са по-големи от еднодоларова монета. Ето, вземете далекогледа!
Скоро се убедих, че не се беше излъгал. Повечето точки бързо се уголемяваха. Пред нас имаше петнайсет плавателни съда, на които по всяка вероятност, ако се съдеше по конструкцията им, екипажите се състояха само от по един човек.
— Елате тук, зад този риф! — казах аз. — Още не знаем с какви намерения идват, тъй че нямаме никаква причина преждевременно да се показваме.
— А дали човекът, който е най-напред, не ни е забелязал вече? — попита дърводелецът.
— Не — отвърна Робъртс. — Вярно, че за него добре се открояваме на тази височина на фона на небето, но едва ли може да ни види, преди да сме успели ясно да различим борда му. Впрочем, той сигурно е някой много сръчен и як тип. Чарли, я погледнете само колко

умело използва вятъра и всяка вълна! Приближава се с бързината на истински параход и. Бога ми, развъртял е греблата сякаш го преследват!
— Кептън, както изглежда, случаят наистина е такъв. Съвсем ясно го различавам с бинокъла и виждам, че от време на време се надига, за да хвърли поглед назад.
— Какво ще правим, Чарли?.
— Трябва да разберем как стоят нещата, преди другите да са се приближили дотолкова, че да ни забележат. Може да го преследват, а може и да не е така, може да са приятелски настроени, а може и да не са. Ние сме длъжни да се приготвим да посрещнем евентуално нападение.
— Хмм, да, прав сте. Но… хмм! Нападнат ли ме когато съм на борда, тогава знам какво трябва да направя. Обаче тук на сушата… хмм! Няма ли да е най-добре, ако накараме всички наши хора да заемат позиция на тази височина? В такъв случай ще имаме добро прикритие и бихме могли да обстрелваме целия терен под нас.
— Съвършено вярно! Но не е ли по-добре да поставим противника между два огъня?
— Как?
— Ще се разделим. За всеки случай ще оставим един пост при товара и другите наши вещи, а после едната половина от нас ще заеме позиция тук горе, докато другата ще се отправи напред по брега, за да се добере до кораловия пръстен ей по онази верига от скали. Там хората ще залегнат плътно на земята, за да не бъдат забелязани. В случай че се стигне до схватка, по даден знак те ще се втурнат по кораловия пръстен до онова място точно срещу нас, където коралите ограждат залива, в който, както по всичко личи, ще влязат малайците. Така неприятелите ще се озоват между два огъня и ще трябва да се предадат, ако не искат да бъдат избити до крак.
— Да, правилно, Чарли, това е най-доброто! Но как ще разберем какво води тези хора насам и как ли ще са настроени към нас?
— Ще посрещна човека в първата лодка и ще поговоря с него.
— Наистина ли така искате? Ами ако ви убие?
— Няма да го направи, кептън, можете да ми вярвате. Тези хора или са въоръжени по старому с прашки, боздугани, стрели, лъкове и копия и следователно са безопасни, ако имаш хубава пушка, или пък притежават някакви пушкала, но те ще са сигурно само допотопни мускети и кремъклийки, които не могат да се мерят с нашето въоръжение. Ако искате, можете направо да останете тук заедно с Боб, а аз ще се разпоредя за всичко необходимо.
— Направете го, Чарли! Знам, че ще постъпите правилно.
Затичах се надолу.
— Какво видяхте, сър? — попита ме кормчията, когато стигнах долу.
— Петнайсет туземци, които със също толкова лодки са се насочили към южния залив.
— Well, това е добре, защото после най-сетне ще узнаем името на този проклет остров. Сигурно идвате да ни кажете, че трябва да се въоръжим, нали?
— Да. Нека Хък и Класен останат тук при товара. Вие ще тръгнете с половината от хората към кораловия пръстен и предпазливо ще се придвижите по него, докато пред вас се открие заливът. Тогава ще залегнете на земята така, че туземците да не могат да ви видят. Стигне ли се до сражение, още при първия изстрел или пък по даден от мен знак ще скочите на крака и ще се втурнете напред, за да не им позволите после да излязат от залива. Разбрахте ли ме?

— Ай, ай, сър!
[6]

— Тогава напред! Нямаме време за губене!
Кормчията набързо раздаде оръжия и муниции на хората си и заедно с тях хукна към рифа.
— А вие, останалите, отивате горе при капитана! Вземете сабята и пушката му, а също и една карабина за дърводелеца!
Хората се бяха вече въоръжили и веднага поеха нагоре по височината. Аз затъкнах ножа и револверите си в колана, взех карабината «Хенри» и се завтекох покрай склона на възвишението, за да посрещна собственика на първата лодка. Островът не беше голям.

Зърнах лодката само след десетина минути. Тя се приближаваше вече до кораловия пръстен, в който имаше един толкова тесен проход, който, ако добре се засилеше, човек можеше да прескочи. В този момент туземецът свали платното и грабна веслата, за да преодолее това трудно и опасно място.
И успя. Прибоят го подгони през тесния канал и го вкара в спокойните води на залива. Там току зад самите корали той се изправи на крака. Беше оставил греблата и взел в ръце лъка и стрелите си. С лице към острова той постави стрела на тетивата и я изстреля към брега. Тя падна на сушата на едно място, което бе на двайсетина крачки от водата.
Сега вече бях сигурен, че другите го преследваха. Несъмнено човекът имаше намерение от брега да защитава прохода в кораловия риф и беше направил един опит да разбере дали това ще е възможно с помощта на стрелите. Ето че пак грабна веслото и се насочи към сушата.
Тази страна на острова бе покрита с по-гъста растителност от северната, където се намираше бивакът ни. Тук имаше висока широколистна папрат, която много улесняваше тайното промъкване. Безшумно и предпазливо се втурнах към мястото, където щеше да спре лодката.
Ето че кануто на туземеца заседна на брега. То бе един от обичайните за Дружествените острови плавателни съдове. Беше издялано направо от ствола на някакво дърво и дъното му беше заоблено. С подобна конструкция една такава лодка може да плава много бързо, но пък и твърде лесно би се преобърнала, ако не е снабдена с тъй наречения балансьор (аутригър). Преследваният човек я изтегли наполовина от водата, преметна на гръб колчана със стрелите, взе в ръка лъка, а после посегна към някаква стара пушка, нарами я и закрачи към мястото, където беше паднала неговата стрела. След като я вдигна, с равномерни големи крачки туземецът се насочи по права линия навътре в сушата. Несъмнено искаше да измери определено разстояние, което му бе необходимо, в случай че преследвачите му навлезеха в залива и се опитаха да слязат на брега. Цялото му поведение издаваше, че е дързък, но същевременно и предпазлив човек, който не пропуска да обърне внимание на всяко обстоятелство, от което може да има някаква полза. Той се приближи до мен толкова, че ясно чух как броеше крачките си.
— Сату, дуа, тига, ампат, лима, анам, туджух, далапан, самбилан, сапулух — измърмори той под нос от едно до десет, а после продължи: — сапулух-сату, сапулух-дуа, сапулух-тига…
— Рори — стой! — заповеднически извиках аз, като изскочих от папратта и сложих длан върху рамото му. — Какво правиш тук?
Внезапното ми появяване го изплаши, но само след миг-два самообладанието му се възвърна и той извади ножа от пояса си. Ала тъй като веднага разбра, че не съм туземец, той отпусна ръката, която бе вече вдигнал, за да ме прониже. Попита ме:
— Ингло?
— Не, не съм англичанин.
— Франко?
— Да — отвърнах аз, защото предположих, че с тази дума той нямаше предвид някой французин, а я използваше като най-общо понятие за европеец.
— О, това е добре! Сам ли си, сахиб?
Дали беше живял в Индия, че се обръщаше към мен с тази титла? Предпочетох все още да не му обяснявам какви сме и колко сме, а го попитах:
— Ти какво търсиш тук?
— Спасение.
Той се обърна назад и посочи с ръка към лодките, които бяха вече толкова близо, че бордовете им можеха ясно да се различат, а после добави:
— Преследват ме и искат да ме убият.
— Защо?
— Защото съм богат и съм християнин.
— А те езичници ли са?
Той кимна утвърдително.
— Неколцина са все още езичници, а други бяха покръстени от ингло-митонарето.

Митонаре означава мисионер, но с тази дума островитяните, чието словесно богатство е твърде ограничено, означават всичко, което по някакъв начин е свързано с християнската религия като например църква, проповедник, амвон, кръст, проповед, Библия, блажен, свещен, религиозен и т. н. Всичко това се означава с митонаре. Но в случая без съмнение човекът имаше предвид мисионер на англиканската църква.
— Значи покръстените от ингло-митонарето са все пак християни, нали?
— Айта — не. Те продължават да вярват в Атуа, добрия Бог, както и в Оро, Бога на всичко зло, но се покръстиха, защото тогава им разрешават да търгуват с всички ингли и да си набавят хубави неща.
— Как се казваш?
— Потомба.
— От кой остров си?
— Живея в Папеете, столицата на Таити. Аз съм ери, княз на тази страна, и ще избия всичките си врагове!
Той погледна назад. Тъкмо в този момент първата лодка на преследвачите му се опитваше да премине през тесния канал. Човекът се втурна обратно до мястото, където беше паднала стрелата му, опъна лъка и се прицели. Изхвърлена от тетивата, стрелата изсвистя във въздуха и сигурно щеше да улучи преследвача, ала една устремила се към рифовете вълна неочаквано повдигна лодката и острия връх на стрелата се заби в дървото. От страх да не бъде пронизан, туземецът се наведе и преустанови гребането. При оттеглянето си същата вълна, която го беше вкарала в прохода, грабна лодката му и я отнесе обратно в морето.
— Е-хей-й-й! — разнесе се вик откъм кораловия пръстен и когато погледнах натам видях… кормчията и хората му, втурнали се напред към прохода в рифовете.
. По погрешка той явно беше взел стрелата за уговорения сигнал и ето че точно в този миг осуети целия ми план. Вярно, преследвачите ме бяха вече забелязали, но не се отказаха от намерението си, обаче щом секунди след това разбраха, че островът е зает от цял отряд мъже в европейско облекло, решиха да се върнат обратно, побързаха отново да вдигнат платна и се отдалечиха като не преставаха да гребат.
Тогава закрачих към онова място на брега, където Потомба беше паднал на колене.

> — Бапа ками янг ада де сурга, кадуслах кираня намаму
> [7]
> — чух го да се моли така, както са научени покръстените от мисионерите туземци. После той скочи на крака и радостно извика: — Спасен съм! Те бягат и няма нужда да наранявам когото и да било от тях. За малко стрелата ми щеше да убие лицемерния жрец Аноуи, който все пак е баща на жена ми.

Значи само бедата, в която беше изпаднал, го бе принудила да грабне лъка си и както по думите му, тъй и по благодарствената му молитва разбрах, че той действително мислеше като християнин, а това бе нещо, което не се срещаше толкова често сред покръстените островитяни. Затова този млад човек веднага спечели симпатиите ми. Без съмнение той бе станал християнин само по убеждение.
— Кой е Аноуи? — попитах го.
— Жрецът на Тамаи.
Опитах се да си припомня.
— Тамаи не е ли на Аймео, съседния остров на Таити?
— Да, сахиб. Тамаи се намира недалеч от залива Опоаухо. Моята жена Парайма е дъщеря на жреца, защото един ери може да вземе за съпруга само дъщеря на княз или на жрец.
— А защо Аноуи се е превърнал в твой враг?
— Защото станах християнин. Поиска ми да му върна Парайма, перлата на моя живот, но не му я дадох. Тогава той направи оплакване срещу мен при онези ингли, които не вярват в митонаре (светата) Дева Мария и те застанаха на негова страна. Аз Обаче отидох при франките, от които има много митонаре мъже и жени на небето на добрия Бапа, и те ме подкрепиха: отсъдиха ми правото да задържа Парайма в дома си, макар че тя не ми беше дадена за жена от митонарето, а от нашия жрец още докато бях езичник. После ми се наложи да отплавам за островите Тубуаи, за да разменя перли срещу дрехи, оръжия и някои

други неща, защото, откакто европейците дойдоха при нас, всичко се промени и стана по-лошо. Сега дори нашите князе са принудени да печелят пари с труд или с някаква търговия. Аноуи знаеше накъде бях тръгнал и заедно с хората си поел подир мен. Когато напуснах островите Тубуаи, той се опита да ме издебне, да ме убие и да загреби всичко, което носех със себе си.
— Е, не те е убил, но какво стана със собствеността ти? Да не би всичко да е тук, в лодката?
— Не. Той не успя да ми вземе нито живота, нито имуществото, защото ръката ми е по-силна от неговата, а неговият разум е помътен и не може да се мери с разума на един ери. Още щом го видях да се появява с лодките си, изпратих по околен път към Папеете моите слуги с лодките, на които беше натоварена собствеността ми, а самият аз поех срещу него. После го подмамих дотук, където сигурно щях да го убия, ако не беше избягал.
Очите му искряха, а тъмните му страни бяха пламнали от възбуда. Тъй както се беше изправил пред мен в заплашителна поза, аз забелязах, че той все още беше млад човек. Наистина беше красив. Върху дългите си черни коси носеше тюрбан, украсен с пера, на всяко ухо имаше по две скъпоценни перли, а златистата копринена «марра» бе стегната като пояс около неговата тебута на червени и бели райета, която, образувайки множество гънки, падаше от раменете до коленете му, като подчертаваше още повече съразмерността на неговото стройно и силно тяло.
— Какво ще правиш сега? — попитах го аз.
— Сахиб, най-напред ми кажи какво смятате вие да правите с мен! — отвърна той, посочвайки с ръка към височината, откъдето се спускаше капитанът със своите хора.
— Аз съм твой приятел и няма защо да се страхуваш от нас. Можеш да правиш каквото си поискаш. Но те моля и ти да станеш наш приятел.
— Приятел съм ти, сахиб! Заповядай ми нещо и аз ще го изпълня, защото по погледа ти личи, че няма да поискаш от мен да извърша нещо лошо.
— Ние те молим да ни помогнеш.
Той ме погледна толкова изненадано, че не успях да сдържа усмивката си. Бях с една глава по-висок от него. Тюрбанът с воал, който носех, гъстата голяма брада, оръжията ми, облеклото ми на авантюрист, завършващо надолу с чифт огромни моряшки ботуши, всичко това навярно оставяше у него впечатлението, че съм човек, който е свикнал да разчита само на собствените си сили и току-така няма да почувства нужда от чужда помощ.
— А кой си ти и какво правиш тук? — попита ме островитянинът.
— Аз съм от народа германи, а другите са от народа янки.
— Германите са добри. Виждал съм корабите им край брегове на островите Самоа. Те търгуват честно, а каквото кажат, за тях важи като клетва. Ала янките са по-други. Не можеш да се хванеш за думата им и са вероломни. Външно стоките им са лъскави, но измамата е вътре в тях. Как си попаднал заедно с тях на този остров, който все още дори няма име?
— Тръгнах с тях да плавам, защото исках да стигна до страната на китайците, обаче бурята ни изхвърли на този остров, разруши кораба ни и направи лодките на трески. Сега не можем да мръднем оттук и сме принудени да чакаме, докато дойде някой друг кораб, за да ни вземе. Ти ще се върнеш обратно в Папеете, нали?
— Да. Искам час по-скоро да отида при моята жена Парайма, както и при моята майка, които са ми по-скъпи и от имуществото, и от живота ми. Гласът на моето сърце ми подсказва, че ги заплашва опасност от страна на моя враг Аноуи.
— В пристанищата на Таити винаги се намират кораби на англите, на франките, янките и на холандите. А може би ще има и някой кораб на испаните или дори на германите. Когато стигнеш в Папеете, ще изпратиш ли някой от тях да дойде да ни вземе?
— Ще го направя, сахиб, но те едва ли ще ми повярват и затова ще е по-добре, ако някой от вашите хора дойде с мен, за да може да разговаря и да се помоли от ваше име.
— Лодката ти ще издържи ли двама души?
— Ако гребе някой друг — не, но ако изберете един смелчага, който да не се бои от морето, аз ще съумея да го откарам до Таити, защото никой друг не може да се мери с ери Потомба в управляването на такава лодка.
В този момент капитанът стигна до нас и попита:
— Е? Кой е този човек, Чарли?

— Той е ери от Таити.
— Ери ли? Това пък какво е?
— Княз, кептън.

— Pshaw!
[8]
Знаем ги този сорт князе! Този тип ще трябва да ни отстъпи лодката си, за да доведем помощ от някой съседен остров.

— Но той няма да се съгласи.
— И защо, ако мога да попитам, а?
— Защото вече го посъветвах да постъпи иначе, кептън.
— Вие ли? Аха, е това е нещо друго! Сигурно ви е хрумнала някаква идея, която ще е от полза за всички ни, нали?
— Разбира се! Никой от нас не е в състояние да управлява подобна лодка и затова…
— Ах, Чарли, не се ли изразявате твърде пресилено? Нима аз, капитан Робъртс от Ню Йорк, няма да се справя с туй нещо, когато всеки знае, че съм човек, който съвсем спокойно може да командва и най-големия военен кораб?
— Кептън, можете ли да застреляте един бивол?
— Ама че въпрос! Естествено че ще го застрелям въпреки всичко, дето го казах преди, когато се върнахте с вашия пернат дивеч. Но при условие, че добичето няма да има възможност да ме нападне, а аз ще мога да стрелям, докато падне мъртво на земята.
— Е, добре! Обаче ще успеете ли да застреляте и лястовица?
— В името на всички ветрове — не! Чарли, та това е извън човешките възможности! Вие сте страхотен стрелец, както вече често сте го доказвали, но лястовица, не, и вие няма да можете да я свалите с куршум, тъй както лети във въздуха.
— Но все пак съм го правил, и то неведнъж. А в северноамериканските прерии съм виждал дори петнайсетгодишни индианчета да постигат същия успех.
— Ахой, Чарли, това да не е някоя опашата лъжа, голяма и дълга като митичен морски змей?
— Не, истина е! Но сравнението, което Направих, имаше за цел само да ви докаже, че често голямото нещо се оказва по-лесно от привидно малкото. Вие умеете отлично да командвате тримачтов кораб, но дръзнете ли някой път да излезете в открито море с вашата голяма лодка, която познавате много добре, ще установите, че между едното и другото има огромна разлика. Плавал съм с лекото и крехко индианско кану от кора на дърво по Мисури и Ред Ривър, с бразилското кану от животинска кожа съм пътувал по Ориноко и Маранон, а с ужасния катамаран на източноиндийците съм кръстосвал по Инд и Ганг, но съвсем откровено ви казвам, кептън, че не смея да поема риска да направя едно разузнавателно плаване ей с тази лодка из района на островите Помату. И най малката повреда в балансьора ще доведе до преобръщането й, а тогава в деветдесет и девет процента от случаите човек е обречен на гибел, понеже това море гъмжи от акули.
— Мътните го взели, вярно е! Акулата е най-долната и най-подла гадина, която познавам. Попадне ли някой между зъбите й, времето на земния му живот безмилостно и безвъзвратно е изтекло. Но ние трябва да потърсим кораб, ще признаете това, нали, Чарли?
— Естествено! Ала не и тук между островите Помату, които не познаваме, а и където рядко се отбива някой по-голям плавателен съд. Този ери се кани да отплава с лодката си за Таити. Ако му дадете за придружител някой верен и изпитан моряк, той ще може да ни доведе някакъв кораб и така ще се спасим.
— Хмм, добре звучи. А за колко време смята този юнак да стигне до Таити?
Обърнах се към Потомба:
— Колко дълго ще трае плаването до Папеете?
— Ако ми дадете някой добър гребец, ще са ми нужни два дни — отговори той., —
Преведох думите му на капитана.
— Слушай, Чарли, как се казва този юнак?
— Потомба.

— Не ми се вярва. Сигурно се казва Мюнхаузен.
[9]
За два дни да стигне оттук до Папеете? Лъже, та се къса! Според мен ще са необходими цели пет дни и то ще трябва да имаш кораб с тесен и остър кил и такелаж на шхуна. Два дни, хайде де, пълна глупост!

— Кептън, погледнете само тази лодка и този човек! Склонен съм да повярвам, че с такава продълговата и тясна конструкция, която реже вълните като с нож, с помощта на югоизточния пасат е възможно да се изминат по петнайсет-шестнайсет английски мили
[10]
в час.

— Наистина ли така мислите? Но все пак ще е майсторско постижение! Хмм, да. Я вижте онези четиринайсет платна на хоризонта! Няма и десетина минути, откакто поеха обратно, а се ловя на всякакъв бас, че вече са изминали над две мили. Може и да сте прав, Чарли, а сега вече и аз проумявам онова, което до този момент не ми се вярваше, а именно, че дори и някой добре въоръжен боен кораб със свестен екипаж трябва много да внимава при среща с една цяла флотилия от малайски лодки. Но ето че идва и кормчията! По лицето му се е изписало голямо задоволство, защото набързо успя да обърне в бягство онези типове. Кормчията наистина се приближаваше с толкова победоносна физиономия, сякаш беше спечелил някоя голяма морска битка.
— Е, сър, как се справих? — попита ме той.
— Лошо, много лошо, морски!

— Ка… ка… какво? На никой от нас не падна и косъм от главата, а щом ме видяха с хората ми, онези типове така опънаха платната, сякаш по петите ги гонеше корабният таласъм.
[11]

— Но нали трябваше да бъдат обградени в залива! Появихте се преждевременно. Те изобщо не бяха преминали през тесния проход между рифовете, а и никой от нас нито беше стрелял, нито пък бяхте получили уговорения сигнал било от мен, било от капитана. Няма да ви мъмря, кормчия, защото единствената ви грешка бе, че бяхте прекалено смел и нетърпелив, а може би е и по-добре, че така се отървахте здрави и читави. Но няма ли да отидем в бивака? Можем да оставим тук един пост в случай че бегълците решат да се върнат.
— Пак имате право, Чарли! — кимна капитанът. — Спечелихме славна победа, и ще дам израз на признанието си, като разреша да направят такъв силен грог, който да може да тръшне и вол.
Тези думи бяха посрещнати с всеобщо ликуване. Двама по двама, вървейки в крак, хората се върнаха в бивака.
Докато се вареше грогът, аз си поговорих с Потомба. Оказа се, че той действително е бил в Индия. Беше пътувал до повечето островни групи от австралийския архипелаг. Изказваше се толкова ясно и скромно, че съвсем скоро спечели симпатиите ми.
— А сега, Чарли, нека изберем човека, който ще плава с вашия княз до Таити — каза капитанът. — Естествено, аз трябва да остана тук, но кормчията би могъл да се нагърби с тази работа. Вие какво мислите?
— Не мога да се намесвам в тези неща, защото вие сте капитанът, но одобрявам вашия избор. Кормчията има офицерски чин и в неговите думи ще се вслушат повече, отколкото в молбите на някой обикновен моряк, ако бяхте решили да изпратите такъв човек от екипажа.
— Защо аз? — попита кормчията. — Как си го представяте, капитане? Един доблестен кормчия не бива да изоставя кораба си, а ако го изгуби в някоя буря, тогава няма право да изоставя своите хора.
— Само ако липсва капитанът и кормчията го замества — отвърна Робъртс. — Но аз съм все още тук и вие спокойно можете да отплавате за Таити, без да се провините в

нарушаване на задълженията си. Впрочем и сам знаете, че тук важи единствено моята заповед. Онзи, когото аз изпратя, трябва да се подчини.
— Кептън, да не би действително да очаквате от мен да поверя живота си на това плаващо дърво, каквото е всъщност лодката на този човек? Впрочем аз няма да мога да разменя и една дума с него, а напълно възможно е да се натъкна на хора, чийто език изобщо да не разбирам!
— Хмм, вярно! Чарли, какво ще кажете? Вие сте единственият, който разбира малайски, че дори и диалекта на Дружествените острови. Имате ли желание да пътувате с този човек?
— Щом вие го искате, кептън, ще се съглася!
— Чудесно, тогава ви моля да се заемете с тази работа. Но, по дяволите, какво е това? — неочаквано попита той, сочейки с ръка към вътрешните води, които стигаха, кажи-речи, до краката ни.
— Акула, наистина е акула, която се е вмъкнала между рифовете! — извика кормчията. — Бързо грабвайте харпуните!
На повърхността на водата се появи гръбната перка на чудовището, несъмнено примамено от нашето присъствие. Щом види акула, кръвта на всеки моряк кипва. Той не познава друг по-върл враг от този лаком морски звяр и винаги се стреми да я убие дори и ако не се чувства застрашен от нея.
Хората бързо скочиха на крака и грабнаха какви ли не оръжия. Аз също взех моята тежка пушка, за да опитам дали един куршум щеШе да е достатъчен, за да убие животното. Но в същия миг Потомба сложи длан върху ръката ми и ме помоли:
— Не стреляй, сахиб. Потомба е господар на всички акули, затова и на тази ще заповяда да умре.
Той захвърли своята тебута, както и маррата настрани, тъй че остана само по бедрената си препаска, стисна ножа в ръка и с дълъг скок от брега се гмурна във водата, чиито вълни със силен плясък го погълнаха и скриха от погледите ни.
Разнесе се всеобщ вик на ужас.
— Какво прави този човек? — възкликна капитанът. — Загубен е!
— Вижте перката й! — изкрещя боцманът, който стоеше до самата вода с харпун в ръка. — Акулата го забеляза и се насочва право към него. Само след секунди ще го разкъса.
И аз бях изплашен, но запазих спокойствие.
— Чарли, ами какво ще стане сега с пътуването ви до Таити? — попита капитанът. — Този юнак едва ли ще излезе пак от водата.
— Нека изчакаме, кептън! В Западна Индия съм виждал хора, които изобщо не се страхуваха да се гмуркат, въоръжени само с един нож и да нападат акулите под водата. За да захапе плячката си, тази риба трябва да се обърне по гръб, а на храбрия и опитен плувец тъкмо това дава време да забие острието в нейното тяло и после, оттласквайки се енергично с крака, с мощен замах да разпори корема на животното. Ето вижте, кептън, борбата на живот и смърт започва!
На мястото, където се намираше акулата, във водата се образува кипящ водовъртеж. После на известно разстояние от него изскочи първо главата, а след секунди и тялото на Потомба до кръста. Той размаха ножа във въздуха и нададе силен победоносен вик.
— Кълна се в името на всички платна и брамсели, той действително уби този звяр! — извика капитанът. — Ей къде изплува чудовището на повърхността. Тялото му е разпрано от главата до опашката.
Застаналите наоколо моряци нададоха радостни възгласи. Но това не беше най-подходящият начин да докажат признанието си на победителя. Той излезе на брега, без да обръща внимание на хвалбите на хората, които се опитаха да го наобиколят, и се насочи към мен.
— Акулата е мъртва, сахиб! — простичко съобщи той.
— Знаех го още когато ти скочи във водата — отвърнах аз, като му подадох ръка.
Той я пое и по израза на лицето му разбрах, че този начин на признание го зарадва повече от гръмогласните хвалебствия на другите.
— Значи ти предварително си вярвал, че Потомба има силна десница и смело сърце?
— Разбрах го още когато те видях да стъпваш на брега на острова. Ти не се уплаши от твоите четиринайсет неприятели. Обикнах те, Потомба.

— И аз съм твой приятел, сахиб! Кажи им на тези янки тук, че няма да взема никого от тях в лодката си, за да го закарам до Папеете. Само ти ще дойдеш с Потомба!
— Вече им го казах. Кога тръгваме?
— Когато заповядаш.
— Тогава приготви се по-скоро. Аз и в момента съм готов да отплаваме. Ще трябва да поемем по заобиколен курс, за да избегнем лодките на твоите врагове. Нали?
— Да.
— Дай ми едно въже!
Донесоха въжето. Той го завърза за задния край на стрелата, където бяха перата й, внимателно оправи въжето на земята и стреля с лъка. Стрелата се заби дълбоко в тялото на акулата и така я изтеглиха на сушата. Междувременно ери отново облече дрехите, които беше захвърлил.
— Сахиб, приготви ли се? Потомба е готов да те откара до Таити и по-скоро ще умре, отколкото да допусне да ти се случи някакво нещастие.

Втора глава
Парайма

Между вече споменатите от мен географски дължини и ширини се намира онази островна група, която е била открита още в 1606 година от Кирос, а в 1769 година е била основно изследвана за пръв път от прочутия Кук. В чест на Кралското научно дружество в Лондон, тя била наречена от него Дружествени острови.

Те се разделят на две групи: Уиндуърдс и Лиуърдс,
[12]
които са разграничени от широк проток. Към първата група спадат Таити или Отаеити, най-значителният остров от архипелага, Маитеа, наричан още и Оснабрук, както и Аймео или Моереа. Към групата Лиуърдс се числят Хуахине, Райатеа, Таха, Борабора и Мауруа или Маупити.

Цялата група на Дружествените острови има вулканичен произход, но съвсем дребните, почти микроскопични «морски майстори строители», животинките, прилични на растения, коралите, непрестанно работят над тяхното уголемяване. Те обграждат всеки остров с острите, режещи коралови пръстени и така правят много опасно корабоплаването по водните пътища, които разделят едни острови от други.

Общата площ на Дружествените острови възлиза приблизително на трийсет и четири квадратни мили. Тук се намират множество красиви пристанища, но заради кораловите рифове и предизвикания от тях могъщ прибой, те са трудно достъпни. Навсякъде земята на островите е много плодородна. Планините са покрити с гъсти гори, а равнините по крайбрежията, се напояват добре от потоци и реки, така че растителността е извънредно пищна и предлага в изобилие захарна тръстика и бамбук, хлебни дървета, палми, банани, писанг,
[13]
чинари, батати, зърнени култури, сладки корени, както и различни други южни плодове и растителни видове.

Населението им е от малайско-полинезийски произход с тъмнобакърен цвят на кожата. Често жените са малко по-светли. Островитяните имат красиво и яко телосложение, общителни са, гостоприемни и добродушни. Живеят в моногамия, налагат на жените си затворен домашен живот, обичат музиката, танците, фехтуването и състезанията с техните бързи лодки.

Първоначално формата на изповядваната религия на тези острови е била политеистична, при което дори жертвоприношенията на хора не са били нещо необикновено. Жреците, които са били едновременно и лечители и гадатели, са имали необикновено силно влияние върху островитяните, обаче още в края на XVIII век основаните от англичаните мисионерства започнали да противодействат. По-късно и католическа франция изпратила свои мисионери, които с много труд и при тежки условия повели борба срещу предразсъдъците, насадени от идолопоклонничеството в иначе богато надарения народ, населяващ островите.
Твърде често чуждестранните религиозни мисии били обвинявани в неправомерни действия и наистина тези пратеници на една друга вяра не винаги са разбирали правилно своята задача. Цивилизацията си има своята варварщина, светлината — своята сянка, и любовта — своя егоизъм, а както ни учи притчата за богаташа и за сиромаха Лазар, от мястото на вечното блаженство може да се надникне долу, в ада и да се наблюдават мъките на прокълнатите. Издигната от нетърпелив фанатизъм като пряпорец, превърната от една хитра, пресметлива и ненаситна алчност в удобно завоевателно средство, религията, проповядваща Христовата любов, благост и състрадание, се е разпространила вече над по-голямата част от земното кълбо. Цели раси и народи изчезнаха или все още се намират в последни страховити предсмъртни гърчове. По този начин историята загуби за бъдещото си развитие редица важни културно-исторически движещи сили и ценности, а духовният пастир, пристигнал в една съвършено чужда нему страна, за да покръсти тъй наречените езичници, изобщо не обръща внимание на това, че съобразно с нуждите си «диваците» са били по-щастливи от нас, и че измежду покварените и пропаднали слоеве на населението в собствената му родина неговата дейност ще е далеч по-необходима, отколкото сред друговерците на островите, които често водят, направо казано, райски живот.
Много се е писало за Дружествените острови именно в тази връзка. Когато били открити, на тях намерили един малък народ, по детински наивен и безобиден, без особени желания, на когото богатата природа била дала в прахосническо изобилие всичко необходимо за задоволяване на нуждите му, за водене на охолен и безгрижен живот. Чужденците били посрещнати гостоприемно и дружелюбно, почитали ги кажи-речи като божества и им дали всичко, каквото им душа искала. Моряците отнесли тази вест в родината си, където сред авантюристите се породило силното желание да видят онзи рай на южните морета и да изпитат тъй лесно достижимите му радости и удоволствия. Започнали да съоръжават кораби, търговската политика взела да крои план подир план и… за любезното си гостоприемство таитяните получили пороците и болестите на цивилизования свят. Те възприели повече лошите, отколкото добрите качества на хората, които дошли при тях, наричайки се християни, като били такива само на думи, но не и на дела. Това печално обстоятелство е достойно за съжаление. Но ние трябва да признаем тъжния факт, че след запознанството си с европейците таитяните са изгубили много от добродетелите си. Ала да прехвърляме вината за това върху християнството би било крещяща несправедливост. Не е правилно да се слага знак за равенство между църквата и онези, които се наричат християни. Най-големите врагове на християнския свят се намират сред самите християни и може само дълбоко да се съжалява, че редом с насъщната си дейност една религиозна мисия се вижда принудена да се нагърби и с тъжната задача да се бори срещу нечистото и пагубно влияние на онези, които с поведението си показват, че са християни само на думи.
Таити, «Перлата на южните морета», се простираше под великолепното тъмносиньо небе, слънцето сипеше жарта си върху блестящите морски вълни, а покритите с гори върхове и склонове на планината Ороена се къпеха в лъчите му. Ослепителната слънчева светлина искреше в потоците и тесните водопади, които, скачайки от една скала на друга, живописно се спускаха от извисилите се към небето зъбери. Ала слънчевият зной не достигаше до привлекателните поселища, които, скрити в сянката на палмите и на безбройните плодни дръвчета, бяха освежавани от тъй приятната прохлада на свежия морски бриз.
Дългите перести ветрила на кокосовите палми шумоляха на лекия нежен ветрец, а откъснатите от по-силните пориви на бриза широки бананови листа шумно падаха на земята. Прецъфтелите цветове на портокаловите дръвчета, чиито клони бяха натежали вече от златистожълти плодове, капеха по земята, разнасяйки сладък аромат. Беше един от онези

вълшебно хубави, прекрасни дни, чието великолепие и разкош могат да се срещнат само в тропическите страни.
И докато островът лежеше под слънцето в цялата си райска красота тъй млад и свеж, сякаш току-що бе излязъл изпод ръката на Твореца, от външната страна на кораловите рифове с гръмовен глас прибоят пееше своята еднообразна и вечна песен. Времената са се променили, а заедно с тях и хората, само безбрежният океан си е останал все същият. И до ден-днешен, както и преди хилядолетия, той запокитва срещу изпречилите се на пътя му остри скали своите ту кристално прозрачни, ту заплашително тъмни огромни вълни, украсени с пенести гребени. Пронизваните от искряща светлина талази се издигат и спускат, като че хиляди наяди се мъчат да хвърлят поглед към брега, където над белите гриви на вълните се виждат вечнозелените развени корони на палмите, под които един малък народец, обречен на гибел, отброява последните удари на пулса на своето самостоятелно съществуване, без да намери в себе си онази съпротивителна сила, която прави предсмъртната агония на американската раса толкова страшна и опасна за белия човек.
Там, на брега, се беше разпростряла столицата на Таити Папеете, а нагоре-надолу по улиците й се люшкаха пъстри тълпи от хора, облечени в бели, червени, сини, раирани, карирани или пък с десен на различни пъстри цветя дълги одежди. Колко прелестно бяха украсили младите хубави като картина момичета черните си къдрави, копринено меки коси с цветя и изкусно преплетено снежнобяло, развяващо се на вятъра лико на марантата!
А колко ловки и горди бяха движенията на местните контета кокетно препасали пъстрото парау или падащата на гънки около слабините им «марра»! Върху раменете им бе наметната живописната тебута. И колко напето се разхождаха с нея насам-натам между красавиците! Те бяха свързали дългите си блестящи от мазнина коси, вплитайки в тях ленти от бяла «тапа» и червена фланела, което съвсем не стоеше лошо на бронзово-бакърените им лица.
И ето че изведнъж всичко живо се заблъска към брега. Към острова се приближаваше едно кану, чието бяло платно бе здравата изпъната от бриза, тъй че намиращите се в него двама души използваха греблата само колкото да поддържат правилния курс.
Двамата мъже в лодката бяха Потомба и аз.
Ери действително беше удържал на думата си, защото само след два дни ние стигнахме Таити, макар че бяхме принудени да се отклоним от най-краткия път. Постоянният силен пасат ни беше помогнал много, а Потомба умееше да използва всяка вълна. Тъй като не се изморихме, понеже имахме възможност да гребем на смени, пътуването ни се оказа изключително бързо.
Ето че сега най-сетне пред очите ни се беше ширнал този прекрасен остров, за който бях чел толкова много истини, но и толкова големи глупости. Папеете се издигаше все по-ясно пред нас, докато най-накрая можехме да различаваме всяко отделно лице от тълпата, струпала се на брега, за да наблюдава нашия плавателен съд.
Направи ми впечатление, че хората обръщаха такова голямо внимание на малката ни невзрачна лодка, докато в пристанището се намираха и съвсем други обекти, които далеч повече заслужаваха любопитството им. Спуснах платното, за да не ни тласне бризът към коралите, към които се приближавахме, и попитах:
— Потомба, виждаш ли тези хора?
— Да, сахиб — кимна той.
— Защо ли тъй са се зазяпали тъкмо в нас, след като наоколо има толкова много други лодки и кораби, които също могат да привлекат вниманието им?
— Тези мъже и жени познават лодката ми, а Потомба е ери, който е много известен сред своя народ. А сега кротувай и се дръж здраво, сахиб, защото навлизаме в прибоя!
Приближихме се към един от страничните отвори в кораловия пръстен, през който можеха да минават само такива малки и тесни плавателни съдове като нашата лодка. Един замах с греблото ни вкара в самия прибой. Врящите му и кипящи талази ни изхвърлиха като перце нагоре, за миг-два ни задържаха в обятията си така, че ни се стори сякаш увиснахме във въздуха, а после ни запокитиха във вътрешните спокойни води на залива.

Вдясно от нас бяха хвърлили котва цяла редица кораби, които бяха преминали през по-широкия вход за пристанището. Конструкцията на един от тях ми се стори позната, макар че се виждаше само корпусът, а всичките му платна бяха здраво завързани. Горе във вантите беше увиснал един човек, който изглежда си беше избрал това високо място, за да може по-добре да разглежда града. На главата си той носеше мексиканско сомбреро и тази шапка имаше толкова неимоверно широка периферия, сякаш бе правена, за да побере под себе си на сянка цяло многодетно семейство пекари.
[14]
Една толкова голяма периферия сигурно се изработва само по специална поръчка, а на подобна поръчка бе способен един-единствен човек и той е много храбрият, доблестен и почтен капитан Фрик Търнърстик, с чийто тримачтов кораб преди известно време бях пътувал от Галвестън до Буенос Айрес.

— Потомба, насочи лодката ей към онзи кораб!
— Защо, сахиб?
— Сигурен съм, че капитанът му е мой познат.
— Значи искаш да ме изоставиш още сега и да отидеш при него, така ли?
— Да, освен ако не съм се излъгал в предположението си.
— Сахиб, този кораб е на янките, които не обичам. По-добре потърси някой кораб на франките или на германите.
— Но капитанът му е мой приятел.
— Въпреки това няма да те закарам при него.
— Защо?
— Ти каза на Потомба: «обикнах те». Това истината ли беше?
— Не съм те излъгал.
— Тогава те моля да дойдеш с мен в моя дом в Папеете, за да си отпочинеш там до утре. Всъщност би трябвало да останеш за дълго, много дни, много седмици, но ти обеща на твоите хора бързо да се върнеш и затова не бива да те задържам повече от една нощ.
— Потомба, ще остана при теб, доколкото ми позволява времето, с което разполагам, но ако онзи капитан прояви готовност да отиде да вземе моите хора и ако е в състояние веднага да отплава, то аз трябва да тръгна с него.
— Той може да напусне пристанището едва утре. Приливът започна току-що. Ще му се наложи да изчака отлива, който ще настъпи чак вечерта. Но тогава ще е толкова тъмно, че не бива да поема риска да опита да мине между рифовете.
— Вярно е. Следователно би трябвало да изчака втория отлив, но би могъл и по време на прилива да накара някой параход да го измъкне в открито море.
— Забравяш, че един толкова голям кораб има нужда от доста време, както и от много работа, за да се приготви за излизане в открито море.
— А ти не знаеш колко пъргаво и бързо си вършат работата тези янки.
— И все пак сигурно ще ти остане един час време, за да можеш да дойдеш с мен.
— Е, това е твърде вероятно.
— Тогава ми обещай да не ме оставяш сам да вляза в Папеете!
— Обещавам ти!
— Благодаря ти, сахиб! Моят брат Потаи ще се зарадва, като разбере, че имам приятел, който е германи.

Свърнахме настрани към кърмата на тримачтовия кораб и когато се приближихме достатъчно, забелязах, че не съм се излъгал. Разчетох написаното с големи ясни букви име на кораба — The Wind.
[15]
Човекът на вантите беше с гръб към нас, тъй че нямаше как да ни види. След като кажи-речи стигнахме до десния му борд, аз сложих длани около устата си и извиках:

— Кораб ахоиий!
Човекът се извърна и втренчи поглед в нас.
— Ахоиий! Как… кой… ура! Ха, кой е това? Спрете при въжето!

Той слезе на палубата с такава бързина, която ме убеди, че ме е познал. Завързахме лодката за дебелото въже, спуснато от едната страна на кораба, аз го улових и бързо се покатерих по него. Едва що се бях прехвърлил през релинга, когато капитанът ме сграбчи вече с двете си ръце и така ме притисна към ухаещата си на катран моряшка куртка, че дъхът ми секна.

— Чарли, old friend,
[16]
ти тук, сред тези островчета? Как така попадна на Таити и в Папеете? Мислех си, че си все още отвъд океана в Америка.

— С кораб, с кораб дойдох дотук — засмях се аз. — Друга възможност не съществува, драги ми мастър Търнърстик. Но моля те, я си свали лапите от тялото ми, освен ако не си решил да ми изкараш душата през порите на кожата.
— Well, както искаш, Чарли! Иначе пасатът би я отнесъл чак до Китай или Япония, а хората там няма да знаят какво да правят с нея. И тъй, по-добре я задръж за себе си и най-сетне ми кажи какво търсиш всъщност из тези географски ширини!
— Както обикновено, искам да опозная някои чужди земи и народи.
— Както обикновено ли? Хмм, струва ми се, че това е по-скоро твърде необикновено. Пътува си човекът с параходи, с кораби, язди, тича, пъхти и скита по широкия свят, защото искал да опознае чужди земи и народи! Земи и народи! Откритото море го предпочитам къде-къде пред всичките земи, които си видял, а пък народите, е, моите момчета на кораба струват повече от всичките обесници, дето ще видиш по земята. Остани при мен на борда и пътувай с моя прекрасен «Вихър» до Хонконг и Кантон!
— За Хонконг ли сте тръгнали? Чудесно! Идвам с вас!
— Наистина ли? Ето ти ръката ми, съгласен!
— Готово! Но имам едно условие.
— Охо! При мен на борда няма никакви условия. Добре го знаеш.
— Тогава пак слизам в лодката си, кептън!
— Туй ще е най-глупавият номер, който си изиграваш някому през живота си, и просто трябва да ти попреча да го направиш. И така, кажи ми условието си! Надявам се, че ще съм в състояние да го изпълня.
— Трябва да вземеш моите хора.
— Какви хора?
— Капитан Робъртс от «Посейдон» заедно с екипажа му.
— Робъртс? От «Посейдон»? Той не е ли от Ню Йорк?
— Да. Бяхме тръгнали от Валпарайсо за Хонконг, ала край един от «опасните острови» претърпяхме корабокрушение. Робъртс ме изпрати до Таити, за да намеря някой капитан, който ще изяви готовност да ни вземе на борда си.
— Всеки свестен капитан ще се съгласи, Чарли. Радвам се, че най-напред идваш при мен. Познавам Робъртс. Не е лош моряк, но ми се струва, че не е плавал достатъчно често из тези опасни води. Една буря из тези райони е нещо много по-сериозно от където и да било другаде, обаче ако беше вързал по-здраво руля с някое дебело въже може би щеше да успее да се насочи на север покрай островите Нукахива и тогава за корабокрушение и дума не можеше да става. Ами къде се разбихте?
— Островът ни е непознат. Разположен е на двеста трийсет и девет градуса източно от феро и на двайсет и два градуса южна ширина.
— Добре! Сигурно ще го открием! Много ли е повреден корабът?
— Заседнал е на рифовете така, че е невъзможно да се измъкне. Докато успеем да стигнем до него, може би прибоят вече ще го е погълнал.
— Имахте ли много пасажери?
— Аз бях единственият.
— А колко моряци се спасиха?
— Всичките.
— Хмм, тогава ще е необходимо да вземем повече хранителни провизии. Спасихте ли нещо от товара?

— По-голямата част. Това са най-вече вълнени и памучни платове, както и значително количество железарски стоки.
— Тогава цяло щастие е, че тук се отървах от стоката си, без да товаря нова. Естествено капитан Робъртс ще бърза страшно много, но е невъзможно да тръгнем преди сутрешния отлив. Ами кой е този юнак?
Той посочи към Потомба, който ме беше последвал на борда, и застанал на известно разстояние, ни гледаше как разговаряме.
— Този човек е ери от Таити. Живее в Папеете и се казва Потомба.
— Бре да се не види! Значи княз! Къде го намери?
— Преследван от цяла неприятелска флотилия, попадна на нашия остров, а после ми позволи да се кача в лодката му.
— Какво приключение! А що за хора са неговите врагове?
— Предвождаше ги някакъв езически жрец от Аймео. Потомба се оженил за дъщеря му, а после отишъл при един католически мисионер, за да се покръсти.
— А-а! Но ти добре си им дал да разберат на онези обесници, нали Чарли? Ти ги умееш тези неща!
— Избягаха всички. Несръчността на кормчията провали целия ми план. Значи си съгласен да ни предоставиш твоя «Вихър»?
— Естествено! Утре още в ранни зори излизаме в открито море. А сега ела в каютата ми! Трябва да проверим какво е положението с моите бутилки!
— Не бива да ти отказвам една чашка за добре дошъл, но все още не мога да хвърля котва при теб. Обещах на Потомба да сляза с него на брега. Сигурно вече е много нетърпелив да се види с жена си и да поздрави брат си.
— Тогава и той ще пие с нас, а вие ще ми разрешите после да ви придружа до брега. Имам да уреждам някои делови работи на сушата.
Потомба се видя принуден да слезе с нас в каютата, където добрият мастър Търнърстик ни почерпи с най-хубавото си питие. След това и тримата се качихме в една от лодките на кораба, която взе на буксир кануто на ери. Започнахме да гребем към брега.
Колкото повече се приближавахме до сушата, толкова по-голямо напрежение се изписваше по лицето на Потомба. Изглежда той бе видял нещо, което поглъщаше цялото му внимание. Когато забеляза въпросителния ми поглед, ери протегна напред ръка и ме попита:
— Сахиб, виждаш ли ей онези лодки?
Точно пред нас имаше доста голям брой богато украсени лодки, спрели една до друга на брега. В средата им една от тях се отличаваше от останалите с множеството пъстри знаменца, както и с накичените по нея какви ли не цветя, листа и клони.
— Да — отвърнах аз, — какво особено има?
— А виждаш ли и лодката със знаменцата и гирляндите?
— Разбира се. Защо питаш?

> — От двете страни отпред на острия и тесен корпус са изписани думите «Мата ори». [17]
> Тъй наричах Парайма, когато я обикнах, а затова кръстих така и лодката, която накарах да построят за нея в Тамаи на Аймео, за да може Аноуи да дойде да ме вземе с това кану в деня, когато тя стана моя жена и аз я отведох в моя дом. Много добре познавам лодката. Балансьорът й не е закрепен с лико, а със свързващи железни болтове. Днес са я украсили също както бе на времето, когато се качих в нея като годеник. Сигурно на Аймео има някаква сватба и Аноуи я е заел на бащата на момичето, за да вземе с нея годеника.

Върху откритото лице на Потомба беше легнал израз на силно безпокойство, което си оставаше необяснимо за мен. Та нали споменът би трябвало да го прави щастлив, но не и да го тревожи.
— А виждаш ли и човека в лодката? — продължи той. — Това е Омби.
— Кой е Омби?
— Слугата на жреца. Но той ме обича повече от него. Носил е Парайма на ръце, когато е била още дете, а после я е пазил, след като майка й е умряла.

Слугата, който ни наблюдаваше, изглежда разпозна Потомба, защото се изправи на крака с радостно изражение, но после бързо пак седна и закри лицето си с ръце.
Пясъкът на брега изскърца под кила на нашата лодка и ние скочихме на сушата. Потомба се приближи до «Мата ори».
— Омби! — заговори той слугата. Слугата не се помръдна.
— Омби!
След като и този път не последва отговор, Потомба скочи в лодката при него, хвана стария полинезиец за рамото и пак го попита:
— Омби, защо не ми отговаряш?
Слугата свали ръце от лицето си и го погледна. В очите му блестяха сълзи.
— Потомба, има ли болката думи? — попита той.
— Каква болка?
— Ами че се отказа от Атуа, Бога на всичко добро, и отиде при митонарето.
— И сега за това ли те боли? Когато тайно ти разказвах за Месията, който е агнец Божи, ти не ми ли признаваше толкова често, че обичаш най-великия Сахиб Исус повече от Атуа, бога на Таити, който никога не е идвал да лекува болни, да възкресява мъртви, нито пък за да умре заради нашите грехове?
— Признавал съм го, Потомба, и ти го повтарям още веднъж и сега, обаче аз съм слуга на жрец, комуто трябва да се подчинявам и не бива да казвам какво мисля.
— Спокойно можеш да казваш какво мислиш и в какво вярваш. Напусни жреца на фалшивото божество и ела при мен! Ти обичаш Исус, Назаретянина. Обичаш също мен и Парайма. Защо не искаш да живееш при нас? Защо се разплака, когато ме видя? Никога не си постъпвал така.
— Плача, защото много ми се иска да съм при теб, но въпреки това не мога.
— Защо да не можеш?
— Защото не желая да изоставя Парайма, която има нужда от мен.
— Парайма ли? Че нали ако дойдеш при мен, ще бъдеш винаги и при Парайма.
— Не.

> Ясно видях уплахата, която се изписа по бакъреното лице на Потомба и го накара да пребледнее. Той млъкна и изпълненият му със страх поглед се плъзна наоколо. Разхождащите се по брега хора се бяха насъбрали на почетно разстояние от него и съчувствено го наблюдаваха. Той несъмнено видя и разбра какво говореха очите им и сигурно много по-добре от мен почувства, че по време на неговото отсъствие съдбата му е нанесла някакъв тежък удар. Неволно ръката му посегна към острия крис,
> [18]
> затъкнат в пояса му, и през здраво стиснатите си зъби той процеди:

— Къде е Парайма?
— Върви си у дома и там попитай! Аз не бива да ти казвам.
Потомба отстъпи крачка назад. Очите му опасно искряха, а устните му потръпваха.
— Омби, къде е Парайма? Чуваш ли какво те питам!
Слугата сведе тъжно глава и повтори:
— върви си у дома и там питай!
— Омби, значи продължаваш да мълчиш? Добре, отивам си, но ако някой е причинил на Парайма някакво зло, той е загубен!
После си тръгна с бързи крачки. Ние двамата го последвахме. Почтително и съчувствено насъбралата се тълпа му направи път. Потомба не каза нито дума повече и само веднъж се обърна назад, за да види дали сме все още зад него. Известно разстояние пътят ни водеше покрай Папеете, докато най-сетне стигнахме до една постройка, която се отличаваше със своята внушителност, както и с принадлежащата към нея голяма овощна градина с хлебни дървета.
— Елате. — кратко каза той и прекрачи прага. В преддверието на къщата върху една рогозка седеше млад мъж, чиято голяма прилика с Потомба веднага ни издаде, че е негов брат.
— Потаи!

— Потомба!
Седящият човек скочи на крака и протегна ръце като че искаше да прегърне брат си, ала веднага отстъпи крачка-две назад и отпусна ръце.
— Какво ти става, Потаи? Нима не съм твой брат?
Младият човек посочи към пода до рогозката, където стърчеше дръжката на ножа, и каза:
— Забих този крис в земята, докато дойдеш, Потомба. Заклех се да не се докосвам до теб, преди да сме отмъстили за смъртта на майка ни.
— Смъртта на майка ни ли? Говори, Потаи, бързо говори, бързо! Къде е Парайма?
— Отиде си.
— Отишла си! Къде?
— При баща си, жреца на езичниците от Аймео.
— Доброволно ли?
— Доброволно! Бях отскочил до Майтеа, а когато се върнах, нея я нямаше. Явно майка ни се е опитала да я задържи и двете са се сборичкали. Потомба, жена ти се е върнала при нашите стари езически божества и е убила майка ни.
— С какво?
— Със своя крис. Извадих го от сърцето на майка ни. Беше кървав и ей къде го забих в земята.
Ери се наведе и го измъкна от пода.
— Това не е ножът на Парайма. Този крис е на жреца Аноуи! — процеди през зъби той.
— Значи той е отвел Парайма и той е убиецът на майка ни!
— Наистина ли е тръгнала доброволно с него?
— Не намерих никаква следа от борба между нея и баща й. Ти видя ли лодките и твоята «Мата ори» ?
— Да. Какво означава събирането на тази флотилия?
— А знаеш ли го и Матемба, твоя смъртен враг?
— Защо ме питаш така, сякаш съм някое малко хлапе!
— Връщаш се съвсем навреме. Жрецът Аноуи, бащата на твоята невярна жена, дойде, за да вземе Матемба. В Тамаи ще има сватба и още днес Матемба ще стане съпруг на твоята жена.
Потомба се приближи до отвора, който служеше за прозорец. Трябваше дълбоко да поеме свеж въздух, защото му се струваше, че ще се задуши. До този момент двамата братя не ни бяха обърнали никакво внимание. Капитанът ми прошепна:
— Изглежда ти разбираш езика на тези хора. Какво става тук?
— Нещо ужасно! — отвърнах аз. — Убили са майката на ери, а днес жена му ще се венчае с един езичник.
— По дяволите! Значи ще се лее кръв!
— Тези двама мъже са християни.
— Pshaw! И сред покръстените полинезийци продължава традицията на кръвното отмъщение. Скоро сам ще разбереш.
В този момент Потомба се върна към средата на стаята. Лицето му бе като издялано от камък, а в очите му гореше зловещ огън.
— Потаи, какво направи досега?
— Разпродадох всичко.
Ери кимна одобрително. Изглежда той веднага отгатна плана на брат си.
— Също и лодките ли, които ти изпратих от островите Тубуаи, когато Аноуи ме преследваше?
— Да, и тях. Ще тръгнем за островите Самоа.
— Правилно си постъпил. Готов ли си?
— Само теб чаках.
Потомба се обърна към мен:
— Корабът на този сахиб ще отиде да вземе твоите приятели, нали?
— Да.
— А после накъде ще отплава?
— Към страната на китайците.

— Значи пътят ви ще мине покрай островите Самоа, които вие наричате Острови на мореплавателите. Искаме да отидем там. Ще ни разрешите ли да пътуваме с вас?
Преведох въпроса му на капитана.
— Съгласен съм да ги взема. Значи са разпродали всичко, така ли? — попита той. — Все пак ми се струва, че си прав, Чарли. Християнството е направило от тези тигри овце, които вместо да си отмъстят, хукват да бягат.
— О, кептън, я погледни тези мъже! Приличат ли ти на овце?
След тези думи предадох на Потомба отговора на Търнърстик:
— Можете да пътувате с нас.
— Кога ще отплава корабът?
— Още тази нощ със започването на отлива.
— Може ли брат ми да дойде на борда, за да донесе имуществото ни?
Капитанът пак даде съгласието си.
— Потаи, ти си по-младият от нас. Ще ми се подчиняваш, нали? — попита го ери.
Брат му кимна.
— Всичко наше ще занесеш на кораба, който ти покажа, нали?
— Каквото имаме е събрано и опаковано в три големи рогозки.
— Направо оставаш на борда и ще ме чакаш, докато се върна!
— Не, Потомба. Нима нямам и аз крис?
— Най-напред редът е на моя крис, и едва след това, ако умра, идва ред на твоя. После можеш да отмъстиш за мен, вместо да загинеш заедно с мен.
— Ще ти се подчиня.
— Тогава ела, сахиб! Исках да ви окажа гостоприемство, ала вече нямам дом.
Върнахме се обратно на брега. Потомба показа кораба на брат си, който без да каже нито една дума се отдалечи.
— Какво ще правиш, Потомба? — попитах аз.
— Ти вярваш ли, че Парайма ми е изневерила?
— Не знам, защото не я познавам.
— Но аз я познавам. Тя си има кама. Тя е смела и сърцата. Ще умре, но няма да отиде при Матемба. Аз ще я избавя и от него и от смъртта.
— Искаш да убиеш Аноуи?
— Да.
— Но той е баща на жена ти!
— Той е убиецът на майка ми!
— Знаеш ли, какво ни повелява най-висшият Сахиб Христос? Прощавайте, за да ви простят!
— Аз му се подчинявам, защото ще простя на Аноуи след като го убия.
— Не това е истинското подчинение, Потомба. Мисля, че…
С рязко, невъздържано движение на ръката той ме прекъсна.
— Сахиб, ти си християнин откакто се помниш, а аз съм такъв едва отскоро. След години и аз ще стана като теб. Ти нямаше ли да убиеш преследвачите ми, ако не бяха избягали, а ме бяха нападнали?
— Щях да ги убия, понеже там нямаше кой да ти помогне.
— Е, добре! Те са си заслужили смъртта, а и тук в Папеете няма кой да ми помогне. Или един ери трябва да отиде да се моли за справедливост при англите и франките? Върви с твоя приятел! Аз ще се кача на кораба, след като той напусне пристанището. А ако дотогава все още не съм се върнал, нека брат ми слезе на брега и отмъсти за мен.
— Няма ли да отидеш на гроба на майка си преди да тръгнеш? — попитах го, за да спечеля време, а може би и от съчувствие към неговата тежка участ.

— Не знаеш ли, че гробът на един човек е табу? Нима имам право да видя гроба й, без да мога да кажа на духа й, че нейният убиец е отишъл при Оро, когото ние християните наричаме дявол? Парайма е моя жена, но тя не пожела да се венчаем още веднъж пред митонарето, за да не разгневи баща си. Само заради него тя остана езичник, макар в сърцето си да вярва в добрия Бапа на небето. Ето защо и Аноуи все още има власт над

нея. Той е дошъл при нея и тя е била принудена да го последва, но аз пак ще си я взема. Йоранна, сахиб, йоранна!
[19]

— Няма да ти кажа йоранна, ами ще дойда с теб.
— Искаш да ми попречиш?
— Не, искам да споделя с теб опасността.
— Значи наистина ме обичаш, сахиб! Ела!
Дадох на капитана необходимите обяснения. Мастър фрик Търнърстик, който бе твърде предпазлив щом станеше дума за каквито и да било приключения на сушата, настоятелно се опита да ме разубеди, но ми беше невъзможно да изоставя Потомба. Може би моето присъствие щеше да му е от Полза. Капитанът се отправи към града, а ние двамата с ери закрачихме по брега. Погледът му непрекъснато шареше между оставените там лодки, докато най-сетне намери една, която беше по-голяма от неговата. В нея имаше място за четирима души.
Далеч на запад блестяха белите платна на сватбарската флотилия, която отнасяше неговия смъртен враг към Аймео. След като те изчезнаха, той направи някакъв знак в пясъка, предназначен навярно за собственика на лодката и се качи в нея. Аз скочих подир него, оставих пушките си на дъното й и взех греблото. Потомба вдигна платното, бризът веднага здравата го изду и ние полетяхме по гладките, спокойни води на пристанището, сподирени от погледите на хората, които бяха застанали на брега.
Не преследвахме флотилията по петите, а след като излязохме от кораловия пръстен, най-напред се насочихме успоредно покрай бреговете на Таити и едва по-късно взехме курс към Аймео. Трябваше да предоставя на Потомба да води лодката. Той спря на едно усамотено място от брега, където кажи-речи непроходим гъсталак от писанги се простираше до самата вода. Там свалихме мачтата и с немалко усилия изтеглихме лодката сред храсталака, където листата напълно я скриваха. После Потомба навлезе в горичката и аз го последвах.
Добрахме се до плантация от хлебни дървета, които ни предлагаха добро прикритие, а скоро стигнахме до един висок хълм, откъдето чудесно се виждаше наблизо разположения Тамаи. Веднага забелязахме, че в цялото селище цареше голямо оживление. На брега на морето лежаха изтеглените лодки на флотилията, пристигнала преди нас. Пред една къща с внушителни размери до чиято задна стена се простираха високи бамбукови насаждения, развълнувано се тълпяха множество хора, а недалеч точно под нас в подножието на хълма, на чийто склон бяхме залегнали, се издигаше олтар, украсен с палмови листа и цветя. Най-отзад бяха поставени два идола — сигурно изобразяваха Атуа и Оро. Навярно там щеше да се състои тържествената венчална церемония.
— Какво ще правиш, Потомба? — попитах аз ери.
— Ще почакам, докато застанат пред олтара и тогава ще отида да взема Парайма.
— Няма да успееш.
— В такъв случай ще я взема от лодката, когато Матемба тръгне с нея, за да я отведе в своя дом.
— Кога ще стане това?
— Точно в полунощ. Така повелява учението на идолопоклонниците.
— Чия е голямата къща отсреща?
— На жреца.
— В кои стаи живеят жените?
— Парайма винаги обитаваше стаите откъм другата страна, която е обърната към морето.
— Тя има ли все още майка или пък сестри?
— Не. Майка й отдавна умря, а тя е единственото дете на жреца.
— Ще я облекат празнично за сватбата, нали?
— Да, а после ще оставят годеницата сама, за да разговаря с боговете.
— Жрецът знае вече, че днес си се върнал, а?
— Кой ти каза?
— Никой. Не виждаш ли ей онзи човек там, дето крачи нагоре-надолу между къщата и бамбука? В ръката си държи боздуган и му е наредено да пази жена ти. А това е сигурен признак, че са я принудили да дойде на Аймео.

— Знаех си. Но един ери от Таити не се бои от хората на Аймео. Той ще поиска да му върнат жената пред очите на всички.
Не познавах добре местните обичаи нито начина на живот и сметнах, че ще е по-добре да го оставя сам да избере как да постъпи, но реших да се поогледам наоколо. В мен се събуди инстинктът на прерийния ловец. Оставих пушките си до Потомба, осведомих го за намерението си и внимателно се промъкнах надолу по склона до бамбуковите насаждения. Кучета или пък някакви други четириноги бяха проправили тесни пътечки. Пълзешком продължих по една от тях и незабелязано се добрах съвсем близо до къщата. Тогава дочух полувисок нежен женски глас да пее:

«Те ува то те модема, те ува то хинаро…»
[20]

Беше онази жална любовна песен, която преди време бях слушал от жените и девойките на островите Пелев. Предположих, че певицата не може да е друга, освен Парайма. Веднага в мен се породи желанието да говоря с нея. Вярно, че тази рискована стъпка можеше да завърши твърде неприятно за мен, но нали имах нож и револвери, а и си заслужаваше човек да се изложи на опасност заради доблестния ери.
И така, промъкнах се до самия край на бамбуковата нива. Постът се приближи и отмина, без да ме забележи, макар че беше светъл слънчев ден. Мигновено се озовах зад гърба му и така го ударих с юмрук в главата, че той падна в безсъзнание на земята. Тогава пристъпих към бамбуковата стена на къщата, иззад която долиташе женският глас. Няколко минути ми се наложи да търся, докато открия малка цепнатина, където мазилката бе изпадала, за да мога да надникна в стаята.
Ако младата жена, която зърнах, наистина беше Парайма, то лесно можех да разбера голямата любов на Потомба към нея. В момента тя вече не пееше. Беше застанала в средата на помещението и по страните й неудържимо се стичаха сълзи. Имаше стройна и изящна фигура, все още млада и свежа, което си личеше въпреки дълбоката й скръб, от която цялата потръпваше. Красивите й черни очи бяха много печални, ясно очертаните й вежди — смръщени, а нежните й устни — здраво стиснати. В косите й не се виждаше нито едно цвете и изглежда тя се беше отказала дори от онези дрехи, които се обличат според европейските обичаи, за да се направи външния вид уж по-привлекателен. Парау от мека жълтокафява «тапа» обгръщаше бедрата й, като стигаше малко над коленете, а едно късо наметало «теай» от същата материя покриваше раменете и снагата й до кръста. Буйна и кадрава, дългата й черна коса се спускаше по гърба й, но в нея нямаше затъкнато никакво цвете, нито беше преплетена с развяващото се лико на марантата. Та нали самата тя бе цвете, изгаряно от росата на сълзите, откъснато от онова място, където цъфтеше най-добре и ухаеше най-силно. Забелязах, че входът на стаята бе плътно затворен с дебела рогозка от лико. Отстъпих две крачки от стената и тихичко подвикнах:
— Парайма!
Хълцането й престана. Беше ме чула.
— Мата ори, не се плаши! Потомба е съвсем наблизо.
От стаята дочух приглушено радостно възклицание.
— Ти кой си? — попита тя.
— Приятел съм на ери. Искаш ли да станеш жена на Матемба?
— Не! Моята кама е в мен и ако не намеря начин да се спася, сама ще се убия.
— Значи си останала вярна на Потомба, така ли?
— Да. Баща ми дойде и ме принуди да тръгна с него.
— Кой уби майката на ери?
— Баща ми. Тя му оказа съпротива.
— Обичаш ли го.
— Вече не.
— Ти ще бъдеш спасена. Прави всичко, което баща ти поиска от Теб! Ако не успеем по-рано, то ще те избавим най-късно, когато тръгнете обратно за Таити.
В този миг откъм другата страна на къщата започна да бие тамтам. Взех един камък, приближих се до изгубилия съзнание човек и го оставих до главата му. Камъни с подобна

големина бяха поставени върху покрива, за да го затискат и така силните ветрове да не могат да го отнесат. Напълно възможно беше някой от тях да се отърколи и да удари пазача. После по вече описания път се върнах при Потомба.
От склона на хълма той беше наблюдавал всяко мое движение и ме очакваше с неприкрито нетърпение. Описах му най-подробно как стоят нещата и донякъде и аз бях обзет от радостта и въодушевлението, които разказът ми предизвикаха в него.
Ето че към ударите на тамтама се присъединиха и звуците на множество свирки. Несъмнено церемонията по венчавката вече започваше. Парайма бе изведена от къщата и подир нея тръгна цяло шествие.
— Сахиб, виждаш ли застаналия до нея Матемба? — попита ме Потомба.
— Виждам го.
— И той беше между преследвачите ми. Тази нощ Оро ще го изяде. Тук никому няма да причиня зло или някакво страдание. Докато ти говореше с моята жена, аз размислях как да си възвърна Парайма. Прав си, аз съм християнин и след като се е потопил в кръвта на майка ми, този крис не бива да почервенява от друга кръв. Въпреки това осквернителите на моята чест и похитителите на щастието ми ще умрат, макар и не от моята ръка!
Шествието се приближи до олтара, на който се изкачи жрецът Аноуи, за да започне речта си. Тогава Потомба ме остави сам и изчезна встрани между храсталаците. Промъкнах се колкото бе възможно по-напред сред клонаците, за да наблюдавам по-удобно целия терен под мен. Пред жреца бяха застанали Матемба и Парайма. Тамтамите и пищялките вдигаха невъобразим, изнервящ шум, който по един знак на жреца изведнъж престана. Речта му се състоеше от хули срещу християнството, за които страшно ми се искаше да му тегля един хубав бой. След тях последваха проклятия по адрес на ери, изменил на старата им религия, а най-накрая той посегна зад гърба си и от олтара взе няколко черепни кости и като протегна ръка към Матемба му каза:

> — Сложи длан върху тези кости, останали от главите на твоите прадеди, и се закълни след въпроса ми: «Айта анай ое-а-фааруе и та ое ватрина?»
> [21]

Преди още Матемба да успее да изрече своето «Айта!», Потомба се промъкна между насъбралата се тълпа и застана пред олтара.
— Поздравявам те, Аноуи, баща на моята жена! — започна той. — Докато не съм си бил у дома тя е дошла при теб и сега идвам, за да я взема и да я отведа вкъщи.
Настана мъртвешка тишина. С рязко движение жрецът протегна напред и двете си ръце, сякаш искаше да се защити.
— Това място е свято. Махни се от него и не ни се мяркай пред очите, изменнико!
Потомба остана напълно спокоен. Той сложи ръка върху рамото на Парайма и отвърна:
— Да, това място е свято, защото аз, християнинът, съм стъпил на него. Скоро ще си отида, но първо ми върни моята жена!
— Изчезвай, иначе смъртта ще те сграбчи!
— Смъртта ли? — усмихна се Потомба. — Нима ме сграбчи, когато ти ме преследваше, за да плячкосаш имуществото ми? И стотиците езичници, дето сте се събрали, няма да успеете да ме пратите на смърт. Вие можете да убивате само жени. Ето, тази кама е проляла кръвта на моята майка. Ти си я убил, Аноуи. Още днес ще платиш смъртта й със собствения си живот.
— Тогава ще умреш самият ти! — избухна Аноуи и посегна към него.
Потомба отстъпи крачка назад и извика силно, за да го чуят всички:
— Аз да умра, аз, който съм ери на Папеете? Аз съм под закрилата на моя Бог, но вие ще загинете така, както сега унищожавам вашите божества!
С един бърз скок той се качи на олтара. Грабна двата идола, направени от печена глина, й един подир друг ги запокити на земята с такава сила, че се пръснаха на парчета. После размаха своя крис високо над главата си и извика:
— И още днес ще си взема от вас моята жена!
От всички гърла се разнесе страхотен многогласен яростен рев. Тълпата се втурна към олтара, за да залови дръзкия човек, но той беше вече скочил на земята и с най-голямата

възможна бързина се изкатери горе при мен. Беше цяло щастие, че никой от присъстващите не бе взел със себе си някакво оръжие на тази мирна церемония, иначе ери щеше да е загубен. Никой ли? Ами до самия олтар не беше ли застанал някакъв тип, който тъкмо в този момент опъваше тетивата на лъка си, а ей там отсреща под банановото дърво не стоеше ли и един друг също въоръжен с лък? И двамата се канеха да стрелят по Потомба. Лесно можеше да се предвиди, че щяха да го улучат. Трябваше да го предотвратя. Бързо вдигнах карабината «Хенри», прицелих се и два пъти натиснах спусъка. И единият, и другият паднаха на земята.
Ето че най-сетне Потомба се озова при мен. Една част от преследвачите му с крясъци се катереше нагоре по склона, а други пък тичешком се втурнаха да обградят хълма от двете му страни.
— Сахиб, благодаря ти, че ми помогна. Стрелите щяха да ме улучат. А сега бързо към лодката! Добър ли си в тичането? — припряно ме попита той.
Не ми остана време да му отговоря. Всъщност никак не ми харесваше да хукна да бягам от тези хора, но знаех, че спасението ни зависи единствено от нашата бързина. Въпреки тежките си ботуши не изоставах от ери, който сигурно имаше много издръжливи бели дробове и чудесни мускули и жили, защото неприятелите му изостанаха далеч зад нас. Когато се добрахме до лодката, ни остана тъкмо толкова време, колкото да я блъснем във водата, да скочим в нея и да спечелим горе-долу прилична преднина, за да не могат да ни достигнат стрелите им.
Ето че в този миг полинезийците изскочиха от гъсталаците на брега и щом видяха, че сме на безопасно разстояние, заканително размахаха ръце във въздуха и закрещяха.
Ние хванахме двойните весла и загребахме срещу пасата към Таити. После, без да спираме там на брега, се оставихме на течението и на вятъра отново да ни отнесат до Аймео и слязохме на сушата при Алфареайта, едно малко селище, намиращо се точно срещу Папеете.
Там останахме да изчакаме скорошното падане на мрака. Потомба изобщо не говореше за намеренията си и тъй като сигурно неговото мълчание си имаше своите основания, не го наруших с нито един въпрос.
Може би беше вече към единайсет часа през нощта, когато отново поехме на път. Преди това ери купи значително количество различни по големина риби и ги натовари на лодката. Не ми беше ясно за какво му бяха необходими. Започвахме да гребем и така стигнахме до средата на протока, разделящ двата острова, където спряхме и зачакахме.
Над водата се бе спуснал мрак, но на небето блещукаха хиляди звезди, а вълните около кануто бяха прозрачни като кристални. И ето че ери взе една риба, завърза я за въже от лико и я спусна във водата. След минута-две последва рязко и силно дръпване. Една акула беше отнесла примамката. След известно време Потомба хвърли втора риба, а после и трета. Продължи така, докато около лодката се насъбраха повече от половин дузина акули.
Започнах да подозирам каква цел преследваше. Несъмнено, подмамваше хиените на морето около лодката си, за да ги използва срещу неприятелите си, ала как, ето това си оставаше за мен все още загадка. Но във всички случаи съседството с тези мили създания ми беше доста неприятно. Вярно, че докато бяхме на нашия остров, Потомба се беше нарекъл Господар на акулите, обаче въпреки всичко аз не изпитвах особени симпатии към неговите настървени за човешко месо поданици и най-откровено си признавам, че щях да се чувствам далеч по-уютно на «Вихър» при моя добър приятел мастър фрик Търнърстик, отколкото в тази тясна лодка, от чийто нисък борд лесно можех да докосна акулите с ръка.
Пред очите ми се разигра твърде интересна, макар и ужасяваща сцена. Въпреки нощната тъмнина водната повърхност приличаше на разтопена платина,, но по-надълбоко водата придобиваше все по-тъмни мастилени цветове. В нея можеше да се проследи всяко движение и когато ери хвърли една нова риба, веднага към кърмата на лодката се приближиха седем-осем страшни чудовища и започнаха помежду си такава битка, от която можеха да ти се изправят косите, защото от тези кръвожадни зверове ни отделяше само една тънка дървена преграда.
Изглежда Потомба хич не се интересуваше от чувствата, които ме вълнуваха. От време на време той хвърляше по някоя риба и непрекъснато се взираше в посоката, откъдето трябваше да се зададе сватбарската флотилия с брачната двойка. На мен не ми се струваше

кой знае колко вероятно след номера, който им погодихме, все пак венчавката да се е състояла. Но изглежда ери бе уверен, че ще дойдат и когато най-сетне в далечината се появи някаква неясна, трепкаща светлина, той се изправи в лодката, за да може да вижда по-добре.
С всяка изминала секунда светлината ставаше по-ярка. Скоро разбрах, че това наистина беше флотилията. На носа на всяка лодка бе закрепен по един факел.
— Идват — най-хладнокръвно се обади Потомба, — и сега Парайма пак ще е моя.
Той свали от раменете си своята червено-бяла раирана тебута и докато с дясната си ръка стисна дръжката на криса, с лявата пак хвърли една риба във водата.
— Помогни ми само за две-три минути, сахиб, и после ще ти служа цял живот!
Взех веслото.
Той направи същото и по неговото указание, след като описахме дъга, ние се насочихме право към задалата се насреща ни флотилия и най-сетне, когато се изравнихме с нея, изведнъж полетяхме към първата лодка. Вътре в нея седяха трима души, които можех да разпозная съвсем ясно — Матемба, Аноуи и Парайма. Гребейки мощно, ние прелетяхме покрай десния фланг на флотилията и настигнахме първата лодка, като левият ни борд силно се удари в нейния балансьор. Акулите ни следваха по петите. Останах седнал с весла в ръцете, а Потомба пак се изправи в лодката, стиснал криса в юмрука си.
— Параима, прехвърли се при мен! — извика той. Жената скочи на крака и стъпвайки на балансьора, бързо се оказа в нашата лодка. Ери я подхвана с лявата си ръка и я пусна да легне на дъното. После се наведе през борда и с две светкавични движения сряза въжетата от лико, които свързваха балансьора на сватбарската лодка с напречните пръти.
Последва страшен вик от две гърла. Лодката се преобърна, Матемба и жрецът паднаха във водата и акулите мигновено ги разкъсаха.
Парайма закри лицето си с ръце, а Потомба грабна другия чифт весла и започна да гребе. Полетяхме като изстреляни от тетивата на лък, докато флотилията представляваше хаотично объркан куп от лодки, от който най-сетне се отдели една, за да ни преследва. Взех Мечкоубиеца и казах:
— Ще застрелям този човек.
— Не, сахиб, чакай! Това не е враг, а наш приятел, който ни следва. Така може да гребе само Омби, слугата на моята жена. Никой не може да се мери с него и с ери Потомба. Остави го да ни догони! Той ще дойде с нас.
В този момент хората в лодките зад гърба ни нададоха яростни крясъци и започнаха да ни преследват. Не успяха да ни настигнат. Само след пет минути се добрахме до «Вихър», откъдето ни спуснаха въжената стълба.
Едва сега Парайма свали ръце от лицето си.
— Потомба, ти уби баща ми! — простена тя.
Посивелият Омби скочи в нашата лодка и умолително й каза:
— Параима, успокой сърцето си! Твоята скръб е и моя скръб, а твоето щастие е и мое щастие! Днес идолите бяха съборени и отсега нататък с нас ще бъде добрият Бапа на небето заедно със своя син, който дойде на земята, за да превърне всички нещастия в радост.
Започнахме да се катерим нагоре.
— Чарли, побързай! — подвикна ми капитанът. — Ей там идват онези типове с факли на лодките си, за да ви търсят. Качвайте се, качвайте се! Момчета, угасете светлините! — нареди той на своите хора. — И бързо вдигнете двете лодки на палубата, за да не могат онези обесници да забележат каквото и да било! Нека си помислят, че на нашия хубав «Вихър» всичко живо спи. Тъй, тъй, спускай въжетата! Теглете, момчета, теглете! Стоп! Приберете тези орехови черупки! Великолепно, много добре! А сега грабвайте прътите и ако някой дръзне да си покаже носа на палубата, цапардосайте го здравата по кратуната!
Но подобна мярка се оказа излишна. Изглежда преследвачите предположиха, че сме се насочили към сушата и се отправиха към брега, където още дълго време се виждаха светлините от факлите им.
Потаи посрещна брат си и своята снаха с ликуване. След като се събрахме в каютата, трябваше да разкажем на капитана всичко най-подробно. Когато свърших, Парайма ми подаде нежната си кафява ръчичка с думите:

— Благодаря ти, сахиб! Ти ме спаси от смърт, защото преди да бях слязла от лодката заедно с Матемба, щях да се убия с ножа си!
На сутринта отплавахме в открито море. След пет дни капитан Робъртс, неговите моряци, както и целият спасен товар се намираха вече при нас на борда. После «Вихър» опъна платна на северозапад и се отправи към островите Самоа.
Там на остров Уполу и то в Салуафата и до ден-днешен живее богат полинезийски търговец на име Потомба.
Понякога, когато слънцето потапя пламтящите си одежди във вълните на хоризонта, за да си отпочине от небесния си път, старият Омби взема греблата и насочва кануто с балансьора към откритото море. Вътре в него седят Потомба и Парайма и ако Омби рече да подслушва, сигурно ще чуе как тъмнокожият мъж шепне на своята жена:
— Мата ори, ти Око на деня, светлина на моя живот!
Може би в такива часове на уединение красивата двойка си спомня за миналото, за своето щастие, както и за последвалите го тъжни събития на Таити, за деня на сватбата на Аймео, за пътуването до островите Помату и Самоа, за стария доблестен мастър фрик Търнърстик, а може би също и за онзи германи с големите моряшки ботуши, на когото и в този момент, докато пише тези редове, все още звучат в ушите тъжните жални думи:
«Те ува та те малелш, те ува то хинаро…»

Кианг-лу

Първа глава
В тайфуна

Китай!

Най-прекрасната и най-чудна страна на Изтока! Този гигантски дракон, който къпе назъбената си опашка в дълбокия океан, разпрострял едното си крило чак до снежните и ледени полета на Сибир, а другото — до наситените с водни изпарения джунгли на Индия, и който, подгонен от бесните крайбрежни тайфуни, постепенно се изкачва на запад през пенливи реки, необятни езера, през планини и долини, за да издигне глава над най-високите планински великани, да подиша ужасната вюга
[22]
на Гоби и да пие от водите, на Манасаровар!
[23]
Ще ми разрешиш ли да се приближа до теб, ще мога ли да понеса с очите си на варварин твоя враждебен поглед на василиск?
[24]

Ти, най-велики народе на земята, комуто принадлежи цялата Небесна империя, ще позволиш ли на мен, жалкото червейче да си почина на някое от листата ти, о цвете на Изтока, за да усетя блаженството на твоя аромат? Свещени и всемогъщи «Ти-ън-дзъ»,
[25]
в чиито нозе смирено лежат в прахта над четиристотин милиона души, ще ми разрешиш ли да стъпя с мръсните си ботуши върху едното ъгълче на твоя разкошен килим?

Аз не идвам нито от страната на франките, нито от страната на ингилизите, които дойдоха при теб с огън и меч, за да натрапят на твоите деца отровата наречена опиум, да опустошат градовете ти и да кажат на Твоите пингс,
[26]
че са страхливци. Аз съм роден в страната на «Тао-дзъ»,
[27]
които се възхищават на твоето великолепие и блясък, възхваляват величието ти и не желаят нищо друго, освен слънцето на твоята мъдрост да сияе в мир и над техните глави…

След като на острова Уполу от островната група Самоа свалихме Потомба, ери на Таити, неговата чаровна Парайма, брат му Потаи, както и слугата му Омби, които бяха последвани от капитана на «Посейдон» Робъртс заедно с неговите моряци, ние останахме няколко дни на котва, а после през островните групи Елис, Тарава, Радак и Ралик се отправихме към Марианските острови, откъдето продължихме за групата Бонин.
Познава ли любезният читател от разни пътеписи или пък само от географската карта тази прелестна островна група, на която морският транспорт между Калифорния и Китай обещава цветущо бъдеще? Тази самотна, залутана в огромния океан морска сирена ще се озове на един от големите презокеански и търговски пътища и чрез него ще получи голям прираст на населението, богатство и известност, но за съжаление в замяна на това ще изгуби прелестното вълшебство на спокойното си уединение, привличало не един и двама капитани на кораби, които след лова на китове в далечния север са чувствали силен копнеж по здравословната зеленина на онези брегове.
Който е кръстосвал надлъж и нашир необятния океан, чиито вълни се гонят между Америка и Азия, който от собствен опит знае големите трудности, лишения и напрежение на едно подобно пътуване, и който, заобиколен отвсякъде от вода, всеки ден копнее да зърне късче земя, потънало в зеленина, където умореният му поглед би могъл да си почине, а краката му, привикнали на познатата ни олюляваща се моряшка походка, имат възможността да намерят сигурна опора, той ще е в състояние да си представи радостта, която руският околосветски мореплавател Лютке изпитал заедно с екипажа си, когато на 1 май 1828 година забелязал островите Бонин, чието по-точно географско определение било една от задачите на неговото изследователско пътешествие.
Той видял четири групи, състоящи се от стръмни планински масиви, чиито отделни острови били разположени толкова близо един до друг, че отдалече било трудно да се различат и преброят. Насочили се към най-близкия остров, който с изключение на голите скали по крайбрежието навсякъде бил покрит с хубава гора. И ето че изведнъж забелязали тънък стълб от дим, който се извивал над гъстите корони на дърветата по един от близките хълмове, зад който стърчали далеч по-високи планински възвишения и върхове.
Лютке знаел, че островите били все още необитаеми. Затова било възможно хората да са единствено корабокрушенци, от чийто огън произхождал и димът. Ето че по едно време близо до запаления огън бил издигнат английски флаг и Лютке изпратил една лодка с хранителни провизии, за да могат изпадналите в беда моряци незабавно да се подкрепят.
Пред хората в лодката се открил прелестен пейзаж. Стръмни силно насечени скали, образуващи странни живописни фигури, често пробити от естествени тунели, дръзко се възправяли срещу морето, а по-навътре почти непристъпните възвишения били покрити с великолепна палмова гора.
Насочили лодката към стълба от дим и когато се приближили до брега толкова, че скалите закрили гледката към вътрешността на острова, пред моряците зейнал входът към тесен и дълбок залив, обграден отвсякъде от отвесни базалтови бастиони, по които имало многобройни пещери и пукнатини. На цвят стените били жълтеникаво-сиви или кафяво-черни, но високо горе, както и всички издатини били украсени и обкичени със зелени храсти и. пълзящи растения с много красиви цветове, които смекчавали суровия им вид и разведрявали гледката. Покрай един бастион, изграден сякаш от великански заоблени скални блокове, се извивал тесен проход право на север и по него моряците скоро стигнали до тесен залив с пясъчен бряг, обрасъл по-навътре с гъста гора.

Там близо до водата ги очаквали вече двама мъже в английски моряшки дрехи, но те били боси. Още при задаването на лодката, двамата се спуснали от височината и с ръкомахания посочили мястото, където трябвало да спре на сушата. Как се учудили само хората в малкия плавателен съд, когато по-възрастният от мъжете ги заговорил на немски! Дългата руса брада му придавала внушителен и сериозен вид. Посрещнал ги не като изпаднал в беда страдащ от лишения човек, а с поведението на мъж, който не се нуждае да моли другите за каквото и да било. Той бил немски селянин от Пилау, който от трийсет години кръстосвал океана като моряк под английски флаг. Този човек, както с право може да се каже, захвърлен на край света заедно със своя спътник, един млад норвежец, бил от екипажа на китоловния кораб «Уилямс», който преди две години в същия залив бил откъснат от котвата си по време на страхотен ураган и е бил разбит в околните скали във вътрешността на залива. Екипажът успял да се спаси на сушата, но скоро бил взет от друг китоловен кораб, собственост на същата фирма, при което Витрин и Петерсен, тъй се казвали двамата, си издействали разрешението да останат на романтичния остров до пристигането на някой друг кораб и там да прекарат една приятна робинзониада.

Това било приблизително съдържанието на първия оживен разговор между отшелниците и новодошлите моряци, след което двамата Робинзоновци повели своите гости към жилището си, за да ги нагостят.

Под великолепни, израснали право нагоре дървета, чиито корони се допирали едва на значителна височина, докато долу поради почти пълната липса на по-големи клони погледът можел да стига твърде надалеч, тъй че цялата картина доста напомняла гигантска зала с колони, богато украсена с великолепни зелени гирлянди, се издигала малка прелестна къщичка, изградена от останките на «Уилямс». Пред нея бил направен кокетен кладенец с кофа за вадене на водата, чиито стени представлявали спусната в изкопаната яма голяма бъчва. Та този геран допринасял твърде много за уютния и приветлив вид на миниатюрното поселище.

С най-човеколюбиви намерения моряците донесли със себе си хранителни провизии, за да помогнат на мнимите гладуващи корабокрушенци, но самите попаднали в някакво приказно царство на изобилието и вместо те да подкрепят «изпадналите в беда» с доста посредствената моряшка храна, ето че били нагостени с най-изискана вечеря.

Дружелюбните домакини веднага застреляли едно от най-тлъстите, повече или по-малко, питомни прасета, които оживявали околния пейзаж. Пооределили редиците на пернатите животни в добре населения гълъбарник, а като гарнитура били поднесени хлебни картофи, освежителни дини, супа от бъз, пресни смокини и черници, палачинки, яйца от костенурка, както и приготвени по различен начин риби. Накрая им предложили чай от листата на растящата тук дива сасафрас (Laurus sassafras). Двамата Робинзоновци отдавна били свикнали с него, а и техните гости били на мнение, че е превъзходен.

Старанието на домакините стигнало чак дотам, че след като разбрали, че приборите няма да стигнат, се заловили набързо да изработят няколко лъжици. Били използвани половинки от мидени черупки, закрепени здраво за дръжките на перестите палмови листа. Така животът на един Робинзон умее да събужда в човека неговата находчивост и изобретателски дух.

Вътрешното обзавеждане на къщата правело същото добро впечатление и свидетелствало за чувството за ред на двамата обитатели, както и за благоприятните им условия за живот. Покъщнината, състояща се главно от моряшки сандъци и от два хамака, също имала твърде приличен вид. Виждали се и няколко спасени от разбития кораб книги, които са подслаждали техните дълги самотни зимни вечери. Необходимото им осветление било напълно обезпечено, защото не липсвала китова мас, с която главно бил натоварен претърпелия крушение кораб.

По-голямата част от последвалата нощ веселата компания прекарала под великолепните корони на дърветата пред «отшелническата обител». Скоро към цялата прелест на онова място и на онзи климат от съвсем безоблачното небе се присъединила със своето безмълвно великолепие и меката, призрачна светлина на пълнолунието. Такива часове остават незабравими и хвърлят своя ярък лъч през целия човешки живот.

Това магическо осветление било използвано за една разходка по пясъчния бряг, където намерили множество костенурки, които снасяли яйца, тъй като тъкмо бил настанал най-благоприятният сезон, когато водени от някакъв странен инстинкт, тези животни посещават

песъчливите брегове на най-отдалечените острови, за да снесат там яйцата си. После те остават по тези места през цялото лято, за да изчакат излюпването на малките и заедно с тях през есента да се отправят в откритото море.
Учудващи са размерите на дупките, които тези животни изкопават в пясъка. Едно такова подземно гнездо побира значително количество яйца, които биват снасяни доста бързо едно подир друго и после грижливо се покриват с пясък, докато земята бъде напълно изравнена, както си е била преди. Така яйцата биват защитени срещу нападенията на лакомите гарвани, но не и срещу ровещите прасета, които не по-малко обичат този деликатес.
Техните зурли представляват голяма опасност за всяко гнездо и макар че били дошли на острова с «Уилямс», чрез бързото си размножаване те застрашавали вече цялата колония на костенурките с пълно унищожение.
Забележителна е пълната беззащитност на тези големи костенурки, чиято средна дължина на тялото достига почти пет стъпки. Със своето бавно придвижване по сушата, те стават лесна плячка на преследвачите си, макар че във водата се отличават със значителна пъргавина и плувайки, често успяват да избягат. Обикновено са необходими усилията на двама души, за да преобърнат върху пясъка едно от тези бавно пълзящи животни. А веднъж отърколено по гръб, то не е в състояние само пак да стъпи на крака и няма нищо по-лесно от това с един по-силен удар по гърлото да бъде убито. Цялата му съпротива се състои в безсилното и тромаво размахване на приличните му на перки крака. Костенурката не умее да използва своите челюсти, снабдени с остри зъби.
Двамата заселници били кръстили това място Порт Лойд и тъй като Лютке намерил там всичко, от което се нуждаел, решил да остане известно време, за да поправи кораба си. Така той имал на разположение безкрайно дълги часове, за да се запознае с тъй оживения свят на романтичния остров.
Освен богатото разнообразие на птици, като се започне от планинския сокол, та се стигне до пеликана по крайбрежните скали, него го занимавал най-много животинският свят на подводната шир. Особено пленителни били онези места по брега, откъдето можело да се наблюдават кораловите рифове в плитчините, чийто жълтеникаво-бял пясък прозирал съвсем ясно през подобната на течен кристал морска вода. Между отделните коралови разклонения, населени със живи полипи, се виждала пъстра смесица от морски звезди, холотурии и морски таралежи с небивала красота и големина. Те пълзели по дъното, докато из прозрачните като стъкло крайбрежни води, дълбоки почти двайсет стъпки, във всички посоки кръстосвали какви ли не риби с разкошна окраска и дориди, чиито ярко червени красиви одежди са обрамчени по края с блестяща бяла ивица.
Непрекъснатото сновене нагоре-надолу на тези животинки, вечно сменящата се картина на подводния свят, на тези живи същества, чиито цветове преливат във всички цветове на дъгата най-често с метален блясък, неуморната смяна на прилива и отлива, постоянните изменения и небивалото разнообразие на живота по морското дъно и във водата предлагат такава картина, каквато може да се наблюдава само от крайбрежното население на тропиците. Повечето риби имат превъзходен вкус, както и всички раци и рачета, които се крият не само между подводните рифове и сред скалите по брега или излизат на лов из плитчините, но които населяват така също и всички поточета, течащи през гористите долини.
Но затова пък змии и гущери липсвали напълно, а бозайниците били представени само от противните и зловещи плъхове, както и от едно по-едро хвърчащо животинче, което заради формата на тялото си било наречено летяща мечка (Pteropus ursinus). Климатът бил чудесен и двамата заселници разказвали, че дори и през зимата никога не почувствали нужда от обувки. А лятната жега била смекчавана от освежителния морски вятър.
И така природата била събрала на това място всичко, за да го направи желано за по-продължителен престой на хората, но при условие да не били земетресенията и страшните бури, които от време на време връхлитали островите. Както е известно в Китайско и Японско море ураганите беснеят с ужасна ярост, като преминават със страшната си сила и над недалеч разположените острови Бонин. Тогава дори във вътрешността на заливите се появява такова невиждано вълнение, че разбунените водни маси се покриват изцяло с пелена от бяла пяна. А по време на нередките тук земетресения островите се разтърсват до

самите си основи. Тогава се надигат огромни вълни, достигащи до такава височина, че заливат не само всички по-високи равнинни места, но изпълват и голяма част от долините. Витрин и Петерсен се отказали от своето отшелничество и напуснали острова с руския кораб, като за кратко време предоставили Бонин на подивелите свини и на летящите мечки. Малко по-късно двама предприемчиви мъже, Ричард Миличамп от Девъншър в Англия и Матео Мозаро от Рагуза, заедно с един датчанин, двама американци, както и известен брой туземци от Сандвичевите острови (петима мъже и десет жени) основали там едно селище, което скоро се разширило и увеличило жителите си с моряци, избягали от корабите си. Тези хора започнали да садят сладки картофи, царевица, тикви, корени «таро», банани, ананаси и сума ти други плодове и то в такива количества, че успявали напълно да задоволят нуждите на корабите, които често хвърляли котва по онези места. Отглежданият от тях тютюн, също бил от изключително добро качество и нерядко достигал на височина пет-шест стъпки. По-късно тогава самостоятелно управляващото се селище си изработило дори и конституция. Властта била в ръцете на един управител и на двама съветници, които се избирали на всеки две години…

И така, именно към тази островна група се бяхме насочили, но все още не бяхме стигнали до нея, когато капитанът изненадващо смени курса с няколко румба в посока на югозапад — една мярка, която предизвика учудването ми.

— Кептън, да не би да искаш да минеш покрай островите Бонин? — попитах го аз.

Той пое дълбоко въздух толкова внимателно и предпазливо, сякаш беше куче пъдпъдъчар, тръгнало да търси печурки, а лицето му придоби твърде замислено изражение.

— Да мина покрай тях ли? Хмм, нямам такова намерение! Но все пак сигурно ще признаеш, че сега-засега ще е по-добре да се насочим малко по-настрани от сушата.

— Защо?

— Я помириши въздуха! Нищо ли не забелязваш?

Въпреки цялото си старание не успях да надуша нито миризмата на теменужки, нито какъвто и да било друг аромат, освен обичайния мирис на солена морска вода и затова отговорих отрицателно:

— Нищо не забелязвам.

— А да виждаш нещо?

Огледах хоризонта. На североизток изглеждаше така, сякаш точно там, където небето се сливаше с водата, то бе покрито с фина лъскава паяжина от кръстосващи се тънки лъчи, в чийто горен край се намираше малък светъл отвор, който в диаметър привидно не беше по-голям от една стъпка. Това видение бе тъй копринено меко, нежно и ефирно, като че светлия и ведър край на океана на самия хоризонт е бил докоснат от целувката на някоя морска сирена. Просто не можех да си представя, че тези тънки, едва забележими черти е възможно да са причината, накарала капитана толкова неочаквано да промени курса.

— Виждам само онези безобидни чертички на североизток.

— Безобидни ли? Е да, така може да говори само човек, който не е моряк, а бих казал, че е възможно така да мисли даже и някой опитен морски вълк, в случай че изобщо не е плавал по тези морета. Недей да имаш никакво доверие на това небе! Видът му много заблуждава. Скоро сам ще видиш какво ще последва.

— Буря ли?

— Буря? Ами! Нима искаш да сравниш мечка с мишка? Вярно, както веднъж ми обясниха и двете животни спадали към един и същ клас — на бозайниците, ала въпреки това не ми се вярва, че ще успееш да уловиш Баба Меца в миши капан. Така е и в този случай. И бурята и онова, което в най-скоро време трябва да очакваме, спадат към един и същ вид въздушни явления, но между една обикновена буря и тайфуна съществува същата разлика, както между мишката и мечката.

— Тайфун ли очакваш? — попитах го донякъде изплашен, но донякъде и доволен, че ми се удаваше случай да се запозная отблизо с това най-страшно въздушно явление.

— Да, тайфун. След десетина минути ще ни връхлети. Това ще е единайстият или дванайстият тайфун, който преживявам в тези води, тъй че много добре познавам този вид майски пролетен ветрец. За появяването му има най-различни признаци, но никой от тях не е тъй опасен, както ей онази дяволска мрежа на хоризонта. Казвам ти, Чарли, че само след пет минути паяжината ще забули цялото небе и ще се превърне в катраненочерна дебела

облачна покривка. Но онзи светъл отвор ей там ще си остане, защото тайфунът трябва да си има някаква врата, през която да може да мине и да се втурне надолу. Това е тъй наречената ураганна дупка. Гледай час по-скоро да отидеш в каютата си и не се показвай, докато не те извикам или докато нашият добър «Вихър» отиде на дъното и завинаги остане там на котва!
— Това не ми се харесва особено, кептън! Не мога ли да остана на палубата?
— Мой дълг е при появата на опасност да сваля всеки пътник долу в каютата му и все пак за теб бих направил едно изключение, но те уверявам, че още първата или втората грамадна вълна ще те отнесе зад борда.
— Не ми се вярва. Не съм за пръв път в открито море, а ако наистина си толкова загрижен, тогава вземи едно дебело въже и ме завържи здраво за мачтата или пък нейде другаде!
— Добре, при това условие може, но ако мачтата бъде пометена в морето, с теб е свършено!
— Вероятно! Но в такъв случай и без друго от кораба едва ли ще остане нещо.
— Well! Щом като веднъж си си избрал мачтата, тогава ела! Сам ще те вържа на нея.
Той взе едно дебело въже и ме върза здраво. Междувременно на борда кипеше трескава дейност. Ветровите мачти и рейте бяха свалени, а всичко подвижно беше или завързано и здраво закрепено, или през люка бе занесено долу в трюма. И най-малкото платно беше скъсено, само горе бе оставено едно щормово ветрило, за да помага доколкото е възможно на руля. За ръкохватките на кормилото също бяха вързани въжета, които щяха да послужат в случай, че мускулната сила на ръцете не бе вече в състояние да овладее заливания от вълните рул. Най-накрая всички люкове и отвори, водещи към трюма, както и към другите долни помещения, бяха плътно затворени, за да не може в тях да проникне вода.
След приключването на цялата напрегната работа, точно след десет минути, както беше предсказал капитанът, тайфунът се развихри. Небето се покри с черни облаци, а вълните придобиха кажи-речи катранен и някак заплашителен цвят. Не че бяха станали по-бързи от преди, но всяка от тях бе заприличала на черна пантера или на настръхнал бизон с разрошена грива, спрял се за миг на мястото си, за да събере сили за внезапен скок или могъщ удар с рогата.
Ураганната дупка се беше разширила. Сега наподобяваше кръгъл прозорец, през който струеше някакъв фин червеникаво-жълт дим. Ето че по водната повърхност с леко шумолене премина слаб полъх на ветрец, а нейде отдалеч се разнесе някакъв звук, който наподобяваше звука от надуван с прекомерна сила тромбон.
— Внимавайте, момчета, идва! — разнесе се гласът на капитана. — Не стойте така, ами се дръжте за неподвижния такелаж!
Екливите звуци от тромбона се приближаваха все повече и повече и… ето че изведнъж видяхме как се надигна една черна, висока, почти отвесна стена от водни маси, а зад нея вилнееше ураганът, който я беше издигнал и гонеше пред себе си. В следващите мигове дори и залп от цяла батарея оръдия на фирмата «Круп» нямаше да може да се чуе. Огромната вълна ни настигна, връхлетя ни и ни погреба под водните си маси, тежащи много, много тонове.
«Дръж се, мой добър „Вихър“, дръж се!» — помислих си аз и като че ли храбрият кораб се вслуша в желанието ми. От черната ревяща и кипяща бездна той надигна силно потопения си нос. Но в тези един-два мига океанът напълно беше променил своя лик. Великански вълни се надигаха и търкаляха от всички страни към нас, и достигнали височината на къща, с все сила се стоварваха върху палубата. Но веднага щом преминеха водите на едната вълна над главата ми и ето, че вече срещу мен зейваше страшната паст на следващата, и едва ми оставаше време да си поема дъх. Това бе такъв рев и вой, такова плискане и гъргорене, клокочене и пенене, свирене и съскане, такива стонове, пукот, трополене и тътен навсякъде около мен, под мен, над мен, а и в… мен, защото имах чувството, че ужасният тайфун вилнееше и в самия мен, в моите кости, мускули, жили и изобщо във всяка фибра на тялото ми.
Капитанът се беше хванал здраво за едно от свободните въжета и в ръката си държеше рупора. Само неговият остър, силен, ехтящ звук успяваше да се чуе сред страхотния, хаотичен шум на разбеснелите се около нас стихии. Хората разбираха заповедите му и въпреки нечовешкото напрежение на силите, което се изискваше от тях, бързо ги изпълняваха. Една шепа храбри и доблестни моряци се хвърляше от едно към друго застрашено място и точно в такива мигове човек би трябвало да наблюдава тези силни

презиращи смъртта мъже, за да може да разбере каква стойност има всеки един от тях. Трима души бяха застанали при руля и въпреки че напрягаха всички сили, не успяха да го овладеят с голи ръце. Видяха се принудени да си послужат с въжетата.
Вълните бяха толкова огромни и тежки, че страшната сила, с която се стоварваха върху кораба, заплашваше да го смаже. Високи вълни непрекъснато ни заливаха и главната мачта, на която бях вързан, се огъваше като върбова пръчка. Ураганната дупка се беше затворила и ние бяхме обгърнати от истинска нощ, в чийто мрак призрачно проблясваше искрящата пяна, покрила гребените на вълните. Ураганът бесня два, три, четири часа. Никога до този момент не се бях чувствал толкова безпомощен нито пред най-страшния прериен пожар, нито пред най-опасния звяр на дивата пустош, нито пред което и да било друго ужасно природно явление. Сега обаче бях пронизан от ясното съзнание за човешкото безсилие, което ни кара да се хвърляме в прахта пред нозете на Всемогъщия. Спомних си за онази буря в Генисаретското езеро, както и за вика за помощ на отчаялия се ученик на Христа: «Господи, помогни ни, загиваме!». Колкото здраво и добре да е построен един кораб, колкото и смело сърце да бие в гърдите на опитния капитан, колкото храбро и доблестно екипажът да изпълнява своя дълг, все пак всеки миг е възможно корабът заедно с всичко живо на борда да отиде на дъното. И после…
«На пуст далечен бряг е запокитен
разкъсаният кораб. Ден след ден
дълбоко скрит под щурма на вълните
ще спи товарът му, на пясъците в плен.
И гавра зла е щастието прежно
за хората, познали гибелта —
погребан свят, погубени надежди
от бурята, разбунила нощта.»
Стиховете са преведени от Славчо Донков и Веселин Радков. Б. р.
Никога през живота си не бях виждал и преживявал толкова разбесняла се природна стихия и всеки миг очаквах да бъда откъснат от мачтата и останал без опора, да бъда запокитен във врящия и кипящ океан. Около борда не съществуваше вече никакъв релинг. Той беше изпотрошен и отнесен от предметите, които яростно бушуващият тайфун беше изтръгнал от местата им и запратил във вълните. И изведнъж за около минута се възцари пълна тишина, по време на която можех да чуя припрените удари на собствения си пулс.
— Внимавайте, момчета! Сега ще ни връхлети с двойна сила! Едва-що капитанът бе изрекъл тези думи, когато проблесна ослепителна светкавица и последва такъв гръм, че океанът потрепери и земята сякаш щеше да се разцепи и после тайфунът така се вряза във водата, че вълните прехвърлиха върховете на мачтите ни. Бяхме грабнати от силен водовъртеж и корабът се завъртя около собствената си ос — разнесе се всеобщ вик на смъртен ужас, последван от страхотно пращене, пукот и тътен. След това ураганът замря тъй внезапно, както млъкват музикалните инструменти по знак на капелмайстора. Чуваше се само разбиването на вълните в корпуса на нашия кораб.
— Фокът падна зад борда! — изкрещя капитанът с гръмовен глас. — Отрежете въжетата, бързо, режете, режете, за Бога!
Всички моряци се въоръжиха със секири. Корабът се наклони към десния борд. Последваха мощни глухи удари. Вълните шумяха и кипяха. Корабът се клатушкаше и заравяше носа си дълбоко във водата, докато една след друга огромните вълни се стоварваха върху палубата, погребвайки ни под тежките си водни маси. .
— По-бързо, по-бързо, момчета, иначе ще потънем! — крещеше Търнърстик.
— Ахой, кептън! — извика боцманът. — И шпритът падна от носа и е увиснал на фока!
— Сечете, отсечете и него! — гласеше отговорът. В същото време, държейки се ту за един, ту за друг предмет, капитанът мина покрай мен и се отправи към носа, за да се убеди сам какво е положението на нещата. Отново проехтяха удари, а после отпред нависоко плисна вода и пяна и носът на кораба се вдигна.
— Ахой, кормчия, добро ли е положението на кърмата?
— Ай, ай, сър!
— Well! Вдигнете малко платната с един риф, момчета! Ще ни е необходимо, защото тайфунът вече отмина.

После той се върна при мен.
— А-а, Чарли, още ли си жив?
— Малко!
— Значи не съвсем, а? Вярвам ти. Сигурно си нагълтал доста солена вода, а това не е работа за всеки. Искаш ли да те развържа?
— Мисля, че да, сър. Тайфунът наистина ли отмина?
— Естествено. Той винаги се появява внезапно и също тъй бързо се сбогува. Ама ни тегли много здрав ритник! Океанът ще е силно развълнуван още няколко часа. фокът, шпритът и кливерът отидоха по дяволите, но ако дъното ни е все още здраво, ще благодаря на Бога, че се отървахме с толкова малко.
Той ме развърза и трябваше да положа големи усилия да се задържа на краката си при това силно разбунено море, чиито вълни намаляваха и се успокояваха все повече и повече. Облачността се разкъса на няколко места. Отново настана светъл ден и най-сетне първите слънчеви лъчи пак си пробиха път.
Палубата представляваше ужасна гледка, но в момента това не ме интересуваше. Побързах да сляза с капитана долу в трюма, за да видим какво е положението. Там цареше наистина страхотно безредие. Бурета, бали, пакети и сандъци се търкаляха наоколо в див безпорядък. Едва след доста време с цената на големи усилия успяхме да си проправим път сред този хаос. Но едва се бяхме справили с тази трудна задача, когато вървящият пред мен капитан се обърна, избута ме настрана и се завтече обратно нагоре към палубата.
— Кептън, какво има?
— Вода в трюма! Имаме голяма и опасна пробойна!
Той се изкачи горе на палубата, за да заповяда на хората си да се заловят с помпите, а аз положих усилия възможно най-бързо да оправя маркучите. Само след две-три минути започна изпомпването на водата, докато корабният дърводелец се зае да открие пробойната и да я запуши. Това бе твърде тежка работа, но бе свършена поне дотолкова успешно, че поне в момента да се чувстваме в безопасност.
Другите се занимаваха с почистването на палубата от какви ли не отломки и изпокъсани въжета. После поставиха временен ширит и на остатъка от фока вързаха и издигнаха импровизирана мачта. Доколкото бе възможно възстановиха и релинга, а след това капитанът накара кормчията да промени курса право на север.
— Така все ще се доберем до Порт Лойд — каза той.
— Кога ще стигнем там?
— Вече установих местоположението ни — отвърна той. — Тайфунът ни е въртял в кръг. Трябва да знаеш, Чарли, че подобна хала няма нищо общо с една почтена буря, която духа от една и съща посока, както си мислят някои моряци и учени, а най-често бушува на сравнително малка площ със строго определени граници като по едно и също време връхлита от всички страни. Напълно е възможно, докато сме се намирали сред тайфуна, само на няколко мили от нас да е преминал някой друг кораб, подгонен от лек вятър, а екипажът му най-много да се е поучудил на вълнението, което по необясним начин се е появило около неговия нос. И тъй, ураганът ни е въртял кажи-речи в кръг и въпреки лошото състояние на платната и такелажа ни можем още днес преди падането на нощта да стигнем до Порт Лойд.
— Това е чудесно, макар че по време на тайфуна близостта на островите Бонин е представлявала за нас много голяма опасност.
— Именно по тази причина промених курса, но сега се радвам, че не сме се отдалечили кой знае колко много. Пробойната е запушена само временно, мачтите ни отидоха по дяволите и като се има предвид какво е положението долу в трюма, е напълно възможно да ни се наложи да останем известно време в Порт Лойд, за да направим кораба отново годен за далечно плаване. Щастлив съм, че сам съм си господар и за подобни неща си нося отговорността единствено пред самия себе си! Но, Чарли, на теб сигурно ще ти доскучае, а?
— Не мисля така, мастър Търнърстик.

— О, така е! Там няма нито концерти и театри, нито вестници и библиотеки, каквито неща обичаш като драскач на книги. А там няма да имаме и развлеченията на Нимрод, [28]

защото не се срещат нито диви говеда, нито леопарди, нито…

(Моите най-дълбоки почитания на горната бележка, но това е по-скоро библейски ловец, отколкото легендарен. Б. на Виктор от http://bezmonitor.com)
— Но се срещат колкото щеш диви кози и подивели прасета, костенурки и водни птици, кептън.
— Наистина ли?
— Естествено, щом ти казвам!
— Ура, чудесно! Тогава ще ударя няколко дузини кози, няколко десетки прасета, петдесет-шейсет костенурки, както и неколкостотин пингвина.
Засмях се.
— Наистина ли имаш намерение по тези географски ширини да стреляш по пингвини?
— Защо не, щом ги има? Тези същества са много тлъсти и толкова глупави, че човек може всичките да ги изтрепе с тояга, преди да успеят да проумеят, че животът им е в опасност.
Трябва да спомена, че добрият, достопочтен мастър фрик Търнърстик беше страхотен ловец. Не се страхуваше нито от хора, нито от каквото и да било диво животно. Само че страдаше от една твърде смущаваща особеност — вярно, юмручните му удари попадаха там, където бяха насочени, ала ако се прицелеше с пушката си на североизток, куршумите му винаги някак си извиваха и отлитаха на югозапад. Изглежда любимото му занимание беше ловът на пингвини, при който се използват тояги вместо пушки и ето защо съжалявах, че островите Бонин не бяха проявили необходимото разбиране да се попреместят малко по-близо към южния полюс.
Привечер видяхме точно пред нас да изплува островът Пийл, най-южния от трите големи острова на групата Бонин, където се намира и главното пристанище, а след половин час хвърлихме котва в Порт Лойд. Тук морето беше спокойно и както узнахме по-късно, хората не бяха забелязали и следа от ужасния тайфун. Изглежда капитанът имаше право с твърдението си, че често подобен ураган остава ограничен в строго определени граници.

Тук липсваха обичайните по други места формалности при акостирането.
Приближихме се възможно повече до брега и хвърлихме котва. Тъй като нямаше други кораби, издигнахме само звездния флаг
[29]
и дадохме един оръдеен изстрел, за да известим както пристигането си, така и националната принадлежност на кораба.

По време на тайфуна бяхме загубили две лодки. Капитанът се отправи към сушата с една малка йола и, естествено, аз го придружих. Заселниците ни посрещнаха много сърдечно и ние имахме удоволствието на твърда земя да получим току-що приготвена великолепна вечеря. Докато се хранехме, Търнърстик не можа да се сдържи и зададе следния много важен и необходим въпрос:
— Джентълмени, я ми кажете какво е положението тук с лова?
— Много добро — гласеше утешителният отговор.
— Какъв дивеч се среща наоколо? Пингвини?
— Не.
— Тюлени?
— Не.
— Морски лъвове?
— Също не.
Изглежда добрият капитан наистина се увличаше по лова с тояги. За съжаление си беше направил сметката без… дивеча, но продължи да пита:
— А какво се намира иначе?
— Свини, кози, костенурки, водни птици и летящи мечки.
— Бре да се не види! Вярно ли е? Никога досега не съм чувал, че и мечките пърхат наоколо из въздуха. Или този вид добичета са по-други същества от онези, които обикновено сме свикнали да наричаме мечки? Известни са ми само белите мечки, сивите, кафявите и

черните, знам я и миещата мечка. Казвай, Чарли! Нали ти си естествоизпитателят в това изследователско пътешествие с нашия прочут «Вихър»!
— Pteropus ursinus — отвърнах аз с много важна физиономия.
— Perotus purgilus? Какви са тези думи? Я говори като хората!
— Well, тогава ще ти кажа «прилеп», ако тази дума разбираш по-добре.
— Прилеп ли? Хмм, ама че шегаджии, от прилепа да правят мечка! Ами колко голямо е това великанско животно?
— Дълго е двайсет-двайсет и пет сантиметра, а с разперени крила стига на ширина около три стъпки. Предпочита да живее по палмите с ветрилообразни корони и е едно от малкото животни от този вид, които спят през нощта, а тръгват да търсят прехраната си по време на най-светлите обедни часове.
— Тъй като и аз имам същите навици, значи също спадам към тези «Peroques purgatus», или както там нарече преди малко онази пасмина. Понеже не ми се иска да им причинявам никакво зло, ще се задоволя с другите видове: кози, свини и костенурки. Но да застреляш някаква си коза не е никакво геройство, нали, Чарли?.
— Хмм, чак геройство че не е, не е, обаче често е твърде опасно. Я си помисли за дивите кози! А тукашните кози също са диви и планините са много стръмни и трудно проходими.
— Не обичам катеренето, защото винаги се преобръщам или през десния, или през левия борд. Изкача ли се нагоре на трийсет сажена после сигурно ще се изпързалям надолу на не по-малко от петдесет сажена. Ами как стои въпросът с костенурките? Тук може ли човек да си приготви «мок-търтъл» супа?
— Едва ли, кептън — усмихнах се аз.
— Защо? Не ми ли каза, че тук имало колкото щеш костенурки?
— Така е и именно заради това можеш да си свариш истинска «търтъл» супа, а не някаква си «мок-търтъл».
— Само дяволът може да го разбере! Я ми обясни всичко малко по-ясно!
— Обикновено «мок-търтъл» се употребява неправилно. Супата «търтъл» е истинската супа от костенурка, докато «мок-търтъл» означава фалшива, неистинска супа от костенурка, т. е. имитация.
— Well, Чарли, ще ти издам свидетелство, че си много голям учен както по естествознание, тъй и по супите. Де да можехме още днес да уловим някоя истинска «търтъл»!
Един от заселниците, някогашен обитател на Маркизките острови, веднага изяви готовност да ни заведе до едно място, където можело да намерим от тези животни. Лунната светлина бе доста силна, вечерта действително заслужаваше да се нарече райска и ние тръгнахме подир нашия човек по един път, който се виеше през великолепна палмова гора и водеше към малък и усамотен залив.

> Там имаше гъсталаци от таитянска таманус,
> [30]
> катапи
> [31]
> и смокинови дръвчета, пред които се простираше широка, ослепително бяла пясъчна ивица, спускаща се към водата под съвсем малък наклон. Веднага, щом излязохме измежду черниците, ние зърнахме две костенурки, които бавно пълзяха от морето към нас. Бяхме се снабдили с по една тояга и скоро ги обърнахме по гръб, а в това положение те изцяло ни бяха в ръцете. Тази работа съвсем не беше лека, защото по-голямото животно като нищо надхвърляше сто и петдесет килограма, а пък по-малкото не беше кой знае колко по-леко.

— Ами сега? — попита фрик Търнърстик. Островитянинът, който горе-долу говореше английски, каза:
— Оставете ги да лежат тук до утре сутринта. Те не могат да избягат и ще изпратите хора да ги вземат.
— Нямам такова намерение! — отвърна капитанът, който въпреки че правеше впечатление на суров и грубоват човек, имаше всъщност твърде жалостиво сърце. — През нощта тези

клети животни ще изживеят такъв смъртен страх, какъвто дори и на тях не пожелавам. Чарли, жалко, че не си носиш пушката, иначе можеше да им изпратиш по някой куршум!
— Щеше да е голяма храброст от моя страна — обадих се аз. — Та няма ли някой един нож?
Заселникът извади своя нож и с два енергични удара отсече главите на костенурките.
— Сега ще ги занесем у дома! — разпореди се капитанът. Той хвана по-голямата от тях и действително успя да я повдигне, ала само след една крачка я хвърли на пясъка.
— Кълна се във всички мачти и стенги, че това чудовище тежи колкото нашата котва! Наистина сме принудени да ги оставим тук!
Но изглежда островитянинът беше на друго мнение. Той отряза няколко дебели пръчки от смокиновите дървета, свърза ги с вейки от увивни растения и по този начин направи нещо като шейна, върху която отърколихме тежките животни. После и тримата се впрегнахме пред нея и така завлякохме плячката си до поселището. Там се заловихме да я прехвърляме в нашата йола. Но ето че светлината на една от факлите падна върху гърба на по-голямото животно.
— Стоп! — нареди капитанът. — Какво е това? Тази «търтъл» супа вече си носи на гърба и чинията!
Наведох се и накарах да ми светят. Действително че върху здравата броня на животното се виждаше някаква яйцеподобна плочка, чиито краища бяха извити нагоре от естествения растеж на костенурката и в следствие на това бе придобила формата на малък яйцевиден супник.
— А тук има и някакъв надпис — обади се Търнърстик. — Но кой ли ще ти разчете тези драсканици? Туй не е нито английски, нито някакъв друг нормален език. Чарли, я си поблъскай главата!
Плочката беше направена от онзи вид бронз, който никога не се поврежда от водата и се изработва единствено в Китай и Япония. Опитах се да разчета надписа. Той се състоеше от две японски имена, поставени едно под друго.
— Сен-то и Тзифоуризима.
— Какво е това, Чарли?
— Тзифоуризима е остров, който се числи към самата Япония. Понякога така наричат и цялата островна група Оки, състояща се от седемдесет и седем острова и островчета.
— Ужасно, как може човек да има толкова свободно време да запомня подобни неща!
— Сен-то е сто и двайстият даири на Япония. Ако не се лъжа е управлявал от 1780 до 1817 година.
— И какво общо има този тип с моята «мок»… исках да кажа с моята «търтъл» супа?
— Костенурките имат много дълъг живот, чиято продължителност хората са се опитвали да установят като на някои заловени животни поставят някакъв знак и после ги пускат на свобода. Изглежда те предприемат учудващо редовни странствания до едни и същи места. Несъмнено, тази костенурка е била уловена някога си на Тзифоуризима и за да обозначат някак си, макар и приблизително времето, са изписали на гърба й името на тогава властващия даири. И така, сам можеш да изчислиш горе-долу възрастта й.
— Нямам такова намерение, защото лесно мога да стигна до твърде неапетитния извод, че съм уловил някоя седемдесетгодишна «търтъл» супа, а ти, Чарли, сигурно ще признаеш, че това не ни дава повод за особено радостни очаквания. Хвърлете я в лодката! Ще бъде сготвена и изядена и ако някога се срещна с този тъй наречен Дайрио или Домино, ще му върна неговия чифиримилигикски супник!
— Сър, няма ли да е по-добре, ако пожелаеш да ми оставиш плочката на мен? Толкова ми се иска да я занеса у дома и да я запазя като спомен!
— Като спомен ли? Ама че чудак! И спомен за кого? За онзи Диарии или за костенурката?
— И за двамата.
— Ами вземай я тогава! Нямам нищо против да получиш и цялата черупка заедно с Диарии, защото се интересувам само от супата.

Втора глава
Един много успешен лов на диви кози

На сутринта си имахме страшно много работа с нашия доблестен и храбър «Вихър». Пробойната можеше да се поправи напълно само от външната страна на кораба и тъй като на остров Пийл и дума не можеше да става за някакъв док, се налагаше да вършим работата с гмуркане. По-голямата част от нея се падна на мен, понеже никой от екипажа не можеше да издържа достатъчно дълго под вода. Почти невероятен факт е, че повечето моряци, с изключение на онези, които завършват морско училище, са лоши плувци. По света се срещат стотици матроси, които се чувстват в пълна безопасност на някой стар, полуразбит, тримачтов кораб, а не искат и да чуят за едно чудесно пътуване с лодка.
По обяд, след като с апетит си хапнахме нашата «търтъл» супа, бях награден от капитана за усиления си труд с едно много приятно предложение.
— Чарли, какво ще кажеш, дали месото на тези диви кози ще е лесно смилаемо?
— Несъмнено.
— Тогава вземай пушката си и тръгвай с мен! Ще отидем за такова месо.
— Готов съм, но ти предлагам да ловуваме не тук, а ей насреща на остров Стейпълтън.
— Защо?
— Снощи разпитах и ми казаха, че там можело да се намери повече и по-хубав дивеч.
— Well, тогава ще се прехвърлим там с лодката!
— Ще вземем ли още някой с нас?
— Няма нужда. Какво ли разбират тези обесници от лов? Само ще ни прогонят дивеча. Хайде, ела в йолата!
Веднъж бях чел някъде, че островът Стейпълтън е много скалист, а от странстванията си из Алпите знаех колко полезни могат да бъдат при изкачването на стръмни скали едно дълго въже и планинарска тояга. Във всички случаи моето ласо беше по-добро от всякакво друго въже. Измъкнах го от багажа си, а после намерих и един здрав бамбуков прът, който с помощта на корабния ковач бързо превърнах в хубава тояга за катерачи — отгоре бе закован един стар пикел, а отдолу забихме железен шип. Когато се появих с тази странна екипировка, мастър фрик учудено ме зяпна и попита:
— Чарли, що за детинщини са това, а? Виж го ти него, тръгнал да стреля по кози с бамбукова пръчка и кожен ремък!
— Pshaw! Аз съм алпийски ловец, сър! — гордо му отговорих.
— Алпийски… я не ставай смешен и изхвърли тези боклуци в морето!
— Да поизчакаме с изхвърлянето!
Качих се пръв в йолата, а той ме последва. После взехме веслата. Вярно, трябваше да гребем цели четири часа, но морето беше спокойно, а вятърът — попътен. Минахме покрай различни много живописно оформени скали западно от островите Пийл и Бъкланд, като постоянно държахме курс право на север и така най-сетне стигнахме до остров Стейпълтън. Навлязохме в един тесен залив, който се врязваше дълбоко между стръмните скали, устремили се високо към небето. Цялото лице на капитана засия, когато посочи нагоре с ръка и каза:
— Чарли, погледни! След всеки изстрел ще падат поне по две!
И действително видях, че планинските върхове и площадките на скалите буквално бяха покрити с диви кози. Тук сигурно щеше да падне много богат лов. Слязохме на сушата и изтеглихме йолата нагоре по брега дотам, където нямаше да може да я достигне приливът, който впрочем, по онези места не се изкачва повече от три стъпки. После поехме напред като се закатерихме по стръмните скалисти височини.
Със своите зъбери, остри върхове и хребети, както и със стръмните каменни бастиони пейзажът съвсем приличаше на алпийски. Бамбуковата тояга ми служеше отлично, докато пъшкащият зад мен капитан често бе принуден да пълзи на четири крака, за да преодолее големите трудности при изкачването. Най-сетне, силно запъхтян, той се спря и едва продума:
— Чарли, спри! Да не би да искаш да се изкатериш до луната? Я погледни онази долина отсреща! Направо гъмжи от кози. Прехвърлим ли се в нея, ще можем с четири изстрела да убием поне двайсетина парчета.

— Тъкмо там се каня да отида я!
Той ме погледна с отворена уста и неизказано учудена физиономия.
— Там… от… среща ли? Слушай, Чарли, един от двама ни е луд, но най-откровено ще ти призная, че моят акъл и сетивата ми плават по верния курс. Искал човекът да се отправи наляво, а е опънал платна право надясно!
Не успях да се сдържа и се разсмях.
— Кептън, я ми кажи какво ще правиш наляво?
— Че какво друго, освен да стрелям по козите!
— Well! Ами тогава опитай де! Ще ти платя по десет долара за всяка, която ти позволи да я застреляш.
— Да не би да искаш да кажеш, че не умея да стрелям?
— Не, но искам да кажа, че вятърът духа в посока от теб право към тях.
— Вятърът ли? Чарли, не ми се сърди, ама възможностите ти на природоизпитател и на специалист по супите се изчерпват дотук. Че какво ли разбира една коза от ветрове? Можеш да бъдеш сигурен, че няма да се катеря по тази скалиста стена пред мен. Прави каквото искаш, но не ми се ще да се върна на борда със счупен врат.
След тези думи той наистина се насочи наляво и, сумтейки и пуфтейки, с тежка крачка се отдалечи. Трябваше да побързам, ако не исках да ми провали целия лов. Впрочем, ако не се надявах да се възползвам от поведението му, аз изобщо нямаше да го пусна да поеме сам в споменатата посока.
Чевръсто се закатерих нагоре и скоро се добрах до хребета, зад който скалите се спускаха много стръмно към една странична клисура. Подпирайки се на бамбуковата тояга, започнах да се спускам или по-скоро да се пързалям надолу, а после като свърнах наляво, продължих до мястото, където клисурата излизаше на широката долина, към която се беше отправил моят добър приятел фрик Търнърстик. Щом стигнах там, аз се скрих зад една скала и зачаках с карабината «Хенри» в ръка.
Търпеливостта ми не бе поставена кой знае колко дълго на изпитание, защото само след няколко минути в луд бяг се появиха всички онези кози, които храбрият капитан се беше заканил да убие по две с един изстрел. Недалеч пред мен голямата долина правеше завой. Нямаше как животните да ме забележат преждевременно, така че налетяха право на куршумите ми. Два, три, пет, шест изстрела и след това те вече отминаха, но шест от тях останаха да лежат на земята. Тъкмо се канех да се покажа иззад скалата, когато дочух някакво силно пъхтене и сумтене. Нещо се приближаваше, пуфтейки като локомотив. Беше капитанът, който най-сетне се спря пред убитите кози.
— Хиляди ярета и пръчове! Какво е това? Кой ли ги е убил? — възкликна той.
Пристъпих напред и сърдечно се разсмях.
— Аз, ако нямаш нищо против, сър!
— Ти ли, Чарли? Ти? Че как се появи тук?
От смайване добрият фрик бе така зяпнал с уста, сякаш се канеше да излапа наведнъж всичките свои «хиляди ярета и пръчове».
— Спуснах се ей отгоре от онази почти отвесна скала. Обещах ти за всяка застреляна от теб коза по десет долара. Колко трябва да ти платя?
Лицето му придоби смутено и навъсено изражение.
— Е да, Чарли, но тези добичета хукнаха, че се не видяха преди още да бях вдигнал пиратския флаг. Тогава опънах всичките си платна и се понесох подир тях така, че дробовете ми още фучат като вчерашния тайфун. Е, как тогава можех да хвърля котва, да си поема дъх, да сваля пушката си от гърба, да се прицеля, че и да улуча? От един моряк не бива да искаш шестократно по-голямо постижение от онова, което е по силите на другите.
— Че кога съм искал да застреляш трийсет и шест кози?
— Трийсет и шест ли? Как пък ти хрумна това число?
— Ей там лежат моите шест кози. «Шестократно» повече каза самият ти, а шест пъти по шест прави точно трийсет и шест.
— Хмм, сметката ти е вярна — изръмжа той, като погледна първо към пушката си, а после и към моите кози. — Слушай, Чарли, наистина ли тези зверове разбират нещо от вятъра?

— Естествено. Те имат отлично обоняние и освен това навярно са те и чули и видели, защото си достатъчно едър и широкоплещест, а пъшкането ти дочух дори и аз още от стотина метра.
— Слушай, Чарли, да не би да искаш заради някаква си коза да се задуша? Който не може да понася пъшкането ми, нека… нека…
Той се ядоса, че започна мисълта си с подчинено изречение, без да може да скалъпи главното. Аз се засмях най-сърдечно и като му подадох ръка, казах:
— Я недей се измъчва, сър! Ето тук разполагаме с шест тлъсти животни, а за днес повече не са ни нужни.
— Тъй ли мислиш? — той впери в мен святкащите си от гняв очи. — Ами какво ще кажат хората на кораба? Мастър Чарли застрелял всичките шест кози, а капитанът нито една! Нека веднага ме прекарат под кила на кораба, ако си тръгна оттук преди също да съм застрелял моите шест парчета, чуваш ли? Шест, най-малко шест! Сега знам, че тези животни могат да ме усетят по вятъра и ще се съобразявам с това. Тръгваш ли с мен, или оставаш тук?
— Естествено, че ще дойда с теб, но ще те помоля малко да почакаш.
— Защо? Нямам никакво време, иначе тези добичета ще се отдалечават все повече и повече и до края на живота си няма да успея да ги догоня.
Пак не можах да сдържа смеха си.
— Ти наистина ли мислиш, че ще настигнеш тези кози? Я ми помогни да покрием шестте убити животни с клони и да ги затиснем с камъни, а после ще намерим някое място, откъдето ще имаш възможност да стреляш по друго стадо!
По описания вече начин на първо време се погрижихме за сигурността на плячката си и после се отправихме към една друга височина, откъдето можехме да огледаме целия терен, който щеше да се открие под нас. И този път се стори на капитана много тежък. Като не преставаше да стене и пъшка, той ми каза:
— Чарли, спри! Опънал съм платна и се нося ту насам, ту натам, но въпреки всичко бавно напредвам. Я ми дай твоята бамбукова тояга!
— Не трябваше ли да я изхвърля в морето?
— Да не би да съм се скитал по всички географски ширини като теб, Чарли, за да опознавам страни и хора, а? Откъде тогава мога да знам как трябва да се направи всичко на този свят? Много добре знам как се вкарва на буксир тримачтов кораб в пристанище, но по какъв начин един морски капитан трябва да се оправя сред тези идиотски скали, виж, това все още не съм го научил. И тъй, всички хора на палубата и плаването продължава!
Оттук нататък с помощта на бамбуковата тояга изкачването му вървеше по-лесно и по-бързо. Добрахме се догоре и в долината от другата страна на хребета забелязахме голямо стадо, което спокойно пасеше. Както и преди капитанът понечи да тръгне право към животните. Задържах го.
— Чакай, мистър Търнърстик, по този начин пак ще ги прогониш! Спусни се ей оттук надясно. Там пътят ти е много лесен. Застани долу ей под онова дърво и ме чакай! Аз ще сляза там отляво и ще подгоня козите към теб.
— Well, тъй ми харесва. Хайде, побързай да стигнеш долу! След пет минути трябва да съм ударил шест парчета.
— Само с два куршума ли?
— Pshaw! С всеки изстрел ще повалям по три.
— Трудна работа! Не искаш ли по-добре да вземеш моята карабина «Хенри»? Отново я заредих и сега в нея има двайсет и пет патрона. Можеш да стреляш без да зареждаш.
— Страшно удобно е! Дай я и ми покажи как се борави с такова чудо!
Обясних му как да си служи с карабината. После, след като ми връчи любителската си пушка, той забърза надолу. Наистина бе много забавно да се гледа как, подпирайки се на бамбуковия прът, широкоплещестата му фигура се клатушкаше надолу, с типичната моряшка походка.
Озовах се долу доста преди него. Щом видях, че стигна до дървото, започнах да се промъквам към животните и на около осемдесет-деветдесет крачки от тях натиснах спусъка два пъти. Още при първия изстрел една коза падна на земята, но тъй като не познавах

пушката достатъчно добре, вторият не беше дотам сполучлив. Животното направи скок встрани и побягна нагоре по височината, от която се бяхме спуснали.
Останалите диви кози се втурнаха право към моя храбър Фрик Търнърстик. Той им позволи да се приближат на около четирийсет крачки от него. Едва тогава се показа иззад дървото и вдигна карабината. Но за мое най-голямо учудване той не стреля. Докато тичах зад козите, гонейки ги към него, капитанът започна да ми прави какви ли не физиономии и жестикулации, нетърпеливо тропаше с крака, държеше пушката готова за стрелба, но не натискаше спусъка. Козите префучаха покрай него, той се обърна, прицели се и… силно възбуден взе с дясната си ръка припряно да оправя нещо по карабината.
Междувременно животните избягаха, а аз стигнах до него.
— Защо не стреля, сър? — попитах го учудено. Търнърстик се извърна към мен. Иначе толкова добродушното му лице беше станало тъмночервено от ярост, а гласът му прогърмя:
— Какво трябвало да направя? Да стрелям ли? Че как? Теб ли да застрелям? Засрами се, Чарли, че едно такова животно е по-съобразително от теб! Тези благородни кози бяха тъй разумни да опънат платна точно срещу дулото ми, а ти бе тъй неразумен да търчиш зад тях. И на всичкото отгоре този човек очаква от мен да съм натиснел спусъка! Ами ако те бях застрелял, а?
— Да ме застреляш, мен? — попитах аз, смаян от неговия упрек. — Та това е съвсем невъзможно, понеже бях поне на двеста и петдесет крачки зад животните.
— Няма значение. Позволи ми да разбирам по-добре от тези неща! Аз съм човек на години, събрал голям житейски опит, а ти си още млад. Нека за пример да ти разкажа една случка: мастър Корнпъш, когото не мога да понасям, идва при мен и ми наприказва такива неща, които ме вбесяват. Сграбчвам го и го блъсвам така, че да падне по горните стъпала и да се спре на междинната площадка, или по-точно казано, искам да го изхвърля надолу по стъпалата до площадката, обаче той е толкова несръчен, че пада и по следващите стъпала и така чак до долу и аз трябваше да платя куп пари като глоба. Това ми се случи с онзи нещастник мастър Корнпъш. Защо да не може историята да се повтори и с куршума? Искам да улуча само козите, ала куршумът си е наумил да стигне до теб. Прелита над животните и попада в твоята глава. Е, ами после, а? И още ме питаш, защо не съм стрелял, вместо да ми благодариш, че запазих присъствие на духа и ти спасих живота! Чарли, не съм очаквал подобно нещо от теб!
Признавам, че бях съвсем слисан от този упрек, който ми бе направен напълно сериозно, а капитанът явно беше и дълбоко убеден, че е прав. Тъй като не ми се искаше още повече да разпалвам гнева му, аз само го попитах:
— Ами защо не стреля по козите, когато те отминаха?
— Че можех ли, след като твоята карабина не пожела да гръмне нито веднъж? Дърпах, теглих, натисках, блъсках и удрях с все сила — pshaw, не щеше и не щеше да стреля! Ето ти пушкалото! Ако някой път пак тръгна на лов за кози, ще си взема някой комин. За него поне ще съм сигурен, че ще бълва искри и дим. И сега откъде ще ги намеря моите шест кози, а?
— Хмм, да, жалко — засмях се аз, — шест кози с два изстрела!
— Чарли, не ме вбесявай! Дай ми моята пушка! Застреля ли нещо с нея?
— Да, две животни. Едното е мъртво, а другото хукна ей там нагоре. Ранено е и силно кърви.
— Нима е чудно? — гневно попита той. — Щом е ранено и се катери по такава стръмнина, клетото животно сигурно ще кърви силно.
Неговата логика отново ме разсмя, но това толкова го ядоса, че просто грабна пушката си от ръката ми и извика:
— Чарли, ти си истински варварин и съвсем безчувствен човек! Не желая да си имам повече работа с теб. Плавай от Порт Лойд до Кантон с когото си искаш, но само не и с мен!
Той захвърли бамбуковата тояга пред краката ми и си тръгна със страшно намръщена физиономия. Оставих го да си върви, защото много добре знаех, че пак ще се върне.
Вдигнах планинарския си бастун от земята и започнах да се изкачвам по следите на ранената коза. Непосредствено зад височината, която ми предстоеше да изкатеря, трябваше да се намира морето. Бях го установил още от отсрещния склон на долината. Следите от копитата на животното, както и кръвта, се забелязваха съвсем ясно и водеха към тесен

хребет, чиято отвъдна страна, изглежда, се спускаше отвесно към морето. Съвсем близо до ръба на пропастта лежеше козата. Тя беше тежко ранена и когато ме видя, се опита да стане. С един точен изстрел сложих край на мъките ѝ.
Веднага след като отзвуча гърмежът, ми се стори, че нейде отдолу се разнесе вик. Легнах по корем и подавайки глава извън острия ръб на скалата, погледнах в пропастта. Както и бях предполагал каменната стена се спускаше отвесно надолу и образуваше, тъй да се каже, половин котловина, която в задния си край не беше по-широка от трийсетина стъпки, а отпред, където вълните миеха брега, тя постепенно се разширяваше като отвсякъде изглеждаше толкова изолирана и недостъпна, че с изключение на някоя и друга птица, в нея едва ли бе стъпвало друго живо същество. Отгоре едва ли можеше да се спусне човек или животно, а откъм водата достъпът до нея бе препречен от остри коралови рифове, в които се разбиваха високите вълни. И въпреки всичко долу стоеше един човек, който ме беше забелязал и с различни знаци ми даваше да разбера, че се намира в отчаяно положение. Можех доста ясно да доловя гласа му, обаче думите му не се разбираха. Неговото облекло ми подсказа, че е китаец. Как ли беше попаднал на остров Стейпълтън и как ли се беше озовал в този непристъпен залив? Сигурно не и доброволно. И как ли бе възможно да го измъкна? Все още размислях какво да направя, когато зад гърба ми се разнесоха стъпки. Не се обърнах, защото силното пуфтене и сумтене ми подсказа, че се завръщаше моят разкаял се фрик Търнърстик.
— Мътните го взели, ама че катерене! Предпочитам да се изкача по хиляда мачти, отколкото да се спусна по тази скалиста планина! — изпъшка той.
Добрият човечец съвсем забравяше, че във всички случаи трябваше да слезе долу.
— Да не би да искаш да се спуснеш от тази страна, сър? — попитах аз, като посочих към пропастта.
Капитанът протегна напред и двете си ръце с разперени пръсти, сякаш за да се защити и възкликна:
— И през ум не ми минава! Струва ми се, че по този начин ще сляза толкова бързо долу, че капитан фрик Търнърстик ще се озове на дъното като останки от кораб, претърпял крушение, по който няма да можеш да различиш нито корпуса и мачтите, нито върлините и стенгите.
— М все пак ще трябва да се спуснеш долу.
— Аз ли? Трябва? И защо? Чарли, виж, връщам се с най-добри и почтени намерения, а в замяна на това ти искаш да ме пратиш на сигурна смърт. Нима е справедливо от твоя страна?
— Е добре, но какво ще стане с човека долу, ако не го измъкнеш?
— Човек ли? Къде?
— Направи като мен! Легни по корем и го огледай!
С голяма предпазливост той направи каквото му казах, а после ме попита:
— Китаец е, нали, Чарли?
— Да.
— Как ли е попаднал нещастникът в този затвор?
— Навярно сам ще ни каже. По вода не можем да се доберем до него. Невъзможно е заради онази страшна коралова бариера. Следователно ще трябва да се спуснем оттук.
По лицето на капитана се изписа отчаяние.
— Слушай, Чарли, от сърце ми се иска да помогна на този клетник, но каква ще му е ползата, ако заради него си счупя врата и самият аз остана да лежа там долу напълно безпомощен?
— Имаш право. Тогава аз ще се опитам да сляза.
— И с теб ще се случи същото — боязливо подметна той.
— Ще видим! Невъзможно е направо да се спусна съвсем до долу, но добре, че нося ласото си. Виждаш ли ей там до самия ръб на скалата планинския банан? От него ще се спусна до онзи тесен издатък в каменната стена, а ти ще имаш задачата да уловиш ласото, което ще ти подхвърля на връщане, и пак да го завържеш за ствола на дървото. Естествено, че когато започна да се изкачвам по него, ще трябва да го държиш с двете си ръце.

Отидохме до планинския банан, за който вързах ласото си съвсем ниско над земята. После захвърлих якето и шапката си и се спуснах до споменатия издатък, намиращ се на около петнайсетина стъпки под нас.
— Кептън, развържи ласото!
— Ай, ай! Но внимавай, Чарли! Паднеш ли долу, никой няма да може да ти помогне.
Намотах ласото около кръста си и продължих слизането. Цялата височина на скалата възлизаше на около двеста стъпки. От Малката площадка, широка само четири стъпки, на която бях стъпил, за някой добър планинар не беше трудно да се спусне още по-надолу. Само на около двайсетина стъпки от дъното на котловината това ставаше вече напълно невъзможно. Без премеждия успях да се добера до въпросното място.

Със затаен дъх китаецът следеше всяко мое движение. Но ето че в този момент той нададе едно възклицание, което изразяваше разочарованието му. Извърнах се към него и го попитах на куан-хо,
[32]
понеже предполагах, че така ще ме разбере:

— Как се казваш?
— Конг-ни.
— Откъде си?

— От Тиън-сиа,
[33]
там на си,
[34]
отвъд морето.

— А от коя провинция или от кой град?

— От Куанг-чой-фу
[35]
в провинция Куанг-тунг.

— Как попадна тук?

— Бях на едно лунг-йън,
[36]
което вчера бе потопено от тайфуна. Вълните ме изхвърлиха в този залив и ако не ме спасиш, сигурно ще умра.

— Можеш ли добре да се катериш?
— Бил съм във всички планини на Запада. Зрението ми е добро, а краката ми не треперят. Обаче ударих главата си в скалите и сега ми се вие свят, а лявата ми ръка е ранена и много ме боли.
— Ако превъзмогнеш болките си, ще мога да те спася.
— Ще се опитам.
Размотах ласото и спуснах примката му.
— Прекарай този ремък под мишниците си! Ще те изтегля с него.
Заради широките си дрехи и ранената си ръка той се приготви много бавно. После вдигна глава и ме попита:
— Няма ли да ме изпуснеш?
— Няма. Пази се с дясната ръка от скалата и ми помагай с краката си!
Той изпълни указанията ми и не след дълго се изправи до мен бледен и страшно отпаднал. Беше млад човек на около двайсет и четири години. Сигурно изпитваше силни болки, защото докато го изтеглях с ласото, той си разкъртвави долната устна със зъби — толкова силно я беше прехапал.

— Покажи ми ръката си! Искам да видя какво е състоянието й.

— Ти лекар ли си? Запознат ли си с «Чанг-ши-ий-туни»
[37]
и «Ван-пинг-дзуи-чюн»?
[38]
— попита ме той.

— Знам ги и двете, а също и «Ню-дзуан-и-дзунг-син-сианг»
[39]
— отвърнах аз, за да спечеля доверието му. — Дай да я видя!

Той ми подаде ръката си. Прегледът бе сигурно много болезнен за него, защото установих, че над лакета имаше счупване на костта.
— Ръката ти е счупена, но аз ще я наместя веднага, щом отокът малко спадне. Ще можеш ли да се изкатериш оттук нагоре?
— Иначе бих могъл и то с лекота, но сега съм много отпаднал. Подкрепяй ме!
Изпълних желанието му, ала скоро разбрах, че така нищо няма да стане. Опитах се приблизително да преценя тежестта му. Той бе як и жилав, но не беше кой знае колко едър.
— Ще можеш ли да се държиш с краката си за мен, ако те взема на раменете си?
— Наистина ли ще го направиш?
— Да.
— Но аз не знам кой си, а не ми се иска да нарушавам закона, който повелява да бъдеш учтив към другите.

— Ти няма да нарушиш този закон, защото аз не съм дзъ-чунг-куо,
[40]
а съм тао-дзъ,
[41]
който желае да ти помогне. Хайде, нека опитаме!

Повдигнах го така, че той яхна раменете ми и сплете стъпалата си на гърба ми. Докато се държеше с десницата си за главата ми, а аз хванах с едната си ръка краката му, се опитах да се изкача нагоре. Катеренето наистина ми потръгна, макар че вървеше бавно, а освен това трябваше да бъда и много предпазлив, за да не направя някоя погрешна стъпка.
Може би измина около половин час преди да се доберем до издатъка в скалите над нас. Както вече споменах площадката беше широка само четири стъпки, което допълнително усложняваше слизането на моя «ездач» от раменете ми. И двамата съвсем лесно можехме да полетим надолу. Ето защо му казах да си затвори очите, после коленичих и лека-полека го оставих да се плъзне от гърба ми върху площадката. След това подвикнах нагоре:
— Хей, мастър Търнърстик!
— Тук съм!
— Хвани ласото!
Не беше лесно от това положение да подхвърля ремъка до него, но най-сетне успях. Капитанът го върза горе за дървото, а аз увих и стегнах другия му край около тялото на китаеца.
— Чакай тук, докато се изкача горе! — предупредих го аз, а после извиках на Търнърстик: — Ахой, кептън! Идвам. Здраво ли е вързан ремъкът?
— Да. Ако не се скъса, всичко ще мине добре, понеже съм го хванал като в клещи.
Започнах да се катеря само на ръце по ласото и успешно се озовах горе. Търнърстик зарадвано ми стисна ръката.
— Добре дошъл, Чарли! Ужасен беше този курс, по който опъна платна. Какъв път измина само и то с цял китаец на врата! Туй хич не е дреболия. Какъв е този тип, как се казва, откъде идва, какво търси тук и какво ти разказа?

— Та това е цял корабен товар от въпроси! Ще ти отговоря по-късно, след като го изтеглим горе. Не бива да го караме дълго да чака. Счупил си е ръката и има ужасни болки.
— Ръката ли си е счупил? Клетникът! Давай да го издърпаме, за да можеш да го позакърпиш!
Вече бяхме двама и всичко ставаше по-лесно и по-бързо. Въпреки това веднага, щом стъпи горе при нас, китаецът се отпусна на земята. До този момент го бе поддържала само силата на една желязна воля, но ето че сега попадна в прегръдките на състрадателно и благотворно безсъзнание.
— Чарли, този човек е много зле. Да не вземе да ни умре в ръцете? — разтревожи се капитанът.
— Няма. Претърпял е корабокрушение и вълните са го изхвърлили в този затворен залив. Всичко това не е преминало без силни удари и сътресения, при което ръката му се е счупила. От вчера, а може би и от по-дълго време, той нито е ял, нито е пил и никак не е чудно, че след последното върховно напрежение на силите е изгубил съзнание. Но аз ще трябва да използвам сегашното му състояние, за да го сваля долу в долината и оттам да го отнеса до водата. Що се отнася до теб, ти навярно ще останеш тук, а?
— Аз ли? Защо?
— Тази височина се вижда надалеч в морето и ми се струва, че искаш да останеш тук да я украсяваш като фар.
— Аз? Кой ти е казал подобни небивалици?
— Самият ти, сър. Не спомена ли, че предпочиташ да се изкатериш на хиляда мачти отколкото да се спуснеш от тези скали?
— Чарли, човек понякога само така си приказва. Прихване ли те нещо, ти си в състояние да изречеш неща, в които и сам никога не би повярвал. Но как ще свалим този китаец в долината? Та нали и самият аз здравата ще се озоря, докато стигна здрав и читав до долу?
— Няма да имам нужда от помощта ти. Ще те помоля само да носиш пушката ми.
— Всъщност не исках повече да се докосвам до този злощастен предмет, но щом като няма друг изход, ще ти направя тази услуга. Дай ми я!
Капитанът ми помогна да кача изпадналия в безсъзнание човек на гърба си и тогава започнахме да се спускаме от височината. Когато стигнахме долу, той ме попита:
— Къде ще го оставиш?
— Тъй като тук няма вода, ще трябва да го занесем до потока, който прекосихме преди.
— Ами нашите кози?
— Сега не е възможно да се занимаваме с тях. Утре ще изпратим няколко души да ги вземат!
— Нямам нищо против. И така, напред!
Споменатият поток не беше далече. Едва там оставих китаеца на земята и оголих ръката му, за да охладя подутото място с вода. Междувременно той дойде на себе си и ни помоли:
— Дайте ми да пия!
След като това стана, той яде от хранителните ни провизии с такава стръв, която ясно показваше, че е гладувал. После ме помоли:
— Кажи ми името си, за да знам как да се обръщам към теб, когато поискам да ти благодаря.
Казах му го. Той поклати глава.

> — Когато се изрече някаква дума, човек трябва да може да си представи, да си помисли нещо. А твоето име няма душа. Позволи ми да се обръщам към теб на езика, който се говори в Шин-тан!
> [42]
> Ти си един тао-дзъ. Какъв сан или звание ти е Дал твоят император?

— Аз пътувам по целия свят, а после сядам да пиша книги за всичко, което съм видял.

> — Тогава ти си не само сиой-дзай
> [43]
> или дзиой-ийн,

[44]
ами и дзинсъ
[45]
и имаш правото да заемаш най-високи и почетни постове в твоята страна. Ти си велик, силен и умен. Ще те наричам Куанг-си-дза-съ,
[46]
защото твоята родина се намира в ти-си.
[47]
Ще ми разрешиш ли?

Няма друг народ толкова учтив като китайците. Да наречеш някой от жителите на Небесната империя грубиян, е смъртна обида. Името, което Конг-ни ми даде, беше убедително доказателство, че и той не правеше изключение от това общо правило. То беше кажи-речи повече от високопарно, но какво ли можеше да ми навреди, ако го приемех? Ето защо кимнах и отвърнах:
— Разрешавам ти. Как се казваше джонката, с която претърпя корабокрушение?

— Фу-шин-хай.
[48]
Тайфунът я разби и издави всички хора с изключение на мен.

— Искаш ли да тръгнеш с нас за Куанг-чой-фу?
— Имаш ли кораб, който да плава дотам?
— Ей този човек има кораб, с който вече е обиколил всички морета.
Тогава той се обърна към капитана.

— Значи ти си ти-ту!
[49]
Как е твоето име?

Вместо капитана аз му отвърнах следното:

— Той все още не говори езика на твоята страна, тъй че аз ще играя ролята на тун-съ
[50]
между него и теб. Кептън, този човек се казва Конг-ни и желае да научи името ти.

— Търнърстик — отговори му моят приятел.
— Ту-ре-не-си-ки? Ще бъдеш ли тъй милостив, ти-ту Ту-ре-не-си-ки Куанг-ган, да ме вземеш с вас до Куанг-чой-фу? — учтиво попита китаецът.
Преведох думите му на «негово превъзходителство» адмирал Ту-ре-не-си-ки, който се разсмя от сърце и ме попита:
— Как е «да» на китайски?
— Зависи от диалекта. Или «чъ» или «сшъ».
Капитанът се обърна към Конг-ни и като кимна, каза:
— «Чъ», а нямам нищо против и да е «сшъ», приятелю! Щом те измъкнахме от едната каша, няма да те оставим да затънеш в другата я! Чарли, знаеш ли какво? Този човек се посъвзе донякъде и навярно ще може да стигне до брега. Вече се свечерява и ще трябва да побързаме да се махнем оттук!
Нямах нищо против. Конг-ни заяви, че имал достатъчно сили да върви сам. Дадох му кърпата си, за да я върже през врата си и да пъхне счупената си ръка в нея. После поехме на път. Скоро изминахме краткото разстояние до йолата. Изтикахме я във водата, качихме се в нея и взехме веслата. Конг-ни се държа храбро и не след дълго успешно се озова на борда на нашия кораб, където незабавно се заех с ръката му. Ако не бяхме отишли да ловуваме на самотния остров Стейпълтън, той сигурно щеше да умре от жажда и глад по най-мизерен начин.

Трета глава
В Хонконг

Ремонтът, от който нашият «Вихър» имаше нужда, се оказа, за съжаление, твърде голям. Тайфунът беше разтърсил из основи цялата конструкция на кораба. Строшаването на фока и на бушприта не беше останало без последствия за корпуса. Освен това липсваха двете лодки. За да бъдат възстановени най-значителните повреди се оказаха необходими две седмици престой в Порт Лойд. После най-накрая излязохме в открито море и се отправихме към Кантон, където щяха да бъдат извършени останалите ремонтни работи.
Ръката на Конг-ни не ме тревожеше, защото, както изглеждаше заздравяването й вървеше съвсем добре. И изобщо присъствието на китаеца ми беше от голяма полза. Моите занимания с китайски език бяха преминали в упражнения с пекинския диалект. А Конг-ни започна да ме учи на по-мекия и по-звучен говор на хората от южните провинции. Затова почти през целия ден аз не се отделях от него. Без самият той да забележи, бях станал негов ученик.
Но всичко това не бе убегнало от вниманието на капитана.
— Чарли, я ми кажи, нима този китаец е чак толкова възхитителен и незаменим човек, че не можеш да го оставиш дори и за една минута на мира? — попита ме той. — Трябва да ти призная най-искрено, че съм безкрайно недоволен от теб, защото съвсем си ме зарязал и то по един наистина ужасен начин.
— Имаш известно право, кептън, но сигурно ще ми простиш, ако ти кажа, че не се отделям от Конг-ни единствено заради езика. Няма да повярваш колко много може да научи човек само за една седмица, ако му се предложи удобен случай да се упражнява като мен по толкова целесъобразен начин.
— А-а, това било значи! Хитрец такъв! Доста съм обикалял по света и сигурно щеше да ми бъде от голяма полза, ако тук-там все бях научавал по нещичко от другите езици, но от една страна, с нашия английски се оправяме навсякъде, а от друга — имам необикновената дарба нищо да не ми влиза в главата от чуждите езици. Преди време учих френски в продължение на шест месеца, а сега помня само, че «vaisseau» означава кораб, но след седмица и това ще съм забравил. И все пак си остава срам и позор, че съм тръгнал за Кантон, а не знам и една дума китайски. Искаш ли да ме понаучиш на нещичко, Чарли?
— С голяма радост, щом ти доставя удоволствие!
— Не че е чак такова удоволствие, но че ще падне голям труд, ще падне! Веднъж ми казаха, че тези хора имали само едносрични думи и ми се струва, че цялата история съвсем няма да е дотам трудна.
Тези негови възгледи бяха направо развеселяващи, но все пак се залових с обучението му и трябва да призная, че той имаше главозамайващ напредък в… забравянето. Трите думи, които, да речем, го бях накарал петдесет пъти да повтаря днес, ги забравяше още на следващия ден, или пък ги употребяваше по такъв начин, който ме разсмиваше до сълзи.
Когато стигнахме Кантон, капитанът беше вече в състояние да държи цяла англо-китайска реч, от която никой не можеше да разбере нито дума, защото тя се състоеше от някакви си части от думи и срички, хрумнали му в момента.
Гранитните скали на острова, върху които е построен Хонконг най-сетне изплаваха пред очите ни. Пресрещащите ни плавателни съдове отдавна бяха започнали да стават все по-многобройни и по-многобройни, а когато се добрахме до носа, зад който е разположена Виктория, както англичаните са кръстили града, ние видяхме пред нас в буквалния смисъл на думата хиляди джонки. Една част от тях се занимаваше с риболов, а друга част — с крайбрежна търговия.
Бях застанал до капитана на задната палуба. С голямо внимание и интерес той наблюдаваше заобикалящото ни голямо оживление. По едно време ми каза:
— Чарли, знаеш ли, че взех едно изключително решение?
— И какво е то?

— Досега все не можех да те разбера как така се скиташ по целия свят и се вреш къде ли не само за да опознаваш различни страни и народи. Сега обаче нещата ми се поизясниха. Аз не завися от никого. Ще трябва да оставя тук кораба си,, докато пак го направят годен задълго плаване, което сигурно ще е свързано с един по-продължителен престой. И тъй като под несравнимото ти ръководство показах неочакван напредък в изучаването на китайския език, то реших да се присъединя към теб, за да мога и аз веднъж по твоя начин да «опозная страната и хората». Ще ме вземеш със себе си, нали, Чарли?
— С удоволствие, защото се надявам, че добре ще се оправяш с твоето словесно богатство на китайски.
— Не се тревожи, стари приятелю! Китайският език е хиляди пъти по-лесен, отколкото си представят хората. Кан-тонг, Нан-кинг, Хонг-конг, Пе-кинг, Гин-сенг — забеляза ли нещо? Всички думи завършват на -онг, -инг, — енг, — унг и тъй нататък. Та Това е съвсем лесно и просто!
— Чудесно! И как например ще поздравиш някой китаец?
— Да не би да си решил да ме смаеш? Щом като между нас се поздравяваме с «добър ден», то на китайски ще бъде «добронг денинг» Който не го разбира, е толкова глупав, че не могат да му помогнат нито доктори, нито професори. Е, Чарли, ще ме изпитваш ли още?
— Не, това ми стига! — засмях се аз. — Ще ти кажа най-откровено, че никога досега не съм имал толкова съобразителен и находчив ученик!
— Нима е чудно? Та нали съобразителността е първото изискване към всеки свестен моряк, а мастър фрик Търнърстик не е такъв капитан, който може да бъде причислен към лошите. Но сега ще трябва да ме извиниш. Тъй като нямам лоцман, се налага сам да се погрижа за влизането на кораба в пристанището.
С тържествена церемониалност хвърлихме котва, след което бяха разменени обичайните поздравителни изстрели. Конг-ни стоеше до мен. Колкото и да го бях опознал, в едно отношение си оставаше загадка за мен — и до този момент не бях успял да науча каква професия имаше, какъв му беше произходът и какво — семейното положение. Вярно, лесно можех направо да го попитам, но тъй като той се правеше, че не разбира намеците ми, то аз се отказах да го разпитвам.
Младият човек нямаше онова безизразно лице с лукав поглед, което, както изглежда, имат почти всички китайци по рождение. Напротив, неговите черти бяха одухотворени, а от нашите продължителни и сериозни разговори бях разбрал, че имаше необичайно за сънародниците си образование.
— Докога ще останеш в Хонконг? — попита ме той.
— Все още не е ясно.
— Само до Куанг-чой-фу ли искаш да отидеш?
— Не. Ще продължа и по-нататък.

— Няма да ти разрешат нашите куанг-фу.
[51]

— Тогава сам ще си разреша.
— Самият аз те нарекох Куанг-си-та-съ и знам, че си умен и смел, ала въпреки това няма да стигнеш по-далеч от Куанг-чой-фу. Вие наричате този град Кантон и имате право да го посещавате, но кой от вас е успял досега истински да го разгледа? Позволено ви е да вървите само по онези улици, които всъщност не са част от китайския град. Как тогава ще навлезеш във вътрешността на страната след като не си китаец?
— Значи ще стана такъв.
— Трудна работа. Ти ми спаси живота и на мен много ми се иска да ти се отблагодаря. Разреши ми да ти дам един съвет!
— Говори!

— Искаш ли да станеш син на един фу-юън?
[52]

Естествено, бях учуден от този въпрос, който звучеше така, както да речем, ако в родината ми някой предложеше на един обикновен човек да стане син на баварския или на саксонския крал. Едва ли Конг-ни се шегуваше с мен, а аз нямах никакви по-задълбочени познания за тази загадъчна страна, през която се канех да пътувам. Ето защо просто го попитах:
— Нима е възможно?
— Заради теб ще го направя възможно.
От тона на отговора му лъхаше пълна увереност. Един фу-юън е най-висшият чиновник на дзунг-ту, когото в Европа обикновено наричат вицекрал, и държи в ръцете си цялата гражданска власт в една провинция. Кой ли беше Конг-ни, че можеше да ми прави подобно предложение? В случая си имах работа с непознати за мен обществени отношения и следователно трябваше да се държа просто изчаквателно.
— Вече си имам баща — отвърнах аз.

— Баща ти не е тук. Ти не си служител на фо, не си и на Буда, а си един тиън-чу-киао.
[53]
Твоята вяра забранява ли ти да имаш тук и втори баща докато си в Тай-дзинг-кун?
[54]

— Не.

— Тогава приеми предложението ми! След това ще станеш чин-дзъ
[55]
и ще можеш да отидеш и да пътуваш накъдето си поискаш.

Той не можеше да ми направи по-изгодно предложение. Колко щастлив би бил да го чуе някой пътешественик, който рискува и живота си в изследването на Китай. Но всичко това бе за мен толкова нечувано и невероятно, че кажи-речи изпитах желанието да му откажа. Все пак, след като поразмислих, казах:

— А някой служител на фо или пък на Буда би ли взел за син един киао-ю?
[56]

— Да. Защо да не може или пък да не иска? Вашият Бог казва: «Само аз съм вашият Бог», ала нашата Тиънвън
[57]
ни учи, че има само един-единствен Отец и всички ние сме негови чада. Съществуват три велики религии: нашата, вашата, както и религията на хоей-хоей.
[58]
Те имат липаи-съ
[59]
и казват: «Нашата религия е най-добрата!». Вие си имате вашите тинг-син-ло
[60]
и казвате: «Нашият Бог е единствен», а ние си имаме пагоди и храмове и твърдим: «Сан-киао-и-киао, трите религии са всъщност само една.». Защо тогава да не станеш син на един човек, който уважава и цени твоята религия също толкова, колкото и ти цениш неговата?

Нямаше никакъв смисъл тъкмо в този момент да се впускам в религиозен спор с него. Думите му звучаха изключително любезно и подкупващо, но същевременно ясно ми показаха и главната пречка пред дейността на християнските мисии — безразличието. Изразът «Сан-киао-и-киао» може да се чуе навсякъде из великата Небесна империя, но тези думи «трите религии са всъщност само една» не са резултат от задълбочено изучаване или пък от старателно съпоставяне на съответните религиозни догми, а са

последица от едно такова верско безразличие, каквото едва ли може да се намери другаде по света. Християнската вяра се е разпространила вече кажи-речи по цялото земно кълбо. Ислямското «Аллах ил Аллах, Мохамед расул Аллах» е предвождало ордите на не един и двама диви азиатски завоеватели. А пък прочутото «Ом мани падме хум!»
[61]
е лишено от мисията на нашето могъщо «Тръгнете по целия свят!». Не от религиозни съображения, а единствено по политически причини Китай остана затворен за другите народи. Религията изобщо не вълнува китайците. На китаеца можеш да му държиш колкото си искаш дълги и убедителни речи за великолепието на християнското учение — той ще те изслуша привидно внимателно и търпеливо, както го изисква от него познатата китайска учтивост, и накрая най-любезно ще ти каже: «Това е добре, това е много хубаво и аз мога само да те похваля, че вярваш във всички тези неща. Защо ми трябва да споря с теб? Твоята религия е добра, религията на хоей-хоей е добра, а и моята също е добра. Сан-киао-и-киао, та нали и трите религии са всъщност само една и всички ние сме братя!». След тези думи би било съвсем неблагоприлично да се опиташ отново да подемеш същата тема, но дори и да го направиш, тогава китаецът ще се усмихне невъзмутимо и самоуверено ще отговори: «Навярно никога не си чел Ли-кинг, книгата с указание за подходящо поведение за всички класи, на всички места, при всички поводи и случаи, както и при събирането на всякакъв житейски опит, а? Ела при мен и я вземи! Или предпочиташ да ти я изпратя?».

Както ще потвърди всеки мисионер, запознал се с живота и порядките в тази страна, това безразличие е по-трудно преодолимо дори и от яростната съпротива. Но не по такава работа бях дошъл в Хонконг и ето защо можех да си позволя да не се забърквам в религиозни спорове с Конг-ни. Затова само го попитах:
— И този човек е един фу-юън, така ли?
— Да, фу-юън — кимна той.
— Значи един от най-високопоставените чиновници в страната, а?

— Той е куанг-фу с червено копче. Има голяма власт, но вече е стар. Хоанг-шан
[62]
му е разрешил да носи две паунови пера и да си почине от своята служба.

Значи висш чиновник, излязъл в пенсия! Но сигурно имаше голямо влияние, тъй като беше мандарин от най-висок ранг, и му бе дадено правото да носи две паунови пера, докато единствено най-знатните кр-лао
[63]
носеха три, а та-сия-су
[64]
пък обикновено носеха само едно.

— Той няма ли си син? — продължих да разпитвам.
— Има един.
— Но тогава според вашите закони има ли право да си вземе и втори син?
— Законите не го позволяват, но го позволява императорът.
— Сега този син при него ли е?
— Не. Той е при теб.
Изненадан, аз го погледнах право в очите.
— Значи говориш за твоя баща и ти си син на вицекрал?
— Да. Желаеш ли да станеш мой брат?
Е, това наистина бе авантюра! Дали с това предложение искаше да ме награди загдето му бях спасил живота? Никак не ми се щеше да се откажа от една толкова изгодна за мен привилегия. Затова кратко отвърнах:
— Да.

— Ти говориш нашия език. А можеш ли и да пишеш на него?

— Мога само сианг-синг
[65]
и то твърде малко.

— Тогава ти ще ми диктуваш, а аз ще пиша.
— Какво?

— Ще съчиниш нещо, което ще изпратим на Ли-пу.
[66]
Синът на един фу-юън трябва да е учен, за да може да стане нан, хой, фи или кунг.
[67]

Това бе наистина изненадващо! Кажи-речи ми се струваше, че този китаец си прави майтап с мен. Един немски «околосветски скитник» щеше да се кандидатира за научна степен в Китай! Включих се в шегата.
— И какъв ще станат Сиой-дзай, кой-ийн или може би дори някой дзин-съ?
— Ти си много умен и мъдър и можеш да станеш дзин-съ. Но за да придобиеш това звание веднага, ще трябва да напишеш наведнъж три неща — за всяка степен по едно. Ще ги изпратим на Ли-пу и тогава ще можеш да получиш най-високата научна степен само с един-единствен изпит.
— Добре, ще го направя. Кога ще имаш възможност да пишеш?
— Когато поискаш.
— Тогава нека веднага слезем от кораба, за да си набавим хартия, туш и четчица.
— Ще ми изпълниш ли една молба?
— Каква е тя?
— Нека сам сляза на брега! Бързо ще ти донеса всичко необходимо!
— Нямам нищо против — усмихнах се аз, защото започнах да подозирам, че Конг-ни ми беше направил такива невиждани и нечувани предложения само за да може след изказаната благодарност да офейка по възможно най-удобния начин. — Ами как се казва баща ти?
— Фи-минг-дзу.
Следователно според нашите европейски представи той беше нещо подобно на граф.
— Къде живее?
— Скоро ще разбереш!
Искаше ми се да продължа да го разпитвам, обаче в същия миг бях прекъснат от един вик, издаден от добрия фрик Търнърстик, който прозвуча толкова странно, че незабавно се обърнах.
Докато разговарях с Конг-ни, ние бяхме хвърлили котва между един английски и един холандски кораб и вече бяхме заобиколени от рояк лодки, чиито собственици предлагаха на екипажа на нашия кораб да си купи от тях най-различни стоки. Някакъв търговец на плодове се беше хванал вече за спуснатото въже. Тъкмо към него беше отправено споменатото странно подвикване от страна на капитана:
— Добронг денинг! Каквонг предлагатенг за проданг?
Естествено, китаецът нищо не разбра, но все пак се досети какво искаше да му каже Търнърстик. Затова като използва ветрилото си вместо рупор, подвикна нагоре:

— Ли-си, ли-си!
[68]
Си-куа, си-куа!

Капитанът ми направи знак да се приближа.
— Чарли, я ела! Какво ми крещи всъщност този тип? Какво означава ли-си?
— Има предвид орехите, които виждаш в лодката му. Те са много хубави и кажи-речи имат вкус на пъпеши.
— Ами какво е това си-куа?

— Дини.
— Мътните го взели, че не можеше ли да ми го каже направо?
Той се наведе през релинга и му махна с ръка.
— Ниенг щенг купинг! Изкачинг сенг понг стълбатанг!
Той заповяда да спуснат подвижната стълба и нарамил дълга бамбукова пръчка, на която бяха накачени увити в рогозки сума ти плодове, китаецът се появи на борда.
— Виж, Чарли, той ме разбра! Наистина човек изпитва едно твърде възвисяващо чувство, когато знае, че владее езика на чужди народи. И за това трябва да благодаря на теб, Чарли, на теб и на моята невероятна дарба в овладяването на чужди езици, в, която непонятно защо до ден-днешен толкова се бях съмнявал. Ще купя всичкия боклук на този обесник.
Търговецът беше разтворил и разстлал рогозките. Търнърстик се приближи до него, посочи към ли-си и снизходително го потупа по рамото с думите:
— Колконг струватинг орехитенг?
Китаецът, добре разбрал съпровождащите жестове на капитана, взе една шепа ли-си и протягайки ръка към него, каза:
— И дзиън!
— Чарли, виждаш ли, че пак ме разбра? Но изглежда той по-лесно разбира китайския отколкото да го говори. Какво иска да каже с това негово «и дзиън»?
— Това ще рече един дзиън.
— А какво е дзиън?
— Малка монета като тези, които виждаш на врата му, нанизани на шнурче. В Европа я наричат сапека, монголците й викат дехос, а английскоговорящите народи я знаят като «кеш». Тя има един не съвсем незначителен курс. Двеста и петдесет или триста сапеки са равни на една немска марка.
— Значи шепа орехи ще получа за една трета от пфенига, а?
— Да. Тук всичко е страшно евтино.
— Well! Тогава ще продължа да го разпитвам!
— Продължавай, сър! — отвърнах му аз, развеселен и обзет от любопитство още да послушам неговия китайски. Капитанът посочи към дините.
— А ценатанг на тезинг дининг?
Китаецът избра две от най-хубавите.
— Сан дзиън!
— Сан дзиън? — повтори Търнърстик. — Този тип говори отвратителен китайски. Чарли, какво иска да каже?
— Три сапеки.
— Две такива огромни дини само за три сапеки, значи за един пфениг? Този човек сигурно е откраднал стоката си! Ще взема всичко!
Той направи кръгово движение с ръка над цялата стока.
— Вземамонг всичкитенг орехиг и дининг!
Търговецът преброи плодовете, а после ги събра всичките на един куп.
— Колконг струватунг?
— И чун!
— Какво иска да каже, Чарли?
— Един чун или дзиън. Това са сто сапеки, значи най-много трийсет или трийсет и пет пфенига. Не знам точно как върви днешният курс.
— За един такъв куп плодове? Чакай, той има още стока в лодката. Ще взема всичко, защото този човек ме разбира тъй чудесно!
Той посочи надолу към лодката.
— Качваменг цялатанг стокинг на борданг! Купувамонг я!
Китаецът направи доволна физиономия и донесе всичко.
— Колконг струванг всичконг?
— Съ чун.
— Ужасен китайски! Какво иска да каже, Чарли?
— Четири чун или четиристотин сапеки.
— Страшно евтино! Но откъде да му взема сапеките?
— И аз нямам. Дай му английски или американски дребни пари! Сигурно ги познава.

Капитанът му даде един долар и получи като ресто почти целия наниз от сапеки, който китаецът носеше на врата си. Тези дзиън са единствените монети, които са в обращение в Китай. Златото и среброто се продават като стока във вид на кюлчета и като средство за разплащане се приемат само на тегло. Сапеките са направени от мед и имат кръгла форма. В средата им се намира четвъртита дупка, за да могат да се нанизват на шнурове. Да носиш със себе си сапеки на стойност от пет долара означава да мъкнеш такава тежест, с която могат да се справят само много яки мъже.
В този момент се приближиха и лодки, които се даваха под наем. Конг-ни се приготви да се качи в една такава лодка. Естествено, той не притежаваше никакви пари и затова му предложих да му помогна.
— Ти си добър, но аз нямам нужда от нищо — беше неговият отговор.
Той се качи в лодката и скоро изчезна. Аз не очаквах някога пак да го видя и започнах да наблюдавам суетнята, която настана на борда ни след като при нас пристигнаха пристанищните чиновници, както и някакви други хора. Ето че изведнъж забелязах една по-голяма лодка, карана от двама гребци, която се приближаваше към нас. В нея седеше мандарин пети ранг с кристално копче. Лодката спря до стълбата и мандаринът се изкачи на борда. Той беше… Конг-ни.
Учудих се не толкова на промяната, станала с него за това кратко време, колкото на обстоятелството, че носеше отличителните знаци на един куанг-фу, без да е достигнал необходимата възраст. Той се приближи до мен и усмихнато ме поздрави с думите:
— Сега вече сигурно знаеш, кой е Конг-ни. Имаш ли време да ми диктуваш?
— Да. Ела да слезем в каютата!
Той ме последва и когато стигнахме долу, от широките ръкави на кафтана си извади необходимите неща за писане. После седна и ме попита:
— На каква тема ще пишеш, за да станеш сиой-дзой? — След като малко размислих, аз избрах да пиша по географски въпроси, тъй като по този начин се надявах да изявя в най-добра светлина своя «цъфтящ талант», което всъщност означава в превод «сиой-дзой».

— Избрах заглавието «Ниан-иан-куи-дзъ».
[69]
Съгласен ли си?

— Да, защото това е такава тема, която ще те направи много известен.

Започнахме работа. Аз диктувах, а той пишеше. Въпреки трудните китайски писмени знаци, Конг-ни се справяше толкова бързо, сякаш стенографираше. Естествено, моите езикови познания бяха твърде недостатъчни за тази цел и се налагаше често да ми помага. След два часа успях да завърша своята кратка студия. Следващите два трактата озаглавих «Пън-дзао-и-ийн»
[70]
и «Сио-тиан-ти».
[71]
Те бяха завършени преди още да се беше свечерило и даже доблестният Конг-ни бе учуден от «изключително неописуемите познания», които според него съм бил показал в моите работи. Аз обаче ще си призная най-откровено, че бях положил усилия да съчиня най-невероятни нелепости и да ги облека в такава езикова одежда, чийто надут и високопарен стил едва ли можеше да бъде надминат. Още след първите няколко реда някой европеец сигурно би заявил, че в случая става въпрос или за нечия разюздана фантазия, или че просто авторът е неизлечимо луд.

Тъкмо се бяхме заловили да подреждаме листовете, изписани по китайски маниер само от едната страна, когато при нас влезе капитанът и каза:
— Чарли, ти ме помоли да не ви смущавам, но въпреки това се наложи да дойда, защото онзи тип ще ме побърка.
— Какъв тип?

— Преди около час до нас спря някаква лодка, натоварена с различни пакети, и на борда се качи един човек, който действително ме подлуди. Неговият китайски е къде-къде по-лош и от езика дето се говори далеч на север от финландците и лапландците и аз не успях да изтръгна от него нещо друго освен «квак-пфу» и «кон-че»! Навярно се касае за някакви жаби и може би с това «пфу» иска да ми каже, че не ги обича, но за какви кончета става дума съвсем не ми е ясно.
— Ще видим!
Предположих, че пак ставаше въпрос за някой нов езиков «бисер» на мастър фрик Търнърстик и скоро се оказа, че не съм се излъгал. Когато се изкачихме на палубата, видяхме, че човекът дебнеше появяването ни съвсем близо до стъпалата, водещи към каютите.
— А сега внимавай! — обади се капитанът. — Бавно и ясно ще го попитам още веднъж, а ти едва ли ще чуеш нещо друго, освен неговото «квак пфуй» и «кон-че».
С бавно и отмерено движение той вдигна показалеца на дясната си ръка, тъй както човек обикновено прави, когато иска да привлече вниманието на някой друг и попита:
— Каквонг те водинг на моятунг корабинг?
— Куанг-фу — отвърна китаецът.
— Квак-пфуй! Ето ти го на, Чарли! Той посочи надолу към лодката.
— Накъденг си тръгналонг?
— Ком-ча!
— Кон-че! Прав ли съм, или не, Чарли?
Положих усилия да скрия усмивката си.
— Наистина, че този човек говори такъв китайски, какъвто изглежда все още не си чувал. Но аз ще се помъча да ти поясня казаното от него. Куанг-фу означава мандарин. Несъмнено има предвид нашия Конг-ни, който ей сегичка ще се появи откъм каютите.
— Аха, ами това «кон-че»?
— Всъщност би трябвало да каже ком-ча, а тази дума има много значения. На първо място означава безплатен чай, също както при нас има, да речем, безплатна бира или безплатен концерт. Освен това може да се преведе с предплата или капаро, а накрая има значение и на бакшиш.
— Свърши ли? Та това е значи такава дума, която може да те хвърли в отчаяние, защото човек би трябвало да има глава като фрегатен корпус, за да успее да запомни всичко! Но защо идва, при нас? Не съм му искал нито безплатен концерт, нито капаро, нито пък бакшиш.
— Сигурно Конг-ни ще може да ни обясни цялата работа. Ето го и него.
Тъкмо в този миг китаецът се показа на стъпалата, водещи към каютите. Той видя лодкаря и му направи знак, след което човекът слезе в лодката и започна да носи пакетите на борда.
— Куанг-си-та-съ — обърна се младият мандарин най-напред към мен, — ти ми спаси живота и ми излекува ръката толкова бързо, че вече мога да пиша с нея. Затова ти дължа благодарност. Направи ми услугата да приемеш този ком-ча от мен!
С тези думи той посочи към няколко от пакетите, а после се обърна към капитана:
— Ту-ре-не-си-ки, ти ме взе на твоя кораб и ме докара дотук, даде ми да ям и да пия без да ме попиташ дали имам пари да ти платя. Ти си благороден човек, а аз — благодарен. Вземи този ком-ча за всичко, което направи за мен!
— Добре! Отвръщай на любовта с любов! Нямам намерение да те обиждам — отговори му Търнърстик, — тъй че ще приема безплатната бира, както и глобата за всички неустойки. Но направи ми услугата да ме наричаш както си му е редът фрик Търнърстик, а не Ту-ру-ну-ку-зу-му-лу или както там беше! И ако си решил насилствено да ми натрапиш някое чуждо име, то поне говори истински китайски. На този език аз се казвам Търнърстикинг. Ясно ли ти стана, стари покварителю на китайския?
Това предупреждение бе направено толкова сериозно, че трябваше да положа големи усилия да не избухна в смях. Добрият мастър Търнърстик бе започнал работа на корабите като юнга, разбираше си занаята из основи и никога не беше полагал усилия да разшири познанията си извън морското дело. Иначе би било съвсем необяснимо как така един морски капитан, пък макар и капитан на най-обикновен търговски кораб може да изпадне в такава заблуда и в такова комично положение със своя китайски. Но, от друга страна,

неговите езикови каламбури ме забавляваха толкова много, че не си направих труда да сложа край на неговото дръзновение.
Щеше да е във висша степен неучтиво, ако бяхме отказали да вземем подаръците. Ето защо и аз приех моите и благодарих на Конг-ни. Тогава той бръкна под широката си дреха и извади копринен шнур, на който висеше някакъв малък предмет. Приличаше ми на миниатюрна кутийка, нещо като медальон.
— Сега аз напускам този кораб, но ще се върна, за да те взема — каза ми той. — Тук ли ще останеш да ме чакаш?
— Кога ще дойдеш?
— След шест дни.
— Не мога да прекарам цялото време на борда. Ще тръгна нагоре по реката и ще разгледам Кантон.
— Сам ли ще пътуваш?
— Не, капитанът ще ме придружава.

— Тогава послушай съвета ми! Ако останеш в сегашното си облекло, посещавай само такива места, където е позволен достъпът за и-ийн.
[72]

— Опасно ли ще е да продължа и по-нататък?
— Да, защото полицията е длъжна да залавя всеки чужденец, който превишава правата си, и да го изправя пред съда.
— В такъв случай ще си купя китайско облекло.

— Купи си! — отвърна ми той усмихнато. — Тогава ще можеш да отидеш където поискаш, понеже говориш езика на съ-хайд-зъ
[73]
и ако носиш пън-дзъ,
[74]
никой няма да те вземе за чужденец.

— Могат ли да се намерят пън-дзъ?

— Колкото ти трябват и с каквато дължина си поискаш — отвърна ми той със същата усмивка. — Но се пази от лунг-ийн,
[75]
както и от куанг-ти-миао
[76]
— те са опасни за чужденците.

— Ще внимавам да не попадна в ръцете на лунг-ийн, но защо да се пазя и от куанг-ти-миао?
— Има време да го разбереш. Но изпаднеш ли в опасност докато ме няма, ето, вземи този талисман, който трябва да носиш на врата си! Покажеш ли го на лунг-ийн, те ще се отнесат с теб приятелски.
Той ми даде огърлицата. Тя наистина представляваше великолепно произведение на китайското резбарство. Всяко нейно зърно бе всъщност ябълкова семка, от която с микроскопическа точност беше изрязана лодчица, където седеше един човек с две гребла. Медальонът беше направен от костилка на кайсия. От нея беше изработена една военна или мандаринска джонка с балдахин, осем гребци и един командващ, който седеше в средата на плавателния съд и в десницата си държеше отворен чадър, а в лявата си ръка — неизбежното ветрило. Това бе едно от онези несравними произведения на китайските художествени занаяти, които ни карат нескрито да се възхищаваме на прецизността, на старанието и на огромната издръжливост и упорство на техните майстори. И въпреки всичко това тези произведения имат там смешно ниски цени. Огърлицата, която държах в

ръката си, не струваше в Китай и два долара, докато колекционерите в моята родина с удоволствие биха платили за нея неколкостотин марки.
Нима тази красива огърлица можеше да бъде талисман срещу Драконите? Всичко това ми звучеше така, сякаш Конг-ни имаше някаква връзка с тези, всяващи ужас хора. Приех подаръка му и попитах:
— Къде ще се срещнем когато се върнеш?
— Тук на кораба ли ще бъдеш?
— Да. Ще гледам след изтичането на уговорения срок да съм вече тук.

> — Тогава ще те взема от кораба. Ще представя научните ти трудове в као-пан.
> [77]

— Струва ми се, че щеше да ги изпратиш на ли-пу, а?

> — Не знаеш ли, че изпитите се състоят в као-пан? После заедно със съответния доклад разработките се изпращат до ли-пу в Пекин и ще ги върнат, за да бъдат представени във «вън-чанг-кун».
> [78]

— Чувал съм, че изпитите се провеждат устно в као-пан.
Той се усмихна с чувство за превъзходство.
— Вятърът винаги ли духа както ни се иска? Моят баща е председател на провинциалните власти за държавни изпити. Той ще направи онова, което е добро и изгодно за теб. Довиждане, чакай ме да се върна!
— Дзинг-леао! — отговорих аз, като му подадох ръка. Фрик Търнърстик също му стисна десницата с думите:
— Довижданенг, старонг приятелюнг! Когатонг пак се върнешинг, ще си нинг добронг дошлунг!

> Лодката, която отнесе младия мандарин, много скоро изчезна сред гъмжилото от другите плавателни съдове и ние се заехме да отваряме пакетите. Те съдържаха какви ли не лакирани изкусно изработени предмети, както и други стоки, които китайците наричат кутунг
> [79]
> и още в самия Китай се купуват с доста пари, а в чужбина са много скъпи. Освен това за мен имаше дрехи, в които, за мое учудване, разпознах почти пълното облекло на мандарин — липсваше само шапката с копчето. Намерих също и една изкуствена плитка, която беше толкова дълга, че кажи-речи ми стигаше от главата до петите. Едва сега разбрах двусмислената усмивка на Конг-ни, когато говореше, че трябвало да си купя китайско облекло и плитка.

Веднага щом Търнърстик зърна този символ на Небесната империя, той се разсмя така, че по страните му потекоха сълзи.
— Незаменимо, Чарли! Плитка с такава дължина не е имал дори и някой пруски гренадир. Но я ми кажи, наистина ли мислиш да вземеш на буксир тази фамозна опашка?
— Естествено! Ако искам да мина за китаец ще трябва и да се обличам като такъв, нали?
— Well! Но ако тръгна с теб, май в крайна сметка ще трябва и аз да нося едно такова нещо, а?
— Разбира се! Когато Конг-ни е правил тези покупки, той все още не е знаел, че ще ме придружаваш, иначе навярно щеше да се погрижи по същия начин и за теб. Но нашата първа разходка ще направим с обичайното си облекло.
— Съгласен! Удобно ли ти е да тръгнем още утре рано сутринта?
— Нямам нищо против. Значи тази вечер няма да слизаме на сушата, за да станем навреме.
— Ще вземем ли и пушките си?
— За какво са ни?
— Няма ли да ловуваме?

— Тук няма животни за лов. В най-добрия случай можем да застреляме няколко патици, и то ако навлезем по-навътре в сушата. Но преди всичко друго ми се иска да разгледам Кантон. Все пак ще е уместно да вземем ножовете и револверите си, тъй като човек никога не знае какво може да му се случи в една чужда и непозната страна.
— Добре. Ще се въоръжа, макар да смятам, че не ни заплашва никаква опасност, тъй като и двамата владеем китайски.
— И аз мисля така, макар да се учудвам, че жителите на Хонконг говорят такъв китайски, от който колкото и да напрягаш сили и внимание пак почти нищо не можеш да разбереш.
— Навярно нагоре по реката положението ще стане по-добро.
След като си легнах, дълго време неспокойните ми мисли не ми дадоха възможност да заспя. Както изглеждаше подаръците на Конг-ни потвърждаваха сериозността на всичко, за което ми беше говорил. На пръв поглед моята кандидатура за присвояването на научна степен ми се струваше глупаво начинание, но при по-подробен и задълбочен размисъл все пак излизаше, че е съвсем сериозно нещо.
Формално китайският император управлява като абсолютен монарх, но властта му се балансира, намирайки най-силен противовес в лицето на тъй наречената корпорация на учените. Тази корпорация е чисто кастова формация, която силно и непосредствено влияе на цялото държавно управление. Императорът е принуден да взема всички свои чиновници от съсловието на учените, като така волю-неволю се обвързва с кастата на онези хора, които са носители на различни научни степени и рангове, придобити вследствие на споменатите изпити. Корпорацията на учените е основана още в единайсети век преди Христа, тоест в последните години от властването на династията Шанг, но съвременната традиция и същина на изпитите, които трябва да издържи всеки, пожелал да постъпи на държавна служба, води началото си от осмото столетие след Христа, а това ще рече от времето на управлението на династията Танг. Всеки китаец, който може да представи свидетелство за добро поведение, има право след навършването на определената от закона възраст да се яви на тези изпити. По-рано те са се отличавали със своята сериозност и достойнство и били известни с напълно обективното си провеждане. Сега обаче нещата са се променили и изпитите са се… изродили. Продажността и рушветчийството не са пощадили нищо в Китай, засегнали са също въпросните изпити, изпитващите, а и… изпитваните. Вярно, законите и разпоредбите са строги и всяко своеволие би трябвало да бъде направено невъзможно, за да се установи точно какво действително е научил изпитваният. Обаче парите са по-могъщи от каквито и да било забрани и предпазни мерки. На богатите не им е никак трудно да узнаят предварително въпросите за устните изпити и което е най-лошото, гласовете на екзаминаторите се продават на онзи, който предложи най-много. И не само това: ако за богатия е невъзможно още преди изпита да научи какво ще го питат, тогава той «наема» някой беден учен, който после се явява на изпита вместо него под неговото име и му изкарва необходимото свидетелство. Това се случва толкова често, че за един такъв сановник китайците са измислили прозвището «бакалавър, който седи зад ездача». Някои хора могат да издържат изпита, който в случая е писмен, дори и без да се мернат в града, стига само да разполагат с достатъчно пари или пък доверени хора, за да дърпат конците. Те само изпращат някаква студия, чиято тема имат даже правото сами да изберат.
Може би и Конг-ни се беше сдобил по този начин със своята научна титла. Защо да не беше възможно и аз да направя същото?
Освен горните размисли на мен непрестанно ми се натрапваше и мисълта за неговото предупреждение. Лесно ми беше да схвана, защо трябваше да се пазя от речните пирати, но защо същото важеше и за дсуанг-ти-миао, храмовете на бога на войната? На този въпрос Конг-ни ми беше отговорил само следното — «Има време да го разбереш.»
Въпросният Куанг-ти е, тъй да се каже, китайският бог Марс. Той произхожда от провинцията Съ-чуан, чиито жители много се гордеят със своя земляк. Живял е през третото столетие след Христа. Бил е отличен воин, извоювал е безброй победи и толкова е прославил името си, че и до ден-днешен е извънредно много обичан и тачен в цялата империя. Китайците разказват за него не една и две легенди. Те твърдят, че не е умрял, а е отишъл на небето, за да заживее сред боговете. Така е станал бог на войната.
След възкачването на трона на владетелите Манджу той най-тържествено е бил обявен за бог, както и за закрилник на тази династия. Правителството наредило във всички

провинции да бъдат построени негови храмове, където той е изобразен седнал. От лявата му страна се намира синът му Куанг-пин, въоръжен до зъби, а отдясно се е изправил неговият верен началник на конюшните, който се подпира на широк меч и придава на лицето си страховито изражение, за да накара целия свят да трепери от ужас.

> Почитането на Куанг-ти е неделима част от официалната религия. Ала безучастният народ се интересува и от този Марс също толкова малко, колкото и от будистките божества. И неговите храмове се посещават от обикновените хорица, тъй както и другите, но това не се прави, за да му се кланят най-смирено, а по съвсем различни съображения. Някои пренощуват там, други предлагат стоки за Продан, трети пък организират семейни празненства като се разполагат тъй удобно, както и в собствените си домове. Но държавните чиновници и особено военните мандарини са задължени в определени дни да посещават тези миао, храмове, да падат на колене пред статуята на божеството и да изгарят благоуханни дзан-сианг.
> [80]

С това обожествяване и въвеждането на тези почести династията Манджу навярно е преследвала политически цели. За нея това е било подходящо средство за спечелване на голямо влияние над войниците и сигурно със същата цел се е разпространявала легендата, че Куанг-ти се появявал по време на всички войни, водени от династията. Той се носел във въздуха над войските им и винаги ги дарявал с победи.
И ето че сега това храбро и доблестно божество щяло да представлява опасност за мен! Може би защото бях тао-дзъ, а не от фамилията Манджу.

> Що се отнасяше до лунг-ийн, до Драконите, то аз бях чувал и чел твърде много за тях. Открай време е имало китайски пиратски джонки, има ги и до ден-днешен. Тези разбойници са големи смелчаци, но още по-дръзки са речните пирати, които безчинстват по китайските реки, където са разположени по-значителните градове. Те провеждат своите светкавични нападения както през деня, тъй и през нощта, и то сред едно многомилионно население. Разполагат с големи връзки и от най-долните слоеве, та чак до най-висшите кръгове на мандариите. Те са обединени в хуис
> [81]
> с многобройни разклонения и все пак са отворени само за твърде тесен кръг хора и представляват ужасни кърлежи в тялото на народа, разбойнически миниатюрни държави в държавата, която не е в състояние да се отбранява срещу тях. Ако в големи градове като Пекин, Нанкин или Кантон ежедневно безследно изчезват хора, това изобщо не привлича общественото внимание. Но ако пиратите дръзнат да посегнат на чужденец, което не става чак толкова рядко, тогава се намесват консулите и се започва разследване, което обикновено завършва с това, че престъпниците… се измъкват безнаказано. Подобен резултат си има своите причини, които някои мандарини не биха обсъждали с особено удоволствие.

Най-сетне заспах, но и в съня ми моите мисли продължиха да ме преследват. Подарената ми от Конг-ни питка взе да расте и се превърна в голяма боа. Обви се около тялото ми, за да ме удуши. Видях добрия фрик Търнърстик да седи като върховно божество в някаква пагода и след като избълва огън срещу мен, ми изкрещя: «Чарлинг, офейкванг, иначе ще тенг изямонг!». Побегнах, но пагодата се превърна в гигантски дракон, който ме догони, сграбчи, издигна се заедно с мен във въздуха, а после ме хвърли върху куп от дини й орехи. Те обаче оживяха и заявиха, че искат да ги изям. Направих им тази услуга и след като погълнах и последния плод, изведнъж се появи китайският бог на войната и с разгневено лице ме хвана за ръката, разтърси ме заплашително и извика:
— Чарли, мътните го взели, че събуди се най-сетне, де! Или трябва да ти изкълча ръката, а?
Отворих очи и се видях много приятно разочарован, защото всяващият ужас бог на войната се беше превърнал в моя добър приятел фрик Търнърстик.
— Какво има, кептън? — попитах го аз.

— Какво има ли? Хмм, ами вече от два часа е бял ден, а ти все още лежиш, стенеш, пъшкаш и скимтиш така, че и камък може да се трогне. Какво нещастие те сполетя, а?
— Сънувах, че седиш в някаква пагода като идол и се каниш да ме изгълташ.
— Аз… теб? Би могло да ми мине през ум наистина само ако бях идол! Но я се приготвяй за път! Закуската те чака. Аз свърших вече тази работа и после можем да тръгваме.
Скоро се появих на палубата, за да изпия чая си. Междувременно капитанът избра една лодка от предлаганите под наем и направи знак на собственика й да се приближи. Скоро тя спря до спуснатата стълба. Търнърстик му подвикна:
— Качинг се горенг!
Той придружи думите си с кратко махване на ръка, което бе токова красноречиво, че човекът нямаше как да не го разбере. Той дойде при нас.
— Искамонг да отидеменг в Кантон. Щенг ни закарашонг ли?
— Кантон? Куанг-чой-фу? — попита китаецът. — Чъ!
— Чъ! Мизерен китайски! Чарли, какво иска да каже този човек?
— Ти забрави ли вече какво означава «чъ»? Това е «да».
— Ах, тъй! Хмм, за малко да се объркам, но въпреки всичко сам виждаш, че говоря великолепен китайски. Та нали този човек разбра всяка моя дума, иначе нямаше да ми отговори. Ще го наемем ли, Чарли?
— Нямам нищо против, кептън. Уреди с него цялата работа!
Капитанът се зае да изпълнява каквото му казах.
— Ниенг пътувамонг дваманг душинг. Колконг искашинг за еднонг денинг?
Китаецът само кимна с глава. Търнърстик пристъпи още по-близо до него и поясни:
— Колконг искашинг да вземанг?
След като резултатът остана същия, той се обърна към мен:
— Този човек не разбира даже и родния си език. Чарли, я ти си опитай късмета!
— Както искаш, кептън! Но преди това се налага да те попитам дали наистина смяташ да изминем с лодката на този китаец дългия път до Кантон. За да стигне оттук до Вам-поа, един параход се нуждае почти от цял ден, а оттам до Кантон ни остават още не по-малко от дванайсет английски мили.
— Всичко това ми е известно, Чарли, но ми се ще да опозная страната и хората. Разбираш ли ме? Ето защо наемам такава бамбукова лодка — за да мога да спирам и да слизам ту на единия, ту на другия бряг, когато и където си поискам. Все ми е едно колко път има до Кантон и кога ще пристигнем там, защото имаме време. Кормчията получи вече указанията ми и ще ме замества докато отсъствам. Впрочем, ако искаме да се придвижваме по-бързо, можем да помолим някой параход да ни вземе на буксир. Ясно ли е, Чарли?
— Напълно! Но ако действително искаме заедно да опознаваме страната и хората, то аз предпочитам да започна тази работа незабавно още тук в Хонконг, който ни е под носа.
— Съвсем си прав. Нека най-напред този човек ни превози дотам.
Наех китаеца за три чуна, значи приблизително за една марка на ден. После се качихме в лодката и го накарахме да ни откара до града.
Хонконг е бил избран от англичаните като подходящо място за заселване с онази изпитана и доказана прозорливост, която е свойствена за британците. Островът, на чиято северна страна е разположен градът, е планински и обиколката му възлиза приблизително на деветнайсет-двайсет английски мили. Най-голямото предимство на разположението му е в това, че обширното му пристанище има два срещуположни входа, така че кажи-речи при всякакъв вятър корабите могат да влизат в него, без да се излагат на опасност. Водата в пристанището е толкова дълбока, че близо до сушата могат да хвърлят котва и кораби, които газят на петнайсет стъпки. Меката, но жилава, глинеста почва на дъното предлага отлични условия за закотвяне чак до самия бряг, а високите планини, обграждащи пристанищния басейн, гарантират сигурна закрила на корабите срещу обичайните за района есенни и зимни бури.
Разходихме се из улиците на китайския град. Повечето от тях бяха мръсни, вонящи и напомнящи на клоака. Видяхме тесни тъмни улички сокаци, из които се блъскаше насам-натам едно множество, чийто външен вид не беше кой знае колко привлекателен, видяхме бамбукови къщички, чийто приземен съвсем открит етаж се използва най-често за търговски цели, в дъното по няколко мрачни стаички и една тясна стълба, водеща нагоре,

където, издадени малко по-напред, се намират спалните помещения. Магазинчетата са открити по цялата си дължина и позволяват да се хвърли поглед в интимния семеен живот.

На едно място се вижда обущар да изработва онези копринени обувки, чиито подметки са от дебела филцова материя. На друго пък седи майстор, който прави чашки и чинийки за чай, чиято лакировка, нанасяна многократно, трябва да съхне цяла година. До него се намира магазинчето на сараф, който умее да борави тъй сръчно и хитро със своето суан-пан,
[82]
че е необходимо много да внимаваш, за да не бъдеш измамен. Срещу него пък се труди шивач, седнал по турски също като нашите родни майстори на хубавата дреха. Изобщо хората от неговия сой си приличат където и да отидеш по широкия свят и са като едно семейство. Близо до него има гостилница, чието меню, ако се съди по изложените плодове, зеленчуци и различни видове месо, трябва да е много богато. А недалеч от това тъй примамливо място се боричка и подскача рояк от онези пернати разбойници, които могат да се видят навсякъде из Стария свят, а от известно време се срещат и в Новия свят. Турците ги наричат мухасилбаши,
[83]
китайците са им измислили прозвището киа-ниао-ойл,
[84]
а пък ние ги знаем като господин врабчо и госпожа врабка. Най-откровено си признавам, че при вида на тази чуруликаща и караща се банда от крайпътни разбойници сърдечно се зарадвах. Техните кавги бяха за мен «мили родни звуци», макар и да не бяха сътворени от… Гунгъл.
[85]

Капитанът спря пред сарафското магазинче.
— Чарли, ти какво мислиш, дали ще ни трябват дребни пари?
— Сигурно.
— Тогава нека всеки от нас обмени по един долар, а?
— Нямам нищо против. Да влезем!
— Пусни ме пръв!
Той прекрачи прага на магазинчето, огледа се с извънредно предприемчиво изражение и попита:
— Добронг денинг, можетонг ли обменитенг единг доларинг? При тези думи той бръкна в джоба си и извади въпросната монета.
— Желаете да получите «кеш» срещу един долар, нали, сър? — попита го сарафът на добър английски.
Изненаданият фрик Търнърстик отстъпи крачка назад.
— Английски! Китаец и английски! Мътните го взели, защо тогава всъщност човек се залавя да учи китайски? Да не би да съм залягал над тези канг-кенг-кинг-конг-кунг само за да чуя как тук ме заговарят на английски? Давай монетите за моя долар и повече си нямам работа с теб!
Очевидно сарафът така и не разбра какво става, тъй като сигурно съвсем му беше необясним гневът, обзел Търнърстик, само защото не му беше дадена възможност да покаже езиковите си познания. Той ни наброи за двата долара своите тзиен, а после си тръгнахме. На улицата капитанът спря и ме попита:
— Чарли, случвало ли ти се е досега такова нещо?
— Какво?
— Ами да си учил китайски и да не можеш да го използваш!
— Не! Наистина не ми се е случвало подобно нещо.
— Ето ти на! Защо всъщност слизам на сушата да опознавам страната и хората, а? Нали само защото разбирам езика и искам да покажа на тези хора, че и другаде живеят люде като фрикунг, Търнърстикинг, които съвсем не са по-глупави от тях. И ето ти на, че този тип започва да ти крещи на английски! Хонконг не искам повече нито да го виждам, нито да го

чувам! Трябва да навлезем навътре в страната, където човек ще може да използва веднъж веЧе наученото.
Четвърт час по-късно с помощта на прилива поехме нагоре по реката. Breговете й бяха скалисти и доста живописни. Постепенно те ставаха все по-ниски и по-ниски. Рекички и канали прорязват във всички посоки обширните равнини. По breговете на много от тях са разположени села и градчета — някои от тях са построени върху по-висок терен и са от здрав камък, докато други се намират в низините и са издигнати върху колове, а материалът, от който са направени, е бамбук. И когато прииждащият прилив залее с водите си нивята, те остават да стърчат сред тях като малки островчета.
По реката се плъзгаха бавно тромави джонки, а малки рибарски корабчета я кръстосваха във всички посоки. Големите търговски джонки са недодялани плавателни съдове с много висок борд. Те стърчат от водата като хипопотами и подобно на старите холандски линейни кораби имат широка кърма, която е изрисувана с пъстри бои, а по краищата е позлатена. Палубата е засенчена с огромен сламенен навес, който придава на джонката още по-безформен и тромав вид. Мачтите, които са неимоверно дебели и са издялани от цяло дърво, са снабдени на върховете си със скрипец, а през него минава гигантско въже с дебелина от седем-осем сантиметра в диаметър, с чиято помощ се издига тежкото платно от рогозка. Предната част на един такъв плавателен съд най-често е боядисана в червено, а отляво и отдясно на носа е изобразено по едно облещено око, което нерядко достига в диаметър до пет стъпки. Именно заради него тези джонки са получили името лунг-иън и тъкмо тези очи придават на корабите онзи заплашителен вид, който трябва да прогонва злите духове както и всички други чудовища, които, както вярват китайците, населяват реката. Заради всяващото ужас речно пиратство, тези големи търговски джонки имат на борда си обикновено по едно или пък две оръдия.
Военните джонки са с малко по-елегантна конструкция и бордовете им не са чак толкова високи. Обикновено са въоръжени с шест трифунтови или четирифунтови оръдия, разпределени по двете им страни и с едно или две шест или деветфунтови оръдия на носа. Понякога и на кърмата им се намират няколко малки оръдия. Няколко «гнгали» или вид крепостни оръдия дълги по седем-осем стъпки и с диаметър на дулата по пет сантиметра се въртят на осите си върху своите лафети, закрепени здраво близо до левия и десния борд. Екипажите са въоръжени със стари пушки с фитили, с копия, щитове и саби. Но мнозина носят все още лъкове и стрели. В помощ на платното идват и от двайсет и пет до трийсет гребла. Дисциплината на един такъв боен плавателен съд е чисто китайска. Три пъти на ден се отправят молитви към бога на войната, при което се вдига наистина оглушителен шум със звънци, барабани и крясъци, към които се присъединяват различни фойерверки и ракети.
Тласкана от прилива, както и от хубав бриз, който здраво изпъваше нашето платно от лико, лодката ни чевръсто се носеше по вълните. Знаех, че от устието на реката нагоре до Кантон щяхме да срещнем четири пагоди и решихме да посетим една от тях. Първата бяхме оставили вече зад гърба си. И когато пред очите ни изплува втората, ние се насочихме към брега, спряхме и слязохме на сушата.
Кажи-речи невероятно голям брой пагоди са пръснати из цял Китай и едва ли ще се намери село, което да не може да се похвали поне с една такава постройка. Китайците казват, че в Пекин и околностите му имало десет хиляди пагоди, но навярно тази цифра би трябвало да означава само «безброй много». Човек ги среща както край пътищата и реките, така и сред градовете, селата или насред нивята и полята. Архитектурата им е твърде разнообразна. Най-често те не се различават кой знае колко от обикновените жилищни сгради, а много от тях представляват малки параклиси или просто ниши, където е поставено някакво божество, пред което се намират съдовете за изгаряне на жертвеното животно.
Но често тези постройки са твърде големи и величествени. Точно такава беше и пагодата, която смятахме да посетим.
Нашият лодкар остана на брега. Ние обаче закрачихме през откритото поле към селото, зад което се издигаше споменатата постройка. Бях очаквал, че жителите му ще ни посрещнат с голямо любопитство, ала се видях излъган — сигурно това селище се посещаваше често от чужденци. Вярно, че ни поогледаха с известно внимание, ала иначе съвсем не предизвикахме някаква сензация — само няколко жени се появиха на прага на къщите си и

малоброен орляк от «многообещаващи» хлапета заподскачаха и затичаха подир нас като крещяха колкото им глас държи все едно и също: «биф-сте, биф-сте!»
— Какво искат тези пакостници, Чарли? — попита ме Търнърстик.
— Смятат ни за англичани, които са известни по целия свят с почетната титла «бифтеците». Следователно тук можеш да направиш изненадващото етноложко наблюдение, че между уличните хлапета на всички страни по земята има радваща прилика и смайващо единомислие.
Скоро селото остана зад нас, а нагоре по височината водеше добре поддържан път, обрамчен от двете си страни с декоративни храсти. Последвахме многобройните му извивки и най-сетне се озовахме пред пагодата. Капитанът огледа сградата, построена от кафяви тухли, свързани с бял хоросан и каза:
— Осем етажа! За какво са им, Чарли?
— В едно старо индийско предание се разказва, че след като тялото на Буда било изгорено, пепелта била разделена на осем части и те били затворени в осем урни. За съхранението на пепелта била построена осмоъгълна осеметажна кула като на всеки един от етажите поставили по една урна и то така, че прахта от краката му се пазела на приземния етаж, а от главата — на най-горния етаж. Тази кула послужила като образец за строежа на всички по-късни сгради.
— Well, тогава нека най-напред разгледаме там, дето са краката!
Пред входа на пагодата някакъв старец продаваше плодове, както и онези китайски долнокачествени цигари, от които за една немска марка можеш да получиш хиляда къса. Дечурлигата ни бяха последвали чак до самата постройка. На учудващо ниска цена купих цял кош с плодове и наредих на човека да ги разпредели между хлапетата. Този «благотворителен жест» предизвика невероятна радост и ликуване и след като всяко от «момчетата на Небесната империя» получи и по една цигара, виковете «биф-сте» съвсем замлъкнаха и всички се втурнаха обратно към селото, за да разпространят вестта за нашата щедрост.

Влязохме в храма. Осмоъгълното помещение се осветяваше през няколко малки отвора, наподобяващи амбразури. Отдясно една тясна стълба водеше към горния етаж. В дъното се виждаше седналият Буда. формите му бяха повече от закръглени, което според китайските възгледи е първото условие за красота. Бузите му бяха дебели и провиснали, а очичките малки и тесни. Изразът на лицето му бе извънредно благ и доволен. Статуята приличаше твърде малко на бог, а по-скоро на някой чревоугодник, който току-що е приключил богат и изискан гуляй и много доволен, с развеселени и хитро присвити очи, се кани да се отдаде на следобедната си дрямка. За мен бе важно обстоятелството, че носът му беше оформен досущ като на кавказката раса. Нямаше как да не се сетя за доста разпространеното мнение, че тамошното тиън-сио
[86]
било дошло от запад.

От двете страни на Буда седяха две по-малки статуи, чиито лица имаха много гневно изражение. И пред трите статуи бяха поставени бронзови съдове за благоуханни пръчици, а освен това пред самия Буда на земята лежаха няколко букета цветя, докато неговите гневно смръщени другари бяха лишени от подобна украса.
Ето че откъм стълбите се разнесоха стъпки. От горния етаж слизаше някакъв човек, който доволно и с наслаждение пушеше цигара.
— Кой е този? — попита капитанът.
— Хо-шанг — отвърнах му.
— Хо-шанг! Какво значи това?
— Свещенослужителят и пазачът на пагодата. Чужденците наричат тези хора бонзи, но тази дума е непозната за китайците. Те им казват хо-шанг или синг.
В този момент бонзът ни видя и ни приветства като наведе книжното си ветрило.

— Чинг-чинг!
[87]

— поздрави ни той доброжелателно, подавайки ни ръка.

— Ти ли си сингът на тазинг пагоданг? — попита го Търнърстик.
— Синг, чъ! — кимна човекът.
— Виждаш ли, Чарли, че ме разбира! Този бонз е образован човек и разговорът ми с него, ще е много приятен. Той посочи към средния идол и попита:
— Кой е тозинг старонг господининг?
— Фо! — гласеше отговорът.
— Фо? Кой е пък тоя, Чарли?
— Буда. В Китай го наричат фо.
— Ами кои са другитенг дваманг? — продължи да пита Търнърстик, посочвайки към двата идола отляво и отдясно на Буда.
Движенията на ръката му подсказаха значението на неговия въпрос и кимвайки първо към единия, а после и към другия, бонзът обясни:
— Фу-са и О-ми-то.
— Слушай Чарли, за мое учудване виждам, че дори и образованите хора в Китай говорят толкова лош китайски, че ми е невъзможно да ги разбера. Какво ми каза той?

— Бонзът си послужи едновременно с китайски и с японски. Китайците наричат фу-са прочутия будистки патриарх Бодхи-затва, който е изобразен в едната по-малка статуя. А О-ми-то
[88]
е на японски — такова е името на Буда в Япония.

— Да-а, ами кой и какво е всъщност този Буда?
— Буда е дума от санскритски и означава «мъдрец». Буда е бил прочут основател на познатата ни религия, живял е хиляда години преди Христа, а негов баща е бил Судходана, кралят на Могадха, която в нашето съвремие се казва Бехар. Истинското му име е било Срамана Гаутама, но са го наричали също и Зо-кия Муни, а и…
— Стига, стига, стига, Чарли! — извика Търнърстик, като затисна с длани ушите си. — Ако продължиш само още една минута да ме обсипваш с подобни имена, сигурно ще откача. Предпочитам да плавам в най-силния тайфун, отколкото да се оставя да ме понесе такъв ураган от толкова изкълчени чужди думи. Я по-добре да разгледаме тези стари зидове!
Обръщайки се към бонза, той посочи към стъпалата и попита:
— Можемонг ли да се изкачименг горунг?
Получихме разрешение без никакви възражения, но още на втория етаж капитанът се спря и каза:
— Чарли, продължавай сам нагоре! Та това тук е по-лошо и от нашия лов на диви кози! Аз ще си поотдъхна и ще те почакам тук.
Продължих изкачването с нашия водач. Ако бях очаквал някаква кой знае каква вътрешна архитектура или украса на храма, щях да бъда дълбоко разочарован, защото във всички помещения видях само голи зидове. Единственото, което ме възнагради за изморителното ми катерене по стълбите, беше прекрасният изглед на всички страни, открил се пред очите ми от кулата, която сигурно беше висока не по-малко от двеста и петдесет стъпки.
Бонзът беше просто… един бонз и с това е казано всичко. Цялото му образование се състоеше в познание на обичайните молитви и жертвоприношения и видях да се потвърждава предварителното ми мнение за него, когато обяви двете по-малки божества отстрани на Буда за фу-са и О-ми-то. Той дори не знаеше истинските имена на идолите, на които се кланяше. Общо взето бонзите са непросветени и незнаещи хора. Те живеят от благодетелността на другите, както и от даренията, които получават, за да поемат греховете на чуждите хора върху себе си, изкупвани от самите тях с благочестивия им начин на живот. Те нямат деца, тъй като живеят в безбрачие, но обикновено си купуват едно дете, някои син на бедни родители, когото обучават и възпитават за свой наследник, като го учат на малкото ритуали в тяхното богослужение, както и на късите молитви, в които се състои цялото им умение и всичките им познания.

— Ти не си фо-дзъ,
[89]
нали? — попита ме бонзът.

— Не. Аз съм киао-ю, християнин.
— Тогава навярно се учудваш, че ти позволяваме да влезеш в този храм, а?
— Не, защото в храмовете на моя Бог могат да влизат всички хора, следователно и всеки фо-дзъ.

— А молите ли се на вашия Тиън-чу,
[90]
кадите ли пред него благовония?

— Да.
— А кланяте ли му се със звънчета и гонгове?
— Ние му поднасяме по-мелодичен камбанен звън и по-хубава музика от вас.
— Как е възможно? Та нали сте варвари и нямате музика!

— Киао-ю имат по-хубава музика от фо-дзъ, хоей-хоей, дзанг,
[91]
дзи-пън,
[92]
както и от тунг-да-дзъ.
[93]
Вашата музика е лесна за изпълнение, а нашата е трудна за китайците.

— Нима искаш да ти повярвам?
— Все ми е едно дали вярваш, или не.
— Как се казваш?
— Куанг-си-та-съ.
— Това е забележително име. Познаваш ли нашите музикални инструменти?
— Да.
— Но не можеш да свириш на тях, нали?
— Все още не съм държал в ръцете си такъв инструмент, ала бих могъл веднага да започна да свиря на всеки от тях.
Бонзът се усмихна снизходително.
— На гонг?
— Да.

— На гамеланг?
[94]

— Да.

— На анклонг?
[95]

— Да. Но ти питаш повече, отколкото имаш право, защото анклонгът и гамелангът не са китайски, а малайски музикални инструменти.
Изглежда забележката ми го смути, ала той продължи да ме разпитва:

— А известни ли са ти пи-па
[96]
и дзию?
[97]
На тях се свири много трудно, тази музика е по-трудна от всяка друга по целия свят.

— Виждал съм ги, но все още не съм свирил на тях, обаче тази музика е толкова лесна за един християнин, че бих могъл веднага да започна да свиря на дзию, както и на пи-па. Християните имат такива музикални инструменти, на които един способен човек може да се научи да свири хубаво едва след като старателно се е упражнявал всеки ден в продължение на десетина години. А вие нямате такива инструменти.
— Твърде си самонадеян да твърдиш, че можеш веднага да засвириш на дзию и на пи-па. И двата инструмента се намират в жилището ми. Ще дойдеш ли с мен?
— Да.
По лицето му се изписа победоносна усмивка и той тръгна пред мен. Търнърстик ни очакваше вече с нетърпение. Той ме попита:
— Чарли, как беше горе на върха на тази кула?
— Високо, кептън.
— Високо ли? Well, можеше да го предположиш и от долу. Какво ще правим сега?
— Отиваме в жилището на този човек.
— И какво ще търсим там?
— Ще свирим.
— Тъй ли? Как — с уста?
— Нищо подобно. Ще свирим на дзию и на пи-па.
— Що за щуротии са това? Да не си се побъркал?
— Не съвсем. Дзию е нещо като цигулка, а пък пи-па е китара.
— А-а, тъй значи. Е, просто трябваше да го обясниш! Но аз…
— И тъй аз ще скрибуцам на дзию, а ти ще дрънкаш на пи-па!
— Аз…? На пи-па…? Я ме остави на мира с твоята пи-па! Да искаш подобно нещо от мен е все едно да накараш някой кит да плете! Никога през живота си не съм държал в ръцете си такова раздрънкано чудо.
— Тогава ще трябва да се оправям сам.
— Ами ще можеш ли?
— Мисля, че да.
— Чарли, ще ти кажа нещо на четири очи: не се излагай пред китайците! Да пронижеш с куршум главата на мечка или пък на тигър или да застреляш няколко диви кози не е чак толкоз трудна работа, защото е нужно само да се прицелиш и да натиснеш спусъка. Но една такава пи-па е опасно нещо, толкова опасно, че дори не ми се иска да се докосвам до нея.
— Ще видим!
Междувременно бонзът размени няколко думи с търговеца на плодове, който после бързо се отдалечи в посока към селото. Предположих, че отиваше да доведе слушатели, за да могат повече хора да станат свидетели на моето очаквано поражение.
От пагодата започваше тясна пътечка, извиваща се нагоре по височината към малка къщичка, която бе жилището на бон-за. Тя беше направена от бамбук, а покривът й — от сиви керемиди. Състоеше се само от един приземен етаж, а пред нея, носен от подпорни стълбове, имаше навес, под който можеше да се почива на сянка и на прохлада.
При пристигането ни, на вратата се показа едно момче и ни поздрави. Сигурно беше ученикът на бонза, който му пошепна няколко думи, след което ни бе поднесен чай. Пихме го по китайски от мънички чашки без захар или мляко.
— Страхотен обичай! — недоволно промърмори капитанът, свикнал на съвсем други чаши и съдове. — Ако реша по този начин да поднеса чай на моите момчета, то сигурно всеки от тях ще изпие по хиляда такива напръстника, а после спокойно ще попита кога всъщност ще си получат чая. Кога ли този човек ще донесе най-сетне своята пи-па-пум?
— Няма да ни кара да го чакаме кой знае колко дълго, кептън, защото, виждаш ли, слушателите ей сега ще пристигнат.
От селото към нас се беше проточило внушително шествие от мъже, жени и деца. Всички носеха букети цветя. Когато стигнаха до къщата на бонза, те ни поздравиха и ние получихме всичките цветя като подарък срещу плодовете и цигарите, които бяхме дали на техните хлапета. В Китай и най-дребният подарък се приема с голяма благодарност и ето защо моят скромен дар ми беше спечелил сърцата на цялото село.

— Какво ще правим с тези букети? — попита Търнърстик. — Невъзможно е да ги помъкнем с нас.
— Ще вземем само няколко, а другите ще оставим тук на бонза.
— Но все пак трябва да им благодарим, нали?
— Разбира се. Веднага ще го направя.
— Чакай, Чарли! Моля те, бъди така любезен да предоставиш тази работа на мен!
— Нямам нищо против! Кажи им нещо хубаво и затрогващо!
— Няма да се посрамя!
Той се изправи на крака и се обърна към хората с думите:
— Китайцинг, мъженг, женинг и децанг! Ниенг сме дошлинг, за да опознаемонг странатанг и хоратунг и оттук започвамонг.
И добренг е станалонг, понеженг вие ни носитенг букетонг за нашитенг плодовенг и цигаритонг. Ниенг изразявамонг нашетонг благодарностунг и се надявамонг, че виенг винагинг щенг си спомнитенг с добронг за насунг!

Тази «спийч»,
[98]
произнесена с голямо въодушевление и забележително красноречие, бе посрещната с гръмки овации, макар че слушателите не разбраха нито дума от нея. Хората просто се досетиха за нейната цел и останаха доволни, без да предявят някакви езикови претенции.

— Виждаш ли, Чарли, че разбраха всяка моя дума? Пожелавам ти да издържиш изпитанието с твоята пу-по също тъй, както и аз се справих с моята реч! Ей го на човекът носи вече раздрънканите си инструменти.
Действително, бонзът бе изнесъл вече двата инструмента от къщата си и в този момент ми ги подаде. Но аз отказах да ги взема с думите:
— Все още не съм чувал гласовете нито на вашата дзию, нито на такава пи-па. Не искаш ли първо ти да ми покажеш как се свири на тях, за да мога и аз да направя същото като теб?
Той се усмихна снизходително като човек, който и не беше очаквал нещо друго, а после отвърна:
— И да ти покажа, пак няма да се справиш!
После взе най-напред цигулката. По форма тя се различаваше от нашите цигулки, но също имаше магаренце и четири струни, които обаче бяха настроени по-различно. Лъкът беше тежък и трионообразната му форма наподобяваше лъка на нашия контрабас; След като го смаза с обикновена смола, бонзът започна да свири.
Китайците захласнато слушаха изтръгваните от него звуци. Изглежда пред тях той минаваше за майстор, но нито свиреше определена мелодия, нито пък можех да доловя що-годе някакво съзвучие. И от такт нямаше никаква следа, а цялото му изпълнение се свеждаше само до изтръгването на все едни и същи четири тона, които редуваше на определени интервали.
След като най-сетне свали лъка, той ме погледна с такова изражение, което говореше съвсем ясно, че очаква моето особено признание. И когато не последва нищо подобно, а само леко му кимнах с глава, той се обади:
— Един християнин никога не може да се научи да свири така.

— А ти не си ли чувал досега в Хонконг или в Макао музиката на ван-куи-дзъ
[99]
или на фу-лън?
[100]
— попитах го аз.

— Не. Те са варвари и изобщо не искам да ги слушам.
— Ти ми показа как се свири на дзию. Научи ме да свиря и на пи-па!
Той взе китарата. По форма тя приличаше на нашите стари цитри. Имаше дълъг гриф и седем струни.

Изпълнението му бе също така монотонно, както и предишното. Вярно че от време на време подръпваше струните с лявата си ръка, обаче тъй и не чухме нито някаква мелодия, нито поне два-три хармониращи си звука. За мен си оставаше просто неразбираемо как е възможно човек да притежава един толкова безупречно изработен музикален инструмент и да не успее, макар и без учител, да постигне някакво по-голямо умение и сръчност в използването му. Образците за тези инструменти несъмнено са били внесени от европейците, но явно същевременно не е било възприето и правилното свирене на тях.
След като бонзът свърши и бе възнаграден от слушателите с кажи-речи прехласнати овации, той ми подаде китарата с думите:
— Хайде, опитай да видим дали ще се справиш!
Настроих седемте струни в немски строй, което ще рече HEAdghe, опитах няколко акорда, а после изсвирих един бърз валс, при който лявата ми ръка си имаше толкова много работа, че слушателите ми видимо се смаяха.

— All devils!
[101]
— възкликна Търнърстик, след като свърших и здравата ме тупна по рамото. — Та ти си бил истински майстор на пу-па или както се казва там тази дървена кутия! И защо не си ми казал нищо досега?

Засмях се.
— Поне видя, че умея нещо повече освен да стрелям по мечки и диви кози, за което е необходимо само да се прицелиш и да натиснеш спусъка.
После настроих «китарата» в испански строй като преминах на HDGdghd, отначало изпълних познатия «Камбанен звън», а после изсвирих и едно фанданго. Когато свърших, никой от китайците не издаде нито звук, а бонзът неволно беше отстъпил чак до самата врата, откъдето ме зяпаше като човек, напълно смазан от поражението си.
Капитанът се беше отпуснал на едно ниско плетено кресло и от удоволствие размахваше крака.
— Чарли, оставаме тук по-дълго. Толкова е приятно и тъй ми харесва, защото се справяш със задачата си кажи-речи също тъй добре, както и аз се справих преди малко с моята реч. Продължавай да свириш още!
Този път взех цигулката и я настроих както ние сме свикнали в квинти. Отначало изкарах един тригласен хорал, после песента на Бринкман, а след това един американски «рийл» и накрая звучен и бърз шотландски танц, който толкова допадна на мастър Търнърстик, че люлеейки се на креслото, той размахваше из въздуха крака и ръце и щракайки с всичките си пръсти, най-усърдно се стараеше да отмерва такта на изпълнението ми.
— Браво, прекрасно, несравнимо! — извика той, след като отпуснах лъка. — Чарли, направо ми разнежи душата. При такава музика човек просто получава чувството сякаш с изпънати от вятъра платна се носи право към седмото небе. Такава музика може да ме накара да скоча на крака и да започна да танцувам, макар изобщо да си нямам хабер от танци. Какво ли не бих дал, ако можех и аз да взема участие с някакъв номер в този прекрасен концерт!
— Ами можеш.
— Аз ли? Как… кое… какво…? Какво имаш предвид? Да не би да искаш да свиря на устна хармоничка?
— Кептън, не можеш ли да пееш?
— Да пея ли? Хмм, о да, но само една-единствена песен. Обаче я пея толкова хубаво, че подема ли я, дъските на палубата започват да пращят и да се огъват, а от мачтите летят трески.
— И коя е тя?
— Излишен въпрос! Естествено «Янки дудъл»!
— Ами тогава давай! И аз ще пея с теб.
— Well! Великолепно! Започвай!
Отново взех китарата, изкарах една кратка прелюдия и тъкмо когато подех самата песен, се включи и Търнърстик и то с такъв глас, който наистина бе в състояние да огъне мачтите. За

някакъв музикален слух и дума не можеше да става и следователно за чисти тонове пък — още по-малко. Той просто ревеше текста с мечешки глас, който отначало се движеше нейде между фа-диез и сол, а само тук-там изведнъж дръзваше по някой смел скок нагоре между ми-бемол и ре. Но тъй или иначе целият текст бе изкаран докрай и щом свършихме песента, около нас гръмнаха такива овации, които бяха поне толкова оглушителни, колкото беше и изпълнението на въодушевения морски капитан.
От напъване Търнърстик се беше зачервил като домат, ала очите му искряха от въодушевление и удоволствие. Намираше се в такова настроение, сякаш беше спечелил първата награда в състезанията на някой спортен клуб по гребане. Извън себе си от радост той възкликна:
— Гръм и мълния, това се казва пеене! Нали, Чарли?
— И още как!
— Няма ли да започнем отначало?
— Мисля, че е достатъчно, кептън. Човек не бива да прахосва дарованието си.
— Правилно! Тези китайци вече сигурно знаят с какви хора си имат работа. Затова нека запазим тази великолепна песен за по-късно, та да научат и други какво значи, когато капитан Търнърстик подеме «Янки дудъл».
Върнах на бонза неговите музикални инструменти с думите:
— Сега вярваш ли, че християните умеят да създават музика?
— Твоята музика е много по-хубава, а и много по-трудна от нашата. Но наистина ли никога досега не си свирил на пи-па и на дзию?
— Не съм, но в моята страна имаме музикални инструменти, които приличат на твоите и това е причината да умея да свиря и на тях.
— Ти не спомена ли, че идваш от страната на фу-лън?
— Не. Аз съм тао-дзъ.

— Това е добре, защото ние мразим фу-лън и ван-куи-дзъ, които обстрелват и рушат нашите градове и с оръдията си ни принуждават да им пълним джобовете като ни налагат да купуваме тяхната отрова.
[102]
А за Тао-дзъ-куъ
[103]
съм чувал, че нейните жители били миролюбиви хора и знаели и разбирали всичко, каквото ги попиташ. И това е самата истина, защото сега го видях с очите си. За Куанг-чой-фу ли пътувате?

— Да. Ние слязохме на брега само за да разгледаме твоята миао.
[104]
Ще бъдеш ли така добър да приемеш от нас един ком-ча?

— Аз съм беден човек и живея от даренията на милосърдните хора. Твоят ком-ча ще е добре дошъл за мен.
Търнърстик не разбра тези думи, но когато бръкнах в джоба си, той се досети за какво ставаше дума и каза:
— Почакай, Чарли, каниш се да дадеш бакшиш на този човек, нали?
— Да.
— Остави тази работа на мен! Вярно, че не се изкатерих в кулата толкова високо като теб, но затова пък слушах твоето изпълнение на неговата пум-по и искам да си платя.
Той измъкна своята дълга кесия и се обърна към бонза с думите:
— Многонг ми харесанг, приятелюнг! Затованг ще ти дамонг дванг доларинг и на твоетонг момченг още единг. За тях можешшонг да си купинг тютюнинг, цигаринг или няколконг бутилкинг романг. Сбогомонг старинг пазачонг на пагоданг, по-някоганг си спомняй за капитанинг Търнърстикинг и за блестящотонг му изпълнениенг на Янкинг дуделинг!
Бонзът направи смаяна физиономия. За неговите нужди и за тукашните цени два долара бяха едно малко състояние. Не му беше възможно да запази радостта от този толкова щедър

подарък само за себе си. Той се втурна между присъстващите китайци, показа им двете монети и със силни цветисти изрази започна да славослови благодетелността на двамата непознати тао-дзъ. После ме хвана за ръката и ме дръпна настрани.
— Ти искаш да стигнеш до Куанг-чой-фу. Ще ми разрешиш ли да ти дам един съвет, защото си толкова добър към нас?
— Разрешавам ти.
— Моля те никому да не споменаваш това, което ще ти кажа сега! Пази се от лунг-ийн и от куанг-ти-миао!
Предупреждението му ме изненада. То беше кажи-речи дословно същото, каквото бях чул вече от устата на Конг-ни. Побързах да го попитам:
— Защо?
— Не бива да ти казвам. Не си ли чувал, че лунг-ийн обичат да отвличат чужденци, за да ги изнудват да им платят откуп?
— Чувал съм. Завчера изчезна жената на един португалски търговец от Макао и всички предполагат, че е била похитена от Драконите. Но аз не се страхувам от тях.
— Не ги познаваш, иначе щеше да трепериш от страх. Няма нищо по-лошо от това да попаднеш в ръцете им и да ги разгневиш. Ако имах власт, щях да ти дам един талисман, който да те пази от тях.
— Има ли такъв талисман?
— Да.
— Ти виждал ли си го? .
— Самият аз го… да, виждал съм го.
— Как изглежда?
— Не бива да ти казвам.
Посегнах към врата си и измъкнах огърлицата.
— Такъв ли е?
Веднага щом я видя, той скръсти ръце на гърди и се поклони почти до земята.

— Прости ми, господарю! Не знаех, че си иой-дзи
[105]
на лунг-ийн.

— По какво съдиш, че съм такъв?
Изглежда въпросът ми го учуди.
— Ти притежаваш талисмана и следователно трябва да знаеш, че за всеки чин си има различен вид талисмани. Или да не би да не си го получил за заслугите си, а само да си го намерил? Това лесно може да ти струва живота.
Не сметнах за необходимо да му давам обяснения. Но изглежда този будистки бонз бе добре запознат с организацията на речното пиратство. За мен беше важно да разбера дали и самият той не бе член на шайката на Драконите.
— Не съм го намерил. Покажи ми твоя!
— Не го нося, той е в дома ми, но по моята чашка за чай трябваше да разбереш, че съм от вашите хора.
Това било значи! Случайно бях забелязал странното положение, в което държеше ръката си, докато пиеше чай. Той я хващаше с върховете на палеца, показалеца и безименния си пръст, докато другите два оставаха изпънати. Трябваше да се опитам да узная нещо повече.
— А знаеш ли и другите знаци?
— Остават само още двата поздрава, които са известни на всеки от нас: дзинг-дзи-инг и дзинг-леа-о. Вече и без талисмана знаеш, че съм от вашите хора. Обаче ти не ми каза истината. Ти не си и-ийн, иначе никога не би могъл да станеш член на нашия съюз, а да не говорим за негов върховен глава и предводител.
Значи и поздравът също беше разпознавателен знак. Последната му сричка се изговаряше по-разтеглено — дзинг-дзи… инг и дзинг-леа… о вместо дзинг-дзинг и дзинг-леао. Това можеше да ми бъде от голяма полза.
— Не съм те излъгал. Талисманът е моя законна собственост.
Но на теб трябва да кажа, че си много непредпазлив.

— Защо? Ние и двамата сме членове на голямото лунг-хуи
[106]
и можем да говорим за тези неща.

— А ти знаеше ли, че и аз съм от тези хора? Не ти бях дал никакъв знак, но въпреки това ме предупреди да се пазя от Драконите. Знаеш ли какво наказание е определено за подобна постъпка?

— Смърт, ако не бях хо-шанг.
[107]
Но никой друг няма право да отнема живота на един служител на великия фо освен единствено нашия хоанг-шан,
[108]
защото само той е върховен глава на всички свещеници. Ти се показа като добър и благодетелен човек и тъй като те помислих за чужденец, реших да те предупредя.

— Защо ме предупреди да се пазя и от куанг-ти-миао?
— Не бива да го изговарям, понеже и ти самият сигурно го знаеш.

— Тогава сбогом! Но още нещо трябва да ти кажа: не знаеш ли, че в ли-кинг
[109]
пише: «Учтивостта забранява да караш другия да се черви от срам»?

— Знам го. Защо ме питаш?
— Нима не искаше да ме засрамиш? Не се ли усъмни в истинността на думите ми? Въпреки това ти доказах, че съм говорил самата истина. И ето че сега твоето лице е червено от срам. За в бъдеще бъди по-учтив към чужденците, защото те са по-мъдри и по-умни от вас. Дзинг-леа… о!

— И лу фу финг!
[110]
И ми прости, че бях несправедлив към теб!

Капитанът беше вече избързал напред. Когато излязохме на речния бряг, току-що отплаваше някаква малка лодка, която беше спряла до нашата.
— Кой беше този човек? — попитах нашия лодкар.
— Някакъв рибар, който спря да си почине тук.
Качихме се в лодката и отново издигнахме платното. Самият капитан се залови с греблата, лодкарят хвана кормилото, а аз се загледах в царящото по реката оживление. Бяхме се забавили в пагодата по-дълго, отколкото бе първоначалното ни намерение. Както изглеждаше скоро щеше да се свечери и пъргавото и дейно население от крайбрежието на реката се стремеше да използва краткото време, оставащо до падането на мрака, за да довърши ежедневната си работа.
Направи ми впечатление, че лодката, която бях видял до нашия плавателен съд, плаваше в права посока към отсрещния бряг. Невъзможно бе човекът в нея да е имал намерението само да си почине. Това би предполагало, че той или е пътувал вече по-продължително време, или пък че тепърва го очаква по-дълго плаване. В първия случай той сигурно веднага без да спира щеше да свърне към отсрещния бряг, а във втория щеше да се насочи нагоре по реката или надолу по течението й вместо да гребе право към отвъдния бряг.
— Познаваш ли рибаря? — попитах нашия лодкар.
— Не.
— Разговаряхте ли?
— Не.
Ако бях получил този отговор от някой мълчалив арабин, то и през ум нямаше да ми мине да се усъмня в истинността на думите му, ала китайците са извънредно бъбриви и изобщо

не могат да стоят спокойно на едно място. Затова не ми се вярваше, че двамата мъже са седяли в лодките си толкова близо един до друг без да завържат разговор. Но защо ме лъжеше китаецът? Не се сещах за никаква по-приемлива причина. Продължих с въпросите си:
— До Вам-поа днес няма да можем да стигнем вече, нали?
— Няма.
— Тогава ще ни се наложи да потърсим някое място, където ще можем да пренощуваме. Знаеш ли такова място?

— Навсякъде има кунг-куан
[111]
или тиън.
[112]
Най-хубавата е Шен-куанг-тиън
[113]
и се намира малко по-нагоре по реката на десния й бряг.

— Колко път има дотам?

— Петнайсет ли.
[114]
Ако този вятър се запази, след един час сме там.

— Но дотогава съвсем ще се смрачи.
— И ще е по-добре, защото така ще видиш колко красива е реката през нощта. Ще отседнеш ли в тази странноприемница или да ти предложа някоя друга?
— Не. Там ще отседнем.
Бързо се стъмняваше. Нашият лодкар запали и издигна пъстър хартиен фенер. Дори и най-малките лодки имаха по една светлина, а големите плавателни съдове направо бяха обсипани с тях. Но фенерите наистина бяха необходими. Вярно, наблизо нямаше никакъв по-голям град, ала доколкото можеше да се съди по светлинките, изглежда реката буквално гъмжеше от лодки.
Ето че в този момент някакъв голям плавателен съд с висока мачта се появи зад нас и очевидно бързо ни догонваше. Доколкото можех да видя от светлината от фенерите, той бе каран от десет гребци. Изглежда се канеше да премине съвсем близо до нас, но едва-що носът му се бе изравнил с нашата кърма, когато от борда му подвикнаха към лодката ни:

— Кианг!
[115]

— Лу!
[116]
— отвърна нашият лодкар.

Мигновено на голямата лодка всички фенери угаснаха. Оттам хвърлиха нещо към нас, което падна и се разби на дъното на лодката ни и по звука помислих, че е някакъв глинен съд. Веднага се разнесе тежка задушлива и парализираща миризма, от която начаса изгубих съзнание. Успях само да видя още как нашият лодкар се гмурна в реката. Той скочи от борда в мига, когато светлините на големия плавателен съд бяха угасени.

Четвърта глава
Кианг-Лу

Когато отново дойдох в съзнание и отворих очи, видях, че лежа вързан на дъното на същата голяма лодка, която ни беше нападнала. До мен се намираше моят добър приятел мастър Търнърстик. Както неговата, тъй и моята уста бяха затъкнати с парцал, който ни пречеше да разменим по някоя дума.
Познах човека на кормилото. Светлината от един фенер падаше върху лицето му и съвсем ясно видях, че това бе рибарят, който беше спрял с лодката си до нашата уж, за да си почине. Явно той бе един лунг-ийн и навярно с пълно право предположих, че нашият лодкар е в съюз с Драконите.

Значи «кианг-лу» беше паролата на тези хора. А Кианг-лу, тоест Речния дракон, бе името на всеизвестния предводител на пиратите, който, ако се съди по тази дума, сигурно беше от монголски произход. Речни пирати е имало откакто съществува китайската история, но те никога не са разполагали с толкова стройна организация, както в наше време. Пиратите всяваха такъв страх и ужас, който държеше в ноктите си дори и чиновническите кръгове, тъй че не беше никак лесно да получиш държавна подкрепа срещу техните безчинства. Ето че се намирах в техни ръце. Не се страхувах. Бях се сражавал с африканския джум,
[117]
срещу североамерикански бушрейнджърс,
[118]
както и срещу друга подобна сган и затова сега бях само, тъй да се каже, любопитен да видя що за хора бяха тези Дракони.

В лодката имаше тринайсет души. Десет гребци, един кормчия и още други двама на носа, които разговаряха. Те знаеха, че сме чужденци и изглежда бяха убедени, че не знаем китайски, защото в противен случай сигурно щяха да приказват по-тихо, тъй като лежахме близо до тях и съвсем ясно можехме да чуваме всяка тяхна дума.

Почти в краката им бяха оставени няколко глинени съда със съвсем същата форма като индийските «чатис».
[119]
Несъмнено тези здраво затворени стомни с широки гърла бяха онези «вонящи гърнета», използвани от китайските и малайски пирати, за да зашеметяват жертвите си, както и аз, и капитанът току-що го бяхме изпитали на собствен гръб.

— Кои са тия двамата? — попита в този момент единият от разговарящите.

— Двама тунг-ийн,
[120]
както ни каза техният лодкар. И двамата са богати, защото са господари на онзи кораб.

— И ще ги предадеш на джиахура,
[121]
така ли?

— Да. Ние ще получим половината от техния откуп, а другата половина ще си поделят джиахурът и Кианг-лу.
— Колко ще ги накараме да платят?
— Това ще определи джиахурът.
— Къде ще му предадеш пленниците?
— В куанг-ти-миао.
— Ще има ли там място за тях?

— Да, защото сега там се намира само жената на пор-ту-ки,

[122]

дето я отмъкнахме, понеже тези варвари са толкова глупави да вярват, че и жената имала душа. Те обичат жените си колкото и самите себе си и охотно плащат за тях големи откупи само и само да си ги върнат обратно. Мъжът й ще получи от нас вест чрез същия пратеник, когото изпращаме да отиде и на кораба на тези двама варвари.

Пред нас се очертаваха твърде «утешителни» перспективи. Щяха да ни държат в плен, докато някой от тези добряци вземеше от кораба ни определения откуп. Аз нямах средства, за да платя какъвто и да било откуп, и ако не исках да поверя живота си единствено на джоба на капитана, трябваше да разчитам на винаги благосклонното към мен щастие, а може би също и на… талисмана, който бях получил от Конг-ни.

Щяха да ни откарат в някакъв храм на бога на войната Куанг-ти — ето защо неколкократно ме бяха предупреждавали да се пазя от куанг-ти-миао. Изглежда, като че Драконите бяха свикнали да отварят своите «кантори» даже в обществените храмове, една дързост, която беше мислима само в Небесната империя. А онова, което събуди във висша степен съчувствието ми, бе обстоятелството, че португалката, за която бях говорил на бонза, беше пленница във вече споменатия миао. Изглежда наистина бе моя участ по време на всички мои пътешествия да се натъквам на хора, чиято свобода е била насилствено отнета.

Откакто се бях съвзел, бяхме плавали около час нагоре по реката, когато лодката ни свърна наляво и навлезе в един от онези безбройни канали, които във формата на гъста мрежа прорязват китайските низини. Изведнъж престана оживлението, царящо по реката. Изчезнаха и многобройните фенери. Около нас настана мрак. Само звездите слабо осветяваха среднощното ни пътуване. Чуваха се единствено самотните удари на веслата по спокойната водна повърхност. Често завивахме в някой страничен канал, тъй че все повече обърквах посоката на плаването ни, като се има и предвид, че на всичко отгоре лежах на дъното на лодката и бордовете й ми препречваха всякакъв изглед.

Най-сетне пред нас изплува някаква тъмна маса и ние спряхме. Видях високи зидове, но нямах възможност дълго да ги разглеждам, защото ни вързаха очите. После махнаха въжетата, с които ни бяха стегнали краката и ни накараха да се изправим. След като излязохме от лодката, ни хванаха за двете ръце.

Най-напред ни поведоха по, както ми се сториха, широки стъпала, после минахме през няколко тесни входа и през три-четири двора, докато най-накрая влязохме в някакво затворено помещение, както разбрах от кънтящите ни стъпки. Там свалиха кърпите от очите ни и тогава разбрах, че се намираме във вътрешността на някакъв храм.

Дебелите зидове на сградата бяха издигнати от тухли. Изглежда тя се състоеше само от това единствено помещение и в него се виждаха познатите статуи на бога на войната, на неговия син Куанг-пин, както и на разгневения управител на конюшните му. фигурите бяха силно осветени от няколко лампи. Направо върху голите камъни на пода във всевъзможни пози седяха или лежаха двайсетина мъже, въоръжени със стрели и бамбукови тояги, с невъобразими пистолети, както и с какви ли не видове ножове, ками и саби. Един от тях носеше дори някаква допотопна пушка с фитил, която бе толкова разядена от ръжда, че ми се стори да виждам дупки по нея. Освен това цевта й бе извита като тирбушон и човек можеше да си помисли, че този странен предмет е бил изработен само за да се правят дупки с него.

Всички те полагаха усилия да придават на лицата си поне такъв страшен израз, какъвто се четеше и по лицето на управителя на конюшните на тяхното божество на войната. Но аз нямах ни най-малкото намерение да се оставя да ме сплашат. В резултат на допотопното си въоръжение, на дългите си плитки и полегатите тесни очи, на сплеснатите си чипи носове, както и на подобното си на мъжка пижама облекло, тези мъже по-скоро ми правеха противоположното впечатление на онова, което желаеха да постигнат. Имах приблизително усещането, че се намирах на сцената на любителски театър, където играех ролята на пленения от разбойници главен герой.

Изглежда моят добър приятел фрик Търнърстик напълно споделяше мнението ми. Той ми намигна така, като че изпитваше огромно желание да използва своите великански моряшки юмруци веднага щом го освободяха от въжетата. Знаех, че той наистина е човекът, който би се наел да се разправи с дузина от пиратите. Китайците се отличават повече с хитрост и

лукавство, отколкото с физическата си сила. Те обичат да преувеличават и да се перчат, но излезе ли им насреща някой със сила и дързост, бързо си подвиват опашката. Даже и да срещнеш тук-там сред тях човек с великанско телосложение, то често тъкмо в това исполинско тяло се е вселила толкова по-нерешителна и боязлива душа. Обаче стигнеше ли се до бой, ние можехме да разчитаме единствено на юмруците си, понеже пиратите ни бяха взели както оръжията, така и всичко друго, каквото бяха намерили в джобовете ни. Най-сетне измъкнаха парцалите от устата ни, тъй че поне можехме спокойно да дишаме. После със знаци ни дадоха да разберем, че трябва да седнем. Настаних се точно между коленете на бога на войната, тъй като там мястото бе възможно най-удобното, а и освен това там можеха да ме нападнат само лице в лице. Капитанът седна до разгневения управител на конюшни, чиято статуя започна да разглежда много внимателно.
— Чарли, какво ще кажеш — попита ме той, — дали страховитият меч, на който се е подпряло това божество, е действително от хубава стомана?
— Съмнявам се, че е от стомана, но съм сигурен, че е от желязо, в което сам лесно можеш да се увериш.
— Well! Този тип стои тук от толкоз дълго време, без да замахне поне веднъж с този хубав меч. Струва ми се, че ще взема да му покажа за какво всъщност човек държи в ръка такова оръжие. Или ти се иска да останеш в този миши капан?
— Ще остана, докато ти харесва на теб. Добри приятели не бива да се изоставят току-така.
— Ами тогава да гледаме да офейкаме!
— Ще можеш ли да скъсаш въжетата си?

> — The devil,
> [123]
> ммда, не помислих за тях. Но не бихме ли могли да си пробием път с няколко здрави ритника?

— Не става, кептън! Я размисли: още с идването си заварихме тук двайсетина души. С нас дойдоха още тринайсет, а това прави трийсет и трима. Дори и да не бяхме вързани, без оръжия ще ни е абсолютно невъзможно да си пробием път. Единствената възможност за успех щеше да ни се открие, ако имахме по два револвера — това прави общо двайсет и четири изстрела. Обаче ни ги взеха. Впрочем никак не е изключено пиратите да умеят да си служат с нашите револвери, а в такъв случай няма никакво съмнение в изхода на схватката.
— Добре, тогава постъпи както искаш. Ще се подчиня на решението ти.
— Първо ще си поговорим с тези хора и ако не проявят здрав разум, все ще имаме време да помислим за някакъв изход с употреба на сила.
— Правилно! Трябва да си поговорим с тях, но няма да го направиш ти, ами аз ще се нагърбя с това и то по такъв начин, че много добре да разберат с какви хора си имат работа. Да започвам ли?
— Почакай още малко! Както виждам, те тъкмо се канят да си поприказват с нас.
— Ще видят как един моряк обича да разговаря с такива обесницинг, обесницунг, обесницонг, обесницънг, обесницанг като тях!
Докато си шепнехме с капитана, пиратите направиха кратко съвещание и в този момент един от тях се приближи до нас и ни заговори на завален английски. Изглежда той бе единственият човек измежду тях, който умееше да си служи с този език.
— Кои сте вие?
— Кои сме ли? Хмм, ами естествено хора! — отвърна Търнърстик с многообещаващо ръмжене.
— Как се казвате?
— Няма значение, момчето ми!
— Когато те питам, ще ми отговаряш, иначе ще те научим по-добре да си отваряш устата!
— Сигурно гледката няма да е никак лоша, old blunt-nose!
Изглежда китаецът нямаше никакво намерение да позволява на един пленник да го нарича «стар чип нос». Той пристъпи съвсем близо до капитана и заплашително вдигна юмрук.
— Човече, да те смажа ли?
Капитанът смръщи вежди и с гръмовен глас избоботи:

— Away — из… чез… вай!
Китаецът така се стресна от този негов тон, сякаш пред краката му бе ударил гръм. Той бързо отскочи две-три крачки назад.
— Само ми ела пак толкова наблизо — заплаши го Търнърстик, — и ще полетиш във въздуха като разпердушинено врабче!
Капитанът се намираше в настроение, в което бе готов да изреди цял списък от какви ли не заплахи и закани, но веднага след «врабчето» млъкна, защото съвсем близо зад нас се разнесе женски глас:

— Help, por todos los santos! Help, mesch'schurs!
[124]

Несъмнено тази смесица от испански и американски думи идваше иззад зида, пред който се намираха статуите на трите божества. Бях убеден, че викащата за помощ жена беше пленената португалка. Тя беше чула разговора ни и беше разбрала, че тук имаше хора, от които може би можеше да очаква подкрепа.
— Чу ли, Чарли? Кой ли вика?
— Жената на португалския търговец, за която научихме вчера.
— Нима и нея са я завряли в това свърталище на идоли и пирати?
— Да. Драконите споменаха за нея преди малко.
— Тогава трябва да я измъкнем! Ще изкъртя меча от ръката на този глинен бегемот или Левиатан, или както ще да се казва този тип и ще направя цялата банда на кайма!
— Нима си освободи ръцете?
— Ха, прав си! Какво ще правим?
— Ще изчакаме!
— Да, докато и нас ни заврат в някоя такава дупка.
— Сигурно няма да стане толкова бързо. Изглежда тези хора изобщо не умеят да връзват пленниците си както трябва. Те стегнаха само ръцете ни над лактите към тялото, тъй че можем да движим китките и пръстите си най-спокойно. Както виждам твоят възел ще се развърже твърде лесно и ако имаш възможност да застанеш само за една минута точно пред мен, бих могъл да те освободя.
— Една минута ли? Pshaw! Чарли, уверявам те, че и цял ден ще издържа пред теб. Да се приближа ли?
— Изчакай малко, изглежда взеха някакво решение.
След като китайците направиха ново съвещание, както си личеше, стигнаха до някакво не особено приятно за нас решение, понеже преводачът пак се приближи до нас, а от двете му страни пристъпиха други двама пирати с бамбукови пръчки в ръка. Отначало си бях наумил да изпробвам силата на моя талисман, но ако на тези хора им беше хрумнало да разговарят с нас чрез езика на тоягите, бях твърдо решен да предпочета този начин на преговори. След като пред капитана и пред мен се изтъпанчи по един от придружителите на преводача, той се обърна към нас с думите:
— Сега отново ще ви задам няколко въпроса. Не ми ли отговорите, ще заиграе тоягата!
Най-напред той пак заговори капитана:
— Ти си янки, нали?
— Момче, изчезвай оттук, ето това ще ти кажа! Докато сме вързани с тези въжета, няма да чуете от нас нито дума.
— Ще останете вързани, докато получим откупа. А ако никой не ви откупи, ще ви хвърлим във водата. И така, ти янки ли си?
Капитанът не му отговори. Преводачът направи знак на човека до него да го удари, но не се стигна дотам, защото Търнърстик светкавично стана от мястото си, втурна се към него, просто го прегази, а после така ритна другия в стомаха, че той отлетя на земята, където се претърколи два-три пъти. Третият, който стоеше до мен, беше затъкнал в памучния си пояс един малайски крис и съвсем естествено цялото ми внимание бе насочено към това оръжие. Тъй като имах възможност да движа ръцете си под лактите, не ми беше трудно да изтръгна камата на напълно изненадания пират, който изобщо не очакваше подобно нападение, а

после, изгубил всякаква опора вследствие на ритника, нанесен му с тока на тежкия ми моряшки ботуш, човекът отхвръкна на няколко крачки назад.
— Наведи се, кептън! — подвикнах на Търнърстик.
— Дадено, но побързай!
Капитанът мигновено изпълни, каквото му наредих и така буквално поднесе въжето си пред острието на камата. Едно бързо рязване с острието и той бе освободен. После незабавно грабна криса и сряза и моите въжета. Всичко стана толкова бързо, сякаш бе дълго упражнявано и преди още някой от противниците ни да беше успял да се приближи до нас, ние бяхме вече захвърлили въжетата.

— А сега дръж ги, Чарли! Come on!
[125]

Като замахна наведнъж и с двата си юмрука, той строши ръката на управителя на конюшните и здраво стисна двуострия меч, който бе дълъг около пет стъпки и широк към десетина сантиметра. Освен криса, който не можеше да ми бъде кой знае колко полезен, за мен нямаше друго оръжие с изключение на бронзовите съдове за жертвоприношения, поставени пред статуите. Едва намерих време да грабна един от тях и ето че вече ме нападнаха.
Изглежда добрите китайци имаха далеч по-голям респект от огромния меч, отколкото от моя бронзов леген, защото докато неколцина само наобиколиха капитана без да се осмелят да го нападнат, върху мен връхлетя многочислена сган. Отстъпих назад между краката на бога на войната и започнах да се защитавам. Съдът беше толкова тежък, че всеки удар с него изпращаше по един противник в безсъзнание на земята. Още след четвъртия удар нападателите се отдръпнаха, въпреки че собственикът на допотопната пушка с фитил се целеше в мен с възможно най-страховитата физиономия. За негово съжаление тя изобщо нямаше фитил. Но дори и да беше в състояние да стреля, то пак нямаше причина да се боя от спираловидното му пушкало, защото то във всички случаи бе по-опасно за него, отколкото за мен.
— Отблъснахме ги, кептън! — засмях се аз. — Но все още се намираме в състояние на обсада. Ще се опитаме ли да предприемем неочаквано контранападение?
— Че какво ли могат да направят тези орехови черупки срещу два тримачтови кораба като нас? Напред, ей сега ще ги изпратим на дъното!
— Ами твоят меч няма ли да се окаже прекалено дълъг?
— Колкото е по-дълъг, толкова по-добре. Искаше ми се да има дължината на гротмачтата на някоя фрегата!
Той стисна дръжката на оръжието си с две ръце и готов за нападение направи две-три крачки напред. Подкрепих го най-напред с канонада, подета с останалите бронзови съдове, която има доста голям успех, а после и самият аз започнах да се придвижвам напред като център на «фронтовата линия». Едното крило ни липсваше, тъй като бяхме само двама. Вражеските линии се оттеглиха няколко крачки назад. Това удвои смелостта на капитана. Той се подпря на великанския меч — също като предишния му собственик, което обаче не му се удаде напълно поради голямата дължина на оръжието и по примера на античните легендарни герои той тегли следната предизвикателна реч:
— Китайнцинг, разбойницинг, Драконинг, убийцонг и обесницунг! Тук е застаналонг капитанинг Търнърстикинг, а ей там е приятелянг му Чарлонг, който е избивалунг индианцинг и лъвованг. Та кои сте виенг в сравнениунг с нас? Давамонг ви две минутинг времънг. Ако дотогаванг не сложитенг оръжиънг, виенг стенг загубенинг и ще ви потопименг на дънотонг!
Изглежда речта му, държана в безкрайно самоуверен тон, не остана без въздействие върху китайците, но за съжаление впечатлението от нея бе изцяло заличено от преводача, защото той избухна в неудържим смях и извика:

— Този йенг-ки-ли
[126]

е луд! Мисли си, че говори езика на Небесната империя, но си няма никаква представа от него. Удряйте, повалете го на земята!

Но и ние бяхме окуражени, тъй като иззад зида се разнесе викът:

— Maten a los carajos!
[127]

— Какво каза португалката? — попита Търнърстик.
— Беше на испански. Подканя ни да изтрепем тези типове.
— Well, тъй и ще направим. Ние сме двамата рицари на тази дама и непременно трябва да я измъкнем оттук.
Предложението на рицарски настроения капитан не ми беше по вкуса. Ако не бяха толкова невиждано страхливи, китайците и без друго трябваше вече буквално да са ни смачкали. Никак не ми беше ясно как е възможно такива хора да са речни пирати. Числеността им превъзходство бе направо смазващо и затова предпочетох най-напред да изпробвам силата на моя талисман. Вече бях посегнал към огърлицата, когато вратата на входа се отвори и на прага й се появи един много снажен мъж, който сигурно ме надвишаваше поне с една глава. Конструкцията на цялото му тяло бе напълно съразмерна с височината му, тъй че той оставяше впечатление на човек с изключително голяма физическа сила.
— Джиахурът!
Тази дума се разнесе от устата на неколцина от китайците и те неволно се оттеглиха още няколко крачки назад, сякаш за да покажат, че отсега нататък съдбата ни бе в неговите ръце.
Значи този човек беше помощникът на прочутия пиратски главатар Кианг-лу! У него едва ли щеше да се открие и следа от страхливост. Това можеше да се заключи от произхода му. Заедно с източнотибетските коло, наричани от китайците зи-фан, джиахурите образуват онова монголско племе, което е било най-малко докоснато от цивилизацията. Тези хора са силни, смели, невзискателни, но същевременно са отмъстителни и сурови. Всеизвестно е, че за тях грабежът е като някакъв вид спорт. Джиахурът беше много добре въоръжен и носеше високи монголски ботуши, нещо, което е рядкост по тези места. Оскъдните косми на редките му, но добре поддържани мустаци стигаха почти до неговия пояс.
След като малките му коварни и студени очи хвърлиха към събралите се пирати бърз пронизващ поглед, той пристъпи към двамата мъже, които командваха на лодката, чийто обект на нападение бяхме станали. На полувисок глас те му докладваха накратко случилото се. В хода на разказа им неговото чело се покриваше с все повече мрачни бръчки. Най-накрая той стрелна своите хора с гневно-заплашителен поглед, а после се насочи към капитана, който стоеше най-близо до него.
— Хвърли меча! — заповяда му той на китайски.
И да не разбереше тези думи, човек сигурно щеше да се досети за смисъла им, защото движението с ръка, което ги придружи, беше достатъчно недвусмислено. Въпреки това Търнърстик не пусна оръжието, а отвори уста, за да отговори нещо. Обаче не успя да издаде никакъв звук, защото могъщият юмрук на джиахура така го удари по челото, че той безмълвно рухна на земята.
Та това бе моят собствен юмручен удар, който ми беше спечелил прозвището Поразяващата ръка! Почувствах как ме засърбя ръката, но останах спокоен, понеже моят удар не биваше да бъде за него толкова неочакван и коварен, както неговият бе дошъл изневиделица за моя злощастен капитан. Не се страхувах от юмручен бой или от борба с великана. Съвсем лесно се виждаше, че в случая бях изправен само срещу една груба физическа сила, с която мускулите ми не можеха да се мерят, ала във всяко друго отношение несъмнено превъзхождах китаеца.
Ето че в този момент той се приближи и до мен.
— Хвърли този съд!
Изобщо не се помръднах. Ръката му светкавично се вдигна и понечи да се стовари върху мен. Но почти в същата секунда той извика и отстъпи крачка назад. Десницата му бе изкълчена, тъй като посрещнах удара му с юмрук в неговата китка. С втори яростен вик

китаецът мигновено извади с лявата си ръка своя нож и замахна да ме промуши във врата. От моя страна последва удар с лявата ръка отдолу нагоре по брадичката, а почти едновременно десницата ми се стовари върху слепоочието му и… великанът шумно се стовари на пода до Търнърстик.
За останалите това бе вече прекалено. Надавайки силни крясъци, те се втурнаха към мен. Побързах да измъкна талисмана, защото явно беше настъпил моментът, когато имах най-голяма нужда от него.

— Стойте! Сао-сао!
[128]
— извиках им. — Кой ще дръзне да вдигне ръка срещу този знак?

Първите пирати се стъписаха и аз веднага се убедих, че разпознавателният знак щеше да ми свърши работа.

— Той е иой-дзи! — чуха се възгласи. — Има по-висок чин от джиахура, който е само тю-сю!
[129]

Тези думи ми дадоха да разбера, че за своите офицери Драконите имат съвсем същите чинове, както във войската. Подаръкът на Конг-ни не беше всъщност талисман, а таен знак за съответен чин. Но как ли се беше добрал до него? Дали и той не беше полковник на речните пирати? Не беше оставил в мен такова впечатление. Но в момента нямах никакво време да размишлявам над този въпрос. Трябваше да действам. Съзнанието, че ме вземат за един от изтъкнатите помощници на пиратския предводител Кианг-лу, ми придаваше необходимата самоувереност и сигурност.
— Да, пленихте и вързахте един от вашите иой-дзи, тъй че даже не му позволихте да ви разкрие самоличността си. Отнехте ми всичко, но вашият дълг ви повеляваше основно да ме претърсите. В такъв случай щяхте да откриете тайния знак.
— Прости ни, о господарю! — обади се един от тях. — Виновни са само онези, които те плениха.
Тогава напред пристъпи единият от двамата предводители на пиратската лодка и заяви:

— Не, господарю, и ние не сме виновни. Твоят лодкар ни каза, че си бил йенг-ки-ли. Ти пътуваше с една обикновена чу-ан
[130]
и затова нямаше как да знаем, че си от нашите хора. Ако беше използвал някоя лунг-чуан
[131]
или пък една лунг-йън, и ако беше издигнал нашия фенер, тогава щяхме да ти отдадем полагаемите се почести.

— Да не би да искаш да ми заповядаш какво да правя? Джиахурът се опита да ме удари без да ме изслуша. Вържете го!
Докато изпълняваха заповедта ми капитанът се раздвижи.
— Чарли! — въздъхна той, след като отвори очи.
— Кептън!
— Мътните го взели! Къде съм? Защо така ми бучи главата сякаш някой ме е цапардосал с тояга… а-а, Чарли, сетих се!
Той скочи на крака. Ударът на джиахура би убил всеки друг, ала черепът на Търнърстик беше толкова здрав, че само с голи юмруци не можеше да му се нанесе кой знае каква вреда. Заедно със съзнанието у него веднага се възвърна и споменът за всичко случило се.
— По дяволите, ей го къде лежи мерзавецът! Ти ли го изпрати на дъното?
— Да. — И вече по-тихо добавих: — Представих се за полковник на пиратите. Имай го предвид и се дръж както подобава!

— Как… ка… кво? А-а, добре, тогава издигаме всички платна, флагове и вимпели и най-тържествено ще побързаме да офейкаме.
— Без португалката ли?
— Е, Чарли, в бързината я забравих. Ще я вземем на буксир.
— Тогава първо ми направи една услуга. Я натъпчи носната си кърпа в устата на този великан.
— Защо? Че нали е вързан?
— Скоро ще се съвземе и ако има възможност да говори, не се знае какви неприятности може да ни създаде.
— Вярно. Ей сега ще му тикна въпросния парцал. Докато капитанът запушваше устата на вързания пират, аз се обърнах към останалите:
— Върнете ни всичко, каквото ни отнехте!
Нареждането ми бе изпълнено и след като пъхнах ножа и револверите си в колана, се почувствах отново толкова сигурен, сякаш се намирах на нашия «Вихър».
— Тук държите някаква пленничка, нали?
— Да. Тя е пор-ту-ки.
— Доведете я!
Човекът, който ми отговаряше, изчезна зад статуите на божествата. Чух как изскърца някаква врата и после той се появи заедно с пленничката.

— Goeden avond — good evening, mesch’schurs!
[132]
— поздрави ни тя на холандски и английски като хвана с ръце от двете страни краищата на дългата си рокля и направи много дълбок кникс.
[133]

— Goeden avond, mejuffrouw!
[134]
— отвърнах аз и като събрах оскъдните си познания по холандски, я попитах:

— U bent uit Nederiand?
[135]

Капитанът ме погледна учудено, защото заговорих една португалка на холандски, но още от пръв поглед бях разбрал, че си имахме работа с холандка. Това широко червендалесто лице, тази възпълна фигура, правата руса коса, сините очи, големите длани и стъпала — невъзможно беше да вземеш тази жена за португалка даже и облеклото й да не беше типично холандско. Човек можеше веднага да се обзаложи, че тя бе от обслужващото съсловие. В никакъв случай не беше жена на богат португалски търговец. Тук сигурно ставаше въпрос за някакво недоразумение.
Щом чу родния си език, лицето й светна от радост и подавайки ми ръка за поздрав, тя попита:

— Bent U ook een nederlander?
[136]

— Neen, ik ben een duitscher.
[137]

— Een duitscher? Oh, ik kaan ook duitsch spreken. Ik war in Berlin twee jaar und drie wekeh kochin.
[138]

— Как попаднахте от Берлин в Китай?
— Заминах от Берлин за Хертогенбош и оттам за Амстердам, където започнах да работя като готвачка в дома на богат търговец. После той се пресели в Капската провинция, където имаше някакъв роднина, чиято банка трябваше да поеме. Но семейството му измря и аз се запознах с жената на търговец от Лисабон, която ме взе със себе си в Макао.
— Виж ти! Доста сте обикаляли по широкия свят. И досега бяхте при онази жена, така ли?
— Да, до преди три дни.
— Ами как попаднахте тук?
— Бяхме на разходка. Тогава се появиха тези разбойници и ме отвлякоха.
— Какво стана с вашата господарка?
— Избяга.
Сега вече този случай ми се изясни. Драконите бяха хвърлили око на богатата жена на търговеца, която като португалка сигурно беше далеч по-слабичка от нашата дебела холандка. Но понеже китайците смятат пълнотата на тялото за най-важната предпоставка за женската красота, поради което там всяка по-изискана и знатна жена полага усилия да придобие по-закръглени форми, те сигурно бяха объркали прислужницата с господарката и бяха отвлекли холандката и оставили да избяга португалката.
— Как се казва господарят ви?
— Петро Хонйойс.
— Как са могли да ви нападнат насред града?
— Беше късен следобед малко преди смрачаване.
— И какво направиха с вас?
— Увиха ме в някакво одеяло и ме отнесоха в лодката си, а после ме докараха тук.
— И оттогава стоите затворена зад този зид?
— Да. И се отнасят към мен невиждано зле. Никой не ме посети, никой не ми донесе ядене. Не можех да спя, защото непрекъснато се викаше и тичаше насам-натам, тъй че станах кожа и кости. Щом се върна в Макао незабавно ще поискам да накажат тази шайка негодници!
Замалко щях да се разсмея на глас, защото тя явно си вярваше, че е станала «кожа и кости» от глад, жажда и безсъние. Все пак ми дожаля за нея и само я попитах:
— Имате ли роднини? Била ли сте омъжена?
— Аз съм госпожица. Никога не съм била госпожа. Баща ми и майка ми не са живи, а другите ми роднини ме забравиха.
— Тогава ще се погрижа за вас и ще ви върна на вашите господари или поне ще се разпоредя да ви върнат.
Докато траеше този разговор джиахурът се свързе. Той не можеше нито да говори, нито да се помръдне, ала ме пронизваше с искрящите си от ярост очи и по изражението му разбрах, че в негово лице си бях спечелил непримирим враг. Обърнах се към хората му с думите:
— Това съвсем не е жената на пор-ту-ки, а е само негова прислужница. Пор-ту-ки няма да ви плати за нея и един ли, и затова ще я взема със себе си и ще й върна свободата.
Сред Драконите се разнесе тихо недоволно мърморене, а един от тях се осмели дори да ми възрази:
— Но тази жена е наша пленничка и никой няма право да ни я отнема. Тя е съпруга на пор-ту-ки, защото е по-красива от другата, дето беше с нея.
Ако исках да успея да се измъкна от ръцете на пиратите, не биваше да търпя подобна дързост. Затова пристъпих съвсем близо до човека и му казах:

> — По лицето и по кривите ти крака си личи, че не си чин-дзъ, а си татарин. Да не си мислиш, че като ваш иой-дзи ще търпя някакъв си дзао-та-дзъ
> [139]
> да ме нарича лъжец? Или си въобразяваш, че ще те поваля на земята по-трудно от джиахура, който е с две глави по-висок от теб?

Сграбчих го с едната си ръка за гърлото, а с другата за едното бедро, вдигнах го високо и го запокитих срещу зида така, че без съмнение го обезвредих за дълго.

— Само така, Чарли! — обади се Търнърстик. — Да ти помогна ли при тази работа? Ударът на този гигант събуди в мен съвсем определено силното желание за подобни развлечения.
— Не е необходимо, кептън, понеже ми се струва, че тези добри хорица ще ни се подчиняват безропотно.
По изражението на лицата им наистина се виждаше, че им бях направил силно впечатление.
— Я се приближете насам! — заповядах на двамата мъже, които командваха пиратската лодка. — Вашият плавателен съд е все още на котва пред куанг-ти-миао, нали?
— Да, господарю.
— От колко време се намирате тук?
— От три дни.
— И докога ще останете?
— Ти ни изпитваш, понеже знаеш много добре, че във всеки куанг-ти-миао ни е разрешено да пребиваваме само четири дни.
— Добре! Пригответе се за път и ни заведете до реката.
— Ще заповядаш ли да нападнем някой плавателен съд?
— Не. Вие прекъснахте пътуването ни и затова ще ни откарате до Куанг-чой-фу.
— Ще изпълним каквото искаш.
Взех една от лампите и се промъкнах зад трите статуи на божествата. Точно зад гърба на Куанг-ти една врата водеше в тясно тъмно помещение, което изглежда служеше за съхранение на храмовите обредни предмети, защото редом с изкуствени венци и гирлянди, забелязах също множество хартиени фенери, няколко съда за жертвоприношения, тамтами и дори един китайски барабан. Това беше затворът на холандката. Вратата имаше една от онези брави, които много приличат на нашите стари ключалки, където дръжката служи едновременно и за ключ. Тя се завърта и се изважда, а после пак се поставя според това дали бравата се заключва или отключва.
— Кептън, я довлечи тук пленника! — казах му аз.
— Well! Навярно искаш да го натикаш тук в тази койка, а?
— Да, от предпазливост. Не можем да го вземем с нас, а не е кой знае колко разумно да го оставим да лежи там, където е, както и ти сигурно лесно разбираш.
Търнърстик сграбчи джиахура за яката и го довлече до вратата на помещението. Вкарахме го вътре, където го заключих. Пъхнах дръжката на вратата в джоба си.
Драконите спокойно проследиха с погледи действията ни, но ето че в този момент един от тях попита:

— Какво ще стане с джиахура? Кой ще съобщи на Кианг-лу за затварянето му в тази стая? Самият ти или ние? Аз съм Инг-па-дзунг
[140]
на нашия отряд и би трябвало да го откарам до Ли-тинг, ако, разбира се, самият ти не отидеш там.

Ли-тинг
[141]
е един малък град на Пе-кианг
[142]
и е известен с развъждането на каракуда. Там значи трябваше да се търси Кианг-лу!

— Имам си по-важна работа — отвърнах му аз. — Джиахурът ще остане тук до утре, а после, както е вързан ще го откараш при Кианг-лу.

— Ще успееш ли дотогава да му докладваш? Дзианг-ки-ум
[143]
много държи на точността.

— Не е твоя работа да ми даваш акъл, а да правиш само каквото ти заповядам.
— Тогава дай ми дръжката!

Колкото и да беше естествено искането му, никак не беше благоприятно за моите намерения. Но за да избегна пораждането на каквито и да било подозрения, бях принуден да го изпълня.
— Ето ти дръжката от вратата, но ти забранявам да я отваряш преди да се е разсъмнало.
— Какво име да спомена, когато говоря за теб пред дзианг-ки-ум?
— Казвам се Куанг-си-та-съ.
— Името ти звучи красиво и е по-високопоставено от моето. Ще ти се подчинявам във всяко отношение.
— Тогава се погрижи за прислужницата на пор-ту-ки да има в лодката храна! Оставили сте я гладна и жадна. Това заповед от дзианг-ки-ум ли беше?
— Господарю, и сам знаеш как трябва да се отнасяме към пленниците. Ако гладуват и жадуват, по-лесно ще се съгласят с всичките ни условия.

> — Zounds,
> [144]
> Чарли, ще свършиш ли скоро тези преговори? — обади се в същия момент капитанът. — И двамата говорите такъв ужасен китайски, че ми е невъзможно да разбера и една-единствена дума!

— Вече свърших и можем да тръгваме.
— Well! Но преди това трябва да кажа на тези хора мнението си.
— Направи го, кептън! Няма да им навреди, ако се оттеглим с подобаващо достойнство.
— Преди това ми кажи как е «сбогом» на китайски!
— Дзинг-леао.
— Дзинг-леао, дзинг-лео! Дано не го забравя до края на речта си.
Той си придаде тържествен вид и поде:
— Мешъринг пиратинг, похитителонг и обесницунг! Сигурнонг сте схваналунг, че ние сменг дваманг от вашитенг висшинг предводителянг. Ще признаетонг, че…
Като извърна глава настрани, той тихо повтори: — Дзинг-леао! — После пак продължи на висок глас:
— … ниенг смонг мъженг, които не се страхуванг нитонг от сатадатанг, нитонг от вас. Този Чарлинг претрепанг вашия главатарунг…
— Дзинг-леао! — прошепна отново той с извърната настрани глава.
— … а аз, капитаненг Търнърстикинг, ще извиянг вратонг на всекигонг, кой дръзненг да се бунтуванг…
— Дзинг-леао! — тихо се разнесе за трети път.
— … или да съзаклятия чинг срещунг нас. Сега си отивамонг. Залепетенг пак ръкатанг на туй божествонг и си спомняйтенг за нас с добронг! Дзинг-леао, сбогомонг, добранг нощинг!
Китайците изслушаха тази образцова реч с необходимото внимание. Този път преводачът дори не се усмихна. Естествено и аз трябваше да кажа няколко думи. Бях кратък:
— Тръгваме. Инг-па-дзунг, ти знаеш какво ти заповядах. Поздрави Кианг-лу от мен!
Ето че най-сетне напуснахме храма, който можеше да се окаже тъй фатален за нас. Няколко книжни фенера ни осветяваха пътя към реката, но светлината им не беше достатъчно силна, за да разгледам по-добре архитектурата на постройката. На пристана имаше няколко лодки. Качихме се в една от тях. Тя беше същата, с която бяхме дошли. Към нас се присъедини и същият екипаж, който ни беше докарал.
Лейтенантът се беше погрижил за питейна вода и плодове, тъй че холандката можеше да утоли и жаждата, и глада си.
— Слава Богу — каза тя, — че аз, клетото създание, намирам тук някаква вечеря! Не е дивеч, нито шунка, нито каквото и да е печено, но все пак залъгва глада и облекчава болката, която усещам в стомаха си.
Добрата «госпожица», както се беше нарекла самата тя, изглежда във всяко отношение си имаше своите прозаични навици. За десетина минути всичките значителни хранителни припаси, които биха стигнали да заситят пет-шест души, станаха жертва на нейните «стомашни болки» и беше забавно да се чуят учудените възгласи на задоволяващите се със

съвсем малко китайци, изтръгнали се от устата им. Едва ли бяха виждали през живота си такъв апетит.
След като се нахрани, жената стана много разговорчива. Научих, че се казва Хание Келдер, чух и цялата й биография с най-големи подробности. Тя изрази учудването си, че Драконите са я обърkали с нейната господарка и заяви непоколебимото си намерение да настоява всички разбойници да бъдат обесени.
Това ме накара сам да си задам въпроса какво да бъде поведението ми към речните пирати. В известно отношение безспорно беше мой дълг да направя откритията си достояние на полицията. Но какви неприятности, какво ходене по мъките и каква загуба на време можеха да произлязат от тази моя стъпка! При това не биваше да забравям и опасностите, на които щях да се изложа. Да не говорим за това, че моето донесение щеше да е предателство спрямо Конг-ни, който се бе показал толкова необичайно благодарен към мен.
Капитанът ме изтръгна от тези мисли с думите:
— Я чуй, Чарли! Това не беше ли удар на весло нейде зад нас? Заслушах се и също долових онова пляскане, което се причинява от потапянето на весло във вода.
— Зад нас се приближава лодка, кептън.
— Йес. Но каква? Струва ми се, че имаме известни причини да бъдем предпазливи.
— Така е. Твърде е възможно лейтенантът да е освободил джиахура, на когото най-вероятно е хрумнала мисълта да ни преследва.
— Какво ще правим, Чарли? Драконите, които са с нас, сигурно ще му помогнат.
— Трябва да се опитаме да спечелим преднина и после да ги обезвредим. Я се хвани и ти за веслата! Ние сме по-яки от китайците.
— Добре, нека им покажем, че умеем да накараме лодката да полети!
Наредих на хората да гребат по-здраво. Самите ние също взехме по едно весло и така бързината на плавателния ни съд се удвои. След известно време стигнахме до устието на някакъв страничен канал, където заповядах да завием. После наредих да изгасят всички фенери. Лодкарите ми се подчиниха, макар че не можеха да проумеят каква цел преследвах.
— Спрете на брега! — заповядах им аз, след като изминахме известно разстояние по канала. Лодката докосна сушата.
— Всички навън!
— Защо, господарю? — попита човекът на кормилото.
— Работата ти е да се подчиняваш. Хайде!
Макар и колебливо, пиратите слязоха на брега.
— Чакайте тук и кротувайте, докато дойда и ви наредя отново да се качите в лодката!
С помощта на греблото отблъснах плавателния съд от сушата и го насочих към отсрещния бряг.

— Well done,
[145]
правилно постъпваш, Чарли — обади се Търнърстик. — Ето че се отървахме от тези типове. Но я слушай! Кианг! — разнесе се вик откъм главния канал.

— Лу! — отговори му някой от нашите лодкари въпреки заповедта ми да чакат мълчаливо.
Лодката, чиито весла бяхме чули, беше стигнала до устието на страничния канал и с помощта на паролата намиращите се в нея хора искаха да разберат в каква посока се бяхме отправили.
— Издадени сме, Чарли! Ами сега? — попита капитанът.
— Бързо и трима от брега, а после ще изчакаме да видим с кого си имаме работа!
Завързахме лодката за близките памукови храсти и слязохме на сушата.
— Господине, заплашва ли ни голяма опасност? — тихо ме попита холандката.
— Скоро ще разберем — отвърнах й аз.
— Хич не ме е страх. Дадете ли ми тояга или някое весло така ще цапардосам негодниците по главите, че ще им писнат ушите.
Холандката беше една твърде сърцата «госпожица». Други жени на нейно място сигурно щяха да припаднат от страх.

— Браво, госпожице Келдер! Веслата са ни подръка. Грабвайте едно от тях и ако положението наистина стане сериозно, опитвайте се да ги улучвате само по главите.
— Не се бойте! Ще им покажа аз на тези хора какви яки ръце и юмруци има една холандка.
В този момент съвсем наблизо се разнесе плясък на весла.
— Кианг! — повтори се викът от преди.
— Лу! — отвърнаха му отсреща. Лодката спря при нашите хора.
— Къде е вашата чуан? — попита един глас и по него веднага разпознах джиахура.
— На отвъдния бряг.

— Къде е онзи та-йин
[146]
с жената и неговия спътник?

— Също отсреща.
— Защо сте изоставили вашата чуан?
— Ами онзи иой-дзи ни заповяда така.
— Той не е никакъв иой-дзи, не е полковник на Драконите. Откраднал е нашия знак. Ще трябва да го върне и после да умре. Чакайте тук!
Лодката изви в посока към нас. Не беше много разумно да се впускаме в бягство, защото не познавахме прорязаният от множество канали терен. Налагаше се да се защитаваме. При това нямах никакво намерение да позволявам на неприятелите ни необезпокоявано да се доберат до брега.
— Стой! — посрещна ги моят вик. — Приставането тук е забранено!
— Това е той. Дръжте го! Убийте го!
Видях великанският силует на джиахура да стърчи в средата на лодката. Плавателният съд заседна на брега и неколцина от екипажа скочиха на сушата. Ние стояхме готови с вдигнати във въздуха гребла. Последваха два удара, а после и още два — така се отървахме от първите нападатели.
— И вие вземете веслата! — заповяда монголецът. — Смажете тези песове!
Той остана в лодката, докато другите изскочиха навън. Трима се нахвърлиха върху мен. Те едновременно замахнаха. Първият бе улучен от моето весло, но нямаше как същевременно да отбия нападението на другите двама. Получих удар по лявото си рамо. После ме сграбчиха и отпред, и отзад.
— Дръжте го здраво! — извика джиахурът.
С един енергичен скок той се озова на сушата. Отърсих се от двете дребни човечета, ала това не стана достатъчно бързо. Монголецът не можеше да използва изкълчената си десница, обаче в лявата му ръка проблясваше острието на нож. Наведох се настрани и оръжието одраска ухото ми. После го сграбчих за гърлото и за ръката, но в същото време онези двамата отново ме нападнаха, спънах се в едно от веслата, които бяхме захвърлили и китайците успяха да ме повалят на земята. Видях как ножът на монголеца надвисна над мен.

— Умри, йън-джи!
[147]
— извика той.

Обаче в същия миг с голяма сила върху ръката му се стовари едно весло и така получих възможност да се изправя на крака. Ударът бе нанесен от холандката. Тя извика:
— Няма ли да благоволят господата да офейкат? Или ще трябва аз да им помогна?
— Помощ, Чарли! — извика в този миг капитанът. Огледах се и забелязах, че лежеше на земята и с мъка се отбраняваше срещу нападателите си. Налетях на джиахура и го ударих едновременно с двата си юмрука. Той се преметна и полетя във водата: Отхвърлих двамата китайци настрани и се втурнах да помогна на Търнърстик.
— Внимавайте, господине! — подвикна ми храбрата готвачка. — Ей ги там във водата, плуват като луди насам!

Помогнах на капитана да се отърси от нападателите си и той веднага скочи на крака. Понечих да се обърна към канала, но тъкмо тогава получих такъв удар с весло по главата, че искри ми изскочиха от очите. Почувствах как изпадам в някакво състояние на полусъзнание, тъй че от този момент нататък действах като на сън. Видях от водата да изскачат човешки силуети и да грабват веслата. Несъмнено това бяха хората от нашата лодка, които с плуване се бяха притекли на помощ на своите. Видях как капитанът започна да удря около себе си като побеснял. Готвачката също развъртя едно гребло. Ударът, попаднал в тила ми, изглежда беше парализирал нервите ми за известно време. Веслото натежа твърде много в ръцете ми и аз посегнах към двата револвера.
След първите изстрели чух гласа на Търнърстик:
— Гръм и мълния, съвсем ги бях забравил! Я дай да ги извадя! Дванайсет изстрела означават дванайсет негодника по-малко!
Неговите револвери загърмяха. Видях враговете да скачат обратно в лодките и изпратих подир тях всичките си останали куршуми, но не вярвам и един изстрел да е улучил целта си, тъй като ръцете ми силно трепереха. Също и храбрият Търнърстик едва ли им устрои кървава баня, понеже открай време умееше по-скоро да стреля под ъгъл, отколкото в права посока.
Но въпреки това бързо следващите един подир друг изстрели свършиха своята работа — Драконите изчезнаха. За наше съжаление заедно с тях изчезнаха и лодките.
— Че накъденг толкоз бързатенг? — извика подир тях Търнърстик. — Подлонг страхливцинг, мизернонг зайцунг, бъзливонг пасминанг! Че хайде върнунг се де, монголинг такованг! Капитанунг Търнърстикинг исканг да ти напишунг на физиономиятанг «сбогомънг» с юмруцитенг си!
— Офейкаха! — обади се готвачката, която се бе държала толкова достойно. — Господине, как се чувствате?
— Не особено добре, госпожице Хание — отвърнах аз като трябваше да положа усилия да говоря по-разбрано. — Получих… един… един… много лош… удар… по главата.
— Какво ти става, Чарли? — угрижено попита Търнърстик. — Ломотиш като някой пияница! Да не би да са те ударили по тила?
— Ами да.
— Лошо! Можеш да ме цапардосаш по челото или по темето с каквато сила си искаш и нищо няма да ми стане, но отзад, не, там е скрит животът, също както и кормилото на кораба се намира отзад. Повредиш ли го, край на приятното пътуване. Какво можем да направим?
— Твърде малко. Имам нужда от охлаждане на удареното място и от сън.
— Можеш да имаш и едното, и другото. Ето ти тук вода колкото щеш, а преди настъпването на деня и без друго няма да можем да напуснем това злощастно място, тъй че разполагаш с достатъчно време да си починеш и да се съвземеш.
Водата достигаше до самия ръб на канала. Изкопах с ножа си малка вдлъбнатинка, която веднага се напълни, и като легнах по гръб, наместих тила си в нея.
— Ама че е изобретателен този обесник! — промърмори учуденият Търнърстик. — Така няма да има нужда нито от компреси, нито от болногледач.
— Да ви помогна ли с нещо, господине? — попита холандката.
— Благодаря ви! За съжаление и на вас самата тук липсват всякакви удобства.
— Все някак си ще го понесем. Ще легна на земята и ще видя дали ще мога да заспя.
Капитанът й помогна да си направи от китайска върба нещо като възглавница, която, разбира се, не можеше да бъде тъй удобна и мека като пухените възглавници. Тя си легна и силното й хъркане скоро ни доказа, че на нашата спътничка никак не й беше трудно най-спокойно да спи и тук на открито.
— Нямаше ли да е по-добре, ако бяхме потърсили някое друго място, а, Чарли? — попита капитанът.
— Защо?
— Защото ми се струва, че онези типове като нищо могат да се върнат.
— Едва ли ще посмеят.

— Така ли мислиш? Тогава най-доброто, което мога да направя, е да си приготвя и аз една възглавница, защото не ми се вярва тук да се намери някое толкова любезно човешко същество, че да ни предложи по един хубав хамак.
— Направи си. Аз ще бдя.
— Но имаш ли сега необходимия бистър ум? Мисля, че след като си зашеметен можеш да заспиш много лесно.
— Не се тревожи! Водата ще ме държи буден.

— Well! Тъй, постелята ми е готова. Събуди ме след един час, за да те сменя! Good night,
[148]
Чарли!

— Лека нощ, кептън!
След две минути от хъркането на готвачката стана дует, който ми се струваше доста подходящ да прогони всички речни пирати, в случай че им хрумнеше да се върнат. А над мен блещукаха звездите на Небесната империя. Дълго време гледах нагоре към тях и един чуден покой обзе душата ми при мисълта, че всеблагият и всемилостив Отец бди над нас в която и част на земното кълбо да се намираме. Мислите и чувствата ми се сляха в безмълвна молитва, а клепачите ми лека-полека натежаха. Търнърстик излезе прав — скоро заспах.

Пета глава
Празната бърлога

Когато се събудих, утрото бе вече настъпило. Но сигурно щях да спя и по-дълго, ако при едно извъртане на главата, лицето ми не беше попаднало във водата. Всяка умора и всички последици от удара с веслото бяха изчезнали. Станах. Дълбоките отпечатъци от човешки стъпки в меката почва бяха единствените следи, останали от нощната схватка. Колкото и внимателно да се оглеждах не успях да забележа нито капка кръв, която да ми покаже, че куршумите ни не са отишли на вятъра.
Отсреща на северния хоризонт видях зидовете на куанг-ти-миао, а на срещуположната страна се стелеше проточила се надалеч ивица мъгла, която ни показваше на какво разстояние сме се отдалечили от реката. За да стигнем до нея трябваше да вървим най-много половин час.
Събудих капитана като извиках:
— Кораб, ахой-и-и-и!
— Ахой… корабът «Вихър» да… мътните го взели, ти ли си, Чарли? Не ми се ще да вярвам, че ме вземаш за глупак… хмм, коя е всъщност географската ширина, където сме хвърлили котва?
— Кептън, моля те поне за малко да си сложиш главата ей тук в моята дупка с вода, за да ти се възвърне час по-скоро тъй необходимата памет!
— А-а, вярно! Ей там отсреща е храмът на онези идоли, а пък там е реката… тук пък е застанала холандската лейди, която може да погълне като нищо трийсетина килограма дини, маслини и орехи.
— Но затова пък майсторски умее да си служи с веслото, кептън.
— Знам, знам! Страхотна фуста! Удряше като истински боцман. Няма ли да я събудим?
— Май че се налага.
— Добре. Сам ще се заема.
Той се приближи до спящата жена.
— Хей, милейди, мисис, мис…! Ще бъдете ли така добра да си отворите очите? Слънцето отдавна вече вдигна котва.
Тя се надигна.

— Добро утро, господа! Дълго ли спах?

— Good morning!
[149]
Не, защото и аз самият току-що опънах платна. Но ей този там е станал по-отдавна.

— Господине, как се чувства главата ви? — загрижено ме попита тя.
— Благодаря, госпожице, вече всичко е наред. Ще тръгваме ли, кептън?
— Мисля, че тук нямаме повече никаква работа. Можем да се оттеглим с почести, защото не отстъпихме от бойното поле.
— Но все пак цялата история бе твърде неприятна, а за кой знае какви почести и дума не може да става, защото загубихме целия си багаж, а също и плячкосаната лодка.
— Но затова пък освободихме една лейди, Чарли, също както става в романите или пък както виждаме в театъра. Хиляди хора не са успели да направят подобно нещо през живота си, а това е такова дело, за което си заслужава да разказваш, когато се прибереш у дома си. Виждаш ли, Чарли, все пак си прав: човек трябва да тръгне по широкия свят, за да опознае страни и хора, а пък ако и на всичко отгоре изучи и един толкова труден език като китайския, тогава са необходими съвсем малко усилия, за да започне да пише книги и истории като твоите.
— Не се заблуждавай, кептън! А и китайският език не е по-труден от който и да било друг език. Че бил не знам си колко мъчен за изучаване, е само едно предположение, което човек чува от други хора без самият той да се е запознал по-отблизо с него.
— Well! Но ние го владеем из основи, нали? Страшно ми се иска да чуя какво ли ще кажат в Хоубоукън в кръчмата на майка Грис в капитанската стая, когато фрик Търнърстик започне да говори китайски като по вода. Сигурно това ще бъде най-странното и невиждано нещо, случило се там от дълги години. Не си ли на същото мнение, Чарли?
— Убеден съм, че ще ги смаеш. А сега да тръгваме. Няма никакъв смисъл да се бавим тук по-дълго.
— Страшно ми се иска пак да се върнем в онзи храм, за да си поговорим още веднъж с Драконите.
— Като нищо може да стане, понеже ще помолим за помощ още първия европейски или американски плавателен съд, който срещнем.
— Значи не искаш да правиш оплакване пред китайските власти?
— Трябва малко да изчакаме.
Насочихме се към главния канал, а после тръгнахме по неговия бряг към реката. Тъкмо когато стигнахме до нея, се зададе голяма холандска корабна лодка, опънала платна надолу по течението. Това се казваше късмет. Извикахме й да спре и тя се отзова на желанието ни.
— Накъде сте тръгнали? — попита капитанът, след като лодката пристана до брега.

— За Макао. Идваме от Амстердам, кораб «De valk».
[150]

— Ще ни направите ли една услуга?
— Каква?
— При нас се намира една лейди от Макао, която е била отвлечена от пирати. Ние я освободихме. Ще я вземете ли?
— Холандка, така ли?
— Йес, и много свястна жена. Мога да ви уверя в това.
— Нека дойде!
— А пътните разноски? Ще ги платя.
— Кой сте вие?
— Капитан Търнърстик от «Вихър», Ню Йорк.
— Господине, вие сте човек на честта. Никакви разноски няма да плащате! Та това е наша сънародничка.
— Well! Вие също сте свестни хора. Поздравете капитана си от мен!
— Благодаря! А вие няма ли да пътувате с нас?

— Не. Тръгнали сме нагоре по реката.
— Тогава Бог да е с вас, капитане!
— Гуд бай!
Нашата госпожица не можа да се раздели тъй бързо с нас. Изминаха още няколко минути, докато успее да ни каже една хилядна от онова, което непременно искаше да ни каже. Лодката беше вече достигнала почти средата на реката, когато храбрата готвачка все още продължаваше да дава гръмогласен израз на благодарността си, че сме я избавили. Последното й уверение, което успяхме да доловим и разберем, завърши с думите: «Ще поискам да избесят цялата долна паплач!».
Нямахме друг изход освен да чакаме на брега, докато минеше някой подходящ за нас плавателен съд. Предполагах, че при това оживено движение на лодки и корабчета по реката търпението ни нямаше да бъде подложено на кой знае колко продължително изпитание. И действително след кратко време срещу течението се зададе малка английска частна яхта и след като й направихме знак, спря съвсем близо до брега.
— Какво има? — попита капитанът от палубата. — Искате да ви вземем на борда ли?
— Какъв е курсът ви, кептън?
— Към Вампоа и Кантон.
— Ще дойдем с вас, но ако нямате нищо против да почакате тук около един час.
— Защо?
— Ще научите. Хвърлете ни едно въже!
След минута-две ние се намирахме вече горе при капитана.
— Мога ли да ви помоля да ми кажете вашите имена? — попита ни англичанинът.
— Йес, сър! Аз съм капитан Търнърстик от «Вихър», идващ от Ню Йорк, сега на котва в Хонконг.
— Аха! Видях кораба ви. Ами този човек?
— Той е мой приятел, който обикаля по целия свят, за да опознава страни и хора. Досега смятах тази работа за невиждана глупост, ала вече разбрах, че съвсем не е за пренебрегване.
— И сега искате Да се изкачите нагоре по реката, за да разгледате Кантон, така ли?
— Йес, сър! Но преди това ще ви помолим да ни предоставите неколцина души от вашия екипаж, за да ликвидираме една пиратска шайка, чието свърталище е тук наблизо.
— Да не би да са от Драконите?
— Съвършено вярно, сър. Вчера ни нападнаха, зашеметиха ни с вонящи гърнета и ни завлякоха в някакъв храм, където навярно се намират и в момента.
— Щом е така, ще ви дам на разположение моите момчета, а и самият аз ще дойда. Вярно, че не мога да оставя кораба без екипаж, но дванайсет души ще получите.
— Те са повече от достатъчни, кептън.
— Колко път има до мястото?
— Три мили и нещо.
— За половин час сме там. Моите момчета умеят да гребат. Какъв е броят на Драконите?
— Хмм, между двайсет и трийсет, но това не е кой знае колко, защото един по-як англичанин може да се разправи с десетина от тези типове.
— Знам го вече. Елате в каютата да хапнете малко и да пийнете някоя глътка, защото не вярвам при онези обесници да сте си развалили стомасите от преяждане. Впрочем трябва да ви кажа името си. Казвам се Том Халвърстоун от Грийнок край Клайд. Знаете вече къде се строят най-елегантните, най-бързи и красиви параходи.
— Известно ми е това градче и не мога да оспоря неговата слава. И тъй, напред, кептън, понеже закуската за човека е онова, което са хубавите въглища за парахода — както без едното, тъй и без другото е немислимо едно приятно пътуване.
Докато ние здравата си похапвахме долу в каютата, капитанът направи на палубата своите приготовления и само след четвърт час седяхме вече петнайсет добре въоръжени мъже в една дълга тясна остроноса лодка, която така летеше по водите на канала, сякаш бе изстреляна от оръдие.
— Що за тип беше предводителят на Драконите? — попита ме Халвърстоун.
— Монголец от племето на джиахурите.
— Бях си помислил, че тези хора са били от бандата на Кианг-лу, който толкова много се е прочул.

— И наистина е така, защото е негов помощник.
— Е добре, тогава тази малка разходка става за мен още по-привлекателна. Надявам се да се срещнем с него.
— Малко се съмнявам и не споделям мнението на моя приятел Търнърстик — подхвърлих аз. — След всичко, което се случи през нощта, пиратите сигурно ще се покажат достатъчно разумни да напуснат куанг-ти-миао.
— Я ми разкажете отново цялата история, но малко по-подробно, ако мога да ви помоля. Осведомих го за всичко, което сметнах за по-необходимо, но без да споменавам за моя талисман, както и за някои други обстоятелства.
— Та това си е истинско приключение! — каза Халвърстоун. — Е, сега и аз вярвам, че тези обесници са си плюли на петите. Но все пак пътуването ни няма да е съвсем напразно, понеже поне ми се удава изгоден случай да поразгледам този китайски храм.
Не беше изминал и половин час, когато спряхме на същото място, където предишния ден бяхме слезли от пиратската лодка като пленници. За моя изненада пред входа на храма двама души продаваха цветя и благовонни пръчици. Изкачихме се по широките каменни стъпала и се изправихме пред тях.
— Дзинг-дзинг! — поздравих аз. — Разрешено ли е влизането в храма?
— Тук може да влезе всеки, който даде ком-ча на божия служител — гласеше отговорът.
— А този служител дали е тук?
— Да, той е вътре в миао. Щом влезеш веднага ще го видиш. Но първо трябва да принесеш една жертва на Бога.
— В какво се състои това жертвоприношение?

— В поднасянето на цветя и запалването на дзан-сианг.
[151]

Човекът просто искаше нещичко да припечели. Не взех нищо от неговите цветя и дзин-сианг, а предпочетох да му дам един малък ком-ча, който той прие с големи благодарности и го раздели със своя другар.

— Има ли много куанг-ти-дзъ
[152]
в този миао? — попитах аз.

— В момента все още няма нито един.
— А откога сте застанали двамата тук?
— От изгрев слънце.
— А вярващите молят ли се на Бога и през нощта?
— Да.
— Вие и тогава ли стоите тук?
— Не. През нощта идват само онези вярващи, дето не се боят от злите духове, с които могъщият Куанг-ти започва да се бори веднага щом се стъмни.
— А злите духове всяка нощ ли се появяват?
— Не знам. Но тази нощ сигурно са били тук, защото са изтръгнали меча на управителя на божиите конюшни. Обаче Куанг-ти е силен и могъщ. Той ги е прогонил.
— Какво казва този човек? — попита Търнърстик. — Говори много окаян китайски.
— Казва, че сме били китайски богове на войната.
— Сигурно нещо му се е разхлопало кормилото!
— Възможно е. Но той смята, че тази нощ тук са идвали зли духове, които са изтръгнали меча от ръката на идола. Ала могъщият Куанг-ти ги е прогонил. Следователно ние сме този Куанг-ти или богове на войната.
— Може би тези двама мъже знаят не по-зле от нас какво се случи тук.
— Не е изключено.
— Има ли все още Дракони в храма?
— Не.

— Well, тогава нека попретърсим тази бърлога на Риналдини.
[153]

Минахме през входа и се озовахме в един двор, който образуваше правоъгълник. В него нямаше нищо друго освен две малки осмоъгълни пагоди, намиращи се съответно в средата на двете му тесни половини. През втората врата стигнахме до друг двор, където и вляво, и вдясно забелязахме два малки открити допълнителни второстепенни храма, в които пак седеше дебелата фигура на Куанг-ти в обичайната компания на своя син и на управителя на конюшните си. През трета врата влязохме в главния храм, който бяхме разгледали още предишната вечер. Зад статуите на божествата се намираше вече споменатата стая, която служеше като килер за различни вехтории, но от двата външни ъгъла на това помещение по една врата водеше към дворовете, където не се виждаше нищо друго освен по един четириъгълен кладенец. Всичко това беше обградено от дебел тухлен зид висок около петнайсет стъпки, който образуваше правоъгълник, чиято схема следва веднага.
[??? картинка ???]
А — първи двор; Б — втори двор; В — главен храм; Г — задни дворове; а — входове; б — пагоди; в — второстепенни храмове; г — кладенци в двата задни двора; д — килер за вехтории и храмови съдове; е — изходи от главния храм към задните дворове; ж — статуи на трите божества.
Едва когато излязохме от главния храм и се озовахме в последния двор, ние видяхме търсения от нас «Божи служител» и за моя голяма изненада в него разпознах човека, който предишния ден бе използвал срещу нас толкова славно онази пушка с фитила. Сега той носеше одеждите на бонз.
— Позна ли този тип, кептън? — попитах Търнърстик.
— Гръм и мълния, не е ли онзи знаменит артилерист, дето размахваше кривата гаубица.?
— Да не би този бонз да е човек на Драконите? — попита Халвърстоун.
— Да.
— Не е лошо. Трябва да им отдадем заслуженото признание. Не бива да забравяте, че от никой китайски съд няма да получите помощ или справедливост. Налага се самите ние да му изтеглим ушите.
— На един свещеник? На едно свято място? — подхвърлих аз.
— Pshaw! — отвърна Търнърстик. — А снощи да забеляза тук нещо свято? Само бой, страхотен пердах трябва да му хвърлим на този тип! Нека после неговият идол на войната му намаже гърба с мехлеми!
Във всяка друга страна подобно намерение би ни изправило пред смъртна опасност, но при тукашните порядки и на мен ми се струваше, че «методът на Линч» едва ли би ни докарал някакви по-сериозни неприятности.
Служителят на божеството на войната все още не ни беше забелязал. Той стоеше при един от кладенците и хранеше намиращите се в него костенурки. Насочихме се към него. При шума от стъпките ни той се обърна и съвсем ясно видяхме колко много се изплаши от внезапното ни появяване. Обаче успя веднага да се овладее и в коварния израз на лицето му не остана и следа от безпокойство.

— Ти ли си сингът
[154]
на този куанг-ти-мнао? — попитах го аз.

— Не — гордо отвърна той.

— Аха, тогава навярно си хо-шанг?
[155]

— Да.
— Хубаво! Можем да посещаваме този храм, нали?
— Тук може да дойде всеки, който принася жертви на Бога и не забравя неговите служители.

— Теб няма да те забравим! Но изглежда ти пускаш в храма и такива мъже, които не правят никакви жертвоприношения пред статуята на Бога, а са негови врагове!
— Защо мислиш така?
— Видях, че на твоето божество е изтръгнат меча.

— Направи го чют-гур.
[156]

— Чют-гур ли? Че какво търси той тук в този куанг-ти-миао?

— Ти не знаеш ли, че е враг на боговете и ги напада, за да се бие с тях? Но те са по-силни от него. Той може да изтръгне меча на някой от тях, ала въпреки това те все пак го побеждават и го прогонват обратно в та-канг.
[157]

— Присъствал ли си някой път на подобна битка?
— Не. Дръзне ли да стори това, дори и един бонз ще бъде убит.
— Значи все още не си виждал чют-гур?
— Не.
— А аз съм го виждал. Да ти го покажа ли?
— Няма да можеш.
— Мога и то ей сега, веднага!
— И къде е той?
Посочих към Търнърстик.
— Ето го! Разгледай го добре и ще разбереш, че вече си виждал този дявол.
— Говориш неща, които не мога да проумея.
— Говоря съвсем ясно. Ти каза, че чют-гур бил изтръгнал меча от ръката на твоето божество, следователно този мъж е чют-гур, понеже той свърши тази работа.
— Пак не те разбирам.
— Та нали и ти самият присъства! Паметта ти е къса, не стига от вечерта до сутринта. Ще трябва да й помогна. Къде е джиахурът?
— Не познавам такъв човек? Кой е този джиахур?
— Ти се обиждаш, когато те нарека синг вместо хо-шанг. Смяташ се за мъдър човек, за бонз, изучил из основи свещените книги, а не знаеш кои са джиахурите?
— Само фо е всезнаещ, хората не могат да знаят всичко.

— Като хо-шанг ти сигурно си бил в манастир и там е трябвало да изучаваш Шан-хай-кинг
[158]
и Хоан-ию-ки.
[159]
Несъмнено познаваш също и фо-куъ-ки, а твърдиш, че не знаеш кои са джиахурите? Аз съм си-ийн,
[160]
а в си-ти
[161]
хората разполагат с едно много добро средство за опресняване на паметта.

— Дай ми и на мен от него! — подсмихна се бонзът.
— Ще го имаш.
После се обърнах към един от моряците с думите:
— Ей там в килера има складирани бамбукови пръчки, които се използват като пръти за окачване на фенерите. Донеси една-две. Този човек ще получи десет удара!
— Ай, ай, сър, ей сега ще стане!
Той се затича и бързо се върна с няколко бамбукови пръчки.

— Дръжте го здраво и нека двама от вас едновременно му шибнат по пет удара по гърба! — наредих аз.
Тази малка интермедия бе съвсем по вкуса на яките моряци. Те сграбчиха бонза и го принудиха да легне на земята. Той се съпротивляваше с все сили, но след като усилията му останаха напразни, си послужи с последното защитно средство:
— Нима ще дръзнете да биете един бонз? Великият фо ще изпрати чют-гура, за да ви отнесе в ада.
— Чют-гурът е вече тук и няма нищо против да получиш няколко удара — отвърнах му аз.

— Оплачи се, но не забравяй, че ние не сме чия-дзъ и няма защо да се боим от твоя синг-пу! Познаваш ли джиахура?
— Не.
— Удряйте!
При първия удар китаецът нададе силен вик и още вторият удар прекърши съпротивата му.
— Спрете, познавам го!
Направих знак да преустановят наказанието.
— Виждаш ли какво хубаво средство имам за опресняване на паметта? Къде е джиахурът?
— Отиде си.
— Кога?
— Веднага след като се върна от канала.
— Накъде тръгна?
— Не знам.
— Къде са другите?
— Последваха го.
— И къде отидоха?
— Не знам.
— Лъжеш!
— Не лъжа. Те нито казват откъде идват, нито пък къде отиват.
— Паметта ти все още не е станала достатъчно дълга. Ще наредя да ти я удължат. Продължавайте! Още при първия удар той изрева:
— Спрете, знам къде е!
— Къде?
— При Дзианг-ки-ум.
— Къде живее той?
— В Ли-тинг.
— А как се казва?
— Не знам.
— Виждам, че моето средство все още не е помогнало Напълно.
— Но то не може да помогне повече, господарю. Всички лунг-ийн знаят, че Дзианг-ки-ум живее в Ли-тинг, но никой друг няма право да го познава и да се среща с него освен върховния предводител.
Това бе твърде логично, а и на бонза ясно му личеше, че този път говореше истината. Ето защо продължих със следващия си въпрос:
— Но другите не тръгнаха с него за Ли-тинг, нали?
— Не.
— А накъде?
— За Куанг-чой-фу.
— Под предводителството на лейтенанта?
— Да.
— И там къде може да ги намери човек?

— Близо до ши-сан-ханг
[164]
на инг-ки-ли се намира една шам-пан-странноприемница, която се казва Ван-хо-тиън
[165]
. Там винаги можеш да срещнеш Драконите.

— А във всички ли куанг-ти-миао провеждат сборищата си?
— Не във всички, а само в онези, които са разположени близо до речния бряг.
— Ти познаваш по име всички, които вчера бяха тук, нали?
— Нито един. Тук имат право да идват само непознати. Те ми показват разпознавателния си знак и човек трябва да им се подчинява, ако не иска да бъде убит.
— Ще проверя истинността на думите ти. Ако си ме излъгал, пак ще се върна и ще ти потърся сметка!
— Е, Чарли, какво е положението? — попита Търнърстик, щом видя, че разговорът ни свърши.
— Цялата шайка си е отишла.
— Мътните го взели, неприятно! Накъде са тръгнали?
— Някои за Кантон, а други и по-надалече.
— Можеше да се очаква — подхвърли Халвърстоун. — Тези хора няма да седнат тук и да ни чакат, докато дойдем. Хайде да тръгваме!
— Мисля, че преди това поне този тип с гаубицата трябва да си получи цялата порция бой! — обади се Търнърстик.
— От това няма да имаме никаква полза, кептън!
— Well, тогава ще гледам да получа поне някакво удовлетворение като взема за спомен меча на този идол..
— Но това би означавало ограбване на храма и тъй като почитането на бога на войната е заповядано от самия император, едно такова деяние би могло да ни докара много големи неприятности.
— Както искаш, Чарли. Но все някак трябва да си отмъстя. Намясто ще претрепвам всеки Дракон, който ми се изпречи на пътя. Бъди сигурен в това!
Какво ли можех да предприема срещу бонза? Да се оплача пред властите? Сигурно щеше да е безрезултатно. Лично да му отмъстя? Не беше по вкуса ми. Изобщо така стояха нещата и с всичките лунг-ийн. От едно донесение срещу тях не би имало никаква полза. Бях убеден в това. Нямах никакво желание да се обърна за съдействие към нашата легация. Много добре ми беше известно колко обстоятелствен и бавен беше пътят на закона, а и именно тук, в Китай, официалните представители на чуждите страни се намираха по онова време в особено трудно положение, тъй че и през ум не ми минаваше да им създавам допълнителни главоболия. До този момент това мое приключение не ми бе нанесло някакви други щети, освен загубата на едно одеяло, както и на съвсем миниатюрно късче от долната част на ухото ми, а и едното, и другото можех лесно да прежаля. Халвърстоун попита:
— Какво смятате да предприемете по-нататък по този случай?
— Нищо, сър — отвърнах аз. — Убеден съм, че в тъмните дела на лунг-ийн участват и високопоставени мандарини. Какво би могъл да направи тогава един чужденец?
— Прав сте. Но нима е редно мъже като вас да се оставят да бъдат отвличани и ограбвани от такава паплач без да предприемат някакви стъпки поне пред официалните представители на своята страна?
— Често тези представители са много радостни, ако властта им се окаже достатъчно голяма, за да представят единствено самите себе си. На хартия, както и в основните положения на конституцията си Китай е една държава, която се управлява еднолично от императора. Но в никоя друга страна своеволието и могъществото на други странични фактори и сили не е тъй ясно изразено, както в Китай и в никоя друга държава не е имало толкова много преврати, винаги свързани със смяна на трона, както в Небесната империя. Открай време изродилото се и корумпирано чиновничество е било движещата сила в тези бунтове и преврати. То винаги е успявало да спечели на своя страна обезправените

гладуващи маси и ги е използвало за постигането на себичните си цели. А масите са допускали да се вършат тези злоупотреби с тях, защото парите са много могъща сила, те са по-могъщи дори и от спечелилия си всеобщата завист Син на небето, който трябва да пости в продължение на три дни преди да има правото да подпише смъртната присъда на някой убиец или пък на човек, извършил престъпление срещу короната. Е, каква власт тогава може да има някакъв си консул на една далечна чужда държава? Или да не би заради капитан Търнърстик и моята скромна личност Съединените щати да обявят война на Китай?
Халвърстоун се разсмя.
— Май че сте прав — каза той, — но все пак човек не може да не се ядосва, че няма възможност да направи нещо срещу тези типове.
Вдигнах рамене и се обърнах към бонза:
— Казах ти, че няма да те забравя, и си удържах на думата. Ти вече получи твоя ком-ча, макар и в малко по-различна форма от онази, която си мислеше. Тръгвам си, без да довършим наказанието ти. Но ако си ме излъгал, пак ще се върна.
Той направи възможно най-дълбок поклон и ме увери:
— Казах ти истината и няма да се върнеш. Дзинг-леа-о, господарю!
Лодката ни понесе обратно към реката със същата скорост, както и на идване. Качихме се на яхтата и поехме нагоре срещу течението към Вампоа, който не беше вече далеч и за Кантон е горе-долу онова, което е Бремерхафен за Бремен или Куксхафен за Хамбург. Плитката вода на реката не позволява на по-големи кораби да продължат по-нататък и товарите им трябва да се прехвърлят на лодки и джонки.
От това място до Кантон има дванайсет английски мили, които можехме да изминем с яхтата, понеже тя не газеше дълбоко. Хвърлихме котва близо до английската фактория, чийто флаг се виждаше отдалече.

Шеста глава
В Забранения град

Освен безбройните, пръснати по брега бамбукови колиби, както и онези закотвени във водата жилища, които китайците наричат шам-пан, до този момент от самия град ние все още не бяхме видели абсолютно нищо. Реката буквално гъмжеше от какви ли не по-малки плавателни съдове. Нямаше по-високи сгради, стърчащи над другите къщи, каквито обикновено се виждат в по-големите градове. Изключение правеше една стара пагода, както и няколко постройки, издигащи се по хълмовете зад града, които изглежда бяха или храмове, или пък някакви укрепления.
Шам-паните са подредени в «улици» или в редици и са под надзора на специална полиция, която се грижи за порядъка и веднага запълва всяко празно място. Те са закрепени здраво на колове и собствениците им нямат право да напускат местата си без предварително разрешение.
Най-бедняшките от тези «плаващи жилища» се състоят от сал, върху който е построена колибата. Тя се прави от бамбук и се покрива с бамбук. Изобщо, както изглежда, китаецът не би могъл да съществува без бамбук. фугите се замазват с нещо подобно на цимент, а за свързващо средство служи на тънко нацепен бамбук, с който здраво се стягат отделните части.
Други жилища от подобен вид се изграждат върху истински лодки и обикновено са собственост на бедни рибарски семейства, които заради своя поминък са принудени често да сменят мястото си. Често се виждат шам-пани да се носят по течението, да преминават от единия бряг на другия, или пък да упорстват срещу водите на реката. Обикновено на кърмата на плавателния съд застава жената и го управлява с дълго весло, движейки го насам-натам също като опашка на риба. На носа мъжът й помага с подобно весло, което от време на време оставя, за да хвърли мрежата си, изплетена от тънкото лико на бамбукови стебла или от ликото на кокосови орехи. В средата на лодката се намира бамбуковата

колиба с кухнята. Там стоят и децата, които могат вече да ходят, а бебетата обикновено са вързани на гърба на майката или на някоя по-голяма сестра.
На никоя от тези лодки не липсва малкият семеен олтар, пред който винаги гори кандило. По-заможните съсловия от обитателите на шам-паните живеят в стари, станали негодни за плаване джонки, където често разполагат с няколко етажа и имат далеч по-голям пристан, украсен с декоративни растения в саксии, придаващи му приятния вид на веранда.
Ши-сан-ханг, или факториите, са построени в стила на европейската архитектура на откупена от китайците земя и са обградени от дебели и яки зидове. Там има голям парк, поддържан с много вкус, в чийто център се намира малка много красива църква. Този парк предлага единственото място за разходка на чужденци, където те могат да се чувстват необезпокоявани.
От кея на факториите цяла редица от заграждения се простира на около четиридесет до петдесет стъпки навътре в реката, образувайки нещо като затворено пристанище с тесен вход, чиято ширина е изчислена колкото да пропуска само лодки. На тези съоръжения може да се гледа донякъде като на военна мярка, но те са изградени и като известна защита срещу нахалството на китайските чиновници или срещу любопитството на местното население. Освен това навсякъде, където погледне човек, се виждат издигнати яки бойни кули, които свидетелстват за това, че европейците нямат кой знае какво доверие на поданиците на Небесната империя.

> Халвърстоун се извини, че нямал възможност да ни прави повече компания, тъй като бил зает с уреждането на делови ангажименти. Успокоихме го, съобщавайки му решението си, незабавно да напуснем яхтата. Този доблестен човек не прие никакво заплащане за нашето пътуване, но затова пък Търнърстик постъпи достатъчно «gentlemanlike»
> [166]
> и прояви благодарността си към екипажа, че ни беше придружил до куанг-ти-миао, като почерпи моряците със специален грог и им раздаде по няколко лъскави долара.

> После ни откара с лодка на брега. Веднага бяхме нападнати от куп агенти и какви ли не други досадници. Един започна да ни крещи с такъв глас, сякаш искаше да ни спука тъпанчетата на ушите. Друг ни хвана за ръцете, трети пък се опита енергично да ни изблъска в желаната от него посока, а четвърти вдигна пред очите ни огромен плакат от няколко квадратни метра, на който с грамадни букви беше написано онова, което в страхотния шум не можеше да ни каже. Пети ловко и пъргаво като змиорка се провря до нас между безбройните ръце и крака и ни връчи една ката
> [167]
> от жълта коприна, за да ни подкани с тази обичайна за Тибет и Монголия проява на любезност да направим жертвоприношение. Шести, вдигнал високо ръце, разперил и десетте си пръста, правеше невъобразими физиономии, в които вземаха най-живо участие беззъбата му уста, полегатите му тесни очи и чипото носле, за да ни подскаже с мимики онова, което искаше да ни съобщи.

Стоях сред тази разюздана тълпа, събрана от кол и въже, и търпеливо понасях ужасния шум и неистовите крясъци. Ураганът сигурно щеше да утихне щом хората забележеха, че ние не желаехме да си имаме никаква работа с тях. Ала това търпение изцяло липсваше на темпераментния капитан. Той блъскаше и тласкаше, пуфтеше и удряше нахално напиращите към него китайци така, сякаш ставаше въпрос на живот и смърт, като не преставаше да прави опити да ги надвика с мощния си глас:
— Оставетенг ме намиранг! Назад, момчетанг! Нямамонг нужданг от вас! И сами знаемонг каквонг да правименг! Пръждосвайтенг сенг, ви казвамонг, иначенг щенг ви дадемонг да се разберетенг!
От движенията, които бях принуден да правя, за да се предпазя от ударите и лактите във всеобщата блъсканица, дрехите ми се раздърпаха и между два илика на ризата ми се показа знакът на лунг-ийн. Човекът с катата го видя.

— Кианг! — прошепна ми той.
В страхотния шум наоколо не можах да чуя думата, по-скоро я отгатнах по движенията на устните му.
— Лу! — отвърнах му също повече с устни, отколкото с глас. Той ми направи знак, провря се между тълпата и заставайки по-надалече, остана да ни изчака.
— Кептън, напред! Да видим дали ще успеем да пробием тази блокада! — подвикнах на Търнърстик.
— Добре, възможности не ни липсват.
Изглежда, до този момент той бе работил само с «половин пара», защото след като изпъна жилестите си яки ръце, досадниците се разлетяха така, сякаш бяха мухи и ние можахме да си пробием път. Побързахме да свърнем в най-близката уличка. Китаецът ни последва и като се приближи до мен, попита:
— Господарю, защо носиш облеклото на чужденец?

— Защото бях далеч от Чина
[168]
— отговорих му аз.

— По делата на нашето хуй?
[169]

— Нима можеш да разпитваш един иой-дзи?
— Прости ми, господарю! Не съм виждал досега някой лунг-ийн в чуждестранни дрехи.
— Защо ми направи знак?

— Имам заповед да предам едно съобщение на всички хуи-дзъ,
[170]
които срещна.

— И какво е то?
— Всички трябва да дойдат във Ван-хо-тиън.
— Кога?
— Тази вечер в полунощ.
— Защо?
— Днес или утре ще пристигнат двама наши неприятели, които трябва да бъдат пленени.
— Що за хора са?
— Сам знаеш, че предводителите не ни казват всичко.
— Кой ти нареди да вършиш тази работа?
— Знаеш, че нямам право да ти отговарям на такъв въпрос, макар да имаш по-висш ранг от него.
— Значи той е някой тю-сю, така ли?
— Да.
— Тогава е джиахурът, който днес е отседнал във Ван-хо-тиън.
— Господарю, едва сега ти вярвам вече, че си иой-дзи, защото знаеш къде се намира твоят подчинен.
— Защо не ми повярва още отначало?
— Носиш чуждоземно облекло и нямаш пън-дзъ, а нашите предишни знаци често биваха подправяни или крадени, което лесно можеше да е станало и сега.
— Нали знаеш, че безпрекословно трябва да се подчиняваш на офицерите си?
— Да, знам.
— Заповядвам ти н ай-строго следното: джиахурът не бива да научи, че се намирам вече в Чина. Няма да му казваш, че си ме срещал!
— Ще изпълня заповедта ти.
— Тогава ще се видим пак в полунощ. Имаш ли да ми казваш още нещо?
— Не.

— Значи се разбрахме. Дзинг-леа-о!
— Леа-о!
Човекът се отдалечи. С учудена физиономия капитанът се обърна към мен и ме попита:
— Чарли, да не би да си посещавал вече някога Китай?
— Не. Защо питаш?
— Ами защото още с първия срещнат китаец подемаш такъв задушевен разговор, сякаш вече сте се срещали на някое друго място.
— Между нас има нещо общо, което ни свързва.
— Теб и него? Какво искаш да кажеш?
— Нали още снощи ти обясних, че тук минавам за полковник на лунг-ийн.
— Да, вярно.
— Е, този беше един лунг-ийн.
— Един от Драконите? The devil, тогава си ми изиграл дяволски лоша шега!
— Защо?
— Трябваше да ми кажеш, че е пират!
— А-а!
— Разбира се! Или забрави, че се зарекох да претрепвам всеки Дракон, който срещна?
— Е, тогава вземи, че претрепи двама при следващата ни среща!
— Така и ще направя! Какво искаше този тип?
— Каза ми къде мога да намеря джиахура.
— Къде?
— Тук наблизо, в странноприемницата «При десетте хиляди владетели».
— Кога?
— В полунощ.
— Тогава отиваме! Искам да си поприказвам с този монголец.
— Но той няма да е сам. Там ще има и много други лунг-ийн, а глутницата вълци носи смърт и за най-силната мечка. Какво ли ще стане с нашия добър «Вихър», ако очистят капитан фрик Търнърстик в някоя долнопробна кръчма?
Споменаването на неговия кораб оказа своето въздействие.
— Прав си, Чарли. Какво смяташ да правиш?
— Все още не знам. До полунощ има доста време и дотогава сигурно все ще вземем някакво решение.
— В това изобщо не може да има някакво съмнение. Първо, те посегнаха на нас и ще трябва да си получат наказанието и второ, всеобщ човешки дълг е да се освобождава света от подобна сган.
— Съвсем правилно, кептън. Но затова, че ни нападнаха, ние им го върнахме с лихвите с нашите весла, а и другата точка също има своите две страни. Какво ли ни засяга Китай? Защо пък точно ние двамата да рискуваме живота си, за да обезвредим една разбойническа банда, срещу която, изглежда, добрите китайци нямат нищо против? Обърнем ли се за помощ към някой консул, той само ще вдигне рамене, защото няма право да се намесва във вътрешните работи на империята и може да предприеме някакви стъпки, единствено когато са засегнати поданици на неговата държава. Ала и в този случай усилията му ще са твърде безнадеждни. А обърнем ли се към някой мандарин, то трябва да се очаква, че и той ще е съмишленик на лунг-ийн и ще се отнесе към нас по съответния начин.
— Това звучи дяволски логично. Но за мен ще е цяло удоволствие да отърколя във фарватера на тази шайка една хубава подводна скала!
— С теб съм, но стига да видя, че е възможно това да стане и че няма да ни струва твърде скъпо.
— Well, тогава ще трябва първо добре да обмислим нещата. Но какво ще правим сега?
— Ще разгледаме града и то най-напред отвън, защото достъпът до него е строго забранен за чуждоземни варвари.
— Значи не можем да влезем в него, така ли?
— Всъщност не, но ще направим един опит да видим дали все пак няма да е възможно. В такъв случай, ако самата полиция не прояви интерес към нас, ще си имаме пак работа с прелестната тълпа от улицата.

Продължихме пътя си. Ако броят на шам-паните във водите на Кантон се преценява на около шейсет хиляди, то аз намирам, че тази цифра в никакъв случай не е завишена. Те са толкова многобройни, че от птичи поглед сигурно биха изглеждали като водна леща, която буквално покрива цели реки, езера и канали.
Улиците, по които вървяхме, бяха много тесни. Силно впечатление ни правеше ситният тръс, с който се придвижваха всички хора. Особено многочислени бяха носачите на какви ли не товари. Със силните викове «о-хе», «о-хе» те предупреждаваха минувачите да се пазят да не се сблъскат с тях. Също както по ориенталските базари, така и тук различните занаяти бяха обособени в отделни улици и улички, едно обстоятелство, което засилва конкуренцията и е от полза за купувачите.
Търнърстик се спря пред един магазин за птици и ме попита:
— Чарли, що за пилци са това?
— Бекаси и рибари.
— Ама как са ги издокарали само. Това събужда апетита. Няма ли да посетим някоя гостилница, за да хапнем нещо?
— Съгласен съм.
— Естествено, ти си мой гост.
— Няма да ти развалям настроението с един отрицателен отговор. Но как ще се храним, като изискани китайци или евтино?
— Изискано, това се разбира от само себе си! Ти ще поръчваш, но само да не е печен таралеж, мариновани дъждовни червеи, черни охлюви, ястия с бръмбари и други подобни неща, на които китайците са свикнали.
— Не се тревожи, кептън! Измислици са, че китайците ядели такива гадости. Само начинът на приготовление на техните ястия се различава от нашия.
— Но нали съм чел такива истории!
— Вярвам ти. Но понякога дори и онова, което уж е черно на бяло, не винаги е истина. Най-напред навярно начинът на приготовление на техните ястия ни е дал повод да си мислим, че те ядат неща, с които ние не сме свикнали и са чужди за вкуса ни. А възможно е и някой път един или друг китаец-веселяк да е поканил на гости у дома си някакъв стеснителен чужденец и да си е направил шега с него като му е поднесъл какви ли не най-странни неща за ядене, само и само малко да го поднесе. И това е всичко.
— Но съвсем сигурно е, че ядат такива щуротии като лястовичи гнезда и морски водорасли!
— Вярно е, но морските водорасли са наистина много хранителни растения, а и ти няма да се откажеш от едно лястовиче гнездо във вкусен сос.
— Ами млади кучета?
— Също! Но защо да не ги ядат? Нима месото на едно младо куче е по-лошо от месото на козле или на зайче? И ако китайците си похапват и перки от акула, това пак не е толкова отвратително, колкото, например, нашето сирене, което всъщност не е нищо друго, освен ферментирало и плесенясало мляко. Помислиш ли си за нашите стриди и градински охлюви, за тъй обичаните телешки момици и други дреболии, за шкембета и чревца, за жабешките бутчета и какво ли още не, тогава сигурно ще стигнеш до убеждението, че китайците съвсем не ядат по-лоши храни от нас.
— Well, това звучи утешително. Да потърсим някоя гостилница!
— Ей там наблизо има една, и то с английски надпис. Казва се «Хотел при всички хубави неща». Ще влезем ли?
— Йес.
Още на прага на вратата бяхме посрещнати от един китайски келнер, а на входа за залата стоеше друг, който с изискана учтивост ни попита за имената. След като му отговорихме, със силен глас той извика двете имена на английски и на китайски така, че те проехтяха из цялото помещение. После ни заведоха до една свободна маса, застлана с копринена покривка. Столовете също бяха тапицирани с коприна. След това, без изобщо да ни питат, всеки от нас получи по чашка сладка силна оризова ракия.
Тогава към нас се приближи главният келнер и ни донесе листа с менюто, който бе направен от най-фина червена копринена хартия и беше толкова голям, че можех целият да се увия в него. Ястията бяха обозначени с номера и винаги, когато му поръчвах някое от тях, той се обръщаше и го извикваше към кухнята така, че там сигурно можеха да го чуят.

Нямаше нито ножове, нито лъжици и вилици. Всичко се сервираше тъй накълцано, че човек нямаше нужда от нож. Вместо с вилици и лъжици трябваше да си служим с пръчици от слонова кост, наричани от американци и англичани «чопстикс».
Непрестанното недоволно ръмжене на капитана предизвика усмивката ми. Той ме попита:
— Защо се смееш?
— Защо ръмжиш? — контрирах го също с въпрос.
— Че как да не ръмжа, а? Кой ли може да поднесе към устата си нещо с тези две куки за плетене? Само бода с тях из паницата си насам-натам, също като щъркел в блато, който не намира жаби, а ти си служиш с тези неща така, като че ли си се родил с две такива пръчици в ръката!
— Упражнявал съм се, кептън.
— Упражнявал ли си се? Къде?
— На твоя кораб. Поисках от готвача всеки ден да ми приготвя по една чиния ориз. Аз си издялках две пръчици. И когато оставах сам, се опитвах да се науча да се храня по китайски.
— Това е най-голямата подлост и най-ужасното коварство, каквито мога да си представя! Ако ми беше казал и на мен, аз също щях да участвам в тези упражнения.
— Или щеше да хвърлиш по мен двете чопстикс. Но сега няма как, трябва да повярваш, че може да се яде и така.
— Нямам никакво намерение да се занимавам с тях, иначе и вдругиден пак ще ме намериш да седя тук и да човъркам в паничките. Я ми поръчай едно голямо парче хляб!
Изпълних желанието му. Когато получихме хляба, той извади своя нож и си изряза от кората му лъжица, с чиято помощ вече не изоставаше от мен.

> След като приключихме с наистина чудесното ядене, което се състоеше от двайсетина малки блюда, ние получихме чай, а после ни попитаха дали желаем ъън.
> [171]
> Преведох този въпрос на Търнърстик.

— Чарли, тук намират ли се пури?
След като от своя страна попитах келнера, той ни донесе няколко истински «манила», които капитанът много хареса. Що се отнася до мен, предпочетох да опитам едно китайско наргиле. Главата му имаше приблизително големината на напръстник и затова често трябваше да я тъпча. Но тютюнът беше хубав, силен и малко сладникав.
— Чарли, я попитай колко дължим! Или по-добре почакай! Самият аз ще попитам. Гарсон!
След като подхвърли тази френска дума, той ме погледна победоносно.
— Е да, навярно си мислиш, че от нищо не разбирам, а? Откакто проговорих китайски, отново ми се върнаха и всички познания по френски. Хей, гарсон!
Келнерът забеляза, че Търнърстик има него предвид и се приближи.
— Ядохменг многонг хубавунг и сменг доволнинг от тебонг. Колконг ти дължимънг?
Човекът поклати глава и ме попита:
— Какво казва този господин?
— Иска да плати.

> Келнерът пристъпи до малка масичка, където имаше една суан-пан,
> [172]
> изчисли сумата и после с туш и четчица написа сметката, която поднесе на капитана.

— Какво означават тези драскаици, Чарли?
Казах му сумата. Тя бе толкова незначителна, че капитанът се учуди.
— Докато сме в Кантон, ще се храним тук — отсече той. — Но ще трябва да си нося лъжица. Тук дават ли се бакшиши?
— И още как, кептън.
— Well, ще останат доволни от мен. Хей, гарсон, всички келнери да дойдат тук!

И това трябваше да преведа. Събра се целият обслужващ персонал на хотела «При всички хубави неща» и до един получиха ком-ча. Ако се съди по поклоните, които взеха да правят, изглежда, останаха много доволни.
Станахме от масата.
— Останете още малко, господа! — помоли ме главният келнер.
Той взе в ръка листа за менюто и се обърна към другите посетители. След като още веднъж спомена имената ни, той прочете на висок глас всичко, каквото бяхме поръчали и изяли, а накрая обяви както сумата на сметката ни, така и бакшишите, които капитанът беше платил. После с дълбоки поклони персоналът ни придружи до изхода и ни изпрати с молбата отново да дойдем.
Изглежда капитанът беше твърде много поласкан от тази учтивост, защото каза:
— Фини хора с чувство за благоприличие са тези китайци! Обикновено имат само един недостатък, че не се оправят особено добре с родния си език. Къде ще пренощуваме?
— В някоя странноприемница от онези, които се срещат на всяка крачка край реката.
Продължихме разходката си. Минахме през крайните квартали на града, отделени с висок дебел зид от същинския китайски град, влизането в който става твърде трудно. На определени интервали на този зид се издигат стражеви кули, а тук-там в него има порти, през които се прониква в стария град.
Улиците, уличките и площадите бяха толкова оживени, като че бяхме попаднали на някой панаир. Понеже не биваше да се спираме, за да не пречим на движението, най-сетне здравата се изморихме.
— Чарли, няма ли малко да си починем?
— Къде?
— В някоя гостилница, ама не някъде тук в предградията. Трябва да разгледам и китайския град.
— Няма ли да го оставим за по-късно? Ако носим китайско облекло, никой няма да ни досажда.
— За по-късно ли? Нямам такова намерение! Когато някой китаец дойде в Ню Йорк или в Ню Орлиънс, може да отиде където си поиска и като американски гражданин имам претенции за същите права тук. Ето една от портите. Ела!
— Не отговарям за последиците, кептън!
— А аз отговарям за всичко. Напред!
Той бързо закрачи натам и аз бях принуден да го последвам.
Още на първата улица се събраха уличните хлапета и тръгнаха подир нас. На втората улица ни посрещна погребално шествие.
Най-отпред вървяха неколцина мъже с пъстри знамена и флагчета. Следваха ги три носилки, на които се мъдреха изображения на идоли. После идваше цял оркестър, който на флейти, гонгове и тимпани вдигаше голям шум. Други хора носеха кадилници с благовония, фишеци, малки ракети и какви ли не фойерверки, които биваха палени, въпреки тесните улици и опасността от пожар сред бамбуковите къщи. Най-сетне идваше носилката с ковчега, вързан за нея с въжета. След ковчега крачеше бонзът, а най-накрая вървеше пъстра тълпа от опечалени.
Ние отстъпихме встрани и се притиснахме до самата стена на най-близката постройка. Въпреки това бяхме посрещнати с мрачни враждебни погледи. Бонзът дори се спря пред нас. Лицето му беше напълно безизразно. Той ни попита:
— Вие сте и-ийн! Какво търсите тук?
Въпросът му бе отправен към капитана, който стоеше по-близо до него.
— Какво ми каза тоя? — обърна се към мен Търнърстик.
— Пита ни какво търсим тук.
— Е добре, момчето ми! — с тези думи капитанът извади няколко от цигарите, които бяха в джоба му още от приключението ни в пагодата, и му ги подаде. — Дойдохменг, за да ти дадемонг тезинг цигарунг.
Човекът посегна и ги взе.
— Дзинг!
И после побърза да догони шествието. Няколко улици по-нататък от една къща ни посрещна силна музика.

— Какво е това, Чарли? Я ми прочети надписа.
— Йо-ши-сианг.
— Какво означава?
— Дом за музика и песни.
— Значи тук се свири и пее. Нека влезем!
— Нямам голямо желание. Не знаем що за сбирщина ще заварим вътре.
— Сбирщина ли? Безразлично ми е каква ще е тя. Напред!
Непредпазливият капитан не ми позволи да го възпра и се отправи към входа. Там ни посрещна такава миризма, която бе всичко друго, само не и примамлива. Щеше да е по-добре, ако се бяхме върнали, ала Търнърстик не искаше и да чуе моите предупреждения. Щом влязохме в помещението, веднага разбрах, че бяхме попаднали в една от най-долнопробните кръчми. На мръсни и изпокъсани рогозки, както и на мизерни пейки, покрай стените седяха или лежаха какви ли не окаяни типове и слушаха оглушителната музика, която идваше от един разнебитен подиум. Пред всеки от тях имаше по чашка чай. Обаче миризмата, която лъхаше от съседната стая при всяко отваряне на вратата, ми подсказа, че в онази бърлога се пушеше опиум.
Веднага щом влязохме музиката замлъкна и всички погледи се насочиха към нас. Търнърстик се настани на една от пейките с поведението на човек, който беше тук постоянен посетител. Седнах до него. Някакъв пропаднал тип се приближи до нас и ни попита:
— Какво искате?
— Да пийнем нещо.
— Какво ще заповядате?
— Какво предлагаш?

— Само ча.
[173]

— Тогава ни донеси ча!
— А желаете ли да пушите?
— Не.
Поднесоха ни две чашки, в които имаше повече мръсотия, отколкото чай. Тръпки ме побиха при мисълта дори да помириша тази помия.
— Чарли, нима това е чай? — осведоми се Търнърстик.
— Да.
— Ако е така, тогава водата дето се събира в трюма е най-хубавия ямайски ром! Виждаш ли с какви физиономии ни посрещна тази пасмина?
— Хайде да плащаме и да си вървим!
— И през ум не ми минава! Да не искаш тези типове да си помислят, че ще си плюем на петите от страх пред тях?
Неколцина от посетителите се надигнаха и наобиколиха кръчмаря. Успях да разбера твърде малко от разговора им:
— Не бива да търпиш тук никакви инг-ки-ли, никакви морски дяволи!
— Кръчмата ми е отворена за всеки, който си плаща. Тези инг-ки-ли са ги пуснали в града! Защо пък точно аз да имам нещо против тях?
— Ако ги заварят тук, ще накажат и теб, и нас. Или ги изгони, или ще си вървим!
— Не виждате ли, че са силни мъже? Ще се защитават и могат да ми направят големи бели.
— Ние ще ти помогнем. Върви при тях и ги изгони!
— Вие свършете тази работа. Тези чужденци изобщо не ме интересуват.
— Добре, тогава ние ще ги изхвърлим навън!
Нямаше как Търнърстик да не забележи, че обект на този заплашителен разговор бяхме ние двамата. Той ме попита:
— Чарли, за какво си приказват тези хорица?
— Канят се да ни изхвърлят на улицата.
— Гръм и мълния, да изхвърлят капитан фрик Търнърстик! Тези кльощави и немощни жаби! Pshaw, нека дойдат!

— Кептън, хайде по-добре да изчезнем!
— Чарли, щом сме решили веднъж да опознаваме страни и хора, тогава ще трябва да видим и какво става в тези чайни. Аха, ето ги че идват!
Всички посетители се бяха изправили на крака. Забутаха се един друг към нас, докато най-сетне първите от тях се изтъпанчиха съвсем наблизо. Човекът, който преди малко беше разговарял с кръчмаря, взе и сега думата като ни попита:
— Вие сте инг-ки-ли, нали?
— Не, тао-дзъ сме — отвърнах аз, понеже все пак беше по-добре да говорим, отколкото да мълчим.

> — Все тая! Хвани едните и ги удари в другите! Нито инг-ки-ли, нито тао-дзъ си имат работа в Чунг-куо.
> [174]
> Този йо-ши-сианг е само за нас, а не и за вас. Махайте се, иначе ще изпитате силата на юмруците ни!

Ако някой ми беше казал подобно нещо в някоя друга страна, просто щях да го изхвърля през прозореца. Но тук при дадените обстоятелства това не беше нито разумно, нито уместно и ето защо отвърнах:
— Не се страхуваме от юмруците ви. Ако търсите сбиване, съвсем скоро ще разберете, че нашите юмруци са по-здрави от вашите. Но върнете ли се спокойно по местата си, не след дълго сами ще напуснем тази къща.
— Няма да ви търпим нито миг повече! Вън!
Той посегна към Търнърстик, който не беше толкова висок като мен, но естествено и тук сметките му излязоха криви. Капитанът го сграбчи за дрехите пред гърдите и ме попита:
— Чарли, работата сериозна ли е?
— Да.
— Е добре, тогава и ние ще кажем край на шегите! Той вдигна китаеца във въздуха и го хвърли сред другарите му така, че мнозина от тях изпопадаха на земята.
— Каквонг ви прихващанг, глупацинг такиванг! Ако не си седнетенг моменталнонг по местатанг, щенг ви направимонг на кайманг!
Няколко от пейките, направени от бамбукови пръти, светкавично бяха разглобени, за да се въоръжат нападателите. После се започна ръкопашна схватка, от която след доста удари и ритници успяхме да излезем победители.
Десетината слабички, лошо хранени човечета не бяха в състояние да мерят сили с нас, още повече че кръчмарят и неговите хора не ги подкрепиха.

> Но кратката схватка не мина без шум и олелия и се случи онова, което бях очаквал: в помещението влязоха няколко полицаи, при чието появяване редът и спокойствието незабавно се възстановиха. Всъщност това бяха войници. Униформата им се състоеше от къса червена куртка с бели кантове, къси сини памучни панталони, груби платнени обувки с филцови подметки и плетена шапка от бамбуково лико. Бяха въоръжени с бамбуков щит, върху който беше изобразен императорският дракон, със стрели и лъкове, както и с една къса палка. На гърдите и на гърба им отдалеч се виждаше изрисуваният с ярка боя надпис «пинг»,
> [175]
> тънките им дълги, увиснали мустаци напразно се мъчеха да им придадат по-войнствен вид.

Щом ни видяха, те се постараха лицата им да придобият възможно по-свиреп израз и стиснаха палките в ръка.
— Кои сте вие? — попита техният предводител, обръщайки се към капитана.
— Какво иска пък тоя? — осведоми се Търнърстик.
— Пита кои сме.
— Кажи му, Чарли! Но същевременно му кажи, че като нищо и той може да яде бой, ако не се държи учтиво!

Пингът повтори въпроса си с още по-силен глас. Отговорих му:
— Ей този човек е йенг-ки-ли, а самият аз съм тао-дзъ.
— Значи сте чужденци и варвари, а се осмелявате да влезете в Куанг-чой-фу!
— Внимавай какво говориш! В нашата страна думата «варварин» е голяма обида, която никой не прощава.
— Варвари сте, иначе не бихте предизвикали това сбиване.
— Ами тогава китайците са варвари, защото те го започнаха.
— Това е лъжа! Тези хора са добри и кротки. Не са ви направили нищо лошо.
След тези думи аз сложих ръце върху раменете му така, че той потрепери.
— Ако още веднъж ни обвиниш в лъжа, така ще ти нашаря гърба заради твоите «варвари», че ще придобие небесносин цвят.
Човекът отстъпи назад.
— Заплашваш ме, а? Знаеш ли какво значи това?
— Нищо! Какво искаш от нас?
— Ще ви арестувам и ще ви отведа при ча-юан.
— Не възразяваме, но само ако задържиш и тези хора.
— Те са невинни.
— Това ще реши ча-юан. Откъде знаеш кой е виновен и кой не е? Та ти все още никого не си разпитал и нямаш представа как се започна свадата.
— Това не е ваша работа! Платете си сметката и тръгвайте пред нас!
По жестикулациите на полицая, капитанът разбра за какво ставаше дума.
— Чарли, какъв е този човек?
— Войник и полицай.
— Навярно иска да ни арестува, а?
— Да, така е.
— Я се отдръпни настрани! Искам малко да му обработя шапката с юмруци, та дано акълът му се поразмърда.
— Така само ще си навредим. Вече проявихме непредпазливостта да нагазим във водата и сега щем не щем, ще трябва да плуваме по течението.
— Да не би това да е упрек?
— Не. Та нали тръгнах с теб като добре знаех, че и аз ще загазя. Но няма да допусна да си изпатя. Бъди така добър и спокойно се остави да те арестуват.
— Навярно нямам друг изход, щом това ти е желанието! — недоволно промърмори той.
— Колко струва нашият ча? — попитах кръчмаря.

— Общо прави един фън.
[176]

— Ето!
Дадох му десет фъна и после се обърнах към полицая:

— Готови сме да тръгваме, но настояваме да получим два паланкина,
[177]
защото няма да вървим пеша. Ето ти пари, за да ги платиш.

Пъхнах в ръката му един долар.
— Искаш ли да ти връщам някакво ресто? — попита ме той глуповато и нахално.
— Не.
— Ще имаш паланкините.
— Но пак настоявам да задържиш и тези хора. Те започнаха свадата.
— Щом те са я започнали, ще трябва да дойдат с нас.
— А също и кръчмарят като свидетел!
— И това твое желание ще бъде изпълнено.
Очевидно доларът беше доказал на полицая, че не сме варвари. Той изпрати един от хората си за паланкините. После ние се качихме в тях и потеглихме през насъбралата се тълпа, последвани от всичките посетители заедно с кръчмаря и охранявани от пингите.

Откараха ни в куанг-куан.
[178]

Това беше внушителна сграда, чиято лицева страна бе украсена с колони от дърво. В предния двор се мотаеха войници, облечени в съвършено същата униформа като нашите придружители. Там слязохме от паланкините и аз дадох на пинга още един долар. Лицето му просия и той ми каза:
— Вие не сте обикновени хора. Няма да ви затварям заедно с другите арестанти, а ще се погрижа да получите стаята за знатни личности.

Той ни предаде на един инг-па-дзунг
[179]
като му пошепна няколко думи, които изглежда представляваха някаква препоръка. Човекът ни поведе нагоре по едно стълбище и скоро се озовахме в стая, която бе обзаведена твърде приятно и уютно с хубави килими и плетени мебели.

— Чакайте тук! — нареди ни младшият офицер. Той ни остави, но скоро се върна с чай. Естествено, Търнърстик забеляза, че човекът се стараеше да получи ком-ча и му пъхна в ръката един долар.
Той го прибра, подсмихвайки се хитро, и ни утеши:
— Не се страхувайте! Вярно, ча-юан е човек с голяма власт, но той обича справедливостта и среброто. А вие сте много учтиви хора и сигурно ще спечелите този съдебен процес.
С тези думи той си тръгна.
Беше се изразил съвсем ясно, толкова ясно, че за нас не оставаше никакво съмнение как би следвало да се държим. Споделих тези мисли с капитана.
— Тъй значи, този съдия много обичал справедливостта и среброто, което ще рече справедливост чрез сребро! Този човек няма да получи от мен и половин пени. Ти ще му дадеш ли нещо?
— Няма да види и пукнат грош.
— Впрочем, той изобщо не може да ни съди, защото това е работа на нашия консулски съд.
— Естествено, ще се опитам да му го обясня.
В този момент при нас влезе пингът, който ни беше арестувал.
— Вие сте невинни. Разпитах другите и всичко разкрих. Ей сега ще докладвам случая на ча-юан.
През една странична врата той влезе в стаята, където, изглежда, се намираше съдията. Чухме два гласа да разговарят. След известно време пингът се върна и ни каза да влезем. Там заварихме един китаец, чиито безизразни и безхарактерни черти на лицето не будеха особено доверие. Поклонихме се. Той ни кимна снизходително и попита:
— Вие сте един йенг-ки-ли и един тао-дзъ. Кой е йенг-ки-ли?
— Ей този тук — отвърнах аз, посочвайки към капитана.
— Тогава ти си тао-дзъ, нали?
— Няма друга възможност.
— Ти говориш китайски, а той не, а?
— Така е.
— Това не ме учудва. Инг-ки-ли и йенг-ки-ли не си дават труд да научат някой чужд език. А тао-дзъ са разумни хора. Те учат много и не обичат да обиждат и натъжават другите люде. Аз ги обичам. Ти коя религия изповядваш?

— Аз съм киао-ю
[180]
и се кланям на Небесния Отец.

— Добре правиш. Значи сме братя, понеже аз съм та-дзъ,
[181]

а всички та-дзъ и китат
[182]
също си имат тиън-чъ!
[183]

— Да, Бог е създал човека добър, ала човекът станал непокорен.
— Същото го има и в нашето учение, понеже нашата религия е и ваша религия.

— Може би това не е съвсем така. Вярно, вашата религия казва: «Пън дзъ ту, син пън шан,»
[184]
ала тя не учи как човекът би могъл отново да си възвърне изгубената святост.

— Но тя изобщо не е в състояние да го каже, защото човекът никога не може да си възвърне предишното съвършенство.
— Тъкмо заради това твоята религия не е и моя, понеже моята казва, че човек пак може да стане благочестив, свят и блажен.

— Казва ли го? Е, ами тогава това е мнението на твоята религия, а само заради едно мнение не бива да се отхвърля една цяла религия. «Сан киао, и киао», навярно вече си чувал тези думи, а «пут тун киато тун ли»
[185]
е съвсем същото.

— Не мога да не ти възразя. Най-голямото нещастие за човека е било, че е загубил своята святост и своето съвършенство. Признаваш ли го?
— Да.
— Тогава най-голямото щастие за него би било пак да си ги възвърне. Нали?
— Така е.
— Но твоята религия му отрича това щастие, а моята му го дава. Е, коя от двете е за предпочитане?
— Искаш да кажеш, че твоята религия е по-добра от моята, така ли? Не си учтив, а досега си мислех, че тао-дзъ са много учтиви хора. Но нека не се караме заради това. Ти казваш, че твоята религия е по-добра от моята, а аз също казвам, че моята религия е по-добра от твоята. Значи сме единодушни в мнението си — всеки смята едно и също за собствената си религия. Я ми кажи по-добре с какво се занимаваш!

— Аз съм моа-съ.
[186]

— Моа-съ ли? И защо си дошъл в Тиън-сиа?
[187]

— Защото искам да опозная тази страна и нейните жители.
— А защо искаш да ги опознаеш?
— За да мога да напиша книга за Тиън-сиа.
— Тогава сигурно си някой богат човек.
— Напротив — беден съм: Но трябва да ти кажа, че в моята страна се плаща на писателите, докато при вас всички моа-съ пишат без възнаграждение.
— Тогава вие тао-дзъ сте много загадъчни хора. Ами какъв е този йенг-ки-ли?

— Той е йанг-шой-пи.
[188]

— Има ли кораб?

— Да. На котва е в пристанището на Хонконг.
— Защо е дошъл в Куанг-чой-фу?
— Защото е мой приятел и не искаше да ме остави да пътувам сам.
— Корабът му военен ли е?
— Не. Той е търговски плавателен съд.
— Това е цяло щастие за него, понеже в противен случай бях длъжен да се отнеса по-сурово към вас. От колко време сте в Куанг-чой-фу?
— Едва от днес.
— Защо сте навлезли във вътрешния град?
— Защото не ни се вярваше, че там ще срещнем толкова невъзпитани хора.
— Ще пишеш ли в твоята книга и за тях?
— Да.
— А също и че си бил при мен?
— Да.
— И как съм те приел, и как съм се отнесъл с тебе?
— Също.
— Ще го прочетат ли всички тао-дзъ?

— Не само те, а и йенг-ки-ли, инг-ки-ли, фампа,
[189]
о-ро,
[190]
пот-ту-ки, както и си-пан-си,
[191]
тъй като книгата ще бъде отпечатана и на тези езици.

Трябваше малко да пораздуя нещата, защото това можеше да ми бъде само от полза. (Очарователната скромност на Карл Май просто не ми остави възможност да не разваля текста с тая забележка. Възхищавам му се за пореден път. (Victor от безмонитор.ком))
— Я седнете тогава! Сами ще видите как раздавам правосъдие!
Настанихме се на един диван. Той позвъни с едно звънче и пингът се появи.
— Доведете онези мъже!
— Този тип говори наистина безобразен китайски — прошепна ми Търнърстик. — Не разбрах нито дума. Какво ще става с нас?
— Нищо. Дори ми се струва, че другите ще бъдат наказани.
— Как така?
— Ами казах му, че ще пиша книга за Китай и в нея ще спомена и за него.
— Много хитро, Чарли, много умно! Любопитен съм да видя какво ще стане.
Доведоха нашите противници. Лицето на съдията се промени напълно. Челото му се покри с дълбоки бръчки, а искрящите му очички гневно измерваха хората, които по китайски обичай коленичиха пред него.
— Какво? Дръзвате само да коленичите пред мен, а, песове такива? — прогърмя гласът му. — Веднага по корем, с чело, опряно в земята! Кой от вас е кръчмарят, при когото е извършено престъплението?

— Аз, сиао-ти!
[192]
— отвърна му човекът, без да вдигне глава.

— Тези чу
[193]
ли започнаха свадата?

— Не. Те се държаха съвсем кротко и мирно.

— И въпреки това сте ги били! Ако отидат при своя консул и потърсят възмездие, ще бъдете убити. Но те са милостиви хора и всичко предоставиха на мен. Всеки от вас ще отиде за три години на заточение, а през първите десет дни ще носите пранги.

— Но аз съм невинен, чин-куанг-фу!
[194]
— осмели се да възрази кръчмарят. — Аз, сиао-ти, предупредих тези хора и им забраних да бият двамата чу-куо-нган!
[195]

— Трябваше да го предотвратиш! Помоли тези и-чу,
[196]
може би ще ти опростят прангите.

Кръчмарят допълзя до нас по корем.

— Вие сте ти-та-шу,
[197]
а аз съм сиао-ти. Знаете, че съм невинен. Имайте милост!

Обърнах се към съдията:
— Мъдростта ти е голяма, а справедливостта ти блести като слънцето. Покажи ни сега и милосърдието си! Този човек действително е невинен и ние те молим да му опростиш наказанието!
— Някой китат би постъпил иначе — отговори той, — но аз съм та-дзъ и ще изпълня молбата ви. Стани, куче! Върви си у дома и възхвалявай както моята справедливост, така и милосърдието на тези н-чу! А ти — обърна се той към пинга, който беше останал в стаята, — отведи другите хора и ми запиши имената им!
Пълзейки по корем, китайците излязоха през вратата. Наказанието им бе много сурово, но от една страна, беше хубаво поне веднъж да се прояви по-голямо уважение към чужденците, а от друга, нямах кой знае какво доверие на мандарина. По-скоро бях убеден, че разиграваше една малка комедия и че щом си отидехме, щеше да пусне хората. Поради тези две причини се въздържах да се застъпя за тях.
— Доволни ли сте от мен? — попита ни той след това.
— Напълно! Затова ти благодарим и ще славим името ти навсякъде, където отидем.

— Тогава ще ми изпълните и желанието да не влизате пак в стария град. Шанг-ти
[198]
го е забранил за чужденците и неговите служители са длъжни да изпълняват волята му. Докога смятате да останете в Куанг-чой-фу?

— Може би само днес и утре.
— Гостувате на някой приятел или познат, така ли?

— Не. Ще отседнем в някоя и-фанг.
[199]

— Няма да го допусна. Елате, последвайте ме!
Той излезе от стаята и ни заведе към другата страна на къщата, където отвори две врати и каза:
— Това са стаи за моите приятели когато дойдат да ме посетят. Вие сте мои гости и ще останете при мен!
Това бе предложение, което твърде ни ласкаеше, но според китайските обичаи не биваше да го приемаме, а трябваше да го отклоним с всевъзможни възражения. Една писмена покана е винаги нещо сериозно, ала едно устно предложение в повечето случаи е само формална

учтивост и който без много-много да му мисли го приеме, извършва грубо нарушение на общоприетия добър тон в страната. Ако някой китаец постави пред вас чашка чай, то трябва да го приемете. Но ако ви каже:
«Остани при мен да пийнем по чашка ча!», тогава вие трябва да откажете, даже ако това ви струва продължителен спор с безброй фрази на учтивост. Просто така го изисква обичаят. А съгласите ли се, на висок глас той ще поръча чая, само че никой няма да ви го донесе. Ще чакате дълго и ако най-сетне изгубите търпение и помолите все пак да получите чай или да си тръгнете, ще ви отговори следното: «Какво мнение искаш да си съставя за теб? Аз проявих учтивостта да ти предложа чай, но ти не бе достатъчно учтив да ми откажеш. Да не би да си някой варварин или тунгузец, или пък руснак, удавил вече разсъдъка си във водка?».
Но в нашия случай, нищо не ни помогнаха всичките учтиви възражения. Най-накрая съдията бързо се върна в служебната си стая, припряно написа две покани и ни ги донесе.
— Ето, вземете ги и се убедете, че съм съвсем сериозен! Или наистина искате да ме обидите, а?
— Ако в крайна сметка ни заповядаш, ще трябва да се подчиним.
— Добре, тогава ви заповядвам! Влезте и не забравяйте, че сте господари в моя дом. Веднага ще ви изпратя един слуга, който ще изпълнява всичките ви желания.
Според китайските представи и двете стаи бяха обзаведени много изискано и очевидно бяха предназначени само за знатни гости.
— Тук ми харесва, Чарли! — обади се Търнърстик. — Все пак е добре в компанията на един драскач на книги да тръгнеш да опознаваш други страни и хора, защото драскачите на книги се оказват извънредно опасни хора. Не мога да си представя нищо по-неприятно от това да те орезилят във вестници или в книги. Ето защо хората трябва да са извънредно любезни към вас, писателите, и затова този мандарин ни посрещна така, сякаш сме от най-знатните величия в Небесната империя. А ти спомена ли му какъв съм аз?
— Да, но все още не знае как се казваме. От прекалена учтивост изобщо не ни попита за имената.
— С какво наказа онези типове?
— С десет дена носене на пранги и три години заточение.
— Гръм и мълния, сурово наказание!
— Да, така е, ако го мисли сериозно. Много тежко е десет дни да си окован, ала изгнанието тук не е чак толкова страшно, както може би си мислиш. В Китай не съществува наказанието затвор. Вместо него има изселване в някоя от вътрешните провинции. Всеки изгнаник има право да вземе със себе си и своето семейство.
— Сериозно го Мисли, Чарли, я погледни долу на двора!
Прозорците на стаята бяха обърнати към вътрешния двор и там вече стояха осъдените. На врата на всеки един от тях бяха сложили пранги, направени от изключително тежкото дърво «аги-ла», които тегнеха върху раменете на осъдените, чиито глави стърчаха от дупка в средата им. Те много напомняха волски яреми.
В този момент при нас се появи един слуга, който се постави на наше разположение и ни донесе изкусно изработени фенери, за да освети стаята, тъй като вече бе започнало да се здрачава. После ни заведе в банята да се изкъпем и ни предостави леко и удобно китайско облекло, което ние с удоволствие използвахме.
След това, за да не скучаем, ни заведоха в библиотеката на съдията. Тя беше много богата. Докато аз се занимавах с книгите и ръкописите, Търнърстик обръщаше повече внимание на многобройните гравюри върху дърво. Всички те имаха особеността, че им липсваше всяка перспектива. На един пейзаж бе изобразен на заден план някакъв мъж, изкачващ планина, ала той имаше същата големина като момчето на преден план, което ловеше риба.
След известно време получихме покана за вечеря и се отправихме към трапезарията. Нашият домакин се появи сам. Или искаше несмущавано да се радва на компанията ни, или пък се боеше да не би да се разчуе, че е почел с гостоприемството си двама варвари. Поднесоха ни шестнайсет блюда, които ми се иска специално да изброя заради тяхната странност и неповторимост.

За аперитив ни поднесоха превъзходен чай и паничка чудесно бадемово мляко, което китайците изобщо много обичат. После дойде първото блюдо — пилешки шийки фрикасе. След това ни сервираха пълнени морски раци, които, изглежда, моят доблестен приятел Търнърстик страшно много хареса. Последваха ги шунка, стриди и туршия. След това ни поднесоха печена патица и осолена свинска кожа с гъби, както и варени морски водорасли от Ванг-хиен. После хапнахме супа от лястовичи гнезда, подправена с яйце и шунка, а след тях мешано от перки на акула и петлюви гребени. Последваха ги патешки езици с бамбукови филизи и шунка. Ето че на масата се появи чудесен пастет от овнешко месо, както и млади водни охлюви от езерото Пойанг. След това ни сервираха пушено свинско, печено в нектар, последвано от шпекована патица във великолепен сос. Прекрасни бяха и макароните от Пекин, приготвени с бутчета от катеричка, а също и рулото от фазан. После дойде и редът на пудинг от грис с малинов сироп и хунг-са.
[200]
Последва овнешко печено в сладък сос с японски кюфтенца «саго». И накрая хапнахме чига с ориз, пъпеш, ферментирал джинджифил и кисели краставички от Манджурия.

Освен вече споменатия чай и бадемовото мляко, за пиене получихме още сам-шоу,
[201]
пак пресен чай, подсладена вода, а съвсем накрая и шампанско, което, макар да не беше истинско, бе твърде приятно за пиене.

Всичко това, наистина, бе такава вечеря, каквато не бяхме очаквали. Тя спечели пълното одобрение и на моя капитан Търнърстик, но разбира се, само с изключение на водните охлюви, които нашият домакин бе принуден да изяде сам.
Фрик беше особено доволен от домакина ни затова, защото китаецът прояви достатъчно такт и съобразителност да нареди да поставят на масата редом с китайските пръчици за хранене също и ножове, вилици и лъжици.
— Не е ли прекрасен човек този съдия? — попита ме той. — Отлично опознавам тук страната и хората. Имам само една-#единствена забележка, а именно че страшно са занемарили езика си. Говорят китайския така, както индианецът говори английски — нищо не им се разбира.
— Но аз как ги разбирам?
— Е, да, за мен това е цяла загадка.
При поднасянето на всяко блюдо ча-юан ми обясняваше от какво и как е приготвено и ме питаше дали ни е вкусно. Обясних му как се приготвят същите ястия в нашата родина и изобщо установих, че той беше един добре осведомен и любознателен човек. Накара ме да му разкажа за моите пътешествия. В географията и етнологията той бе по-начетен, отколкото обикновено се предполага за китайците. Накрая ми призна:

— Ти си видял и преживял толкова много, колкото не е описано във всичките наши кинг н шу,
[202]
но в Шин-тан
[203]
няма да се сблъскаш с нито едно подобно приключение. Тази страна и народът й са твърде трезви за такива неща.

— И въпреки това вече преживях едно приключение.
— Ще ми го разкажеш ли?
— Казваш, че тази страна била твърде трезва за приключения. Но помисли само за лунг-ийн и сам ще признаеш, че и тук има достатъчно възможности за изненадващи преживявания.
— Лунг-ийн ли? Ти вече натъкна ли се на някой от тези хора?
При този въпрос на лицето му се появи особен, бих казал дебнещ израз.
— Ами да.

— Кога?
— Вчера.
— И къде?
— По реката.
— Как стана това?
— Плениха ме заедно с моя приятел и ни отведоха в един куанг-ти-миао.
— И после ви пуснаха на свобода?
— Не беше доброволно. Принудихме ги.
— Невъзможно.
— Възможно е, защото нали ни виждаш пред себе си!
— Това е нещо съвсем необикновено! Никога досега лунг-ийн не са пускали пленниците си без откуп.
— Даже им отмъкнах една пленена холандка, която намерих в куанг-ти-миао.
— Какъв беше броят им?
— Около Трийсетина.
— Тогава си успял да ги принудиш не чрез груба сила, ами си си послужил с някакво друго средство. Все повече събуждаш моя интерес и моето съчувствие. Ще имаш ли добрината да ми кажеш името си?
— Тук ме наричат Куанг-си-та-съ. Той скочи на крака.
— Куанг-си-та-съ! Известна ли ти е една студия със заглавие «Ниан-иан-куи-дзъ»?
Бях слисан. Той знаеше моята разработка «История на дяволите на западните морета».
— Да.
— А «Пън-дзао-и-ийн»?
— Да.
— М «Сио-тиан-ти»?
— Да.
— Ти ли си написал всички тези трудове?
— Аз.
— Сега знам много добре как си успял да избягаш от лунг-ийн. Знакът, който ти е дал Конг-ни, те е спасил от плен.
Слисването ми нарасна още повече. Попитах го:
— Познаваш ли Конг-ни?

— Познавам го. Ти си му спасил живота и той ми разказа всичко. Посети ме веднага при завръщането си в Куанг-чой-фу. Даде ми и да прочета твоите студии. Трябваше да ги прегледам, защото съм един от онези као-пан-съ,
[204]
които имат задължението да проверяват и оценяват подобни трудове.

— А моите работи прегледани ли са вече?
— Да, от мен и от още един човек.
— Какъв ще е резултатът?
На лицето му се появи лека усмивка.

— Съвсем същият, който ти е предрекъл и Конг-ни. Неговият баща има голяма власт в империята, макар че получи позволение от императора да се оттегли на заслужена почивка. В нашата провинция той е най-върховният сред изпитващите и може да раздава въпросната степен без предварително допитване до ли-пу. От твоите разработки сигурно ще разбере, че ти си голям учен и ще те направи дзин-шъ,
[205]
стига само да му се подчиняваш.

— Да му се подчинявам ли? В какъв смисъл?

— Той сам ще ти каже. После ще изпрати трудовете ти на ли-пу само колкото да ги погледнат, след което ще бъдат депозирани във вън-чанг-кун.

[206]
Ти си чужденец, но изцяло от теб зависи дали ще станеш та-куънг-фу.
[207]
После ще получиш голяма власт и няма да е необходимо да се връщаш в твоята страна, където ще си принуден да пишеш книги, за да не гладуваш.

Не бях очаквал подобен обрат в разговора ни. Бях написал въпросните разработки само от любов към приключенията. И през ум не ми беше минавало да вярвам в някакъв успех, а ето, че този ча-юан, който беше високопоставен и влиятелен човек и спадаше към съсловието на мандарините със синьо копче, изведнъж ми съобщаваше, че действително мога да получа научна степен. В случая сигурно бяха намесени и някакви особени обстоятелства, още повече, че цялата работа се придвижваше с необичайна за китайските порядки бързина. Любопитен бях да разбера в кои неща трябваше да се подчинявам на бащата на Конг-ни. Предполагах, че той беше някакъв роднина на съдията. Затова попитах:
— Конг-ни не е ли вече при теб?
— Не е. Отиде при баща си Минг-дзу.
— Ти познаваш и него, така ли?
— Да. Той ми е брат и ако се подчиняваш на волята му, ще станеш негов син.
— Къде живее той?
— В Ли-тинг. Конг-ни не ти ли каза?
— Не.
Значи бащата на Конг-ни живееше също в Ли-тинг, където пребиваваше и върховният главатар на Драконите Кианг-лу! Това ме накара да се замисля. Стигнах до извода, че между двамата не може да няма някаква връзка и се опитах да узная нещичко, като зададох следния въпрос:
— Позволено ли е на един китайски фу, на един граф, който е бил фу-юън, да осинови някакъв си чужденец, християнин?
— Всичко, което може да се направи, е позволено.
Това беше твърде странен принцип.
— Ами тогава може би е разрешено и, на един лунг-ийн да е речен пират, а?
— Те сами си дават това разрешение.
— Но законите, справедливостта?
— Те ще ги накажат, ако не са достатъчно умни да вземат необходимите предпазни мерки.
— Ти си съдия, представител на закона, който ти повелява да ликвидираш всички лунг-ийн.
— Тъй и ще направя, стига законът да го поиска от мен. Но досега никой не е дошъл да ми заповяда подобно нещо.
— Тогава аз ще ти дам такава възможност.
— Ти ли?
— Да. Нощес в полунощ във Ван-хо-тиън се събират много Дракони и ще обсъждат мерките, които са необходими, за да заловят и убият мен и моя приятел. Там ще имаш най-добрата възможност да ги задържиш и накажеш.
Той се усмихна особено и кимна с глава.
— Ще го направя. Ще ги изненадам, понеже ти го искаш. Значи на вас са хвърлили око, така ли?
— Да.
— Предводителят им не е ли един грамаден мъж, един джиахур?
— Наистина — отвърнах учудено. — Познаваш ли го?
— Аз съм съдия и мой дълг е да познавам всички хора, които все някой път ще ми паднат да ги съдя. Съдиите в твоята страна не са ли дотам умни?
— О, умни са! Те си познават хората също тъй добре, но не чакат докато някой се оплаче, а действат по собствена подбуда, когато се касае да се предотврати някое престъпление.
— В такъв случай щом им остава време за такива неща, те сигурно си имат много малко работа. Съдията би трябвало да чака, докато му доведат престъпника. Но аз ще потърся джиахура във Ван-хо-тиън само защото ти така искаш.
— Може ли да те придружа?

— Не. Моята служба ми забранява да вземам със себе си чужденци и освен това ти си мой гост, когото нямам право да излагам на опасност. Ще се погрижа, щото лунг-ийн да не се държат повече враждебно към теб.
— Разполагаш ли с необходимата власт?
— Да. Колко време можете да отсъствате от вашия кораб?
— Колкото си искаме. Само ми се ще да бъда там, когато Конг-ни се върне.
— Това не е необходимо, защото още утре сутринта ще отидете при Конг-ни.
— Къде е той?
— В Ли-тинг. Ще ви предоставя паланкини и охрана. Или предпочитате да пътувате с мандаринска джонка, а?
— Предпочитаме сами да определяме какво ще правим и накъде ще пътуваме.
— Имате пълна свобода на действие. Но сигурно ще признаете, че ви мисля доброто. Искате да опознаете Китай, а това може да стане най-добре, ако правите, каквото ви предложа. Ти не си взел облеклото, което ти е било подарено. Ще ви дам китайски дрехи и мандарински шапки, тъй че навсякъде ще ви посрещат с уважение.
— Имаш ли право да ни даваш отличителните знаци на мандарините?
— Сам си го разрешавам. Впрочем, ти говориш китайски, тъй че няма да се издадеш.
Това предложение звучеше примамливо. Ето защо, макар че в мен се породиха куп съмнения и колебания, аз го приех, но не и без предварително да го обсъдя с капитана.
— Кептън, искаш ли да станеш мандарин?
— Защо не, щом ще ни достави удоволствие и няма да ни изложи на кой знае колко голяма опасност!
— Нашият домакин иска да ни даде китайски дрехи и да ни изпрати при Конг-ни. Той се намира при баща си, който е нещо като граф.
— Добре! С теб съм, стига само тази разходка да не ни отнеме много време. Щом човекът е граф, можем да се надяваме, че днешното меню пак ще се повтори!
И така, след като се разбрахме, аз съобщих на ча-юан нашето решение.
— Добре постъпвате и аз ще се погрижа за вас така, сякаш сте мои родни братя.
Той се изправи на крака. Благодарих му за гостоприемството, а също и капитанът не можа да се сдържи да не направи опит да изрази благодарността си:
— Съдиянг, приятелюнг и домакининг! Трябва да ти кажанг, че никоганг яденетонг не ми е билонг толкоз вкуснинг. Ако някой пътинг дойдешунг на моетонг корабинг, ще положанг всички усилиянг да ти докажунг моятанг благодарностинг.
Съдията се усмихна и му кимна дружелюбно за тези думи, чиито смисъл горе-долу отгатна, а после се оттегли. След това слугата ни донесе тютюн, лули, пури и цигари, и тъй като все още не беше станало много късно, решихме на спокойствие да попушим.
Не бяха изминали и десетина минути, когато ни известиха, че някакъв човек искал да ни види. Беше собственикът на магазина за дрехи. След като запомни нашите мерки, само след четвърт час той ни донесе два костюма, към които малко по-късно слугата прибави плитки, ветрила и две мандарински шапки. Едната от тях имаше позлатено копче, а копчето на другата беше кристално. Първата беше за капитана, а втората — за мен. Щях да минавам за мандарин пети ранг, а Търнърстик — за мандарин девети ранг.
— Ще ги пробваме ли, Чарли? — попита ме капитанът.
— Имаме време.
— Well! Давай!
Облякохме дрехите и взаимно си поставихме дългите плитки на главите. Когато се изправих пред огледалото в тези мои одежди, не можах да се сдържа и избухнах в смях. Същото се случи и с капитана.
— Чарли, я ми кажи най-откровено, и аз ли имам същия авантюристичен вид като теб?
— Естествено! Приличаш ми на някой палячо от куклення театър, облякъл се в китайски дрехи.
— Съвсем същото може да се каже и за теб. Но на тези одежди никак не подхождат брадите ни.
— Ето тук разполагаме с всичко необходимо, струва ми се, че има и специална помада за бради и мустаци. Все ще съумеем да се справим.

— Ами какво ще стане с нашите дрехи? Все пак тази смяна на облеклото няма да ми е кой знае колко приятна за по-дълго време.
— Ще ги предадем на ча-юан, за да ги изпрати в Хонконг.
— Съгласен, това е най-доброто. А сега нека поспим, за да се приготвим утре съвсем навреме!
Легнахме си и както през първата нощ, прекарана в Хонконг, така и тук сънят ми бе изпълнен с какви ли не причудливи видения. Цяла банда лунг-ийн, превърнати в крокодили с мандарински шапки на главите, разтваряха широко своята паст, за да ме разкъсат. На краката си Конг-ни имаше конски копита, на главата си — рога, а също и опашка. Той протягаше към мен сатанинските си нокти. Кианг-лу се беше преобразил в огромна акула с крила на дракон. Той се втурна към мен и ме погълна. Докато се плъзгах през гърлото му, аз забелязах как нашият домакин радостно потриваше ръце, а до него стоеше госпожица Хание Келдер, която силно ми извика: «Не бойте се, господине, акулата няма да успее да ви глътне!».

Седма глава
При един китайски големец

Когато се събудих, беше все още ранно утро и от съседната стая се разнасяше гръмкото хъркане на капитана. От прозореца си забелязах, че двата паланкина са вече на двора. Събудих капитана и ние облякохме мандаринските си одежди.
Тъй като отворихме прозорците, хората разбраха, че сме се събудили и слугата се появи, за да ни извика за закуска, на която искаше да присъства и ча-юан. Той ни очакваше вече. Каза ни, че дрехите ни стоят много хубаво и ми връчи едно препоръчително писмо, което трябваше да предам на неговия брат фи-минг-дзу.
До Ли-тинг имахме един ден път с паланкините. За посрещане на възникналите разноски съдията ми даде две сребърни кюлчета.
После се сбогувахме. Търнърстик също стисна ръката на ча-юан и му каза:
— Скъпонг приятелюнг! Изглежданг ти си свестенг и добъринг типонг. За всичконг, каквото сме изялинг и изпилинг, ти благодаримонг! На връщаненг пак ще наминемонг. Сбогомънг, старинг приятелюнг!
Той ни придружи до двора. Аз полагах усилия да нося ветрилото и чадъра с възможно по-голямо достойнство, ала Търнърстик нарами своя чадър просто като карабина, а ветрилото понесе в свития си юмрук така, сякаш влачеше тежък железен боздуган.
Свитата ни се състоеше от над трийсет души, които още при появяването ни се хвърлиха по очи на земята. Отново си взехме съвсем накратко сбогом със съдията и се качихме в паланкините. После поехме в бърз тръс, на който са свикнали носачите.
Най-отпред подтичваха четирима бързоходци, въоръжени с бамбукови пръчки, които имаха задачата с енергични удари да обясняват на всеки срещнат, че трябва да спре, да се отдръпне и най-смирено да поздрави, тъй като му се отрежда незаслужената милост и чест да види два паланкина, в които се намират знатни куанг-фу. Четиримата бяха следвани от осем войника, въоръжени с пушки с фитили, които навярно не бяха стреляли поне двайсет лета и зими. Отпред на гърдите си те носеха изображение на дракон, а на гърба — надписа «пинг». След тях идваха четирима свободни носачи. Те щяха да се сменят с другите. После се нареждаха двата паланкина, а подир тях пъшкаше човекът, който отговаряше за нашето пътуване. По петите му вървяха други четирима свободни носачи, тъй като всеки паланкин се носи от четирима Души. Зад тях следваха още осем войници, но те бяха въоръжени с копия, стрели и лъкове. Най-накрая шествието ни завършваше с проточила се надалеч «опашка» от улични хлапета, които крещяха с все сила, като непрекъснато повтаряха думите «дзиън» и «ком-ча». От време на време някой от бързоходците поизоставаше, за да изрисува по гърбовете им с пръчката си някой по-як дзиън или пък да ги дари с плющящ ком-ча. Ала единственият резултат от това бе само утрояването на крясъците им. И ако

понякога някой от малките обесници изостанеше, то мястото му веднага се заемаше от други двама.
Едва когато след около час и половина оставихме града и предградията му зад гърба си, опашката на кометата постепенно се разтури и изчезна, а ние започнахме да дишаме по-спокойно.
Носачите на паланкини са най-популярните и най-живописни хора в цялата Небесна империя. Те са способни да издържат кажи-речи на нечовешко напрежение. Непрекъснато тичат към целта си, без да намаляват своята бързина. Пъшкат под товара си, целите се обливат в пот, но изглежда никога не се изморяват. Все едно им е дали пътят е хубав или лош, дали се изкачва или се спуска и дали води през нагорещени пясъци или пък през широки потоци. И за всичко това те получават по един тзиен на всяка миля, което ще рече малко повече от три пфенига за един час път. Обикновено са облечени в много къси панталони и също тъй къса риза. На бос крак те носят сандали от оризова слама.
Никак не бях възхитен от пътуването ми в паланкина. Лежах в него като в ковчег. Къде-къде предпочитах под мен да има някой добър кон, ала в Китай и особено в южните му провинции конете са голяма рядкост.

Спряхме едва по пладне. Бяхме се озовали в някакво село, чийто сиан-йо
[208]
ни отвори куанг-куан
[209]
и го накарахме да ни донесе всичко, от което се нуждаехме. След един посредствен обяд ние останахме още известно време, за да си отпочинем.

— Чарли, я ми кажи, харесва ли ти пътуването в един такъв паланкин? — попита ме Търнърстик.
— Не особено.
— А на мен пък още по-малко. Носилките са застлани с най-финитe и скъпи платове, но в тях се пътува направо мизерно. Хвала на моя кораб!
— Хвала на моя кон.
— Ами! Как ли не! Кон, от който се смъкваш на земята двайсет пъти на всеки десет крачки! Та това е къде-къде по-лошо от паланкина! А дали и тук, по Пе-кианг, се срещат Дракони?
— Естествено. Нали ти казах вече, че върховният Дракон живее в Ли-тинг, точно там, където отиваме.
— Well, тогава ще поогледаме малко този тип!
— Там ще дойде и джиахурът, който се забави в Кантон само заради нас.
— И него ще поогледаме, но няма само да го гледаме, ами ще направим с него и нещо друго. Та нали сме скрили револверите си в тези безкрайно широки ръкави…, но, Чарли, я ми кажи защо ни натрапиха тези чадъри и ветрила?
— Ветрилото е, за да се разхлаждаш с него, когато ти стане много горещо, а чадърът е универсално средство: той те пази от дъжд и слънце, служи ти като бастун, а има и похвалното предназначение да раздаваш с него по някой и друг хубав удар.
— От всичките му начини на приложение най ми харесва последният. Но за какво ми е ветрилото? Ако се изпотя, просто ще разкопчея тази пижама, ще сваля плитката и шапката от главата си и хубаво ще си почина. А ако завали…, ама че глупаво изобретение е чадърът! Та нали е все едно дали ще се измокри дрехата или чадърът! Едното от двете трябва да се примири с тази участ. И без друго после пак ще изсъхне. Нима водата може някога да проникне по-надълбоко от кожата?
— Не, кептън, но и това е достатъчно дълбоко! Въпреки всичко, ако искаш да минеш за мандарин, ще трябва да свикнеш с ветрилото и чадъра.
— Well, но тогава не се обръщай към мен с «кептън», а ме наричай мастър мандаринунг Търнърстикинг!
— Не става, защото думата мандарин не съществува в китайския език. Вместо мандарин китаецът казва куанг-фу. Затова би трябвало да те наричам куанг-фу Търнингстиккинг.
— Ами аз как да те наричам?
— Конг-ни ме кръсти Куанг-си-та-съ. Следователно аз съм куанг-фу Куанг-си-та-съ.

— Два пъти куанг… хм, малко е трудно. Я ми напиши това име на къс хартия! Докато ме носят в паланкина ще го науча наизуст.
С удоволствие направих каквото искаше, защото предварително знаех, че усилията му щяха да останат напразни. После платих на кмета и дадох заповед за тръгване.
Шествието отново потегли в същия ред, като непрекъснато вървяхме все нагоре по брега на Пе-кианг срещу течението й. Следобед спряхме за кратка почивка, колкото да изпием по чашка чай и тъкмо когато слънцето залезе, ние видяхме как пред нас изплува Ли-тинг.
Това беше едно малко градче, чиито къщи обаче бяха доста разпръснати, понеже повечето от тях бяха заобиколени от градини, където забелязах множество по-големи или по-малки езера. В тях се развъждат златни рибки, с които Ли-тинг върти добре развита търговия.
Пред самото селище видях внушителна постройка, която си личеше, че е лятна резиденция на някой китайски големец. А пък зад града се издигаше нещо подобно на замък, състоящ се от няколко сгради, заобиколени от високи и яки зидове. По-нататък в дъното на пейзажа забелязах голи насечени скали, чиито зъбери бяха позлатени от залязващото слънце. В околностите на градчето имаше само оризища, захарна тръстика и бамбук. Нищо друго. Изобщо еднообразен ландшафт. Но царящото оживление по реката представляваше приятна и притегателна гледка за окото.
Нашето шествие се понесе в тръс през града към подобните на замък сгради, пред чиято порта най-сетне спряхме. Тя се отвори незабавно и навън излезе някакъв стар китаец, който при вида на двете носилки учудено плесна с ръце и възкликна:

— Нашият ча-юан! Елате бързо насам, мъже! Помогнете на чин-чу
[210]
да слезе!

Търнърстик веднага отвори сам своя паланкин, стъпи на земята и носейки под ръка чадъра си като копие по време на рицарски турнир, премина през портата и влезе в двора. Но аз останах спокойно да чакам в носилката дори и след като организаторът на пътуването ни отдръпна встрани завесите й. Аз бях мандарин с кристално копче и исках да бъда посрещнат, както му се полагаше на моето съсловие и на моя сан.
Изглежда старият познаваше паланкините. Беше ни взел за съдията, за брата на своя господар. Докато плащах на отговорника дължимата сума за всички участници в това пътуване, прибавяйки за всеки по един ком-ча, дочух откъм двора мощния глас на капитана:

— Гръм и мълния, та това е самият Конг-ни, дето го измъкнахмонг измежду дивитенг козинг! Welcome,
[211]
старинг приятелюнг!

— Капитане, ти тук? Къде е твоят приятел и как попадна в Ли-тинг?
— Ама този Чарли или по-скоро Кунг-фукунг-ху-кунг-лу наистина все още си седи вътре в каретата, като че ли някой го е накарал да мъти яйца!
Незабавно Конг-ни се озова при мен и ме поздрави с нескрита радост. Видимо беше изненадан от преобразяването на нашата външност, ала нищо не ни попита, а ни поведе към сградата и после нагоре по широки стъпала на най-горното, от които ни очакваше един човек. Той приличаше на съдията така, както само братя могат да си приличат и явно беше бащата на Конг-ни.
— Куанг-си-та-съ! — подвикна му неговият син. По лицето на бащата се изписа изненада. Но той изобщо не ми позволи да направя обичайния дълбок поклон, а ме поздрави с добре дошъл по такъв начин, сякаш бяхме стари познати. След това ни заведе в голяма стая, където ме огледа по-подробно и отново ме поздрави с думите:
— Бъди ми добре дошъл, спасителю на моя син! Моят дом е и твой дом. Само заповядай и всички ще ти се подчинят!

Извадих писмото от неговия брат и му го предадох. Докато ние насядахме, за да го почакаме, той го прочете, а после ни направи знак да го последваме. Влязохме в един коридор.
— Ще си разделите тези помещения. Стаите вдясно са твои, а онези отляво ще са на твоя приятел. Влезте и почакайте! Ще получите всичко, от което се нуждаете, а после ми разрешете да поговоря с вас!

Пред мен се разкри цяла редица от разкошно обзаведени стаи и едва бях успял да се огледам в тях, когато се появи един слуга и ми донесе чисто бельо и горни дрехи. Преоблякох се и погледнах през прозореца към градината под него, която действително беше великолепна и ме посрещна със своите смайващи благоухания. Скоро се появи и друг слуга с изящна лампа от рогово вещество, в която гореше прекрасно сианг-ю [212]
.

— Ще бъдеш ли така добър да дойдеш при господаря? — най-учтиво ме попита слугата.
— Да. Къде е той?
— Ще те приеме в същата онази стая, където ти беше преди малко.
Излязох в коридора. Там горяха няколко лампи от същия вид и с красивата си мека светлина озаряваха какви ли не причудливи предмети на резбарското изкуство. В голямата стая ме очакваше фи заедно със своя син. Трапезата беше вече покрита с ястия, които по нищо не отстъпваха на вечерята от миналия ден.
Търнърстик се появи веднага след мен. За малко щях да избухна в смях. Дългата плитка висеше отстрани на главата му, а под ръката си беше притиснал чадъра. Беше разперил ветрилото и докато се покланяше, го размаха с такава сила, сякаш искаше да убие с него някой бик.
Двамата китайци останаха напълно сериозни. Насочихме се към трапезата. Търнърстик направи доволна физиономия и подпря чадъра си в ъгъла.

— Дзинг! [213]
— простичко ни помоли нашият домакин и ние заехме местата си.

Капитанът запретна необичайно широките ръкави и посегна към сладкишите, поднесени му от Конг-ни. Китайците се хранят по обратния ред на ястията, с който сме свикнали ние. Започват с десерта и най-често свършват със супата. Понякога този порядък се нарушава само за да се угоди на някой европеец. Виното не се пие изстудено от стъклени чаши, а топло от тумбести порцеланови чаши без столчета. В почивките между отделните блюда хората стават, изпушват по една лула или се развличат по някакъв друг начин. Жените никога не присъстват. Най-много да надничат през вратата на някоя съседна стая, която представлява решетка от бамбукови пръчки.

Като се изключат неизбежните любезности, китайците се хранят мълчаливо. Ние имахме толкова неща да разкажем и толкова да попитаме, че като нищо можеше да се завърже оживен разговор. Ала най-сетне домакинът допря пръчиците за хранене до челото си и после ги остави върху чашката си в знак, че вечерята е приключила и Конг-ни посегна под масата, за да измъкне една скрита бутилка истинско «тинтио». [214]
Слугата ни донесе чаши и едва тогава лека-полека езиците започнаха да се развързват.

— Чарли, как можеш да вършиш подобни грешки! — укори ме Търнърстик.
— Какви грешки?
— Забравил си чадъра си!
— Ами да не би другите двама да са взели своите чадъри?
— Не са, но като домакини могат да си го позволят. А ние, гостите, сме длъжни да се появим като истински китайци. Това е непростим пропуск.

— Твоята грешка е не по-малка.
— Каква е тя?
— Пак ме наричаш Чарли.
— Well, имаш право, мастър Канг-фу-кинг-ву-кунг-ту! Няма да се повтори.
От учтивост до този момент нашите домакини бяха избягвали да ни разпитват за преживелиците ни. Но ето че Конг-ни поде следния разговор:
— Както ни пише ча-юан, моят талисман ви е бил от полза, а?
— Така е.
— Може ли да узнаем какво стана?
Най-подробно му разказах всичко, което ни се беше случило. Двамата ме изслушаха,, без да ме прекъсват.
— И така, ти предполагаш, че Кианг-лу се намира тук в Ли-тинг?
— След всичко, което чух — да!
— Тогава ще трябва да направиш донесение в полицията.
— Нямам такова намерение. Не съм служител на сиу-по в Пекин.
— Говориш мъдро, защото лесно може да стане така, че едно подобно донесение да ти струва живота. Колко време смяташ да прекараш в Китай?
— Колкото ми харесва.
— Тук сигурно ще ти хареса — обади се фи. — Твоите разработки ти отварят пътя за Небесната империя. Да, тук ще ти хареса толкова много, че никога няма да пожелаеш да си заминеш обратно.
— Кога ще бъдат оценени моите научни трудове?
Той се усмихна.
— Когато аз поискам. Зависи единствено от теб и ако пожелаеш, можеш да имаш резултата още утре сутринта.
— Тогава те моля така да стане.
— Желанието ти ще бъде изпълнено. Но я виж колко прекрасна е тази вечер! Имам навик да прекарвам този час в градината. Ще дойдете ли с мен?
— С удоволствие.
Ние станахме и когато съобщих на капитана какви намерения имаме, той взе чадъра си. Всъщност това не беше градина, а чудесно подреден и поддържан парк, през който тръгнахме да се разхождаме. Конг-ни «обсеби» Търнърстик и двамата изостанаха, фи обаче закрачи заедно с мен напред, докато най-сетне стигнахме до една изкуствена скала и там седнахме. Той ме накара да му разкажа нещо повече за Германия, за моите близки, за преживяванията си. Накрая ми зададе един въпрос, който бе съвсем неочакван за мен:
— Значи в родината си нямаш жена?
— Нямам.
— И не познаваш жена, която да обичаш?
— Не.
— А успя ли да обикнеш Конг-ни?
— Да.
— Той ти каза, че желае да му станеш брат, нали?
— Да.
— Искаш ли да бъдеш мой син?
— Само по име или действително?
— Действително, с всички права и… задължения.
— Какви причини имаш за това предложение?
— Те не са толкова неразбираеми. Конг-ни те обича, иска да прояви благодарност към човека, който му е спасил живота и аз съм съгласен с него. Официално ще те осиновя.
— Имаш ли това право?
— Ти да не мислиш, че за един фи или фу-юън съществува нещо невъзможно, щом той го е пожелал?
— Аз си имам родители.
— Ти ще си останеш техен син. Решавай, защото ми харесваш!

— Един варварин, който няма нито ранг, нито някаква научна степен, не може току-така да каже «да». Първо ти вземи решение относно моите разработки, а после аз ще реша какво да кажа за предложението ти.
— Ти имаш гордост и това ми харесва. Още утре ще разбереш как ще постъпя. Къде си изучил нашия език?
— Научих се да чета и да пиша в моята родина, но да говоря се научих в страната на йенг-ки-ли, където живеят много китайски кули, с които общувах.
— Приятел ли си на книгите?
— Да, и то голям.
— Тогава нека ти покажа моята библиотека!
Върнахме се обратно през градината. Дори на лунната светлина се забелязваше колко е красива и какви големи грижи се полагаха за нея. Подхвърлих няколко думи на фи в тази насока. Той ми отговори:
— Ако я разгледаш на дневна светлина, ще видиш, че няма друга като нея. Чувал ли си вече за Съ-ма-куанг?
— Да. Той е бил министър и историограф. Бил невероятно богат човек.
— А чел ли си трудовете му?
— Не.
— Аз ги имам и ще ти ги дам да прочетеш неговото описание на градината, която наредил да му направят, за да може в нея да си почива след изпълнението на служебните си задължения. Аз създадох моята градина съвършено точно по неговия прекрасен образец.
Когато влязохме в жилището му, той ме заведе в една голяма зала, осветена от множество фенери и лампи. Там се съхраняваха хиляди книги и ръкописи. Той свали един том и ми го подаде.
— Ето, това е книгата на Съ-ма-куанг. Ти сигурно с удоволствие ще прочетеш описанията му, за да можеш да разбереш всичко за моята градина. Остани тук колкото искаш и ми разреши да си тръгна, понеже имам още доста да пиша.
Той се отдалечи.
Седнах до една лампа и отворих книгата. Скоро намерих споменатото от фи място. То събуди най-живото ми съчувствие първо, заради топлия тон, с който бе написано, и второ, заради интересната представа, която даваше за един китайски държавен мъж, а тя имаше много малко общо с обичайния образ на китаеца, съществуващ в съзнанието ни. Близо до мен се намираше маса с оризова хартия, туш и четчици. Взех от хартията, извадих молива си и преведох въпросния текст за спомен от пребиваването ми при един китайски граф. Той гласеше:
«Нека други хора си строят палати, където се затварят с грижите си или робуват на своята суетност. А аз си създадох свое кътче за усамотение, за да прекарвам приятно свободното си време и да събирам своите приятели около себе си.
За целта ми бяха нужни не повече от около седемдесет декара земя.
В средата е разположена голяма зала, където се съхраняват пет хиляди книги, за да мога да разговарям с човешката мъдрост и да общувам с древните учени. Заобиколена от вода, на юг е разположена друга по-малка зала, около която бълбука поток, спускащ се от западните хълмове. Той образува дълбок воден басейн, откъдето водят началото си пет други поточета, в чиито води плавно се носят безброй лебеди.
На брега на първия поток, образуващ пенливи водопади, се намира стръмна скала с такъв връх, който е извит като хобота на слон и сякаш служи за опора на въображаема увиснала във въздуха стая. Тя не е затворена, за да може да се диша чистия свеж въздух, както и да се виждат скъпоценните камъни, с които зорницата краси короната на изгряващото слънце.
Само след броени крачки вторият поток се разделя на два канала, които се вият около една галерия, обрамчена от двойна тераса, която е обгърната от аромата на цветя и чиито подпорни колони са само олеандри и нарове.

Третият поток описва широка дъга около самотна колонада и образува там красиво островче, чиито брегове са украсени с пясък, черупки от миди, охлюви и лъскави камъчета. Една част от острова е засадена с вечнозелени дървета,, а на другата се издига колиба от ро-танг,

подобна на онези, които си правят нашите рибари.

Последните два потока, изглежда, ту се опитват да се съберат, ту се отбягват. Те ромолят покрай обсипана с цветя поляна, на която носят влага и благодат. Тук-там те излизат от коритото си и образуват малки вирчета, около които се виждат зелени тучни морави. После те се отдалечават от поляните, образуват тесни и дълбоки улеи, пробиват си път между истински хаос от скали, които се опитват да им попречат да продължат. След това със силен шум или образувайки вълни със сребърни гриви те се втурват по тесни криволичещи проломи надолу, търсейки изход.
Северно от библиотеката са разположени отделни къщички. Някои от тях са на хълмове, от които единият бди над другия, както майката бди над своите деца, други са опрели задната си стена на някой планински склон, трети пък надничат, скрити от тесни клисури. Навсякъде бамбуковият гъсталак осигурява прохладна сянка и по покритите с пясък алеи не пада нито един слънчев лъч.
На изток се е простряла малка равнина, разделена отчасти на прави продълговати четириъгълни лехи, а отчасти и на кръгообразни лехи. Прастара кедрова гора ги предпазва от студения северен вятър. В тези лехи се отглеждат благоуханни растения, лековити билки, цветя и декоративни храсти.
На това Прелестно място цари вечна пролет. Чак до хоризонта се простира горичка от нарове, лимонови и портокалови дръвчета, по които непрекъснато има цветове и плодове.
По средата на тази равнина се намира потънала в зеленина беседка, към която човек постепенно се изкачва в кръг, също както по извивките на охлювна черупка. От всички страни тя е заобиколена от морава, в която на много места има пейки. Те предлагат място за почивка и от тях се открива най-хубавата гледка.
На запад двойна редица от плачещи върби води до брега на широк поток, който малко по-нататък пада от висока скала, обрасла с бръшлян и буйна зеленина. Наоколо се виждат стръмни насечени скали и хаотично натрупан камънак.
Ниско долу се намира една пещера, която постепенно се разширява докато най-сетне образува сводеста зала с не съвсем правилна форма, в която влиза светлина през широк отвор, обрасъл с орлови нокти и дива лоза. Там човек намира живителна закрила срещу изтощителната жега. Отделни каменни късове и изсечени в скалите пейки предлагат места за сядане. От една дупка в отвесната скала блика извор, водата му се стича на сребристи струйки по каменната стена, извива се като змия между безброй процепи и пукнатини и се събира в басейн, който те подканя да се изкъпеш. После водата изчезва под един свод, прави там завой и потича към малко езеро, разположено в подножието на пещерата. Между него и хаотично разхвърляните скални отломъци води тясна пътечка. Там има диви зайци, а в езерото играят риби.
Нима това уединено кътче не е очарователно? Езерото е осеяно с малки обрасли с тръстика островчета, където живеят различни видове птици. От един остров до друг се стига лесно или като се прескача от камък на камък, или пък като се върви по малки тесни мостчета, които или са пръснати съвсем произволно в зигзаговидна линия според дадените обстоятелства, или пък водят в права посока.
Когато цъфтят водните лилии, те образуват венци от пурпур и напомнят за небесния хоризонт на южното море, когато го озарят слънчевите лъчи.
За да се излезе от това усамотено и пусто място трябва или да се върви още доста по тази пътека, или да се превали хребета на стръмните скали, обградили я от всички страни. Човек може да се спусне от този каменен вал по стръмни тесни стъпала, изсечени направо в скалата, където все още си личат следите от островърхите кирки. Там се намира съвсем обикновена къщичка, откъдето се открива чудесен изглед към обширната равнина, в която се вие реката през села и оризища. С голямо удоволствие погледът следи безбройните кораби по голямата река. Пейзажът се оживява от множеството пътници по друмищата, както и от работещите по полята хора. Окото се ободрява щом се спре върху сините планини, препречили хоризонта.
След като дълго съм седял така, потънал в мисли, в моята библиотека и с часове съм писал, аз се качвам в една лодка, сам вземам греблата и се радвам на наслаждата, която ми доставя

моята градина. Под закрилата на широкопола сламена шапка често спирам при острова на рибарите. Подмамвам рибите, играещи във водата, и когато видя как някоя риба напразно се стрелва към стръвта, си мисля за човешките страсти.
Или пък вземам лъка в ръка, нарамвам колчана със стрели, започвам да се катеря по скалите, издебвам дивите зайци и щом се покажат от дупката си, ги пронизвам със стрелите си. Ала те са по-разсъдливи от нас. Те се страхуват от опасността и се опитват да я избегнат — забележат ли ме, никой от тях не се показва навън.
В градината бера лековити билки, които събирам и суша. Вземам някое любимо цвете и се наслаждавам на аромата му. А ако има нужда от вода, аз го поливам, така имат полза и най-близките до него цветя. И когато видя моите плодове узрели, често отново ми се възвръща изгубеният апетит за хранене, който съм изгубил при вида на месото.
Моите нарове и праскови се харесват и на приятелите ми. Подрязвам младия бамбук в зависимост от това, как трябва да расте, или свързвам разклоненията му, за да не препречват пътя. Все едно ми е дали се намирам на брега на потока, дали съм навътре в горичката или на някой скалист връх — всички места са хубави за почивка.
Влизам в една малка къщичка, за да наблюдавам как щъркелът дебне рибата. Но скоро забравям защо всъщност съм дошъл, вземам цигулката и подканям птиците да започнат да пригласят на моите мелодии.
Често ме изненадва някой от последните лъчи на отиващото си слънце, докато все още наблюдавам как една или друга лястовичка с нежна загриженост пърха около своите малки. После гледам различните хитрости, които използва грабливата птица, за да се добере до плячката си. Луната изгрява, а аз продължавам да седя на мястото си, защото това е едно удоволствие повече. Когато поточето бълбука, когато разлюлените от вятъра клони зашумят, отправил поглед към звездното небе аз потъвам в сладки мечти. Цялата природа разговаря с моята душа. Завладяват ме дълбоки чувства и едва в полунощ се връщам в жилището си.
Понякога при мен идват приятели, за да ме изтръгнат от моята самота. Те ми четат от своите трудове и аз им чета от моите книги. Правят ми компания в часовете на отмора. На обикновената си трапеза се развеселяваме с вино, а ястията подправяме с философия. В императорския двор се разгарят човешките страсти. Там хората се клеветят един друг, куват се тайни оръжия, слагат се примки. А ние пък общуваме помежду си с мъдрост и на нея посвещаваме сърцата си. Взорът ми винаги е обърнат към нея, но за съжаление нейните светли лъчи твърде често се закриват от тъмни облаци.
Когато бурята прогони тези облаци, самотата се превръща за мен в храм на щастието. Но какво съм се разприказвал! Като баща, съпруг, поданик и човек на науката имам хиляди задължения, животът ми не е само моя собственост. Сбогом, скъпа моя градино, прощавай! Любовта към моите близки и към отечеството ме зове да се върна в града. Остани си все така прелестна, за да прогонваш грижите и тревогите ми и да ми помагаш да съхраня моите добродетели!»
Щом свърших с четенето, аз се върнах в стаите си. Тъкмо се канех да прекрача прага, когато вратата отсреща се отвори и пред мен се появи капитанът.
— Чарли! — махна ми той тайнствено с ръка.
— Пак ли Чарли?
— Добре де, стари приятелю Фу-кунг-бу-кунг-цу-кунг! Я ми кажи няма ли да го заловим?
— Кого?
— Ами онзи монголец.
— Кой монголец?
— Е, онзи Джи…, Джа…, който ни плени и искаше да ни затвори в храма с идолите!
— Джиахурали?
— Да, тъй се казваше, обесникът.
— Че той тук ли е? Къде е?
— Бях си изгасил светлината в стаята и реших да позяпам още малко към града. И тогава той дойде. Веднага го познах. Зави покрай ъгъла и се отправи към градината. Ето го револвера ми! Да застрелям ли разбойника като куче?
— Почакай малко, докато дойда да те взема!
— Какво имаш да правиш преди това?

— Ще се поогледам.
— Well! Намираме се на сушата, където ти се чувстваш по-сигурен от мен. А пък в тайното промъкване до Врага и без друго си майстор и половина.
— Застани на прозореца и внимавай да видиш дали ще се върне!
— Ще бъде изпълнено, мастър Кинг-фу-канг-фи-кунг-фо!
Той се прибра обратно в жилището си. Минах по коридора и слязох по широките стъпала. Входната врата беше заключена. Отворих един прозорец, който тънеше в мрак, и през него се измъкнах навън. Наистина нямаше как да взема капитана със себе си, защото в подобни начинания той не притежаваше никакъв опит.
Накъде ли трябваше да тръгна? Паркът беше толкова голям, че в него много успешно можеше да се скрие цяла рота войници. Но докато търсех, за мен съществуваше реалната опасност да бъда забелязан. Ако човекът действително се беше отправил към градината, то навярно щеше да я напусне на същото място, където бе влязъл в нея.
Лунните лъчи доста добре осветяваха отсамната страна на зида. В случая си нямах работа с индианец, който е свикнал да не оставя следи. Ясно си личаха отпечатъците от големи ботуши с меки подметки. Те водеха към едно място на стената, където от другата й страна имаше бамбуков гъсталак. Точно там той се беше прехвърлил през зида.
Върнах се назад и под прикритието на сянката, хвърляна от къщата, също се прекатерих през стената. После безкрайно предпазливо се промъкнах до бамбуковия гъсталак. Човекът не беше там, а несъмнено беше продължил напред, навлизайки в градината. Скрих се да го издебна на връщане и то така, че беше невъзможно да ме забележи.
Не чаках дълго и ето че най-сетне предположението ми се потвърди — дочух стъпки и то не от един човек, а от двама души. Те се приближиха и спряха току пред самия мен. Единият от тях беше нашият фи, а другият наистина бе висок и широкоплещест, също като джиахура, но не беше той. Отдалече и особено през нощта човек като нищо можеше да го вземе за пиратския предводител.
— Ще успееш ли? — попита непознатият.
— Надявам се.
— Още тази нощ напиши документа. Ако не успееш, Конг-ни ще трябва да се ожени за дъщеря ми. Просто твой син трябва да стане мой зет, иначе си загубен!
— Значи ти е все едно дали ще е Конг-ни или другият, а?
— Ти имаше един-единствен син и затова можех да искам само него. Но на Конг-ни му хрумна идеята да ти доведе и втори син. Е, добре, тогава може да ми е безразлично кой от тях ще ми стане зет. Този тао-дзъ бил силен и смел мъж, може би ще се окаже дори по-ценен и от Конг-ни. Но защо Конг-ни се спря именно на този чужденец?
— Обикнал го е и иска да го задържи тук. Но я ми кажи дали ще може да види дъщеря ти преди да съм разговарял с него?

> — Аз съм си-фан
> [216]
> , а никой си-фан не заключва у дома си своята жена или дъщеря. Всеки може да разговаря с тях. Доведи ми го утре, или може би ще е по-добре да ви изпратя покана, а?

— Изпрати ни, за да не би да заподозре нещо.
— Ще я получиш. И тъй, постъпи както ти наредих. Кианг-лу не се шегува!
— Ами ако чужденецът не пожелае?
— В такъв случай мястото му ще заеме Конг-ни.
— Няма ли друг изход?
— Не, това е единственият изход, освен ако не искаш да използваш насилие.
— Насилие ли? В какъв смисъл?

> — Нали досега в Лунг-кой-сианг
> [217]
> на не един и двама им е идвал друг акъл?

— Вярно. Но как да го накараме да отиде там горе?

— Няма нищо по-лесно от това, а после гладът и жаждата ще свършат своята работа. И така, действай! Аз си тръгвам!
С два скока той се озова от външната страна на зида и скоро чух как стъпките му заглъхнаха, фи остана още минута-две съвсем неподвижен на мястото си, а след това закрачи към задния вход на къщата, откъдето долових лекия шум от ключалката. Изчаках още няколко минути и едва тогава се върнах пак през прозореца.
Търнърстик ме очакваше с голямо нетърпение.
— Къде се бавиш цяла вечност? Онзи тий си отиде вече!
— Знам.
— И ти го остави да офейка?
— Не беше джиахуръ т.
— Че кой беше?
— Кианг-лу.
— Вър… вър… ховният предводител на речните пирати?
— Да.
— Колко тъпо, че не съм бил там! Как ми се искаше да го бях спипал!
— Pshaw, и ти нямаше да го направиш! В чужда страна, сред неприятели и предатели е винаги по-добре да действаш предпазливо, отколкото да се опитваш да сринеш стената с глава.
— Неприятели и предатели? Но ние си нямаме работа с такива хора!
— Напротив!
— Кой например?
— Всички!
— Обясни ми!
— Трябва да се оженя за дъщерята на върховния Дракон.
— За дъщерята на върховния негодник ли? Ти да не би да не си с всичкия си?
— С всичкия съм си и то още как! Просто цялата работа е откачена. Трябва да се оженя за тази непозната, иначе ще ни затворят на едно място, което наричат Лунг-кой-сианг. Там се канят да ни уморят от глад и жажда.
— И какво означават тези думи?
— Еркер в Драконовата клисура.
— Хубав еркер, няма що! Но защо трябва да се жениш за нея?
— И аз не знам, но навярно ще разбера. Успях да чуя поне следното: първоначално са замисляли да принудят Конг-ни да вземе момичето за жена. Но по някакви причини той няма особено желание и се опитва да ме направи свой заместник.
— Zounds!
— Въпреки че това може да се нарече предателство спрямо мен, все пак не мога сериозно да му се сърдя. Не вярвам наистина да ми мисли злото. Сигурно съществува някаква важна причина, която принуждава Кианг-Лу да се сроди с фи. Без съмнение в случай на крайна нужда той разполага с властта и средствата да постигне целта си с насилие и заплахи. Освен това и Конг-ни трябва да има някаква причина да се противопоставя на подобно обвързване, а и тъкмо мен да избере за свой заместник.
— Нямам никакво намерение да си блъскам главата над този въпрос. Какво смяташ да правиш?
— На първо време ще изчакам да видя какво ще ми кажат.
— Хубаво! Значи и аз ще трябва да чакам.
— Така е. Впрочем утре ще бъдем поканени на гости в дома на Кианг-лу.
— Наистина ли? Радвам се. Прекрасно е да опознаваш чужди страни и хора!
— Нали? Само дето понякога е и мъничко опасно, но това не бива да ни стряска. Нека сега си легнем да спим! За утре ще видим — нов ден, нов късмет! Лека нощ, Куанг-фу-Търнингстиккинг!
— Good night, сър Куйг-фу-кунг-фо-кунг-мо-ло!
Угасих осветлението в стаята си и легнах да спя. Странно, тази нощ, след като знаех, че напълно съзнателно съм тръгнал срещу една определена опасност, аз спах чудесно и то без да сънувам. Когато се събудих, утрото бе вече настъпило и тъкмо в този момент капитанът влезе в стаята ми.

— Ставай, стари приятелю! Нашият домакин изпрати вече при мен един слуга да провери дали си се събудил. Трябва да си изпием утринния чай.
— Веднага идвам!
— Добре! Значи ще те почакам тук.
Само няколко минути по-късно ние влязохме в трапезарията, където заварихме Конг-ни и неговия баща.

На масата имаше само чай с куамин,
[218]
за което фи се извини с думите, че бил поканен на гости и щял да вземе и нас двамата.

— Кого ще посетим? — попитах го.
— Един мой приятел с голямо влияние и власт, който е мандарин с гравирано червено коралово копче. Той също участва в преглеждането и оценяването на твоите разработки и му дължиш благодарност, защото най-вече негова е заслугата, че още сега мога да ти връча ето това.
Подозирах, че ставаше въпрос за документа, за който двамата бяха споменали снощи и се оказа, че не съм се излъгал. В него наистина ми се присъждаше титлата дзин-съ.
— Благодаря ти, ще съумея да изразя благодарността си и пред него — отвърнах му кратко. — Значи този документ, снабден с императорския печат, има безусловна и абсолютна валидност, така ли?
— Валиден е в цялата империя. Няма нужда от допълнително потвърждение или някаква заверка. А че изпращаме разработките ти, е само чиста формалност.
— Как се казва високопоставеният мандарин, при когото ще ме водиш на гости?

— Той е куан-киун-сю
[219]
и се казва Кин-дзу-фо.

— Кога тръгваш?
— Когато ти пожелаеш.
— До обяд има още доста часове.
— На него ще му е приятно да ни види по всяко време на деня. Кажи ми кога искаш да отидем!
— Един час преди обяд, а дотогава ми се ще да поработя.
С тези думи дадох ясно да се разбере, че в момента не държах особено на тяхната компания. Наистина, това беше твърде неучтиво, ала трябваше да ме оставят сам на спокойствие, за да мога необезпокоявано да се поогледам.
В градината, където всичко отговаряше съвсем точно на прочетеното още снощи описание, срещнах един работник и го заговорих. Между другото го попитах и дали нейде в околностите има някакво място, наричано Лунг-кой-сианг. Той ми отвърна отрицателно, но просто му личеше, че знае повече, отколкото искаше да ми каже. Продължих нататък, а той ме изпрати с поглед, който ми се видя кажи-речи заплашителен. Дали не извърших грешка като го попитах за онова място?
В задния край на градината имаше порта, от която се излизаше навън. Прекрачих прага й и тръгнах между зелените насаждения в посока към планините, които бях забелязал още миналия ден. Ако наоколо наистина имаше някаква Драконова клисура, то тя можеше да е единствено между онези възвишения, които се намираха на някакви си петнайсетина минути от края на града.
Те се издигаха някак изведнъж и бяха много стръмни. Изглеждаха и трудно достъпни. Може би съдбата ми зависеше от тази Драконова клисура. Трябваше да я открия! Тъкмо в този момент срещнах някакво хлапе, което водеше коза. Заговорих го:
— Я ми кажи има ли нейде наблизо някаква Драконова клисура?
Щом видя отличителните знаци на моя ранг, момчето се хвърли на земята.
— Прости ми, господарю, ама не ми е известна никаква Драконова клисура.
— Значи тези планини не са ти познати, така ли?

— Знам ги много добре, защото по цял ден съм горе с моите кози.
Изглежда самото наименование Драконова клисура беше известно само между Драконите.
— Тогава ми кажи дали нейде в планините има някакво място или някаква скала, която да прилича на еркер!
— О, господарю, ами какво е това еркер? .
— Еркер е издадена част от къща, която се прави по-нависоко и е такова място, откъдето се открива добър изглед наоколо.
— Знам такова място, господарю. Искаш ли да го видиш?
— Да. Колко път има дотам?
— Ще са ти необходими само пет-шест минути. Ама до горе няма да успееш да стигнеш.
— Води ме!
Той върза козата си за едно бамбуково стебло и ме поведе. Продължих да го разпитвам:
— Познаваш ли фи-минг-дзу?
— Да.
— А също и Кин-дзу-фо?
— И него. Те двамата са най-влиятелните хора в нашия град.
— Отдавна ли живеят тук?
— Още бащата на фи-минг-дзу е живял в този град, но Кин-дзу-фо се е преселил тук едва от известно време и си е купил къща.
— Разговарял ли си с някой от тях?
— Не, господарю. Те са знатни хора, които просто не забелязват едно момче като мен.
— Може би познаваш някой от техните слуги, а?
— Не. Виждал съм ги, а съм чувал и имената им, но никой от тях не е разговарял с мен.
— Ами с баща ти?
— Нямам вече баща, а само майка.
Почувствах се успокоен, защото можеше да се очаква, че нито фи, нито Кианг-лу щеше да узнае за разходката ми до «еркера».
Точно пред нас три тесни клисури се врязваха в планината. Момчето ме поведе към средната от тях. След като се катерихме известно време из клисурата, то посочи с ръка над главата си и каза:
— Погледни нагоре! Това там е скалата, която прилича на еркер, само че не можеш да се изкачиш до самата нея.
В дъното на клисурата стръмно нагоре се издигаше остроръбеста скала, но все пак за някой опитен катерач не беше недостъпна. Горе тя завършваше с огромен каменен блок с форма на куб, чиито стени дълги години бяха така «обработени» от атмосферните явления, че кажи-речи беше заприличал на китайски еркер.
— Е, щом не мога да стигна догоре, ще трябва да се върна — казах аз, защото реших да бъда предпазлив. — Ти също можеш да си вървиш.
Дадох му от моя шнур двайсет сапеки, а това ще рече около седем пфенига. Но тази сума представляваше такова богатство за сирачето, че от смайване то загуби ума и дума. После пак се хвърли в краката ми, целуна крайчеца на дрехата ми, скочи на крака и бързо се отдалечи.
Продължих нагоре по дефилето и след около петнайсетминутно трудно катерене се озовах горе на островърхата скала. От другата й страна пред мен зееше дълбока пропаст, обградена отляво и отдясно от високи каменни зъбери, между които изглежда нямаше никакъв изход. Това беше ужасна бездна, погълнала навярно много жертви на Драконите.
Огледах «еркера» от всички страни и най-сетне до една каменна колона на височина от два човешки боя забелязах две куки, които бяха на такова разстояние една от друга и изобщо изглеждаха така, сякаш бяха поставени там само за да служат като опора на подвижна стълба.
Ако действително беше така, то тази стълба сигурно бе скрита нейде наблизо. Дълго търсих напразно, но най-накрая късметът ми проработи и я открих. Беше направена от бамбук и то така, че можеше да се сгъва. Бяха я затрупали с куп по-големи и по-малки камъни.
Тъй като беше светъл ден, ако някой случайно навлезеше в клисурата, сигурно лесно щеше да ме забележи. Но тази опасност не бе в състояние да ме накара да се откажа.
Непосредствено над куките в скалата имаше малка площадка или по-скоро един по-широк

перваз, където без труд можех да стоя прав, а още по-нагоре, пак на два човешки боя съзрях още две куки. Облегнах стълбата на каменната стена, изкачих се по нея и стъпих върху перваза. После я изтеглих нагоре и с помощта на другите куки отново я изправих до скалата. Така най-сетне успях да се покатеря върху равния покрив на «еркера» и едва там забелязах, че в него имаше дълбока дупка, която доста приличаше на шахта и в диаметър беше широка малко повече от метър.
Колко ли беше дълбока? Хвърлих надолу един камък и наострих слух. Но вместо очаквания шум от падането му на дъното й до мен долетя човешки вик.
— Пак ли идваш? — глухо се разнесе откъм дупката. — Все още съм жива, но скоро ще умра.
— Кой е там? — подвикнах в шахтата. Естествено, думите ми не можеха тъй лесно да бъдат разбрани долу.

— Не — дойде отговор. — Проклинам и твоя фо и твоя Буда. Предпочитам да умра от глад и жажда, отколкото да изневеря на моя Тиън чу.
[220]
Аз се моля на «Дзъи тиан аго-тънг фу чъ, аго тънг юан йорл минг киан-шнни!»
[221]
, а той е могъщ. Ако пожелае, ще ме избави.

Подвикнах надолу още два-три пъти, но не получих отговор. Пленничката, а че това бе жена разбрах по гласа й,, изглежда беше изрекла горните думи с последните си сили.
Как трябваше да постъпя? Исках да я спася, но възможно ли бе това да стане сега? Навярно дупката беше дълбока към десет-дванайсет метра. Вероятно първоначално скалата е била издълбана от дъждовете, но по-късно може би беше помогнала и човешка ръка.
Този затвор очакваше и нас. Как ли изглеждаше долу? Увих ножа в носната си кърпа и го хвърлих долу. Сигурно пленничката се беше оттеглила нейде встрани от отвора, защото този път не се чу никакъв звук. Или беше съвсем отпаднала физически, или пък всичко й беше вече толкова безразлично, че изобщо не й се говореше.
Не можех да предприема нищо преди да се бе свечерило. Затова се спуснах обратно и скрих стълбата на същото място, където я бях открил. После слязох от остроръбестата скала и се върнах в градината на нашия домакин. Там срещнах капитана и Конг-ни.
— The devil, къде се скиташ толкова време? Да не си бил при реката?
— Че защо не?
— Well, ами тогава можеше да ме вземеш! Нали знаеш, че без водната стихия не се чувствам добре. Хайде да тръгваме! Поканени сме на гости и аз отдавна съм готов.
Той вече носеше своя чадър под мишница.

— Няма ли да вземеш твоето шън?
[222]
— попита ме Конг-ни. — Паланкините ни чакат вече пред вратата.

— Няма ли някой слуга, който да ми го донесе?
— Има. Хайде, ела! Баща ми вече тръгна.
В поведението му имаше нещо чуждо, нещо потиснато. Какво ли се беше случило с него? Беше още млад, не умееше да се преструва. При последния храст той се спря, а Търнърстик продължи нататък.
— Тази сутрин си разговарял в градината с един човек, нали? — попита ме Конг-ни.
— Да — отвърнах му съвсем искрено.
— Питал си го за някакъв Лунг-кой-сианг.
— Да.
— Какво представлява този Лунг-кой-сианг и с какво е толкова важен?
— Нима не знаеш?
— Не.
Очите му издаваха, че лъже.

— Сигурно знаеш! Та нали ти ми даде онзи знак. Няма начин да не знаеш тайните на лунг-ийн.
— Не ги знам. Получих знака от един приятел, също както и ти го получи от мен. Кой ти разказа за Лунг-кой-сианг?
— Щом не си запознат с тайните на лунг-ийн, тогава не бива нищо да ти казвам. Иначе би било предателство.
Изглежда той остана много доволен от този отговор. Качихме се в паланкините и минавайки през града, стигнахме до онази лятна резиденция, която бяхме забелязали най-напред при пристигането си. Когато слязохме пред нея, бяхме посрещнати от великана, когото бях дебнал предишната вечер.
— Добре дошли в дома на вашия най-добър приятел и най-голям почитател! Няма ли да влезете? — поздрави ни той.
— Ние идваме, за да отдадем на теб, великия Куанг-киун-сю, необходимото уважение и почит, и ще бъдем много щастливи да прекрачим прага на твоя дом! — отговорих аз.
— Бъдете тъй снизходителни да ми разрешите да ви водя!
— Позволи ни преди това да ти кажа, че този човек е моят приятел Търнингстик-кинг-куанг-фу!
Капитанът забеляза, че го представям. Той опря върха на чадъра си в гърдите ми и допирайки до главата си два пръста на дясната си ръка като за военен поздрав, рече:
— А аз ще представянг моя старонг мастеринг Кунг-ки-фунг-ки-лунг-ки-мунг-ки!
Естествено, си-фан не го разбра, а Конг-ни съумя някакси да запази сериозния вид на лицето си. Въведоха ни в приемната, където видяхме фи да седи между една млада девойка и някакъв друг гост.
Девойката беше висока и стройна и имаше много приятни черти, но върху лицето й беше легнал отпечатък на тиха печал. Краката й не бяха деформирани от носене на прекалено малки обувки, което навярно се дължеше на обстоятелството, че беше дъщеря на монголец. Другият гост беше… нашият джиахур. Но при появяването ни той абсолютно с нищо не издаде, че вече сме се виждали.
И тримата се изправиха на крака, за да ни поздравят. Същевременно се назоваха всички имена. Девойката се казваше Киунг, една монголска дума, означаваща «Богатата», която се използва и в китайския със същия смисъл. Джиахурът бе представен с името Лактоеул.

> Обслужваше ни самата Киунг. Беше ни сервиран чудесен черен чай с тънки късчета от пан-тан,
> [223]
> но не само най-обикновено изпечени, както се прави в далечна Монголия. После зи-фан ни подкани да разгледаме двора и градината му.

Градината далеч не беше толкова голяма като градината на фи, но с необикновено умение бе използвана всяка педя земя, за да се създаде истински рай според китайските схващания. В сравнение с къщата дворът бе несъразмерно голям, което ме учуди, още повече като знаех, че в Китай хората рядко гледат домашни животни. Но твърде скоро ми стана ясно защо дворът бе толкова обширен, тъй като си-фан отвори една врата, която водеше към… конюшня.
В Китай се отглеждат едни от най-лошите коне в света, тъй че бях любопитен да видя, какво ли щеше да ни покаже «бригадният генерал». Неговият коняр изведе навън две животни, които бяха вече оседлани. Те бяха от онази дребна монголска раса с дълга сплъстена козина, която въпреки своя невзрачен външен вид притежава необикновена сила и издръжливост. Затова и цената им е висока, но за съжаление в някой по-хубав климат тези коне бързо се израждат.
— Търнингстиккинг-куанг-фу, можеш ли да яздиш? — попита си-фан капитана.
— Какво иска тоя? — обърна се Търнърстик към мен.
— Пита те дали можеш да яздиш.
— The devil, с такива дребни животни винаги ще се справя!
— Въпреки всичко те предупреждавам да внимаваш.

— Pshaw! Знаеш, че не обичам кой знае колко да седя на гърба на подобно добиче, защото метнеш ли се веднъж на седлото, получаваш чувството, сякаш се носиш по широкия свят върху действащ вулкан. Но все ще съумея да озаптя такава дребна булонка. Хайде, кажи му, че мога.
Така и направих.
— Иска ли да поязди на някой от конете?
Преведох и този въпрос. Търнърстик веднага се качи на седлото. Със своите китайски одежди, с плитката, чадъра, който не благоволи да остави, както и с ветрилото той представляваше странна и комична фигура. След като бавно и много предпазливо обиколи два пъти двора, той слезе от коня и попита:
— Е, как се справих?
— Много добре! — похвалих го.
Другите бяха твърде учтиви, за да не се изкажат ласкаво. Ала после както си-фан, така и джиахурът се метнаха на седлата и така демонстрираха цялата монголска ездова школа, че от животните започна да се вдига пара. След малко си-фан скочи на земята точно пред мен и каза:
— Ти си пътешествал по целия свят. Я ми кажи кой народ има най-добрите ездачи?
— Това са си-фан — отвърнах му учтиво, макар че не мислех така.
— Знаех си — гордо рече той. — Никой си-фан не може да бъде надминат в ездата. Искаш ли и ти да опиташ?
— Твоите коне са твърде слаби. Няма да могат да ме издържат и няма да се помръднат от мястото си. Той се засмя.
— Нима аз не съм по-тежък от теб? Опитай! Сложих ръка на седлото и с един скок се озовах върху гърба на животното. Онзи, който само с притискане на бедрата е успявал да укроти диви мустанги, той лесно може да се съревновава с един монголец по езда. Отпуснах се тежко на седлото и притиснах кончето с колене. То беше вече доста изтощено, беше се запъхтяло и пръхтеше. Първо се вдигна на задните си крака, после взе да хвърля къч, съпротивлява се може би четири-пет минути, но не направи нито крачка напред и най-сетне се строполи под мен.
— Видя ли, че не може да ме носи? Ти си по-добър ездач от мен, но аз съм по-тежък от теб.
Като монголец той беше страстен ездач. Очите му заблестяха.
— Ще ти покажа един кон, на който никак няма да му тежиш. Поръчах да ми го докарат чак отвъд планините, но никой не може да го възседне. Хвърля на земята и мен, както и всички други, които се опитат да го яхнат.
— Покажи ми го!
— Преди това се отдалечете! Но ако ти се случи нещастие, вината няма да е моя!
Кимнах. Отдръпнахме се до портата, за да бъдем на по-безопасно място. Конярят отвори втора врата и веднага отскочи зад нея. Оттам излетя като стрела един вран жребец като самия дявол! Още от пръв поглед разбрах, че беше превъзходен кашгарански расов кон. Очите му пламтяха. Ноздрите му сякаш изпускаха искри. С удоволствие бих разменил за него и най-хубавия мустанг.
— Остави го първо да се набеснее, после ще можеш да го яхнеш, макар че веднага пак ще се озовеш на земята — каза си-фан.
— Ами ако въпреки всичко остана на седлото, ако изобщо не се възпротиви да ме носи на гърба си?
— Тогава нека бъде твой!
— В такъв случай той е вече моя собственост.
Насочих се към средата на двора.
— Стой, почакай! Все още е много опасно!
Не обърнах внимание на вика му, а свалих скъпоценната си връхна дреха и я сгънах на две. Жребецът прелетя няколко пъти покрай мен като непрекъснато се опитваше да ме ритне със задните си копита. Когато отново се насочи към мен, аз хвърлих дрехата си върху главата му. Той направи още няколко скока и спря, за да се отърси от нея. Незабавно го сграбчих с лявата си ръка за гривата и забих показалеца и средния си пръст на десницата дълбоко в неговите ноздри. Жребецът се опита да се изправи на задните си крака, но го задържах — иначе просто трябваше да си разкъса ноздрите. После с помощта на двата споменати пръста

аз блъснах главата му нагоре и отстъпих крачка назад. Последва нов тласък в обратна посока и конят приклекна на задните си крака. С повторно енергично движение пак го изправих, а после отново го принудих да приклекне. Същото се повтори доста пъти. Това бе изморителна работа, защото на тази необуздана и груба физическа сила можеше да противостои пак само груба физическа сила. Единственото ми предимство беше, че здраво държах животното за ноздрите, една хватка, срещу която то беше безпомощно. От коня започна да се вдига пара, а от мен се стичаше пот. Най-сетне той преустанови съпротивата си и застана на едно място като стенеше и трепереше с цялото си тяло. Тогава взех да го галя по главата, по гърдите и предните крака. Същевременно му заговорих с настоятелен силен глас. Най-накрая се метнах на гърба му. Враният жребец се опита да се изправи на задните си крака, но един остър вик се оказа достатъчен да го закове на място. После той се подчини на натиска на краката ми и все още треперейки и пръхтейки, с бавна крачка обиколи двора. Тогава аз скочих на земята, засмях се и заявих:
— Този мори-мори е мой!
— Ти познаваш тази раса? — учудено ме попита домакинът.
— Нали съм ездач.
— Да, наистина, и то какъв! Но все още конят не е твой.
— Защо?
— Казах ти, че ще е твой, но кога, това все още не е решено.
— Ами реши го тогава!
— фи ще разговаря с теб по този въпрос.
Успокоих се, защото знаех, че по един или друг начин конят все щеше да стане моя собственост.
— Гръм и мълния, ама че спектакъл! — обади се капитанът. — Накара тези хора дяволски много да те уважават. Нали видях какви очи бяха ококорили!
— Сега този кон ще ми се подчинява, но няма да допусне друг човек на гърба си.
Откачих едни юзди, провесени на близкия кол и ги сложих на главата на животното като не престанах да го галя и ласкаво да му говоря. После го заведох в конюшнята, вързах го й насипах овес в яслата му. Същевременно огледах вратата, за да видя как се заключваше. Отваряше се съвсем лесно, тъй като имаше само едно дървено мандало. По същия начин се затваряше, както вратата на другия обор, тъй и портата, през която се излизаше извън двора.
Най-сетне разгледахме и жилищната сграда, която според китайските схващания беше построена целесъобразно с нуждите и изискано обзаведена. Докато се разхождахме из къщата, домакинът съумя така да нареди нещата, че да остана сам с Ки-унг в една от стаите. По израза на лицето й познах, че беше посветена в намеренията на баща си. Попитах я:
— Ти имаш ли право свободно да се разхождаш наоколо и да общуваш с мъже?
— Да.
— Също и в града?
— Да, защото не съм китайка.
— Познаваш един човек, когото обичаш, нали?
Тя не отговори.
— Кажи ми, за да бъдеш щастлива!
— Баща ми няма да го допусне!
— Кой е той?

— Синът на нашия пао-чинг.
[224]

— Той ще стане твой съпруг, защото нямам намерение да заставам на пътя ви. Имаш ли си майка?
Веднага очите й се напълниха със сълзи.
— Не.
— Кога умря?
— Не знам жива ли е или не. Тя просто изчезна. Беше станала киао-ю, християнка, а баща ми не можеше да се примири с това. Ето защо тя избяга.

Колко ужасно! Значи този звяр беше затворил в Лунг-кой-сианг собствената си жена, за да я умори от глад и жажда. Не биваше да го казвам на клетото девойче.
— Ти сигурно пак ще я видиш. Християнският Бог е много могъщ. Той ще помогне и на нея, и на теб!
— Видях те колко си силен и какво можеш, затова вярвам, че и твоят Бог ще е по-могъщ от фо и Буда. Ако той ми върне моята майка и аз ще започна да му служа. Ще кажеш ли на баща ми, че не желаеш да ме вземеш за жена?
— Да. Ти не знаеш защо не искам да си имам никаква работа с него, но аз знам, а и той го знае.
— Да, знам го! — разнесе се глас зад гърба ми. Кианг-лу, който беше подслушвал, застана между мен и момичето. Попита ме:
— Днес си разпитвал за Лунг-кой-сианг, а?
— Да.
— Защо?
Огледах се, за да видя дали тилът ми бе свободен и отговорих:
— Защото снощи подслушах разговора ти с фи-минг-дзу.
— А-а…! Напусни Моя дом! Не искам нито да те виждам, нито да те чувам. Махай се! — Върви пред мен!
— Страхуваш ли се? Е, добре! Следвай ме!
Той излезе от стаята и се отправи към стълбището. По коридора не се мяркаше жива душа и затова си помислих, че в момента не ме застрашава никаква опасност. Вече почти бях стигнал до стъпалата, когато зад мен изведнъж изскърца врата, две ръце ме сграбчиха през кръста, други две се впиха в гърлото ми, а и си-фан светкавично се обърна и се нахвърли върху мен. Напразни бяха усилията ми да се освободя. Нападението бе твърде бързо и неочаквано и скоро изгубих съзнание.
Когато дойдох на себе си, наоколо цареше непрогледен мрак. И краката, и ръцете ми бяха здраво вързани, а устата ми бе запушена с някакъв парцал и превръзка отгоре. Нейде съвсем наблизо долових шумно дишане. Дали до мен лежеше капитанът? Вероятно и него бяха пленили. Изръмжах — единствения звук, който можех да издам и веднага ми бе отговорено със същото.
Значи пак бяхме пленници! Но не бях особено разтревожен. Измина време, много време, ужасно дълго време. Сигурно отдавна вече се бе свечерило и нощта беше настъпила. Най-после чух да се отваря някаква врата и на светлината на един фенер видях как в стаята влязоха Кианг-лу и джиахурът. Последният се захили подигравателно.
— В куанг-ти-миао и в Куанг-чой-фу ми се изплъзнахте, но този път това няма да ви се удаде! — увери ни той.
Върховният предводител на Драконите се наведе над мен.
— Ти си ни подслушвал и сега знаеш всичко. Следователно излишно е да ти обяснявам нещата. Ще направиш ли каквото искам от теб?
Поклатих глава.
— Тогава ще отидете право в Лунг-кой-сианг и там най-мизерно ще пукнете от глад и жажда. Решавай! Озовете ли се веднъж в «еркера», ще бъде вече късно. Кианг-лу знае какво да направи, за да не може никой да го издаде!
Отново поклатих глава.

— Добре, тогава нека куъи
[225]
те отнесат при чют-гур, при дявола!

Той изсвири с уста и веднага се появиха четирима души, които ни сграбчиха и ни завлякоха на двора. Там ни натовариха на два паланкина и ни понесоха.
Пътят ни водеше около градчето и после в посока на клисурата, която бях изкачил сутринта. Носиха ни чак до горния й край, но там, откъдето започваше остроръбестата скала, ни извадиха от паланкините и под мишниците ни прекараха въжета. Междувременно Кианг-лу започна да се изкачва сам пред всички. Несъмнено мястото, където бе скрита стълбата, беше само негова тайна и той не желаеше тя да бъде разкрита. След като вече не

се намирах в носилката, забелязах, че освен от джиахура, бяхме придружавани от още шестима мъже.
С помощта на въжетата те започнаха да ни влачат нагоре. Когато се озовахме в подножието на «еркера», Кианг-лу беше облегнал вече стълбата до скалата. Докато той се изкачваше нагоре заедно с хората си, джиахурът остана при нас и ни заговори:
— Загубени сте! Ето ви нещо за сбогом!
С тези думи той ни тегли по няколко здрави ритника. После спуснаха въжета, с чиято помощ бяхме издърпани.
Щом стигнахме горе, Кианг-лу извади парцала от устата ми.
— А сега кажи ми за последен път дали ще ми се подчиниш!
— Не! Няма да ти се подчиня, а ще те накажа!
— Ще ме накажеш ли? Та ти вече си мъртъв. Там долу ще си намериш компания и от нея ще разбереш какво значи да се опиташ да предадеш Кианг-лу. Върви по дяволите!
Спуснаха ме пръв, а после издърпаха въжето.
— Кой дойде тук? — попита женски глас.
— Една жертва на Кин-дзу-фо. И на мен също ми е писано да умра тук от глад и жажда. Искаш ли да спасиш себе си, мен, а и дъщеря си?
— Та нима бих могла?
— Можеш. Днес ти хвърлих тук един нож. Вързана ли си?
— Ти ли беше? Не, не съм вързана.
— Побързай, вземи ножа и срежи въжетата ми!
С трепереща ръце тя направи каквото й казах и преди още капитанът да се беше озовал долу при нас, аз се почувствах вече свободен. Незабавно претърсих помещението. То беше толкова ниско, че можех да пълзя само на колене. В него имаше място само за четири-пет души. Входът беше съвсем отвесен и то толкова широк, че не беше възможно човек да се изкатери нагоре, опирайки се на крака и ръце по маниера на коминочистачите. Навярно поради това обстоятелство Кианг-лу беше убеден, че никой не можеше да избяга от този затвор.
Ръцете и краката ми бяха напълно дееспособни, нещо, което едва ли щеше да е така, ако ме бяха вързали индианци.
— Дай ми ножа! — помолих жената.
Взех го от ръката й и преди още полюшващият се във въздуха капитан да беше стъпил на земята, успях да прережа стягащите го въжета. Отгоре пак изтеглиха дебелото въже.
— Кептън, давай бързо обратно нагоре! — прошепнах аз.
— Гръм и мълния! Отгде го взе този нож? Остави ме първо малко да си поема дъх! И как ще се изкачим?
— За един човек тази шахта е твърде широка, но двама ще се оправят. Ще опрем гърбовете си здраво един в друг и лека-полека с крака и ръце ще се изтикаме нагоре.
— Туй ще ми се удаде по-лесно от планинарството, понеже много ми прилича на катерене по мачта. Вече си отдъхнах. Хайде, Чарли, побързай да не ни избягат! Край на палячовщините. Сега става сериозно.
— А мен ще ме спасите ли? — боязливо попита жената, щом забеляза, че се каним тъй скоро да си вървим.
— Не се тревожи, ще те измъкнем оттук! — успокоих я аз.
Прилепили здраво гърбовете си един в друг, ние се закатерихме бавно нагоре. Бяха ни взели оръжията, но разполагах с ножа си. Все пак се придвижвахме по-бързо, отколкото бях очаквал от капитана.
— А сега, колкото е възможно по-тихо! — подхвърлих на Търнърстик, когато се озовахме на някакви си две-три педи от горния край на «комина».
Съвсем безшумно подадохме глави и се измъкнахме навън. Изправил гордо глава и с гръб към нас Кианг-лу стоеше сам на платформата и изглежда с интерес наблюдаваше светлия лунен пейзаж, разкрил се пред очите му отвъд пропастта.
— Да го блъснем долу! — прошепна ми капитанът.
— Не, това би било подло убийство. Ей тук са оставили въжето. Ще го вържем и след като измъкнем жена му, ще го свалим долу. После ще го предадем на властите.
— Неговата жена ли? Че това неговата жена ли беше?

— Разбира се.
— Слушай, Чарли, този негодник заслужава нещо повече от едно нищо и никакво предаване на властите, защото не е изключено да го пуснат да си върви. А нали ние сме чужденци! Този човек би трябвало…
В гнева си Търнърстик непредпазливо тропна с крак. Кианг-лу светкавично се обърна и ни видя. . — Кой…?
От уплаха думите му заседнаха в гърлото.
— Не ти ли казах, че ще те накажа? — попитах го аз.
— Как се изкачихте? Хора ли сте или призраци?
— Хора, но по-добри и по-умни от теб. Предаваш ли се?
Вместо отговор той сложи длани около устата си и нададе пронизителен вик. Отдолу му отговори многогласен рев.
— Да се предам ли? — викна ми той. — Вие и сега сте загубени, също както и преди! Не чувате ли, че моите хора се връщат?
Вече наистина трябваше да действаме.
— Докато дойдат, ти ще си в ръцете ни!
С тези думи аз се втурнах към него. Той стоеше съвсем близо до края на платформата, а не биваше точно там да приема борбата. Ето защо с мощен скок Кианг-лу се хвърли срещу мен, при което гърдите му срещнаха юмруците ми и олюлявайки се, той отстъпи крачка назад. В същия миг Търнърстик също замахна и с железния си юмрук така го удари по главата, че негодникът съвсем изгуби равновесие — последва пронизителен и ужасяващ вик и Кианг-лу падна заднишком от ръба на скалата право в пропастта.
Със затаен дъх аз наострих слух. До нас достигна глухият шум от удара на тялото му — всяващият ужас пиратски главатар бе стигнал дъното й и там сигурно беше станал на кайма.
— Чарли!
— Кептън!
— Той падна!
Капитанът беше толкова изплашен, сякаш бе извършил най-страшното престъпление.
— Да, отиде при своите жертви, където му е мястото. Кептън, няма нужда да имаш някакви угризения на съвестта! Първо, ти не го блъсна нарочно долу и второ, той многократно е заслужил смъртта си.
— Well, сигурно си прав. Но все пак човек изпитва дяволски неприятно чувство, когато… бррр!
— Хайде, бъди разумен и не забравяй, че неизбежната самоотбрана е разрешена и от Божиите, и от човешките закони. Я виж, ей там долу стоят шестимата заедно с джиахура. Не могат да се изкачат, понеже Кианг-лу пак е издърпал стълбата.
— Значи сме обсадени.
— Няма значение! Нека преди всичко измъкнем жената!
— Как ще стане тази работа?
— Много лесно. Ще те спусна долу. Ти ще вържеш въжето под мишниците й, но така, че да може да диша. После ще издърпам първо нея, а после и теб.

— Става — come on!
[226]

Въжето беше здраво. Можехме да му се доверим. След няколко минути си бяхме вече свършили работата и изтощената от глад и жажда жена лежеше при нас на платформата.
— Кои сте вие? — попита ни тя.
— Християни сме, също като теб.
— Къде е мъжът ми?
— Не е тук, а не си е и у дома. Отиде далече и ти дълго време няма да го видиш.
Свежият и чист въздух й оказа такова въздействие, че тя изгуби съзнание.
Вече можехме да насочим цялото си внимание към обсадилите ни разбойници. Те не бяха наясно какво можеше да означава разнеслият се вик, защото платформата бе толкова широка, че нямаха възможност да ни видят.

— Кианг! — разнесе се отдолу гласът на джиахура.
— Лу! — отвърнах му.
— Какво желаеш, господарю?
Без съмнение той ме мислеше за Кианг-лу. Опитах се да имитирам гласа на мъртвия им предводител.
— Аз ли? Нищо! Кой извика от отсрещната страна на пропастта?
— От отсрещната страна ли? Че не беше ли ти?
— Сигурно е бил някой лунг-ийн. Я проверете отсреща какво означава това!
— Едва ли ни застрашава някаква опасност, иначе той пак щеше да извика.
— Ти не чу ли заповедта ми?
— Чух я и се подчинявам!
Той се отдалечи и останалите го последваха.
— Чарли, тръгнаха си. Как го постигна? — попита ме Търнърстик. Обясних му. Изчакахме докато пиратите изчезнаха долу в клисурата, а после започнахме да се спускаме. Прегърнах жената с едната си ръка през кръста и слязох с нея по стълбата до първаза. Търнърстик ме последва и след това закачи стълбата на долните куки. Така се озовахме долу при купчината камъни, където пак скрих стълбата.
— Къде ще ме заведете? — попита жената, която беше дошла в съзнание.

— В жилището ти, при твоята дъщеря Киунг
[227]
— отвърнах й аз.

— Ти познаваш ли я?
— Да. Тя много плака за теб и сигурно ще е много радостна пак да те прегърне. Ще можеш ли да вървиш?
— Не.
— Тогава ми позволи да те нося!
— Бог да те възнагради за всичко, което правиш за мен!
Малко по-надолу намерихме двата паланкина, с които ни бяха докарали на идване. Носачите ги бяха зарязали, когато бяха чули вика на своя предводител.
— Хайде, кептън, нека натоварим клетницата на едната носилка. Така ще ни е по-удобно.
— Well, елатенг, мистрес. Ние щенг ви отнесемонг до доманг ви с тозинг паланкинунг!
Тя се качи на носилката, Търнърстик се хвана отпред, а аз отзад и така започнахме да се придвижваме значително по-бързо. Тръгнахме да заобикаляме града и тъкмо се канехме да свърнем към познатата ни вече лятна резиденция, когато срещу нас се зададе някакъв мъж. .
— Кои сте…?
Той не доизрече въпроса си. Беше фи-минг-дзу, който ни позна и мигновено изчезна в бамбуковия гъсталак.
— Чарли, пусни носилката, трябва да хукнем подир него! — извика ми капитанът.
— Остави го засега намира, кептън! Все ще си разчистим сметките с него! — отвърнах аз.
Продължихме по пътя си и скоро се озовахме пред градината на лятната резиденция. Стори ми се, като че току-що някакъв човешки силует се прехвърли през оградата и щом ни забеляза, побърза да се притаи в храсталака.
— Спри! — наредих на капитана щом стигнахме до въпросното място.
Сложихме паланкина на земята. Приближих се до оградата. Наистина, там се беше сгушил някакъв млад човек, който ще, не ще, трябваше да се изправи.
— Какво търсиш тук?
— Разхождам се.
— Добре правиш, защото нощта е хубава и топла. Кой си ти?
— Защо питаш?
В този момент ми хрумна една мисъл.
— Ако си синът на пао-чинг, кажи ми! Аз съм твой приятел.
— Мой приятел ли? Наистина съм човекът, когото ти спомена, но не те познавам.
— Киунг все още ли е в градината?
— Какво искаш от нея?

— Побързай да отидеш при нея и й кажи да ни отвори! Доведохме майка й.
— Майка й? Истината ли казваш?
— Да, аз съм тук! — разнесе се глас откъм паланкина.
Човекът бързо се прехвърли обратно през оградата. Той беше любимият на Киунг и се беше опитал да се срещне с нея.
Отново вдигнахме носилката и заобиколихме къщата. Не се наложи да чакаме дълго пред входа. Отвориха ни. Майката слезе от паланкина и дъщеря й я посрещна с шумен изблик на радост.
Дръпнах настрана любимия на Киунг и му казах:
— Може би Киунг и майка й са заплашени от опасност, но баща ти е човек с власт и влияние. Закриляй ги!
— Къде намери майка ми? — попита ме девойката, сияеща от щастие.
— Не ти ли казах, че Богът на твоята майка е могъщ и че ще ти я върне? Служи му така, както обеща! Останалото ще ти разкаже тя самата.
— Защо днес се скарахте с баща ми и защо си тръгнахте тъй бързо?
— И това ще узнаеш. А сега дай на майка си вода и храна и ни заведи в стаята на баща си!
— Сами се качете горе. Тя се намира до помещението, където бяхме по обед и е осветена. Къде е татко?
— По-късно ще научиш!
Изкачихме се по стъпалата и скоро се озовахме във въпросната стая. На масата се намираха нашите револвери, часовниците, както и цялата ни останала собственост. Все още бяхме заети с прибирането на всички тези предмети, когато долу се разнесе силен глас:
— Кой дойде в този паланкин?
— Моята майка — отвърна Киунг.
— Кой я доведе?
— Двамата куанг-фу, които бяха поканени днес у нас.
— Те убиха баща ти! Освободиха се заедно с майка ти, а после го блъснаха в Лунг-кой. Сега трябва да умрат. Къде са?
— Горе.
Чухме стъпки на много хора по коридора. Отвън се вдигна врява и когато угасих светлината и пристъпих до прозореца, видях, че към къщата се приближаваше голяма тълпа откъм града. Начело на множеството вървеше фи-минг-дзу.
А човекът, чийто силен глас достигна до нас отдолу, беше джиахурът. Ето защо казах на Търнърстик:
— Кептън, побързай, трябва да бягаме! Изглежда, че тук има повече лунг-ийн, отколкото почтени хора, а и не можем да разчитаме на справедливост!
— Да бягаме ли? От тези хора? — презрително попита той.
— От тази многочислена тълпа, би трябвало да кажеш! Напред, преди да е станало твърде късно!
Избутах го навън в коридора и грабнах някаква дълга дреха, закачена на стената. Затичахме се към онази страна на сградата, която гледаше към двора и където все още не се мяркаше жива душа.
— Давай, ей оттук, през прозореца!
— Не мога да скоча, Чарли!
— Ти само го прекрачи и увисни навън. После се хвани за тази дреха и се спусни като по въже! Аз ще я държа здраво.
Като моряк Търнърстик умееше да се катери много добре. Само след минута беше вече на двора. Скочих подир него.
— А сега накъде? — попита той.
— Да изкараме конете! Ще яздим. Така никой няма да ни догони.
— Well! Но за мен вземи онова дребно конче, дето днес го яздих!
Отворих обора и изведох въпросното животно. За оседлаване нямаше никакво време. После влязох да взема и укротения мори-мори. Враният жребец веднага позна гласа ми, но заради тъмнината не искаше да излезе от обора. Най-сетне успях някак си да го изкарам на двора.
В същия момент задната врата на къщата с трясък се отвори и напирайки един подир друг, преследвачите ни се появиха.

— Ето ги! Дръжте ги! — извика джиахурът и се втурна към капитана.
Но револверът в ръката на Търнърстик изгърмя и монголецът рухна на земята. Тълпата се стъписа и така спечелих време да отворя портата и да се метна на гърба на коня.
— Кептън, напред! След мен, наляво, по речния бряг!
— Well, Чарли! Сега ще ме опознаеш и като ездач!…
Още през следобеда влязохме в Кантон, а на следващата вечер се намирахме вече на борда на «Вихър» заедно с двата коня.
Там трябваше с часове да разказваме, а когато се отправихме към койките, за да спим, Търнърстик подхвърли:
— Чарли, ето това се казва да опознаеш страни и хора! Ами сега какво ще правим? Ще се оплачем ли в полицията?
— Най-разумно е да поразпитаме консула как стоят нещата и да постъпим така, както ни посъветва той.

— Нека бъде така, my old
[228]
Кинг-лу-канг-ли-конг-ла-ло! А после веднага потегляме за Макао. Лесно можеш да се досетиш защо.

— Какво ще правим там?
— Какво ще правим ли? Странен въпрос! Естествено, че ще посетим нашата холандска госпожица.
— За да й благодарим за храбрата подкрепа, която ни оказа, когато се отбранявахме срещу пиратите ли? Това се казва идея! Идвам с теб!

Пиратите на Индийския океан

Първа глава
Лов на хора

С параход на Пенинсюлър енд Ориентъл Къмпани бях пътувал от Суец до Цейлон и най-сетне бях слязъл в Поен дьо Гал. Уж престоят ми щеше да бъде кратък, понеже целта на пътешествието ми беше Бомбай, откъдето се канех да опозная Индустан, ала различни обстоятелства ми наложиха да остана там по-дълго. Спокойно можех да си го позволя, тъй като бях пълен господар на времето си.
Онзи, който измъчен от пламтящата жега над Арабското море, стъпи на земя като остров Цейлон, той се чувства и физически, и душевно така запленен, че му е много трудно да го напусне след кратък престой. Великолепната природа на острова е просто едно предизвикателство за науката а пък етноложките условия и дадености са толкова своеобразни, че човек не може да устои на своя вътрешен импулс да остане по-дълго за своите изследвания.
Намирах се на фара на Поен дьо Гал и се наслаждавах на великолепния пейзаж, който се беше ширнал под мен.
В пристанището лежаха на котва множество плавателни съдове, влизащите и излизащи кораби оживяваха картината. Сред тях се виждаха всички възможни видове и размери, като се започне от най-прекрасните европейски параходи, та се стигне чак до мизерните китайски джонки и сингалските пристанищни лодки с тяхната странна конструкция. Шведски и датски китоловни кораби, идващи от южното полярно море, тежки холандски тримачтови кораби с високи старомодни предстройки на носовете си, английски военни и търговски плавателни съдове, леки френски кораби, както и елегантни «американци» с

остър кил и такъв такелаж, който изисква голяма сръчност от екипажите, пристигаха и заминаваха или пък леко се полюшваха на котвените си вериги. Към тази гледка се прибавяше и голямото оживление, царящо на брега, който изцяло привлече вниманието ми.

> Малки скалисти островчета, обрасли с кокосови палми и пандани, се издигаха от блестящата морска шир, набраздена от вечно надигащите се и търкалящи се вълни. Между тях се проточваха безброй коралови пояси, отделени От сушата с тесни водни ръкави, в чиито прозрачни талази плаваха червени и сини риби. Недалеч от брега лакоми акули се бяха сдърпали за трупа на умряло куче, разтворени мидени черупки блестяха в мокрия пясък, а многокраки рачета пълзяха нагоре по стръмните скали. Къщите и колибите на града закачливо се бяха изпокрили под короните на палмите и плодните дървета, а където чистите улици се простираха достъпни за човешките погледи, там можеше да се види царящото голямо оживление — пасящи зебу, работещи по строежа на канала слонове, които със своя ум и своята сила вършеха работата на десетина-двайсет души, чернокожи стражи, разхождащи се госпожици, до прозрачност бели деца на английски родители, заедно със своите дребни пъргави френски бавачки или с кльощави възпитателки от Лондон и меднокожи местни дойки, пушещи тютюн сингалски момичета и момчета, тежко и гордо крачещи мюсюлмани, пазарящи се евреи, окичили по себе си всевъзможни дреболии, очевидно без някаква стойност, малайци с плитки, дъвчещи бетел рачпути,
> [229]
> будистки свещеници с техните дълги сернистожълти одежди, бръснати до голо глави и бради, английски мичмани, облечени в червени куртки, подрънкващи силно с тежките си саби, живописно красиви индуски девойки, украсили носове, чела, уши, ръце и крака с корали или със злато и скъпоценни камъни.

И всичко това бе потънало в омайващите аромати на юга. Слънцето се канеше да се потопи в морските вълни и обсипваше искрящата водна шир с пурпур и злато. Това беше такъв миг, който на човек му се иска да продължи часове.
До мен се беше облегнал сър Джон Рафли. Той не забелязваше абсолютно нищо от заобикалящата го прекрасна гледка. Разкошните мастилени цветове, в които искреше и пламтеше небето, кристалните води на океана, пронизани от слънчевите лъчи, освежителните благоухания на постепенно разхлаждащия се въздух, както и пъстроцветното оживление на ширналия се пред очите ни тъй красив Божи свят му бяха във висша степен безразлични. Всичко това не биваше да се одързостява нито за миг да приковава неговото внимание, нито да влияе на неговите чувства. И защо ли? Странен, излишен въпрос! Че какво ли беше всъщност този Цейлон в неговите очи? Просто един остров с някакви хора, с някакви животни и някакви растения, заобиколен от вода, която не ставаше дори за миене или пране, а да не говорим за приготовлението на чай. Че какво остава тогава? Съвсем сигурно няма да е нещо забележително или чак толкоз хубаво! Какво ли е Поен дьо Гал в сравнение с Хъл, Плимът, Портсмът, Саутхемптън или пък Лондон! Какво ли представлява губернаторът в Коломбо в сравнение с кралица Виктория, кралица на Англия, Ирландия и Шотландия! Какво ли е Цейлон пред Великобритания и нейните колонии! И какво ли е изобщо целият свят пред Рафли-Касъл, където беше роден сър Джон?
Добрият достопочтен сър Джон бе един стопроцентов англичанин. Като собственик на безмерно богатство, той никога не беше и помислял да се ожени и бе един от онези затворени и мълчаливи британци, които се завират и в най-отдалечените кътчета на земното кълбо, с безкрайно хладнокръвие и безразличие преживяват най-опасни приключения и най-сетне уморени и преситени се завръщат в родината си, за да могат вече като членове на някой прочут пътешественически клуб с пълно право да подхвърлят еднозрични забележки за своите отминали преживявания. Той бе толкова голям чудак, че само в редки случаи високият кокалест англичанин представляваше поносима компания. Обаче сър Джон Рафли имаше добро сърце и то бе винаги готово да компенсира и големите, и малките чудатости, към които той проявяваше такава склонност. Изглежда за него бе немислимо да се развълнува. Сър Джон се оживяваше само тогава, когато му се предлагаше възможност да

сключи някой облог. Манията за обзалагане беше единствената му страст, при условие, че при него изобщо можеше да се говори за страст и действително би било цяло чудо, ако някой път той пропуснеше подобен изгоден случай.
След като бе обиколил всички страни по Божия свят, сър Джон най-накрая беше пристигнал в Индия, чийто генерал-губернатор бе негов роднина, и я беше пребродил във всички възможни посоки. Беше посетил вече няколко пъти Цейлон и по поръчение на своя роднина беше дошъл пак тук, за да предаде важни документи на местния губернатор. Бяхме се запознали в хотел «Мадрас» и аз се бях присъединил към него, защото опитът, познанията, а и връзките му можеха да ми бъдат от голяма полза. По онова време в онези далечни страни от немските представителства имаше още много да се желае, а компанията на един англичанин, чието правителство умееше енергично и настоятелно да се застъпи за поданиците си по всички краища на света, можеше да е само изгодна за мен. Лека-полека ние се бяхме сближили и духовно и макар че никога не му се беше удало да ме накара да сключа и най-малкия облог с него, все пак сър Джон ме беше обикнал толкова, че проявяваше към мен кажи-речи братска привързаност.

> И ето че сега, безчувствен към всичките природни красоти около нас, които ме опияняваха, той се беше облегнал до мен, втренчил събраните си очи с такава настойчивост в златното си пенсне, кацнало върху самия край на дългия му нос, сякаш се мъчеше да направи някакво епохално потресаващо откритие по своя зрителен инструмент. Наблизо беше облегнал своя чадър, който използваше и при дъжд, и при слънце. Той беше толкова изкусно изработен, че можеше да служи и като бастун, и като сабя, като столче, лула и далекоглед. Тази единствена по рода си рядкост му беше подарена от Травълър-Клъб, Лондон, Ниър Стрийт 47 като почетен спомен. Той никога не се разделяше с нея и не би я разменил дори срещу всичките съкровища на света.
> Тази chair-and-umbrella-pipe,
> [230]
> както сам я наричаше, му беше почти също тъй скъпа и любима, като неговата разкошно обзаведена и бърза малка парна яхта, хвърлила котва долу в пристанището, която беше поръчал да му направят за неговите лични нужди в световноизвестните корабостроителници на Грийнок край Клайд, защото винаги и във всичко бе свикнал сам да си бъде господар и не желаеше да зависи от заповедите на който и да било капитан.

Докато погледът ми се рееше из околностите на фара, забелязах колона от местни войници, които се приближаваха до една стърчаща скала, врязваща се доста навътре в морето. Зорко охраняван, от двама въоръжени мъже, начело крачеше някакъв човек с вързани ръце, който, ако се съдеше по облеклото му, сигурно беше сингалец. Несъмнено тук ставаше въпрос за екзекуция и тъй като знаех колко живо съчувствие и какъв интерес проявяваше моят спътник към подобни сцени, направих опит да го изтръгна от неговите потресаващи наблюдения.
— Сър Джон Рафли!
Не последва отговор.
— Сър Джон Рафли! — извиках аз по-силно.
— Йес! — отвърна ми той без да откъсва поглед от златната рамка на пенснето си.
— Сър, няма ли да хвърлиш един поглед ей там насреща?
— Защо?
— Струва ми се, че се канят да блъснат едно същество във водата.
— Същество ли? И какво е то? Кон? Куче? Човек?
— Човек, сър Джон!
— Well, ами тогава го остави спокойно да се удави, Чарли!
Със същото усърдие той продължи да изследва пенснето си. Колоната бе стигнала вече до върха на скалата и там спря. Войниците образуваха кръг около вързания човек.
— Все пак ми се ще да узная какво ли престъпление е извършил този клетник — продължих аз, за да събудя любопитството на сър Джон.
— На теб направил ли ти е нещо?

— Не е.

— Good God,
[231]
ами че тогава нека го удавят, Чарли!

— Но те са му вързали ръцете!
Явно налучках правилния подход, за да събудя съчувствието му. Той много мразеше всяко ненужно посегателство над личната свобода на човека.
— Вързан ли е? Zounds, това е жестоко, това е подло! В добрата стара Англия никой не би го направил.
— Съвсем си прав. Британците са благородни във всяко отношение. Когато екзекутират някого, те го оставят да умре поне без да го връзват. Я виж само колко многочислена охрана придружава този нещастник!
— Къде става това, Чарли?
— Ей там на онази врязала се в морето скала!
Сега той действително хвърли един поглед натам, накъдето му сочеше протегнатата ми ръка. Все още очаквах някоя твърде безразлична забележка, но този път се видях излъган, понеже десницата му бързо посегна нагоре, за да приближи пенснето до очите му и така да получи максимална яснота на разкрилата се пред него картина.

— Heigh-ho,
[232]
нима е възможно!

— Кое?
— Ами този там да е Калади!
— Калади? Кой е той, сър Джон?
— По-късно ще разбереш. Сега трябва да се убедя, че действително е той.
Рафли взе своя чадър, разтвори го, опъвайки светлосивия му плат, завъртя няколко бурмички по кухата му двойна пръчка и после насочи, така образувалия се далекоглед, към мястото, където предстоеше да се състои екзекуцията.
— Чарли, да се обзаложим ли? — попита ме той след кратко мълчание, по време на което любопитството и напрежението, изписали се по лицето му, все повече нарастваха.
— За какво?

— Че този човек няма да се остави да бъде удавен. Залагам сто соверина!
[233]

— А с кого се обзалагаш?
— С теб, разбира се!
— Сър, нали знаеш, че не се обзалагам!
— Well, наистина. Чарли, ти си чудесен човек, но все още не си станал съвършен джентълмен, иначе нямаше все да се опъваш, а някой път щеше да приемеш един или друг облог. Въпреки това ще ти докажа, че щях да спечеля.
Той пъхна два пръста в устата си и изсвири така, че този остър и пронизителен звук се разнесе надалеч. Чу го и осъденият. Дали познаваше сигнала на англичанина? С рязко движение той вдигна наведената си глава и погледна нагоре към фара. Рафли свирна още веднъж и размаха чадъра над главата си.
Резултатът беше много изненадващ. Най-неочаквано осъденият на смърт чрез удавяне се втурна напред, проби си път през кръга от войници, стигна до ръба на скалата и с главата надолу, се хвърли в морето.
— Виждаш ли, Чарли — подсмихна се Джон Рафли, — че щях да спечеля облога?
— Все още нищо не виждам. Та човекът сам се удави.
— Удавил ли се е? Ти да не си мръднал?
— Че какво друго е станало?

— Какво друго ли? Well, ей сега ще разбереш. Look at that!
[234]

Ето че изплува на повърхността. Е, Чарли, какво ще кажеш сега?
— Бога ми, той е жив! Въпреки вързаните си ръце този обесник плува като риба!

— Като риба ли? Pshaw, твърде слабо сравнение. Искаш да кажеш като омар! Това е Калади, предишният ми слуга, най-добрият плувец и гмуркач надлъж и нашир из тези скучни острови, ала както изглежда доблестният мюдюрин,
[235]
който го е осъдил, не знае това.

— Този човек е бил твой слуга? Значи затова познава сигнала ти, а?
— Така е. Впрочем, той трябва да е извършил нещо дяволски лошо, защото обикновено тези околийски управители оставят всеки местен туземец да се измъкне, стига само това да е някакси възможно. Та нали в крайна сметка и самите те са сингалци! Виж, вързаните ръце изобщо не му пречат, защото плува по гръб. Насочва се право към фара!
Иначе толкова мълчаливият англичанин изведнъж се беше оживил извънредно много. Следеше с голямо напрежение всяко движение на плувеца, размахваше ръце във въздуха, сякаш така можеше да му помогне и непрекъснато даваше обяснения, които изглежда смяташе за необходими.
— Какви тласъци прави само! Колко бързо се придвижва напред! По дяволите, онази сган го преследва! Но преди войниците да успеят да изминат заобиколния път от скалите до фара, той отдавна вече ще е тук. Познавам го. Миналата пролет заедно с него преплавахме през Калина-Ганга, през Калу-Ганга, че даже и през буйната придошла Махавели.
— С какво се занимаваше преди да постъпи на служба при теб?
— Беше най-ловкият ловец на бисери из плитчините на Негомбо и само за да ми угоди се отправи с мен към вътрешността на страната. Веднага го познах и сега ще го спася.
— Как? Ако действително е извършил тежко престъпление, ще е невъзможно.
— Невъзможно ли? Ти не познаваш тази шантава страна и този още по-шантав народ, Чарли. Аз съм сър Джон Рафли от Рафли-Касъл в добрата стара Англия и ми се иска да видя мюдюрина, който ще се осмели да се разправя с мен! Ето, Калади достигна вече брега. Цяло щастие е, че наблизо нямаше акули, иначе с тези вързани ръце лошо му се пишеше. Ела, Чарли, нека го пресрещнем! Той ме позна и тича право насам.
Наистина така беше. След като стъпи на сушата, Калади бързо се затича към платформата, върху която се издигаше стройният стълб на желязната кула. Пъргаво слязохме по тесните стъпала и долу се сблъскахме с него.
— Вишну да те благослови, сахиб — поздрави той, останал без дъх. — Бях близо до смъртта. Искаха да ми вържат и краката, както и да закрият очите ми с парче плат. Но ти си раджа, господар, махараджа, велик и могъщ господар, и сигурно ще спасиш Калади, твоя верен слуга!
— Well, ще те спася — отговори Рафли, като извади ножа си, преряза въжетата от лико, с които беше вързан сингалецът. — Какво престъпление си извършил?
— О, нищо, сахиб, почти нищо. Но моят крис се оказа твърде остър и прониза малко по-надълбоко сърцето на един човек.

— Murderer!
[236]
Мътните го взели, човече, та това е малко повече от нищо! Уби ли го?

— Да, мъничко.
— Какъв беше той?
— Китаец.
— Само китаец? Това не е толкова зле! И какво ти направи, че грабна камата?
— Дойде и поиска да отвлече Молама, цветето и щастието на моя живот.

— Fudge!
[237]
Щастието на твоя живот! Глупости! Измежду сто щуротии, вършени от хората, за деветдесет и девет са виновни тези проклети фусти! Любовта е най-коварната илюзия, рожба на въображението ни, която познавам, и вече е лишила от разум милиони хора. Но се надявам, че тази баня е поохладила страстите ти. Знаеш ли къде е хотел «Мадрас»?

— Че как да не го знам, сахиб! Нали ти на два пъти живя там.
— Пак съм отседнал в него. Ето че преследвачите ти идват. Засега се скрий! След час ме потърси в хотела!
— О, добри ми господарю, как да ти благодаря? Върна ми живота и сега ще мога пак да видя Молама, утехата на моите очи! Дано всеблагият Вишну да те възнагради!

— Look out,
[238]
обеснико, иначе ще те заловят!

Калади се втурна към другия край на платформата, спусна се долу и в следващия миг изчезна в бамбуковия гъсталак.
И беше крайно време, понеже войниците бяха вече наблизо, а насам бързо се носеше и многочислена тълпа, чието внимание бе привлечено от тази необикновена сцена. Донякъде бях загрижен за изхода на тази история, ала Рафли посрещна с обичайното си хладнокръвие и безразличие техния предводител, който скоро се изправи пред нас.
— Къде е Калади, който ни избяга? — попита цейлонецът.
— Какво искаш от него?
Човекът се стъписа от грубия му заповеднически тон, който явно не беше очаквал, защото смяташе, че е в пълното си право.
— Искам да го заловя.
— Ами търси го тогава!
— Ти знаеш къде е.
— Ха, тъй ли мислиш?
Пенснето отново се плъзна напред до самия връх на носа му. Джон Рафли взе да подръпва краищата на бакенбардите си и се изсмя, от което ясно разбрах, че тази сцена му доставяше голямо удоволствие.
— Да, знаеш, защото ти му подсвирна и му направи знак да избяга!
— Вярно е. Имаш ли нещо против?
— Трябва да те арестувам.
От безмерно удоволствие добрият Джон Рафли широко отвори уста, ококори очи, а после каза:
— Да арестуваш мен? Един джентълмен от добрата стара Англия? Тук на Цейлон в това свърталище на жаби и гущери? Човече, ти съвсем си откачил! Гледай да изчезнеш час по-скоро. Калади е мой и ще правя с него каквото си поискам!
— Твой ли е? Как така?
— Той е мой слуга и върши всичко по моя заповед. Без съгласието ми никой не бива да го докосва. Дори и мюдюринът.
— Ами щом е твой слуга, защо не остана при теб, защо си отиде?
— Отпратих го, защото тъй ми се искаше. А сега върви при мюдюрина и му кажи, че ще разговарям с него!
— Няма ти да разговаряш с него, а обратното, той с теб.
— Ха! Как така?
— Много просто — защото ще те арестувам и ще те отведа при него. Ще наредя да преследват човека, когото наричаш свой слуга и хората ми сигурно ще го заловят. Хайде, тръгвай с нас!

— Be gone!
[239]
Гледай час по-скоро да изчезнеш!

— Не дойдеш ли доброволно, ще трябва да те принудя.
— Я се опитай, да видим дали ще успееш!
Развеселеният лорд измъкна един чифт грамадни револвери. Последвах примера му и също извадих моите.
— Смятате да се съпротивлявате, така ли? — попита изплашеният цейлонец.
— Не, скъпи ми синко. Не смятаме да се съпротивляваме, а само малко да те позастреляме, в случай че ти хрумне да продължиш да ни досаждаш.
Човекът изпадна в страшно затруднение. В него се бореха чувството за дълг и страхът, който изпитваше от оръжията ни, но в крайна сметка изглежда страхът му надделя.
— Ти какво каза, сахиб, откъде си?
— От Англия.
— От Англистан, където живее великата кралица? Истината ли казваш?
— Да!
— И със сигурност ще отидеш при мюдюрина?
— Със сигурност.
— И няма да ни измамиш?
Лицето на Рафли просто сияеше от удоволствие. Той поглади бакенбардите си по такъв начин, който неоспоримо доказваше отличното му настроение.
— Аз съм махараджа от Англистан, а ето този сахиб е още къде-къде по-голям махараджа от Германистан. Ако не вярваш, ще ти го докажа. Можеш ли да четеш?
— Да! — увери го човекът, макар че сигурно не познаваше нито една буква. Несъмнено отговори така, само за да внуши на подчинените си необходимото уважение.
Сър Джон бръкна в джоба си и извади някаква сгъната хартия. Беше листът за ястия, който беше взел от хотел «Мадрас». Подаде му го с думите:
— Ето, чети!
Човекът пое листа, допря го до челото си, после със сериозен и важен вид втренчи поглед в него и раздвижи устни, сякаш четеше. След това пак го сгъна най-грижливо, притисна го до гърдите си и го върна на англичанина.
— Сахиб, ти каза истината. Вие двамата сте махараджи от залеза на слънцето. Ето тук е написано. Мога да ви пусна да си вървите, понеже вече знам, че сигурно ще отидете при мюдюрина, за да ме извините и да му кажете, че съм оставил осъдения да избяга само защото е твой слуга и следователно имаш правото да се разпореждаш с него.
Почти поздравявайки, той сложи длани върху гърдите си, после се обърна към своите бойни герои и като се спуснаха от платформата, всички те поеха към града. Насъбралата се любопитна тълпа лека-полека се разотиде.
Откъм пристанището долетя някаква странна и монотонна песен. Тя се носеше от необичайно голям китайски кораб, чийто котвен шпил въртяха петима мъже, за да вдигнат голямата котва. Същевременно те отмерваха такта на крачките си с обичайната за подобни случаи песничка «тиен омма омма тиен воозинг».
Рафли побутна пенснето си по-близо до очите и внимателно разгледа плавателния съд.
— Чарли! — обади се той.
— Сър Джон!
— Да се обзаложим ли?
— Да се обзаложим? За какво?
— Че капитанът на тази джонка или си е загубил акъла, или пък плава под твърде съмнителен флаг.
— Защо мислиш така?
— Ти не си моряк и ти липсва поглед за такива неща. Виждал ли си някога джонка с три мачти?
— Не.
— Ами с такива необикновени платна и странен такелаж?
— Че какво им е толкоз странното?

— Смесицата от китайски и американски начин на изработка, както и съотношението между височината на различните мачти. Как така бизанът
[240]
е по-висок от гротмачтата и фокмачтата? И за какво му е този дълъг шпир
[241]
с двоен фордун?

— Наистина е необичайно! По вида на фордуна може да се направи заключението, че този плавателен съд има триъгълни платна, за да се движи по-лесно и по-бързо срещу вятъра, а ми се струва, че мачтите му имат споменатата височина, защото с постепенното увеличаване на броя и размерите на платната отпред назад се е целяло да се постигне по-голяма бързина, на което обаче никак не подхожда конструкцията на корпуса, наподобяваща твърде много формата на буре.
— Чарли, в морското дело те мислех за лаик, но ти наистина имаш верен поглед за неща, които обикновено се изплъзват от окото на сухоземните плъхове. Тази джонка е едно нескопосано подражание на бързите американски платноходи и за нищо на света не бих й се доверил по време на някоя хубава буря.
— Този странен вид и такелаж сигурно има някакво предназначение, което не разбирам.
— Естествено! Нека прибавим към всичко това и факта, че този плавателен съд вдига котва, за да отплава в открито море тъкмо сега, когато приливът все още продължава! За да постъпва така, капитанът сигурно има всякакви други, но не и навигаторски причини. Залагам сто соверина, че има нещо нечисто или в главата му, или под дъските на неговата палуба. Участваш в облога, нали?
— Никога не се обзалагам.
— Ами заложи поне десет лири срещу моите сто!
— Сър, и това няма да стане!

— Действително ли не желаеш? For shame,
[242]
Чарли, засрами се! Цяло нещастие е, че иначе си толкова мил и разбран човек, а никога не се съгласяваш да приемеш един облог. Ти и през целия си живот няма да успееш да станеш истински джентълмен, а тъй като това страшно ме ядосва, ще гледам някой път да те принудя да се обзаложиш за нещо. Виждаш ли онзи испански параход? Нима и той също се кани да излезе в открито море?

— Едва ли. Сигурно ще вземе китаеца на буксир, за да го измъкне от пристанището срещу течението.

— All right!
[243]
Той застава пред него, а ето че сега китаецът ни показва кърмата си. Можеш ли да видиш какво име носи?

— Не.
— Тогава ще трябва да си помогна с моята чадър-лула.
Той взе любимия си предмет, нагласи лещите на далекогледа и погледна през него към джонката.
— Казва се «Хайанг-дзъ». По дяволите тези глупави имена, дето си ги измислят жълтоликите плиткаджии! Хайде, Чарли, ела! Щом не искаш да се обзалагаш, корабът изобщо не ни засяга повече.
Отправихме се към града, а после поехме към хотел «Мадрас». Веднага отидохме в просторната прохладна стая на англичанина, за да чакаме там Калади. Но уговореното време изтече, без той да се появи.
— Чарли!
— Какво?

— Ще се обзаложим ли?
— Не.
— Та чуй най-напред какво имам предвид, де! Твърдя, че на този нещастник му се е случило нещо лошо и поддържам мнението си като залагам петдесет лири. Естествено, ти не мислиш така и следователно този път ще приемеш облога!
— За съжаление не мога, защото съм на същото мнение като теб, сър Джон. Ако всичко беше наред, той отдавна вече трябваше да е дошъл.
— Well! Е, що се отнася до облозите, ти си оставаш просто един непоправимо скучен човек. Истинският джентълмен би приел моя облог, дори и ако мнението му съвпадаше с моето. Ще почакаме още пет минути. Не се ли появи дотогава, ние ще тръгнем и… тихо, какво става навън?
На улицата, където светлината на многобройните окачени по верандите фенери се бореше с настъпващата вечерна тъмнина, се вдигна необичаен шум. Разнесоха се силни пронизителни викове и се чуваха припрените стъпки на множество тичащи хора.
Излязохме навън пред входа. По-голямата част от тълпата беше вече отминала, но все пак се появихме навреме, за да забележим някакъв бягащ бързо като заек човек, преследван от тълпата с голямо настървение.
В бързината ни пенснето беше паднало от носа на Рафли. То висеше сега върху жилетката му на своя черен копринен шнур.
— Чарли!
— Сър Джон!
— Знаеш ли кой беше този човек?
— Не.
— Калади.
— А-а…!
— Да, съвсем сигурно беше той. Познали са го и са решили пак да го заловят.
— Невъзможно е да е бил той.
— Защо?
— Защото несъмнено щеше да потърси убежище тук при нас.
— Pshaw! Този добър човечец просто не е искал да ни докара тук преследвачите си, които несъмнено щяха да ни досаждат.
— Това би означавало да притежава прекалена деликатност и такт, за да постъпи така, само защото някога си се погрижил за него. Та нали знае, че в случая животът му е поставен на карта!
— Животът му? Ти какво си въобразяваш? Я не се заблуждавай, Чарли! Калади е не само най-добрият плувец, но е и най-издръжливият и добър бегач, когото познавам. Няма да им позволи да го хванат. Но въпреки всичко той се нуждае от помощта ми и затова ей сега ще отида при мюдюрина. Ще дойдеш с мен, нали?
— Разбира се!
Върнахме се обратно в стаята, за да вземем шапките си, а и стола-чадър-лула на сър Джон, но все още не бяхме успели да посегнем към въпросните предмети, когато чухме как вратата зад нас се отваря и вътре се вмъкна Калади, който едва си поемаше дъх, а потта се стичаше по цялото му тяло.
— Извинявай, сахиб, че не дойдох по-рано — задъхано промълви той.
— Видяха те, нали?
— Да, сахиб. За да стигна до теб, трябваше да мина по улиците на града, през които преди малко ме бяха превели. Хората ме познаха и се опитаха да ме заловят.
— Well, момчето ми, но не са успели да те спипат.
— Не. Побягнах, стигнах чак до залива, после заобиколих града и откъм противоположния му край се добрах до градината зад хотела. Преследвачите ме изгубиха от очи и едва ли ще ме открият тук.
— All right! Седни да си поемеш дъх! Чарли, видя ли, че съм бил прав? Не са успели да го догонят. Той е славен човек, ловък и смел, което съвсем не може да се каже за тази страхлива и подла сингалска пасмина. И тъкмо заради това ми харесва.
— Сахиб, ти си много добър махараджа! — подметна Калади.

— Pshaw! Я мълчи! Ако не ме беше спасил, акулите отдавна да са ме разкъсали. Чарли, трябва да ти кажа, че веднъж бях предприел пътешествие с парната си яхта, за да огледам тези скучни острови. Така стигнах до плитчините на Негомбо и тъй като исках да погледам как се вадят бисерите от морето, се приближих повечко до рифовете, стъпих върху релинга и се хванах с ръце за вантите. Но понеже не познавахме добре тамошния фар-ватер, ние се блъснахме леко в един риф и от последвалия удар бях изхвърлен извън борда.
— Но веднага спряха машината, нали, сър?
— Чарли, какво ти спиране! Понеже винаги сам командвах на яхтата, а щурманът трябваше дяволски много да внимава да ни държи по-далеч от скалите, просто нямаше кой да даде съответната заповед на машиниста. Впрочем, както се оказа по-късно, никой не забелязал моята злополука. Не, казах никой, а това не е вярно, защото този храбрец станал свидетел на всичко. След като е бил вече три минути под водата, той се появил на повърхността изтощен, влачейки тежък товар с миди. В същия миг ме видял да падам, пуснал мидите да потънат и се устремил към мен, за да ме подхване. Все пак измина доста време докато успее да ме улови, защото ни делеше доста голямо разстояние, а и макар да не съм лош плувец, се чувствах останал съвсем без сили. Но така или иначе се добра до мен тъкмо навреме, за да ме задържи на повърхността на водата. Най-сетне на яхтата бяха забелязали случилото се. Спуснаха лодка, прибраха ни и ни качиха на борда. Калади, сега ти оставаш тук и ще ни чакаш да се върнем! А ти, Чарли, идваш с мен при мюдюрина!
Заключихме сингалеца в стаята и излязохме от хотела. Пред жилището на висшия чиновник безделничеха цял куп негови подчинени. В онези страни всеки богат човек си има отделен слуга за всяко нещо. Това се обуславя от кастовото разделение на обществото и става възможно единствено благодарение на изключително ниското възнаграждение, както и на много ниските цени на всичко, което е необходимо за задоволяване на житейските нужди.
— При великия мюдюрин ли искате да отидете? — попита ни един от тези хора.
— Да.
— Тогава ще трябва да дойдете утре. Сега е вече много късно.
Рафли избута човека настрани.
— Fool, глупак, отдръпни се!
Само след миг се видяхме обградени. Неколцина дори се осмелиха да ни хванат за ръцете и за дрехите. Лицевите мускули на сър Джон се раздвижиха по особен начин, което показваше, че този чудак се намира в добро настроение. После англичанинът вдигна своя чадър, замахна с него и така удари най-близкостоящия човек през лицето, че той залитна и направи няколко крачки назад. Това незабавно ни спечели тъй желаното уважение и вече можехме необезпокоявано да влезем вътре.
— Виждаш ли, Чарли, какво представлява моята чадър-лула? Тя е толкова необходим за околосветски пътешествия предмет, какъвто сигурно няма да намериш другаде — доволно се засмя англичанинът. — Може би съвсем скоро ще ми се удаде възможност още веднъж да ти го докажа.
Минавайки през верандата, ние се озовахме в нещо като преддверие, чиито стени не стигаха до самия таван, а само малко над един човешки бой, за да оставят свободен достъп за свежия въздух. Този архитектурен стил, тъй добре съобразен с местните климатични условия, се среща почти на всяка крачка в Поен дьо Гал. В това помещение двама слуги седяха върху рогозки. Щом ни видяха, те се изправиха и ни зададоха съвсем същия въпрос:
— При великия мюдюрин ли искате да отидете?
— Да.
— Вечерта той никога не приема. Кой ви пусна?
— Самите ние, ако нямаш нищо против.
— Върнете си и утре сутринта елате пак!
— Няма да стане, момчета.
Без много церемонии Рафли се отправи към входа на следващата стая, но веднага двамата мъже се изправиха на пътя му.
— Стой! Влизането тук е забранено! Върни се!
— Well! А после пак напред! Я елате тук, момчета! Той сграбчи единия с дясната, а другия с лявата си ръка, завлече ги обратно до входа и ги изхвърли навън при останалите, които вече съвсем изгубиха ума и дума. Страхотен шум и крясъци последваха това необичайно

нападение, ала Рафли запази непоклатимото си спокойствие. Той побутна пенснето си по-близо до очите, хвана ме за ръката и каза:
— Хайде, Чарли, ела, защото накрая и мюдюринът ще си помисли, че ще вземем да го изхвърлим и ще се свре някъде.
Влязохме в следващата стая. Стените й бяха от бамбук, а облицовката — от банановi листа. В средата на помещението на двоен шнур висеше лампа, която хвърляше слаба светлина върху скъпоценен персийски килим, където беше седнал по турски търсеният от нас човек. Позата, в която го заварихме, турците наричат «рахат отурмак», а това ще рече «почивка, отмора на крайниците». Дребничкият кльощав чиновник беше облечен в дрехи от жълта коприна, а самият поглед на ококорените му очи, полуотворените устни, както и страхът, изписал се по лицето му, ясно показваха, че беше чул предизвикания от нас шум и че в никакъв случай не гледаше на появяването ни като на някаква незначителна и безразлична случка.
— Good day, сър! — поздрави го Рафли на английски, макар да знаеше, че пред него се намира местен жител. Човекът отвърна на поздрава му, с леко кимване отговори и на моя ням поклон, а после попита:
— Какво искате?
— Да седнем! — подхвърли кратко англичанинът и незабавно се настани отдясно на мюдюрина, давайки ми знак да сторя същото от другата му страна. Щом последвах примера му, той продължи:
— Ти ли си мъдрият мюдюрин, който съди всички хора, извършили някакво престъпление в Поен дьо Гал?
— Да.
— Как ти е името?
— Оривана оно Явомбо.
— Well, имаш гордо и звучно име. Но аз ти казвам, Оривана оно Явомбо, че няма да си още кой знае колко дълго мюдюрин.
Чиновникът се сепна.
— Какво каза? Не те разбирам.
— Я ми кажи, чия собственост е този остров?
— На великата кралица на Англистан.
— Ами кой ти е дал тази служба?
— Губернаторът, който е служител на нашата могъща владетелка.
— А той може ли и да ти я отнеме?
— Да, стига само да поиска.
— Е добре, тогава той ще поиска.
— Но защо?
— Защото си извършил прегрешение към собствеността на онези, на чиито заповеди си длъжен да се подчиняваш.
— Чужденецо, внимавай какво говориш! Устата ти хули един верен син на великата кралица.
— Известно ли ти е името Калади?
— Да, Калади на два пъти ни избяга, за да се изплъзне от смъртта, ала хората ми са по петите му и пак ще го заловят.
— Какво право имаш да го преследваш?
— Той уби един човек.
— Убил е само някакъв си подъл и презрян китаец. Ти познаваше ли го?
— Да, беше човек от екипажа на джонката «Хайанг-дзъ». Опитал се е да спипа годеницата на Калади и той го е наръгал с нож. Капитанът на джонката дойде при мен и поиска правосъдие.
— А ти даде ли му го?
— Ще му го дам веднага, щом Калади отново се изправи пред мен.
— Е добре, точно това имах предвид — ти незаконно посягаш на моя собственост. Калади не е твой, а мой слуга.
— Аха, значи ти си онзи англичанин, който му е помогнал да избяга, а?
— Да, аз съм.

— Очаквах те. Ще трябва да те накажа, ако не успееш да ми докажеш, че в момента, когато е избягал от скалата, Калади действително е бил твой слуга.
Рафли се усмихна. Пенснето се плъзна пак към върха на носа му. Той бръкна в джоба си и извади своите револвери.
— Казвам ти, че Калади е мой слуга. Не ми ли вярваш?
— Докажи го!
— Значи не вярваш! Е добре, тогава ще разговарям с теб като джентълмен. Знаеш ли какво е това джентълмен?
— Не, обясни ми!
— Джентълменът е човек, който излиза на двубой срещу всеки, който не му вярва. Ето, вземи този револвер. Ще броя до три и тогава двамата ще стреляме един срещу друг. Хайде, давай! Едно… две…
— Чакай! Та аз изобщо не знам как се борави с това ужасно нещо! — извика мюдюринът и от страх скочи на крака, сякаш изхвърлен от пружина. — Какво съм ти сторил, та искаш да ме убиеш?
— Не повярва на думите ми и затова един от нас двамата трябва да умре. Едва тогава ще бъда удовлетворен и спокойно ще се върна у дома.
— Но аз вярвам на думите ти! Ето, вземи си оръжието!
— Значи вярваш, че Калади е мой слуга?
— Да, знам го със сигурност.
— Well, тогава защо го преследваш?
— Незабавно ще изпратя хора да върнат преследвачите, за да не го сполети някоя беда.
— Не е необходимо. Той е вече при мен на сигурно място.
— Къде живееш сега?
— В хотел «Мадрас».
— Как ти е името?
— Джон Рафли.
— Джон Рафли, племенникът на генерал-губернатора? — възкликна силно изненаданият мюдюрин.
— All right, аз съм.
— Търсих те, но не те намерих.
— Защо?
— Трябва да ти предам едно писмо от губернатора на Канди. Той ми писа, че ще дойдеш.
— За съжаление съм отседнал в хотела, а не в правителствената сграда. Поради тази причина не си ме намерил.
Лордът отвори писмото и бързо го прочете. Накрая лицето му се озари от една толкова весела и доволна усмивка, че тесните му устни се разтеглиха от едното му ухо до другото, а пенснето се изложи на голяма опасност да падне от върха на носа му.
— Чарли!
— Сър Рафли!
— Виждал ли си някога слон?
— С колко крака?
Той весело се засмя на шегата ми.
— Но на лов за слонове не си ходил, нали?
— О, напротив! Ловувал съм и в северните райони на Калахари, а и по други места, ако нямаш нищо против, сър Джон!

— Damn!
[244]
Мислех си, че ще ти доставя радост, а ето че нищо не излезе! Убивал си слонове с пушка, така ли?

— Разбира се.
— Тогава сигурно гонитбата и затварянето им в корал няма да ти достави удоволствие, а?
— Защо не? Никога не съм присъствал на такъв лов.
— Е, добре. Ей тук получих покана от губернатора за такъв вид лов. Ще участваш ли?

— Разбира се!
— Ти също ще ме придружиш, нали? — обърна се той към мюдюрина.
Човекът се поклони почти до земята.
— Оказваш ми голяма чест, о махараджа! Съобщи ми само часа на тръгването и аз ще се присъединя към твоята свита.
— Ами Калади?
— Свободен е.
— Тогава до скоро виждане!
— До скоро!
Висшият чиновник ни изпрати навън и направи знак на шестима бързоходци, на които нареди да ни осветяват пътя с факли. Слугите, които бяха отказали да ни пуснат при мюдюрина, сигурно бяха страшно учудени на това почетно изпращане, оказано ни от него. В стаята на хотела Калади ни очакваше с лесно обяснимо безпокойство.
— Какво стана, сахиб? — попита той. — Успя ли да разговаряш с мюдюрина?
— Да. Свободен си.
От радост доблестният сингалец направи такъв скок във въздуха, на който би завидял всеки тигър.
— Сахиб, благодаря ти, ти си…
— Мълчи! Живот за живот. Ти ме избави от смърт, а сега аз ти отвръщам със същото. Ще останеш ли при мен, докато съм в Цейлон?
— Няма да се отделя от теб, докато сам не ме изгониш!
— Добре, тогава се приготви да тръгнеш с мен за Корнегале, където ще ловим слонове!
— Слонове? В такъв случай ще са нужни много хора, мъже, жени и деца. Мога ли да взема и Молама, цветето на моята душа?
— Вземи я!
— Благодаря ти! Изпълнен си с доброта също както облаците с дъжд, а си изпълнен и с любов както звездите на нощта. Нека Вишну те благослови теб и махараджата от Германистан. Ще ви дам и живота си, стига само да го поискате!

Втора глава
Лов на слонове

Цейлон, чието име англичаните произнасят Силон, е бил известен на древните индийци като Зиландив, а на гърците — като Тапробане. Туземците наричат острова Сингала. Той е отделен от индустанската суша от морски канал, широк около шейсет английски мили и от брега си до върха Педроталагала се издига на две хиляди и петстотин метра над морското равнище. Често наричат Цейлон остров Малта на Индийския океан, което се дължи навярно на неговото разположение. А то е твърде важно в случай на военни действия.
Както е известно, островът е британско владение на короната и се управлява от собствен губернатор. Всички по-високи постове се заемат от англичани, но все пак броят на белите едва достига седем хиляди. Местните туземци, сингалците, изповядват будизма. Те са се смесили с преселили се по-късно на острова индуси, малайци, явайци, с маври и португалци, както и с негри от Мозамбик и Мадагаскар. Тук-там се вижда и по някой китаец, но той веднага пак бързо изчезва, след като осъществи не дотам похвалните си намерения, довели го на острова при «хората с прави и дълги носове».
По онези земи китайците не се ползват с особени симпатии. Без да презират и най-дребните печалби, за някоя по-значителна изгода те жертват всичко, каквото имат. На сушата лесно се оправят дори и в най-трудните положения, а ако става Дума да се извлече някоя сравнително добра облага, китайците не се плашат и от големите океански вълни. В такива случаи те са колкото хитри, толкова и дръзки, колкото са енергични, толкова са и безскрупулни, и само някой много добре подготвен и сериозен противник може да ги спре. Вече от доста време много се говореше за някакви малайски пирати, които, обединили силите си, със своите бързи изящни платноходи, снабдени с балансьори, стигаха чак до

Андаманските и Никобарските острови, като оказваха успешна съпротива дори и на добре въоръжени европейски кораби. Както разправяха, техен предводител бил някакъв китайски морски капитан, който, преследван от своето правителство, бил избягал от страната и както се мълвеше, на самотен остров в Индийския океан събрал около себе си голяма шайка флибустиери, с които станал много опасен особено за по-малките плавателни съдове. Тези морски разбойници били наречени от жителите на крайбрежието на Китайско море «Янг-дзой», тоест Морските дяволи, и според всички слухове това прозвище било напълно оправдано, понеже дори и към пленниците си те се държали като истински дяволи.
Всички тези мисли ми минаха през главата, когато се събудих на следващото утро и неволно си спомних за китайската джонка, която бе напуснала пристанището при толкова загадъчни обстоятелства. Един човек от нейния екипаж беше посегнал на годеницата на Калади — сигурно на борда на този плавателен съд се намираха все такива брутални хора.
Бяхме вече в сезона на непрестанно духащите в продължение на шест месеца от североизток мусони, един период, през който за ветроходите е много трудно да се отправят на североизток, а за някои от тях с определена конструкция и такелаж е направо невъзможно. Можеше ли онази джонка с нейното странно разположение на мачтите и на платната да поеме този курс? Струваше ми се доста вероятно да има намерение да се скрие от мусона зад западната част на острова. Но какво ли щеше да търси там, където сигурно никога досега не беше плавал китайски кораб?
«Чик, чик, чик!» — разнесе се ясно и припряно иззад огледалото. Малкото животинче, достигащо едва седем-осем сантиметра на дължина, което с тези звуци ме изтръгна от моите размисли, беше един геко от онзи вид, дето се среща във всяка къща на Цейлон. След като бе ловувал през цялата нощ, сега явно се канеше да се завърне в скривалището си зад огледалото и смяташе за свой дълг да ме предизвести за намерението си с доверчивото си цвъртене.
За всеки новак появяването на гекото е изненадващо, а отначало дори и малко страшничко. Това дребно симпатично гущерче се среща много често във всяко жилище, през деня се крие в пукнатините на стените, в ъглите и цепките на мебелите и се показва едва вечерта след запалването на светлините, за да започне да лови заспали насекоми. Тъй като гекото е нощно животинче и той подобно на котките има тесни отвесно разположени зеници, които силно се разширяват в тъмнината. Чрез намиращите се по пръстите на краката му кръгли смукалца той е в състояние чевръсто да се катери насам-натам по стените, както и спокойно да се разхожда по таваните на помещенията. Той е доверчив и лесно се опитомява. Даже свиква по време на хранене да се приближава до масата и да си похапва от падналите трошици.
Станах и започнах да се обличам. Току-що бях свършил с тази работа, когато дойде един човек, изпратен от Рафли да ме повика. След като влязох в стаята му, видях, че е седнал на чашка чай, но иначе беше вече напълно готов за излизане.
— Good morning, Чарли — поздрави ме той. — Приготви се, заминаваме! Изпратих вече човек да съобщи на мюдюрина, че тръгваме, а също така дадох уговорения знак на моя щурман, че го викам да дойде тук.
При последните си думи той посочи един шал, провесен от прозореца му като знаме, който лесно можеше да се забележи от яхтата. И сигурно го бяха видели веднага, понеже все още не бяхме свършили закуската си, когато в стаята влезе един мъж, чиято външност още от пръв поглед издаваше моряка. Той беше висок и слаб, с остри черти на лицето, имаше както стойката, така и провлачената походка на тези хора, а погледът на малките му умни очи бе ясен, горд и самоуверен.
— Welcome, Том! — поздрави го Рафли. — Какво е положението на яхтата?
— All right, сър! На борда всичко е наред.
— Има ли достатъчно въглища?
— Йес, сър! Могат да ни стигнат чак до Япония.
— Храна и муниции?
— Нищо не липсва. Що се отнася до хранителните провизии, то те се изразходват, докато с муниците съвсем не е така. От нашето приключение на географската ширина на Байа, където така подредихме онзи кораб с черни роби на борда, ние изобщо не сме дали нито един изстрел. Нашата «дълга Хариет» има толкова точен мерник, а въпреки това си стои на

палубата също като жената на Лот, която навремето, и аз не помня вече по каква причина, била превърната в стълб от сол. Това положение не се издържа повече! Сър, аз съм добър артилерист. Дайте ми в най-скоро време някой удобен случай да чуя рева на моята «Хариет», иначе ще се пръсна от скука!
Рафли се усмихна.
— Имай само търпение, стари морски вълко! Все ще дойде удобен момент за някой и друг хубав изстрел.
— Едва ли ще стане тук, сър. Страшно ми се иска колкото е възможно по-скоро да излезем в открито море. Ако беше моя тази чудесна яхта, с която наистина не може да се мери никой друг плавателен съд, то отдавна да съм вдигнал котва и да съм отплавал надалеч.
— Well, Том, ами тогава вдигай котва!
— Възможно ли е, сър?
— Разбира се! Още днес тръгвам с кола за Коломбо и нямам намерение да зарязвам яхтата тук. Затова отплавайте колкото се може по-скоро, за да ви заваря в пристанището на Коломбо.
— Добре, сър Рафли. Колко път има по суша до града?
— Седемдесет мили.
— Тогава ще успея да хвърля котва там, преди да сте пристигнали. Ще сте там още тази вечер, нали?
— Така мисля.
Щурманът се сбогува.
След като морякът си отиде, се появи един пратеник на мюдюрина. Чиновникът ни молеше да си услужим с неговата карета. Приехме. После дойде Калади, за да ни каже «добро утро». Англичанинът го попита:
— Говори ли с Молама?
— Да, сахиб.
— Ще дойде ли с нас?
— Разказах й за двамата махараджи от Запада, които са толкова могъщи и добри. Тя ще дойде, за да ви служи.
— А какво каза баща й?
— Молама няма нито баща, нито майка, нито братя, нито сестри. Има само мен.
— Тогава побързай да отидеш при нея! След един час тръгваме. Ще ви чакаме при жилището на мюдюрина.
— Мюдюринът няма ли да ме задържи?
— Не бих го съветвал. А сега върви и спокойно се върни!
Скоро, само с един поглед, хвърлен към пристанището, можехме да се убедим, че яхтата е започнала да подгрява котлите си. Коминът й бълваше вече гъст черен дим. Платната й бяха вдигнати, а котвата прибрана и в същия миг, когато напускахме хотела, малкият плавателен съд с остър кил потегли, за да излезе в открито море и насочвайки се към Бентоте и Калтура, да стигне до столицата Коломбо.
Макар и по суша, ние също трябваше да се движим в споменатата посока. Това бе такова пътуване, през такива местности с райски красоти, каквото не бях предприемал дотогава.
В дома на мюдюрина ни предложиха най-прекрасните освежителни напитки и плодове, каквито могат да се намерят в страната. После пред къщата бяха докарани две купени в Англия каляски с по шест коня от стройната и изящна индийска раса. Едната беше за Рафли и мен, а другата за мюдюрина. Калади и Молама също получиха една кола от онези, които, строени в цяла редица, очакваха нашето потегляне. По чисто индийски обичай пред дома на висшия чиновник стояха и чакаха не по-малко от стотина кули, бързоходци, слуги, готвачи, както и други придружители. Бързоходците бяха спешени, а останалите бяха на коне или в различни коли, така че всеки, който ни срещнеше, можеше да се убеди, че има честта да се отдръпне от пътя на много високопоставени господа.
Най-сетне потеглихме. Излязохме от Поен дьо Гал и чак до Коломбо пътувахме по добре поддържан път, от двете страни на който непрекъснато се редуваха села. Къщите надничаха от пищната южна растителност като ковчежета за скъпоценности.
По отношение на растителния свят никое друго селище по света не може да се мери с Поен дьо Гал. Най-характерното дърво за онези области е папаовото дърво (Carica papaya), което

има стройно, високо, много равномерно изтъняващо нагоре стебло, напомнящо на парашут, където се крият светлите му, подобни на пъпеши плодове. Беше още ранно утро. Човек трябва да е бил в онези географски ширини, за да опознае вълшебната красота на първите дневни часове в тропическата зона. Такъв чист и благоуханен въздух гали лицето ти! Невероятната синева на небето се отразява в кристалните води. Нежният полъх на ветреца носи срещу нас опияняващия аромат на милиони цветя и цветчета. Какво непознато дотогава чувство на възхищение приповдига сърцето, с какво невярващо удивление оглеждаш непознатите и странни неща, на които се натъкваш на всяка крачка! Има нещо толкова величествено във впечатлението, което тропическият свят прави на чувствителната душа, че само след престой от някой и друг месец човек получава усещането, сякаш е бил там вече дълги години. Тук всичко изглежда ново, необикновено и поразително. Сред тези села и поля, в непроходимите гори се заличават почти всички спомени за нашите европейски форми, представи и явления, понеже обликът на всеки пейзаж се определя преди всичко от растителния свят. Със своето масирано присъствие, с невижданите си форми и яркост на багрите той и само той влияе най-осезаемо на нашето въображение. Колкото едно впечатление е по-ново и по-силно въздействащо, толкова по-бързо и по-енергично спомага за избледняването на предишните представи и спомени. Защото тяхната сила им придава само мнима дълготрайност. Под вълшебното небе на юга светлините и омайващият въздух даряват с истинско великолепие дори най-сивото и безлично кътче. Слънцето разпръсква не само ослепителна светлина, а същевременно обагря всеки предмет и го обвива в съвсем лека омара, която, без да пречи на прозрачността на въздуха, прави багрите по-хармонични, омекотява въздействието на ярките лъчи и потапя цялата природа в такова спокойствие, което се промъква и в нашите души.

Никой друг не може да оцени по достойнство прелестите и природата на Цейлон така, както ловецът. Преследването на дивите слонове често го води на такива места, чиято несравнима красота едва ли може тъй лесно да се разкрие пред очите на някой друг човек, освен може би, да речем, на войниците, изпратени да се бият срещу разбунтували се туземци. Едно пътуване около острова на параход или на увеселителна яхта, по време на което се спира във всички по-големи и по-малки пристанища — ето това би дало възможност на почитателите на живописните и красиви пейзажи да видят много от великолепната природа на Цейлон. Всички, които го посещават, трябва да признаят, че той действително е прочутата и толкова възхвалявана вълшебна страна на Изтока.

Пътят от Поен дьо Гал за Коломбо се вие по крайбрежието. Между него и морето се простира само тясна ивица от кокосови палми, в чиято сянка се гушат нагъсто следващите едно подир друго села. В случая човек не бива да си представя ниските широки корони на нашенските овощни горички. Кокосовите палми, които обичат да се накланят към морето, се издигат на височина от двайсет и пет до трийсет метра, че понякога и повече, и едва на тази височина на стройните им стволове се намират техните разкошни перести корони. Това отнема на пейзажа монотонността, която би била неизбежна, ако кокосовите палми имаха съвсем еднаквите, равномерно и правилно издигащи се контури на палмите арека, които ги карат да изглеждат тъй прелестни, стройни и нежни.

Пътуването ни беше бързо и безпрепятствено. Още бяхме доста далеч от Коломбо, когато вече по-гъстите редици от по-добре построени жилища, както и виждащите се тук-там европейски къщи, ни показаха, че се приближаваме до столицата. По много приятен начин кокосовите горички се редуваха с правителствените градини, засадени с канела. Този храст, който носи такива големи печалби в търговията, достига на височина до метър и половина и твърде прилича на люляка — както по цвета, тъй и по формата на листата си. С всяка измината крачка пътят се оживяваше от все повече какви ли не живописни човешки фигури. Вече се намирахме в предградията на Коломбо, които обаче заради защитните укрепления са отделени от същинския град чрез твърде обширно открито и незастроено място.

Най-сетне минахме покрай прочутото, считано от всички сингалци за свещено, дърво «баниане», чиито главни корени са забити в земята от едната страна на пътя, докато, спускайки се от великолепно разклонената му великанска корона, един от неговите въздушни корени се беше забил в плодородната почва от другата страна на широкия коларски път, където беше образувал втори як и дебел ствол. Това дърво е едно наистина

разкошно творение на тропическия растителен свят, една действително царствена издънка на майчинската утроба на този благословен остров.
Малко преди залез слънце стигнахме в Коломбо. Там бяхме посрещнати от един пратеник на губернатора, който бе получил нареждане да ни придружи до хотел «Queens-house». Там ни бе предложено всичко, от което се нуждае човек след еднодневно пътуване в онези географски ширини: прохладни стаи, разкошна баня, спокойствие, почивка и храна. След ядене заедно с Рафли излязох извън крепостните зидове и се насочихме към морския бряг, където се събира изисканото общество на Коломбо, което се разхожда или с карети, или на коне, или пък пеша.
До пътя на едно просторно открито място една войскова част от гарнизона на укрепленията, съставен от индуси, провеждаше учение под ръководството на английски офицери. Съобразявайки се с климата, подобни занимания се състояха само в прохладните утринни и вечерни часове.
Седнахме на една пейка. По време на краткото тропическо здрачаване шумът на морския прибой достигаше до слуха ми като ясно доловим и разбираем говор. Какви странни мисли ме връхлитаха и се преплитаха в главата ми! Ту спирах поглед на суетнята на дребните черупчести мекотели в краката ми, ту погледът ми се зарейваше далеч над безкрайната морска синева. От дясно бе градът със своите укрепления, а отляво — огромен английски хотел, заобиколен от гъста редица кокосови палми, чиито перести корони шумоляха, поклащани от вечерния вятър. Имах чувството, че сънувам. Просто трябваше от време на време да си припомням, че действително се намирах на остров Цейлон. Преживявания от миналото, предстоящи събития, както и образи, рожба на чистата фантазия, се сливат с настоящето в едно странно полусъзнателно съществуване. После човек си спомня само твърде смътно в каква посока са се гонили неспокойните му мисли. Необичайните нови впечатления и чуждата непозната обстановка тъй много объркват, и все пак такива часове остават в съзнанието ни като най-богатите и най-скъпи спомени, които отнасяме със себе си в родината.
Междувременно бе настъпила нощта и войсковата част със звучна музика отдавна се беше оттеглила в града, когато се отправихме обратно към «Queens-house». Пред вратата ни очакваше щурманът Том.
— Пристигнахме, сър! — доложи той кратко по моряшки.
— Well, момчето ми, но къде е яхтата? Не я забелязах, въпреки че дълго я търсих.
— Тя е зад скалите встрани от пристанището, сър. То е изложено на вятъра, а в тези райони хич не са рядкост по-силни пориви, които могат да преобърнат тримачтов кораб като градински стол.

— Well done!
[245]
Има ли нещо ново на борда?

— Не. Но извън борда направих едно наблюдение, за което трябва да ви докладвам, сър.
— И какво е то?
— Забелязахте ли китайския кораб, който вчера напусна пристанището?
— Йес.
— Доста ме учуди както конструкцията му, така и неговият такелаж, а не ми беше и съвсем ясно, накъде ли всъщност искаше да се отправи, тъй като нали североизточният мусон му пречеше да отплава по обичайния морски път. После ми направи впечатление, че тази сутрин в «черния град» на Поен дьо Гал, където живеят само туземци, били изчезнали не едно и две девойчета. А докато бях на котва до китаеца, забелязах, че на борда му имаше няколко сингалки.

— Мислиш, че е girl-robber?
[246]
Pshaw!

— О, да, има един girl-robber, сър, някакъв ловец на момичета! Слушах много да се говори за него в кръчмата. Той е китайски пират и слиза на един или друг бряг, за да отвлича девойки, които принуждават после да станат жени на неговите хора. Както разправят, тази банда живеела на някакъв самотен остров.
— Възможно е, но изобщо не ме интересува.
— И мен също, ала при днешната вест неволно се сетих за този пират. Тъй като внимателно бях наблюдавал сингалките на борда на «Хайанг-дзъ», знаех много добре, че те не бяха върнати на сушата. След това ми хрумна историята на вашия Калади, чиято любима е била нападната от един човек на джонката, а днес…
— А днес какво? — попита Рафли, чието любопитство се беше събудило.
— Беше по обед. Морето бе слабо развълнувано и пътувах почти без дим. Освен това бях скъсил платната, така че не беше никак лесно да бъдем забелязани отдалече. И ето че по едно време видях китаецът да плава пред мен. Беше опънал всичките си платна и летеше по вълните като хубав кон при лов на лисици. Ала не можеше да се мери с яхтата. Догоних го, а той ме забеляза едва след като се приближих на не повече от четвърт миля. Веднага си надяна маската, обаче с помощта на далекогледа бях видял вече достатъчно.
— Какво?
— По едно време реши да си проветри трюма и освен люковете бяха отворени още осем дупки, които изглежда бяха изрязани с единствената цел да може през тях да стрелят оръдия. С вързани ръце, на палубата седяха четири жени, които при приближаването на яхтата незабавно бяха свалени долу в някоя от каютите.
— Ти заговори ли джонката?
— Естествено.
— И какво ти отвърнаха?
— Джонка «Хайанг-дзъ», тръгнала за Чила.
— Било е лъжа. Че какво ли ще прави китаецът в Чила? Вчера излезе толкова леко от пристанището, че сигурно нямаше никакъв товар, а в Чила не могат да се намерят каквито и да било стоки за товарене. Тези негодници ми се виждат подозрителни и ще ми достави голямо удоволствие да наблюдавам действията на кораба им.
— А как, с помощта на яхтата ли?
— Разбира се. Тръгвайки оттук, ние ще минем през Канди за Корнегале и така ще стигнем до брегове на Алигаторската река, наричана от сингалците Кимбу-Ойя. На връщане ще поемем с лодка по реката и този път ще ни отведе до Чила. Там ще ни чака яхтата, а докато дойдем, ти ще имаш време да се оглеждаш и да разбереш какви ги върши китаецът.
— Сър, кога ще пристигнем в Чила?
— Не знам точно.
— Е добре. Имате ли някаква друга заповед?
— Не, можеш да тръгваш!
На следващото утро продължихме пътуването си за Канди, някогашната столица на острова и настояща резиденция на местните крале. Разстоянието между Коломбо и Канди може да се измине за осемнайсет часа. Пътят, който ни бе водил все на север от Поен дьо Гал, малко зад Коломбо изведнъж свърна на изток. Скоро горичките от кокосови палми изчезнаха и млади оризища със своята нежна свежа лъскава зеленина предлагаха на очите много приятна гледка. После се заредиха насаждения от палми врека и дървета сурива, между чиито гъсти и големи листа някак многообещаващо надничаха жълтите им цветове. Особено приятно впечатление ни правеше големият контраст между могъщите черни гнайсови скали, от които се образуваха тукашните планини, и нежните разноцветни, плъпнали нагоре по тях пълзящи растения. Отделни групи от хлебни дървета се редуваха с кафеени, захарни и индигови плантации. После се появи джунглата — една непроходима хаотична плетеница от пищни увивни и пълзящи растителни видове, дървета и храсти, в чиято свежа зеленина бяха втъкани ярки цветове. Най-сетне видяхме, че пътят започна да се оживява.
Срещахме много волски каруци. Опитомени слонове носеха на гърба си хора или пък работеха нещо край пътя, който се виеше по склоновете на планината Кадагавана все по-нагоре, за да предложи на пътниците нови и нови природни красоти. После на върха на планината пред очите ни се откри такава гледка, каквато едва ли може да се срещне и в

европейските Алпи. Могъщи скали, остри върхове, опасани с венци от цъфтящи дървета, сякаш феи бяха засадили своите горички по околните височини, за да живеят в тях, скатове, напомнящи изкуствени паркове с буйни потоци, водопади и кротко бликащи извори… а на преден план — хълмистата равнина. Всичко това, окъпано в мека златиста светлина, представляваше такава широка панорама, каквато човешкият творчески дух никога не би могъл да създаде в подобни цветове и ничие перо не е в състояние да я опише такава, каквато е.

> Околностите на Канди приличат на огромна градина. Вниманието на чужденците се привлича най-силно от дърветата талипут. Миртата и лавровото дърво са много красиви и се срещат често. Разкошни златожълти слънчогледи и пищни балсамини [247]
> предлагат такава хармония на багрите, каквато не може да постигне върху платното си и най-сръчният художник. И сред тези чудеса на растителния свят живеят какви ли не най-необикновени животни. Със силни крясъци от клон на клон се мятат маймуни. Папагали и други птици с нежни форми и великолепни цветове прелитат на многочислени ята или пък са накацали сред гъстия листак, сякаш самите те са ярки и пъстри цветове. Нийде другаде по света няма толкова красиво обагрени пеперуди, както на Цейлон. На едно място може да се види как дървесната жаба се промъква в отворените чашки на огромните цветове, а на друго пък — как на някой ствол като късче метал блести раираният или петнист гущер. От време на време някоя гигантска змия показва лъскавата си кожа, напомняща шарките на мрамора, като ловко се измъква от сенчестото блато, за Да се попече на топлите слънчеви лъчи. На едно място виждаш как слон се носи в тежък тръс, игриво размахвайки дългия си силен хобот, а на друго — как леопард с бързи скокове прелита в тъмните сенки между дърветата. Зърнал е някаква плячка, която едва ли ще му се изплъзне.

Вечерта пристигнахме в Канди. Вече ни очакваше многобройна група посрещачи: губернаторът, губернаторският агент, най-важните личности в управлението, както и целият офицерски корпус от полковника, та чак до младшия лейтенант. Хората ядоха и пиха, шегуваха се и се смяха, танцуваха под звуците на специална музика, така че вечерните часове се изнизаха незабелязано.
На сутринта нашата компания потегли в посока на Корнегале, наричан от сингалците Курунаи-Гале. Този град е една от старите столици на острова и между 1319 и 1347 е бил резиденция на местните крале. Жилището на най-висшия административен чиновник се намира сега на мястото на някогашния дворец и земята наоколо е осеяна с какви ли не останки от колонади и орнаменти — развалините на кралската постройка. Новият град се състои от бунгалата на европейските чиновници, всяко от които е заобиколено от градина, от две-три улици, заселени с потомците на холандци и араби, и най-сетне от голям местен базар с обичайните стоки като ориз, къри и какви ли не други неща, които се използват от населението.
Прелестта на града се дължи на неговото необикновено красиво разположение. Корнегале е сгушен в сянката на огромна гнайсова скала, която почти изцяло е лишена от каквато и да било зеленина и в течение на дълги години е била така загладена и оформена, че е придобила съвсем точните контури на легнал слон. Ето защо са я нарекли Аетагала, тоест Скалата на слона, или Скалата на тъскър, тъй като «тъскър» на английски означава мъжки слон с големи бивни зъби. Но Аетагала е само последната брънка от цяла верига от подобно оформени скалисти възвишения, които точно тук внезапно свършват, и заради фантастичните си силуети, образували се под влиянието на различни атмосферни явления, са получили имена като Скалата на костенурката, Скалата на змията, на тигъра, на рибата и Скала на орела. Тези, предизвикващи учудването ни скални масиви имат толкова силно въздействие върху сингалците, че например в стари документи за предоставяне за ползване на земни участъци се срещат изрази като «докато светят, слънцето и луната и докато съществуват Аетагала и Андагала», което ще рече «за вечни времена».
Корнегале е сборно място на будистите. Те се стичат от най-отдалечените кътчета на острова, за да посетят издигащия се на върха на скалния масив храм, до който се стига по

стръмни пътечки и изсечени в камъка стъпала. Главният обект за отдаване на смирена почит е вдлъбнатината в гранита от човешки крак, който е подобен на свещения отпечатък от стъпалото на връх Адам, чиито стръмен и остър силует е ясно видим за поклонниците на Аетагала на разстояние от около четиридесет мили.
Понякога в резултат на горещината, непрестанно излъчвана от напечените скали, жегата в Корнегале е много голяма. Затова привечер става почти непоносимо топло, а и задушната нощ е толкова кратка, че до изгрев слънце е невъзможно да настъпи по-чувствително охлаждане на въздуха.
Поради подобни причини се случва реките и езерата да пресъхнат. Тогава страданията на дивите животни достигат до такава степен, че много крокодили и мечки се появяват в града, за да пият вода. В такива случаи животните започват да напускат дивата каменна пустош, която обикновено обитават. Те знаят, че в крайморските низини няма подобни лишения. Там земята е изключително плодородна — големи площи се засаждат с ориз, памук и плодни дървета. Всяка къща и всяка колиба е заобиколена от градина, където растат кокосови палми и арека, дърветата «джак» и кафеени храсти. Навсякъде, докъдето е стигнал плугът, околните хълмове са покрити с пищна растителност, а на всички страни се простират прорязаните от реки гори, в чиито сенки се срещат в изобилие както слонове, тъй и друг дивеч.
Достатъчно добре известно е, че слонът се използва за какви ли не работи, при които неговата огромна сила трябва да се съчетава и с разсъдливост. Когато се почувства липса на опитомени животни, веднага се организира лов, в който участват не само ловците и определените за тази цел хора, но и цялото население от околността. Хората се стичат от места, отдалечени по няколко мили, за да присъстват на толкова вълнуващо удоволствие. Тъкмо в тези дни нуждата от слонове беше станала твърде остра и началникът на отдела за цивилно инженерство беше помолил губернатора да му разреши да организира хайка за слонове. Губернаторът беше дал съгласието си и същевременно бе използвал случая със съответната Покана да засвидетелства вниманието си към сър Джон Рафли.
Всичко бе подготвено за посрещането ни и само ден след пристигането ни в Корнегале ние се отправихме към отдалеченото на около двайсетина мили от града място, където беше изграден коралът. Земята, по която яздехме, отивайки към сцената на предстоящия лов, показваше ясни следи от продължителна и тежка суша. Поради липсата на вода повечето нивя изобщо не бяха обработени, а почти пресъхналите езера бяха покрити с листата и розовите цветове на лотоса.
Цялата ни компания имаше толкова ориентalски вид, колкото и местностите, през които минавахме. Губернаторът, неговият щаб и цялото му домочадие образуваха дълго шествие, което се придружаваше от местната му прислуга, конярите и бързоходците. Дамите пътуваха в паланкини, а децата ги носеха в нещо като столове, закрепени върху пръти и засенчени за повече прохлада с навеси от свежи палмови листа от талипут.
След като обработваемата земя остана зад нас, пътеката ни поведе през открити оголени площи и най-сетне навлезе в гората, в сянката на вековни дървета, обрасли до короните си с пълзящи растения, украсени с естествени гирлянди от «convolvulus» и орхидеи. Царящата наоколо тишина бе нарушавана само от едва доловимото жужене на насекомите, както и тук-там от пронизителния крясък на пухестоглавия папагал,, или пък от мелодичното чуруликане на златистата авлига. Прекосихме широките песъчливи корита на две пресъхнали реки. По бреговете им се издигаха могъщи дървета, сред които най-внушителен бе комбукът (pentaptera paniculata), от чиято бяла като вар кора местните туземци приготвят един вид лепило за техния бетел, а от клоните му над безводните речни корита висяха великанските шушулки на бобовото растение пусноael (entada pursaetha).
След като изкачихме стръмния бряг на втората река, ние се озовахме точно срещу временната постройка, издигната в непосредствена близост до корала за нашата многочислена група. Тези прохладни и приятни жилища бяха направени от клони с покриви от палмови листа и ароматна лимонова шума. Освен една трапезария и цяла редица от спални помещения, в постройката имаше кухни, килери и обори — всичко това беше построено от туземците само за няколко дни.
Що се отнася до избора на ловния район, то винаги се предпочита да е разположен в непосредствена близост до някоя от пътеките, които животните обикновено използват при

ежегодните си странствания в търсене на вода и храна. Освен това абсолютно необходимо условие е наличието на река, и то не само заради нуждите на слоновете през времето на тяхното подплашване и гонене към корала, но и за да им се даде възможност да се къпят и разхлаждат и след затварянето им в ограденото място, както и докато трае опитомяването им.

При построяването на корала най-грижливо се избягва изсичането на дървета и храсти вътре в самия него и още повече пък откъм страната, откъдето се очаква появяването на слоновете, за да може гъстата им зеленина да прикрива по-добре оградата. Използваните за направата й дървета, имат диаметър от около двайсетина сантиметра. Забиват се приблизително на един метър в земята и остават да стърчат на четири-пет метра над нея. Между тези огромни колове се оставят такива разстояния, колкото да се промъкне човек. После отвесно забитите дървета се свързват помежду си с напречни греди, и то с помощта на бамбук и на гъвкавите увивни растения, наричани «въжетата на джунглата», а накрая цялата ограда се подсилва отвън с чаталести подпори, които се слагат там, където се кръстосват отвесните и хоризонтални стволове, така че при евентуално втурване на силните диви слонове на една или друга страна да се предотврати рухването на оградата. В единия край на корала се оставя един отворен вход, който с помощта на плъзгащи се напречни греди може да бъде затворен, а от двата ъгъла на страната, откъдето се очаква появяването на животните, продължава на известно разстояние също така здрава ограда и то пак добре прикрита от околните дървета, тъй че ако стадото се опита да побегне наляво или надясно, вместо да се насочи към входа, то се вижда внезапно спряно и принудено да премине през портата.

Близо до оградата на няколко могъщи съседни дървета беше направена наблюдателна площадка за компанията на губернатора, откъдето удобно може да се следи всичко: от навлизането на стадото в корала до отвеждането на вече опитомените слонове. Колкото и да е масивна и солидна описаната сграда, все пак тя не е в състояние да устои на яростното нападение на някой разбеснял се слон. Съществуват не един и два примера за нещастни случаи, станали при опита на цялото стадо да си пробие път. Впрочем, въпреки всичко и без друго не се разчита чак толкова на здравината на оградата, колкото на боязливостта на пленените животни, които не съзнават собствената си сила, както и на смелостта на ловците и на храбростта им, с която съумяват да подчинят на волята си могъщите животни.

Обикновено такъв лов протича по следния начин:

Щом коралът стане готов, гончиите започват да събират слоновете. За тази цел често се налага да образуват огромен кръг с обиколка от много мили, за да обградят достатъчно голям брой животни. Необходимите предпазни мерки изискват голямо търпение. Трябва да се избягва всичко, което може да разтревожи слоновете и да събуди подозренията им, защото иначе те ще избягат. Тъй като общо взето природата на тези животни е миролюбива и се стремят само към едно — да се хранят необезпокоявано, те инстинктивно се оттеглят дори при най-малкото притеснение и при най-слабите признаци на тревога. Хората използват тази боязливост и плашливост като причиняват точно толкова шум, колкото е необходимо, за да ги подкарат в желаната посока.

По този начин няколко по-малки стада се събират на едно място, което може напълно да бъде обградено от гончиите и тогава ден след ден те полагат големи усилия да вкарат слоновете между оградите на корала. Ако у животните се породят подозрения или ако се проявят признаци на безпокойство, се прибягва до по-драстични мерки, за да се попречи на бягството им. На разстояние от около десетина метра помежду им по цялата линия на гончиите се напалват огньове, които се поддържат денонощно. Броят на гончиите се увеличава, достигайки често до четири или пет хиляди души, а през джунглата старателно се изсичат и проправят пътеки, за да се осигури необходимата връзка между тях. При това предводителите им постоянно извършват проверки, за да се убедят, че всеки се намира на поста си и зорко бди, тъй като и най-малката немарливост на едно-единствено място може да има за последствие бягството на цялото стадо и така само за миг да се провали трудът на хората, полаган в продължение на дълги седмици. По правило такава повишена бдителност осуетява всеки опит на слоновете да избягат. Освен това бързо може да се съберат достатъчно хора при всяка застрашена точка от веригата, за да ги отблъснат. Най-сетне слоновете се озовават толкова близо до входа в оградата, че двата края на кордона на

гончиите стигат до самия корал и заедно с него образуват кръг с дължина на обиколката от около две английски мили, в който остава затворено стадото, докато се даде сигнала за последното действие — да се пристъпи към самото му вкарване в корала.
Често подготовката за лова трае с месеци, а в решителните мигове присъстват хиляди хора, за да се наслаждават на рядкото зрелище.
След като пристигнахме, най-напред всеки получи спално помещение. После всички се събраха в трапезарията и щом се нахранихме, се отправихме към наблюдателната площадка. Тогава губернаторът даде знак да се започне заключителната част от лова.
От храмовете и от различните вождове бяха изпратени известен брой питомни слонове, за да помагат при залавянето на дивите си събратя. Тези незаменими животни стояха съвсем близо под нас и доволно се разхлаждаха, като си вееха @с големи листа. Ловците бяха обградили четири различни стада с общ брой около седемдесет животни, които в момента се криеха недалеч в джунглата. Не биваше да вдигаме никакъв шум. Всеки можеше да разговаря със съседа си само шепнешком. И многочислената армия от гончии пазеше такава тишина, че от време на време се чуваше пращенето на клонките, когато някой от слоновете откъсваше едно или друго листо.
Щом се разнесе пронизителното изсвирване на губернатора, цялата картина внезапно се промени. Проехтяха крясъци от хиляди човешки гърла, затрещяха изстрели, забиха барабани, дочуха се и удари на тамтами. Този шум се поде откъм най-отдалечената страна на обградения терен, тъй че слоновете с бърз бяг се спуснаха право към корала. Гончиите, застанали по страничните линии, се държаха тихо и спокойно, докато животните преминеха край тях и едва тогава те подемаха крясъците на останалите и се втурваха подир слоновете, удвоявайки всеобщата олелия. Шумът нарастваше и замираше ту от едната, ту от другата страна според това накъде се насочваше стадото в пълното си обърквание, за да се опита да пробие кордона на ловците, което, впрочем, не му се удаваше.
И ето че най-после в непосредствена близост до нас запукаха клони и нещо в гъсталака запращя. Първият слон изскочи от джунглата и като обезумял се втурна напред, последван от цялото стадо. Но забеляза входа и изглежда у него се събудиха подозрения. Обърна се, и повеждайки останалите животни, той се върна обратно в гората. Адският шум започна отново и подплашените слонове се появиха пак, но бяха твърде предпазливи, за да влязат в корала, и ето че отново потърсиха убежище в гората.
Това даде повод на туземеца, който ръководеше целия кордон на гончиите, да дойде при нас и да се извини пред губернатора. Сигурно водачът на слоновете е бил попадал някога в подобно положение и след като се е спасил с бягство, вече беше захитрял. И понеже стадото проявяваше явни признаци на силно раздразнение, а и този вид лов е много по-труден през деня, отколкото през нощта, когато огньовете и факлите оказват двойно по-силен ефект, то водачът на ловците поиска да отложат последната най-трудна фаза за вечерта, когато тъмнината несъмнено щеше да им помогне. Губернаторът удовлетвори желанието му и се разпореди да се осигурят необходимите факли.
— Чарли — обади се Рафли, щом разбрахме за промяната в намеренията на ловците.
— Сър Джон?
— До свечеряване има сума време.
— Съвсем вярно. Как ще го прекараме?
— Мисля да вземем нашите пушки и малко да се поразходим в гората.
— Аз съм на съвършено същото мнение.
— Калади!
— Сахиб!
— Идваш с нас! Ти си добър стрелец и можеш да вземеш моята пушка. Къде е Молама?
— В кухнята.
— Нека се качи горе, за да пази стаите ни! Ще оставя тук моята чадър-лула и за този предмет тя трябва особено много да внимава.
Калади извика годеницата си. После се сбогувахме с губернатора и се отправихме към вековната гора, последвани от верния сингалец. Той носеше карабината на англичанина с такова изражение, от което ясно си личеше голямото му желание да даде с нея някой и друг майсторски изстрел.

Най-много дивеч можеше да се намери близо до водата. Ето защо тръгнахме надолу покрай пресъхналото корито на реката, докато стигнахме мястото, където се вливаше в Кимбу-Ойя, а тя от своя страна имаше достатъчно вода. В резултат на това по бреговете й се срещаха далеч повече животни, отколкото по другите места, откъдето бяхме минали.
Предлагаше ни се възможност да стреляме кажи-речи всяка минута, ала предпочитахме да изчакаме, докато се натъкнехме на такъв дивеч, който си заслужаваше куршума. Така в продължение на около два часа ние навлизахме все по-навътре във все по-силно сгъстяващия се горски сумрак, докато накрая някъде встрани от нас неочаквано чухме тръбенето на слон.
— Чарли, това е някой тъскър, а може би дори да е и отшелник! — обади се Рафли. Отшелници се наричат онези животни, които се избягват от събратята си заради злобния им характер и по тази причина те са осъдени на самотен живот..
— Ще се заемем ли с него?
— Естествено! Go on!
Запромъквахме се тихо между дърветата към мястото, откъдето непрестанно продължаваше да се носи тръбящият глас на слона. Несъмнено животното беше изпаднало в силна възбуда, за да издава толкова продължителен рев. Най-сетне се озовахме в непосредствена близост и веднага разбрахме каква бе причината за неговата възбуда. На хоризонталния клон на едно бананово дърво, плътно прилепен до него, се беше свил леопард, а отдолу стоеше стар мъжки слон и като не преставаше да тръби, се мъчеше с хобота си да достигне хищника.
— Чарли, заеми се с котката, а аз ще се заема със слона! — тихо ми каза Рафли. За да вземе това решение, англичанинът сигурно се бе почувствал силно привлечен от разкошните бивни на този тъскър.
Вдигнах пушката си и се прицелих. Изстрелът ми изтрещя. Леопардът трепна, лапите му се опитаха да обхванат по-здраво клона, при което ясно се чу как ноктите му се забиха в кората. Но после той се отпусна, по тялото му преминаха конвулсивни тръпки и животното падна на земята.
В същото време се разнесе и изстрелът на англичанина. Изненаданият слон бързо се обърна към нас. Куршумът се беше забил в главата му точно под ухото.
— Сър Джон, така не се стреля по слонове. Назад, иначе сме загубени! — подхвърлих аз. Карабината на Рафли беше едноцевна, а втората цев на моята пушка беше заредена със сачми. На Калади не можех да се осланям. Ето защо, щом видях, че разгневеният тъскър се втурна към нас с високо вдигнат хобот, побягнах назад в гъсталака. Сър Джон последва примера ми, но все пак поне един от двама ни щеше да отиде на оня свят, ако верният сингалец беше някой страхливец. Той остана спокойно на мястото си и когато слонът се приближи толкова, че кажи-речи можеше да го докосне с ръка, натисна спусъка. Куршумът улучи съвсем точно областта на сърцето, ала не успя да проникне достатъчно дълбоко. Яростта на животното, ранено на две места, не знаеше вече граници. То се втурна към Калади, за да го стъпче и после да го запокити с хобота си накъдето му видеха очите, но пъргавият сингалец захвърли пушката, бързо измъкна ножа си, изплъзна се от опитващия се да го сграбчи хобот, светкавично се озова при задните крака на слона и заби добре наточеното острие в задния от тях толкова дълбоко, че преряза сухожилието му.
— Ха-на! — прозвуча победоносният му вик. Бях потърсил закрила зад едно дърво и чевръсто бях заредил пушката си. Щом чух вика му, аз се показах иззад ствола и видях как животното, издавайки болезнени звуци, се придвижваше на трите си крака и въпреки всичко се опитваше да докопа сингалеца. Вдигнах пушката и се прицелих в онова място на главата, където започва хоботът. Натиснах леко спусъка и могъщото животно изведнъж се закова на място като ударено от гръм. Постоя така няколко секунди напълно неподвижно, а после започна да се олюлява и най-сетне с надалеч разнесъл се стон рухна на земята.

— Splendid!
[248]
Това се казва изстрел! — извика Рафли. — Веднага се вижда, че вече си стрелял по такъв дивеч. Well, искаше ми се да си заслужа слоновата кост, но ето, че тя е твоя, както и леопардът.

— Че какво ли ще ги правя тези зъби? За Бога, вземи ги!
— Нямам такова намерение! Ловният трофей, който ще занеса у дома, трябва да е ударен от моя куршум. Одери кожата на котката! Слона ще покрием с клони и утре ще изпратим тук нашите хора. Напред! Аз също искам да застрелям нещо!
Направихме както предложи, а после, макар че беше вече доста късно, продължихме нашия лов.
Бяхме вървели покрай водата може би петнайсетина минути, когато, тъй като вървях начело, пръв зърнах отпечатъците на човешки крака, които, идвайки от брега, изчезваха в гората.
— Стой! Оттук са минали хора!
— Оттук? — попита Рафли.
— Да. Остани си на мястото, за да не заличиш дирята.
— Я преброй колко са били!
— Двама… трима… петима… шестима…
— Zounds! Шестима ли? Че какво ли търсят шестима души на това място? Изглежда ми подозрително.
— … седмина — продължих аз, — девет. десетима… дванайсет… били са тринайсет.
— Тринайсет? Но това значи цял отряд! Какво ти е мнението, Чарли?
От смайване пенснето му се плъзна чак до самия връх на носа. Някак очаквателно устата му остана широко отворена, а очите му ме гледаха през стъклата така, сякаш очакваше да му разкрия някаква важна държавна тайна.
— Сър Джон, най-напред ми кажи ти какво мислиш!
— Pshaw! В мореплаването може малко да те превъзхождам, Чарли, но на сушата ти си безспорният майстор. Който се е скитал като теб из всички кътчета на земята, той добре знае колко важна е една такава следа, а се е и научил правилно да разчита и анализира.
Наведох се, за да разгледам отпечатъците.
— Само мъже са. Един китаец и дванайсет сингалци или може би дори малайци.

— Bless me!
[249]
Как го разбра?

— Дванайсет от тях са боси, а обстоятелството, че палците на краката им са доста отделени от останалите пръсти, ме кара да мисля, че са по-скоро малайци. Както е видно от отпечатъците, тринайстият носи хапронг, вид обувки, които се използват само от китайците.
— Откъде са дошли и какво търсят насам?
— Какво търсят насам бихме могли да разберем, ако ги проследим, а откъде са дошли, навярно скоро ще видим.
Вървейки обратно по следите на хората, аз се спуснах по доста стръмния бряг на дълбокото речно корито. Дирята минаваше току покрай самата вода и водеше нагоре срещу течението. Проследихме я надолу — аз вървях долу край реката, а двамата ми спътници — горе по високия бряг. След като крачихме около десетина минути, изведнъж се натъкнах на някаква лодка, която беше изтеглена от водата и най-старателно покрита с клони.
— Чакай! Ей тук са слезли на сушата. Несъмнено са дошли, плавайки срещу течението. Скрили са лодката… ама тук наистина има и още една!
— Какво? Две скрити лодки? И никакъв пазач при тях? Това е твърде подозрително — обади се англичанинът. — Онзи, който не е тръгнал по криви пътища, няма защо да крие лодките си, ами ще остави при тях и хора да ги охраняват. Чарли, спускам се при теб.
— Добре, ела! М на мен цялата работа ми се струва съмнителна, но не толкова, защото са скрили лодките си, а защото тринайсетимата мъже не са изкачили веднага брега, ами първо са извървели значително разстояние нагоре покрай самата вода. Сигурно са постъпили така, за да прикрият следите си. Кой знае за какво ли нечисто дело са използвани тези лодки.
— Да ги огледаме!

С изключение на намиращите се в тях гребла, лодките бяха празни. Не успяхме да открием абсолютно нищо, което да ни даде възможност да стигнем до някакъв извод.
— Какво ще правим, Чарли?
— Хмм. Лодките са чужда собственост.
— Но ако служат за постигането на някаква престъпна цел?
— Сигурни ли сме в това?
— Вярно, не сме, обаче страшно ми се иска да им пробия по една дупка, защото си мисля, че тези тринайсет негодници имат някакви подли намерения.
— Ами ти какво би казал, ако лодките бяха наши и при завръщането си ги заварехме разрушени?
— Щях да се ядосам и да пронижа с куршум главата на онзи негодник, който го е сторил.
— Е, виждаш ли?
— Добре де, тогава ще оставим лодките на мира. Но тази история ни отне много време и вече започна да се смрачава. Да се връщаме, за да не караме губернатора да ни чака!
Поехме обратно. Свечери се и не беше никак лесно да се справим с пътя. Въпреки всичко след няколко часа стигнахме здрави и читави до корала, където се бяха разтревожили заради нас.
Най-напред се оттеглихме в нашите помещения, за да пооправим малко външността си. Едва бях започнал с тази работа, когато от съседната стая чух как англичанинът извика:
— Калади!
Слугата му влезе при него.
— Сахиб?
— Къде е Молама?
— Не знам. Откакто се върнахме, все още не съм я виждал.
— И къде е моята chair-and-umbrella-pipe?
— Какво?
— Моята стол-чадър-лула! Няма я! Не я виждам, а нали настоятелно помолих твоята любима да я пази като зеницата на очите си!
— Сахиб, ще потърся Молама и ще ти донеса лулата!
След няколко минути влязох в стаята на Рафли. — Ще тръгваме ли?
— Не. Моята чадър-лула е изчезнала. Трябва да разбера къде е.
— Но губернаторът изпрати човек да ни каже, че трябва час по-скоро да отидем при него, защото не можел повече да удържа гончиите.
— Все ми е едно. Искам си моята чадър-лула! Че какво са всичките гончии и слонове, взети заедно в сравнение с моя чадър? Калади, Калади, по дяволите, къде се запиля този човек?
Изглежда силният му глас беше все пак чут, защото сингалецът влезе запъхтян. По лицето му се стичаха капки пот.
— Сахиб, пак ли ме викаш?
— Къде е тя?
— Молама ли?
— Молама? Какво ме засяга твоята Молама? Че коя е Молама и какво общо имам аз с тази лекомислена Молама? Говоря ти за моята чадър-лула.
— Тя е в Молама.
— Тъй ли? Ами къде е тя?
— Не знам, сахиб.
— Не знаеш ли? Обеснико, ако моята чадър-лула изчезне, тогава ще видиш какво ще ти се случи! Къде е отишло момичето с нея?
— Не знам, но ще разбера. Разпитах и узнах, че тук са идвали цяла група девойки, за да вземат Молама на разходка в гората. Тя е тръгнала с тях, като е взела чадъра, защото ти лично си й го поверил.
В този момент разговорът им бе прекъснат от втори пратеник на губернатора, който ни помоли незабавно да се явим на наблюдателната площадка. Рафли му обеща, а после пак се обърна към Калади:
— Не го е направила, за да изпълни разпореждането ми, а само от суета. Искала е да се покаже пред другите с него. Върви и ми донеси този скъпоценен предмет, иначе ще ти се случи нещо, което ще е страшно неприятно и за теб, и за твоята Молама!

Сингалецът побърза да се отдалечи. Сигурно и без друго вече достатъчно се беше разтревожил за своята възлюбена, която толкова лекомислено се бе осмелила да отиде на разходка в опасната гора заедно със своите другарки. А заплахата на англичанина без съмнение бе удвоила страховете му.
Присъединихме се към свитата на губернатора и се изкачихме на наблюдателната площадка тъкмо навреме, за да видим как започна решителният етап на лова.
А той протече изключително интересно. Малките огньове, от които на слънчевата светлина се беше забелязвал само димът, сега в тъмнината с червеникавата си жар се открояваха къде-къде по-ясно. Те осветяваха насъбралите се групи хора, докато пушекът им се виеше нагоре и изчезваше сред гъстата шума на дърветата. Многобройните зрители пазеха пълно мълчание. Не се чуваше ни най-малкият шум освен жуженето на едно или друго насекомо. И ето че изведнъж дълбоката тишина бе нарушена от далечните удари на барабан и от един пушечен залп, който ги последва. Това бе сигналът за подновяването на хайката. Със силни подвиквания и крясъци, ловците навлязоха в обградения от тях терен. В огньовете бяха нахвърляни сухи листа и клони, докато лумнаха високи пламъци. Така от три страни бе образувана огнена линия, а там, където се намираше входът на корала, всичко остана да тъне в пълен мрак. Точно натам се насочиха подплашените слонове, преследвани от пронизителните викове на ловците и шумотевицата, която вдигаха. Мачкайки храсти, чупейки малки и големи клони, животните се приближаваха. Скоро водачът на стадото изскочи пред корала, щом го зърна се стъписа за няколко кратки мига, хвърли наоколо яростен поглед, а после се втурна напред през отворената порта, повличайки цялото стадо подир себе си.
Внезапно, като че ли с помощта на вълшебна пръчица, хиляди светлини пламнаха около корала, който до този момент бе обгърнат от най-дълбока тъмнина. В мига, когато в него влезе и последният слон, всеки ловец побърза да запали факлата си от най-близкия огън и да се втурне към оградата. Отначало пленените животни изтичаха до най-отдалечения край на обграденото място. Пресрещнати от оградата, те се върнаха обратно, но завариха входа затворен. Уплахата им беше голяма. С неподозирана бързина започнаха да кръстосват корала насам-натам, но на всички страни видяха, че е заобиколен с огньове. Опитаха се да си пробият път през оградата, ала с помощта на копията и факлите пазачите успяха да ги отблъснат, а в случай че всичко това се окажеше недостатъчно, хората стреляха с мускетите си във въздуха, което много плашеше животните.
Но ето че по едно време те се събраха на група, сякаш искаха да направят съвещание, а после изведнъж всички заедно хукнаха в една и съща посока. Изглежда нищо не беше в състояние да устои под тежките им стъпки. Обаче огньовете отново лумнаха нависоко, затрещяха залпове и… бавно и разочаровано слоновете се върнаха на предишното си място в средата на корала.
Силното впечатление, което правеше тази сцена, не се ограничи единствено върху насъбралите се зрители, а засегна и питомните слонове, оставени от външната страна на оградата. Още при първото приближаване на бягащото стадо, те проявиха най-живо съчувствие. Особено две от тези животни, застанали близо до входа, започнаха да проявяват признаци на извънредно силна възбуда, да си блъскат главите една в друга и да ровят земята с крака. Колкото повече се приближаваше шумът, толкова по-неспокойни ставаха те. Най-накрая, когато стадото се втурна в корала, един от тях се отскубна от хората, опитващи се да го задържат, и се затича към стадото, като изкорени едно доста голямо дърво, изпречило се на пътя му.
Пленените слонове продължиха повече от час да кръстосват така корала и неуморимо отново и отново да атакуват коловете на оградата, като след всеки неуспешен набег тръбяха и ревяха от ярост. Непрекъснато се опитваха да съборят портата, сякаш знаеха много добре, че точно там би трябвало да си пробият път, тъй като нали оттам бяха и влезли преди малко. Ала всичките им нападения бяха отблъснати. Лека-полека опитите им да се освободят ставаха все по-редки и по-редки. Само отделни животни продължаваха да тичат насам-натам, но все се завръщаха обратно при другите, докато най-сетне цялото стадо се събра на едно място и образувайки защитен кръг около малките слончета, животните останаха неподвижни насред корала в тъмните сенки на дърветата.

Тогава хората се заловиха с подготовката за охраната им през нощта. Застаналите на пост край оградата ловци получиха подкрепления, а в огньовете бяха нахвърляни много дърва, за да могат да поддържат високите пламъци чак до изгрев слънце. Тъй като до настъпването на утрото нямаше какво друго да се прави, ние се върнахме в стаите си.
Веднага щом прекрачи прага на входа, англичанинът попита за Калади. Но никой не беше виждал сингалеца и в резултат на това Рафли бе обзет от направо неописуемо настроение.
— Чарли!
— Сър!
— Ще се обзаложим ли?
— За какво?
— Че онези тринайсет негодници имат пръст в историята с моята чадър-лула.
— Не виждам връзката. Как е възможно?
— Да се обзаложим ли?
— Нали знаеш, че никога не се обзалагам!
— Вярно. Ти си много свестен човек, но като джентълмен не бих могъл да те представя на никой истински англичанин. Сигурно горчиво ще се разкайваш, че презрително се отказваш от всеки облог. Наистина, не мога да ти обясня точно каква е връзката между скритите две лодки и изчезването на моята чадър-лула, но имам предчувствие, че е така, а каквото предчувствам, обикновено винаги се сбъдва.
— Сър, в случая си служиш със съмнителни величини и ми се струва, че аз… ха, ето че Калади идва!
И наистина сингалецът влезе в стаята. Косата му беше в пълен безпорядък, дрехите му — разпокъсани, и целият бе облян в пот.
— Сахиб! — извика той, после разтреперан от страх се приближи до Рафли и се хвърли на колене пред него.
— Какво има?
— Ти си махараджа, на когото никои не е в състояние да се противопостави. Само ти можеш да ми помогнеш.
— Каква помощ искаш от мен?
— Молама е отвлечена, Молама, светлината на моите очи, утехата на моята душа, звездата на моя живот!
— Молама е отвлечена? Дано пукнат тези разбойници! Ами къде е моята чадър-лула?
— И тя е изчезнала.
— Къде са я отмъкнали?
— Не знам!
— Какво? Не знаеш? А кой ти каза, че Молама е била отвлечена?
— Девойките, които са успели да избягат.
— Девойките… аха, значи все пак е вярно — където се забърка някаква каша, там винаги имат пръст фусти! — Пенснето беше паднало от носа му и той имаше вид, сякаш бе загубил цялото си състояние заедно с Рафли-Касъл. — От кого са избягали?
— От похитителите.
— Е, ами че това се разбира от само себе си. Но какви са били тези похитители?
— Един китаец и дванайсет малайци.
— Мътните го взели! Чарли!
— Сър Джон!
— Виждаш ли, че щях да спечеля облога?
— Както изглежда — да.
— Не само изглежда, ами и действително е така. Ето че сега в мен се поражда едно определено подозрение. Калади, я разкажи всичко най-подробно!
— Тичах около корала — поде сингалецът — и разпитвах за Молама, докато най-сетне узнах, че заедно с много други девойки е отишла в гората за цветя. Нищо друго не успях да науча, докато преди малко стигнах до едно място, където се бяха насъбрали много мъже и жени и се вайкаха. Бяха наобиколили две момичета, които разказваха как са били нападнати в гората. Удало им се да избягат, но другите били отвлечени от разбойниците. Молама била сред тях и носела чадъра-лула. Сахиб, върни ми я и аз ще ти бъда благодарен до края на живота си!

— Чарли — обади се англичанинът, без да отговори на молбата на сингалеца.
— Сър Джон!
— Нали чу какво ми разказа щурманът?
— Да.
— Знаеш ли кои са похитителите?
— Пиратите, които си търсели жени и живеели на самотен остров.
— Тъй мисля и аз. Мога ли да им оставя моята чадър-лула?
— Ти ще решиш.
— И през ум не ми минава! Още отначало се бяхме разбрали, че искаме да се спуснем до Киумбу-Ойя и затова имаме на разположение една лесно преносима лодка. Калади, ти пак ще видиш твоята Молама!
— Сахиб, ти си…
— Добре, добре! Чарли, сбогувай се с губернатора! Само след час тръгваме! Нека правят със слоновете каквото си искат. Все едно ми е. Но аз на всяка цена трябва да си възвърна моята стол-чадър-лула, ако ще да плавам подир онези мерзавци докато… обиколим земята три пъти!

Трета глава
Преследването на пиратите

След като пленените слонове прекарат първата нощ в корала, съпротивата им се прекършва. Те са изтощени и кротки. Изпълнени са с учудване и страх от всичко, което се случи около тях.
Огньовете са вече угаснали, а около оградата се е струпала гъста верига от момчета и мъже, които са въоръжени с копия и дълги бели пръчки с обелена кора. Започва подготовката за вкарването на питомните слонове в корала, за да отведат пленените животни на по-сигурно място. Приготвени са голямо количество дебели въжета и примки.

> Когато всичко е вече напълно готово, внимателно се издърпват гредите, препречили входа, и безшумно се пускат да влязат вътре два питомни слона, яхнати от своите махоута,
> [250]
> наричани на Цейлон «понекала». Всеки един от тях носи широк и здрав нашийник, изплетен от кокосово лико, от двете страни на който са завързани яки въжета от еленова кожа с готова примка накрая. Подир тези слонове в корала се вмъкват така наречените куруви,
> [251]
> нетърпеливи да вържат първия слон. Техният занаят е на голяма почит и получават особено високо възнаграждение.

Ако питомният слон е добър мамец, то тогава с махоута на гърба си и примкаджията зад себе си той напредва привидно с голямо безразличие. Сякаш обзет от скука, той тръгва да се разхожда в посока на пленените животни, като от време на време се спира, за да си отскубне снопче трева или да ошмули шепа листа. Озове ли се близо до стадото, водачът му се приближава до него и сякаш, за да го опознае, нежно опипвайки, хоботът му се плъзга по неговата глава. Забележителното е, че по време на разиграващите се в последствие действия на махоута не се причинява ни най-малкото зло. Тръгне ли водачът да се връща при своите сломени и унили другари, слонът мамец го последва по петите и застава редом с него. Примкаджията държи своята примка готова и веднага щом дивото животно, макар и леко повдигне някой крак, тя незабавно бива поставена и затегната на него. Естествено, тогава човекът веднага отскача назад. Един или два други питомни слона се приближават, за да отделят хванатото в примката животно от останалите и да го завлекат до някое дърво, за което бива вързано с въжето на примката. Втора примка се слага около другия му заден

крак, а после същото се прави и с предните му крака, които се връзват по описания начин за някое срещуположно дърво. Така вече пълното му пленничество става свършен факт.
По същия начин окончателно се сломява съпротивата на всяко от дивите дебелокожи поотделно. Докато питомните му събратя стоят край него, пленникът обикновено се държи спокойно, ала веднага щом си тръгнат и се види сам, той полага невиждани усилия, за да си върне свободата. Започва да опипва с хобота си въжетата и се опитва да развърже многобройните им възли. Дърпа се назад, за да освободи предните си крака, после пък напира напред, за да направи същото със задните си крака, а през това време от невероятните му напъни трепери всеки клон на могъщото дърво, за което е вързан. От ярост започва да реве, с високо вдигнат във въздуха хобот. После, отпускайки се на едната си страна, той полага глава на земята, първо странично, а след това успява да опре в нея и чело. Тогава се подпира с навития си на руло хобот и натиска с такава сила, сякаш иска да направи с него дупка в земята. И ето на, че внезапно вдига задницата си нагоре, като се подпира на челото и предните си крака, а задните — енергично размахва във въздуха.
Тази интересна сцена продължава дълги часове, като само от време на време слонът прави кратки почивки и сякаш зашеметен, остава неподвижно на мястото си, но после като че получил някакъв внезапен импулс, конвулсивно подновява съпротивата си. Но най-сетне клетото животно прекратява напразните си усилия и остава да лежи съвсем неподвижно на земята като истинско олицетворение на пълното изтощение и отчаяние.
При тези сцени съвсем ясно се проявяват различните характери на отделните животни. Някои от тях се покоряват след сравнително кратка и слаба съпротива, докато други в яростта си се тръшкат на земята с такава сила, че това би струвало живота на всяко друго по-слабо и по-нежно същество. Те изливат гнева си на всяко дърво и на всяко растение около себе си, до което могат да се докопат. По-малките дървета прекършват или просто изкореняват с хобота си, чупят клони и ошмулват листа, като после безогледно ги разпиляват над главата си на всички страни. През това време на необуздано беснеене от някои слонове не се чува нито звук, докато други яростно реват и тръбят или издават кратки конвулсивни стонове и най-накрая, изтощени и отчаяни, дават израз на мъката си с тихи жаловити звуци. Някои от тях след няколко бесни напъна остават да лежат напълно неподвижно на земята, като единственият израз на безнадеждната им болка са само сълзите, които неспирно бликат от очите им. Други пък в гнева си вършат какви Ли не най-причудливи и невероятни движения. Но при почти всички животни енергичните действия скоро пак заменят безучастното съзерцание. Между отделните отчаяни опити да се освободят от въжетата те удрят земята с предните си крака и сграбчвайки с хобота си суха пръст, сръчно посипват с прахоляк всички части на тялото си. После вкарват дълбоко в устата си върха на хобота и изсмукват оттам известно количество вода, която изпръскват върху гърба си. Същата процедура се повтаря дотогава, докато добре намокрят прахоляка по себе си…
Бях се приготвил да наблюдавам всички тези интересни сцени и затова никак не се зарадвах на внезапното ни заминаване, което ни бе наложено от тайнственото отвличане на девойките.
Лесно преносимото кану, което ни беше на разположение, бе понесено на рамене от шестима мъже. Цяла върволица от кули мъкнеше багажа ни, хранителните провизии и муниците. Рафли, аз и Калади завършвахме шествието.
Повлиян от предчувствието си, сър Джон бе напълно убеден, че похитителите са хора от екипажа на «Хайанг-дзъ». Той дори бе съвсем сигурен, че капитанът на джонката бе онзи пират, за когото се носеха толкова злокобни слухове.
Губернаторът гледаше с неудоволствие на нашето заминаване. Той предложи да ни осигури колкото пожелаем многочислена охрана, но ние се отказахме от нея и го помолихме да предостави преследването на престъпниците единствено на нас.
— Вземете факли и претърсете мястото, където момичетата са били нападнати! — посъветва ни той. — После ще ви е по-лесно да проследите дирите на похитителите.
— Не е необходимо, сър — отвърна Рафли. — Вече знаем къде ще отидат и че ще ги срещнем е толкова сигурно, колкото и че стоя тук пред теб. Или искаш да се обзаложим, а?
Губернаторът се усмихна.
— Залагам сто фунта, като твърдя, че няма да ги заловите, ако не последвате съвета ми.

— Залагам петстотин фунта срещу твоята сума, сър. Ето този господин е свидетел на облога ни, макар че самият той никога не желае да се обзалага. Трябва да намеря моята чадър-лула, задигната ми от онези негодници, защото без нея не мога да се мярна в моя Травълър-Клъб, Ниър Стрийт 47, Лондон. Go on, Чарли, напред!
Нощта беше тъмна, но с помощта на факлите преодоляхме всички трудности и здрави и читави пристигнахме на мястото, където бяхме открили двете лодки.
— Видя ли, че бях прав? — обади се Рафли. — Ако бяхме пробили лодките, щеше да е цяло удоволствие да гледаш как щяхме да си върнем и момичето, и моята лула.
— Не се ядосвай, сър! Може би и така ще успеем да намерим лулата — успокоих го аз.
Избутахме кануто във водата и натоварихме целия си багаж. После се качихме. Бяхме петима: Рафли, аз, Калади и още двама гребци, които познаваха реката толкова добре, че спокойно можехме да им се доверим. Закрепихме факли на носа и кърмата на лодката и след това среднощното ни пътуване започна.
Водите на реката не бяха особено дълбоки, но бяха буйни. Докато наблюдавахме бреговете, малкият плавателен съд се носеше с такава бързина, сякаш бе каран от парна машина. Така измина нощта. Настъпи денят и факлите угаснаха. Благодарение вливането на множество потоци, реката беше станала по-широка и пълноводна. Все по-често срещахме различни плавателни съдове и по пладне стигнахме Чила, без да открием каквато и да било следа от разбойниците.
Във водите на пристанището нашата парна яхта беше хвърлила котва. Без да спираме, хората ни загребаха към нея и скоро се качихме на борда й. Щурманът стоеше при бордовата стълба и ни поздрави с добре дошли. Тихо свистене, идващо откъм машинното отделение, доказваше, че съобразителният моряк държеше яхтата в пълна готовност за незабавно отплаване.
— Котелът подгрян ли е? — бе първият въпрос на Рафли.
— Йес, сър!
— Видя ли «Хайанг-дзъ»?
— Йес.
— Къде?
— Следвах го от Коломбо чак до остров Калпети, но после трябваше да се върна, за да мога да ви взема. Ала китаецът хвърли котва и тук, като изпрати две лодки нагоре по реката.
— Аха! Ами върнаха ли се?
— Още при изгрев слънце.
— Какъв товар имаха?
— Не знам. Бяха покрити с големи рогозки.
— И тогава джонката веднага вдигна котва, така ли?
— Точно така.
— Накъде се отправиха?
— Право на север. Плавах подир тях повече от час и останах с убеждението, че имат намерение да се доберат до протока Палк. Ако джонката се беше насочила на юг, тогава в мен сигурно щеше да се породи определено подозрение, което… което…
— Е, което какво?
— Което навярно щеше да си има своето основание, защото едва се бях върнал, когато едно корабче, натоварено с въглища, донесе вестта, че завчера вечерта на остров Каретиву е извършен нечуван обир на бисери. По свечеряване някакъв кораб легнал на дрейф близо до брега и изпратил на сушата три лодки, пълни с някакви типове с бандитска външност, които нападнали търговската кантора и отмъкнали всичките складирани там бисери, както и наличните пари.
— Що за хора са били?
— Малайци, предвождани от някакъв китаец.
— А корабът?
— В тъмнината никой не е успял да го различи добре, но смътното му описание съвпада с конструкцията и такелажа на «Ха-йанг-дзъ».
— Той е бил!
— Но нима после би се отправил на север?

— Само за заблуда! Сигурно след време ще завие и ще се насочи на юг. Можеш да разчиташ на това, Том! Китаецът е дързък тип и вече го е доказал като горе при Каретиву, където почти винаги има насрещни ветрове, а и течението е много силно, само е дрейфувал вместо да хвърли котва. Подобен риск може да се очаква всъщност единствено от някой янки, за когото не е чак толкоз важно дали един по-силен порив на вятъра ще преобърне кораба, или пък течението ще го превърне в развалина. Вземай нещата от кануто и гледай час по-скоро да излезем от пристанището! Тръгваме право на запад!
— На запад ли? Защо? — попита учудено Том.
— Ей така! — кратко отвърна Рафли. Той не можеше да търпи, когато неговите хора не разбираха мислите му.
Багажът ни бе преместен от кануто на борда на яхтата и след като получиха заплащането си, двамата гребци се насочиха към града. Не мина много време и ето че заскърца руданът, витлото започна да бие водата и малкият красив плавателен съд се насочи към изхода на пристанището, описвайки елегантни завои между хвърлилите там котва кораби.
След като излязохме в открито море, Рафли се приближи до мен и попита:
— Чарли, знаеш ли защо наредих да поемем на запад?
— Предполагам.
— Е?
— Искаш да пресечеш пътя на китаеца, който сигурно ще промени северния си курс и ще завие на юг.
— Значи споделяш мнението ми?
— Напълно. Отначало се съмнявах, но след всичко, което чух и видях после, също мисля, че китаецът е пират. От само себе си се разбира, че ще го преследваме, но дали ще го направим сами или ще потърсим помощ, ето кое ще трябва тепърва да решим.
— Сами ще се разправим с джонката. Ако изминем шейсет възела на запад, без да я забележим, според моите изчисления, сигурно ще е вече отминала. Тогава ще се видим принудени да завием на юг.
— Даже и в този случай джонката ще има преднина от около пет часа, която ще бъде трудно наваксана, защото тя ще плава с попътен вятър.
— Ти наистина ли мислиш, че това ще ме разколебае? «Ха-йанг-дзъ» не бива да плава близо до сушата, а изобщо не може да има никакво съмнение относно посоката, в която е поела.
— Ще заобиколи островите и ще се отправи на изток…
— Да, и то минавайки от южната им страна, понеже заради североизточните мусони ще е много трудно да навлезе в протока Палк.
— И след това ще поеме право на изток.
— Право на изток? Не ми се вярва. Ще избере курс на североизток, защото несъмнено в тази посока се намира пиратското свърталище.
— Сър, забравяш пасата, който в такъв случай би духал точно срещу кораба. Сигурно ще се отправи на изток и после под прав ъгъл ще завие на север.

— Very well,
[252]
Чарли, виждам, че и по море не си съвсем загубен.

— Тъй ли мислиш? Тогава съветът ми е да не продължаваме на запад, а да заличим преднината на китаеца, като по права линия се насочим към Поен дьо Гал, който той ще е принуден да заобиколи отдалече, а после, плавайки близо до крайбрежието, да минем покрай Кап Тъндър-Хед, Тангале и Хамбантоте и след това да кръстосваме по дължината на осемдесетия градус, за да изчакаме появяването на джонката.

— Good lack,
[253]
сече ти главата, Чарли! Започвам да схващам, че имаш заложби да станеш добър морски офицер. Напълно си прав и аз ще последвам съвета ти. Ела!

Закрачихме към задната палуба, където намерихме Том в дървената къщичка на руля.
— Том, обърни на изток-югоизток!
— Well, сър, но това би означавало да се забием право в Поен дьо Гал!
— Няма да се забием, а ще минем съвсем близо покрай него, Том, в какво състояние се намира «дългата Хариет»?
— Че какво може да е състоянието й, сър? — отвърна морякът. — Отлично е излъскана, което виждате и сам. — При тези думи той посочи с ръка към блестящото дуло на въртящото се оръдие, поставено на средната палуба на яхтата. — Но каква полза от цялото това издокарване, лъскане и чистене, щом така бездейства? Ако в скоро време не ни се предложи случай да пусна някое гюле да потанцува върху вълните, то вече няма да си мръдна пръста за нашата Хариет. Нека ръждясва!
— Мога да ти помогна, момчето ми. Я вземи си зареди оръдието, само че засега сложи само барут!
Щурманът върза руля в необходимото положение и се завтече към оръдието си. Беше истинско удоволствие да се наблюдава с каква всеотдайност го обслужваше. Същевременно той попита:
— Очаквате ли сражение?
— Възможно е.
— Великолепно, сър! Струва ми се, че започне ли да говори моята Хариет, нито един изстрел няма да пропусне целта.
— А какво ще стане с управлението на яхтата? Невъзможно е едновременно да въртиш и руля, и оръдието.
— О, има изход. Бил съвсем не е вчерашен и дадеш ли му указания, ще се справи с руля отлично. Можете да разчитате на него.
— Също и по време на схватката, когато е толкова важна бързината и точността на маневрите?
— Също и тогава.
— Нека бъде така!
Следобедът се изниза и ето че настъпи вечерта с ярките звезди на южното небе. Легнахме да спим. Когато на следващото утро се появихме на палубата, разбрахме, че Тангале беше останал вече зад нас. Отстрани, откъм подветрената страна на яхтата, се появи и започна да се приближава някакъв френски параход. Намалихме скоростта си наполовина, а когато забеляза това, и французинът забави плаването си. Капитанът беше застанал на релинга на задната палуба и когато ни наближи, тъй като в момента нямаше вятър, ни попита без рупор, само сложил длани около устата си:
— Е-хей! Какъв е този параход?
— Парна яхта «Лястовица» от Лондон.
— Кой е капитанът?
— Собствен кораб. Сър Джон Рафли, ако ви се харесва.
— А-а, благодаря!
— Ами вашият кораб?
— Параход «La bouteuse» от Брест с капитан Жарден. Тръгнали сме за Калкута през Батикалоа и Тринкомали. А вие?
— Правим крайбрежно плаване. Да сте срещали една китайска джонка?
— О, да. Джонката «Хайанг-дзъ» с капитан Ри-фонг, който е тръгнал за островите Баниак.
— Претърсихте ли я?
— Не. Ние не сме на военна служба. Сбогом и щастливо плаване!
Французинът отново даде пълна пара и шумно се отдалечи. Но ние нямаше нужда да пресилваме нашите машини, защото знаехме, че китаецът е зад нас. Продължихме пътя си със средна скорост и скоро се озовахме на географската ширина на Хам-бантоте. Тогава започнахме да кръстосваме в продължение на около два часа.
Множество платна оживяваха хоризонта. Те бяха на плавателни съдове, които идваха или от Тринкомали и Батиколоа, или пък от Индия, Китай и Япония, за да се отправят на запад с помощта на попътния пасат. Те не ни интересуваха. Сигурно «Хайанг-дзъ» не беше между тях. Леко наклонена, с шеметна бързина нашата славна яхта пореше вълните в южна посока

и едва след като превали пладне, тя свърна и пое обратно. Сега вече Рафли нареди да бъдат вдигнати всички платна и беше учудващо с каква бързина следвахме съответния меридиан. Тогава англичанинът направи знак на Калади да се приближи и го попита:
— Ти искаш да си върнеш Молама, нали?
— Сахиб, ако я загубя,, ще умра!
— Well! Имаш ли добро зрение?
— Очите ми са като на сокол.
— Тогава се изкачи горе на върха на мачтата и внимателно се оглеждай за всякакви плавателни съдове, чиято посока на движение пресичаме! Ако не се лъжа, китаецът ще е сред тях.
С пъргавината на котка ловкият сингалец се изкатери по мачтата и се настани горе възможно най-удобно. Но тактиката на Рафли не ми се струваше съвсем безукорна и затова се налагаше да го предупредя.
— Сър Джон, по какъв начин смяташ да кръстосваш?
— Не те разбирам.
— Искам да кажа, по кой меридиан мислиш да очакваш китаеца? .
— По осемдесетия, както и ти ми предложи.
— Но само южно от шестия паралел, нали?
— Естествено!
— Тогава ще ти избяга!
— Охо! Защо?
— Не вярвам, че след всичко, което, както предполагаме, е извършил, ще дръзне посред бял ден да се приближи толкова много до брега. Ако има подобно намерение, може би за да отвлече и други момичета, той сигурно ще изчака нощта. Освен това е казал на французина, че целта му са островите Баниак. Несъмнено споменаването на тази посока е само една хитрост, за да заблуди евентуалните преследвачи. Той ще продължи на север. И ако предположенията ми са верни, ще ни се изплъзне.
— Чарли, не ги разбираш тези работи. Не бива изведнъж да се смяташ за кой знае колко мъдър човек, само защото неотдавна те похвалих. «Хайанг-дзъ» следва точно пътя на французина и ще ни падне право в ръцете.
Не бе изключено и той да е прав, макар че начинът му на изразяване не беше особено ласкав за мен. Ето защо се отказах от възраженията си.
На руля беше застанал вече морякът Бил, а Том се беше заел да надонесе всичко необходимо за обслужването на своята Хариет. За съжаление целият следобед измина, без да зърнем и педя от платната на джонката. Започна да се здрачава и Рафли бе принуден да признае, че съм бил прав.
— Чарли, струва ми се, че негодникът ни се е изплъзнал.
— Не ми се вярва.
— Мислиш, че е все още зад нас?
— Не, сигурно е вече пред нас.
— Ка… как… какво? — учудено попита той, а пенснето му подскочи така, че се озова чак на върха на носа му. — Та точно това е и моето мнение — той е вече отдавна пред нас и следователно ни се е изплъзнал.
— Да, отдавна е пред нас, защото го пропуснахме, обаче щом се стъмни, той сигурно ще се върне до брега.
— По какво съдиш, че ще стане така?
— Ако беше тръгнал за островите Баниак, китаецът щеше да се срещне с французина много по-далеч на юг. Но това, че пиратът се е намирал значително по на север, е сигурно доказателство, че целта му е съвсем друга. И ако тя е действително някакъв остров на изток, то той се кани да стигне до него не в посоката, която вече ти описах, иначе щеше да се натъкне на нас. Следователно китаецът има намерение да плава покрай бреговете на Бенгалско море, където мусоните не духат толкова силно, както в открития океан. Той просто се е промъкнал между нас и брега и е поел на изток, но сигурно ще се върне и под закрилата на сушата и на нощта ще се отправи на север, освен ако не му хрумне съвсем набързо да слезе нейде на брега, за да задигне още нещо.
— Чарли, възможно е да си отгатнал истината. Но какво ще правим сега?

— Ще плаваме нагоре покрай брега чак до нос Палмира. А после на връщане ще се натъкнем на джонката.
— Значи днес извърших грешка и сега ще се опитам да я поправя, като последвам съвета ти.
Вече се насочихме на север и понеже не можехме скоро да очакваме някакво по-особено събитие, ние се прибрахме в каютата, за да поспим няколко часа. Събудиха ни след полунощ. Пред нас стоеше щурманът.
— Сър, намираме се на географската ширина на Палмира — доложи той.
— А на коя дължина?
— На осемдесет и един градуса. Поддържах курс малко повече на североизток, защото това ще ни е от полза на връщане.
— Правилно. А сега обръщай! Ей сега ще дойда.
Когато се появихме на палубата, хората стояха при брасите. Яхтата описа дъга от север на изток и най-сетне пое на югозапад. Пасатът здраво опъна платната, машините работеха на пълен ход и гонеха вятъра, ние полетяхме с такава скорост, че образувалата се около носа пяна пръсна нависоко и започна да залива палубата.
Калади все още висеше на мачтата. Копнежът му по изчезналата любима му придаваше нечовешки сили. Той слезе долу само за няколко минути, колкото да вземе нощния бинокъл на щурмана.
Рафли беше наредил да окачат два хамака на задната палуба. Ние седяхме в тях и се оглеждахме в меката нощ. При духащите в този годишен период мусони, които винаги носят със себе си проливни дъждове, подобна благосклонност на времето е истинска рядкост. Ето защо ние му се наслаждавахме с голямо удоволствие като имахме само едно-единствено желание — да зърнем най-после китаеца.
— Чарли!
— Сър Джон!
— Ще се обзаложим ли?
— Хмм! За какво?
— Че моята стол-чадър-лула е загубена. Този безбожен мерзавец окончателно е офейкал.
— Не се обзалагам, но съм на мнение, че бих спечелил този облог.
— Значи ти все още се надяваш?
— Все още. Съвсем скоро ще стигнем географската ширина на Батикалоа. Досега не можехме да очакваме, че ще се натъкнем на пирата. Той няма да посмее да се покаже в оживените води между сегашното ни местоположение и Тринкомали. Потърпи още около половин час и тогава ще навлезем в по-спокойни води.
— Чарли, ако излезеш прав, ще те смятам вече наистина за доблестен мъж, макар че човек никога не може да те накара да се обзаложиш. За мен е изключително важно да си върна моята чадър-лула. Без нея изобщо не мога да се мерна в добрата стара Англия.
— Струва ми се, че след няколко часа ще я държиш в ръцете си.
— Well! Но после падне ли ми Молама, ще има да я помни, моята чадър-лула, докато краката й стъпват по този злощастен остров! — сърдито изфуча лордът, като същевременно ръката му направи едно движение, чието значение лесно можеше да се отгатне.
Едва беше изтекъл споменатият половин час, когато откъм наблюдателницата на мачтата долетя вик:
— Огън — право на запад!
— На какво разстояние? — попита Рафли, като вдигна глава.
— Навярно няма и три мили.
— Що за огън е?
— Сигурно е на сушата.
Докато се разменяха тези въпроси и отговори, аз се хванах за вантите и бързо се изкатерих при Калади. Казах му:
— Я ми дай далекогледа!
Погледнах през него. Уредът беше чудесно изработен. Успях да различа цяла редица от горящи колиби, както и множество хора, които неспокойно се щураха насам-натам. И ето на… след като нагласих далекогледа малко по-добре, наистина видях… как група мъже влачеха подир себе си няколко жени.

— Е-хей! — подвикнах надолу към палубата. — Някакво село е нападнато и подпалено.
— От китаеца ли?
— Може би. Твърде далече сме, за да мога ясно да видя.
— Бързо се заловете с рифовете, скъсете платната! — заповяда Рафли. — Машинист, намали парата наполовина! Щурман, смени курса и давай право на запад!
Само за няколко мига всички платна бяха скъсени. Бавно и безшумно яхтата се отправи към брега. Колкото повече се приближавахме, толкова по-ясно видим ставаше пожарът и за онези, които се намираха долу на палубата. Небето се червенееше все по-силно, докато най-сетне пламъците можеха да се забележат и с невъоръжено око.
С помощта на далекогледа ми беше възможно съвсем ясно да наблюдавам какво ставаше на сушата. Но на първо време това не ме интересуваше. Трябваше да се стремя да открия кораба, чийто екипаж бе предприел това нападение. Ето защо внимателно претърсих тъмната водна повърхност и действително — точно в посоката, в която се движехме, забелязах някакъв плавателен съд.
— Е-хей! Виждам кораб! — доложих аз.
— Къде? — попита Рафли.
— Точно пред нашия нос.
— Ще отмине ли? В каква посока плава?
Взрях се по-внимателно.
— Стои на едно място.
— На котва ли е или дрейфува?
— Струва ми се, че е хвърлил котва.
— Добре, тогава няма да ни избяга. От каква националност е?
— Не мога да различа, но… струва ми се, това наистина е «Ха-йанг-дзъ».
— Мътните го взели! Давай право към него, щурман, право към него и легни на дрейф откъм наветрената му страна!
Когато се приближихме достатъчно до плавателния съд, видяхме, че е китайска джонка и същевременно по добре познатия ни такелаж разбрахме, че е «Хайанг-дзъ».
— Том, зареди с картеч! — заповяда Рафли. Значи той нямаше никакво намерение с обичайния оръдеен изстрел във въздуха да накара китаеца да издигне флага си, а искаше направо да премине в нападение. Възможно най-бързо се спуснах на палубата и се приближих до него.
— Сър Джон Рафли!
— Чарли!
— Наистина ли смяташ да нападнеш китаеца?
— Естествено! Екипажът му е на брега, а аз искам час по-скоро да си взема обратно моята стол-чадър-лула! Ще пометем неколцината пирати, които се намират на борда.
— Да, обаче те ще имат време да се приготвят за съпротива и ще вдигнат тревога.
— Няма как да го избегнем.
— О, има как! Все още от джонката не са ни забелязали, защото бордовете на яхтата не са кой знае колко високи. Можем да дрейфуваме и незабелязано да се качим на кораба на пиратите.

— Egacp,
[254]
пак имаш право, Чарли! Стоп машина! Щурман, незабавно дрейфувай!

Яхтата се подчини на кормилото и като все повече забавяше хода си, описа тесен кръг и най-сетне спря в неговата изходна точка. Рафли се обърна към мен с думите:
— Ще наредя да спуснат една лодка.
— Не, сър Джон. Я погледни през далекогледа! На борда има само двама души, тъкмо толкова, колкото са нужни, за да се избегне отклонение на кораба при неговото дрейфуване. Заедно с Калади незабавно ще преплуваме до джонката и ще се погрижим да не издадат нито звук.
— Става. Но, Чарли, нима си толкова добър плувец?
— Е, дотам сигурно ще стигна. Калади!

— Сахиб! — обади се сингалецът от мачтата.
— Слизай!
Той се подчини и се присъедини към нас.
— Ти искаш да видиш пак твоята Молама колкото е възможно по-скоро, нали?
— Сахиб, пусни ме да отида на джонката! Ще пронижа с камата си всички, които се намират на палубата й!
— Ще отидем заедно — обадих се аз.
— Ами после? — попита Рафли.
— Нищо лошо не може да ни се случи. Няма защо да предвиждаме подобен случай. Щом станем господари на джонката, ще ви дадем знак с един сигнален фенер, чиято светлина ще е възможно да се забележи само оттук. После ще побързате да спрете с яхтата съвсем близо до нас.
— Добре. Тогава тръгвайте!
— Донеси и моите оръжия на джонката! — помолих го аз. После се съблякох до кръста, затъкнах ножа си под колана и се спуснах във водата.
Калади ме последва. Той беше отличен плувец и не изостана от мен нито на педя. Колкото повече се приближавахме до неприятеля, толкова по-предпазливи ставахме. Използвайки по възможност падините между по-големите вълни, ние се оставяхме на гребените им да ни носят, без да правим никакви движения. Така избягвахме да образуваме каквато и да било издайническа пяна и най-сетне успяхме щастливо да се доберем до джонката.
Двамата мъже, намиращи се на палубата, стояха на обърнатата към сушата страна на кораба и следователно не ни бяха забелязали. Дебело въже, на чийто край бе завързана кофа, стигаше до самата вода. Това обстоятелство ни бе добре дошло. Стиснах ножа между зъбите си, хванах се за въжето и се закатерих нагоре. Когато се прехвърлих през релинга, видях, че Калади е само на метър зад мен. Озовахме се на палубата и предпазливо се огледахме. Наистина на борда се намираха само споменатите двама мъже, освен ако долу в трюма нямаше и още някой останал. Можехме да започваме.
— Калади, напред!
Като безплътна сянка сингалецът се плъзна по палубата, безшумно и незабележимо за всеки друг освен за мен. В следващата минута той изникна зад двамата пирати, сграбчи единия от тях за врата и заби своя крис между плешките му толкова дълбоко, че острата стомана прониза сърцето му. Издавайки тих стон, човекът рухна на земята.
Другият се загърчи под желязната ми хватка. Имах основателна причина да не го убивам.
— Вържи го! — наредих на Калади. Сингалецът бързо се огледа и начаса донесе необходимото, за да върже пленника. Допрях ножа си в гърдите на пирата.
— Калади, разбираш ли местния малайски?
— Малко, сахиб.
— Попитай го дали има някой под палубата!
— Не — отвърна пленникът.
— Колко души са слезли на сушата?
— Двайсет и трима.
— Добре. Отведи го при мачтата и го вържи здраво за нея!
Отидох при сандъка с флагове, извадих един жълт фенер, закрих го от трите му страни, запалих го и после го издигнах на пилона за флаговете.
Сигналът ни беше забелязан и яхтата се приближи, за да спре борд до борд успоредно с «Хайанг-дзъ».
— All right? — подвикна Рафли.
— Всичко е наред, сър. Качи се при нас и дай заповед яхтата да се отдалечи, за да не бъде забелязана преждевременно.
Чух как Рафли даваше своите нареждания. Той остави само двама души на яхтата, която отблъсна от китаеца и се оттегли в нощната тъмнина. Вярно, че бяхме само шестима срещу двайсет и трима неприятели, но на всички нас мисълта да бъдем победени, ни се струваше направо изключена.
— Къде е Молама? Мога ли да я потърся? — попита Калади.

— Стой тук! — заповяда му англичанинът. — Ей там от брега току-що се отблъсна първата лодка и ще имаме нужда от всички наши хора на този борд. Донеси достатъчно въжета, за да вържем всички, които останат живи!
Лодката, за която спомена Рафли, беше пълна с жени и девойки и бе карана от шест моряка. Скоро тя се приближи и някой извика на кораба. Калади отвърна кратко и спуснахме подвижната бордова стълба. Един от пиратите остана да се грижи за сигурността на лодката, а другите петима се изкачиха на борда. Тяхното слисване и бързината на нашите действия ни помогнаха да ги обезвредим, без да успеят да вдигнат тревога. Само броени мигове след появяването им на борда, на палубата лежаха вече пет трупа.
Без да изчаква някаква заповед, Калади се спусна в лодката, за да очисти и шестия. След като се оправи с него, ние качихме жените на палубата. Воплите и писъците им бяха ужасни, но строгият глас на Рафли скоро ги укроти, макар че не разбраха думите му.
Екипажът на втората лодка, която вече се приближаваше към джонката, скоро има същата участ, само с тази разлика, че този път не убихме малайците, а ги пленихме. Можехме да си го позволим, понеже третата и последна лодка бе все още твърде далеч, за да могат седящите в нея пирати да забележат суматохата на схватката. За да освободим място до корабната стена, другите две празни лодки бяха преместени от другата страна на джонката.
Най-после третата лодка се приближи. В нея сигурно беше и предводителят на пиратите. Той пръв се изкачи по подвижната стълба. Имаше истинско херкулесовско телосложение и беше въоръжен до зъби. Посрещнахме го също тъй безцеремонно, както и останалите. Рафли стисна гърлото му с две ръце, а Калади набързо омота с въжета ръцете и краката му. И другите ги сполетя същата участ. След това бяхме вече пълни господари на пиратския кораб.
— Запали фенерите! — нареди Рафли и скоро на палубата стана светло.
Пленниците бяха затворени в предната част на трюма, а после започнахме да претърсваме джонката. Тя имаше голям и сигурно, плячкосан товар от канела, ориз, тютюн, кафе, абанос и… жени. Сред тях се намираха и изчезналите от Поен дьо Гал девойки. Също и Молама, «цветето на живота» на Калади беше там. Радостта от срещата им изобщо не може да се опише, а също така неописуеми бяха и изразите им на благодарност към великите махараджи от Англистан и Германистан.
Отвлечените тази нощ жени, скоро разбраха какво е положението и техните писъци и вопли на отчаяние бързо преминаха в силни ликуващи викове. Те ни разказаха случилото се. При нападението мъжете им просто избягали, а след като запалили колибите на селцето, пиратите заловили колкото могли от жените, навързали ги една за друга и ги помъкнали към лодките.
Рафли бързо сложи край на оглушителните им изблици на радост. След като освободихме жените от въжетата, той им нареди да се върнат на брега. Те се подчиниха незабавно, защото така трите лодки на китаеца ставаха тяхна собственост, а тези плавателни съдове, без съмнение, имаха за тях по-голяма стойност от всичките тръстикови колиби на опожареното им село.
На разсъмване бяхме свършили вече най-неотложните работи и едва тогава посетихме каютата на пленения капитан. Първият предмет, който зърнахме, беше чадърът-лула на Рафли. Затрупан с какви ли не задължения, англичанинът не беше намерил още време да разпита Молама за любимата си вещ.

> — O, wonderful,
> [255]
> моят стол-чадър-лула! — възкликна сър Джон и се втурна като ястреб към това чудесно произведение на изкуството, за да провери дали не е пострадало. После ме погледна над пенснето си и вдигна десницата си като за клетва.

— Чарли!
— Сър Джон Рафли!
— Заклевам се във всички китайски бандити и пирати, че никога вече няма да изпусна от очи тази великолепна чадър-лула, докато не се върна в Травълър-Клъб, Лондон, Ниър Стрийт 47!

Придадох на лицето си най-сериозното възможно изражение и казах:
— А аз обещавам ден и нощ да ти помагам в охраната на тази скъпоценна лула, която надлъж и нашир по света няма равна на себе си!

Четвърта глава
Призракът на пиратската джонка

Каютата на пиратския капитан беше обзаведена и подредена с ориенталски вкус и разкош, но любопитството ни бе привлечено най-силно от малко ковчеже, изработено от лъскава мед, което отворихме с помощта на една кама. Освен значителна парична сума, то съдържаше и голямо количество бисери, несъмнено откраднатите от остров Каретиву. След това затворихме пленниците в трюма. Вдигнахме само някои платна на джонката и яхтата я взе на буксир. После се насочихме на югозапад, отново минахме покрай Хамбонтоте, Тангале и Кап Тъндър-Хед с неговите прочути разрушени храмове и още следобед пристигнахме в Поен дьо Гал, където появяването ни предизвика истинска сензация. Беше нещо невиждано и нечувано, че една малка частна яхта бе дръзнала да излезе срещу покрилия се със зловеща слава похитител на хора и го беше пленила без нито един-единствен изстрел.
Мюдюринът се бе върнал току-що от лова на Слонове. Толкова се смая от нашите преживявания, че не каза нито дума, но трябваше също мълчаливо да понесе и упреците на Рафли, Че заради пирата неговият верен Калади замалко не беше удавен. Англичанинът предаде на мюдюрина всички пленници, за да бъдат наказани. Повери му и кораба за съхранение до идването на губернатора, който лично щеше да го огледа и щеше да произнесе присъдата си за правото на собственост както над джонката, така и над намереното в нея.

От само себе си се разбираше, че екипажът на джонката «Ха-йанг-дзъ» трябваше да бъде наказан по най-строг начин. Но въпросът беше по законите на кое право да стане това. Общо взето на Цейлон и за европейци, и за местни жители е валидно старохоландското право, ала все пак за тамулите
[256]
съществува техен собствен кодекс, наречен Тесавалами, а пък освен това в Канди е валидно и специално, местно правораздаване. Английските закони се прилагаха само при търговски и мореплавателски въпроси. По кои закони трябваше да бъдат съдени похитителите на девойки — по английските или по старохоландските? Това бе важно само за чиновниците, но не и за мен или за Рафли. То просто не ни интересуваше. Мюдюринът не можеше да вземе решение. Налагаше му се да изчака пристигането на губернатора, а дотогава трябваше и да вземе мерки да предотврати бягството на затворниците. Беше на мнение, че ще е най-добре да ги остави на джонката под силна охрана. Всъщност Рафли нямаше думата по този въпрос, но смяташе, че е съвсем естествено чиновникът да се обърне към него за съвет. И ето че сега англичанинът се извъртя към мен и каза:

— Чарли!
— Сър!
— Ти какво мислиш по въпроса?
— Нищо.
— Хмм! Но все пак трябва да имаш някакво мнение.
— При условие, че познавам тукашните затвори.
— Сигурно няма да струват кой знае колко.
— Тогава наистина ще е по-уместно да оставят онези негодници на кораба, но разбира се под най-строга охрана.
— Well, и аз тъй мисля. Значи така решаваме и така ще стане.

Мюдюринът стана от мястото си, поклони се, покани ни на вечеря и си отиде.
Англичанинът направи една от своите подигравателни гримаси и ме попита:
— Какво ще кажеш за този човек, Чарли?
— Теб те смята за по-важна клечка от самия себе си.
— Не бих го съветвал да мисли иначе! Да не би ти да си на друго мнение, а?
— Мнението ми за теб е същото, каквото и твоето за мен.
— Добре казано, много добре казано. Дано приказваш също тъй умно и след като чуеш какво предложение имам.
— Тогава давай да го чуем, сър?
— Оттук тръгваш за Суец и после се връщаш у дома, нали?
— Не, отивам в Бомбай.
— Тая няма да стане!
— Какво?
— Самият аз идвам оттам и толкова скоро не ми се връща на същото място. Какво ще търсиш там без мен?
— Онова, което търся навсякъде.
— Вярно! Значи е все едно дали ще видиш Бомбай или не.
— Предварителният план на моето пътуване ме насочва натам.
— Предварителен план! И изобщо план! Че кой разумен човек крои планове? Празниците се празнуват, когато дойдат! Такъв странен спътник като теб още не съм виждал. Целият си изтъкан от капризи и недостатъци и въпреки всичко човек не може да не те обича, все едно дали иска или не. Но още не те пускам да си заминеш.
— Мислиш ли, че можеш да ме задържиш?
— Йес.
— Как?
— Хмм! Да се обзаложим ли?
— Не, не се обзалагам.
— Глупости! Изчакай, докато ти кажа за какъв облог става дума! Залагам сто английски лири, че ще останеш при мен. Я кажи сега колко даваш ти срещу моята сума!
— Нищо!
— Ужасен човек! Сигурно щях да спечеля този облог! Чарли, искаш ли да дойдеш с мен?
— Къде?
Той бързо наведе глава така, че пенснето му се плъзна до върха на носа, и като ме погледна подмамващо над стъклата, изговори една-единствена дума, но със силно натъртване:
— Ябадиу!
Тази дума действително ми направи очакваното от него впечатление, обаче аз не се издадох и го попитах с пълно безразличие:
— Е, и какво?
— Какво ли? Ама че въпрос! Нима не знаеш какво означава Ябадиу?
— Това е старото име на Ява. Островът е бил наричан така приблизително по времето на Птоломей.
— Правилно! Значи Ява! Е, какво ще кажеш?
— Там ли искаш да отидеш, сър?
— Дали искам? Не виждам кой би могъл да ми забрани! Да не би да съществува някой човек, който да има правото да те спре?
— Не.
— Значи се разбрахме! Отплаваме за Ява!
— Полека, полека, сър Джон! Пътуването до Ява би ме отдалечило твърде много от родината.
— Не бива да се гордееш прекалено с тази своя мисъл, Чарли. Всички пътища водят към Рим и на теб може да ти е съвсем безразлично дали ще се завърнеш в родното си гнездо от запад или от изток, през Америка или през Африка. Много ти се чудя, че…
Тук той беше прекъснат. Навън се разнесоха песни и музика, а един от служителите на хотела влезе в стаята и ни помоли да се покажем на верандата, защото хората искали да ни видят.
— Кои хора? — учудено попита англичанинът.

— Народът, който се е събрал, за да ви отдаде почитта си и да ви благодари.
— За какво?
— Девойките, отвлечени по време на лова на слонове, които вие сте спасили, ще минат тържествено през града. После ще бъдат придружени до Коломбо от пратеника, който мюдюринът изпраща да иде там при губернатора.
Рафли направи една от своите особени гримаси, остави пенснето да се плъзне до върха на носа му и попита:
— Да не би и ние да трябва да участваме в тържественото шествие през града, а?
— Ваше сиятелство, кой би си го помислил!
С тези думи изплашеният човек изхвръкна през вратата.
Рафли се усмихна и ми кимна.
— Е добре, да им позволим малко да ни позяпат! Но преди това пак ти казвам, че разчитам на теб да ме придружиш до Ява. Необходими са ми три дни за подготовката на това пътуване. Толкова време ти давам да размислиш дали искаш или не. Но тежко ти, ако не пожелаеш да тръгнеш с мен!
Навън започна на празничното шествие, при светлината на много факли бяха застанали накичените с безброй цветя девойки. Щом ни забелязаха хората, от стотици гърла проехтяха силни викове, а музикантите започнаха да свирят. Това продължи може би десетина минути и не престана преди да се приберем обратно в стаята.
Малко по-късно се отзовахме на поканата на мюдюрина. При него узнахме, че на джонката е изпратен един лейтенант от местното население заедно с десет души, за да пазят пленниците. Попитах дали тези единадесет мъже са достатъчни, но се успокоих след забележката на мюдюрина, че повече пазачи не са необходими, понеже пленниците били оковани и вързани за околните предмети.
Тъй като предишната нощ бяхме будували, останахме при мюдюрина само толкова, колкото изискваше благоприличието, и щом се върнахме, веднага легнахме да спим. В резултат на голямата ни умора на следващото утро станахме едва, когато дойдоха да ни събудят. Мюдюринът. пак искаше да говори с нас. Сигурно беше нещо важно. Имайки предвид колко надути и недостъпни са обикновено такива чиновници, разполагащи с голяма власт, можех да се поздравя за щастливото си познанство с Рафли, защото единствено на неговите роднински връзки с генералния губернатор трябваше да благодарим, че мюдюринът бе толкова услужлив и любезен към нас.
Той имаше много сериозен и тържествен вид, когато влезе в стаята на Рафли, където и аз се бях озовал набързо. Твърде странно звучеше и уводният му въпрос, отправен към англичанина, веднага след като ни поздрави и седна:
— Сър, къде живеят духовете?
От слисване лицето на Рафли така се удължи, че пенснето му се раздвижи по вече познатия ни начин. Известно време той гледа втренчено мюдюрина, а после поклати глава и едва продума:
— Духовете…? Хмм! Духовете…?
— Да, духовете! — кимна мюдюринът.
— Но кои? Има различни духове.
— Така ли?
— Ами да, например има будни и заспали духове, спокойни и неспокойни, високи и ниски духове и тъй нататък.
— Сър, не се шегувам. Имам предвид истинските духове.
— Истинските ли? Хмм! Може би призраците?
— Като че ли дух и призрак не е едно и също.
При тези думи по лицето на Рафли се изписа подигравателно изражение. Той намести пенснето си пак там, където му беше мястото, засмя се и каза:
— Не е едно и също. Човек може да предаде Богу дух, но да предаде Богу призрака си — това не може. Да не би през изминалата нощ да се е появил някой призрак?
— Да.
— Къде?
— На джонката.
— И ти вярваш ли го, сър?

— Да, вярвам го.
— А аз, не. Призраци изобщо няма, а ако някой от войниците ти твърди, че е видял подобно нещо, тогава се обзалагам на хиляда или на пет хиляди лири стерлинги, че този призрак е от плът и кръв и крои някакво пъклено дело. Да не би някой да се е опитал да освободи пленниците?
— Не.
— Не? Но това може да е бил само някой от пленниците, понеже освен войниците и пиратите на борда няма други хора.
— Не е бил никой от тях. Всички разбойници са вързани толкова здраво, че е изключено сами да се освободят. Било е съвсем друго същество. Някой дух!
Той изрече тези думи с такава убеденост, че Рафли отново поклати глава и се обърна към мен:
— Чарли!
— Сър!
— Има ли духове?
— Да.
— А призраци?
— Не. Кой твърди, че тази нощ е видял призрак?
— Пазачите — отвърна мюдюринът.
— Един от тях или неколцина?
— Всички. Преди малко ми беше доложено от лейтенанта. Доведох го тук. Той чака отвън и ако искате, може да ни разкаже всичко.
Станах и поканих човека в стаята. Той съвсем нямаше вид на страхливец, но хора с неговия произход още от деца попадат под влиянието на много силно суеверие. Накарахме го да ни опише какво е видял.
Както е известно по всички краища на земното кълбо и сред всички народи полунощ се смята за часът на призраците. И наистина било в полунощ, когато над джонката изведнъж се извил силен вятър и призракът се появил.
— Откъде дойде? — попитах аз.
— Никой не видя: Той просто бе там.
— Колко време го наблюдавахте?
— Само няколко минути.
— Къде отиде?
— Не видяхме. Просто изчезна.
— Как изглеждаше?
— Страшно! Сърцата ни изтръпнаха.
— Страшно! Какво искаш да кажеш? Опиши ми го по-подробно!
— Не мога. Та кой ли може да опише призрак?!
— Приличаше ли на животно?
— Не. .
— А на човек?
— Не.
— На кое същество приличаше?
— На никое.
Това бяха всичките сведения, които получих. Не успях да узная нищо повече. Все пак от предпазливост отново попитах:
— Да не би днес да липсва някой от пленниците?
— Не.
— А някой да се е бил развързал и после вие пак да сте го вързали?
— Не, сър.
Двамата с Рафли се спогледахме, а после избухнахме в неудържим смях.
— Не се смейте, милорди! — предупреди ни изплашеният мюдюрин. — Призраците си отмъщават за всяка шега, която човек си направи с тях.
— Този вид призраци, за който става въпрос, не само не отмъщават, ами дори се радват, ако не им се случи нещо лошо — отвърна Рафли. — Всъщност този призрак никак не ни

интересува, но понеже ние пленихме джонката, навярно имаме право да проверим за кой вид от тези свръхестествени същества става дума. Чарли, ще дойдеш ли с мен?
— Да — отвърнах аз.
— Имаш ли представа какъв е този призрак?
— Все още не.
— Да се обзаложим ли?
— Не.
— Но ти можеш да спечелиш. Залагам…
— Не залагай нищо, сър — прекъснах го аз, — няма да участвам в облога.
— Е да, цяло нещастие е все за това да се разправям с теб. Наистина човек не може да те накара да се обзаложиш, дори и когато става въпрос за призраци.
Първо закусихме, а после се отправихме към пристанището и се качихме на борда на джонката. Охраната от предишния ден все още не беше сменена, тъй че заварихме войниците, които бяха видели «призрака». За съжаление от тях не можеше да се научи нищо повече от онова, което вече знаехме. Само ни направи впечатление, че те по-скоро бяха чули призрака, отколкото да го бяха видели.
Слязохме в трюма, за да огледаме пленниците. Бяха вързани както трябва. Никой не можеше да се освободи, освен ако не го развържеха пазачите, а нямаше никакво съмнение, че подобно нещо не беше ставало. Когато напуснахме джонката, знаехме толкова, колкото и преди. Кой знае какво беше накарало суеверните сингалци да изгубят ума и дума.
Обаче още на следващото утро мюдюринът пак изпрати човек да ни помоли да отидем при него, за да ни съобщи, че призракът отново се е появил в полунощ. И този път това му било доложено от офицера на стражата и човекът още чакал, за да ни даде необходимите сведения. Всичко се повторило, също както през миналата нощ. Първо се извил вятър, а после се появил призракът, чиято фигура обаче не се различавала и следователно не можело да бъде описана.
— Наистина ли задуха вятър? — попитах аз.
— О, да, съвсем внезапно — отговори лейтенантът.
— Почувствахте ли го?
— И още как.
— Откъде дойде призракът?
— Не знам. Просто изведнъж беше там.
— И къде отиде?
— Не мога да кажа. Изчезна.
— Видяхте ли го да се движи?
— Да.
— Тогава трябва да знаете на кое място или на кои места на кораба се е намирал.
— Той стигна до средната мачта.
— От коя посока дойде?
— Не забелязах.
— Не сте си държали очите отворени или страхът е замъглил погледа ви. Ще дойдем с теб, за да разследваме още веднъж тази призрачна история.
Така и направихме, но усилията ни не доведоха до никакъв резултат. Заварихме всичко както си беше и предишния ден. Край средната мачта, до която, както казваха, бил идвал призракът, имаше няколко големи коша с дини и други плодове, предназначени за храна на похитителите. Огледах тези кошове, но не намерих нищо, което по какъвто и да било начин да свържа с призрака. Ядосах се, ала не на привидението или, да речем, на глупостта на сингалците, а единствено на себе си. На колко трудни въпроси бях намирал отговорите досега, какви дири бях проследявал! А ето че в този случай не ми хрумваше абсолютно нищо. О, Кара бен Немзи, о, Олд Шетърхенд, къде остана прозорливостта ти?
След като се бяхме разделили вече с мюдюрина и отново седяхме сами, Рафли ми се усмихна лукаво и подхвърли:
— Чарли, съжалявам те!
— Защо?
— Защото призракът е напуснал кораба и сега витае само в главата ти. Струва ми се, че скоро ще усетиш силния внезапен вятър.

— Подигравай се, подигравай! Но наистина е досадно да не можеш да хванеш дирята на една такава щуротия.
— Не може ли? Хмм! Действително ли не може?
— А ти, сър, да не би да имаш някаква идея?
— Йес, и то каква!
— Е, каква!
— Призракът идва откъм сушата.
— А аз твърдя, че се намира в самата джонка.
— Глупости! Ще се обзаложим ли?
— Не.
— Залагам сто гвинеи, че съм прав. Някой иска да освободи пиратите и за тази цел си играе на призраци, та така да сплаши пазачите. Не си ли на същото мнение?
— Не.
— Тогава заложи десет златни монети срещу моите сто!
— Нямам златни монети за обзалагане.
— Ще ти дам назаем!
— Благодаря. Призракът не заслужава да се рискува за него дори и грош. Тази вечер ще бъде заловен.
— Ка… кво? — подскочи англичанинът. — Кой ще го залови?
— Аз.
— Ще отидеш на джонката?
— Да.
— Но не и сам, нали?
— Искаш ли да дойдеш с мен, сър?
— С големи благодарности! Лов на призраци! Чарли, ти наистина си славен човек. Как бих искал да си роден в Рафли-Касъл!
— Като твой по-възрастен брат? А какво щеше да е тогава положението с твоята титла и твоето наследство?
— И двете не ми трябват. Щях да живея от лов на призраци.
— Така може. Казват, че понякога се намирали много тлъсти и хранителни призраци. Любопитен съм да видя колко ли ще тежи нашият.
— Вятърът и въздухът… нямат тежест!
— Вятър ли? Нищо подобно, сър! Вятърът съществува само във фантазията на тези страхливи сингалци. Призракът на джонката е или някакво животно, или…
— Или — прекъсна ме той — човек, който иска да уплаши пазачите и после да се качи на кораба, за да освободи пиратите.
— Не ми се вярва. Онзи, който играе ролята на призрака, се намира на борда.
— Доказателства!
— Още тази вечер ще ти ги дам. Забелязали са призрака при средната мачта. Ако беше дошъл на борда отвън, нямаше да се задоволи да отиде само до това място.
— Наистина си прав. Но, Чарли, хрумна ми нещо! А може би цялата история е само една глупава шега.
— Как така?
— Между войниците се намира някой шегаджия, който иска да изплаши останалите.
— Две вечери подред?
— Да.
— Никой не е стоял два пъти на пост.
— Тогава има двама шегобийци.
— Едва ли. Сингалците изпитват безбожен страх от началниците си и освен това по природа не са склонни да вършат подобни хлапашки шеги. Призракът не е някаква шега, затова и ние няма да се шегуваме с него.
— Ще кажем ли на мюдюрина за намерението си?
— Да. Без разрешението му не можем да се качим на джонката.
— Pshaw! Ако пожелая, ще отида на борда й без разрешението му. Но както искаш, Чарли. Ще вземем ли оръжията си?
— Не си заслужава.

— Най-много някоя по-здрава тояга, нали?
— С юмруци е по-удобно.
— Well! Негодникът може да си честити, ако му се случи да попадне между моите. Не успее ли да изчезне моментално, ще го обработвам дотогава, докато му излезе душата.
След като настойчиво изложихме намерението си пред мюдюрина, той се съгласи, но сметна за свой дълг да ни предупреди да се откажем от тази дръзка постъпка. Беше убеден, че ставаше дума за свръхземно същество.
— Докладваха ми — каза той, — че войниците, определени тази нощ да стоят на пост на джонката, отказали да се качат на борда й. Чуят ли, че ще отидете и вие, тогава ще се подчинят по-лесно. Но пазете се да не заговорите или да не докоснете призрака! По-добре се задоволете само да наблюдавате откъде идва и накъде отива!
— След това ще литнем подир него! — каза Рафли иронично.
— Не се подигравайте, милорд! Има добри и лоши духове. Както изглежда този е лош, защото е обсебил един толкова нечестив кораб.
— Но в такъв случай и ние двамата също сме зли духове, понеже завладяхме джонката. Ще видим кой ще я отстъпи този път в полунощ — той или ние.
Качихме се на борда в единадесет часа вечерта. Не искахме да вземаме оръжия, но все пак бяхме затъкнали револверите си в коланите и то не толкова заради призрака, колкото поради тамошния навик никога да не излизаш невъоръжен. Войниците бяха насядали на задната палуба близо един до друг като стадо овце, които се страхуват от нападението на хищник. В средата им се намираше лейтенантът. Така той можеше да бъде сигурен, че призракът няма да го изяде пръв. Попитах го дали има да ни докладва нещо необикновено и получих отрицателен отговор. Идваше ми на езика да упрекна тези хора заради страхливостта им, ала се сдържах. Каква ли полза можех да имам от тези страхливци?
Ето че възникна въпросът къде да застанем. Рафли все още бе на мнение, че призракът ще дойде отвън и следователно ще се покатери по котвената верига. Затова лордът седна край нея. Аз пък исках да насоча вниманието си едновременно към три места, а именно към предния и задния люк и към средната мачта, до която бил идвал призракът миналата нощ. Според мен би следвало да се появи от някой от двата люка, но, за съжаление, нямаше как да знам точно от кой. Ето защо се сгуших по средата на кораба край релинга, откъдето едновременно имах възможност да наблюдавам и двата люка, въпреки че не се виждаха тъй ясно, както ми се искаше.
Нощта беше доста светла. Вярно, нямаше луна, а небето бе покрито с облаци, ала тук-там между тях проблясваха звезди, така че погледът ми можеше да стига от единия край на кораба до другия. Въздухът «стоеше», както обичат да се изразяват моряците. Не се усещаше никакъв полъх. Следователно толкова по-добре би трябвало да се почувства вятърът на Призрака, когато внезапно започнеше да духа. Това ме радваше и ако имах някаква грижа, то тя беше, че е възможно точно днес на призрака да му хрумне изобщо да не се появи.
Ето че откъм холандската или методистката църква удари дванадесет — настъпи часът на призраците и аз още повече напрегнах слух. Изминаха пет минути и после още толкова. Да не би да нямаше желание да се появи? Обикновено призраците научават всичко, та и нашият призрак едва ли можеше да не е наясно какво го очакваше тази нощ. Кой ли се оставя доброволно да го спипат? Даже и призраците не!
В този миг най-после откъм предния люк се разнесе шум, доста силен трясък. Взрях се внимателно в тази посока и видях някакъв силует, който точно там се изправяше. С бързи големи скокове се приближих, нахвърлих се върху него, съборих го на земята и здраво го притиснах. Всичко това се разигра толкова бързо, че не ми остана време да огледам по-подробно «призрака».
— Пипнах ли те? Това ти е последното появяване тук! — извиках гневно аз, като извих ръцете му и притиснах с коляно гърба му, защото той бе паднал по корем. — Ами къде остана вятърът, с който обикновено идваш?
Тогава свръхестественото същество простена под мен с най-естествен глас:
— Heigh-ho! Чарли, полудя ли? Пусни ме, иначе ще се задуша!
Мътните го взели, та това беше моят англичанин! Освободих го от хватката си и едва тогава го огледах. Да, наистина беше той! Лордът се изправи и пое дълбоко въздух.

— Къде са ти очите, та взе сър Джон Рафли за призрак?!
— Наистина те взех за призрака и понеже трябваше да действам бързо, нямах никакво време да те оглеждам с помощта на специален микроскоп. Знаех, че си при носовата котва. Какво търсиш тук?
— Започнах да се съмнявам, че онова място е подходящо. Промъкнах се насам, за да се ослушам и огледам наоколо. Подпрях се на отворения капак, който беше подлостен с нещо, а той падна и се затвори. Само след няколко мига и аз се пльоснах като капака, а гръбнакът ми запука под коляното ти като клон, който се кани да се счупи. Драги Чарли, да те вземат дяволите! Смаза ми половин дузина прешлени!
— Значи онзи трясък, който чух, е бил от съборения капак на люка! Сам си си виновен за тази грешка. Да беше останал отпред на носа! От средата на кораба ми беше невъзможно да видя кой се навърта тук.
— Но можеше да ме попиташ за кръщелното ми свидетелство, преди да се тръшнеш върху мен като слон върху мъниче! Всичките ми стави са изкълчени и…
Той млъкна и се ослуша. Откъм другия люк се разнесе силно бучащо свирене, също както фучи напористият вятър покрай ъглите на къщите. Но не се почувства никакво раздвижване на въздуха. Ала при тази страхливост на сингалците не беше никак чудно, ако заедно с това внезапно среднощно свирене им се бе сторило, че усещат и вятъра. Вече се бях навел, за да се промъкна пълзешком дотам, когато Рафли съвсем непредпазливо се развика с толкова силен глас, че думите му проехтяха надалеч:
— Това е призракът, това е негодникът! Бързо, Чарли, бързо, дръж го, дръж!
Той се затича, но след няколко скока се спъна в едно навито на руло въже и падна. Не го беше забелязал на пътя си. Разбира се, това сигурно щеше да подплаши и най-питомния призрак. Бях принуден да се откажа от потайното си дебнещо промъкване и веднага се затичах към задния люк, макар че в бързината не виждах привидението. Ако успеех да заема люка, откъдето то във всеки случай се беше появило, тогава нямаше как да ни избяга. Достигнах целта си и се спрях, за да се огледам. И ето че забелязах призрака. Току-що тичешком преминаваше покрай средната мачта в посока към мястото, където беше паднал Рафли, който в този миг тъкмо се изправяше. Тъй като беше лежал на земята, до този момент англичанинът не беше забелязан от призрака. Понеже бях доста далеч от Рафли, аз му извиках:
— Хвани го бързо, сър, идва към теб!
— Спипах го вече! — отвърна ми лордът, протягайки ръце към беглеца. — All devils, ама как удря! Ето че избяга!
Въпреки оскъдната звездна светлина, видях как по някаква причина англичанинът отскочи далеч назад — вероятно бе получил удар. Призракът изтича до предния люк, бързо дръпна затворилия се капак и изчезна в отвора, като преди това обаче извика на завален холандски:
— Хвани де хубав, добър, храбър Квимбо, хвани де, ако може храбър Квимбо!
Хубав, добър, храбър Квимбо! Онемях! Къде се намирах — в селището на бурите при менер Ян ван Хелмерс в Южна Африка или на една китайска джонка в пристанището Поен дьо Гал? Това бе не само начинът за изразяване, но и гласът на моя славен кафър! Познах го въпреки годините, които изминаха от онова време, когато на сбогуване той ми подари кутийката си с енфие. М до ден-днешен тя се намира у дома сред другите мои редки предмети и сувенири от пътешествията ми. Да, положително беше той! Но как ли беше попаднал на джонката в обществото на тези пирати и похитители на девойки?

Един от най-чудноватите образи, които съм срещал по време на моите пътешествия, без съмнение, е Квимбо, кафърът от племето базуто. Той беше мой спътник из Южна Африка,
[257]
подобно на хаджи Халеф Омар, който ме придружаваше из различните страни на Ориента. Колкото и да се различаваха тези двама добряци, те имаха една обща радостна за мен черта в характера си, изразяваща се в голямата любов и привързаност, които изпитваха към моята личност.

Квимбо представляваше една извънредно колоритна, дори комична фигура, особено когато яздеше редом с мен. Като изключим басмяната препаска около слабините му, той ходеше съвсем гол и натриваше тъмнокожото си силно мускулесто тяло с мас, която действително предпазваше кожата от досадните ухапвания на насекомите, ала, за съжаление, разпространяваше наоколо такава нетърпима миризма, или по-скоро воня, че наистина ми струваше немалки усилия да стоя край него на разстояние по-малко от десетина стъпки.
Най-забележителното у него бе начинът, по който носеше косата си. От ежедневната употреба на акациева смола и другите полагани за нея дългогодишни грижи, косата му се беше слепила в компактна маса, като фризурата му бе придобила формата и вида на две наклонени с подметките една към друга пантофи, токовете на които образуваха върха, докато отворите за краката бяха обърнати нагоре и му служеха за склад на какви ли не дреболии без никаква стойност, които обаче имаха за него огромно значение. Долната част на ушите му беше толкова разтеглена и удължена от носенето на тежки предмети, служещи за украшение по време на неговата младост, че по големина те доста приличаха на ушите на някое нюфаундлендско куче.
За да придаде практическа стойност на тази рядка красота, той имаше навик всяка сутрин да ги навива на руло, като поставяше в отверстията им двете си кутийки с енфие.
Освен това на всяка от ноздрите си той носеше дебела месингова халка, а около врата си беше поставил, във всеки случай като изобретение на собствения си естетически гений, широк кожен ремък, на който висяха два големи хлопатара. Поне един път на ден той имаше навика да ги сваля и излъсква. Тези звънчета дрънчаха при всяко негово движение, което ми беше не само досадно, но можеше да стане и много опасно за двама ни, защото по онова време трябваше да се пазим от неприятели, а непрекъснатият им звън бе в състояние отдалече да издаде приближаването ни. Ето защо аз настоях, ако не да махне хлопатарите, то поне да извади езичетата им. След продължителна и тежка вътрешна борба той наистина изпълни желанието ми, а това беше едно голямо и необоримо доказателство за привързаността му към мен.
Начинът му на изразяване беше странен също като самия него. Той говореше холандски доста сносно, макар и завалено, но така го кичеше със съществуващите в неговия роден език цъкащи и мляскащи звуци, че всичките изречения излизаха от устата му като кълвани от кълвач. А тази уста, колко голяма и широка беше тя! Когато Квимбо говореше бързо, а при това се и смееше, белите редици на зъбите му достигаха от едното ухо до другото и лицето му заприличваше по-скоро на маймунско отколкото на човешко.
Никой обаче не смееше да му го каже, защото беше страшно суетен и се смяташе не само за хубав, но и за пръв красавец. Когато говореше за себе си, обикновено се наричаше «хубав, добър, храбър Квимбо». По отношение на красотата си се лъжеше, но беше добър, много добър. А че е храбър се съмнявах в началото, ала по-късно разбрах, че съм го оценил погрешно. Квимбо беше храбрец и ако бях застрашен от някаква опасност, той рискуваше живота си без никакво колебание. Заобичах го от цялото си сърце и му желаех всичко добро, но за съжаление не можах да направя така, че пожеланието ми да се сбъдне тъкмо в онзи случай, който беше най-важен за него.
Квимбо беше отдал сърцето си. То принадлежеше на една красива кафърска девойка, която беше намерена в Калахари от холандски заселник. Той я беше осиновил и нарекъл Митие. Колко пъти съм чувал от устата на Квимбо блажено звучащите думи «Митие ще негов жена на хубав, добър, храбър Квимбо, щото Квимбо ще жени хубав, млад, богат Митие!» Но той бе принуден да разбере, че един хубав, добър и храбър човек, дори и да е кафър, не може винаги да има всичко, което си пожелае. Митие стана жена на един млад холандски заселник и Квимбо трябваше да се откаже от нея. Дали щеше да го преживее или не, не можах да изчакам и да узная, понеже ми се налагаше да отпътувам. Когато се сбогувах с него, той стоеше разплакан или по-скоро ухилен пред мен, сякаш не знаеше какво да прави от любов и любовна мъка. Но изглежда тъкмо тогава му хрумна една добра идея: той посегна към дясното си навито на руло ухо, измъкна оттам кутийка с енфие, подаде ми я и с безкрайно доброжелателно озъбване ми каза:
— Мил добър менер иска ходи дома. Квимбо плаче много голям сълзи, щото Квимбо не може дойде с менер. Но Квимбо даде таз кутийка на менер, за да помни менер много добър, беден, хубав, храбър Квимбо!

Разбира се, аз взех кутийката, за да не го огорча: Бях убеден, че никога нямаше да видя ухото, където тя беше стояла…
Смайването ми наистина беше голямо, но то ми отне дееспособността само за няколко мига. Затичах се напред към мястото, където стоеше лордът, закрил лицето си с две ръце.
— Защо стоиш така? — попитах го. — Какво ти е на главата, сър?
— Бучи като водопад — отвърна ми той. — Струва ми се, че този сатанински призрак от гняв си откъсна главата и я запрати право в лицето ми.
— Но тогава той не би могъл да говори, а ти чу какво ни извика, нали?
— Да съм чул ли? Че как да чуя нещо, когато главата ме боли така, та ще се пръсне?
— Днес нямаш късмет, сър, ама никакъв късмет нямаш!
— Това е повече от липса на късмет, Чарли. Първо ти ми направи тялото и всички крайници на кайма, а после, когато се зарадвах, че поне главата ми е останала невредима, този призрак ми запраща своята кратуна право в носа. Ама че удар беше! Мисля, че вечно ще го усещам.
— Не е била главата му.
— Знам го и без твоите уверения. Тази уж безплътна душа от отвъдното е жив човек. Дори ми изглежда твърде як. Доказателството за това чувствам най-осезателно в главата си, която бучи и бръмчи в най-различни гами. Какво ли запокити той по нея в разгара на схватката? Струва ми се, че беше или източното, или западното полукълбо на майка земя, а може би да беше и цялото земно кълбо наведнъж. Усещането, което имам, ме кара да предполагам второто.
— Я да видим!
Огледах се наоколо и недалеч от него на земята забелязах някакъв заоблен предмет. Вдигнах го и му го подадох:
— Ето ти главата на призрака! Сам ми кажи дали в отвъдния живот може да има такива Материални глави!
— Диня, тежка поне четири килограма! И един такъв плод да бъде хвърлен по главата на лорд от добрата стара Англия тъкмо в полунощ! Чарли, да се обзаложим ли?
— За какво?
— Че после аз ще я запратя по главата на призрака?
— Не участвам в такъв облог.
— Защо? Направи ми поне веднъж това удоволствие! А?
— Не, защото ще загубиш облога.
— Да го загубя ли? Нямам такова намерение. Ще го ударя с тази диня по главата толкова сигурно, колкото…
— Колкото е още по-сигурно, че няма да го удариш — прекъснах го аз.
— Наистина ли мислиш, че ще се откажа от това толкова сладко отмъщение?
— Убеден съм.
— А по каква причина?
— Защото знам, че няма да вземеш да обстрелваш главата на един мой добър приятел с диня, тежаща четири килограма.
— А аз не съм ли твой добър приятел?
— Разбира се.
— И въпреки това той не обстрелва ли моята глава?
— За съжаление, го направи, но без да те познава.
— Аз също не го познавам. Но я ми кажи откога имаш толкова добри приятели сред призраците?
— От днес. Но да оставим шегата настрана — този призрак наистина е мой добър познат.
— Не думай!
— Един кафър от племето базуто, който ми служи вярно и ме придружаваше в продължение на месеци в пътуването ми през страната на бурите. Казва се Квимбо и е голям юначага, който сигурно ще спечели симпатиите ти.
— Чарли, моите уважения, но ако не те познавах така добре, щях да се закълна, че нещо ме ментосваш. Този кафър сигурно е бил заедно с пиратите на борда, нали?
— Разбира се.
— И го смяташ за свестен човек?

— Стопроцентово беше такъв.
— Но не е възможно все още да е същият.
— Такъв си е! Моят Квимбо никога няма да стане престъпник!
— Но, Чарли, размисли само, как би могъл един кафър от вътрешностите на Южна Африка да попадне сред източноазиатските пирати?
— Ще го узнаем от него самия. Впрочем, племето базуто е от семейството на бечуаните и тъй като те се родеят с кафрите, аз, както и много други, си служа с това наименование. През цялото време Квимбо се е крил много добре, вероятно чак долу в помещението с баласта, за което изобщо не се сетих, докато и вчера, и днес претърсвахме целия кораб, за да открием призрака. Той би могъл тайно да развърже всички пирати, а след това те сигурно са щели да намерят някаква възможност да избягат, но фактът, че не го е направил, доказва, че не е техен човек. Да слезем долу да го потърсим.
— Ще ни е нужна светлина.
— Все ще намерим нещо подходящо в капитанската каюта. Ела!
— Дали не трябва първо да си поговорим с тези сингалски гвардейски гренадири и да им благодарим за храбростта, която проявиха?
— Да, ще го направим, за да знаят поне какво мислим за тях. Тези храбри герои все още седяха, страхливо скупчени на мястото, където се намираха и преди. Щом се приближихме, лейтенантът ни попита:
— Милорди, призракът отиде ли си? О-о, колко страшно беше!
— Не, не си е отишъл — заявих аз.
— Но вече не се вижда.
— Още е на кораба. Слезе в трюма.
— Не отлетя ли във въздуха? Нима още е тук? Но как ще останем тогава и ние на това място?
— Страхливи сте като баби! Той не е никакъв призрак, а един нещастен човек, принуден от пиратите да живее на джонката им. Ей сега ще слезем долу и ще го доведем, за да го видите. Но аз ще кажа на мюдюрина колко храбри мъже е изпратил на кораба, за да охраняват пленените разбойници.
С дълбока въздишка човекът пак се отпусна на мястото си.
Дали това беше въздишка на облекчение или на страх от мюдюрина, не можех да кажа. Във всеки случай този високопоставен чиновник нямаше никакво право да мъмри подчинените си, защото беше не по-малко суеверен от тях.

Най-напред ние двамата отидохме в капитанската каюта, където запалихме един фенер. После слязохме в трюма, който служеше сега като затвор на пиратите. Прегледахме въжетата, за да видим дали всичко бе наред и останахме доволни. След това започнахме да търсим Квимбо, който не се виждаше никъде в същинския корабен трюм. Най-сетне през един тесен отвор слязохме още по-надолу, там където се намираше баластът, с чиято помощ се поддържаше равновесието и стабилността на джонката. Още по самата преграда за баласта, издигната върху килсона,
[258]
разбрах, че той се състоеше от пясък, който не се разпиляваше именно благодарение на споменатата преграда. Осветих наоколо с фенера — Квимбо не се виждаше. Но в замяна на това забелязах нещо друго, което издаваше присъствието му. Изглежда Рафли не го видя, защото разочаровано каза:

— И тук нищо! Ако бях суеверен, щях да кажа, че все пак си имаме работа не с човек, а с призрак. Твоят тъй наречен Квимбо е изчезнал безследно.
— Безследно? Наистина ли мислиш така?
— Йес. Горе претърсихме всичко, без да го намерим, а тук пък съвсем го няма.
— Може би се лъжеш.
— Тъй ли? Да се обзаложим ли?
— За какво?
— Че твоят прочут кафър не е в това помещение за баласт.
— Не, не участвам в облози.

— Но защо?
— Защото ще спечеля и само ще ти взема парите, сър Джон Рафли!
— Глупости! Ако си толкова сигурен, щеше като нищо да се обзаложиш, но ми се струва, че сигурността ти хич не е толкова голяма.
— Охо! Вече открих следите на Квимбо, а и ти знаеш, че подхвана ли веднъж нечия диря, съвсем сигурно намирам и човека.
— Да, знам го, но къде ти е следата?
— Ей тук в пясъка. Точно пред нас и надясно повърхността му е равна. Но какво виждаш там наляво?
— Някакво възвишение, нищо друго.
— Нищо друго? Мисля, че това е достатъчно.
— Как така?
— Под възвишението се е скрил човекът, когото търсим. Там се е заровил.
— Но тогава би трябвало да се задуши.
— Не. Нима не забелязваш, че откъм задната част на възвишението има вдлъбнатинка, дупка?
— Да, добре се вижда.
— Е, тази дупка стига до главата на кафъра, за да може да диша. А какво има по земята ей там в левия ъгъл?
— Хмм! Динени кори.
— Чудесно! Квимбо е трябвало да яде и пие. Ето защо през нощта се е качвал на палубата и е играел ролята на призрак, за да си вземе дини, докато пазачите са бягали от страх чак в другия край на кораба.
— Хмм! Тогава този Квимбо е голям хитрец, което не може да се очаква от един кафър.
— Хич не е глупав. Ей сега ще го измъкна. Квимбо, тук ли си?
Не последва отговор.
— Квимбо, знам, че си се скрил там в пясъка. Излез! Нищо лошо няма да ти се случи.
Отново никакъв отговор. Откакто се бяхме разделили, бяха изминали години, може би не можеше вече да познае гласа ми. Впрочем, и думите ми прозвучаха глухо в ниското влажно помещение; Пристъпих още по-близо.
— Не ме ли познаваш вече? Аз съм добър, мил Германия, с когото навремето ти беше при бура Ван хет Рур. Излез!
Кафърът имаше навика да казва Англия вместо англичанин и Германия вместо германец. Последните ми думи не останаха без резултат. Пясъкът се раздвижи и от него се разнесе въпросът:
— Добър, мил Германия, кой получи кутийка от хубав, добър, храбър Квимбо?
— Да.
— Кой яздил с хубав Квимбо чак горе до Гроте Клоф и борил с много зулус?
— Да.

> — Mijn tijd, mijn tijd!
> [259]
> Щом мил добър Германия тук, тогаз Квимбо също тук! Хубав, добър, храбър Квимбо излезе веднага от пясък.

Пясъкът се разлетя енергично във всички посоки и «хубавият» Квимбо се появи с цялото си великолепие, което му бе присъщо. Най-напред се показа високата фризура, която имаше съвършено същата форма и същия вид, както преди. След това последва голобрадото лице със сплескания широк нос, голямата уста и малките очички, които ми отправиха изпитателен поглед. Той ме позна, разтвори уста от едното си ухо до другото, за да нададе тържествуващ вик, и така бързо изскочи от пясъка, че здравата удари главата си в ниския таван. Тъй силно и грижовно обичаната фризура се посмачка, ала във възхищението си, че ме вижда, той не обърна внимание на това. Веднага прескочи оградата и сграбчи двете ми ръце.
— О, Германия, о, мил, добър Германия! Как се радва добър хубав Квимбо, че пак вижда свой Германия! Квимбо трябва целуват всички ръце на менер Германия!

Той зацелува «всичките» ми ръце с голяма сърдечност. После внезапно ги остави, обгърна врата ми с ръце, притисна ме до себе си, издаде устни напред и главата му направи толкова неочаквано движение към лицето ми, че едва намерих време да го извърна встрани, така че несдържаната нежност на Квимбо се изрази в шумно мляскване по бузата ми вместо по взетото от него на мушка място. Изглежда той се канеше да се прицели втори път и то по-добре, но аз го избутах назад с думите:
— Остави това, Квимбо! Знам, че много се радваш на срещата ни, както и аз, но засега стига толкова. Страшно се учудвам да те видя тук, толкова далеч от родината ти и то на Пиратски кораб.
— О, менер Германия, хубав, добър, храбър Квимбо съм не крадец и съм не разбойник, а само слуга на джонка на пирати.
— Значи не си участвал в злодействата на тези хора, така ли?
Кафърът направи една от най-страшните си гримаси, която сигурно бе израз на най-свято уверение, и като се удари с двата си юмрука в гърдите, каза:
— Квимбо не участвал какво правил те, Квимбо хванат от разбойник и трябвал чисти кораб и слугува капитан.
— Аха! Ще ми разкажеш за това, но не тук, а горе, където ще ни е по-удобно. Хайде да се качваме!
— Горе, дето много войник?
— Да.
— А какво прави войник като види красив, храбър Квимбо? Ще хване ли войник нещастен, невинен Квимбо?
— Не, ти си под моя закрила.
— Добър Квимбо свободен?
— Да.
— Квимбо може отива в страната базуто?
— Да.
— Или може си върви и пътува за Тйелатяп?
— Тйелатяп? Това пък какво е?
— Хубав град къде живее менер Бонтверкер.
— Какъв е този менер?
— Туй съм менер Бонтверкер от Тйелатяп.
— Тйелатяп! И къде се намира този град?
— На широк, голям, хубав остров.
— Как се казва островът?
— Казва Серайу.
— Серайу? Тйелатяп? Сър Джон, известно ли ти е някое от тези две имена?
— Не — отвърна англичанинът, като поклати глава.
— И на мен не са… или все пак съм чувал едното. Но названието на острова ме смущава. Серайу е река.
— Да, Серайу съм река, имал много вода — съгласи се Квимбо.
— Но нали каза, че е остров! Изглежда си се объркал.
— Да, хубав, добър, храбър Квимбо объркваа.
— Серайу е река на остров Ява.
В изблик на силна радост кафърът широко разпери и десетте си пръста и извика:
— Ява! Ява! Менер Германия познал вярно име на голям остров, менер съм много велик, умен, мъдър човек.
— Сега вече мога да си спомня и за Тйелатяп. Това е едно пристанище на южното крайбрежие на Ява. Серайу се влива в морето недалеч от него.
— Да, Серайу влиза във вода на море.
— Та ти познаваш ли този град и реката? — попитах учудено.
— Хубав, умен Квимбо знае град и знае река. Квимбо плувал по река и живял в град.
— Странно, наистина много странно. Сър Джон! Представи си само — този кафър е стигнал чак до Ява! Кой би повярвал! Но горе трябва да ни разкаже всичко! Да се качваме!
— Горе на палубата ли? — попита лордът. — Няма ли да е по-добре, ако веднага отидем в хотела? Там ще ни е много по-удобно.

— Бих предпочел да остана на борда. Твърде вероятно е онова, което чуем от Квимбо, да ни даде повод да попритиснем пленниците.
— Съгласен! И в капитанската каюта не е лошо. Да се качваме!
Когато стигнахме до средната палуба, където лежаха вързаните пирати, капитанът им изпусна тиха ругатня. Положително се беше ядосал, че сме намерили Квимбо, защото вероятно от него можеха да се научат много неща, които трябваше да останат в тайна. В каютата кафърът заяви:
— Хубав, добър, храбър Квимбо разказва, но първо яде, има голям, много глад, щото не може вземе дини за нахрани.

Имаше достатъчно за ядене. Той се хранеше с детински вълчи апетит. След като се насити, аз го подканих да ни разкаже преживяванията си, откакто се бяхме разделили в Капланд.
[260]
С важна физиономия кафърът се настани по-удобно и започна разказа си, но… какъв беше той! Говореше бързо, без паузи, като навита латерна. Та кой ли можеше да разбере всичките му невъзможни изрази и да се оправи в кашата от объркани имена? Гримасите, които видяхме, докато траеше разказът му, бяха направо неповторими. Той бръщолевеше толкова припряно, сякаш животът му зависеше от това да не направи никаква пауза. За половин минута ни сервираше толкова думи и изрази от родния си език, от английски, холандски и малайски, колкото човек не можеше да разчепка за цял ден. Рафли поклати глава, после остави пенснето си да се плъзне до върха на носа му, за да може да втренчи поглед в разказвача над стъклата, и най-накрая, когато търпението му се изчерпи, той скочи, протегна ръце към Квимбо, сякаш искаше да се защити, и му изкрещя:

— Стига! Човече, да не си решил да ни побъркаш? Говори по-бавно! Не се разбира нито една дума.
Квимбо рязко затвори уста, очите му зашариха между Рафли и мен, а накрая попита:
— Хубав, добър, храбър Квимбо не говорят вярно? Но той говорят с уста! С какво друго трябва Квимбо говори?
— Естествено, че не с ушите! — отвърна Рафли. — Но трябва да приказваш по-бавно, по-бавно, за да те разбираме.
— Защо менер не разбирам Квимбо? Та Квимбо се разбират! Тогава сър Джон се разсмя гръмогласно и ми каза:
— Прав беше, Чарли! Този добър, хубав, храбър Квимбо е знаменита личност! Good God! Отсега подозирам какво ще има да преживеем заедно с него. Нека разказва по-нататък! Но бъди така добър и му втълпи малко да си позапре езика.
Изпълних желанието му, ала не постигнах абсолютно никакъв успех, тъй като веднага щом Квимбо започна, «латерната» се завъртя дори още по-бързо отпреди. Затова го прекъснах:
— Престани! Наистина нищо не ти разбираме. По-добре ще е да ти задавам въпроси, а ти да ми отговаряш.
— Да — кимна той. — За Квимбо тъй също добре, щото тогава Квимбо знае какво каже. Но ако беден Квимбо сам каже, той не знае какво трябва каже.
— Най-напред ми отговори къде отиде, след като се разделихме ние двамата!
— Беден, нещастен Квимбо съм отишъл в Кейптаун.
— В Кейптаун? А защо не в родината си, в страната на базуто?
— Квимбо не искал там. Квимбо искал далеч, много далеч, за да не види повече място, дето бил и да не види повече хора, кои познава Митие.
— Ах, Митие! Било ти е тъжно, че момичето се е оженило, нали?
— Да, хубав Квимбо съм много тъжен, Квимбо иска бъде мъж на Митие. Защо Митие не иска има Квимбо мъж? Та Квимбо хубав, добър, храбър мъж! Затова той отива далеч чак до Кейптаун, дето са менер Бонтверкер, кой обича Квимбо, и Квимбо станал слуга на менер Бонтверкер.
— Взел те е за слуга? Тогава сигурно знаеш какъв е бил този менер.
Рафли се намеси, преди кафърът да успее да отговори:

— В Кейптаун се запознах с някакъв мистър Бонтверкер. Той беше богат, все още неженен търговец на диаманти. Представиха ми го в дома на губернатора. Както сам ми разказа, той имал по-възрастен неженен брат на един от Зондските острови и…
Изведнъж англичанинът млъкна.
— И после? Продължавай, защо спря?
— Защото… а… а, да не би Квимбо да има предвид същия джентълмен?
— Веднага ще разберем. Квимбо, с какво се занимаваше този менер Бонтверкер?
— Купува благороден камък и диамант — отвърна кафърът.
— Имаше ли жена?
— Не има жена. Квимбо също не има Митие. Затова той и Квимбо сами заедно.
— Но е имал брат, нали?
— Има брат в Тйелатяп, кой изведнъж умира. Мой господар пътува там с кораб за наследство и Квимбо пътува заедно.
— Така значи! Твоят менер е наследил брат си и затова е тръгнал с кораб за Ява. А после? Остана ли да живее там?
— Не, пътува пак къщи в Кейптаун.
— Кога?
— Останал четири месеца в Тйелатяп, взема тогава голям много пари от умрял брат и тръгва с Квимбо на кораб, за пътува дома.
— По-нататък! Обземат ме подозрения, но не са добри! Пътуването не е завършило щастливо, нали?
— Не. Квимбо и менер не дошъл дома.
— Защо?
— Щото изведнъж по вода много малайска лодка с разбойник, кои качва на кораб и убива капитан и всички моряк.
— Така си и мислех! Екипажът на кораба е бил избит. Какво стана с пътниците? Много ли бяха?
— Само хубав, добър Квимбо с менер. Разбойник занася съвсем всички неща от кораб на лодка и после изгаря кораб. Също взема Квимбо и менер на лодка.
— Къде се случи това?
— Квимбо не знае. Квимбо и менер скоро стига суша, къде стоял пленен при разбойник.
— Колко време?
— Много, много ден и много седмица. Квимбо не броил. Но то било много голям дълго време.
— А знаеш ли на кое място са ви държали в плен?
— Казва Ху-Ниао.
— Ху-Ниао? Пак си объркал нещо. Запомни ли правилно името?
— Хубав, добър, храбър Квимбо съм правилно.
— Хмм! Ху-Ниао са китайски думи и означават «тигър-птица». Струва ми се твърде невероятно да са име на някакво селище. Да не е било остров?
— Съм не остров.
— Значи суша, континент?
— Съм не голяма суша.
— Нито остров, нито континент, така ли? Е, какво искаш да кажеш? Може би полуостров? Не беше ли остров, свързан с голяма суша?
— Ху-Ниао съм остров с път към суша.
— Значи правилно — полуостров. А знаеш ли към кой по-голям остров или към коя голяма суша се причислява?
— Квимбо не знам.
— Не си ли говорил за това с твоя менер? Вероятно той е знаел:
— Квимбо не давали говори с менер.
— Тогава си бил отделен от него, а?
— Вече него не вижда.
— Значи не знаеш дали е още жив?
— Менер съм не умрял. Менер живеят в Ху-Ниао. Разбойник дава него яде и пие.

— Не се ли лъжеш? Нали си бил отделен от него, тогава нищо не можеш да знаеш със сигурност.
— Квимбо знае сигурно, щото менер го казва още преди отделят от него. Менер трябва пишат писмо, защо разбойник иска има още повече пари.
— Аха! Закъде беше изпратено писмото?
— Тйелатяп.
— Сигурен ли си? Припомни си! Този въпрос е много важен!
— Менер казал на хубав Квимбо.
— Тогава несъмнено е важно. Значи ти го е казал преди още да сте били откарани на сушата, защото там са ви разделили. Ами ти какво прави по време на пленничеството си?
— Квимбо мързелува, докато трябва тръгне с кораб.
— Разбра ли от твоя менер до кого е изпратено писмото в Тйелатяп?
— Менер не казва.
— Ти успя ли да опознаеш полуострова Ху-Ниао?
— Квимбо не опознава. Беден Квимбо бил затворен, много затворен.
На езика ми бяха още безброй въпроси, но Рафли, който слушаше с видимо нарастващо вълнение, ме прекъсна:
— Чарли, остави вече намира твоя Квимбо! Не виждаш ли, че не може да ти даде сведения. Той си е просто… истински Квимбо.
— Но, сър, става въпрос за изключително важни неща. Непременно трябва да разбера къде…
— Къде се намира мистър Бонтверкер ли? — отново ме прекъсна той.
— Да.
— Никога няма да го разбереш от Квимбо!
— А от кого друг? Да познаваш някого, към когото бихме могли да се обърнем?
— Да. Пиратите.
— Pshaw! Няма да издадат нищо.
— Зависи как ще разговаряме с тях. Нека слезем долу и ги разпитаме! Само искам да те помоля да предоставиш разпита на мен.
— С най-голямо удоволствие, сър, с радост се отказвам от нещо, което смятам за безполезно.
— Значи мислиш, че няма да узная нищо от тези негодници?
— Да, тъй мисля.
— Имай предвид, че ги очаква сигурна смърт.
— Именно за това съм убеден, че няма да изкопчиш нищо от тях.
— Може би така ще облекчат съвестта си.
— Можеш да очакваш подобно нещо само от хора, които са християни. А ние сме изправени пред типове, които нямат нито религия, нито чувства, нито страх, нито надежда. Всичко им е безразлично, даже и смъртта.
— Но аз трябва непременно да науча нещо за този Бонтверкер. Убеден съм, че е същият, с когото се запознах.
— Разбира се, че е той.
— Ограбен от тези мерзавци, сега кисне пленен в някое затънтено място. Знаеш ли какво смятам да направя?
— Да го освободиш.
— Вярно! Но в такъв случай е нужно преди всичко да узная къде е той. Нали?
— Естествено.
— Точно това ще трябва да ми кажат сега пленниците.
— Трябва, но няма да ти кажат, предварително ти го заявявам. Все пак си опитай късмета!
Отново слязохме на средната палуба, обаче не взехме Квимбо с нас. Лордът се обърна най-напред към капитана, ала не получи никакъв отговор. Както и да говореше, да заплашваше, да предупреждаваше и да се гневеше, китаецът не си отвори устата нито веднъж. След това Рафли опита при другите, но със същия неуспех — не му отговориха на нито един въпрос. Той се ядоса и ми подхвърли:
— Да накарам ли да ги бичуват тези псета?
— Имаш ли това право, сър?

— Pshaw! Дали го имам или не, ми е все едно. Ще постъпя както искам.
— Безполезно!
— Ще видим!
— Нямам нищо против. Всеки от тях като нищо си е заслужил да го скъсаш от бой, но така само ще им доставиш удоволствие.
— Удоволствие ли? Ама че странен вкус! Та кой би могъл да изпита удоволствие, ако го посиниш от бой?
— Точно тези закоравели престъпници. Те знаят много добре, че за тях няма милост и в никой случай няма да ти издадат тайните си. Колкото повече упорстваш, толкова по-голямо ще бъде злорадството им. Дори и в предсмъртния им час не можеш да измъкнеш нищо от хора, за които Бог и сатана, ад и небе, блаженство и проклятие са съвсем безразлични неща.
— Но нали трябва да узная къде да търся мистър Бонтверкер!
— Сигурно е, че няма да го узнаеш от тези мерзавци. Има си и други начини.
— Какви?
— Нали поначало искаше да тръгнеш за Ява. Насочвай яхтата към Тйелатяп, където е трябвало да отиде и писмото на Бонтверкер!
— Но до кого е писал? Това не знаем.
— Там може да узнаем.
— Едва ли. Такива писма се държат в тайна.
— Въпреки всичко още първия ден обещавам да разбера до кого е било адресирано.
— Ето това се казва мъжка дума! Идваш ли с мен?
— Да. Още отпреди бях взел такова решение. Непременно ще дойда с теб. На всяка цена трябва да узнаем къде ще очакват отговора на писмото на Бонтверкер.
— Ами ако нищо не научим? Не е ли възможно да открием въпросното място по някакъв друг начин?
— Ще се опитам. Внимателно наблюдавай очите на капитана, докато говоря с него! Струва ми се, че първо ще се усмихне подигравателно, а после ще се изплаши.
— Какво ще му кажеш?
— Ей сега ще чуеш. Убеден съм, че Квимбо не е могъл правилно да запомни китайското наименование.
Естествено, ние разговаряхме на английски и пиратите не разбраха нищо или почти нищо. Насочих фенера така, че силно да освети лицето на капитана и се обърнах към него на родния му език:
— Ще ми кажеш ли името си?
Не ми отговори. Нищо в изражението на лицето му не издаваше, че е чул думите ми.
— Също така ми се иска да знам къде се е дянал менер Бонтверкер, когото сте пленили — продължих аз.
Абсолютно същото мълчание и същата безизразност.
— Мълчанието ти е безполезно — продължих аз: — Въпреки всичко ще го намерим, защото ще отплаваме за Ху-Ниао.
Наблегнах на това китайско име, за което Квимбо твърдеше, че било вярно. Отначало явно изненаданият капитан наостри слух, но после по лицето му се плъзна подигравателна и доволна усмивка. Престорих се, че не я забелязвам и бързо добавих:
— А, ето че сбърках, исках да кажа, че ще отплаваме за Ху-Киао.
Внимателно наблюдавах пирата при произнасянето на тази дума, която се различаваше от предишната само по замяната на Н с К, и забелязах, че той се изплаши, обаче се помъчи да не се издаде. Тъй като останах доволен, аз му обърнах гръб, и последван от Рафли, напуснах горната палуба. Горе той ме попита:
— Каква беше целта на тези въпроси? Ти каза, че си сбъркал нещо, но не забелязах нищо подобно.
— Така ли? Та нали наблюдаваше лицето му?
— Йес.
— Видя ли нещо?
— Йес. Първо тайно в себе си ни се надсмиваше и злорадстваше, но после, изглежда, се изплаши.

— Точно така. Както знаеш, още отпреди не вярвах, че Ху-Ниао — Тигър-птица — може да бъде името на местността. Квимбо сигурно не е чул добре, или не е запомнил правилно името. Започнах да търся подобни думи и вместо Ниао намерих Киао. Ху-Киао означава Мост на тигрите, а така може спокойно да бъде наречено кое да е място. Става въпрос за някакъв полуостров или както Квимбо се изрази по своя обичаен начин, за остров, от който към сушата води път. Навярно под «Тигров мост» трябва да разбираме онази тясна ивица земя, онзи път, който свързва острова със сушата.
— Възможно е, но къде ли е този полуостров?
— Едва ли е другаде освен по крайбрежието на Суматра. Ще го потърсим.
— Ще го търсим ли? А как? Да не би да вземем да обикаляме цяла Суматра, като спираме на всеки полуостров, за да питаме как му е името?
— Не, искам да кажа, че ще го търсим по картите, сър Джон!
— Well! Тъй ми харесва повече. Но затова ще имаме може би време и утре.
— Разбира се. Тук постигнахме целта си, а и много повече, така че когато се наспим, ще решим точно какво да правим.
След като втълпихме на войниците да бъдат много бдителни, ние напуснахме джонката. Естествено, взехме Квимбо с нас. В хотела щеше да се чувства къде-къде по-добре и по-удобно, отколкото в скривалището си в помещението за баласта на кораба.
На следващото утро все още закусвахме, когато мюдюринът дойде при нас, за да се осведоми за резултата от нашия лов на призраци. Рафли му разказа всичко, като завърши с остра забележка по отношение на суеверието, което бяха проявили не само пазачите, ами и техният върховен повелител. Това постави мюдюрина в неудобно положение, от което той се опита да се измъкне, като придаде на лицето си важно делово изражение, и поиска от нас да му предадем Квимбо, защото се бил провинил двойно пред закона. Аз се изсмях, а сър Джон го погледна учудено и попита:
— Провинил се е двойно ли? А как?
— Изплашил е войниците. Само това би трябвало да бъде строго наказано, а освен това…
— А освен това? Какво има още? — прекъсна го англичанинът.
— Освен това най-важното е, че този човек е бил на джонката и също е пират като останалите похитители. Трябва да бъде също така строго наказан и мой дълг е да наредя да го затворят.
Пенснето на англичанина се плъзна бързо до върха на носа му, а собственикът на тези два предмета се сопна на мюдюрина:
— Какво те прихваща, сър! Забрави ли кой съм аз?
— Не.
— Е, тогава? Имам предвид моите връзки с негова милост, генералния губернатор.
— Да, с този високопоставен владетел сте роднини.
— Така! А кой е джентълменът, когото виждаш да седи до мен?
— Ваш приятел.
— Много добре! А кой е Квимбо, когото благоволяваш да наричаш пират?
— Той е… е… е… Мюдюринът млъкна. Вместо него продължи Рафли:
— Квимбо е слуга на този джентълмен. И какво следва от това? Можеш ли да ми кажеш?
— Не — призна човекът, който почувства как го обзема страх от властния тон на англичанина.
— Но това е лесно като детска гатанка. Ето ти един роднина на генералния губернатор, после един приятел на този роднина, а накрая и един слуга на този приятел. Очевидно от всичко казано следва, че Квимбо е слуга на генералния губернатор. Не го ли проумяваш, сър?
Мюдюринът не отговори, а бавно и нерешително поклати глава.
— Какво? Не го разбираш? Знаеш ли какво означава това? Щом аз твърдя нещо, а ти клатиш глава, това е обида, която между джентълмени може да бъде измита само с кръв. Надявам се, че се смяташ за джентълмен. Чарли, моля те, я ми донеси пистолетите.
След тези думи мюдюринът извика бързо и изплашено:
— Стой! Чакайте! Нямах намерение да ви обиждам, не е нужно да се пролива кръв. Напълно ви вярвам, сър!
— Значи признаваш, че нашият Квимбо е честен човек, а?

— Да.
— Който положително няма да бъде безпокоен?
— Да.
— Добре — сър Джон кимна доволно, като отново тикна пенснето си близо пред очите. — Значи се споразумяхме. Впрочем, и без това бих те посъветвал да се държиш така, сякаш не съществува човек на име Квимбо, дошъл от страната на кафрите.
— Защо?
— Защото го мислеше за призрак. Иначе би трябвало да разкажа всичко на губернатора, когато дойде. Ти сам прецени дали ще ти е приятно!
— Нищо няма да му казваме, нито дума! Изобщо не е имало някакъв призрак на джонката. Съгласен ли сте, милорд?
— Йес, ще се съглася.
— Всъщност трябва да ви уведомя, че губернаторът се връща още днес. Получих това известие от него по бърз пратеник. Идва, за да раздаде справедливост.
Действително, губернаторът ни посети в хотела още същия следобед. Изказа признанието си за енергичността, проявена от малката яхта на лорда при Залавянето на пиратската джонка. После бръкна в джоба си и измъкна една добре натъпкана кесия.
— А тук са стоте лири стерлинги, които спечелихте, сър.
Рафли посегна, равнодушно напъха в джоба си банкнотите й ме попита:
— Чарли, виждаш ли колко е хубаво, когато от време на време човек сключи някой и друг облог?
— Виждам, но въпреки Това никога няма да се обзаложа.
— Е да, там е работата я! Ти си великолепен човек, Чарли, но щом като никога не…
— Чакай! Наскоро не ми ли каза, че ще ме смяташ вече за доблестен мъж, ако изляза прав? Е добре, излязох прав и ти си получи обратно твоята незаменима чадър-лула. Тогава?
— Йес! Ти наистина си доблестен мъж, това е вярно, но все още не си истински джентълмен, понеже те е страх да се обзаложиш. Обичам те и тъкмо заради това не мога да не те съжалявам, от цялото си сърце. Та положи малко усилия де! Сигурно няма да е чак толкоз трудно да станеш такъв, какъвто всъщност ти подобава да бъдеш, а именно — благороден човек с джентълменско поведение. Ти имаш всички данни и качества за това, стига само да пожелаеш!
Що се отнася до джонката и пленения й екипаж, то губернаторът се качи лично на палубата, за да огледа всичко. Разказахме му за Бонтверкер и за Тигровия мост, където пиратите го държаха в плен. Губернаторът сам се зае с разпита на похитителите, за да узнае от тях точното местоположение на свърталището им, но не получи абсолютно никакви сведения. Даже и когато нареди да ги бичуват един подир друг, те продължиха да твърдят, че не им е известно мястото, което се казва Ху-Киао. Бях убеден, че лъжат и че Тигровия мост без съмнение имаше голямо значение за тях, защото дори и такива болки не бяха в състояние да ги принудят да го издадат. Продължиха да мълчат и даже след като чуха присъдата си — щяха да бъдат обесени като пирати още същия ден, но онзи, който издадеше къде се намира Ху-Киао, щеше да бъде помилван. Никой не се обади и вечерта всички увиснаха един до друг по рейте.
И така, бяхме принудени да разчитаме единствено на себе си, на нашата проницателност. Заехме се с картите, за да открием полуострова. Но усилията ни останаха напразни. Не можахме да намерим името Ху-Киао. Преведохме го на всички езици и наречия, които се говореха в страните край Индийския океан и Южнокитайското море, ала и това не ни донесе успех.
Залових се отново с Квимбо, най-подробно го разпитах, но не научих нищо повече от онова, което вече знаех. Тогава най-сетне ми хрумна една твърде логична мисъл, която всъщност би трябвало да ми дойде още в самото начало, а именно, пак да се кача на борда на джонката. В капитанската каюта бях забелязал няколко карти. Рафли дойде с мен. Той много се учуди, че не се бяхме сетили за тези карти.
Прегледахме ги най-грижливо, ала не можахме да открием нищо, което би ни послужило като ориентир. Недоволни, вече се канехме да се примирим с неуспеха си, когато ми направи впечатление една не отпечатана, а рисувана на ръка лоцманска карта на Никобарските острови. Чертежът бе извършен твърде грижливо и аз си казах, че точността

му би трябвало да си има своята причина. Дали тъкмо тази островна група не бе особено важна за пиратите? Може би щеше да ми се удаде да изтръгна отговора на този въпрос от тях, но те не бяха вече живи. Принуден бях пак да се обърна към Квимбо, въпреки че паметта му се бе оказала като празен лист, на който няма изписана нито една дума. Отново му беше невъзможно да ми опише пътя на джонката, откакто бе попаднал на борда й. Запитах го за Никобарските острови. След като поклати глава, той отговори:
— Никобар? Квимбо не знае Никобар.
Тогава се сетих, че жителите на Никобарските острови бяха малайци и като използвах малайското име на островите, го попитах:
— А не си ли виждал островите, наричани Пуло-Сембиланг? Ето че някакъв спомен предизвика появата на усмивка по лицето му и той усърдно закима:
— … биланг, … биланг, хубав Квимбо видял. … биланг съм много остров в голяма вода.
— Не се ли лъжеш? Помниш ли точно името?
— Добър, храбър Квимбо не се лъже. Кораб съм останал при остров … биланг.
— При кой от островите?
— Квимбо туй не знам.
— Не си ли чувал имената на отделните острови?
— Квимбо не могат говори кат пират. Квимбо не разбира всичко, кво бил говорено.
— Тогава я внимавай да видим дали не си чул някоя от думите, които ще ти кажа сега!
Бавно започнах да изброявам имената на островите, като след всяко от тях правех малка пауза, за да има време да размисли. По съсредоточеното му лице ясно си личеше, че напрягаше паметта си. Щом произнесох името Тилангджонг, Квимбо плесна силно с ръце и подскочи от радост.
— Тил… тил… лангджонг… лангджонг… о, о, туй съм остров, което Квимбо видял.
— Наистина ли?
— Да. Тил… джонг съм остров, дето кораб спира и остава стои в голяма вода.
— Спомни си добре! Квимбо, много е важно дали не се лъжеш!
Тогава той вдигна дясната си ръка като за клетва, по лицето му се изписа решителност и побърза да ме увери:
— Хубав, добър, храбър Квимбо знае точно. Кораб остава и разбойник все казва: «… лангджонг… лангджонг… лангджонг».
Квимбо чувал добре.
— Имаш ли представа какво е търсил корабът при този остров, защо е спрял там?
— Та-ки живея там.
— Та-ки? Кой е той?
— Та-ки съм разбойник, голям, силен, широк великан, толкоз грамаден, че навсякъде удря с глава.
Кафърът потвърди думите си с такива жестикулации, които ясно даваха да се разбере, че ако се съдеше по телосложението на Та-ки, той сигурно бе някой истински Голиат.
— Та-ки беше ли на джонката? — продължих да го разпитвам.
— Да — кимна Квимбо зарадван, че можеше да ми даде някакво сведение.
— Още от деня, когато и теб са те качили на пиратския кораб, така ли?
— Та-ки съм вече там, кога Квимбо идва на джонка.
— По време на цялото ви пътуване ли до Пуло-Сембиланг той беше с вас?
— Та-ки все пътува с нас.
— А защо предполагаш, че живее на остров Тилангджонг?
— Щото Та-ки там слиза.
— Аха! И не се ли качи пак на кораба?
— Не. Та-ки остава на остров.
— Самичък?
— Да.
— Знаеш ли защо? Какво прави там?
— Квимбо не знам.
— Имаше ли други хора на острова, когато Та-ки слезе?
— Кога Та-ки слиза, на бряг стоят други хора.
— Колко бяха?

— Два… пет и още два… пет. Квимбо не броил.
— Този Та-ки свали ли на брега някакъв багаж?
— Взема едно буре… две буре… много буре.
— Знаеш ли какво е имало в буретата?
— Барут в бурета.
— Аха! Да не би пиратите да имат на острова таен склад?
— Храбър Квимбо туй не знам.
— А натовариха ли на кораба нещо от сушата?
— Много диня, кокосов орех и плод, всичко квото трябва яде на джонка.
— Добре! А сега внимавай особено много в следващия ми въпрос, защото той е най-важният и от него зависи всичко! Та-ки се е намирал на борда, когато са те взели на кораба от Тигровия мост. Тогава той би трябвало да знае къде се намира полуостровът, който носи това име, нали?
— Та-ки стои там. Той трябва знае.
— Добре! А каква роля играеше той на джонката? От обикновените моряци ли беше или беше нещо повече? Имаше ли някакво друго име?
— Кога капитан викал него, казвал «тсу».
— Тсу? Тогава е бил офицер. В такъв случай положително знае онова, което искаме да научим. Можеш ли да ми кажеш дали е бил с вас и на Тигровия мост?
— Той слиза кораб и отива Тигров мост.
— А дали е виждал твоя господар, менер Бонтверкер?
— Даже говори с менер Бонтверкер.
— За какво?
— Квимбо не чува, стои надалеч.
— Жалко. Много важно е да разберем за какво е разговарял с него. Но има един още по-съществен въпрос — дали капитанът е бил същевременно и човекът, който е заповядвал на острова?
— Капитан не, а друг човек.
— Как се казва той?
— Казва Линг-тао.
— Може и да е вярно, защото това име означава «Заповядващия меч», докато Та-ки е равносилно на «Голяма храброст». И така, изглежда офицерът, който е слязъл на остров Тилангджонг, трябва да има не само великанско телосложение, но както подсказва името му, би следвало да се опасяваме и от неговата храброст. Не бива да го подценяваме.
Тези думи отправих към лорда, който бе слушал въпросите и отговорите мълчаливо, но с голям интерес. Сега той направи пренебрежителен жест с ръка и каза:
— Хората с великанско телосложение често нямат никаква смелост, докато някое джудже може да излезе срещу десет такива великана. Не се страхувам от него. А ти, Чарли?
— Излишен въпрос.
Опитах се да науча още нещо от Квимбо, но всичките му сведения се бяха вече изчерпали. И изобщо той ми беше казал много повече неща, отколкото очаквахме от него. Отново се обърнах към англичанина:
— Струва ми се, че вече разполагаме с достатъчно имена и факти, за да започнем да действаме. Вероятно Линг-тао е върховният ръководител на цялата банда и живее при Тигровия мост. Възможно е да притежава няколко пиратски кораба. Та-ки отговаря за складовете на Тилангджонг, където ще трябва да отидем преди всичко, за да изтръгнем от него сведения за местоположението на зловещия полуостров.
— Залагам сто фунта стерлинги, че от него няма да узнаем абсолютно нищо.
— Сър, обзалагай се с Квимбо, аз не участвам в облози.
— Слушай, ти наистина си ужасен човек, щом допускаш, че мога да се обзалагам с някакъв си кафър! Поне реши ли се да тръгнеш с мен, за да освободим въпросния мистър Бонтверкер?
— Да.
— Е, добре. Тогава ми кажи очакваш ли успех!
— Надявам се да го измъкнем.
— Чудесно! Кога тръгваме?

— Яхтата ще е готова още днес.
— Ще е твърде прибързано. Не бива да се впускаме в такова начинание без предварително да сме обмислили всичко най-старателно. Няма защо да се препираме чак толкова много. За да стигнем до Никобарските острови са ни необходими четири дни и нямаме основание да се опасяваме, че през това време скъпият Та-ки ще ни избяга. Сигурно са малко дните в годината, когато на остров Тилангджонг спира някой кораб.
— Съгласен съм. Твоят Квимбо ще дойде ли с нас?
Нямаше нужда да отговарям на въпроса му, защото това бе сторено вместо мен от кафъра:
— О, хубав, добър, храбър Квимбо идва заедно. Иска остане при мил, добър Германия да освобождава менер Бонтверкер и убива всички китаец, малаец и разбойник!

Пета глава
Та-ки

Групата на Никобарските острови е разположена приблизително на 112 градуса източно от феро,
[261]
южно от Андаманските острови и северозападно от Суматра. Климатът им е тропичен, но морският вятър и честите дъждове го разхлаждат. Въпреки това престоят на този остров е много нездравословен, защото образуваните при отлива крайбрежни мочурища, както и гъсталаците от тропическото дърво мангрове, са огнища на такава треска, която не щади и туземното население. Да, треската на Никобарските острови засяга даже и животинския свят и съвсем не е някаква рядкост да видите олюляващи се прасета и кокошки, обзети от силен пристъп на треска.

По тази причина многобройните опити за заселване на островите са останали безуспешни и в крайна сметка през 1869 година англичаните ги завладяха с единствената цел да положат там основите на колония за престъпници, която бе управлявана от губернатора на Андаманските острови.

Престъпниците, изпращани там в изгнание, са най-често сипаи
[262]
и са от най-различни народности, населяващи Индустан и Декан.
[263]

Ако някога съм говорил с възхищение за великолепието на растителния свят на Цейлон, то трябва да кажа, че растителността на Никобарските острови превъзхожда цейлонската. Докато на Цейлон преобладава кокосовата палма, на Никобарите първенството си оспорват палмата арека и великолепният пандан. Към тях се присъединяват множество други видове тропически дървета, чиято гледка кара всеки човек да се почувства попаднал в някакъв приказен свят. Въпреки обширните тропически гори, на Цейлон може да се забележи влиянието на човешката ръка, докато Никобарските острови ни предлагат девствените гори на юга, пред чието неповторимо великолепие бледнее всяко описание. Там има джунгли, където никога не е стъпвал кракът на европеец. От земята избуяват милиони плодовити кълнове, от които се развиват най-странни и причудливи растителни кълнове, а над този удивителен хаос от дървета и какви ли не други растения се издигат нависоко несравнимите перести корони на палмите, образувайки втори етаж на гората.
Най-странният от безбройните растителни видове е пандантът. Заедно с палмите той спада към великанските представители на едносемеделните растения. Човек би могъл да си помисли, че той е сътворен далеч преди останалия растителен свят. Върху едно скеле от оголени или висящи корени, което прилича на конусообразна постройка от дебели колове, нагоре се издига едно или пък няколко стройни стебла, които нейде високо горе носят

странна корона от клони със своеобразни, подобни на ножове листа и плодове, напомнящи борови шишарки. Оголените му корени, подпрели стеблото, понякога са по-високи от шест метра и дървото представлява толкова странна гледка, че човек не може да не го нарече чудновата глупава приумица на природата.
Откъм крайбрежието тази тропическа гора е обградена с пояс от мангрове, които виреят само там, където по време на прилив морските вълни обливат корените им и при отлива ги оставят оголени. След като водата се оттегли, под въздействието на жаркото слънце между тези корени се образуват огнища на онази ужасна треска, която е еднакво опасна и за туземците, и за чужденците.
А откъм водата островите са заобиколени от друг вид пояс, изграден от растениеподобни образувания, а именно от коралите, чиито невероятни форми искрят в морските дълбини във всички възможни краски и приковават погледите на европейците с часове.
Тъй като проникването в гъстите джунгли е много трудно и всяко разчистено място във вътрешността на островите пак би обрасло бързо с буйна растителност, жилищата на туземците, независимо дали са самотни или образуват цели села, се намират най-често в непосредствена близост до морския бряг. Изградени са върху колове, което им предлага нещо като закрила срещу морските приливи и неприятелските нападения, но и позволява свободен достъп на свежия въздух в жилищата им, като по този начин намалява вредността на изпаренията, носещи и разпространяващи треската.
Колонията за престъпници на Никобарските острови наброява неколкостотин души. Намира се на остров Каморта. Повечето от тях са осъдени на доживотно изгнание, а останалите са заточени за различни дългогодишни срокове. Там се изпращат само хора, извършили тежки престъпления. Но едните не бяха в кой знае колко по-благоприятно положение от другите, защото убийствената треска превръщаше всяко дългогодишно изгнание в доживотно. За сравнително кратко време тя погубваше и най-яките мъже. Ето защо не беше никак чудно, че мислите и стремежите на тези заточеници винаги бяха насочени към бягство.
При отдалечеността на острова от континента, както и при обстоятелството, че там много рядко спираше някой кораб, всяко бягство би трябвало да се смята почти за невъзможно, но все пак е имало случаи, когато то е завършвало успешно.
Както вече бе споменато, менер Бонтверкер е бил принуден да изпрати някакво писмо до Тйелатяп на остров Ява. Отначало си мислех, че няма да е много трудно там да издирим получателя му и от него да разберем къде ще очакват отговора на писмото. А от това място сигурно щеше да е възможно да открием пътя до Тигровия мост. Обаче откакто Квимбо ни разказа за Та-ки и ни съобщи, че Та-ки е напуснал пиратския кораб на остров Тилангджонг, сметнахме за по-уместно да се отправим с яхтата към този остров вместо към Тйелатяп. Та-ки знаеше къде е Тигровия мост и следователно от него със сигурност можехме да научим местоположението му. Но как ли трябваше да постъпим, за да го накараме да ни го издаде? Естествено, че използването на някоя хитрост щеше да има много по-големи изгледи за успех, отколкото насилието. Но каква ли хитрост можехме да използваме? Мислихме, мислихме, ала не измислихме никакъв план. Вече се приближавахме към десетградусовия проток, който разделя Никобарите от Андаманите, а все още не ни беше хрумнала никаква идея, чието изпълнение би ни обещало успех.
— Така си и знаех — обади се лордът, — искаше ми се веднага да се обзаложа с теб, че няма да научим нищо от онзи негодник на Тилангджонг. Никой от нас не е в състояние да измисли някаква хитрост. А с бой нищо няма да изтръгнем от него.
— Наистина няма да изтръгнем, ако е така мълчалив като другите пирати, които бяха обесени, без да продумат нито дума — отвърнах аз.
— Е, какво ще правим? Вече е почти обед, а привечер ще хвърлим котва пред Тилангджонг.
— Нямаме друг избор освен да се предоставим в ръцете на съдбата. Нищо не ми идва на ум.
— И на мен. В главата ми е пусто като в празна кратунка за вода. А помисля ли си какви затруднения може да ни създаде езикът, надеждите ми все повече…
— Езикът ли? Защо? — прекъснах го аз. — Та-ки е китаец.
— Искаш да кажеш, че ще можеш да разговаряш с него на родния му език? Известно ми е! Но да не си мислиш, че само трябва да се появиш пред него, за да го разпиташ? Само това не си въобразявай!

— Не си въобразявам такива неща. Невъзможно е да е сам на острова. Хората, които живеят там, са…
— Вероятно са никобарци — прекъсна ме той. — Разбираш ли езика им?
— Хмм! Те са смесена народност от малайци и бирманци и не е изключено да се оправя с малкото познания по малайски и хинди.
— Би било хубаво, ако се оправиш, защото аз не ги владея по-добре от теб. Но навярно можем да разчитаме и на нашия Калади. Я да го попитам!
Калади беше богато възнаграден от англичанина, който беше прещастлив, че отново притежава своята чадър-лула. По този начин Калади бе получил нужните му средства, за да се ожени за Молама. Въпреки това той не пожела да се лиши от удоволствието да придружава любимия си «махараджа» по време на нашето пътешествие. Тъй като дълги години е бил моряк и е кръстосвал във всички посоки Индийския океан и Китайското море, Калади познаваше до един индийските острови и беше натрупал такива езикови знания, които можеха да ни бъдат добре дошли. След въпроса на Рафли сингалецът ни обясни, че много добре знае остров Тилангджонг. С малко малайски и хинди човек можел сносно да се разбере с тамошните хора.
Все още разговаряхме с него, когато погледът му се отправи над бакборда към някаква точка в морето и той нададе вик, който изразяваше силната му изненада:
— Сахиб, ей там плава нещо! Ако не се лъжа, е лодка.
— Каква е лодката? — попита го лордът.
— Андаманска.
— Сигурно течението я е отнесло от някой остров.
— Не. Носът й е насочен на юг, към нас. А това не би било възможно при този вятър, ако лодката беше празна. Явно е направлявана от гребла.
— Хмм, ще видим!
Рафли извади далекогледа, задържа го кратко време пред очите си и после заяви:
— Това са две тесни лодки, свързани успоредно една за друга.
В тях има хора, които гребат.
— Две лодки? Свързани заедно, сахиб? — попита Калади с тон, който ни направи впечатление.
— Да. А сега обръщат. Както изглежда искат да се отклонят, за да не се срещнат с нас.
— Нека се отклонят, нека се отклонят, сахиб! Те не ни интересуват.
— Защо да не ни интересуват? Две завързани една за друга лодки в открито море не могат да не направят впечатление. Имам голямо желание да насочим яхтата към тях и да ги заговорим.
— Остави ги, сахиб, остави ги!
— Хмм! Изглежда страшно много им съчувстваш. Защо?
— Това са нещастници, които се борят с греблата за свободата си.
— Не те разбирам.
Аз знаех какво искаше да каже Калади и обясних на Рафли:
— Вероятно са избягали заточеници.
— Ах! Бягащи престъпници! Но те идват от Андаманите.
— Естествено.
— И изглежда искат да се доберат до Никобарските острови.
— Мисля, че е така.
— Тогава не са бегълци.
— Защо?
— Ами защото така биха попаднали от трън та на глог. На Никобарските острови ще ги заловят. Който избяга от Андаманите, се насочва на север, към континента. Не си ли на същото мнение, Чарли?
— Не. Пътят на север през толкова оживения канал Препарис би бил твърде опасен за избягали престъпници. За такива хора ще е по-удобно да се доберат до северния нос на Суматра, преминавайки през Никобарските острови.
— Ако са умни и предпазливи, няма да е чак толкова опасно. Нали чиновници има само на Каморта. Ако бегълците избягват този остров, почти сигурно е, че ще се измъкнат.
— Мислиш ли? Да, може да си прав. Избягали престъпници!

Аз съм англичанин и мой дълг е да преследвам тези негодници. Не си ли на същото мнение?
— Лично аз нямам отношение по този въпрос, но ми се струва, че наказанията за извършени престъпления не се дават, за да останат неизпълнени.
— Well, да вземем тогава тези нехранимайковци на борда, ако наистина са такива хора, за каквито ги мислим.
По негова заповед кормчията на яхтата отклони курса наляво и се насочи точно към лодките, чиито гребци прибраха веслата веднага щом видяха, че им е невъзможно да избягат. Близо до тях машината бе спряна. Яхтата измина още две-три собствени дължини, като се приближи до самите лодки, където остана да се полюшва на вълните. Погледнахме отгоре в лодките. Двамата гребци седяха в едната от тях, а другата бяха прикрепили към нея, само за да не се преобърнат. Цялото им облекло се състоеше от една особено дълга риза, стигаща почти до глезените, която имаше по ръкавите си неразбираеми за мен знаци.
— Аха, затворнически ризи! — обади се лордът. — Дори са от каторгата на Змийския остров, където се изпращат само особено опасни престъпници. Ще се заема с тях най-дружелюбно.
Той се наведе над релинга и на английски попита двамината, които поглеждаха нагоре към нас в страхливо очакване:
— Ей, деца, откъде?
— От Малките Андамани — отвърна един от тях на същия език.
— А накъде?
— Към Каморта.
— С каква цел?
— На посещение.
— При кого?
— При роднини, отиваме на погребение.
— Добре, деца мои! При това силно вълнение е трябвало здравата да гребете. Ще пътувате с нас. Ние също сме тръгнали за Каморта. Качвайте се на борда!
— Не можем, сахиб!
— Защо не можете?
— Ние сме незначителни хора, на които не подхожда да са заедно с такива велики и знатни махараджи.
— Няма значение, ще направим така, че да ви прилича. Качвайте се смело!
Лордът говореше толкова бащински и приятелски, лицето у така сияеше от радост, като че ли беше щастлив да вземе със себе си тези двама бедняци. Въпреки това отдолу долетя уклончив отговор:
— Прощавай, сахиб! Гребането ни доставя удоволствие, а и се страхуваме, че самото ни присъствие ще ви обиди.
— Не се безпокойте, деца! Ще ме обидите, ако не дойдете. Аз съм англичанин, който изпраща по един куршум за всяка неприета покана.
Тези думи прозвучаха вече по-сериозно. Двамата се спогледаха въпросително, а после пак същият човек обясни:
— Не ни е разрешено, сахиб. Бъди снизходителен към кастата ни!
Лордът остави пенснето да се плъзне до върха на неговия нос и гласът му прогърмя:
— Да съм снизходителен към кастата ви ли? Да не би да сте брамини, за които корабът ми не е достатъчно хубав? Ако не дойдете веднага на борда, ще дам пълна пара и ще смачкам ореховите ви черупки! И тъй, качвайте се!
Те размениха тихо помежду си няколко думи и после чухме как пак се опитаха да се измъкнат:
— Но ние съвсем не отиваме към Каморта. Преди малко просто сбърках.
— А накъде сте тръгнали?
— За Тилангджонг.
Щом чух това име, аз се намесих и им подвикнах:
— А при кого отивате? Кажете ни истината, ако искате да ви повярваме! Ние се познаваме с тамошните хора.
— Отиваме при Та-ки, китаеца, най-великия човек на целия остров.

— И той ли ви е роднина? Да не би да отивате на неговото погребение?
— Не. Ще живеем при него, за да не бъдем омърсени при нашия мъртъв роднина.
— Добре, тогава ще ви откараме до Тилангджонг. Щом веднъж сме ви поканили, нещата остават непроменени. Качвайте се, ако не искате да ви прегазим!
Понеже яхтата не беше военен кораб, вероятно двамата си бяха помислили, че затворническите им дрехи са ни непознати и ще ги оставим спокойно да продължат пътя си. Обаче вече разбраха, че трябва да се подчинят, още повече, че нашите хора взеха пушките си и заплашително ги насочиха към тях. И така, те изоставиха лодките си, в които забелязахме кокосови орехи — единствените хранителни припаси по време на бягството им. Видяхме също, че на глезените на единия от тях висеше желязна верига. Във всеки случай той бе някой опасен злодей. При наличието на това украшение те не можеха вече да отричат какви са и накъде отиват. Не бяха въоръжени. Примириха се със съдбата си без съпротива, лодките им бяха взети на буксир и след това яхтата продължи пътя си.
— Странно, че искат да отидат на Тилангджонг — обади се Рафли.
— И то при китаеца — съгласих се с него. — Това ме навежда на една твърде натрапчива мисъл.
Каква е тя, Чарли?
— Те го познават. Той е престъпник, а и двамата не са нещо по-различно. Ще потърсят от него помощ и подкрепа. Вероятно ще станат пирати. Да не би това да му е занаятът? Да вербува избягали престъпници като пирати за джонките си?
— Твърде възможно е, защото на тези негодници им е безразлично какво ще правят после, стига само да си върнат свободата.
— Ако това е така, тогава сигурно китаецът е известен в колонията на престъпниците като онзи човек, към когото трябва да се обърнат в случай на бягство.
— Вероятно. Я веднага да ги попитам!
— Чакай! — възпрях го аз, когато понечи бързо да се отдалечи. — Това ще е грешка, защото те и без друго няма да ти дадат никакви обяснения.
— Охо! Ще заповядам да ги бият докато проговорят.
— Защо е необходимо да проявяваме такава жестокост, щом можем да постигнем целта си по по-лесен и по-човешки начин?
— Какъв по-човешки начин имаш предвид, Чарли?
— Ще ги подслушам.
— Pshaw! Да, ти обичаш да подслушваш, но не забравяй, че тук не се намираш нито в девствена гора, нито в прерия!
— Виждаш ли ги двамата нехранимайковци до комина? Толкова много им се иска да си поговорят за всичко, което им предстои! Не мислиш ли така, сър?
— Разбира се! Ясно си личи колко им тежи мълчанието.
— Обаче те не могат да разговарят тайно, понеже при тях е застанал на пост Калади. Вярно, преди, когато забеляза лодките, той прояви съчувствие към бегълците, но тъй като сега са наши пленници, сигурно ще ги надзирава добре. Нареди да ги свалят в трюма и да ги държат! Щом останат сами, веднага ще започнат да разговарят.
— Да, това може да се очаква. И тогава ти искаш да ги подслушаш, така ли?
— Да. Заповядай да ги оставят зад резервоарите! Без да ме забележат, ще сляза долу преди тях и ще се скрия между цистерните. От само себе си се разбира, че не бива да има никаква светлина.
— А няма ли да е по-добре да изпратим долу Калади?
— Мислиш, че ще разбере казаното по-добре от мен, а?
— Тъй ми се струва.
— Не става дума само да бъдат разбрани правилно думите им, а и да се направят верните изводи от чутото.
— Хмм! Йес! А изглежда Калади няма да има необходимото умение за това. По-добре ще е ти да слезеш долу. Тръгвай! Ние веднага идваме с двамата каторжници.
Пленниците стояха близо до комина и ни наблюдаваха. Лордът отиде при тях и привидно ги подложи на разпит, като по този начин привлече вниманието им върху себе си. При това той застана така, че те промениха положението си и ми обърнаха гръб. Ето как получих възможност незабелязано да изчезна в най-близкия люк. Слязох при големите резервоари,

където се съхраняваше водата, легнах на пода и се проврях между два от тях така, че при идването си бегълците нямаше да могат да ме забележат. След няколко минути те се появиха, водени от няколко моряци. Лордът също беше с тях. Той нареди здраво да ги вържат до резервоарите и после се върна заедно с моряците на палубата. Около мен беше съвсем тъмно. Още докато стъпалата скърцаха под тежките крачки на моряците, поради което не можеше да бъда чут, аз продължих да се промъквам напред, докато най-сетне главата ми се озова толкова близо до пленниците, че можех да разбирам думите им, даже ако разговаряха съвсем тихо. Сега най-важното беше на какъв ли език щяха да си приказват.

> В това отношение щастието се оказа благосклонно към мен, защото двамата подеха разговора си на онова смесено наречие на ласкарите,
> [264]
> което се владее от всеки местен моряк и може да се сравни с Lingua franca от средиземноморските пристанища. Разбирах почти всяка дума.

— Дали сме сами? — тихо попита единият от тях.
— Няма никой — отвърна другият по-високо.
— Сигурен ли си?
— Да. Огледах всички ъгли, докато фенерът все още беше тук.
— И аз не видях никого освен онези хора, които ни доведоха и пак се качиха на палубата.
— Значи можем да поговорим. Няма кой да ни чуе.
— Каква ли полза? С приказки няма да се освободим.
— Така е, но сега имаме възможност да обмислим дали и как ще намерим някакъв път към свободата.
— Няма такъв път, загубени сме!
— Аз все още се надявам.
— Наистина ли? — припряно попита другият.
— Да. Тези английски песове сигурно ще ни откарат на Каморта, за да ни оставят там. Вероятно ще пристигнем, когато вече се е смрачило. Ще скочим от борда във водата и ще се спасим с плуване.
— С плуване ли? С тези ремъци?
— Ремъци! — каза първият с презрително съскащ смях. — Е, да, ако бяха от желязо! Но това са само ремъци, а ти знаеш какви зъби имам. Ще прегриза твоите ремъци, а ти ще развържеш моите.
— Да, става. Ще скочим зад борда! Но… — добави той с не толкова сигурен глас, — … забравихме веригата на краката ми, а тя ще ми пречи да плувам.
— Ще ти помагам. В тъмнината сигурно ще се доберем до брега, където ще намерим колкото щеш лодки. После започваме да гребем в нощта към Тилангджонг. Достигнем ли този остров, ние сме спасени, защото Та-ки ще ни скрие така, че никой преследвач няма да може да ни намери.
— Нима там има толкова добри скривалища?
— Да. Никой беглец не е бил откриван досега на Тилангджонг.
— А после? Какво ще стане после с нас?
— Вече ти казах. Ще станем пирати.
— Но аз никога не съм бил моряк!
— Няма значение. Всичко се научава. Та-ки спасява бегълците само при условие, че станат пирати. Или се боиш, а?
— Глупости! Искам да съм на свобода! За нея ще направя всичко, каквото поискат от мен. Но знаеш ли със сигурност къде на острова ще можем да се срещнем с Та-ки?
— Да. При трите различно високи бамбукови пръта. Жителите на Никобарските острови имат обичая да обозначават с дълги бамбукови пръти местата, където е възможно да се спре с лодка на брега. На върха на тези пръти се завързват кичури сухи палмови листа. Често прътите могат да са различни на брой, но на дължина — едва ли. Точно в това отношение Та-ки е направил изключение, за да съумяват хората по-лесно да разпознават неговия пристан за лодки. Той се намира в източната част на Тилангджонг. Като гребем в тази

посока и забележим между коралите три бамбукови пръта с различна височина, ще знаем, че там е мястото, където трябва да спрем. Сега нека не говорим повече, а да действаме. Ремъците са здрави и ще минат часове, преди да успея да ги прегриза.
От тези думи заключих, че вече нямаше какво повече да узная и започнах бавно да се измъквам назад между резервоарите.
След това се промъкнах до стълбата и внимателно изпълзях нагоре. Щом ме видя, Рафли ме посрещна с нетърпеливия въпрос:
— Е, как мина, има ли късмет да чуеш нещо?
— Да.
— Какво?
— Сър Джон, я ми кажи преди това, имаш ли железни окови?
— Йес. Понякога по време на пътешествие човек е принуден да сменя екипажа си, а синковците, между които може да избира по тези краища, често не струват и пукната пара. Всеки капитан, който е принуден да се разправя с ласкари, разполага със железни окови.
— Тогава заповядай да оковат двамата пленници! Канят се да прегризат ремъците си.
— Ха! Такива типове наистина имат зъби направо като кама. Но аз ще ги попристегна с нещо друго, което със сигурност няма да успеят да прегризат.
След малко бяха донесени железни халки за ръце и крака. Квимбо бързо ги грабна и с усмивка, която стигаше от лявото му ухо чак до дясното, каза:
— Даде желязо на добър, хубав, храбър Квимбо! Квимбо направи така здраво желязо, че разбойник изкърти зъби и не освободи!
Когато слязохме долу, за да сменим ремъците с железните окови, двамата негодници ни посрещнаха с искрящи от ярост погледи. Тикнах под носовете им наполовина прегризаните ремъци и се обърнах към онзи, който се беше хвалил с острите си зъби:
— Знам какви зъби имаш, знам и вашите мисли и планове. Днес се канехте да скочите в морето.
— Не можем дори да си го помислим! — извика ми гневно единият от тях.
— О, помислили сте си даже и други неща! Искате да доплувате до брега на Каморта, да откраднете там една лодка и да се отправите към Тилангджонг.
— При кого ли? — подигравателно попита той.
— При Та-ки.
— При Та-ки? Откъде знаеш?
— Знам и че ще ви помогне да станете пирати. Ще ви предадем на властите на остров Каморта, но преди това ще имате добрината да ми заемете ризите си.
Никой от двамата не продума, но затова пък лордът смаяно попита:
— Да ти дадат тези ризи? Сериозно ли говориш?
— Да.
— А за кого ти трябват?
— За мен и Калади.
— Да не би да ги облечете?
— Да.
— Не знаеш какво говориш, Чарли! Че кой ли джентълмен ще вземе да облече такава риза… бррр!
— Онзи джентълмен, който има намерение да залови някой си Та-ки.
Лордът остави пенснето да се плъзне до върха на носа му, изгледа ме втренчено над стъклата и бавно повтори:
— Има намерение… да залови… някой си Та-ки? Наистина ли говориш сериозно?
— Йес.
— Тогава кажи ми, за Бога, за какво са ти тези кирливи ризи, които бъкат от паразити? Та това е направо самоубийство и…
— Не прибързвай! — прекъснах го аз. — Не му е тук мястото да говорим за това. Да отидем на палубата или в каютата ти, сър!
— Well! Много ми се ще да разбера каква ли щуротия пак е замътила главата ти!
Изкачихме се горе и влязохме в каютата. Естествено, не ми бе разрешено да внеса вътре ризите. Предадох ги на Квимбо, като му обясних как трябва да ги почисти. Лордът се тръшна на един стол и кръстоса крака:

— Чарли! Я ми кажи, за Бога, какви са всъщност намеренията ти с тези ризи?
— Ще ги облечем.
— Това е нечувано! И подобно безумие има някаква връзка с Та-ки, а? И каква е тя?
— Кажи ми преди всичко, сър, намират ли ти се тук стари коркови тапи?
Рафли направи една от най-глуповатите си физиономии.
— Дали чувам добре? Коркови тапи и кирливи затворнически ризи! Ще ме побъркаш!
— Става въпрос за нещо като забавен маскарад. Старите коркови тапи ще бъдат обгорени, за да си натрия с тях кожата.
— Да си натриеш кожата? Наистина става все по-невероятно! Толкова ли си недоволен от сегашната си кожа?
— Работата не е в това. Но ако не съм облечен в нищо друго, освен в затворническа риза, тогава от време на време ще се виждат ръцете ми, краката под колената, а също и гърдите. Съвсем естествено е тези части от тялото ми да бъдат оцветени по-тъмно, за да не разбере Та-ки, че съм европеец. Бялата кожа ще ме издаде.
— Хмм! Мъглата започва да се разсейва. Искаш да отидеш при Та-ки, нали?
— Да.
— На Тилангджонг?
— Да.
— Вместо двамата пленници?
— Да.
— И да се представиш за избягал престъпник?
— Да.
— За да измъкнеш с хитрост сведения от Та-ки?
— Да.
Тук лордът не издържа, удари ядосано с крак по пода и ми кресна:
— Да, да и само да! Кажи най-сетне и нещо повече! Как ти хрумна изключително опасната мисъл да посетиш Та-ки преоблечен като избягал престъпник?
Разказах му какво бях подслушал долу в трюма.
— Хмм! — промърмори той. — От всичко това все още не следва, че трябва да се изложиш на толкова голяма опасност.
— Не съществува никаква опасност.
— Не ги разбираш тези неща.
— Аха! Наистина ли?
— Или не им отдаваш достатъчно внимание — поправи се той. — Просто си един лекомислен човек, който не се чувства добре, ако здравето и животът му не се изложат малко на опасност. Не мога да проумея защо е необходим тъкмо този риск.
— Затова пък аз го проумявам толкова по-добре.
— Въобразяваш си. Ще ти кажа какво трябва да направим. Тръгваме за Тилангджонг, хвърляме котва при трите различно високи бамбукови пръти, слизаме на сушата, намираме онзи Та-ки и го принуждаваме да ни издаде къде да търсим Тигровия мост.
— А как ще го принудиш?
— Първо ще опитам с добро, а ако това не помогне, ще бъде бит.
— Хмм, хмм!
— Какво е това хъмкане? Да не би да означава, че не си съгласен?
— Да. Самият ти не спомена ли вече неколкократно, че от тези китайци не може да се изкопчи нищо?
— Хмм, вярно. Но ако приложиш твоя план, тогава…
— Тогава съм убеден, че ще го надхитрим по един чудесен начин.
— И въпреки всичко пак те предупреждавам: разкрие ли те, ти си загубен!
— Ами!
— Нали чу какво великанско телосложение имал!
— А ти самият каза, че физически силните и едри хора много често не притежават смелост.
— Ето на, че пак ми се опъваш! Щом веднъж си наумиш нещо, никой не може да ти го избие от главата. Твърде вероятно е да се запозная още веднъж с теб, но вече като труп. И не ми се сърди, ако тогава измия ръцете си в невинност. Сега си тръгвам. Искам още веднъж да премисля нещата.

Той се отдалечи ядосан, но аз не можех да му се сърдя. Поведението му се дължеше на неговата привързаност към мен. Когато се появих на палубата, го видях енергично да крачи насам-натам. Това продължи около час, през което време Рафли не ми обърна никакво внимание. После той се изправи внезапно пред мен, сложи ръка на рамото ми и каза:
— Чарли!
— Сър Джон!
— Наистина ли вярваш, че ще излезеш здрав и читав?
— Откъде?
— От маскарада със затворническата риза.
— Да.
— Квимбо държа дрехите първо над огън, после ги сложи във вряща вода. Значи ще можете да ги облечете. Но китаецът… китаецът!
— Не ме е страх от него.
— И Калади ще дойде с теб, нали?
— Да.
— Така ми поолеква, защото на нашия сингалец може да се разчита. Е, тогава прави каквото си си наумил, нямам нищо против! Но тежко и горко на китаеца, ако и косъм падне от главата ти! Ще го направя на кайма! А как смятате да пътувате?
— С двете лодки на бегълците. Рано сутринта с Калади започваме да гребем към Тилангджонг, а яхтата ще ни последва след няколко часа.
— В каква посока?
— Към източното крайбрежие, докато забележите трите различно високи бамбукови пръта.
— Да хвърлим ли котва?
— Да.
— А да слизаме ли на сушата?
— Не.
— Но няма ли да заловим китаеца?
— Разбира се, че ще го хванем.
— А как ще го заловим, ако останем на борда?
— Няма нищо по-лесно. Ще ви го доведа на яхтата.
— Това ще е истински факирски номер.
— Ако всеки факирски номер изисква толкова малко усилия, колкото този, тогава не би било трудно човек да стане факир. Накратко казано, ще го доведа на борда и потегляме, за да го предадем на Каморта на властите за наказание.
— Ако всичко мине така безпрепядствено, както си го мислиш, тогава ще те похваля. Впрочем тук има стари коркови тапи. Кога ще започне цапотенето?
— Имаме време до вечерта. Веригата ще си сложа едва утре в ранни зори.
— Каква верига?
— Която единият от пленниците носи на краката си.
— По дяволите! Да не би да искаш да си я окачиш на глезените?
— Защо не?
— Нали не си престъпник!
— Не съм, но трябва да ме помислят за такъв. Бъди сигурен, че китаецът ще ми се довери по-лесно, ако се появя при него с тази верига.
— Да речем, че е така. Прави каквото искаш! Нямам нищо против да те помислят за някой супермошеник.
С това въпросът за него бе изчерпан. Тогава се обърнах към Калади и се зарадвах на готовността, с която се съгласи да ме придружава. Осведомих го за положението на нещата, доколкото ми беше възможно, тъй като и аз самият все още не знаех какво предстоеше да се случи. Бях убеден, че в негово лице имах другар, на когото винаги можех да разчитам.
Още не се беше свечерило, когато пред нас забелязахме Каморта, един хълмист остров, покрит с много пищна растителност и обграден от коралови рифове, затрудняващи значително приближаването на корабите. Когато влязохме в пристанището, бяхме посрещнати от дълбока тишина, коренна противоположност на пъстрия кипящ живот, който цари в другите пристанища на Индийския океан. На сушата се виждаха кръглите наколни жилища на никобарците с техните конусовидни покриви, а после забелязахме и

няколко сгради на каторжническата колония. Групи от любопитни хора се бяха спрели далеч по брега, до който нямаше как да се приближим повече, понеже отливът бе настъпил и морето беше отдръпнало водите си толкова назад, че от брега ни отделяше широк пояс от пясъчни наноси и тиня.
Хвърлихме котва и тогава забелязахме няколко души, които газеха в дълбоката тиня, приближавайки се към нас, като носеха на ръце лека лодка и един човек. Щом се добраха до водата, те спуснаха лодката в нея, сложиха вътре човека, качиха се и загребаха към нас. Човекът дойде на борда. Той беше комендантът на тукашната наказателна колония. Искаше да се осведоми за нашето здравословно състояние и да разбере колко време се каним да останем на острова. Гребците бяха каторжници. Щом чу, че сред нас няма нито един болен, той ни разреши да слезем на сушата и беше разочарован, когато му отказахме. Много му се щеше да ни покани на гости у дома си. Ала ние знаехме, че една-единствена нощ, прекарана на сушата, би ни донесла никобарска треска и затова предпочетохме да останем на борда. Разбира се, че му казахме какво ни беше довело насам. Веднага се съгласи да нареди да свалят от борда двамата пленници.
Когато се осведомихме дали познава някакъв китаец на име Та-ки, комендантът кимна:
— Естествено, че го познавам. Живее на Тилангджонг и е единственият търговец, който се е установил на Никобарските острови. На него дължим някои наши улеснения и удобства, защото ни снабдява с предмети, които иначе не бихме могли да намерим наоколо.
— Честен човек ли е? — попитах аз.
— Без съмнение, доколкото може да се говори за честност, щом става дума за китайски търговец.
— На кое място на острова живее?
— На северозападния му край. Щом се доближите до онази местност, още от далече ще забележите колибите му.
— А няма ли колиби по източното крайбрежие?
— Не. Там има само едно старо наколно жилище, собственост на възрастен туземец.
— Там намират ли се и три различно високи бамбукови пръта?
— Да. Както чувам, вие знаете онези колиби.
— Така е.
— Тогава сте били вече и по-рано по тези места, а?
— Не. Познавам околностите по описанието, което неволно ми дадоха двамата пленници. Собствено вашият китаец не е почтен човек, както си мислите, сър, а е бандит, който ви води за носа.
Едва сега му разказах с какъв занаят се занимава всъщност Та-ки. Комендантът ме изслуша с удивление, но ми повярва и в прекомерното си усърдие поиска веднага да изпрати към Тилангджонг няколко лодки със сипаи, за да заловят китаеца. Разубедихме го, като му обяснихме, че ще свършим тази работа вместо него и ще му предадем Та-ки. Той се съгласи, защото залавянето на един смел пират е все пак опасно начинание, което е по-добре да се предостави на други хора.
Комендантът нареди да го закарат обратно на сушата и след това изпрати една голяма лодка, която ни докара великолепни плодове и натовари двамата пленници. От всички плодове най-много ни допаднаха кокосовите орехи заради тяхното мляко, но човек трябва да е доста сръчен, за да не разлее част от него при отварянето. Обикновено за тази цел хората си служат с тежък железен нож, произведен в Бирма и наречен таху. Неопитните разтрошават черупката, при което разплискват вкусния сок. А опитните хора с ловки удари отстраняват върха на ореха, без да засегнат вътрешната обвивка, която съдържа маслената течност на орехите. Щом се разкрие въпросната обвивка, в нея се прави дупка и тогава вече спокойно може да се изпие млякото на ореха.
Когато се свечери, аз се залових да боядисвам ръцете, краката и гърдите си с обгорени коркови тапи. Спрях се на това средство за оцветяване, понеже нищо друго нямаше да бъде после тъй лесно отстранено. С тази работа се зае моят храбър Квимбо. Наистина бе цяло удоволствие да се гледа как с пот на чело търкаше ли търкаше и с какви гримаси придружаваше действията си. Лицето му просияваше все повече и повече. Най-накрая той скочи на крака, направи няколко крачки назад, за да ме огледа, както някой художник оглежда майсторското си произведение, след което с възхищение и възторг извика:

— О, колко красив съм станал добър, мил Германия, колко красив, колко хубав! Съм станал почти хубав кат' Квимбо и кафър от базуто!
— Наистина ли съм толкова красив? — попитах аз, възхитен от това голямо ласкателство.
— Да, съм тъй хубав! Добър, храбър Квимбо съм само съвсем мъничко по-красив, щото боя съм здраво на кожа, а на менер Германия не толкоз здраво. Квимбо не може отново измие. О, ако добър Германия сега бил в страна къде живее базуто кафър!
— Защо?
— Менер Германия съм толкоз хубав, че веднага получи едно, две, пет, десет базуто жена! А кой направил Германия тъй хубав?
— Ти и само ти успя да го направиш, скъпи Квимбо!
— Да — гордо извика той, — хубав, добър, храбър Квимбо бил, кой направил от менер Германия такъв чудесен базуто кафър. О, Квимбо съм умен! Квимбо имат умение и талант! Квимбо сме си Квимбо.
Блаженото чувство, което кафърът изпитваше, бе помрачавано само от мисълта, че нямаше да ме придружава. С голямо удоволствие той би дошъл с мен до Тилангджонг, но от една страна Калади бе изобщо по-подходящ за тази цел, а от друга, не можех дори да помисля да взема със себе си кафъра, защото китаецът го познаваше — та нали двамата са били заедно на пиратската джонка.
Вече беше започнало да се свечерява, когато яхтата вдигна котва, за да напусне пристанището на Каморта и да излезе в открито море. За мен и за Калади би било много трудно да изминем пътя от пристанището до източното крайбрежие на Тилангджонг с двете андамански лодки. Защо ли беше нужно това излишно напрежение, когато имаше и по-лесен начин? И така, отправихме се с яхтата на северозапад и едва след като стигнахме течението на Бати Малве, скочихме в лодките и отвързахме въжето.

— Good liick!
[265]
— извика ни лордът. После започнахме да гребем по течението в югоизточна посока.

Тъй като от коменданта бяхме научили, че всъщност владенията на китаеца се намират на северозападния нос на Тилангджонг, ние променихме първоначалния си план. Яхтата не биваше да ни следва право към източното крайбрежие, за да хвърли котва при трите бамбукови пръта. Това положително щеше да привлече вниманието на Та-ки. Тя щеше да спре край споменатия нос, за да сключи привидно някоя сделка с китаеца, обаче преди това трябваше веднъж да обиколи острова, за да види какво става с мен и Калади. Само в случай, че с помощта на далекогледа си лордът ни забележеше при трите бамбукови пръта, яхтата щеше да легне в дрейф на това място.
Течението ни носеше толкова бързо в желаната посока, че почти нямаше нужда да гребем. Аз използвах за кормило едно от веслата. Калади ме наблюдаваше усмихнато.
— Сахиб, станал си истински сингалец. А на всичко отгоре и тази верига на краката! Китаецът нито за миг няма да се усъмни, че не сме избягали престъпници.
— Не съм сингалец, а арабски моряк, както се уговорихме. Не го забравяй!
След не повече от час пред нас се появи северозападният нос на Тилангджонг. Забелязахме колибите и преминахме покрай тях. На брега стояха няколко души, които ни загледаха. Кратко време ни наблюдаваха, а после един от тях се затича нанякъде. Той изглеждаше необикновено едър и силен човек.
— Дали този не е китаецът? — попита Калади.
— Твърде е вероятно — отвърнах аз. — Той видя, че се насочваме към източното крайбрежие и сигурно е предположил, че сме бегълци. И сега се е забързал да ни посрещне при трите пръта.
— Личи си, че е великан. Дали ще се наложи да се бием с него?
— Вероятно не, поне ти не. Не се тревожи!
В случай на сбиване не разполагах с нищо друго, освен с моя ловджийски нож, който бях затъкнал под въжето от лико, служещо ми като колан. Не биваше да нося никакво друго оръжие.

Скоро излязохме от толкова улесняващото ни течение и трябваше да гребем. Това значително забави пътуването ни, така че Та-ки имаше възможност да ни изпревари по сушата. Сега източният бряг се простираше вече от дясната ни страна и ние повишихме вниманието си. Най-после забелязахме три пръта с различна височина, които стърчаха от водата близо до брега. На сушата се намираше едно наколно жилище, край което бяха застанали двама мъже. Те ни наблюдаваха. Единият от тях имаше обикновено телосложение, а другият беше висок и широкоплещест.
— Китаецът и старият никобарец, на когото уж принадлежи колибата — казах аз. — Да насочим лодките към тях!
Това не беше никак трудно, понеже бе настъпило времето на прилива, който ни тласкаше към брега. Двамата мъже нагазиха във водата, за да ни посрещнат и задържат лодките ни веднага, щом докоснеха дъното. Калади бързо изскочи навън, но аз се позабавих, защото веригата ми пречеше.
Китаецът наистина беше истински Голиат с грубо издялани черти на лицето и мустаци, които като тънки нишки се спускаха чак до гърдите му. Поздравихме го така, сякаш се бояхме от несигурното си положение. След като ни огледа, той ни хвана за ръцете и ни издърпа на сушата.
— Аз съм Та-ки. Идвате при мен, нали?
— Да. Закриляй ни! — помолих го аз.
— С удоволствие, понеже виждам, че сте избягали от Змийския остров, откъдето идват най-добрите ни хора. Кога тръгнахте?
— Вчера рано сутринта.
— Преследват ли ви?
— Не.
— Видя ли ви някой?
— Не.
— Това е добре, така няма нужда да ви крия веднага. Елате!
Старият туземец влезе в колибата си. Та-ки ни поведе покрай нея нагоре към стръмния бряг, а после навлязохме в джунглата. На едно място, където земята бе покрита като с килим от растението пасифлора, той повдигна гъсто преплетената маса нагоре и ни заповяда да го последваме. Забелязахме стъпала и се спуснахме по тях. Озовахме се в дълбока четириъгълна яма, разделена от бамбукови стени на няколко помещения. На местата, където над главите ни нямаше таван, през сплетената пасифлора проникваше слаба светлина, която ни позволи да различим, че стените на ямата са облепени с мидени черупки. Вследствие на това помещенията бяха значително по-сухи, отколкото иначе можеше да се очаква при тукашния климат.
Та-ки изчезна в едно от задните помещения и ни донесе дрехи, които трябваше да облечем вместо ризите. След това взе един железен гаечен ключ и с негова помощ ме освободи от веригата. Изглежда той се бе приготвил за всичко. Едва тогава ни попита за имената ни и за нашето минало.
Калади се представи за сипай, заточен заради убийство. Аз влязох в ролята на собственик на арабски платноход, търгувал с роби, при което е бил спипан и откаран на Андаманските острови. Китаецът повярва на всяка наша дума, даде ни да ядем и дори ни донесе шише с ром. Докато се наслаждавахме на рома, той ни описа прелестите на пиратския живот. Изобщо не ни попита за нашите намерения и желания, а както изглежда непоклатимо вярваше, че с негова помощ ще се посветим на тази хубава професия.
— Особено ти можеш да стигнеш много далеч — каза ми той. — Заповядвал си на арабски платноход, значи си истински моряк и умееш самостоятелно да управляваш кораб. Няма да мине много време и Линг-тао ще ти даде някоя джонка.
— Линг-тао? Кой е той? — попитах аз.
— Нашият адмирал и върховен повелител.
— Самият той излиза ли с кораби в морето?
— Вече не. Сега живее при Ху-Киао.
Аха! Ето ти на името Ху-Киао, Тигровия мост! Побързах веднага да му задам още един въпрос. Но докато го изговарях бе много важно да си придам съвсем равнодушен вид.
— Ху-Киао? Какво е това място? Къде се намира този Тигров мост?

Сведох очи в напрегнато очакване. Дали щях да получа този толкова важен за мен отговор?
— Намира се срещу остров Мансилар в залива Тапанули.
Слава Богу! Имах късмет. Въпреки радостта си, продължих най-спокойно да се осведомявам:
— Залива Тапанули? Не е ли разположен по югозападното крайбрежие на Суматра?
— Да. Виждам, че си добър моряк. Твоята щастлива звезда те е довела при нас. Щом «Хайанг-дзъ» хвърли тук котва на връщане, ще ви откара двамата при Тигровия мост, където ще получите назначение от великия Линг-тао.
— «Хайанг-дзъ» ли? — попитах аз, като се престорих на изненадан.
— Да.
— Китайската джонка, която наричаха «Похитителя»? Нея ли имаш предвид?
— Да.
— Тя няма да се върне.
— Няма ли? Защо?
— Била е пленена от англичаните, а целият екипаж заедно с капитана е бил избесен по рейте.
— Къде? — попита Та-ки, като втренчи в мен ужасения си поглед.
— В Поен дьо Гал на Цейлон.
— Там се канеше да отиде, да, там! Вярно ли е, каквото казваш, вярно ли е?
Той скочи на крака и втренчи в мен искрящия си поглед, с който сякаш искаше да ме пронижe.
— Вярно е. Видях го със собствените си очи — отвърнах аз.
— Ти ли? Струва ми се, че си бил на Андаманите, на Змийския остров!
— Само два дни. После, а това беше вчера, избягахме. От Поен дьо Гал ме откараха на Андаманите, но преди това видях и чух всичко, за което ти споменах.
— Големи ли бяха военните кораби, които заловиха «Хайанг-дзъ»?
— Не, това беше малка парна яхта, собственост на някакъв английски лорд.
Разказах му всичко, както се беше случило. Яростта на китаеца нарастваше от минута на минута. Той ругаеше и проклинаше като умопобъркан. Гневът му беше особено голям заради това, че великият «Похитител» беше победен от малък частен кораб.
— И всички ли са избити, всички? — попита той, треперейки от възбуда.
— Всички с изключение на един кафър, който се казва Квимбо. Само на него му подариха живота.
— Квимбо, побърканият чернокож! Това е вярно, сега вече няма никакво съмнение, че наистина е била джонката «Хайанг-дзъ». Ех да ми паднеше тук този английски лорд! Да хвърлеше тази яхта веднъж тук котва!
— Ти какво би направил тогава?
— Щях да отмъстя, страшно да им отмъстя!
— Но ти си сам. Какво можеш да сториш срещу екипажа на един кораб?
— Сам ли? — подигравателно се изсмя той. — Остани един ден тук и ще разбереш, че не съм толкова самотен. Само трябва да…
Тук беше прекъснат. Дойде старият никобарец, чиято колиба се намираше на брега, повдигна завесата от растения и подвикна:
— Та-ки, излез! Вижда се малък параход, който заобикаля острова!
Китаецът побърза да се изкачи горе и нямаше нищо против да го последваме и ние. Затичахме се през джунглата към брега. В края на гъсталака аз се спрях, изненадано извиках и посочих към яхтата:
— Та-ки, погледни кораба! Познавам го. Това е англичанинът, който плени «Хайанг-дзъ».
Китаецът се стъписа и ме изгледа с искрящите си очи.
— Истина ли е? Не се ли лъжеш?
— Съвсем сигурен съм. Никога няма да забравя тази яхта.
Той отправи поглед към кораба и застанал неподвижно, известно време мълчаливо наблюдава неговия ход. После скръцна със зъби и процеди:
— Да имах някой човек, който да може да управлява този параход! О, тогава, тогава, тогава!
— Какво би направил тогава? — попитах аз.

— Бих удушил всички хора, които се намират на него, и бих го откарал на Линг-тао при Тигровия мост. Такъв кораб би могъл да ни свърши много добра работа.
— Плени го тогава, ако можеш! Аз умея да се справям с такива машини.
— Ти… ти? Наистина ли? — попита той кажи-речи възторжено.
— Да.
— Би ли могъл да откараш тази яхта до Тигровия мост?
— С лекота.
— Тогава елате! Тя заобикаля острова и ми се струва, че ще спре при моя нос. С хитрост ще я накарам да остане там на котва и през нощта. Щом се стъмни, ще събера всички мои хора и ще се качим на борда.
Та-ки забърза към северозападния нос и ние го последвахме. Намиращите се там колиби бяха пълни с големи запаси от плодове и най-различни други стоки за търговия и размяна. След известно време яхтата се зададе покрай западния бряг и хвърли котва при носа.
— Параходът остава! — тържествено извика китаецът. — Ще тръгна към него с една лодка, за да им предложа плодове.
— Тогава вземи и мен! — подканих го аз.
— Тебе ли? Какво ще търсиш там?
— Трябва да огледам кораба. Трябва да видя и машината, за да разбера дали е от онези, с които умея да се оправям.
— Тогава ела! Това английско куче вероятно ще ни разреши да се качим на борда.
Занесоха два коша с плодове в една лодка. След това ние се качихме в нея и загребахме срещу прилива към яхтата. Щом се приближихме толкова, че можехме да се чуваме, лордът се наведе над релинга и извика:
— Лодка, ахой! Какво носите?
— Плодове — отвърна Та-ки, — плодове, пресни плодове срещу треската.
— Качете се с тях на борда!
Лицето на Рафли сияеше от удоволствие. Това не направи впечатление на китаеца. Той се зарадва на поканата и улови подхвърленото въже, за да завърже лодката. Кошовете бяха изтеглени с въжета, а после се качихме и ние. Лордът разумно отстъпи назад към средата на палубата. Китаецът го последва, за да поздрави най-учтиво и да му предложи плодовете си. Но как се изненада, когато Рафли изобщо не отвърна на поздрава му, а строго го попита:
— Ти се казваш Та-ки, нали?
— Да — учудено отговори великанът.
— И те наричат тсу?
— Тсу? — повтори китаецът, чието учудване бързо се превърна в смайване.
— Да, тсу. Така са се обръщали към теб на борда на «Хайанг-дзъ». Или не е вярно?
— Не знам какво искаш да кажеш с това име «Хайанг-дзъ».
— Тъй ли? Хмм! Тогава също не знаеш и кой е вашият Линг-тао?
— Не.
— И къде се намира Тигровия мост?
— Също. Не те разбирам. Какво искаш от мен. Защо ми казваш думи и имена, които не съм чувал? О… о… Квимбо!!!
«Добрият, красив, храбър» кафър, който до този момент беше долу в трюма, се показа през люка. Той чу името си и видя китаеца. В следващия миг грабна един изпречил се на пътя му прът и кресна на негодника:
— Ето съм Та-ки, голям силен разбойник на Китай! А тук съм храбър Квимбо! Познава ти още Квимбо, а?
Великанът разбра, че се беше издал. Той изгуби присъствие на духа и остана с отворени уста и втренчен в кафъра поглед. А Квимбо се засмя и каза:
— Защо разчеква уста, а не говори? Квимбо теб цапне по глава, та уста се пак затвори.
Последва мощен удар с пръта по главата на китаеца и той се строполи на палубата като пън. Човекът, който беше искал да избие екипажа на яхтата, бе прострян от ръката на презирания от него кафър.
И така, великанът лежеше в безсъзнание в краката ни. Бях се приготвил за юмручен бой с него и макар че не се страхувах от силата му, все пак почувствах известно облекчение, когато го видях обезвреден по такъв начин.

— Thunder storm,
[266]
ама че удар! — възкликна лордът. — Кой би очаквал подобно нещо от по-дребния Квимбо!

Кафърът чу думите и гордо попита:
— Що не очаква туй от Квимбо? Та Квимбо съм хубав, голям, храбър герой. Квимбо не страхува дори ако не тъй голям и висок, и широк кат' китаец. Квимбо обича добър, мил Германия и за него избие всичко китаец и друг враг. Свършил Квимбо добре свой работа?
— Да, добре я свърши, но се надявам, че не си убил негодника. Наведох се, огледах Та-ки и уверих другите:
— Не е мъртъв и скоро ще се съвземе, ала седмици наред ще има на главата си значителна цицина.
— Няма да му навреди. Онзи, който получи по главата си удар с такъв прът, не бива да се учудва, ако след това главата му го боли и бучи дълго време. Да го вържем, за да не върши глупости, когато се съвземе!
Отнесоха китаеца при мачтата и там го вързаха така, че после да не може да помръдне. След това лордът нареди на щурмана:
— А сега вдигай котва! Пак поемаме към Каморта!
— Бих предложил да останем още Малко на котва — възразих му аз.
— Защо?
— Тук имам още работа.
— Каква?
— Китаецът разполага тук със свои хора, с които се канеше да нападне яхтата и да избие екипажа.
— Какво ни засяга това? Щом целта е постигната, нищо друго не искам да знам. А нали я постигнахме? Или може би не?
Погледнах го с усмивка, без да му отговоря. Тогава той приближи лицето си до моето, остави пенснето да се плъзне до върха на носа му и ме попита:
— Чарли, защо ме гледаш така? Да не би да се лъжа?
— Мислиш, че успешно съм се справил, така ли?
— Йес. Поне ми се струва, че мога да го предположа.
— Well! Значи може би разбираш, че би изгубил облога си?
— Остави ме намира с този облог, а по-добре ми кажи какво е положението на нещата!
— Добре! Вече знам къде трябва да търсим Тигровия мост, сър!
— Така ли? И къде?
— По югозападното крайбрежие на Суматра, близо до остров Мансилар в залива Тапанули.
— Изглежда това ще е срещу големия остров Пуло Ния или както го наричат още Нияс?
— Североизточно от него, между него и континента.
— Славен човек си, Чарли, добре се справи с тази работа. Наистина не ми се вярваше, че ще съумееш да изтръгнеш тайната от този китаец. Но да не губим повече ценното си време на Ти-лангджонг! Ще откараме китаеца на Каморта и ще го предадем на управата на каторжническата колония. Тяхна работа е какво ще правят с него. А после ние ще се отправим към Суматра.
— Хмм! Но дали е възможно?
— Защо да не е?
— Имаш ли достатъчно въглища?
— Не, но вече мислих по този въпрос. На Каморта ще натоваря голямо количество дърва. Там има достатъчно затворници, които ще свършат тази работа.
Вдигнахме котва и заобикаляйки северозападния край на острова, яхтата се отправи на юг. По едно време забелязахме, че Та-ки дойде на себе си. Главата го болеше и той посегна да я хване с ръце, което не му се удаде, защото беше вързан. Това го накара окончателно да се съвземе. Нададе гневен вик и неспокойният му поглед зашари между мен и лорда.
— Подлец, предател! — извика той, скърцайки със зъби. — Взех те под закрилата си, а в замяна ти най-подло ме предаде.

— Лъжеш се — усмихнах се аз. — Дойдох при теб не за да търся закрилата ти, защото не съм избягал престъпник.
— А какъв си?
— Аз съм от хората на тази яхта и присъствах, когато беше пленена джонката «Хайанг-дзъ». Капитанът й заедно с целия екипаж бе наказан. Ти също ще си получиш заслуженото, а на нас ни остава само още да потърсим Линг-тао при Тигровия мост. Не знаехме къде се намира и затова дойдохме при теб да изкопчим тайната.
Китаецът изригна едно проклятие и затвори очи.
Когато тръгнахме с Та-ки за яхтата, Калади беше останал на брега, но щом видя как Квимбо повали китаеца, той веднага пристигна с друга лодка. По мое предложение и двете лодки бяха вдигнати на борда, защото ми мина мисълта, че по-късно може би щяха да ни потрябват.
След като отново хвърлихме котва в пристанището на Каморта, лордът даде сигнал, че желаем да разговаряме с коменданта. Той дойде и много се зарадва на успеха ни. Щом записа разговора ми с Та-ки, обеща да ни изпрати толкова дърва, колкото можехме да натоварим. После се върна на сушата с лодката заедно с пленника. Скоро след това ни бе докаран обещания горивен материал и то в такова количество, че измина половината нощ докато го натоварим на яхтата. Беше повече от достатъчен, за да поддържа огъня под котлите до Суматра. Щом започна да се разсъмва, ние излязохме от пристанището на Каморта и се отправихме да търсим загадъчния Тигров мост.

Шеста глава
Линг-тао

И така, Ху-Киао трябваше да се търси в залива Тапанули. Ако не бях убеден, че китаецът ми беше казал истината, положително щях да се объркам, защото този залив предлага най-големите и най-сигурните места за хвърляне на котва по целия остров, поради което там цареше толкова голямо оживление, че съществуването на тайно пиратско свърталище ми се струваше невероятно. Въпреки всичко убедеността в правотата на предположенията ми остана непоклатима. Но затова пък у лорда се бяха породили съмнения. И те нарастваха все повече с приближаването ни към нашата цел, и когато най-сетне от лявата ни страна се появи Пуло си Малу, и малко по-късно завихме наляво към залива Тапанули, той внимателно огледа плавателните съдове с най-различна големина, които оживяваха водите наоколо, и замислено ме попита:
— Чарли, да се обзаложим ли?
— За какво?
— Че ще се върнем с празни ръце. Убеден съм в това.
— А аз твърдя, че сигурно ще постигнем целта си.
— Well! Тогава ще се обзаложиш ли?
— Да.
Това беше първият път, когато казвах «да» на предложението му да се обзаложим. Той подскочи от изненада, втренчи в мен учудения си поглед, пенснето му се плъзна до върха на носа и той извика:
— Наистина ли? Наистина ли искаш да се обзаложиш?
— Да.
— Това е някакво невероятно голямо чудо! Но аз му се радвам, защото сега мога да се надявам, че все пак с времето от теб може да излезе истински джентълмен. И така, аз твърдя, че напразно дойдохме дотук. А ти?
— Аз твърдя, че ще осъществим намеренията си.
— По колко ще заложим?
— Ти какво предлагаш?
— Сто английски лири.
— Много малко.

— Какво? Как? Много малко ли? А ти на колко искаш да се обзаложим?
— На хиляда.
— Хи… хи… хи…
Рафли успя да изрече само тази единствена сричка, а очите му се разшириха едва ли не повече от устата. Толкова неразбираемо нещо едва ли му се беше случвало през живота.
— Да, хиляда лири — кимнах аз с такова изражение, сякаш ставаше въпрос за монета от три или пет марки.
— Чарли, да не би да си откачил?
— Не, много добре знам какво говоря.
— Хиляда лири! За теб това не е дреболия.
— Наистина не е.
— Този иначе толкова пестелив и предпазлив човек изведнъж иска да заложи хиляда лири! Нищо не разбирам! Имаш ли толкова у себе си?
— Не.
— Нямаш? Боже мили! И искаш да заложиш сумата?
— Разбира се.
— А как ще стане това?
— Ти ще ми заемеш хиляда лири.
— Да ти заема… заема… заема…
Лордът отново прекъсна изречението си и ме загледа като някаква необяснима загадка. Аз обаче му заявих с нехаен тон:
. — Толкова често си ме подканял безрезултатно да се обзаложим и също тъй често си ми предлагал да ми заемеш сумата. Защо тогава се чудиш, че най-после веднъж решавам да се възползвам от предложението ти?
При тези думи той се разсмя развеселено:
— Аха, тъй значи! Трябва да бъда хванат натясно. Само че няма да ти се удаде, защото знам, че сигурно ще спечеля този облог. Е, добре, давам ти назаем тези хиляда лири и то с удоволствие, с най-голямо удоволствие, а за да разбереш, че съм съвсем сигурен в себе си, залагам срещу тях двойно повече — две хиляди лири. Съгласен ли си?
— Не. Не искам да печеля пари.
— А какво?
— Един предмет, който бих притежавал с голямо удоволствие. Ще го заложиш ли срещу моите хиляда лири?
— И кой е този предмет?
— Твоята любима стол-чадър-лула, сър.
Изрекох това с толкова безразличен тон, като че ставаше въпрос за нещо съвсем незначително и евтино. Но при тези думи Рафли наистина подскочи във въздуха и протягайки срещу мен и двете си ръце с широко разперени пръсти, сякаш искаше да се защити, извика:
— Моята стол-чадър-лула! Zounds! Чарли, полудя ли? Какво те прихваща? Как мога да я рискувам, как?
— А защо не? Ти се държеше така, като че бе напълно убеден, че ще спечелиш облога.
— Бях и съм все още убеден. Но лулата, тази необикновена рядкост, ми е подарена в знак на уважение от Травълър-Клъб, Лондон, Ниър Стрийт 47. Какво ще кажат хората, щом научат, че съм имал безогледността да заложа най-хазартно този безценен предмет? Не, не мога да се съглася! Залагам две хиляди лири.
— А аз се обзалагам само срещу лулата ти.
— Тогава от облога няма да излезе нищо.
— Наистина ли? Сериозно ли говориш?
— Да, напълно сериозно.
— О, жалко! Съжалявам, жал ми е за теб!
— Жал ли ти е? Защо? — поинтересува се лордът.
— Защото досега те бях мислил за истински джентълмен.
— Досега ли? Само досега ли, Чарли?
— Да. Многократно си ми казвал, че онзи, който не приеме предложения му облог, не е истински джентълмен:

— Но аз приемам облога, само че не мога да заложа моята чадър-лула. Не мога, нямам това право.
— Всичко това са само фрази и извъртане. Щом не желаеш да я заложиш, няма да се обзалагаме, а виновният за провалилия се облог ще си ти! Ето как стоят нещата. Или не е така, а?
Рафли направи много замислена физиономия, затърка безпомощно ръце и промърмори:
— Дяволска работа! Наистина не знам какво да правя.
С тези думи той рязко се обърна и се отдалечи. Известно време се разхождаше насам-натам покрай десния релинг, кимаше като на себе си, поклащаше глава и правеше най-различни странни движения, После пак се върна при мен, сложи двете си ръце на раменете ми и попита:
— Чарли, нали искаш да се обзаложиш с мен?
— Да.
— С хиляда лири срещу моите Две хиляди?
— Не.
— Значи твоите хиляда лири срещу моята скъпоценна чадър-лула, така ли?
— Да.
— Тогава нека небето да ми е на помощ! Имаш право: като джентълмен съм длъжен да приема облога. Но ако го загубя, ще трябва да напусна клуба и никога вече не мога да се мерна пред очите на моите приятели. Ти си ужасен човек.
— Но най-накрая съм и един съвършен джентълмен, който добре знае какво означава обзалагането.
— Хмм, да. Но искам да ти кажа най-откровено, че преди, като половин джентълмен, ми беше по-мил. Можеш да си сигурен в това.
Опечален, той се отправи към задната палуба. Разбира се, нямах никакво намерение да го лишавам от любимата му лула. Затрудненото положение, в което го бях поставил, трябваше да му бъде като урок и да го накара да не се изказва толкова пренебрежително за хора, които имат принципа да не се обзалагат за щяло-нещяло. Междувременно бяхме отминали острова Пуло @си Малу й се бяхме отправили в югоизточна посока. Отляво, но доста далеч от нас, се появиха островите Банаик, а в далечината, от дясната ни страна, изплуваха малките островчета, които се проточват покрай северното крайбрежие на Пуло Ния. Насочихме се към залива Тапанули.
За някой чужденец не е лесно да се промъкне между островите Банаик и Пуло Ния, защото между тях са пръснати множество мънички островчета, които правят плавателните води много опасни. Затова е по-добре да се вземе някой туземец за лоцман, въпреки че тук наемането на лоцмани не е задължително. И наистина, в това отношение не срещнахме никакво затруднение. Още не бяхме достигнали Пуло Тупа, когато към нас бързо се насочиха доста лодки, на които се вееше лоцманският флаг. Хвърлихме въже в първата, добрала се до нас лодка и собственикът й се качи на борда.
Той беше чистокръвен малаец, но все пак се оказа, че разбираше както холандски, така и английски. Човекът набързо се спазари с лорда за възнаграждението си, след което пое командването на яхтата. Това ще рече, че той се изкачи заедно с Рафли при щурмана и започна да му показва накъде да върти руля. Аз се отправих към носа, защото оттам ми се предлагаше по-хубава гледка. А тя бе единствена по рода си. Колкото повече наближавахме залива, толкова по-ясно пред нас се издигаше стръмният бряг на Суматра. Тамошният растителен свят е несравним по своята красота и предлага голямо разнообразие от видове и форми. Ние идвахме откъм откритото море и се бяхме насочили между живописни острови към една земя, която блажено почиваше сред блесналите сапфирени води като накичена със зелени гирлянди, ухаеща на какви ли не аромати фея. Тук погледът се чувства толкова силно привлечен и запленен, че наистина не бе никак чудно защо имах мисъл и чувство единствено за тази чаровна гледка и не обръщах никакво внимание на онова, което ставаше на палубата зад гърба ми.
В тези мигове си спомних всичко, което бях чел за Суматра и се замислих особено за животните, които се намират в голямо изобилие и привличат ловците: за орангутана, слона, двата вида носорози, тапира, пантерата и преди всичко кралския тигър, който е също

толкова силен, опасен и страшен, като своя индийски роднина. Дали някой път щях да имам възможността да отида на лов?
Ето че вече плавахме през залива, в който по случайност не беше хвърлил котва нито един европейски кораб. Затова пък толкова по-голямо оживление създаваха малайските ладии и лодки с най-различни размери. Яхтата описа елегантна дъга и хвърли котва при остров Мансилар, който се намира недалеч от брега на залива. Това не ме учуди, понеже не бях запознат с обстоятелствата и тукашните порядки.
Свечери се. Слънцето тъкмо се канеше да се скрие, когато лоцманът се спусна в лодката си и гребейки, се отдалечи. Лордът се зададе откъм щурмана и се приближи до мен. Откакто се видя принуден да сключи предложения от мен облог, той изглеждаше кажи-речи покрусен, в момента обаче лицето му имаше ведро изражение. С важна физиономия той ме Попита:
— Чарли, ще се обзаложим ли?
— За какво?
— Че ще загубиш облога си за онези хиляда лири?
— Нямам такова намерение. Стига ми, че ще ти взема лулата. Повече не ми трябва.
— Глупости! Няма да я получиш.
— Все едно че вече е моя.
— Не. Сигурен съм.
— Ха! И откъде тази сигурност?
— Тук изобщо няма никакво място Ху-Киао, никакъв Тигров мост. Няма и никакъв китаец на име Линг-тао.
— А как можа да го разбереш?
— Осведомих се.
— От кого? — попитах бързо и кажи-речи слисано.
— От лоцмана.
Отстъпих две крачки назад и неволно му отвърнах с тон, сякаш пред мен бе застанал някой провинил се ученик:
— Него ли си попитал, него?
— Да, разбира се, че него! Познава цялата област наоколо, хората и начина им на живот. Да не би да имаш нещо против?
— Сър, такава страхотна грешка си направил, че по-голяма от нея едва ли може да има.
— Грешка ли?
— Грешка, или ако искаш, гаф!
— Слушай, Чарли, не ставай груб! Ти знаеш, че съм много кротък човек, но ако…
— Но ако някъде може да се направи някой гаф, непременно трябва да го направиш. Ако тонът ми е по-висок от обикновено, ще се наложи да ме извиниш, защото твърде е възможно да си изпортил цялата работа преди още да бяхме хвърлили котва тук. Дошли сме да търсим престъпник, който не е обикновен човек и според всичко, каквото знаем за него, има голямо влияние и широки връзки сред населението. Дейността му е тайна и който иска да го залови, също трябва да действа тайно. Налага се всички да бъдем изключително съобразителни. Никой не бива да подозира какво търсим тук, а котвата ни все още не е докоснала морското дъно и ти си издрънкал вече тайните ни намерения на лоцмана.
— Нищо не съм дрънкал, а само попитах за двете имена.
— Но това е напълно достатъчно.
— Какво искаш да кажеш?
— Ако Линг-тао наистина живее нейде наблизо и ръководи плаването на джонките си оттук, той положително има наоколо много съюзници и помощници и съвсем естествено е, че преди всичко лоцманите ще са от неговата шайка. Не го ли проумяваш, сър Джон?
— Хрррммм! — покашля се той, като сложи длан пред устата си.
— Отговори ми по-ясно, сър! Даваш ли ми право или мислиш, че се лъжа? — Той се почеса зад дясното ухо, пенснето му съвсем падна от носа, накрая се обади:
— Дяволска история!
— Нали?
— Но го направих за наше добро.

— Не се и съмнявам, само че щеше да е далеч по-разумно, ако не беше предприемал нищо по този толкова важен въпрос, без предварително да ме попиташ.
— Имаш право, Чарли, голям гаф направих.
— Да допуснем, че този лоцман е доверено лице на китаеца. В такъв случай той веднага ще отиде при него, за да му каже, че е пристигнала някаква яхта, чийто собственик знае двете имена Ху-Киао и Линг-тао и е разпитвал за тях. А на всичко отгоре този собственик е англичанин. Какво ще направи китаецът?
— Е, какво?
— Здравата ще ни объркa сметките.
— И може би дори ще се опита да ни убие, а?
— Много е вероятно. Затова тази вечер, а и през нощта ще останем на борда. Утре сутринта ще предприемем обиколка из залива.
— Защо?
— За да открием Тигровия мост. Нали Квимбо е бил там, сигурно ще го познае.
— И така да е. Но това също е опасна работа, защото едва ли ще се оправим в непознатия ни залив и пак ще имаме нужда от лоцман, а и той може да е доверено лице на китаеца.

— Ще вземем някой друг човек, който познава фарватера.
[267]
Остави ме аз да се погрижа за това!

Вечерта бързо настъпи и на небето изплува луната. Многобройните звезди се оглеждаха във водата. Можеше да се вижда надалеч, ала не забелязахме нищо особено. Въпреки че денят си беше отишъл, при яхтата пристигаха лодки, за да търгуват. Предлагаха ни плодове и най-различни предмети за потребление. Купихме някои неща за ядене, но не допуснахме никой да се качи на борда. Изтегляхме закупеното в кошници, в които предварително слагахме парите.
За през нощта оставихме един човек на пост, който трябваше да ни съобщава за приближаването на всяка лодка, а и на всеки плувец. Обаче денят настъпи, без да се случи нещо подобно. Преди да започнем обиколката си, лордът се канеше да слезе на брега, за да уреди необходимите формалности с нашите документи. Но което бе твърде странно, веднага след разсъмване на борда ни се качи холандският пристанищен чиновник и поиска да му представим документите си. Неговите гребци останаха в лодката, а той взе със себе си само един човек с китайски черти на лицето, което не можеше да ни направи някакво по-особено впечатление, защото на Зондските острови живеят много китайци. Та този син на Небесната империя беше писарят на холандския чиновник.
Свикнал винаги да бъда предпазлив, аз наблюдавах всеки поглед на двамата мъже. Не можах да забележа нищо особено. Само веднъж ми се стори, че китаецът неочаквано леко потрепна и това стана в момента, когато той видя Квимбо, който се показа от предния люк. Но трепването му можеше лесно да се обясни със странната външност на кафъра и ето защо не се замислих повече над видяното.
Чиновниците установиха, че всичко е наред и напуснаха кораба. След това по мое желание беше спусната една от андаманските лодки и аз се качих в нея, за да потърся някой водач. От всички хора, които ме срещнаха с малките си плавателни съдове, най-голямо доверие ми вдъхна един възрастен рибар. Разпитах го какво ще прави през деня. Той Ме увери, че познавал цялото крайбрежие от нос Рия до Паданг, а лицето му засия от радост, когато му предложих една дребна за нашите представи сума, ако се съгласеше до обед да ни бъде лоцман. Той се качи на борда и ние започнахме обиколката, на която толкова много разчитах.
Заедно с лорда седяхме в предната част на яхтата, а Квимбо бе застанал до нас. Той имаше за задача внимателно да наблюдава брега, за да открие Тигровия мост. За съжаление «хубав, добър, храбър» Квимбо се оказа извънредно неблагонадежден субект. Може би стотина пъти се повтори следното: когато се приближавахме до дадено място, той посочваше натам с ръка и извикваше: «Там съм, Тигров мост! Туй съм той, Квимбо сигурен!». Обаче щом се озовяхме по-наблизо, той все се отмяташе. Не се ограничихме само в обикаляне на залива, а стигнахме нагоре чак до Тапус и надолу — до Бату Мундан,

ала всичко бе напразно. Квимбо не можеше да открие търсената местност, а ние не забелязахме никакво място, което поне донякъде би могло да има правото да се нарича Тигров мост.
— Кога най-сетне ще повярваш, че ще спечеля облога? — попита ме лордът. — Та-ки те е излъгал.
— Не мисля така. По-скоро допускам, че паметта на Квимбо не е достатъчно силна, за да различи отново едно вече познато място.
— Възможно е. Но дори и да е така, пак става ясно, че съвсем напразно сме дошли до този хубав остров. Претърсихме цялото крайбрежие, без да открием каквото и да било. Е, къде може да се е дянал този Тигров мост?
— Лъжеш се. Все още не сме претърсили всичко.
— И какво ни остава?
— Бреговете на реката.
— Хмм! — промърмори той в знак на несъгласие.
— Досега следвахме само морското крайбрежие. Ти не забеляза ли колко широко е речното устие в залива?
— Доста е широко, но каква ни е ползата от това?
— Може би Квимбо не прави разлика между морски и речен бряг. И изобщо паметта му за местности изглежда твърде слаба. Колко лесно търсеният от нас полуостров би могъл да се намира в реката!
— Значи смяташ, че би трябвало да насочим яхтата нагоре срещу течението?
— Не, нямам предвид точно това, понеже би било голяма непредпазливост. Нашата яхта в реката! Сигурно би направила впечатление. Не, ще предприема пътуването с лодка и ще взема със себе си само Квимбо, защото китаецът и хората му го познават.
— Аз няма ли да дойда?
— Не. По-необходим си на яхтата. Не забравяй, че тя положително е под наблюдение. Даже е твърде вероятно да бъде нападната. .
— Добре, прави каквото искаш!
— Тези думи бяха казани с недоволен тон. Англичанинът беше енергичен, безстрашен, дори дързък човек. Притежаваше твърде голяма гордост, себеотрицание и благородство, за да бъде завистлив, ала при всичко извършено и преживяно от нас до този момент, щастието се бе оказало по-благосклонно към мен, отколкото към него, тъй че го разбирах много добре. Рафли просто не се свърташе на едно място, искаше му се и той веднъж да бъде на «предната линия», както обикновено се казва. Но в случая ставаше въпрос за едно начинание, от което зависеше всичко и просто в себе си имах повече вяра, отколкото в него. Не можех да се съобразявам с недоволството му.

> Все още не се бяхме върнали в залива, когато минахме покрай една малайска лодка, представляваща според обичаите на тази страна плаващ магазин за дрехи и какви ли не дреболии. Веднага дрейфувахме и оставихме лодката да се приближи до нас, за да си купя саронг,
> [268]
> както и малайска фуниеобразна шапка, изплетена от слама. Така поне отдалече можех да мина за местен жител. После лодката отплава, а ние останахме в дрейф, защото ми се струваше, че ще е по-добре да напусна яхтата заедно с Квимбо тук, отколкото по-късно в залива, където бе възможно да ни забележат.

Старият рибар се съгласи да ми отстъпи лодката си и след като навлякох саронга и си сложих шапката, ние се спуснахме в малкия плавателен съд и се отблъснахме от яхтата. Тя продължи плаването си, за да се върне на предишното си място, където бе стояла на котва. Намерените в лодката мрежи разпростряхме и подредихме така, че Квимбо добре да се скрие под тях. Започнах да греба.
Всички тези промени не можеха да бъдат наблюдавани от нежелани свидетели, тъй че се надявах да не ме разпознаят и да не осуетят намеренията ми.

Когато пак се озовахме в залива, видяхме, че беше извънредно оживен, но въпреки това се промъкнахме между лодките и ладиите, без никой да ни обърне внимание. Веднага щом завихме в устието на реката Квимбо посочи възбудено към левия бряг и каза:
— О, добър, мил менер, скоро тук съм при Тигров мост! Тук джонка съм бил на котва, кога Квимбо трябва пътува заедно за Цейлон.
Колко се зарадвах! Трябваше да положа усилия, за да попитам по-спокойно:
— А на какво разстояние нагоре по брега на реката се намира този мост?
— Хубав, храбър Квимбо туй не знам. Мил Германия продължи гребат. Квимбо каже.
Последвах съвета му. И отляво, и отдясно бреговете бяха застроени с какви ли не къщи и колиби с най-причудливи форми. След около половин час те изчезнаха. Бреговете станаха безлюдни и пусти. Бяха покрити с храсталаци и бамбук. Измина още четвърт час. Вече бях започнал да ставам нетърпелив, когато сред реката забелязахме остров. Между него и десния бряг се простираше откритата водна повърхност, обаче от другата страна островът бе свързан със сушата посредством мост.
Не можех да кажа дали беше каменен или дървен, защото изцяло бе обрасъл с буйна зеленина. Клонките и листата й бяха подкастрени по китайски маниер така, че се бяха образували две огромни фигури на тигри, лежащи една срещу друга. Квимбо възбудено размаха и двете си ръце.
— Тук, тук съм Тигров мост! Тук съм жилище на разбойник, дето Квимбо бил пленен и…
— Тихо, тихо! — прекъснах го аз. — Никой не бива да чуе, че разговаряме. Ти бил ли си на острова?
— Да, Квимбо бил.
— Там има ли някаква къща, колиба?
— Не, съм само дърво, храст и бамбук.
— А къде е жилището на китаеца?
— Жилище на бряг.
— Но нищо не се вижда. Има само гъста гора и още по-гъст бамбук.
— От остров по мост минава път до къща.
— Направо в този гъсталак ли?
— Да.
— От какво е направена къщата?
— Съм направен от бамбук.
— Няма ли друг път до нея, освен онзи през моста?
— Квимбо не знае друг път.
— А сега не издавай нито звук! Легни пак под мрежите!
Вече се бяхме приближили до острова. Трябваше да мина покрай къщата и следователно нямаше как да не я забележа. Не насочих лодката под моста, а избрах другата страна, където реката беше открита. Докато минавах покрай острова, сред крайбрежния гъсталак зърнах открито място с няколко водещи към водата стъпала. Там беше завързана една лодка. Ето значи къде се намираше пристанът за обитателите на пиратското свърталище! Те спираха на острова и оттам минаваха по моста за къщата. Защо, това не можех да разбера. Продължих да греба нагоре по реката, докато тя направи завой и вече нямаше как някой да ни наблюдава от острова или от моста. После спрях леката лодка на левия бряг. Изтеглихме я на сушата и я скрихме под пълзящите растения, след което наредих на Квимбо да ме чака там.
— Не, хубав, добър Квимбо няма тук чака, щото изяде него тигър.
— Че наоколо има ли тигри?
— О, тук съм много, много тигър. Квимбо слушал как реве цяла нощ.
Тигри тук? Това беше опасно, защото бях взел само револверите си и ножа, но нямаше как, налагаше се да рискуваме. Сега трябваше да изминем надолу същото разстояние, което бяхме преплавали с лодката нагоре. Вървях пръв и с мъка се провирах през гъсталака. Никак не ми беше лесно, защото облеклото ми се състоеше само от широкия и дълъг саронг. За Квимбо, който ме следваше по петите, това не беше толкова трудно, тъй като аз му проправях път.

Не след дълго се натъкнах на утъпкана от човешки крак пътека, която се извиваше точно в нашата посока. От време на време от нея се отклоняваше по някоя подобна пътечка встрани. Следователно гъсталакът не беше чак толкова непроходим, както си бях мислил. Продължавахме напред бавно и извънредно предпазливо. Внезапно аз се спрях, защото пред мен се откри широко свободно място, където се издигаше търсеното от нас жилище на китаеца. Видях и Тигровия мост, който излизаше на това широко място откъм реката, вдясно от нас. Точно срещу него се намираше голяма къща, построена само от бамбук, с три по-малки постройки край нея. От лявата страна забелязах висока здрава ограда, образуваща окръжност, направена от дебели бамбукови пръти, високи около три метра, които бяха забити в земята съвсем близо един до друг. В центъра на ограденото място имаше друга, още по-висока сграда. За каква ли цел служеше тя?
Отдръпнах се в гъсталака. Квимбо застана до мен и като посочи с ръка към една от по-малките постройки, ми пошепна:
— Там съм бил хванат хубав, храбър Квимбо. Стоял и лежал тъй здраво вързан, че не мога бягам.
В същия миг дочухме как някакъв човек силно изрева от болка. Виковете се разнесоха откъм голямата къща.
— Туй съм пазач, дето надзирават и дават яде на клет Квимбо — обясни ми кафърът.
— Но защо крещи? — попитах аз.
— Щото Линг-тао бие.
Канех се да продължа с въпросите си, но не можах, понеже от насрещната врата се появиха трима мъже. Единият от тях беше… нашият лоцман. Вторият също беше малаец. Те се спряха. Третият беше китаец. Той се отправи към споменатата сграда и отвори тясната й врата. Веднага се разнесе ревът на някакъв хищник. Китаецът влезе във външното оградено пространство и дръпна вратата зад себе си. Но преди да я затвори напълно, успях да зърна животното, което беше изревало — една черна пантера с необикновено големи размери. Очевидно тя бе опитомена поне дотолкова, че да не се нахвърля върху китаеца.
След десетина минути човекът излезе от ограденото място и отиде при двамата малайци.
— Туй съм Линг-тао — прошепна Квимбо кажи-речи разтреперан.
— Знаеш ли за какво му е тази пантера?
— Квимбо не знам, но чувал я реве цяла нощ.
Хрумна ми една мисъл, ала не ми остана време да се спра по-продължително на нея, защото откъм острова се разнесоха звуци на гонг, след което китаецът и двамата малайци бързо преминаха по моста. Когато се върнаха, видяхме, че с тях имаше и четвърти човек, а именно — писарят на холандския чиновник от пристанището. Те носеха на ръце някакъв мъж в малайски дрехи, който беше вързан, а вероятно и устата му беше запушена. Отнесоха го до ограденото място и Линг-тао отново отвори вратата. Пак видях пантерата, която с рев се втурна към него, но по заповед на господаря си бързо се отдръпна назад. С помощта на лоцмана китаецът вдигна вързания човек и двамата го внесоха вътре. Вратата остана полуотворена. Писарят и малаецът застанаха край нея, за да погледат след другите двама, като по този начин и ние можехме да виждаме през пролуката какво става вътре. Пантерата беше легнала встрани и фучеше. Китаецът и лоцманът стигнаха до вътрешната ограда, отвориха една врата, внесоха пленника и пак я затвориха след себе си. Останаха вътре около петнайсетина минути. После се върнаха. След като затвориха и вътрешната, и външната врата, те влязоха в голямата къща.
Кой ли беше този пленник? Защо го бяха завлекли зад оградата? Дали изобщо не използваха това място като затвор? Дали пантерата беше там, за да пази затворниците? Дали и Бонтверкер, когото търсехме, не се намираше също вътре?
Ето какви въпроси си задавах. Не можех да им отговоря, но още тази вечер трябваше всичко да разбера, защото решението ми бе непоклатимо — след смрачаване щях да се върна на това място, за да разузная тайно пиратското свърталище. Сега засега обаче трябваше да изчезвам, понеже тук очевидно имаше повече хора, отколкото предполагах, а аз бях постигнал каквото исках… бях открил Тигровия мост.
Въпреки всичко останах легнал на земята още известно време. Помислих си, че за моето разузнаване по тъмно ще ми е много полезно да огледам острова и моста. Ето защо отпратих Квимбо да се върне малко назад и под закрилата на гъстата растителност се

запромъкват по моста. Едва-що се бях озовал на острова, когато зад гърба си дочух гласове. Тъкмо намерих време да пропълзя зад хаотично сплетените клонки и филизи и ето че се появиха Линг-тао и лоцманът. Отправиха се към вече споменатия пристан и там спряха. Съвсем ясно долових въпроса на китаеца:
— Ще се справиш ли?
— Надявам се — отвърна другият.
— Имаш време да измислиш нещо хитро. Яхтата трябва да стане наша. Колко добре можем да я използваме! Ако имахме повече хора, щяхме още тук да свършим тази работа. Но сега разполагам само с вас тримата и пазача, когото пак трябваше да пребия от бой, защото даваше твърде много храна на холандеца. Другите са в открито море и ще се завърнат чак след седмици. Успееш ли да закараш яхтата до Паданг, тя ще бъде наша. Необходимо е само да се обърнеш там към брат ми Си-сън.
— Надявам се да успея. По пътя все ще ми дойде някоя добра идея.
— Изпрати ми известие, преди да започне пътуването!
Той пак мина по моста и се върна в къщата. Лоцманът се качи в една лодка, хвана веслата и се отдалечи.
Сега вече знаех кои хора се намираха тук: Линг-тао, писарят, малаецът и наказаният пазач. Не се страхувах от четиримата. Дали трябваше да освободя пленниците веднага? Моментът беше удобен! Но пантерата! Какво ли представляваше револверът пред това животно? И най-важното — кроеше се някакъв план срещу нашата яхта. Лоцманът се канеше да я откара в друга посока и аз трябваше да побързам да му попреча. И така, промъкнах се обратно по моста, намерих Квимбо и двамата се затичахме към нашата лодка. Спуснахме я обратно във водата и се качихме в нея. Квимбо се скри под мрежите, а аз започнах да греба надолу по реката колкото ми държаха силите. Движехме се бързо, но въпреки това зърнахме лоцмана едва след като стигнахме устието на реката. Той продължи да гребе успоредно на брега, сигурно за да вземе лоцманската си лодка, а ние се насочихме право към яхтата. Веднага щом се озовах на борда щурманът ми извика:
— Но, сър, връщате се сам! Не сте ли заедно с лорда?
— Сър Джон не е ли тук? — отвърнах на въпроса с въпрос.
— Не е. Той тръгна отдавна заедно с китаеца-писар.
— А-а! Накъде?
— След вас.
— Каква…
За малко щях да кажа «глупост». По-нататък научих следното: на лорда никак не му било безразлично, че съм отишъл без него на разузнаване. Ето защо с радост видял, че писарят на холандеца се връща заради някаква грешка в сумата за престоя ни в залива. Запитал го дали има време и дали добре познава бреговете на реката. Ставало въпрос да се открие една местност, наречена Тигровия мост. Въпреки изричното ми предупреждение лордът пак споменал това име, защото като държавен чиновник той смятал писаря за човек, на когото можел да разчита. И писарят, който беше доверено лице на китаеца, разбира се веднага се съгласил с това предложение, но само за да заведе англичанина право в ръцете на Линг-тао. Вече знаех кой е пленникът, като се има предвид и факта, че лордът бил наредил на писаря да му осигури саронг и сламена шапка. Докато разговарях с кормчията, целият екипаж на яхтата се беше насъбрал около мен. Разказах им каквото бях видял и чул. Те се наканиха веднага да тръгнат, за да измъкнат лорда:
Наложи се малко да ги обуздая.
— Не бързайте толкова! Не можем да оставим яхтата без надзор и изобщо не са нужни толкова много хора. Впрочем, я вижте, лоцманът пристига с лодката си! Нека чуем какво ще ни каже!
Щом негодникът свали своето платно, ние му хвърлихме въже и той се изкатери на палубата. Поздрави и се приближи до мен.
— Сахиб, трябва да ти предам важно съобщение. Господарят на този кораб тръгна да търси Тигровия мост, нали?
— Да.

— Но това място не се намира тук наоколо, а е чак в Паданг. Ето защо заедно с писаря той се отправи натам и ми нареди да ви съобщя, че трябва бързо да го последвате и да го вземете на борда.
— Добре, но засега ти си на борда и ще те вземем с нас до Паданг, ала след като измъкнем англичанина от Тигровия мост. Вържете го!
Десет здрави ръце събориха лоцмана на земята, вързаха го и го отнесоха долу в трюма. Наредих да спуснат капитанската лодка във водата, взех четири добре въоръжени гребци, нарамих Мечкоубиеца заради пантерата и се качих в лодката. Тя се понесе през залива към устието на реката така, сякаш бе карана с парна машина.
За да се доберем с Квимбо до Тигровия мост ни бяха необходими повече от четиридесет и пет минути, а сега ни стигна и половината от това време. Момчетата въртяха веслата като дяволи, само и само час по-скоро да освободят своя лорд. Не продължихме по-нагоре от острова, а спряхме с лодката направо на пристана. Моряците се скриха, а аз затърсих гонга. Видях, че висеше на едно дърво. Ударих го силно три пъти. Линг-тао бързо излезе от къщата и дойде на острова. Като ме видя, той се стъписа.
— Кой си ти и какво търсиш тук? — попита ме строго.
— Искам да говоря с менер Бонтверкер и английския лорд, които си затворил тук.
От уплаха той взе да преглъща и едвам продума:
— Не те разбирам.
— Как се казваш?
— Си-сън.
— Хубаво! Само че хората ти те наричат Линг-тао. Аз съм от яхтата, чийто собственик си затворил тук. Ние пленихме твоята джонка «Хайанг-дзъ» и избесихме екипажа й. После заловихме Та-ки на Тилангджонг, а сега сме дошли да си разчистим сметките с теб и с брат ти Си-сън в Паданг.
— Все още не мога да те разбера — изпелтечи той.
— Тогава ще ти го кажа по-ясно. Ето ти!
Юмрукът ми го удари в слепоочието и негодникът се строполи на земята. Моряците излязоха от скривалището си, за да го вържат. В същия миг забелязах, че от къщата изскочиха писарят, малаецът и един кривокрак китаец, който сигурно беше пазачът. Искаха да видят кой беше ударил гонга. След минута и те лежаха вързани. Завлякохме ги през моста до откритото място пред голямата къща и там ги захвърлихме на земята. После се отправихме към вратата на външната ограда. Взех Мечкоубиеца в ръце, а един от моряците тихо отвори вратата. Но въпреки всичко хищникът ни чу. През леко отворената врата забелязах, че се беше снишил и се готвеше за скок, а очите му бяха насочени към нас. Вдигнах Мечкоубиеца, набързо се прицелих и стрелях. Куршумът, попаднал право в окото му, го накара да подскочи вертикално нагоре, след което звярът падна на същото място, където беше лежал. Моряците поискаха да влязат, но аз ги задържах, защото можеше да има и друга пантера, въпреки че преди това бях забелязал само една. Заредих отново изстреляната цев и влязох вътре. Нямаше друга пантера. Тогава ликувайки, моите придружители се наканиха да се втурнат към вътрешната ограда, която затваряше малко кръгло пространство. Но аз им направих знак да останат назад и тихо започнах да се промъквам сам към втората ограда. Намерих вратата й и напрегнах слух. Вътре разговаряха двама души:
— Той стреля — чух гласа на лорда. — Така може да гърми само неговата ужасна пушка.
— Наистина ли вярвате, милорд, че този немец ще дойде?
— Ще дойде! Няма да ме остави да кисна тук.,
— Ами ако пленят и него?
— Него ли? О, той не е толкова глупав като мен! Един такъв китаец не може да го плени, той е…
Лордът млъкна и се ослуша, понеже бях почукал.
— Има ли някой навън? — попита Рафли високо.
— Да — отвърнах аз.
— Кой е?
— Един човек, който иска да се обзаложи с теб!
— Чарли, Чарли, ти си, наистина си ти! Отваряй, бързо отваряй!

Отворих вратата. Той не можеше да излезе, защото лежеше вързан на земята, а до него, също така вързан, видях друг човек, на когото ясно личеше, че се намира от по-дълго време на това нерадостно място.
— Отвържи ме, Чарли, отвържи ме бързо, за да мога да те прегърна и да ти стисна ръцете!
— А този човек менер Бонтверкер ли е? — попитах аз.
— Йес, йес! Но не говори толкова много, а развържи въжетата и ни освободи!
Така и направих. Лордът скочи на крака, сграбчи ме в прегръдките си и тъй ме притисна, че щях да извикам. Същевременно може би десетина пъти се нарече най-глупавия човек, какъвто можело да има, и ме подкани да им разкажа как ми се е удало, да открия къде е бил затворен.
А що се отнасяше до него самия, той просто бил откаран с лодка до острова от писаря и като излизал от нея, го ударили по главата, завързали го и го предали в ръцете на китаеца. Не беше необходимо да обяснявам на холандеца каквото и да било, защото от лорд Рафли, своя някогашен добър познат от Капщад, той беше научил вече къде и от кого бяхме чули за него и как после бяхме взели решение да го освободим от това неприятно положение. След като с кратки думи му разказах днешните си преживявания, той знаеше вече всичко. С каква радост посрещнаха моряците любимия си лорд! Те н ай-настоятел но поискаха разрешение да бичуват Линг-тао, но разбира се, им беше отказано. Разпитахме пленниците си, ала не успяхме да изтръгнем от тях нито една дума.
Докато претърсвахме помещенията, забелязахме, че те бяха извънредно скромно обзаведени, което не можеше да не ни учуди. Пиратството положително им беше носило огромни печалби. Но къде ли бяха скрили своите богатства? Бонтверкер е бил принуден да изпрати до Тйелатяп писмо с искане за пари, но се е оказал достатъчно умен да напише фалшив адрес. Сумата, която му взели при нападението, била и без това достатъчно голяма. Но къде беше тя? И в това отношение не успяхме да узнаем нищо. Дали е била разпределена? В този случай, както и във всички останали, Линг-тао като предводител е получавал лъвския пай. Претърсихме всички помещения, както и цялата околност на постройката, ала освен някои дребни суми не открихме абсолютно нищо.
Но ето, че съвсем неочаквано върху този въпрос бе хвърлена светлина. Заедно с Квимбо се появи старият рибар, нашият нов лоцман. При завръщането си на яхтата просто не ми бе останало време да помисля за него и пак бях отплавал с лодката, без да поговоря със стареца. Та тогава той заприказвал Квимбо, който знаеше, че бях тръгнал да освободя освен лорда, също и неговия някогашен господар, менер Бонтверкер. Какво голямо желание имал старият лоцман и той да участва в нашето начинание! След като се разговорили, двамата решили също да тръгнат за Тигровия мост. И ето ти на, че сега бяха тук.
Щом стария рибар чу, че напразно сме търсили пари и други ценности, той ми каза:
— Сахиб, тук няма да откриеш нищо, защото богатството на този Си-сън е в Паданг.
Всъщност жилището му съвсем не е тук. Той се появява само за известно време, защо, досега не знаех, но вече знам. Той живее в столицата Паданг.
— Какво прави там?
— Заедно с брат си се занимава с парични сделки.
— Аха, значи е банкер. Тогава менер Бонтверкер може да се радва, тъй като в такъв случай ще има възможност да компенсира загубите си.
Когато китаецът чу за това, проговори за пръв път. Той скръцна със зъби и тръсна една ругатня, отправена по мой адрес. Но това не бяха последните му думи. Той проговори още веднъж, а именно, след като кафърът се изправи пред него, ритна го и го наруга:
— Има ти очи? Вижда тук хубав, добър, храбър Квимбо? Ти хванал вързан Квимбо и беден Квимбо трябвал има много лош глад при теб. Ти съм лош човек, лош негодник и мизерно подлец!
— Изчезвай, жабо! — изкрещя китаецът. — Сега разбирам, че ти си виновен за всичко. Ако можех да го предвидя, нямаше да стоиш жив пред очите ми!
Отидох зад оградата, за да одера кожата на пантерата. Тя щеше да ми остане като спомен за това приключение. Квимбо прояви готовност да я почисти и обработи по кафърски начин. Предстоеше да решим какво да правим с пленниците. Нямахме доверие в местните власти. Вероятно голяма част от населението помагаше на Линг-тао. Ето защо предложих да го отведем в столицата, заедно със съучастниците му и там да го предадем на губернатора,

който положително щеше да нареди да се извърши най-строго разследване на случая. Останалите заявиха, че са съгласни.
Съвсем ни беше безразлично какво щеше да стане с постройките и обзавеждането им при Тигровия мост. Оставихме всичко непокътнато и скоро напуснахме с лодките пиратското свърталище. От всички ни, най-радостен и доволен беше менер Бонтверкер, който кажи-речи не изпускаше из очи своя верен Квимбо, защото все пак на него трябваше да благодари, че в този ден съдбата му бе взела такъв благоприятен обрат.
Щом стигнахме яхтата, веднага бе запален огъня под котлите. Но преди да успеем да вдигнем котва, се видяхме заобиколени от безброй лодки, чиито гребци искаха да се качат на борда, за да научат подробности. Най-много шум вдигаха представителите на местните власти, които накрая започнаха да ни заплашват, за да им предадем нашите пленници. Не им обърнахме никакво внимание, а когато се опитаха със сила да се качат на палубата, вече имахме достатъчно пара, за да можем да тръгнем. Видяха се принудени да ни оставят на спокойствие.
Много добре бях забелязал, че през цялото време лордът се навърташе около мен, без да посмее да ме заговори. Пенснето се плъзгаше до върха на носа му по-често от когато и да било. И никак не бе чудно! Носът му се беше провесил тъжно надолу като ушите на нюфаундлендско куче. реших да не го безпокоя и постъпих правилно, защото по едно време сам дойде при мен и като сложи ръка на рамото ми, каза:
— Чарли!
— Сър Джон!
— Ти спечели!
— Облога ли? Йес!
— Не! Моята чадър-лула!
— Йес?
Той взе да преглъща и да сумти, а накрая каза:
— Вече не мога да се мерна в Травълър-Клъб, Лондон, Ниър Стрийт 47. Аз ще…
— Сър Джон — прекъснах го аз. Положението беше много деликатно и не биваше да го засегна. — Сър Джон, ще разрешиш ли на един твой приятел да те помоли нещо?
— На кой приятел?
— На мен! Моля те да приемеш един подарък от мен! Като почетен знак за твоята вярна бойна дружба в борбата ни срещу похитителите на девойки ти подарявам ей тази лула. Ще я приемеш ли?
При тези думи лицето му грейна като слънцето в ясно утро.
— Чарли! Ти си… ти си…
— Приемаш ли я?
— Йес! От теб я приемам! А ти наистина си най-съвършеният джентълмен от Лондон до Капщад и от Бирма до Сан Франциско, макар че…
— … макар че спечелих първия си облог в живота си срещу лорд Рафли.
Паданг, най-големият град на западното крайбрежие, е красиво благоустроено селище с оживено мореплаване и добре развита търговия, тъй като големият износ на разнообразни стоки от западната половина на Суматра се осъществява именно чрез този град. Още по онова време Паданг имаше над двадесет хиляди жители и при това толкова добре уредено правораздаване, че не можехме да се съмняваме в справедливото наказание на китаеца и неговата банда.
От дълго време властите преследваха пиратите, но всичките им усилия оставаха напразни. Човек лесно може да си представи колко добре дошли бяхме за тях, когато предадохме на правосъдието нашите достопочтени пътници от трюма. Съдебното следствие започна още на следващия ден и ние бяхме разпитани като свидетели. Хората се отнасяха към нас извънредно любезно, а щом менер Бонтверкер съобщи сумата, която му е била ограбена, те незабавно проявиха готовност да му бъде възстановена от имуществото на двамата братя, намиращо се вече в ръцете на властите. Разбира се, че беше арестуван и Си-сън, братът на китаеца.
За щастие сумата, отнета от Бонтверкер по време на нападението, беше само една малка част от онова, което бе наследил от брат си в Тйелатяп. По-голямата част от нея беше тръгнала по друг по-сигурен път.

В Паданг останахме две седмици, а после закарахме Бонтверкер до Коломбо, където той щеше да изчака някакъв удобен случай, за да стигне до Капщад. Тъй като беше решил да вземе със себе си своя Квимбо и да го задържи завинаги, кафърът се видя принуден да се сбогува с нас. Това бе сторено по неговия развеселяващ начин, но този път той не можа да предизвика усмивките ни. На мен последен ми подаде ръка с думите:
— Помни още мил, добър Германия как намери хубав, храбър Квимбо долу в пясък на кораб?
— Много добре си спомням — отвърнах му аз. — Та нали те мислеха за призрак!
— О, Квимбо не призрак, а Квимбо съм хубав, храбър Квимбо. Но ако добър Германия не намерил Квимбо в джонка, Квимбо бил обесен кат' пират, макар съм бил невинен. Затуй Квимбо никога не забравят негов менер Германия и сега каже един въпрос.
— Е, какво ще питаш?
— Ако някога Квимбо дойдат път до Германия, може там посети свой добър менер?
— Естествено! Много бих се радвал, ако някога дойдеш при мен на гости.
— Тогаз хубав, храбър Квимбо дойдат много сигурно. Но първо направят съвсем много хубав прическа коса. Съм в Германия също млад хубав момиче, кое казва Митие?
— Да, там има много млади момичета с това име.
— О, тогаз Квимбо направят свой прическа тъй чудесен, че около него се събере много сто Митие наведнъж.
От удоволствие устата му се разтегли от едното ухо до другото и той ми разтърси ръцете още веднъж, уверявайки ме най-сериозно:
— Ако менер Германия запазят там за Квимбо много Митие, тогаз идват добър, хубав, храбър Квимбо съвсем сигурно!
Но, за съжаление, славният кафър не се е появил още и до ден днешен и събирането на многото «млад, хубав момиче Митие» още не се е състояло.
Може би година по-късно лордът ми изпрати два стари вестника, а именно един брой от излизащия в Сорабая «Бинг-танг-ти-мор» и един брой от печатания в Паданг «Суматра-кърънт». И двата вестника разказваха за пленяването на китаеца Линг-тао при Тигровия мост, като после добавяха и останалото. Властите бяха успели да разберат, че освен «Хайанг-дзъ» имало и още две други джонки, които се занимавали с пиратство за сметка на хитрия китаец и съдружниците му. Усърдно започнали да ги преследват. И двете джонки се отправили към залива Тапа-нули, но били посрещнати така, че не се измъкнал нито един човек от екипажите им. Накрая по рейте били избесени толкова много пирати, че след това по онези места рядко някой се е оплаквал от несигурност в корабоплаването.

Информация за текста

© 1995 Веселин Радков, превод от немски

Karl May
Am Stillen Ozean, 1894

Източник:
http://bezmonitor.com]

Превел от немски Веселин Радков
Издателство «Отечество» том 17 София, 1995

Originaltitel der Gesammelten Werke:
Am Stillen Ozean (Bd. 11)

Свалено от «Моята библиотека»
http://www.chitanka.info/lib/text/1847]

Последна редакция: 2006-08-10 20:36:51

1

Иглолистни дървета. Б. пр.

2

Шушулкови. Б. пр.

3

Моряшка едра шарка. Б. пр.

4

Върху немските карти са отбелязани и като острови Таумоту. Наричат ги още Равни (плоски) острови, Опасни острови, Ниски острови, а също и Острови на перлите. Б. нем. изд.

5

Е, добре! Б. пр.

6

Тъй вярно, слушам! (мор.) Б. пр.

7

«Отче наш, който си на небето, да се свети Твоето име…» Б. нем. изд.

8

Възклицание на пренебрежение.

9

Много известен литературен герой, прочут с небивалиците, които разказва. Б. пр.

10

Англ. миля = 1,609 м. Морска миля = 1,852 м. Б. пр.

11

Призрачно същество, за което твърде суеверните моряци разказват какви ли не загадъчни истории. Б. нем. изд.

12

Наветрени и Подветрени острови. Б. нем. изд.

13

Райска смокиня. Б. пр.

14

Южноамериканска дива свиня. Б. пр.

15

Вятър, вихър. Б. пр.

16

Стари приятелю. Б. пр.

17

Букв.: «Око на деня» (Слънце). Б. нем. изд.

18

Малайски нож, кама. Б. нем. изд.

19

Довиждане, сбогом! Б. нем. изд.

20

«Обичам облачето малко, облачето пред луната…» Б. нем. изд.

21

«Нали никога няма да изоставиш жена си?» — Това е общоприетата езическа фраза, на която годеникът трябва да отговори с «Айта!» — «Не!». После бракът се смята за сключен. Б. нем. изд.

22

Снежната буря в Шамо. Б. пр.

23

Езеро в Тибет. Б. пр.

24

Митично чудовище, което убивало само с поглед. Б. пр.

25

«Небесен син» — така се е наричал китайският император. Б. нем. изд.

26

Войници — на гърдите и на гърба си те носели парче ленен плат с този надпис. Б. нем. изд.

27

«Синовете на разума» — често използвано прозвище в Китай за немците. Б. нем. изд.

28

Легендарен страстен ловец. Б. пр.

29

Става дума за малък син флаг със звезди на Съединените щати. При тържествено влизане на кораб в пристанището трябва да се издигне голямото знаме. Б. нем. изд.

30

Черничево дърво, достигащо на Таити често обиколка от четири-пет метра. Б. нем. изд.

31

Декоративен храст (Cerverathevetia). Б. пр.

32

Езикът на образованите китайци. Б. нем. изд.

33

«Под небето», както китайците наричали своята империя. Б. нем. изд.

34

Запад. Б. нем. изд.

35

Кантон. Б. нем. изд.

36

Букв.: «Драконово око». Така китайците наричат вид джонки, чиято издигната предна част представлява драконова глава с неимоверно големи очи. Б. нем. изд.

37

«Цялата медицина на Чанг-цин» от Чанг-лу-ю, сина на онзи прочут лекар, излязла през 1705 година — книга от съкровищницата на класическата китайска медицина. Б. нем. изд.

38

«Завръщащата се пролет на всички болести» — книга от съкровищницата на класическата китайска медицина. Б. нем. изд.

39

Букв.: «Златно огледало на фармакологията», също един от класическите учебници. Б. нем. изд.

40

Син на Небесната империя, китаец. Б. нем. изд.

41

Син на разума, немец. Б. нем. изд.

42

Така будистите наричат Китай. Б. нем. изд.

43

«Цъфтящ талант», както бива наричана научната титла бакалавър. Б. нем. изд.

44

«Повишен човек», отговаря приблизително на лисансие (удостоен с научната степен лисансиат). Б. нем. изд.

45

«Напреднал човек», означава нещо като доктор. Върху тези три степени се базира възможността за получаване на назначение в Китай. По-високи и знатни служби се дават само на дзин-съ. Б. нем. изд.

46

Букв.: «Голям блясък, доктор от Запада». Б. нем. изд.

47

Западна земя. Б. нем. изд.

48

Кралица на моретата. Б. нем. изд.

49

Ти-ту означава адмирал. Така с обичайната си учтивост китаецът е издигнал капитана до този висок ранг. Б. нем. изд.

50

Преводач. Букв.: «Доктор по езика». Б. нем. изд.

51

Чиновниците, наричани от нас мандарини. Но китайците изобщо не знаят тази дума. Използва се само от европейците и навярно произлиза от португалския глагол «мандар», заповядвам. Б. нем. изд.

52

Вицекрал. Б. нем. изд.

53

Букв.: Религия на небесния властелин. Така китайците наричат християнската религия, така те наричат и всеки християнин. Б. нем. изд.

54

Букв.: Империя на много чистото владетелско семейство, т. е. Китай. Б. нем. изд.

55

Китаец. Б. нем. изд.

56

Букв.: «Приятел на религията» — така китайските християни наричали сами себе си. Б. нем. изд.

57

Небесна литература. Б. нем. изд.

58

Мюсюлмани. В тесния смисъл на това понятие се разбират жителите на Кашгар. Б. нем. изд.

59

Тъй се наричат джамиите. Б. нем. изд.

60

«Град на почтителната вяра» — китайско наименование на нашите църкви. Б. нем. изд.

61

Молитва на тибетските будистки жреци. Б. пр.

62

«Благородно Величество» — император. Б. нем. изд.

63

Най-висшата прослойка от чиновническата аристокрация, от която се избират министрите. Б. нем. изд.

64

По-нисшата прослойка от тази аристокрация, от която се назначават вицекралете. Б. нем. изд.

65

«Отделни картинки, изображения» (йероглифи), които съставят писмения език. Б. нем. изд.

66

Колегия за изпити и тържествени церемонии. Б. нем. изд.

67

Условно тези четири думи биха могли да се преведат с рицар, барон, граф и херцог. Б. нем. изд.

68

Особен вид орехи с много тънка черупка. Б. нем. изд.

69

История на дяволите от западните морета (англичаните). Б. нем. изд.

70

«Естествена история на чужденците» — така китайците наричат другите нации. Б. нем. изд.

71

«Изследване на небето и земята». Б. нем. изд.

72

Чужденци, варвари. Б. нем. изд.

73

Съ-хай = «Четири морета» наричат китайците страната си, а себе си — съ-хай-дзъ, Синове на Четирите морета. Б. нем. изд.

74

Плитка. Б. нем. изд.

75

«Хора на дракона» или Драконите, така били наричани речните пирати. Б. нем. изд.

76

Храм на бога на войната. Б. нем. изд.

77

Място на изпитите. Б. нем. изд.

78

Дворец на научните разработки. Б. нем. изд.

79

Букв.: стари съдове = антични предмети. Б. нем. изд.

80

Букв.: «Благовония от Тибет» във форма на пръчици. Правят се от благоуханна дървесина, която се стрива на прах и се смесва с мускус и златен прах. Пръчиците се изгарят пред божествата и издават великолепен аромат. Б. нем. изд.

81

Корпорации или сдружения. Б. нем. изд.

82

Сметало. Б. нем. изд.

83

Главен касиер на митница. Б. нем. изд.

84

Семейна птица. Б. нем. изд.

85

Много известен композитор, живял в Мюнхен през шейсетте години на миналия век. Б. нем. изд.

86

Свещено или небесно учение. Б. нем. изд.

87

Добър ден! Б. нем. изд.

88

Тази дума означава «безкраен». Б. нем. изд.

89

Будист. Б. нем. изд.

90

Небесен властелин, Бог. Б. нем. изд.

91

Тибетци. Б. нем. изд.

92

Източни татари (манджури). Б. нем. изд.

93

Западни татари (монголи). Б. нем. изд.

94

Един вид гамеланг има звънчета, а друг — метални пластинки. Б. нем. изд.

95

Прави се от дебели кухи бамбукови пръти и достига тежест от 25 кг. Б. нем. изд.

96

Китара. Б. нем. изд.

97

Вид цигулка. Б. нем. изд.

98

Реч, слово. Б. нем. изд.

99

Англичани. Б. нем. изд.

100

Французи. Б. нем. изд.

101

По дяволите Б. пр.

102

Има се предвид опиума. Б. нем. изд.

103

Германия. Б. нем. изд.

104

Пагода, но «миао» означава и храм. Б. нем. изд.

105

Полковник, предводител. Б. нем. изд.

106

Сдружение на Драконите. Б. нем. изд.

107

Бонз. Б. нем. изд.

108

«Възвишено величество» — императорът. Б. нем. изд.

109

Китайският ритуален канон. Б. нем. изд.

110

Нека щастливата звезда те придружава в твоето пътуване! Б. нем. изд.

111

Букв.: Обществен приют или подслон. Б. нем. изд.

112

Странноприемница. Б. нем. изд.

113

Странноприемница «При Блестящото ветрило». Б. нем. изд.

114

Китайска миля. Десет такива мили се изминават за един час бърз ход. Б. нем. изд.

115

Река. Б. нем. изд.

116

Дракон. Тази монголска дума има същото значение, както и китайската дума «лунг». Б. нем. изд.

117

Разбойнически керван. Б. нем. изд.

118

Бандити. Б. пр.

119

Съдове за вода. Б. нем. изд.

120

Човек от изтока — янки. Б. нем. изд.

121

Джиахурите са монголско племе. Б. нем. изд.

122

???.

123

По дяволите. Б. пр.

124

Помощ, в името на всички светии! Помощ, мешърс! Б. пр.

125

Хайде, давай! Б. пр.

126

Янки, американец. Б. нем. изд.

127

Избийте негодниците. Б. нем. изд.

128

По-полека, по-полека. Б. нем. изд.

129

Подполковник. Б. нем. изд.

130

Рибарска лодка. Б. нем. изд.

131

Драконова лодка. Б. нем. изд.

132

Добър вечер — добър вечер, господа! Б. пр.

133

Вид реверанс. Б. пр.

134

Добър вечер, госпожице! Б. нем. изд.

135

От Холандия ли сте? Б. нем. изд.

136

Вие също ли сте холандец? Б. пр.

137

Не, аз съм немец. Б. пр.

138

Немец? О, и аз мога да говоря немски. Две години и три седмици съм била готвачка в Берлин. — Оттук нататък жената говори на смесица от холандско-немски. Б. пр.

139

«Смрадлив татарин». Обидно прозвище, измислено от китайците за монголците, водещи чергарски начин на живот. Б. нем. изд.

140

Лейтенант. Б. нем. изд.

141

Градът на каракудата. Б. нем. изд.

142

Северната река. Б. нем. изд.

143

Главнокомандващ. Б. нем. изд.

144

За бога! Б. пр.

145

Браво, добре направено! Б. пр.

146

Голям човек. Б. нем. изд.

147

Думите са от монголски и означават «страхливо куче». Б. нем. изд.

148

Лека нощ. Б. пр.

149

Добро утро! Б. пр.

150

«Сокол». Б. пр.

151

Благоуханни пръчици. Б. нем. изд.

152

Военни мандарини. Букв.: «Синове на Куанг-ти». Б. нем. изд.

153

Риналдо Риналдини — много популярен герой от разбойническия роман на XVIII и XIX в. Б. пр.

154

Бонз от по-нисш ранг. Б. нем. изд.

155

Бонз от по-висш ранг. Б. нем. изд.

156

Тази дума означава «дявол». Навлязла е в китайския език от монголски. Б. нем. изд.

157

Букв.: «Огромна пещ» и означава ад, едно понятие, което китайците са възприели от християнството. Б. нем. изд.

158

Книга за планините и моретата. Б. нем. изд.

159

Описание на цялата земя — един от най-хубавите географски трудове, излезли в Китай. Б. нем. изд.

160

Човек от Запада. Б. нем. изд.

161

Западните области (земи). Б. нем. изд.

162

Министерство на правосъдието. Б. нем. изд.

163

«Голям град на шам-пан». Шам-пан са плаващи жилища на салове, лодки или на стари джонки. Б. нем. изд.

164

фактория — търговско поселище в колониална страна. Б. нем. изд.

165

Странноприемница «При десетте хиляди владетели». Б. нем. изд.

166

Джентълменски, като джентълмен. Б. пр.

167

Тибетски ритуални шалове, които се подаряват в знак на почит, или се поднасят в будистките храмове като символична жертва. Б. пр.

168

Кмет. Б. нем. изд.

169

Братство. Б. нем. изд.

170

Другари, съмишленици. Б. нем. изд.

171

Букв. «дим», в случая «тютюн». Б. нем. изд.

172

Сметало, сметачна машина. Б. нем. изд.

173

Чай. Б. нем. изд.

174

Небесната империя. Б. нем. изд.

175

Войник. Б. нем. изд.

176

Един фън или фун има десет дзиъна и приблизително се равнява на три пфенинга. Б. нем. изд.

177

Закрити носилки за пренасяне на хора. Б. пр.

178

Общински дворец. Б. нем. изд.

179

Младши офицер. Б. нем. изд.

180

Букв.: «Приятел на религията». Така се наричат християните в Китай. Б. нем. изд.

181

Монголец. Б. нем. изд.

182

Така монголците наричат китайците. Б. нем. изд.

183

Небесния Отец. Б. нем. изд.

184

При сътворението си човек е бил свят. Б. нем. изд.

185

Религиите са различни, разумът е един, всички ние сме братя. Б. нем. изд.

186

Писател, буквално «доктор на перото». Б. нем. изд.

187

«Под небето», тоест Китай. Б. нем. изд.

188

Морски капитан. Б. нем. изд.

189

Французи. Б. нем. изд.

190

Руснаци. Б. нем. изд.

191

Испанци. Б. нем. изд.

192

«Съвсем дребният, незначителният» — така трябва да се нарича пред мандарина всеки по-низкостоящ китаец. Б. нем. изд.

193

Господа. Б. нем. изд.

194

Величествен мандарин. Б. нем. изд.

195

Господа превъзходителства. Б. нем. изд.

196

Господа чужденците. Б. нем. изд.

197

Много велики господа. Б. нем. изд.

198

Император. Б. нем. изд.

199

Странноприемница. Б. нем. изд.

200

Плод, подобен на нашите дюли. Б. нем. изд.

201

Китайска национална напитка, вид ракия от ориз. Тя е много силна, но за нашия вкус не е особено приятна. Б. нем. изд.

202

Книги и указания. Б. нем. изд.

203

Будистите наричат така Китай. Б. нем. изд.

204

Доктори на мястото за провеждане на изпитите. Б. нем. изд.

205

Доктор. Б. нем. изд

206

Дворец за научни разработки. Б. нем. изд.

207

Велик мандарин. Б. нем. изд.

208

Кмет. Б. нем. изд.

209

Община, кметство. Б. нем. изд.

210

Височайшия господар. Б. нем. изд.

211

Добре дошъл! Б. пр.

212

Благоуханно масло. Главната му съставна част е сусамово масло. Б. нем. изд.

213

В случая има значение на «каня ви» или «моля, заповядайте!». Б. нем. изд.

214

Силно червено португалско вино. Б, нем. изд.

215

Известната у нас испанска тръстика. Б. нем. изд.

216

Източнотибетци, наричани още и коло заради склонността им към разбойничество. Б. нем. изд.

217

Букв.: Еркерът в Драконовата клисура. Б. нем. изд.

218

Кръгли или четириъгълни късчета сушено месо, нанизани на връв. Б. нем. изд.

219

Висш военен чин, съответстващ приблизително на бригаден генерал. Б. нем. изд.

220

Небесен господар. Б. нем. изд.

221

Букв.: «Си на небето Отче наш, който, да бъде името Ти светено!». Б. нем. изд.

222

Ветрило. Б. нем. изд.

223

Тесто от овесено брашно, което монголците много обичат. Б. нем. изд.

224

Кмет. Б. нем. изд.

225

Злите духове. Б. нем. изд.

226

Хайде, давай! Б. пр.

227

В случая: мадам, госпожо. Б. пр.

228

Мой стари. — Б. пр.

229

Народност от индийския щат Гуджарат. Б. пр.

230

Стол-чадър-лула. Б. пр.

231

Мили Боже, Боже милостиви! Б. пр.

232

Възклицание на неодобрение, досада. Б. пр.

233

Английска златна монета от една лира. Б. пр.

234

Я го виж! Б. пр.

235

Околийски управител или управител на град. Б. пр.

236

Убиец! Б. пр.

237

Глупости Б. пр.

238

Внимавай! Б. пр.

239

Махай се, иди си! Б. пр.

240

Задна мачта. Б. пр.

241

Служи за опъване на платната. Б. пр.

242

Засрами се! Б. пр.

243

Добре, съгласен! Б. пр.

244

Проклятие, по дяволите! Б. пр.

245

Добре направено! Б. пр.

246

Похитител на девойки. Б. нем. изд.

247

Няколко вида увивни или декоративни растения с красиви цветове. Б. пр.

248

Отлично, превъзходно! Б. пр.

249

За Бога! Б. пр.

250

Пазачи. Б. нем. изд.

251

Примкаджии Б. нем. изд

252

Много добре! Б. пр.

253

Възклицание на радостна изненада. Б. пр.

254

Ей Богу! Б. пр.

255

Чудесно, прекрасно! Б. пр.

256

Жители на северен Цейлон. Б. пр.

257

Виж избр. произведения на К. Май, изд. «Отечество», т. 9, където е поместен и приключенческият разказ «Бурът ван хет Рур». Б. пр.
(Или на http://bezmonitor.com — там също го има. Б. на uploader.)

258

Греда в плавателен съд, която е успоредна на кила. Б. пр.

259

Мили Боже, мили Боже! Б. пр.

260

Провинция в Южна Африка. Б. пр.

261

Един от Канарските острови. Б. пр.

262

Войници от местното население в Индия. Б. пр.

263

Обширно плато в Индия. Б. пр.

264

Моряк или войник от Източна Индия. Б. пр.

265

На добър час, успех! Б. пр.

266

Гръм и мълния, по дяволите! Б. пр.

267

Безопасен плавателен съд. Б. пр.

268

Дълга свободна дреха, приличаща на риза. Б. пр.

КАРЛ МАЙ
ПО НЕПОЗНАТИ ПЪТЕКИ

Превод от немски: Любомир Спасов, 1996

chitanka.info

СКВЕРНИТЕЛЯТ

1. ОЛД КЪРСИНГ-ДРАЙ

Докато се подготвям да разкажа следния случай, няма как да не се сетя за едно събитие от моето детство, което и до днес е така ясно в паметта ми, сякаш съм го преживял едва вчера.

Ние стояхме, пет или шест момчета, на пазарния площад в родния ми град и зяпахме един каруцар, чиито коне не можеха да потеглят с тежката кола. Той дълго време ги шиба напразно и накрая, увлечен от гнева си, избълва едно проклятие, което придружи с такива здрави удари, че конете издърпаха товара през препятствието. „Е, да, когато вече нищо не помага, едно «гръм и мълния» свършва работа“ — ухили се той и продължи пътя си. Околностоящите се разсмяха заедно с него, а ние хлапетата така се впечатлихме от ругатнята, че тутакси я включихме най-ревностно в играта. Известно време се „гръм-и-мълниеросваше“ с истинско блаженство, докато баща ми го чу и ми даде от прозореца онзи познат знак, който на мига ме поставяше в едно крайно меланхолично настроение. Така и този път, и то не без причина, защото трябваше да изкупя употребата на ругатнята с това, че не получих обяд и с много угнетителни чувства трябваше да наблюдавам как се услажда тлъстият сутляш на братята и сестрите ми. Това твърде недоброволно лишение ми причини толкова болка, че аз взех твърдото решение никога вече да не казвам „гръм и мълния“. Похвалното ми намерение бе затвърдено още повече от това, че след трапезата моята достопочтена, по онова време седемдесетгодишна баба, ме отведе настрани и така енергично ми изтри устата с едно грубо спарче, че бистра вода потече от очите ми.

„Пфу, пфу! — казваше същевременно. — Който ругае, мърси устата си и трябва порядъчно да я изтърка. Отбележи си го и никога не го върши пак, ако искаш да останеш мой любимец!“

Ако искам да бъда откровен, то трябва да призная, че това „изтъркване“ ми оказа едно още по-голямо въздействие от лишаването от храна, защото каквото баба кажеше, за мен то бе по-свято от всяка друга дума. Та аз се оттеглих значи в едно тихо кътче, за да продължа със собствена ръка очищението на устните, и при тая процедура ми дойде на ума, че аз нали не бях единственият, който бе ругал. Следствие на това влязох в тайно владение на споменатото спарче и се измъкнах да събера всички съвиноновници. Когато това ми се удаде, аз им разясних на каква съдба биха се подхвърлили при дадените обстоятелства и ги отведох при голямата чешма с поилото, дето се намираше от горната страна на пазара. Там ние се отдадохме на „изтъкването“ с такова пламенно усърдие, че водата се стичаше по краката ни и трябваше да се излегнем на слънце, за да изсъхнем.

Колкото и голямо удоволствие да бе доставило на всички ни това мнение, то работата за мен все пак си оставаше сериозна и аз трябва да кажа, че от онзи ден произхожда погнусата, която и до днес изпитвам срещу всяко проклятие и хула. Колкото и да ми е симпатичен даден човек, се чувствам отблъснат, щом чуя една такава дума от него, а окаже ли се чак пък, че си е ругател по привичка, то за мен той престава да съществува.

Доколко далеч може да докара този лош навик човека, разбрах по един мъж, за когото днес искам да разкажа, понеже неговият пример същевременно представлява ярко доказателство за това, че с търпението и милосърдието на Бога шега не бива.

По времето, когато се случи този епизод, аз се намирах с Винету, вожда на апачите, при навахите, които също го признаваха за свой върховен предводител, тъй като в по-широк смисъл и те принадлежаха към народа на апачите. По него време те бивакуваха между хълмовете на местността, наречена Агва Гранде, и възнамеряваха оттам да се спуснат към Колорадо, но не преди да са пристигнали неколцината бели ловци, на които бях определил среща при тях.

Докато чакахме тези хора, нашите червени стражи доведоха в бивака двама непознати индианци, които бяха заловили при много подозрителни обстоятелства. Те естествено бяха разпитани веднага, ала отказаха да дадат какъвто и да било отговор. От тях не беше измъкната нито дума; лицата им не бяха оцветени и тъй като не носеха и никакъв опознавателен знак за произхода си, то беше кажи-речи

невъзможно да се определи към кой народ принадлежаха. Ние знаехме, че в последно време юта бяха проявявали враждебност към навахите, и по тая причина забелязах на Винету:

— Струва ми се, че са юта, понеже това племе се изтегля все по на юг и изглежда планира нападение срещу навахите. Може би тези двама типа са изпратени от тях, за да разузнаят местопребиваването на навахите.

Мислех, че с тези думи съм нацелил истината, ала Винету познаваше по-добре от мен скитащите се тук горе индианци. Той отговори:

— Те са пай-юта, но моят бял брат има право, като ги смята за съгледвачи.

— Да разбирам ли, че пай-юта са се съюзили с ютите?

— Винету не се съмнява в това, защото ако беше другояче, тези двама войни нямаше да се противят да ни дадат информация.

— В такъв случай трябва да бъдем предпазливи! При местност като тукашната може да се приеме, че съгледвачите са отдалечени най-много на три дни от своите. От това можем да заключим колко далеч са приблизително от нас враговете.

— Уф! Ние ще ги потърсим.

— Кой?

— Ти и аз.

— Друг никой?

— Четири добри очи виждат повече от сто лоши, а колкото повече войни вземем със себе си, толкова по-рано могат да ни открият.

— Това е вярно, но може да ни се наложи да изпратим вестител до бивака.

— Тогава ще вземем един навах с нас, но повече никого. Хоуг!

Последната дума при него винаги служеше за подсилване. Тя означаваше нещо като: уговорено, баста, свършено. Ето защо аз се отказах да му правя по-нататъшни предложения.

Отделението навахи, при което се намирахме, наброяваше, изключвайки възрастните мъже, жени и децата, около триста войни, намиращи се под предводителството на Нитзас-Кар[1] — един много кадърен вожд. Това бяха достатъчно хора, за да се отблъсне един враг, за когото приемахме, че няма да е многочислен, ала въпреки това проявихме предпазливостта да пратим един вестоносец до най-

близкото подразделение, за да го уведомим за приближаващата опасност. Едно кратко съвещание с Нитзас-Кар даде желания от Винету резултат. Апачът, аз и един млад, но добре изпитан воин потеглихме на коне, за да открием местонахождението на противника, а навахите останаха да бивакуват на същото място при двойно разставени постове и зорка охрана на двамата пленници в очакване на нашето завръщане или това на пратеника ни.

Беше още много рано сутринта и следователно ние имахме цял ден пред себе си. Общо взето знаехме, че юта лагеруваха в южната част на едноименната територия, докато пай-юта трябваше да се търсят приблизително там, където се събираха ъглите на Юта, Колорадо, Аризона и Ню Мексико. Това беше, наистина, доста неопределено, още повече като трябваше да си кажем, че червенокожите, ако действително възнамеряваха някакво нападение, вероятно вече са напуснали района. Накъде тогава трябваше да се насочим? Така би попитал само някой, който не е уестман; ние обаче знаехме един пътеводител, на който можехме да разчитаме, а именно дирята на двамата съгледвачи, която открихме веднага щом напуснахме бивака.

Намирахме се в една от най-плодородните области на Аризона, което обаче в никой случай не означава много. В страната валежите са незначителни; малкото реки са прокарали коритата си в дълбоки проломи; главната река, а именно Колорадо, протича между скални стени, които често се възкачват почти отвесно на повече от две хиляди метра, а високото плато горе се простира на всички страни голо и бедно откъм растителност, изоставено на произвола на слънчевия зной и брулещите ветрища. Много рядко има някоя течаща вода, която човек може да следва, без да се налага да се спуска до една едва ли не безкрайна дълбочина и тогава действително има зеленина от трева, храсти и дървета, която толкова повече радва окото, колкото погледът досега е бил принуден да се плъзга все по гола скала. Там, където малки рекички се приближават една към друга, има дори гори, между които се простират тучни прерии. Такъв беше случаят и при нас и ето как не се искаше прекомерна проницателност за откриване дирята на двамата съгледвачи.

Тъй като тези хора бяха заловени още с пристигането си, следите бяха така пресни, че стъпкалата от копитата на конете им трева още не

беше се изправила и ние можехме да яздим в галоп, без дори веднъж да изгубим отпечатъците от очи. Съгледвачите явно цялата нощ са били на път, понеже не намерихме място, където да се наложи да яздим по-бавно, за да внимаваме по-добре. А в тъмнината те не са могли да бъдат достатъчно предпазливи и дори в твърдия камънак за нас имаше ясни белези, които да ни сочат правилния път.

Едва вечерта стигнахме до един поток, където те вчера бяха направили почивка. Там намерихме скрити медицините им и гърненцата с боите, от които подразбрахме, че пай-юта се намират на бойната пътека. Почивахме цялата нощ и на утрото продължихме ездата.

За съжаление следите оттук нататък вече не можеха да се различат, което обаче изобщо не ни постави в затруднение, защото беше необходимо само да спазваме посоката към Рио Сан Хуан, за да се натъкнем на тях съвсем сигурно. Та яздехме значи на изток-североизток — изпървом по една савана, чиято трева ставаше все по-оскъдна, и сетне по една скална равнина, толкова гладка и гола, сякаш беше излята от цимент.

Беше по обяд, когато видяхме на далечния хоризонт три точки, приближаващи към нас. Понеже нямаше никакво скривалище и не можехме да знаем с бели или червени ще се срещнем, слязохме от конете, накарахме ги да легнат и клекнахме до тях на камънака. По този начин нямаше да ни видят толкова скоро.

С приближаването си точките ставаха все по-големи, докато видяхме, че това бяха трима ездачи. Винету засенчи очи с ръка, вгледа се по-зорко в тях и после възкликна:

— Уф! Дик Хамердал, Пит Холбърз и някакъв бял, когото не познавам!

Хамердал и Холбърз принадлежаха към ловците, които очаквахме. Сега и аз ги разпознах и скочих. Тъй като Винету и навахът сториха същото, бяхме видени и ние и тримата ездачи спряха. Ние накарахме конете да се изправят, качихме се на седлата и започнахме да яздим към тях. Хамердал и Холбърз ни познаха и препуснаха в галоп към нас с високи ликуващи викове.

Трябва да кажа, че двамата мъже бяха такива големи чешити, каквито човек само в Дивия запад можеше да намери. Те биваха наричани от всички свои познати Обърнатите тоустс. Под тоустс се

разбира, както е известно, слепени препечени филии с масло. Дик и Пит имаха навика в ръкопашен бой да застават гърбом един към друг, за да могат по този начин по-добре да се отбраняват срещу своите неприятели; оттук и Обърнатите тоустс.

Хамердал беше дребен и — което в Запада е много рядко — извънредно шишкав тип, поддържащ с максимална грижовност гладко избръснато прорязаното си от белези и нишани лице. Неговата хитрост се равняваше на безогледната му дързост, което го правеше един много добре дошъл спътник, макар за мен често да бе било по-добре, той да действаше повече предпазливо, отколкото дръзко. Той имаше някои чудати особености, с които почти винаги предизвикваше усмивка по лицата на спътниците си.

Пит Холбърз в противоположност на него беше много дълъг и много слаб. Мършавото му лице беше — за малко да кажа — обгърнато от гъста цялостна брада, което щеше да е една грандиозна неистина, защото тази брада се състоеше от едва ли стотина косъма, които в самотно разселение обрасваха двете бузи, брадичката и горната устна и оттам се спущаха дълги и рехави почти до пояса. Това създаваше впечатление, като че молци бяха опоскали девет десети от брадата му. Скъп на думи и отмерен, Пит беше много добър боен другар, който говореше само когато бъдеше запитан.

Третия ездач ние не познавахме. Той беше кажи-речи по-дълъг и от Пит и при това до ужасяване дръглив. Човек почти можеше да се поддаде на измамата, че чува кокаляците му да тракат. Аз от пръв поглед почувствах, че не бих могъл да се сприятеля с него: лицето му беше грубо издялано, а погледът — предизвикателен. Ако имаше някой безогледен човек, то във всеки случай беше този мъж.

Докато препускахме едни към други, Дик Хамердал извика:

— Винету, Олд Шетърхенд!!! Виждаш ли ги, Пит Холбърз, старий куне, виждаш ли ги?

Кун е съкращение от ракун — миеща мечка, галеното име, с което Хамердал имаше навика да нарича своя Пит Холбърз. Последният отговори въпреки изпитваната радост по своя суховат начин:

— Ако ти мислиш, Дик, че ги виждам, то сигурно правилно си уцелил.

Те сграбчиха ръцете ни и ги заразтърсваха с всичка сила. Същевременно Хамердал продължаваше да вика:

— Най-сетне, най-сетне сме заедно!

— Най-сетне? — попитах аз. — Вие все пак не можехте да очаквате да ни срещнете още сега, понеже ви бяхме заръчали да дойдете при Агва Гранде, докъдето има още ден и половина път. Толкова ли голям е бил копнежът ви по нас?

— Естествено! Безкрайно голям!.

— Защо? Къде са другите?

— Та това е то, я! Ей затова копнеехме по вас и затова гонехме конете си до смърт. Ние трябва незабавно да тръгнем за Агва Гранде, за да заберем един порядъчен отряд навахи.

— За каква цел?

— За да нападнем пай-ютите, които плениха нашите другари. Хайде да тръгваме, да тръгваме, мешърз, иначе ще идем твърде късно!

Той поиска да продължи ездата. Аз улових юздите му и казах: — Не толкова разгорещено, Дик! Преди всичко ние трябва да знаем какво се е случило. Слизайте и ни разкажете!

— Да слезем? Не ми и хрумва! Аз мога да ви го разправя и по време на ездата.

— Аз обаче искам да го чуя на спокойствие; нали знаете какъв съм в това отношение. С прибързване човек лесно може да погуби всичко и затова разсъдливостта трябва да предшества всяко нещо, което предприема.

— Но ако няма време за размишления?!

— Аз ти казвам, че ние имаме достатъчно време. Преди всичко трябва да ни кажеш кой е мъжът, дето се намира при вас!

Винету беше вече слязъл. Аз последвах примера му и седнах до него. Така другите нямаше как да постъпят другояче.

— Ее, Пит Холбърз, старий куне, май ще трябва да си губим тук скъпоценното време — изръмжа Хамердал вкиснато. — Ти какво ще речеш по въпроса?

— Щом Олд Шетърхенд и Винету го желаят, то сигурно така е правилно — отговори запитаният.

— Дали е правилно, или не, все едно, нужна е незабавна помощ. Но щом като така се иска, длъжни сме да се подчиним.

Те седнаха при нас на земята. Непознатият ми беше подал ръка за поздрав по такъв начин, сякаш сме се виждали и говорили не веднъж и дваж, а аз само я бях докоснал, защото не съм свикнал да стискам ръката на някого, комуто не съм предложил по-рано своята. Когато той я поднесе после и на Винету, този се престори, че не е видял движението. Апачът значи имаше по отношение този мъж съвсем същото предусещане като мен.

— Вие искате да знаете кой е този джентълмен — заговори Дик Хамердал. — Той се казва мистър Флетчър, вече е от почти три десетилетия в Дивия запад и се присъедини към нас с четирима другари, за да се запознае най-сетне с Винету и Олд Шетърхенд.

— Да, мешърз, вярно е това, което каза мистър Хамердал — намеси се тук с важна физиономия Флетчър. — Аз се скитосвам вече трийсетина години из Запада и съм си поставил задачата да покажа на тия прок… червенокожи, че Дявола дирят те на нашата… земя. Такива… каналии, трябва… да пречуква и тъй като се надявам, че вие сте със същите разбирания като мен, то трябва… да си напъха гагата, ако… негодяи не се видят принудени да си отнесат… кокалите там, където Сатаната ще ги стъпче на… брашно!

Аз буквално се уплаших от начина на изразяване. Та това бяха думи, които изобщо не мога да изговоря и още къде по-малко да запиша! Всяка дума, която съм заменил тук с многоточие, беше проклятие. Осем проклятия в едно толкова кратко слово! И при това оня ни погледна, сякаш очакваше да бъдем направо запленени. Аз, тъкмо наопаки, се почувствах така, като че бях получил осем удара по главата. И сега знаех точно кой беше той — по-добре, отколкото можеше да ми каже Хамердал. В мое присъствие хората често бяха разказвали за този човек, когото и най-чуждият можеше веднага да разпознае по неговите грозни изрази. Да, той беше уестман, само че от най-долнопробен сорт. Нямаше деяние, на което да не е способен; въжето често бе надвисвало над врата му; в своята ненавист към индианците той надминаваше и най-лютия враг на червената раса и за него се разказваха неща, при които на човек буквално му се изправяха косите. Към това се добавяше и фактът, че той направо се къпеше в проклятия, когато говореше, така че дори и най-грубите хора не искаха повече да знаят за него. Досега се бе изплъзвал с едно непонятно щастие от наказанието на закона и отмъщението на индианците, макар

всеки, който се бе запознал с него, да казваше, че не заслужава нищо друго, освен да бъде пребит като диво животно. Поради неговата извънмерно мършава фигура и привичката му да вмъква ругатня във всяко изречение, излязло на устните му, беше получил прозвището Олд Кърсинг-Драй[2]. Но беше известно, че всеки, който се осмели да го нарече така в лицето, залага живота си на карта.

— Е, да не би да сте неми, мешърз? — запита той сега, като не получи веднага отговор. — Аз все пак мисля, че вие двамата можете да говорите.

Винету седеше с ниско спуснати мигли и каменно лице. Ако трябваше да говори, той щеше да го стори само с ножа, не с уста. Ето защо се наех аз да отговоря, като приканих човека:

— Я ми кажи дали се лъжа, като те смятам за Олд Кърсинг-Драй!

Оня също беше седнал, скочи обаче в миг, измъкна ножа си и ми кресна:

— Как… какво… кой съм… как ме наричате! Да ви забия ли това желязо във вашето… тяло? Ще го сторя, ако веднага не ме помолите за прошка и…

— Замълчи! — пресякох го аз, като извадих револвера си и го насочих към него. — При най-малкото движение с ножа получаваш куршум в главата! Олд Шетърхенд не е мъжът, който ще се остави толкова лесно да бъде намушкан, както ти, изглежда, си мислиш. Я виж, че Винету вече държи револвера си готов за стрелба! Днес си налетял на хора, които не са свикнали мнрго-много да се церемонят. Забелязваш, че пръстът ми лежи на спусъка. Та отговори значи определено, ти ли си Олд Кърсинг-Драй, или не?

Неговите очи просветнаха коварно, ала той съзна, че беше в неизгодно положение, втъкна ножа обратно в колана, седна и каза с привидно спокойствие:

— Аз се казвам Флетчър. Как ме наричат другите… мошеници, за мен е все едно и това вас хич не ви засяга!

— Охо! Сигурно малко все пак ни засяга що за човек се присъединява към нас! Дик Хамердал, ти знаеше ли, че този мъж е Олд Кърсинг-Драй!

— Не — отговори дебелият смутено.

— Колко дълго вече сте заедно?

— Трябва да има една седмица. Не мислиш ли и ти така, Пит Холбърз, старий куне?

— Ако ти мислиш, Дик, че е толкова дълго, то навярно е така — отговори Холбърз.

— Дали е така, или не, все едно, но е точно една седмица — ни по-дълго, ни по-късо.

— В такъв случай неговите проклятия трябваше да ти направят впечатление! — продължих аз.

— Неговите проклятия? Хмм, да! Действително сегиз-тогиз си помислях, че би могъл малко по-инак да се изразява, ама че е Олд Кърсинг-Драй, не знаех.

— Тогава няма какво да ти кажа, но да си знаел кой е и въпреки това да го доведеш при нас, то… знаеш сигурно какво искам да кажа. В негово присъствие се приказва пристойно, проклятия ние не търпим и ако на някой това не му отърва, ще си иде бързо-бързо, макар да не му се иска да си върви! А сега достатъчно по тоя въпрос! Имаме да обсъдим по-належащи неща. Ние очаквахме с вас двамата още четирима мъже. Те също ли паднаха в ръцете на пай-юта?

— Да.

— Кога?

— Вчера вечер.

— Къде?

— При Рио Сан Хуан.

— По какъв начин?

— Дали по този или онзи начин, все едно, аз не знам нито начина, нито метода.

— Не го схващам. Вие би трябвало все пак непременно да знаете какво се е случило!

— Това щеше да е вярно, ако се беше случило в наше присъствие, мистър Поразяваща ръка.

— А-а, вие не сте били там?

— Не, бяхме тръгнали да набавим месо и понеже не намерихме веднага някакъв дивеч, се отдалечихме доста от бивака. Когато поехме обратно, вече се беше смрачило и ние щяхме да яздим право в ръцете на пай-ютите, без хич нищо да подозираме, ако мистър Флетчър не беше ни пресрещнал, за да ни предупреди.

— По-нататък! Вие сте били на коне?

— Да, защото искахме да се пробваме за антилопи.

— И Флетчър също яздеше?

— Естествено! Когато ни срещна, скрихме конете и се запромъкваме към бивачното място, което пай-ютите междувременно бяха заели. Удаде ни се да стигнем толкова близо, че можехме да видим осмината пленени спътници — лежаха вързани посред червенокожите.

— Никой мъртъв?

— Не, нито даже ранени.

— Хмм, извънредно странно! Никакви изстрели ли не чухте?

— Не, бяхме се отдалечили твърде много от бивака.

— Не забелязахте ли някаква следа, че се е състояла битка?

— Двама индианци лежаха мъртви край огъня.

— Това е още много по-странно! Вие, разбира се, сте подслушали какво се е говорило?

— Дали сме подслушали, да не, все едно, не беше изговорена нито дума. Ние въобще бяхме рискували вече твърде много и трябваше да помислим за безопасността си. Ето защо много скоро потърсихме конете и препуснахме.

— Накъде?

— Естествено насам, защото не ни оставаше нищо друго, освен да потърсим вас и сетне с помощта на навахите да освободим пленените другари. Затова предлагам веднага да потеглим към Агва Гранде и…

— Само търпение! — прекъснах го аз. — Още далеч не сме стигнали чак дотам. Ние трябва да сме наясно, преди да можем да вземем някакво решение. Касае се преди всичко за двата индиански трупа. Кой е убил тези двама индсмани? Ти дали не знаеш, мистър Флетчър?

— Оставете ме на мира! — отговори оня грубо. — Какво ми влизат в работата… червени нехранимайковци!

— Твоите бели другари, които са пленени, също ли не те интересуват?

— Ако сред тях не бяха моят син и племенникът ми, можеше и тях… да отнесе!

— Слушай, изразявай се другояче, иначе ще те изгоним и после си бери дерта как ще освобождаваш близките си! Ние сме готови да

помогнем, но искаме непременно да узнаем истината. Та ти не знаеш значи по какъв начин е бил отнет животът на индсманите?

— Не.

— Тогава кажи как бе извършено нападението!

— И това не мога да кажа, защото изобщо не съм присъствал.

— Ти също ли си се бил отдалечил от бивака?… Накъде?

— Да донеса месо.

— На теб ли всъщност се падна жребият да отидеш на лов?

— Не, но ми доскуча и ето как тръгнах с коня си. Когато се връщах с настъпващия здрач, чух бойния крясък на червените в нападнатия бивак. Не можех да сторя нищо, освен да пресрещна мистър Хамердал и мистър Холбърз и да ги предупредя. Това е всичко, което знам за тая… история.

— Колко души са приблизително пай-ютите?

— Може да са някъде към триста. Ако само успеем да се сдобием с наполовината толкова навахи, обещавам да изтръгна живота на тия… непрокопсаници от… тела, така че…

— Мълчи! — прогърмя тогава към него апачът, който досега не беше обелил и дума. — Ти си този, който е убил двамата пай-юти!

— Не, не съм аз!

— Това е лъжа. Ти си убиецът!

Очите на двамата се дълбаеха едни други. Бронзовите черти на Винету бяха студени и горди като на крал, докато по лицето на Флетчър пламтеше необуздана страст. Той не съумя да издържи погледа на апача по-дълго от няколко секунди, трябваше да сведе своя, ала издигна пръст като за клетва и извика:

— Нека ослепея и бъда разбит, ако съм аз убиецът! Това говори достатъчно и сега ме оставете на мира с вашите… червени дяволи!

Побиха ме студени тръпки от ужас. Аз също го смятах за убиеца, но не му го бях казал. Сега тези думи! Това означаваше да си стоварва наказанието свише с безпримерно безбожие и наглост! Езикът ми отказа. Винету обаче се изправи и заговори с тона на пророк, пред чиито духовни очи бъдниците лежаха разбулени:

— Този сквернословен бледолик прокле преди малко още при приветствието цялата червена раса, следователно всички мои братя и също мен. Винету го премълча, защото знае, че добрият Маниту превръща клетвата на злия в благословия. Но сега сквернителят охули

и призова към отмъщение самия велик и справедлив Маниту; той заложи пред Всемогъщия светлината на своите очи и целостта на крайниците си. Винету вижда да го поразява Висшият съд и не може да има дял в него. Великият Маниту знае също така добре както аз и Олд Шетърхенд, че той е убиецът и ще стори с него това, което той поиска. Хоуг!

Когато апачът седна отново, за нас другите бе невъзможно веднага да проговорим, Флетчър обаче скочи и повтори богохулството по такъв начин, че буквално ме изхвърли нагоре. Аз пристъпих към него, вдигнах пестник и му се сопнах:

— Замълчи моментално, човече, иначе ще те смажа като гадина, чиято смърт е благоденствие за другите създания! Аз също се отказвам от теб. Каквото и да ти се случи, от нас помощ не очаквай!

Оня се сви, ала все пак имаше още наглостта да каже полугласно и подигравателно:

— Отказвайте си се в името на…! Аз не се нуждая от вас, защото нещата не касаят мен, а пленниците. Това било значи цялата подкрепа, която човек може да очаква от тези двама възхвалявани уестмани! Благодаря!

— Ти няма защо да благодариш, тъй като от нас вече нищо не можеш да искаш. Що се отнася до пленниците, ние ще сторим всичко, което е по силите ни. Ако спасението е възможно, те ще го имат.

— Но трябва да побързаме! — помоли Дик Хамердал. — Ти сигурно съзнаваш, мистър Поразяваща ръка, че не бива нито минута в излишък да губим. Не мислиш ли и ти така, Пит Холбърз, старий куне?

— Хмм! — изръмжа запитаният замислено. — Като разсъдя правилно, не можем да сторим нищо по-добро, освен да се предоставим на мистър Винету и мистър Поразяваща ръка. Те са по-умни от теб, старий Дик, за мен пък съвсем да си премълчим!

— Тогава щеше да е много по-добре хич нищо да не беше казал! Такъв кун като теб всъщност изобщо не би трябвало да говори!

— Well! Тъй като тук сигурно си страшно прав, умолявам те за в бъдеще хич вече да не ме питаш. Тогава старият кун ще може да си сдържа човката.

Това естествено беше речено на шега, понеже никога не се бе случвало двамата на сериозно да се скарат. То би било съвсем против

качеството им на тоустс. Хамердал трябваше точно да ни опише мястото, на което се бе намирал бивакът им.

— Но вероятно няма да можем да сварим червенокожите вече там. Аз по-скоро съм убеден, че те ни преследват по петите. Ето защо настоявам да продължим бързо ездата.

— Ти си в заблуда, Дик — отговорих аз. — Вие не сте преследвани. Ако пай-юта знаеха, че трима са се изплъзнали, отдавна вече да сме ги видели. Те със сигурност имат убеждението, че са пленили всички бели.

— Но нашите следи! От тях трябва да им стане ясно все пак, че ние сме били на лов и следователно не сме присъствали при нападението!

— Нападението е извършено вчера вечерта след спускане на мрака, а днес заранта следите ви са били толкова неясни, че вече изобщо не е можело да се различи кога са възникнали — дали преди, или след ненадейното завземане на бивака. А вашите другари ще се пазят, ако ги запитат, да ви издадат, тъй като от вас зависи спасението им. Към това се добавя, че пай-ютите се намират на бойната пътека и следователно няма да могат да мъкнат насам-натам със себе си два трупа. Те ще погребат мъртвците. Макар че ще са принудени да съкратят предписаната церемония, все пак няма да свършат преди утре по обяд и значи няма да потеглят по-рано. Освен това няма да бързат, понеже трябва да чакат завръщането на двамата съгледвачи, за които не знаят, че са попаднали в ръцете на навахите. Ти следователно си даваш сметка, че имаме време?

— Дали има време, или не, все едно, но аз ще се ръководя от решението ви, защото вие наистина сте по-умни от Пит Холбърз, стария кун. Това той преди малко самият го каза.

— За себе си ти естествено изцяло си мълчиш, драгий Дик — вметна Холбърз с комична сериозност.

— Я по-добре си трай! Та нали каза, че не искаш повече да говориш. Какво в крайна сметка смяташ сега да правиш, мистър Поразяваща ръка?

— Това ще определи Винету. Аз само проведох изясняването, за това ще предоставя по-нататъшното на него.

Винету и аз се познавахме, както рядко двама души се познават. В мигове, когато се касаеше да се вземе някакво решение, често

биваше така, сякаш двамата имахме само една душа и мисъл. Каквото изречеше единият, другият преди туй вече в себе си го бе сметнал за правилно. Така и сега. Апачът хвърли един изпитателен поглед към лицето ми и когато му кимнах, се обърна към наваха, който бе дошъл с нас и досега беше седял мълчаливо, защото когато вождовете говорят, обикновеният воин не бива да се осмелява да се обади.

— Познава ли моят млад червен брат добре Деклил-Насла[3] на река Сан Хуан?

Запитаният кимна мълком и със страхопочитание. Апачът продължи:

— При двата му края се спускат надолу тесни пътеки, които могат да намерят само войните на навахите. Нека Нитзас-Кар, вашият храбър вожд, поведе своите бойци към каньона — едната половина съвсем долу при задния край, а другата при предния край, но не съвсем долу, та да не могат да бъдат забелязани, тъй като ние ще примамим пай-ютите в каньона. Едва когато те са проникнали в него, предният отряд може да слезе долу до водата и да се покаже. Тогава пай-ютите ще бъдат заградени от двете отделения и ще бъдат принудени да се предадат, ако не искат да бъдат застреляни до последния човек, защото те ще се намират между високите, гладки стени на каньона, докато войните на навахите няма да могат да бъдат улучени от куршум, понеже ще се крият зад скалите, стесняващи отпред и отзад пролома. Разбра ли ме брат ми?

Отново същото мълчаливо кимване.

— Тогава нека той възседне веднага коня си и да язди бързо обратно към бивака!

Няколко мига по-късно навахът препускаше в галоп, без да е изрекъл и една дума. После ние също възседнахме и потеглихме бързо към Сан Хуан, чиито брегове Винету и аз много добре познавахме. А и да не беше такъв случаят, имахме в лицето на Хамердал и Холбърз благонадеждни водачи. Към Флетчър не отправихме нито дума, нито поглед за подкана да ни последва. Давахме вид, сякаш той изобщо не присъства, но оня пое, след като се бе замислил известно време, подире ни. За нас щеше да е много по-приятно, наистина, ако беше си останал…

---

[1] Нитзас-Кар — Голямата стрела (Б. а.) ↑

[2] Олд Кърсинг-Драй (англ.) — Старата ругаеща мърша (Б. пр.) ↑

[3] Деклил-Насла — Тъмния каньон (Б. а.) ↑

2. В БИВАКА НА ПАЙ-ЮТА

Винету също като мен беше убеден, че пай-ютите се намираха още на мястото, където бяха нападнали белите. Въпреки това ние бяхме достатъчно предпазливи да не поемем по правата посока, защото те нали искаха да отидат при навахите, от които ние идвахме, и все пак беше възможно да тръгнат по-рано, отколкото мислехме, или да изпратят повторно съгледвачи, които да ни видят. Така че ние се придържахме повече надясно — право на изток, а когато в утрото на другия ден бяхме стигнали на една ширина с лагерното място, продължихме да яздим още на известно разстояние, за да завием после наляво и приближим мястото от изток, вместо от запад. Не щеше и съмнение, че червенокожите не очакват от тази посока никакъв враг. Но въпреки това ние трябваше да бъдем предпазливи, защото толкова много хора се нуждаят от храна, и можеше да се приеме, че немалко от тях ще се скитат наоколо.

Достигнахме реката при едно разположено далеч нагоре по течението място, обградено околовръст от гъст храсталак. Сега се касаеше да разберем как стоят нещата с пай-юта и техните пленници. Това бе едно не само трудно, но и много опасно начинание. Аз предложих себе си, ала тъй като Винету твърдо настоя той самият да отиде, трябваше да се примиря.

Другото нещо бе да отправим едно предупреждение на Олд Кърсинг-Драй. Вярно, че не ми се искаше да говоря пак с него, но този предразсъдък трябваше да отстъпи, след като се отнасяше до нашата безопасност. Той ни беше следвал дотук, после вързал коня си, както ние нашите, и се бе изтегнал на известно разстояние от нас в тревата. От потеглянето ни никой не беше му казал нито дума. Сега му личеше, че е във висша степен озлобен към нас, и ето как беше съвсем близко до ума, че замисля отмъщение. Ако сред пленниците не се намираха синът и племенникът му, то бих бил склонен да му припиша намерението да ни издаде на индсманите. Съвсем сигурни ние в него в никой случай не бяхме — кой можеше да знае с какви мисли и кроежи се занимаваше! По тази причина сметнах аз за уместно да наруша

мълчанието си. Трябваше лично да говоря с него, защото моите думи щяха много вероятно да му направят повече впечатление, отколкото ако му предадях това, което трябваше да чуе, чрез Дик Хамердал или Пит Холбърз. Та запътих се значи към него и попитах:

— Ти ни следва дотук, мистър Флетчър, без да сме те канили.

Изглежда, че и за по-нататък искаш да се присъединиш към нас. Как стои работата?

— Това засяга Дявола, не вас! — отговори той.

— Аз мисля, че твърде много ни засяга, и ще те помоля, сър, да промениш тона. Аз не съм навикнал да слушам грубости, без да отговоря по подобаващ начин! Ти видя и чу, че изобщо не искаме да знаем за теб. А дето ти въпреки това язди след нас и лагеруваш тук, можем да търпим единствено в случай, че сме сигурни, че няма да ни навредиш.

— Навредя? — ухили ми се оня. — Pshaw![1] На вас няма какво повече нещо да влоши или навреди!

Едва го беше казал и аз отчупих един клон с дебелината на пръст от близкия храст, изтеглих го през лявата ръка, за да отстраня листата, и го нагостих с няколко резки удара напреки лицето.

— Тъй! Който не иска да чуе, трябва да почувства. Ще те науча аз да бъдеш по-вежлив!

Той нададе един нечленоразделен крясък от ярост, скочи и измъкна револвера, за да се прицели в мен, ала още преди да е съумял да насочи цевта, ударът ми така го улучи по ръката, че изтърва оръжието. После му стоварих един пестник по слепоочието, от което той рухна на земята в цял ръст, като безжизнен пън. В миг дебелият Хамердал застана до мен и каза със засияло от прехлас лице:

— Heigh-day![2] Най-сетне, най-сетне да види човек пак този твой фамозен удар! Thank you, sir![3] Типът тъкмо това и нищо друго не заслужаваше. Дали да не го вържем малко, та после, като дойде на себе си, да не вземе пак да направи някоя щуротия?

— Да, драги Дик. Прекарайте му няколко ремъка около ръцете и краката. Доброто си е добро!

— Ела тогава насам, Пит Холбърз, старий куне! Нека накачим по кльощавото тяло на тоя Олд Кърсинг-Драй половин дузина здрави фльонги. Или ти не мислиш така?

Пит пристигна доволно ухилен и отговори по своя обичаен начин:

— Ако ти смяташ, че е добре да му ги курдисаме, то като нищо ще го сторим, старий Дик.

— Дали ще го сторим, или не, все едно, стига само да ги получи!

Те не само го омотаха, но и после отделно го вързаха здраво към дебелото коренище на един храст, така че му беше невъзможно да се изтърколи тайно от нашия обсег. Когато бяха готови с това, Дик потри тлъстите си ръце и каза, подхилквайки се:

— Ама и при теб си е съвсем друг живот, сър! Ние сме вече цял месец на път, без да се е случило нещо забележително, но едва-що сме срещнали теб и ето ни набъркани посред приключенията.

— Ами онзиденшното нападение!? Не беше ли то приключение? — запитах аз.

— За нас двамата — не, защото не присъствахме. А и да е било, ти все пак беше наблизо. За една седмица при теб човек преживява повече, отколкото иначе за една година, това е всеизвестно. Сега старият хулител ни е добре подсигурен и можем да помислим за нещо друго. Какво ще кажеш за едно рибно блюдо? Нашето сушено месо е почти към края си.

— Имате ли въдици?

— Що за въпрос! Какво те прихваща, сър? Дик Хамердал, и без въдица! Въпросът е само дали и тази мила Рио Сан Хуан има риба. Или ще трябва да ловим и печем пиявици, Пит Холбърз, старий куне?

— Хм! Ако мислиш, че са тлъсти като теб, старий Дик, то работата навярно ще може да се уреди. Макар че аз в действителност бих предпочел рибата, понеже е любимото ми ястие, докато търбухът ми днес не е настроен за пиявици.

Една такава дълга реч Пит Холбърз сигурно рядко бе държал, и то само защото се бе отворила приказка за любимото му ядене. Аз за щастие можех от опит да уверя, че имат всички надежди да направят един добър улов, и ето как те запълзяха с въдиците си към брега, където се скриха предпазливо, за да не би пък да бъдат видени от някой случайно минаващ наблизо пай-юта. А аз се проснах в цял ръст на тревата и затворих очи, макар да не бях уморен. Пък и за сън изобщо не можеше да става дума при очакването, в което също като другите се намирах.

Уестманът обикновено обича да затваря очи, когато лежи, също и без да спи, защото тогава толкова по-остро чува.

Едва ли бе минал може би и час, когато двамата въдичари се върнаха. Резултатът на тяхното умение беше толкова голям, че имахме достатъчно за обяд и вечеря. За жалост трябваше да се откажем от паленето на огън до завръщането на Винету, понеже не знаехме дали можем да го сторим без риск. Един индиански нос подушва дима на огън от много далеч, ала още по-отдалеч миризмата на месо — независимо дали произхожда от риба или дивечово печено.

Времето си вървеше, дойде обяд, минаха още два часа и двамата тоустс вече започна да ги наляга страх за апача. За да ги успокоя, аз им обърнах внимание на дългото разстояние от нас до бивака и на неимоверно бавното промъкване посред бял ден. Олд Кърсинг-Драй отдавна беше дошъл на себе си от своя несвяст, ала държеше очите си затворени и не се помръдваше. На нас можеше само да ни е приятно, дето симулираше безсъзнание.

Най-сетне се прошумоля в храсталака и Винету се върна. Лицето му беше безизразно както винаги, но аз го познавах много добре и веднага схванах, че носи добра вест. Виждайки лежащата риба, той даде да го разберем по свой начин: Без дума да каже, насъбра изсъхнала трева и сухи съчки, струпа материала на малка купчинка, извади пункса[4] си и запали тревата. Дик Хамердал направи една радостна физиономия, сръга подчертано приятелски Пит Холбърз с лакът в ребрата и захихика:

— Славна работа! Види се, всичко е наред и ние можем да опечем нашите пиявици. Ти какво ще речеш по въпроса Пит Холбърз, старий куне?

— Ако мислиш, че се радвам на кльопачката, то може да си нацелил правилното, старий Дик — гласеше доволният отговор.

Рибата беше разделена на две порции — за сега и вечерта. После всеки получи каквото му се полага; също и Флетчър колкото всеки друг. Когато изпече неговия пай, Дик Хамердал си достави удоволствието да го нахрани като някое дете. Винету добре беше видял, че той е вързан, ала не бе в характера му да пита за причината.

Също толкова малко го попитах аз за резултата от неговото разузнаване, защото знаех, че в подходящото време сам ще заговори за това. Но другите двама имаха по-малко търпение и едва Дик Хамердал

бе тикнал последната хапка между устните, то обърса уста с лъщящия от мазнина ръкав и каза:

— Тъй, сега сме сити и можем да помислим и за пай-ютите. Надявам се, че те още не са си тръгнали!

И понеже Винету не отговори веднага, той направи работата по-ясна, като попита:

— Или пък се лъжа и те вече са се разкарали?

По мъжествено-красивите черти на апача плъзна лека усмивка и той отговори с благоукорителен тон:

— Росата пада в своето време и слънцето изгрява по своето време. Защо моят бял брат не чака, докато дойде и много време да говоря?

— Много просто, защото съм любопитен — отвърна дебелият със забавна откровеност.

— Любопитна може да е една скуав, но не мъжът, толкова повече ако той е воин като Дик Хамердал, но моят брат ще узнае каквото иска да знае. Пай-юта са още тук.

— Къде?

— В бивака, който вчера са нападнали. Винету ги изброи, те са два пъти по сто и шест пъти по десет мъже. Техният предводител е Патс-ават[5], вождът на пай-юта.

— А пленниците?

— Те са вързани, но здрави и читави. Ние ще ги освободим идната нощ.

— Освободим? — запита дебелият с радостно изумление. — Аз мислех, по-добре ще е да почакаме с тая работа, додето пай-ютите паднат в ръцете на навахите! Тогава белите ще получат своята свобода изцяло от само себе си!

— Винету смята, че неговият бял брат се лъже. Ако ние заградим пай-ютите в каньона и те имат при себе си своите пленници, то ще могат да ни поставят условия и да заплашат, че ще убият белите. Но ако тези са свободни, то враговете ще са принудени да се съгласят на всичко, което поискаме от тях.

— Съвсем право, съвсем право! За мен също е по-добре да измъкнем другарите си още днес, защото това ще е един номер, от който по-чудесен хич не мога да намисля. По какъв начин обаче ще се осъществи освобождението?

— Това брат ми ще узнае, когато му дойде времето. Винету послуша и научи защо пай-юта още не са тръгнали и как е станало, че те са нападнали белите мъже. Сред двамата убити е синът на вожда, чието погребение ще ангажира времето до утре сутринта, понеже гробът трябва да се съгради високо от камъни; те имат да строят по него още половината нощ. Вождът е изпълнен с ярост заради смъртта на своя син и е много лесно възможно да убие пленниците, за да прислужват техните души на неговата във Вечните ловни полета.

— All devils[6], та това би било ужасно!

— То няма да е нищо друго, освен едно отмъщение, както червените мъже са го научили едва от белите. И това наказание ще бъде толкова по-справедливо, защото ще засегне двойно убиеца, чийто син и племенник се намират сред пленниците.

— Значи все пак Олд Кърсинг-Драй?

— Да, той.

Флетчър лежеше достатъчно близо, за да чува всяка дума. От яденето той беше държал очите си отворени. Сега извика разпалено към нас:

— Не съм аз, не съм аз, аз не знам нито дума за това! Тези… са най-долните…, които човек може да си представи. Аз се заклевам в…, че казвам истината!

Тази защита отново съдържаше три тежки хули, които е невъзможно да бъдат възпроизведени. Винету не им обърна внимание и продължи:

— Пай-юта не възнамерявали да бивакуват там, където сега се намират, а да продължат по-нататък. Те изобщо нямало да открият белите, ако не било извършено убийството. Синът на вожда яздел с още двама войни на известно разстояние пред кавалкадата. В един момент се разнесли бързо един след друг два изстрела и той се сгромолил мъртъв от коня; заедно с него единият от войните. Двамата били простреляни в главата.

— Доказва ли това, че съм бил аз? — ревна гневно Флетчър. Винету се обърна към Хамердал и Холбърз:

— Ако този мъж се осмели още веднъж толкова високо да проговори, то нека братята ми му тикнат една запушалка в устата и го държат извит като котка.

После продължи словото си с раншния тон:

— Вторият придружител, който бил невредим, бързо подгонил коня си в посоката, откъдето дошли изстрелите, и видял един бягащ ездач. Тъй като не било още съвсем тъмно, можал точно да различи мъжа и също коня. Ездачът имал на главата си сламена шапка и под нея кърпа, както понякога се носят вакеросите и каубоите. Не успял обаче да го застигне. Конят бил с тъмен цвят и едно светло петно от дясната страна на задницата. Моите братя знаят кой носи такава шапка и кърпа и чий кон има едно такова светло петно. Винету съвсем ясно чу как един пай-юта описа това на един друг.

Флетчър естествено беше този, за когото и за чийто кон се отнасяха тези разпознавателни белези. Той въпреки това се осмели да отрече и изсъска вбесено към нас:

— Лъжи, нищо освен лъжи! Каквото такъв един червен… казва, няма никаква… стойност. Аз се заклевам в…, че съм толкова невинен, колкото един…!

Това бяха отново четири израза, за които ми се прииска да наредя да го нашибат! Апачът продължи да говори със студен, тежкозвучащ тон:

— Спомнят ли си още братята ми ужасните, безчовечни думи, които лежащият там мъж каза вчера за индианците при срещата си с нас? Той ги изрече, макар да видя, че аз самият съм червенокож. Колкото думи той е казал, толкова съдии и свидетели има срещу него; той и никой друг е убиецът, въпреки грозната му клетва, че не е бил той.

Тогава Олд Кърсинг-Драй се изпъна нагоре във вървите си и изкряска:

— А аз повтарям клетвата си при всички…: Нека ослепея и бъда разбит, ако съм аз убиецът! Щом като сте толкова тъпи, на един…

Той не можа да продължи, защото аз вече коленичих при него. Сключвайки дясната ръка здраво около гърлото му, откъснах един парцал от неговата дреха и го свих на топка. Едно по-силно притискане на гърлото и оня се задъха за въздух с широко отворена уста. Запушалката се намери между зъбите му, а бързо последвалият ме Хамердал се погрижи за втори парцал, който му бе вързан през устата, за да не може да избута тапата с език. Сега се бяхме подсигурили срещу неговите хули и се върнахме на местата си.

Дълго седяхме безмълвно един до друг. Всеки знаеше какво мисли и чувства другият, ала никой не го изразяваше. Утайка на човечеството! На по-ниско стъпало и от най-презряното животно! Нима действително можеше да има човешко същество, на което да приляга тази невъзможна на вид класификация? До момента сигурно щях да отговоря отрицателно на въпроса, ала сега трябваше да отвърна утвърдително, макар сърцето ми да се бунтуваше с всички сили. Какво да предприемам с този мъж? Да му дадем свободата, означаваше да пуснем едно освирепяло животно срещу всичко, що е хора и човешко! Не, не! Да го предадем на пай-юта? Да и отново да! Той си го беше заслужил, защото при всички случаи той беше убиецът и можеше да бъде обезвреден само чрез смърт.

Винету сложи ръка върху моята и каза, прочел сякаш мислите ми по лицето:

— Нека моят брат не напряга по-нататък мислите си! Ако него го боли да помогне за унищожаването живота дори на един толкова зъл човек, то вождът на апачите сам ще се провъзгласи за съдия. Олд Кърсинг-Драй при всички случаи ще бъде предаден на пай-юта. Хоуг!

— Считаш ме за слаб?

— Не, но за милозлив.

— Да, дори този човек буди у мен съжаление, но не неговото тяло, а неговата душа. Трябва ли да отиде тя във вечната гибел, без за нея да има макар и една-едничка възможност да изпрати един-едничък умоляващ опрощение поглед към небето?

— Защо се безпокоиш напразно! Имаш ли силата да я разтвориш за този поглед? Има само един, който притежава тази мощ. Това е добрият, великият Маниту. Ти си ме учил да имам вяра в него, научил ли си се и самият ти да го вършиш? Не се тревожи! Земният живот на този сквернословец и убиец попада под властта на неумолимия закон на саваната, над неговата душа обаче ще решава Маниту. Отсега той вече не е един търпян спътник, а наш пленник, когото ще предадем на пай-юта, спрямо които се е провинил. Ето защо оттук насетне той не бива да чува какво ще говорим нататък помежду си.

По причина тази забележка той продължи след къса пауза на размисъл с приглушен тон:

— Винету сега ще ви каже по какъв начин ще ни е възможно да освободим осемте пленници. Дик Хамердал и Пит Холбърз познават

мястото, на което пай-юта бивакуват, и до което аз се промъкнах. Там има един малък полуостров, свързан чрез тясна земна ивица с брега. Пленниците са отведени на този полуостров, защото там могат по-лесно да бъдат пазени и там едно бягство трябва да се счита за невъзможно.

— Аз познавам полуострова — кимна Хамердал. — Ние искахме него да устроим за лагерно място, ама се отказахме, защото там има много хапещи мушици. По периферията той е обрасъл с храсти.

— Това е вярно и ще ни облекчи в освобождаването на пленниците. Осмината мъже естествено са вързани и така изобщо не може да се мисли, че биха побегнали във водата. Ето защо е достатъчен един-единствен страж, който е поставен при тесния провлак към полуострова. А дори и пай-юта да бяха дотолкова предпазливи, че да поставят там двама или трима бойци, то това нямаше да може да ни попречи, защото и тях щяхме да обезвредим за една минута.

— Well! Аз съм уверен, че трима и повече ще разкараме на бърза ръка от пътя, също така чевръсто ще сме прерязали вървите на пленниците, ама после какво? На брега бивакуват още над двеста и петдесет индсмани, през които е съвсем невъзможно да се промъкнем!

— Ние няма и да пожелаем да го правим, защото ще избягаме по водата.

— Хмм! Не е ли това по-лесно да се каже, отколкото да се извърши? Аз съм убеден, наистина, че всички другари умеят да плуват, но те няма да могат да си движат ръцете и краката, понеже дълго време са били вързани. Не може хич да се избегне също, че един ще плува по-бързо от друг, поради което ще се разпилеем и дълго време ще се изчакваме. Междувременно индсманите могат да ни мъкнат поотделно като риби или даже да ни светят маслото.

— Моят бял брат не е внимавал в думите ми. Аз казах, че ще побегнем по водата, а не във водата. Ние няма да плуваме, а ще си построим сал. Ако се наложи да се влезе във водата, то това ще сторят само двамина, а именно Олд Шетърхенд и аз.

— А-а, сал! Но едно превозно средство, на което да бъдат откарани осем души, трябва да е толкова голямо, че индсманите непременно ще го забележат, макар че днес ще е много тъмно, защото

имаме новолуние. Не е ли такова и твоето мнение, Пит Холбърз, старий куне?

— Ако ти мислиш, че е новолуние, то имаш право, старий Дик — гласеше отговорът. — Но Винету все ще знае какво иска.

— Дали знае или не, все едно, но аз съм напълно убеден, че има някоя добра идея. Ти какво ще кажеш по въпроса, мистър Поразяваща ръка?

— Аз отгатвам намерението на нашия червен брат. Салът трябва непременно да остане незабелязан. Той обаче при всички случаи ще бъде видян, ако пай-юта се намират на лагерното място. Ето защо предполагам, че Винету има намерение да ги примами да се отдалечат.

— Моят бял брат казва истината — кимна ми апачът. — Пай-юта трябва да се махнат от бивака.

— Но чрез какво можем да ги подмамим? — попита Дик Хамердал.

— Чрез огън.

— Добре. Но какво ще запалим? Не можем все пак да подпалим гората я, защото това тук, където има толкова малко гори, ще е направо грях.

— Гората е свещена за вожда на апачите, тя не бива да бъде унищожавана. Но ние трябва да обгърнем в пламъци нещо, което е свещено и за пай-юта, за да се изплащат. Защото не ги ли обземе голям страх, те няма да извършат непредпазливостта да напуснат бивака.

— Тогава наистина съм любопитен кой ще е предметът, който Винету иска да опожари.

— Новият гробен паметник ще бъде това.

— Отлично! Идеята е ценна за десет хиляди долара! Но гробният паметник няма да гори, защото е от камък!

— Той в действителност и не бива да гори. Ние ще струпаме отгоре суха трева и дърва. Когато те лумнат в огън, всички мъже ще се изплашат и бързо ще изтичат натам да го гасят.

— Но тъй като той сега още се строи, трябва да чакаме, докато стане готов. И дори и после приближаването много вероятно ще е опасно, защото пай-юта при всички случаи ще поставят стражи.

— Нека моят брат Дик Хамердал си припомни обичаите на червените народи! Веднага щом гробният паметник бъде завършен, пай-юта ще отнесат трупа на главатарския син и там няма да остане

никой, освен бащата. Той трябва да бъде оставен сам, за да запее песните на смъртта, които следва да чуе само душата на убития. Ние следователно ще си имаме работа само с него.

— Той ще трябва ли да бъде убит?

— Не. Олд Шетърхенд и Винету не убиват човек, ако не са били принудени от самия него за това. Той ще получи удара на моя брат Поразяващата ръка, за да замлъкне колкото време е необходимо да не говори. Нищо повече от това няма да му се случи.

— Ама ние не можем все пак да бъдем по едно и също време и при гробния паметник, и на сала! Червенокожите ще угасят огъня, преди още да сме готови и после ще е много съмнително дали номерът, който тъкмим да изпълним, ще успее.

— Нека Дик Хамердал не бере грижа. Ние ще се разделим и така точно ще отмерим времето, че успехът да е кажи-речи гарантиран. А сега да се залавяме за работа и да построим сала, защото той трябва да е готов преди да се е стъмнило.

— Сигурни ли сте всъщност, че няма някой да ни забележи?

— Винету знае много добре, че пай-юта няма да дойдат в тази местност.

— Дали ще дойдат, или не, все едно, но при всички случаи ще е по-добре, ако не знаят, че сме тук и що за намерение имаме. Винаги е по-добре да се случи онова, което е по-добро. Не мислиш ли и ти същото, Пит Холбърз, старий куне?

— Ако ти смяташ, че по-доброто си е по-добро, драгий Дик, то не ми хрумва да имам нещо против — отговори Пит по своя суховат начин.

Сега пристъпихме към отсичането на тънки дървесни стебла — една работа, която вървеше бавно, наистина, понеже нямахме брадви, но затова пък ставаше толкова по-безшумно. Свежи, гъвкави пръчки за здрава свръзка на стволовете имаше достатъчно и ето как бяхме готови със сала, преди да са минали два часа. Той бе снабден с две кормила — едно отпред и едно отзад, и освен това с четири гребла за случай, че искахме да му придадем по-голяма бързина, отколкото създаваше падът на водата.

После бяха събрани четири големи снопа сухи дърва и трева и отнесени на сала. Когато бяхме готови с това, трябваше да откараме конете. Ние се намирахме, както вече казах, от горната страна на

бивачното място на пай-юта, следователно трябваше да се спуснем по течението и можехме естествено да стоварим пленниците на сушата, в случай че освобождението им не се удадеше, също само надолу от лагерното място, и то на другия бряг, за да бъдат принудени преследвачите първо да прехвърлят реката, преди да са тръгнали подире ни. По тази причина беше необходимо конете да бъдат отведени напред и скрити на някое подходящо за целта място, разположено по-долу от бивака. С тях естествено трябваше да е и Олд Кърсинг-Драй.

Та се прехвърлихме значи заедно с конете на другия бряг и вързахме Флетчър здраво за неговото седло. Пит Холбърз трябваше да остане при сала. Ние, другите, потеглихме надолу по течението, но не близо до брега, а достатъчно отдалечени от него, за да сме сигурни, че няма да бъдем забелязани.

Яздехме, в галоп за да се възползваме от последната светлина на деня, и след половин час вече бяхме стигнали толкова далеч, че се намирахме на може би половин английска миля под индианския лагер. Тук имаше една малка тясна клисура, обрасла с дървета, за които вързахме конете. Олд Кърсинг-Драй беше свален от коня и също вързан, и то така, че нямаше никаква възможност да се освободи. Той даде израз на гнева си чрез това, че ни угости с няколко ритника, преди да сме му свързали пак краката наедно. Ако не беше запушалката на устата, щеше да ни се наложи да изслушаме цял куп проклятия.

Бяхме принудени да го оставим тук сам, без надзор и да изминем пеша обратно нагоре по реката, пътя по който бяхме дошли на коне. Едва бяхме поели по него и падна нощта, което обаче не ни обезпокои; пристигнахме здрави и читави при Пит Холбърз.

После се качихме на сала, отвързахме го от брега и започнахме не съвсем безопасното пътуване. Аз се заех със задното кормило; Винету стоеше при предното и ми нашепваше тихо своите указания. Беше толкова тъмно, че някой, който не е уестман, едва ли би съумял да види ръката си пред очите. Но аз можех да различавам всяко отделно дърво на брега, а Винету определено виждаше по-остро от мен. Дик Хамердал и Холбърз седяха на средата на сала и се осланяха на нас двамата.

Пай-юта лагеруваха по лявата страна на реката, поради което ние се придържахме близо до десния бряг. Когато Винету реши, че сме се

приближили достатъчно до бивака, пристанахме при левия бряг, и то на едно място, където салът можеше да лежи скрит под надвисналите клони. Казвам „при левия бряг“, защото ние искахме, наистина, по-късно да избягаме по десния, ала преди туй трябваше да слезем на левия, за да направим своите приготовления.

Най-напред Винету се измъкна, за да разузнае терена. Той се върна след приблизително два часа и съобщи, че заварил всичко благоприятно за нас. Гробният паметник до полунощ сигурно щял да бъде готов, след което при него щял да се намира само вождът. Монументът бил разположен на около триста крачки странично от бивака. Дръзкият апач беше пропълзял дори в непосредствена близост до полуострова, за да бъде в състояние по-късно съвсем сигурно и точно да направлява сала.

Ние лежахме до полунощ безмълвно и безшумно под гъстия клонак. Тогава Винету ми прошепна:

— Нека брат ми извади от патрондаша възпламенителния шнур.

Нашето дело трябваше да започне. Всеки предвидлив уестман носи в себе си тънък запалителен фитил, защото от време на време се налага да го употреби. Аз отрязах едно достатъчно дълго парче и го прибрах хлабаво в джоба, за да ми е подръка.

После слязохме всички от сала на брега с четирите големи снопа трева и съчки на ръце. Винету пое водачеството.

Навлязохме наляво в гората. Апачът си беше набелязал такива места, където дърветата не растяха толкова гъсто едно до друго и ние можехме по-лесно да вървим. Скоро видяхме вдясно пред нас отблясъците на лагерните огньове и после забелязахме вляво също сиянието на един по-малък огън. Той гореше при гробния паметник. Когато бяхме приближили дотолкова, че можехме да го видим, различихме Патс-ават, вожда на пай-юта, който седеше съвсем сам при трупа на своя син. Стигнали още по-близо, ние го чухме да мърмори своите оплаквателни напеви и сложихме на земята сноповете си. Дик и Пит трябваше до останат. Аз се промъкнах с Винету досами гърба на вожда, след което Винету пристъпи напред. Патс-ават погледна нагоре. Виждайки апача, той скочи и избъбри думите:

— Уф! Винету, вождът на апачите!

Споменатият вдигна ръка, посочи към мен и отговори:

— Да, аз съм. А тук стои моят бял приятел и брат Олд Шетърхенд.

Пай-ютът се обърна бързо и се вторачи в мен с широко разтворени очи. Вече отваряше уста, за да нададе вик за помощ, когато получи удара ми и се простря в безсъзнание на земята. Сега Хамердал и Холбърз донесоха чевръсто сноповете. Ние ги струпахме върху гробния паметник, положихме фитил, запалихме го от огъня и се отдалечихме с такъв бърз бяг, че само след минута стояхме отново при сала.

Отвързахме го и го оставихме да се плъзне надолу по течението, но не в свободни води, защото там нямаше да можем да го управляваме както бе нужно, а го придържахме плътно до брега и се отблъсквахме бавно напред с греблата.

Пред нас ставаше по-светло; вече видяхме лагерните огньове и лежащият в тяхното сияние полуостров. И тогава внезапно вляво в гората се извиси един пламък, който привлече вниманието на пай-юта. Ние чухме техните викове и видяхме мнозина да се забързват към гробния паметник.

— Започна се! — каза Винету. — Оръжията готови за евентуална съпротива и ножовете вън, за да прережем в миг ремъците на пленниците!

Тогава от гората се разнесе силен, пронизителен вик на ужас:

— Неав екве, неав екве! (Вождът е мъртъв, вождът е мъртъв!) Всички, които бяха останали, наскачаха от огньовете и се втурнаха към гората. Ние видяхме съвсем ясно, че от полуострова също излязоха двама червенокожи на брега и се затърчаха нататък.

— Бързо, четирите гребла и към острова, бързо! — повелих аз. — Холбърз остава на сала, за да го задържи!

Салът се стрелна със скоростта на лодка към полуострова. Когато се удари в него, Винету, Хамердал и аз скочихме на сушата. Но там стоеше трети пост. Беше обърнат с гръб към нас, понеже гледаше към гората. Като чу шума, който нямаше как да избегнем, той се обърна. Да ни види, да нададе един пронизителен вик за помощ и да насочи пушката си към Винету, беше едно и също. Аз скочих към него и посегнах към пушкалото. Не съумях да предотвратя изстрела, но куршумът отиде нахалост. Изтръгнах му оръжието и стоварих приклада върху главата му. После с ножа към пленниците. Само след

минута всичките осмина бяха свободни на сала. Ние скочихме след тях, грабнахме веслата и се насочихме най-напред към другия бряг.

Всичко това бе станало много по-бързо и протекло много по-благоприятно, отколкото преди туй си бяхме мислили, и все пак бе вече крайно време да се махаме, защото изстрелът и викът за помощ бяха чути и червенокожите се разтърчаха обратно, за да узнаят причината. Те ни видяха, понеже тъкмо се плъзгахме през най-яркото огнено зарево, и надигнаха яростен вой. Но мощният глас на Винету надвика дори този крясък:

— Патс-ават, вождът на пай-юта, не е мъртъв. Той отново ще се събуди, защото Поразяващата ръка само го зашемети. А тук стои Винету, вождът на апачите. Ние освободихме белите пленници и хиляда пай-юти не могат да ни ги отнемат. Хоуг!

При тези думи воят се удвои и изтрещяха много изстрели, ала без да ни улучат, защото светлината на огньовете вече лежеше зад нас и ние плавахме в мрака, където не бяхме никаква цел. Но още дълго чувахме гласовете на враговете, които търчаха подире ни по брега като глупави хлапета, без да съществува някаква възможност да ни настигнат.

Освободените от пленничеството и избавени от вероятна смърт мъже бяха разбрали от думите на апача кои сме. Те поискаха да се впуснат във възгласи на радост и благодарност, но Винету бързо ги накара да замлъкнат, като каза:

— Тихо! Още не сме в безопасност! И кой знае дали всички от вас могат да се радват, че са се изплъзнали на пай-юта. Само след късо време ни предстои съд, който ще има много сериозен изход. Хоуг!…

---

[1] Pshaw! (англ.) — израз на презрение (Б. пр.) ↑
[2] — Heigh-day! (англ.) — възклик на възторг, изненада (Б. пр.) ↑
[3] — Thank you, sir! (англ.) — Благодаря ти, сър! (Б. пр.) ↑
[4] пункс — прерийно огниво (Б. нем. изд.) ↑
[5] Патс-ават — Големия мокасин (Б. а.) ↑
[6] — All devils! (англ.) — По дяволите! (Б. пр.) ↑

3. СЪД

Винету стоеше както преди при предното кормило и направляваше сала към десния бряг, тъй като бяхме стигнали в близост до мястото, където бяхме отвели конете и Флетчър. Осемте освободени мислеха, че ще могат да слязат тук, ала Винету му нареди:

— Останете седнали! Ние ще продължим плаването.

— И защо приставате, щом като не бива да отиваме на сушата?

— Защото тук са конете ни.

— А ние нямаме никакви! Гръм и мълния! Нима нямахте време или желание да освободите също конете ни? Липсват ни и оръжията. Ние не можем да просъществуваме тук в Дивия запад, ако нямаме пушки и ножове! Та това вие все пак трябваше да си го помислите, по дяволите!

Настъпи кратка пауза, после апачът попита:

— Младият мъж, който сега говори, вероятно се казва Флетчър?

Аз много добре познавах тона, с който бе изречен този въпрос. Той можеше да се чуе винаги, когато Винету говореше с някой презрян човек и си даваше труда да потисне своя гняв.

— Да — отговори запитаният.

— Тогава той е синът на възрастния бледолик, когото хората наричат Олд Кърсинг-Драй?

— Всички хиляди дяволи! Кой ти позволи да изречеш това име?

— Винету самият си го позволи и би желал да види човека, който ще дръзне да му иска обяснения!

— Аз дръзвам! Това име е обиден прякор, който аз не търпя! Къде изобщо е баща ми? Той беше си дигнал чукалата, когато бяхме нападнати, и не може да е бил пленен заедно с нас. Не ми се иска да приема, мешърз, че вие нас ще замъкнете оттук, а баща ми ще зарежете натикан в батака. В този случай бих ви теглил една… в кокаляците и ви се заклевам в…

— Стига! — пресече го Винету. — Никакви клетви и проклятия, такива неща ние не търпим! Старият Флетчър е под сигурен надзор и утре ще се срещнете с него. Да вземем конете и оръжията ви щяхме

само ако в мозъка ни нямаше и следа от разсъдък. Но Винету ще ви каже какво ще се случи. Пай-юта ще ни преследват и ние ще ги примамим в една клопка, от която никой от тях няма да може да се измъкне. После те ще бъдат принудени да предадат обратно всичко, което са ви отнели. Войните на навахите вече ги чакат, за да ги пленят. Който няма кон, ще трябва да остане на сала, докато се намерим на самото място. Оттук реката прави един голям завой, който води до мястото, наречено от червените мъже Ситсу-то[1]. Спомня ли си моят брат Поразяващата ръка още точно това място?

— Да — отговорих аз. — Ако тръгнем с конете сега оттук, ще сме там на разсъмване.

— Правилно. Ние, които ще пътуваме със сала, ще пристигнем там малко по-късно. Моят брат Поразяващата ръка има четири коня. Нека слезе той с Дик Хамердал, Пит Холбърз и един от техните четирима спътници и да язди с тях към Ситсу-то, за да ни чака там. Какво ще правим след това, ще си покаже от само себе си.

Ние бяхме освободили осем пленници — четирима спътници на Хамердал и Холбърз и четирима обесници на стария Флетчър. Винету не без преднамереност ми даваше да взема един от първите, Флетчър беше наш пленник. Хамердал си избра един от своите приятели, после ние слязохме на брега, от който салът веднага се отблъсна. Беше си все пак рисковано дело за Винету да пътува с четирима типа от соя на младия Флетчър. Съдейки по безсрамните му претенции и начина на изразяване и тук крушата не беше паднала далеч от дървото.

Ние, четиримата мъже, напуснахме брега и въпреки тъмнината скоро намерихме клисурата, в която бяха вързани конете ни. Не беше станало нищо обезпокоително. Олд Кърсинг-Драй здравата се бе дърпал, наистина, във вървите си, ала усилията му не бяха дали ни най-малък резултат. Той беше отново качен на коня си и там здраво вързан.

Спътникът на Хамердал се учуди немалко, че се отнасяме така с Флетчър, ала беше осветен с няколко думи. После яхнахме конете и потеглихме, като напуснахме реката и потърсихме откритата равнина, за да скосим там в права като опънат конец линия извивката на Рио Сан Хуан. Тук над нас нямаше листен покрив, а виждахме да блестят звездите, при чиято светлина не можехме да се отклоним в погрешна посока.

Аз яздех, водейки до себе си за юздите коня на Флетчър, през цялото време начело и не се интересувах от разговора, който тримата други зад мен поддържаха. Събитието от последната нощ им даваше достатъчно материал за целта.

Когато денят засивя, видяхме отдалеч зелената ивица, обточваща реката, и скоро след това достигнахме водата, при която слязохме да чакаме Винету. Флетчър беше естествено отново вързан. По време на цялата езда той бе с парцала в устата и сега аз го освободих от съчувствие. Но едва-що му бе освободен езика, оня отприщи такъв порой от проклятия и ругатни върху ни, че аз можах да го доведа до мълчание единствено като го заплаших, че веднага ще му курдисам пак запушалката и ще наредя после още и да го нашибат.

Вчера ние не бяхме изпекли втората половина от рибата, поради което сега си накладохме огън, за да направим от пропуснатата вечеря закуска. По време на яденето Хамердал поиска да изрече въпросите, които му тежаха на сърцето. Аз му дадох знак да мълчи, защото Флетчър не биваше нищо да чуе. Когато този после се беше нахранил, получи пак парцала в устата и бе отведен заедно с коня си на едно достатъчно разстояние и там отново здраво вързан. Но дебелият не можеше по-дълго да се сдържа — любопитството му бе твърде голямо — и той се осведоми:

— Защо не бива старият да остане тук, мистър Шетърхенд? Защо го тикна там в храстите?

— Защото синът му не трябва да го види, ако слезе евентуално тук, понеже ще се разбунтува срещу нас. А докато не знае какво възнамеряваме да правим с баща му, ще остане спокоен.

— Well, това е умно, вдявам го. Ама аз имам още стотици въпроси, които…

— Които е по-добре да задържиш за себе си — прекъснах го аз. — Вземете си въдиците и опитайте дали има тук риба. Когато Винету дойде, той и спътниците му ще са гладни. Аз междувременно ще ви кажа накратко следното: Пай-юта естествено ще ни преследват, по суша и вода. Но тъй като в тъмното е нямало как да видят следите ни, то е трябвало да изчакат зазоряването и са използвали нощта, за да построят салове. Същевременно са погребали и двамата мъртъвци, та при първия утринен светлик да не стои нищо на пътя им. Ти

следователно можеш лесно да пресметнеш каква преднина имаме пред тях.

— Която те няма да наваксат!

— Да, но за да ги разпалим, ние ще ги допуснем до максимална близост, за да извършат непредпазливостта да ни последват в каньона.

— Навахите дали са вече тук?

— Сега още не. Ние също можем да го достигнем едва по свечеряване, а дотогава Нитзас-Кар със сигурност ще е там със своите войни. Това е всичко, което засега е нужно да знаем.

— Но ти не говори за тези неща с Винету. Той може би има съвсем различен план от твоя?

— Не. Аз го познавам и той ме познава. А сега вижте да се сдобием с риба!

Хамердал и Холбърз днес отново бяха късметлии. За кратко време те направиха добър улов и престанаха тъкмо когато видяхме от далечината да се задава салът. Рибите веднага отидоха върху огъня, за да не се налага на огладнелите да чакат дълго яденето. Винету стоеше високо изправен отпред на сала и гледаше напрегнато към нас. Като не видя стария Флетчър, той ми кимна удовлетворен и насочи плавателното средство към брега, където то бе привързано. Уханието на печена риба така привлече осминатa мъже, че няколко мига по-късно те седяха край огъня.

Сега през деня можех да разгледам лицата. Четиримата типове, които се числяха към Олд Кърсинг-Драй, нямаха събуждащи доверие черти, а и маниерът и начинът, по който говореха и се държаха, не свидетелстваше добре за тях. Винету ме отведе настрани, за да обсъди с мен необходимото. Ние го направихме набързо и тъкмо бяхме приключили, младият Флетчър ни подвикна:

— Какво има да секретничите там? Да не би да имате нечиста съвест, че ние не бива да чуем какво си шушукате?

Тогава Дик Хамердал му отговори:

— Вие, изглежда, не знаете с кого говорите, мистър Флетчър. Олд Шетърхенд и Винету не са свикнали да бъдат нагрубявани с такъв тон!

— Тъй ли? Да не би пък чак да трябва да им благодаря с изискани комплименти, задето не благоволяват да си отворят пред мен зурлите?

— Дали зурли или не, изцяло все едно, но вие рискувате прекалено много да бъдете фраснат по вашата!

— Бих желал да видя кой ще има куража да го стори! Това, дето ни освободихте, си е съвсем отделна работа, защото то си беше вашият… дълг и отговорност, и ние не ви дължим никаква благодарност. Аз сега искам непременно да знам къде е моят…!

Беше направо възмутително да се чуе думата, която оня употреби вместо „баща“. Дик отговори:

— Ако с тоя красив израз имате предвид баща си, то искам да ви кажа, че той вече е пред нас по пътя към навахите. Нали, Пит Холбърз, старий куне?

— Да, скъпи Дик — кимна този, — щом като е пред нас, не може да е зад нас, я.

— Well, щом е така, то засега съм задоволен — заяви Флетчър. — Надявам се,… пай-юта да влязат в клопката ни, а пък после те ще…

Последва нов наплив от неподлежащи на възпроизвеждане проклятия и оня включи разказите на няколко преживелици, от които бе повече от достатъчно видно, че двамата Флетчър бяха навикнали да разглеждат индианеца като същество, което непременно трябва да бъде „очистено“. Колко ли червени мъже имаха те на съвестта си!

Понеже искахме максимално възможно да съкратим преднината, която имахме пред нашите преследвачи, останахме всички заедно пълни четири часа при Ситсу-то. После Винету отпътува със своите седем мъже. Ние другите се погрижихме пай-юта при пристигането си още отдалеч да могат да видят, че салът е приставал тук, и че ездачите също са направили тук почивка. Сетне ние също напуснахме мястото, след като бяхме прибрали, от само себе си се разбира, Олд Кърсинг-Драй от неговото скривалище. По път отново му извадихме парцала от устата и макар той да не се осмели нас самите да хули, то имахме възможността да чуем един кажи-речи несекващ поток от изрази, каквито от никоя уста дотогава не бях слушал. Особено се кълнеше той отново и отново, че не бил убиецът на двамата пай-юти.

Нашата посока често ни водеше до реката и отвеждаше отново от нея, докато в късния следобед вече трябваше неотменно да следваме нейния бряг. Зад нас лежеше една просторна скална равнина, вляво бе реката, а пред нас постепенно се издигаха възвишения, за да образуват далеч напред отвесни стени, между които се губеше Рио Сан Хуан.

Това беше каньонът, в който искахме да заловим пай-юта. Дали те обаче щяха да навлязат, бе въпрос.

За да ги склоним към това, бях уговорил с апача да се задържи тук толкова дълго, че да могат да ни видят. Той възнамеряваше да стори същото на сала. Та слязохме ние значи и зачакахме. Беше минал една четвърт час, когато видяхме да идва нагоре покрай реката един ездач. Беше навах, който ни доложи, че войните им са пристигнали и са разставени, както е заповядал Винету. После се отдалечи пак, за да каже на Нитзас-Кар, че се е срещнал с нас.

Малко по-късно видяхме да идва нашият сал. Дадох на Винету уговорения знак, след което той прилегна до брега, за да чака също като нас. Реката образуваше нагоре права като конец линия и Винету следователно можеше да забележи идването на своите преследвачи почти от също толкова далеч, както ние пристигането на нашите. Дик Хамердал подхвърли въпроса дали пай-юта изобщо са се захванали да ни преследват. Тогава Пит Холбърз посочи далечината и каза:

— Погледни зад себе си, старий Дик, и ще видиш, че мастър Поразяваща ръка и сега както обикновено е прав.

Да, те идваха! Един голям отряд ездачи, наброяващ може би двеста мъже! Ние все още стояхме на мястото си. Когато и ние бяхме видени от тях, те спряха. Тогава очите ни се отклониха към реката, защото далеч нагоре по нея можеха да се забележат четири-пет сала. Винету също ги видя и се отдалечи с гребане от брега, за да им се покаже. Те го откриха и веднага увеличиха бързината си, докато по същото време конният отряд бързо се раздвижи към нас. Имаше всички изгледи планът ни да успее.

Ние продължихме ездата, и то така, че да оставаме все паралелно с Винету. Поглеждайки сегиз-тогиз зад себе си, забелязахме, че ездачите достигнаха мястото, на което бяхме спирали, и оттам видяха саловете си и също този на Винету. Не можехме да ги чуем, ала високо вдигнатите ръце ни подсказаха, че нададоха триумфиращ вой. После подкараха конете си в галоп; ние сторихме същото. Реката тук течеше между тесните брегове и така увеличаваше бързината си, че Винету и сега можеше да остава паралелно с нас.

Скалите се изкачваха по-високо и по-високо и скоро се събраха толкова близо, че между тях и водата оставаше един едва пет метра широк път, който полека-лека ставаше дори още по-тесен. Ето че

бяхме при входа на каньона. Един остър изучаващ поглед нагоре по страната ми показа, че едното отделение навахи е заело своя пост. Продължихме в галоп нататък — все между изглеждащите високи до небето скални стени и водата, през цепнатини и каменни отломъци, в три четвърти полумрак, докато внезапно пред нас отново стана светло, тъй като естествените зидове рязко се снижаваха напред.

Тук на пътя ни се изпречи хаос от скали, зад чиито блокове се появиха фигурите на другото отделение навахи. Ние спряхме, слязохме от конете и ги поведохме през тесните междинни пространства. Вождът лично ни посрещна и аз му предадох стария Флетчър с указанието да го охранява зорко. Току веднага след това Винету закара сала си до едно равно място на брега и дойде насам с хората си. Всичко това стана, разбира се, много по-бързо, отколкото мога да го разкажа, и ето че вече видяхме далеч нагоре по тръбата, която каньонът привидно образуваше, да се появяват саловете и ездачите на пай-юта. Те бяха в клопката.

Аз насочих далекобойния си мечкоубиец и простелях два коня. Изстрелите прогърмяха между скалните стени като от оръдие. Навахите наизскачаха от скривалищата си — можеха да се видят по всички ръбове, канари и издатини, с пушки готови за стрелба. Забелязвайки ги, ездачите на пай-юта спряха рязко конете си и замахаха на своите хора от саловете бързо да пристанат, което се случи веднага, макар да не беше лесно за изпълнение. Сега от двете страни се разнесоха изстрели, които при нас не причиниха никакви вреди. Враговете съзнаха, че тук няма да могат да преминат, и се насочиха обратно назад. Когато бяха изчезнали, празните салове отплаваха покрай нас. Ние зачакахме, но не за дълго, тъй като пай-ютите отново се появиха, без обаче да посмеят да влязат в обсега на стрелбата ни. Те бяха отблъснати от горното отделение и трябваше да осъзнаят, че се намират в наша власт, защото докато ние имахме пространство да се разгърнем, те бяха така сгъчени на тесния път, че само най-предните можеха да си послужат с пушките, ако искаха да се предпазят от ранявания помежду си. Ние следователно бяхме убедени, че няма да се наложи да чакаме дълго резултата.

И предположението се оказа правилно, защото само след късо време един тръгна към нас, размахвайки като знак на миролюбивост една кърпа. Ние го оставихме да приближи и той каза, че неговият

вожд искал да говори с нашия предводител. Дадохме му за отговор, че Патс-ават може да дойде и му се гарантира пълна неприкосновеност.

Както бяхме очаквали, така и стана. Вождът на пай-юта се довери на обещанието и се яви при нас. Преговорите се проточиха с чисто индианска мудност, така че стана вечер и трябваше да бъде запален огън. Вождът на навахите искаше мир и петдесет пушки; предводителят на пай-юта беше също за мир, но не му се даваха пушки, защото беше застрелян синът му и един от неговите войни. Тогава Винету посредничи и последицата бе, че Патс-ават щеше да даде пушките, а на него щеше да му бъде предаден убиецът на неговия син. Когато споразумението беше постигнато, двете страни изпушиха калюмета и пай-ютът се върна при своите хора, за да им съобщи договора. Че той, нападателят, се бе отървал така добре, го дължеше на хуманността на Винету.

Сега беше изпратен един вестител до нашето горно отделение, след което всички навахи се изтеглиха от каньона към високия бряг. Пай-ютите ги последваха. Там бе устроен бивак и за мен бе особено впечатлително, че от мига на съглашението вече от никоя страна не съществуваше недоверие.

Двете партии бивакуваха близо една срещу друга. За Патс-ават бе изключително трудно да склони онези от своите войни, които трябваше да предадат пушките си, и работата се проточи почти до полунощ, когато те бяха донесени и той дойде също, за да получи убиеца. Изцяло от само себе си се разбира, че бе трябвало да върне и цялото отнето от осмината бели имущество. Когато тези неща и конете бяха докарани заедно с пушките, се установи, че не липсва нито един предмет. С него бе дошъл и пай-ютът, който беше яздил напред с двамата убити и беше видял убиеца.

Естествено Олд Кърсинг-Драй трябваше, преди да бъде предаден, да бъде изобличен в убийството. За целта щеше да заседава едно жури, което се състоеше от двамата вождове, Винету, Дик Хамердал и ен. [???]

Флетчър беше държан изолирано, така че до момента неговият син още не беше го видял. Но сега, когато старият беше доведен вързан при нашия огън, той си проби разярен път до нас, за да изисква с диви проклятия свободата на своя баща. Това даде една бурна сцена,

която не бих желал да описвам, и на която бе сложен край само след като младият Флетчър бе също вързан и получи пазач.

Сега около нас се образува един широк кръг от слушатели. Преди да започне разпитът, който щеше да бъде воден от Винету, на обвиняемия бяха снети вървите, според стария обичай на саваната. За евентуално бягство изобщо не можеше да се мисли. Свидетелят веднага разпозна в него онзи, когото беше видял да бяга, а когато след това бе представен конят на Флетчър, заяви с пълна категоричност, че той е този, на който е седял убиецът. Нещата бяха доказани. Когато Флетчър получи думата за своя защита, не можа да изнесе нищо освен проклятия и клетви, които завършиха с изречените вече на два пъти слова, че нека ослепеел и бъдел разбит, ако бил той убиецът. Тъй като сега имаше думата пред журито, то трябваше да го оставим да се изкаже, ала не беше за слушане. Лицето му приличаше по-скоро това на разбесняло се животно, отколкото на човешко!

Патс-ават, бащата на убития, седеше срещу мен. Пушката му лежеше до него; един нож, томахоукът и един стар пищов бяха затъкнати в пояса му, от който висеше и кожената торбичка с барута. Вероятно само за да върши нещо, при което да може да прикрие своя гняв и възбуда, той измъкна пищова и започна да го зарежда. Аз не го наблюдавах, тъй като бях насочил вниманието си към Олд Кърсинг-Драй, който тъкмо сега избълва своята последна хула. След това Винету повтори точките на обвинението; в полза на защитата не се бе установил нито един пункт и ние сега трябваше да произнесем присъдата. Когато тя единодушно гласеше „Виновен!“, апачът се изправи и каза:

— Този справедлив саванен съд призна, че Олд Кърсинг-Драй е убил двамата пай-юти и понеже ние обещахме да предадем убиеца, то с настоящото той бива предоставен на вожда на пай-юта, който може да прави с него каквото е по волята му. Хоуг!

Тогава се надигна също Патс-ават. С пищова в лявата ръка, той протегна дясната към убиеца и извика:

— Този бял звяр от този момент принадлежи на мен. Той още сега ще бъде вързан на кола на мъченията и така ще бъде измъчван, че в продължение на три дни и три нощи ще реве от болки, без да може да умре, защото той не само извърши едно двойно убийство, но е и мъчителят и убиецът на още много други червени мъже. Хоуг!

Флетчър постоя кратко време вцепенен и вторачен, после изсъска на вожда:

— Аз да умра? На кола на мъченията? Червено… куче! Щом за мен вече няма спасение, тогава и ти ще заминеш по Дявола! Внимавай!

Той изтръгна пищова на вожда, насочи го към него и натисна спусъка. В следващия миг го опря на слепоочието си и отново натисна. Двата изстрела проехтяха в бърза последователност почти като един. Едва се видя, че вождът отскочи при първия изстрел настрани, а при втория протегна ръка към пищова. Всички ние наскачахме от местата си в очакване двамата да рухнат на земята, ала вождът стоеше невредим и каза, изсмивайки се подигравателно:

— Той не ме улучи, защото аз отбих ръката му настрана, а и в цевите имаше само барут, не и куршуми. Ама вижте бялото куче! Какво му се е случило?

Да, какво се беше случило с Флетчър? той беше изпуснал пищова и стоеше неподвижен, притиснал ръце към очите. После ги махна, вдигна глава, сякаш искаше да погледне към звездното небе, и като нададе пронизителен, разтърсващ мозъка крясък, се хвърли на земята, заравяйки пестници с ридания в нея.

— Уф, уф, уф! — извика Винету. — Той искаше до ослепее, ако бил виновен, и сега си изстреля барута в очите. Прерийният съд произнесе над него присъда, ала великият Маниту го осъди много по-справедливо. На този хулител и сквернител се случи точно така, както той самият поиска от Великия дух. Винету, вождът на апачите, е видял и преживял много неща, които други не са в състояние да понесат, по пред този съд го дострашава. Хоуг!

Той потрепери като от студ и се обърна да се махне оттук. Беше така, — както каза. Флетчър бе искал да се простреля с куршума в слепоочието, но понеже Патс-ават бе посегнал в същия миг към пищова, барутния зарад се беше отклонил и попаднал в двете му очи. Почувствах се като Винету — обхвана ме боязън и аз се отдалечих, и то толкова надалеч от лагера, че вече не чувах скимтенето на наказания от Бога. Когато след дълго време се върнах, той беше отнесен отсреща при пай-ютите, чийто вожд сега вече не мислеше още днес да го връзва на кола на мъченията.

Колкото и необходим да бе на всички ни сънят, аз дълго не можах да заспя и се обръщах напразно от едната страна на другата, защото

отново и отново зазвучаваха в учите ми словата на апача: *„Ала великият Маниту го осъди много по-справедливо!“* И когато най-сетне изпаднах в дрямка, присъни ми се, като че ли двата пистолетни изстрела пак и пак прокънтяват.

Но сън ли беше това наистина? Или будувах? Действително се бяха разнесли изстрели и аз долових едно припряно тичане и викове. Когато скочих, целият бивак беше в движение и аз узнах при питането си, че Олд Кърсинг-Драй е избягал.

Беше ли това възможно? Той, ослепелият и вързаният същевременно, избягал? Едва можех да го повярвам! Или в действителност не е бил сляп, поне не съвсем? В този миг дотърча Дик Хамердал с Пит Холбърз и се провикна още преди да ме е достигнал:

— Знаеш ли вече, че старият Флетчър е офейкал, сър?

— Чух, но не мога да го повярвам.

— Дали го вярваш или не, все едно, но си е така, мастър Поразяваща ръка.

— Нима не е бил вързан?

— Вързан е бил.

— Тогава пай-ютите не са го пазили зорко?

— Такава ще е сигур работата! Ама сляп и вързан — хората все пак са си мислели, че го имат съвсем сигурно!

— Че как пък е могъл да офейка? Трябва някой да му е помогнал!

— Естествено, че някой му е помогнал, а именно неговият син, защото той също е изчезнал. Един от външните постове видял двама мъже, които седели на един кон.

— Значи двамата Флетчър не са намерили време да задигнат тайно втори кон. Неговият син впрочем не е ли бил вързан?

— Вързан или не, все едно, но хората му свалили ремъците, понеже той помолил за това с обещанието, че ще кротува. Не смятали, че трябва да хранят подозрение към него, защото нали баща му беше предаден на пай-ютите и се намираше в техните ръце.

— Каква непредпазливост!… В каква посока са побягнали?

— Искали са да се промъкнат край един южен пост. Той им викнал и когато те не отговорили, стрелял два пъти по тях. Имал двуцевка, понеже убил един от моите спътници.

— Елате тогава! Искам да отида там, където е стоял. Вероятно ще може въпреки тъмнината да се открие някоя следа.

Тръгнахме. Мнозина други поеха с нас в същата посока, но скоро чухме далеч напред заповедния глас на Винету, който запретяваше понататъшното приближаване, за да не бъдат унищожени следите на бегълците. Хората се подчиниха, ала аз продължих. Когато стигнах при него, той каза:

— Моят брат сигурно е чул какво се е случило. Ние трябва… Той спря по средата и се заслуша в нощта. Можеше да се чуе тропотът от копитата на кон, който бавно приближаваше към нас. Тръгнахме към него със запънати револвери. Тази предпазливост беше ненужна, защото на него не седеше никой. Беше конят на младия Флетчър. Когато го отведохме отново при лагерния огън, видяхме, че отзад е покрит с кръв, но самият не беше ранен. Единият от ездачите трябва да е бил улучен от куршума на поста. Конят беше хвърлил двамата и после поел обратно. Сега беше сигурно, че ще намерим бегълците. Следователно можехме да чакаме до утрото.

Когато денят започна да се сипва, ние се отправихме на търсене. Изобщо не се наложи да ходим надалеч. От мястото, където двамата Флетчър бяха видени, дирята водеше най-напред на не повече от хиляда крачки. Там лежеше синът, мъртъв и вече изстинал. Куршумът беше пронизал отзад гърдите му и той едва ли е могъл да се задържи на коня по-дълго от няколко секунди. Този беше продължил да препуска със стария. Поради ослепелите си очи той го беше насочил погрешно, а именно към една скална стена, която пропадаше надолу към реката на една дълбочина от може би трийсетина метра. Там конят не бе поискал до продължи и го беше хвърлил. Когато погледнахме през ръба, го видяхме да лежи долу. Беше още жив, защото забелязахме, че мърда и чухме слабо скимтене.

На мен никога не ми се е виело свят, ала сега главата ми се замая само при мисълта, че се бе сбъднала и втората част на неговото богохулство. „Нека ослепея и бъда разбит“, беше казал той и сега лежеше там долу!

Отидохме да доведем необходимата помощ и слязохме странично, където не беше опасно. Когато го достигнахме, той лежеше там, все още скимтейки, с полузатворени подпухнали очи. Коленичих до него и попитах:

— Мистър Флетчър, чувате ли ме?… Разбирате ли ме? Той отвори полека клепачи. Опули в мен гъсто осеяните с точки от барутните зрънца очни ябълки, но отговор не получих.

Аз повторих въпроса си. По главата му не се забелязваше външно нараняване, ала двете ръце и двата крака бяха потрошени.

— Разбит, както искаше! — нашепна ми Винету.

Много вероятно имаше и тежки вътрешни увреждания, когато направихме опит да го повдигнем, той издаде крясък, който прозвуча като непрекъснатия рев на някой тигър и сякаш не искаше да знае край. Под страхотните болки, които изпитваше, съзнанието му, види се, се върна, защото когато го запитах сега отново дали ме чува и разбира, престана да реве и отговори:

— Кой е?… Кой е тук?

— Олд Шетърхенд и Винету.

— Къде е моят син?

— Той е мъртъв.

— Застрелян? Да.

— Зас…тре…лян — изрече бавно и със запъване, — зас…тре… лян! За… това… аз… съм… виновен!

— Да. Вие сте виновен за всичко, за вашата ужасна смърт и също за трагичния край на вашия син!

Той въздъхна дълбоко, дълбоко и отново затвори простреляните си очи. Така лежа дълго време, неподвижен, без един звук. Аз го попитах:

— Буден ли сте още!… Чувате ли ме още?

— Да — прошушна той.

— Вие имате да живеете само още няколко минути, помислете за смъртта, помислете за вашите грехове и Вечния съд! Но помислете и за Божието милосърдие, което е безкрайно!

— Бо…жи…ето…ми…ло…сър…дие! — прозвуча от налетите с кръв устни.

— Кажете най-сетне истината! Вие ли застреляхте двамата пайюти?

— Да — призна той.

— Разкайвате ли се за този грях и всички по-раншни грехове, които сте извършил?

— Раз…кай…ох…вам… се! Помолете… за… мен… едно… отче… наш!

— Чуйте преди това какво още ще ви кажа! Ако вие се разкайвате за вашите злодеяния, то трябва да умрете с убеждението, че Всемилосърдния ще бъде за вас един милостив съдник! А сега нека се помолим!

Той направи едно движение да сключи безсилно висящите ръце, но напразно. Аз ги събрах и заизричах високо святото „Отче наш“ и продължих още нататък с каквото чувствах и мислех. По неговото лице се появи една лека, почти радостна усмивка… едно бавно, морно движение на главата като някой, който иска да заспи, после се свърши. Олд Кърсинг-Драй беше мъртъв. Дано никое от неговите проклятия не го последва в отвъдното!

Винету ме вдигна от коленичилото положение.

— Сега моят брат Шарли все пак има изпълнена волята си. Душата на този мъж намери великия, добър Маниту. Но неговото тяло нека почива заедно с това на сина му в земята, докато във вечния, светъл ден душата отново се върне при него. Хоуг!…

---

[1] Ситсу-то — Жалта вода (Б. а.) ↑

БЛИЗАРД

Предния разказ може да последва един друг случай, който със същата потресаваща неопровержимост доказва, че Извечната справедливост поразява човека, който прекалено много разчита на Божието търпение, неотменно и внезапно тъкмо с онова наказание, произтичащо с естествена необходимост от съответното прегрешение.

Бях ходил с Винету отвъд Скалистите планини при приятелски настроени индианци за есенния лов на бизони. После прехвърлихме планините и въпреки късния годишен сезон яздихме напреко през целия Уайоминг до форт Ниобрара в Небраска, където зимата ни изненада. Тъй като в този форт често се появяваха сиуси, които по съвсем незаслужен начин гледаха на нас като на свои смъртни врагове, то ние естествено се предпазихме да кажем имената си. При всички случаи щеше да е по-добре, ако никой не знаеше, че тук се намират Винету и Поразяващата ръка. Понеже нашите ловни дрехи съвсем се бяха изпокъсали и ние смятахме да се отправим към цивилизования Изток, си купихме от форта благоприлични костюми от топли зимни материи и към тях дебели ездитни одеяла. В този тоалет аз никак не изглеждах на уестман и тъй като се нарекох мистър Бейър, а Винету и за миг не се отделяше от страната ми, то скоро той беше известен само като „индианецът на мистър Бейър“.

Във форт Ниобрара за съжаление бяхме напълно затрупани от снега. Цялата обширна страна беше станала непроходима и ние се видяхме принудени да останем целия декември и януари на това усамотено място. Компания намерихме само в лицето на малкото офицери от гарнизона, за които не мога точно да кажа, че ни бяха много симпатични. От останалата буйна войнишка тълпа не се интересувахме повече, отколкото беше неизбежно необходимо, а що се отнася до другите присъстващи във форта, то сред тях имаше само двама души, с които от време на време побъбрихме. Това бяха братя Бърнинг от Моубърли в Мисури, на които бе проработил късметът при

копането за злато по Блек Хилс и сега се намираха с резултата от своята тежка работа на път за дома.

Освен това във форта се бе насъбрал какъв ли не още народ — все съмнителни субекти, с които Бърнинг не общуваха. Тук се извършиха всевъзможни бруталности, изгърмя се много барут, много комар се игра, много облози се сключиха и при това владееше тон, който ми беше толкова противен, че аз стъпвах в общия бар-рум само когато беше безусловно наложително. Най-грубо се държаха двама типа, които се казваха Грайндър и Слек. Те бяха картоиграчи-мошеници, общоизвестни пияници и безогледни скандалджии, без обаче да притежават истинска смелост. Не минаваше запой, без те да устроят някое сбиване. И като че особено бяха хвърлили око на онзи начин на дуел, наричан „американски“, ала винаги съумяваха така да наредят нещата, че не те, а други трябваше да решат работата с борба. Те се перчеха насам-натам, но бяха страхливи. Най-отвратителни ми бяха с обстоятелството, че всеки бе привикнал към един неизменен израз, който човек можеше сто пъти на ден да чуе под формата на клетва, уверение и изобщо при всяка възможност. Постоянната приказка на Грайндър беше „Нека веднага ослепея“, докато на другия келеш все се въртеше из устата „Бог да ме направи хахо“.

С тези двама души аз се спречках само един-единствен път. Те бяха узнали, че съм немец, и когато с едно безмълвно движение на ръката отблъснах поканата им да играя с тях, ми подхвърлиха в лицето едно „damned dutchman“[1]. За което всеки получи от мен веднага една такава крепка плесница, че двамата излетяха от столовете си. Другите естествено помислиха, че след тая работа ще последва една чудесна тупаница или стрелба, ала се бяха излъгали, защото шамаросаните не притежаваха в действителност куража да посегнат на „мистър Бейър или неговия индианец“.

Ще спомена още двама индианци, които снежната виелица беше прокудила във форта. Те твърдяха, че принадлежат към племето кедо, ала вероятно бяха отлъчени. Анемичните дяволи едва можеха да покрият голотата си и нито даже оръжия имаха, защото наскоро бяха напълно ограбени от сиусите. Искаха да се спуснат надолу към Канзас и си издялаха стрели и лъкове, та да не гладуват по път. Ние ги дарихме според възможностите си, но не можахме да им набавим нито коне, нито пушки, защото за съжаление такива нямаше в наличност.

В началото на февруари настъпи затопляне с топене на снеговете и после дъжд. Снегът изчезна и ние можахме да помислим за продължаване на ездата. Първи потеглиха двамата индианци, естествено пеша. Ние им дадохме един добър запас провизии, който сигурно щеше да им стигне до форт Хиллок, където те отново можеха да направят почивка. Този форт беше построен по онова време за опит, но през следващата година щеше да бъде отново изоставен. Два дни по-късно поеха с конете си братя Бърнинг, последвани на другия ден от Грайндър и Слек. Аз стоях с Винету при портата. Когато минаваха край нас, Слек ни подвикна:

— Хич не ни се изпречвайте някога на пътя! Мернете ли ни се отново пред очите, то Бог да ме направи хахо, ако не ви очистим бързо като духната лоена свещ!

А Грайндър прибави заплашително:

— Да-а, отбележете си го, нехранимайковци! Допуснете ли да ви спипаме, то нека веднага ослепея, ако не ви пречукаме за плесниците, дето още ви дължим!

Ние естествено си зяпахме във въздуха, сякаш изобщо не бяхме чули думите им. Такива хора не можеха, макар да знаехме накъде ще яздят, ни най-малко да ни уплашат.

Като опитни уестмани ние изчакахме още един ден, за да разберем дали мекото време е устойчиво. После също потеглихме. Не е трудно да се помисли, че пътят през дълбоко размекнатата почва не беше удобен, ала нашите врани жребци си бяха отпочивали седмици и преодоляваха почти като на шега всички препятствия. Небраска има кажи-речи само прерийна земя. Тази, по която се движехме, беше открита, а в меката почва съвсем ясно виждахме дирите на тези, които преди нас бяха напуснали форт Ниобрара. Всички те — двамата индианци, Бърнинг, Грайндър и Слек — без изключение, както и ние, възнамеряваха, изглежда, да отидат във форт Хиллок. Това ми вдъхна опасения заради Бърнинг. Някой ми беше казал, че на Грайндър и Слек напоследък никак не им вървяло в комара и били изгубили всичко, а на такива хора не можеше да се има доверие. Те знаеха във висша степен вероятно също така добре като нас, че Бърнинг носят със себе си златен прах и нъгитс, и макар да ги смятах много страхливи за открита борба, то ги намирах достатъчно безсъвестни да осъществят заради това злато някое коварно нападение. Когато споделих мислите си с

Винету, той не каза нищо, наистина, но смушка коня си с пети в хълбоците, което за мен бе също така ясно, както ако беше отговорил: „Имаш право, нека побързаме да настигнем тези типове!“

Няма причина да се впускам в подробности относно нашата неколкодневна езда. Дирите се държаха наедно и ние ги последвахме през Лу форк, чийто лед на места стоеше още толкова дебел и здрав, че издържаше ездача. Оттук форт Хиллок можеше да се достигне за една кратка дневна езда. Но тъй като минаваше пладне, ние не можехме да пристигнем там преди предобеда на другия ден.

Дълбоко отпечатаните следи се четяха ясно като в книга; тяхната старост можеше да се определи, особено от острите, обучени очи на моя Винету, почти до точността на час. Двамата индианци бяха имали пред Бърнинг преднина от два дни, ала като пешеходци сега бяха почти застигнати от тях — много вероятно тази вечер или утре заран щяха да бъдат настигнати. Грайндър и Слек бяха потеглили един ден след Бърнинг от Ниобрара, но бяха напрягали толкова конете си, както ни казваха техните дири, че сега яздеха непосредствено зад двамата братя. Това увеличи моята угриженост. По каква причина двамата бяха яздили толкова бързо? За да догонят и нападнат Бърнинг или само за да стигнат по-бързо във форт Хиллок? Последното нали също можеше много лесно да се помисли, ала аз не се успокоих с това. В следващите часове щеше да стане ясно. Кажеха ли ни тогава следите, че Грайндър и Слек са подминали Бърнинг, значи опасенията ми са били безоснователни.

И тъй, ние се носехме в галоп по равнината — неотклонно край трите дири и държейки ги зорко под око. Мина един час, още един и ето че Винету обузда коня си и каза, когато аз също спрях моя, по своя категоричен начин:

— Двамата бели мъже, които се наричат Бърнинг, са изгубени. Тази нощ те ще бъдат убити.

Аз само кимнах, защото бях на съвсем същото мнение като него. Той продължи:

— Разликата между тези две дири възлиза на един час. През време на една езда от над осем мили тя не стана по-малка, следователно Грайндър и Слек не искат да задминат Бърнинг, а ще ги настигнат едва когато се стъмни, за да ги убият.

— Божи Господи! — подскочих аз. — И за нас е невъзможно да им заведем спасение!

— Хоуг! — изрази съгласие той. — За нас е невъзможно толкова бързо да ги застигнем, защото след два часа ще бъде нощ и тогава вече няма да можем да виждаме дирите. Но нека ги следваме, колкото е възможно по-бързо, и да се молим на великия Маниту дано закриля братята!

Преживявал ли си някога смъртен страх, скъпи читателю, по непознати пътеки, ужасяващ смъртен страх? Навярно едва ли! По отношение самия мен аз също не, макар често да съм се намирал в смъртна опасност. От смъртта аз никога не съм се страхувал и също днес не се страхувам от нея, защото тя е обичният ангел, който води чедата Божии при техния Небесен отец. Но заради други аз не само веднъж и нито само десет пъти съм изживявал този страх. Така беше и тук — през този следобед, вечерта и последвалата я нощ. Да си убеден в сигурността на едно убийство и все пак да не можеш да го предотвратиш! Тази нощ, която прекарахме в храсталака на един малък приток на Лу форк, няма никога да я забравя!

Ако имаше сняг, щеше да ни свети. Дирите щяха да се различават и ние вероятно щяхме да успеем да предвардим злодеянието. Но без сняг, през нощта нямаше видими следи. Ние трябваше да чакаме въпреки нетърпението, което не ни даваше да заспим, докато настъпи зимният ден в един за съжаление твърде късен утринен час. Веднага щом на изток само донякъде започна да сивее, яхнахме конете и продължихме ездата. Имаше още една надежда, а именно Бърнинг да не са запалили огън и следствие на това да не са били видени и намерени от Грайндър и Слек. Но тази надежда ставаше все по-слаба и по-слаба, като забелязахме, че двете следи все повече се приближават по време една към друга. Когато бе започнало вчера да се стъмнява, Грайндър и Слек се бяха стремили максимално възможно да се доближат до братята. Всеки миг можеше да ни донесе трагичната сигурност, че два човешки живота са били унищожени.

Яздехме към един храсталак, около чийто ъгъл следите завиваха. Когато последвахме този завой, конете ни от само себе си се дръпнаха рязко назад, без да сме ги спрели. Тук лежаха Бърнинг край пепелта на догорял огън в голяма локва кръв. Ние скочихме от конете да прегледаме телата. В тях вече нямаше никакъв живот; смъртта ги беше

изненадала още вчера вечерта. За наше удивление видяхме, че те не бяха застреляни, а намушкани. Да намушкаш един човек, се иска повече кураж, отколкото да го застреляш от безопасно разстояние. Нима убийците не бяха толкова страхливи, както ми се бяха стрували? Или пък бяха имали определена причина да предпочетат ножа пред куршума? Какво трябваше да правим, беше лесно за разбиране. Ние не биваше да се задържаме при труповете, а трябваше да последваме убийците, които не бяха ограбили напълно жертвите си, както видяхме, а бяха им отнели само златото и пушките и после продължили да яздят с двата плячкосани коня. Та поехме значи в галоп по тяхната следа, която за наше изумление водеше точно в посока форт Хиллок. Нима не беше залегнала в самото престъпление най-основателната причина да отбягнат това място?

След може би половин час видяхме, че ездачите бяха спирали. Тук имаше следи не само от копита, но и от крака, и от това място четириконната диря се разделяше в две двуконни следи.

Какво трябваше да означава това? Ние спряхме и Винету възкликна:

— Уф! Тук са вървели червените мъже кедо и са получили от убийците в дар откраднатите коне!

С каква сигурност нацели тук отново истината несравнимата проницателност на Винету! Убийците бяха настигнали бледните червенокожи и им бяха подарили конете, за да отклонят подозрението от себе си. Ето и защо не бяха застреляли, а намушкали своите жертви. Та нали индианците кедо не притежаваха пушки, а само лъкове и стрели. Достойните за съжаление червенокожи следователно още от вчера са били набелязани да изкупят вината на други. Нищо неподозиращи, те бяха влезли в клопката. А каква чудовищна наглост притежаваха убийците, схванахме от факта, че двете следи водеха към форт Хиллок, с тази разлика само че Грайндър и Слек бяха направили една заобикалка, много вероятно за да скрият своя грабеж и като пристигнат по-късно от индианците във форта да могат да доложат за тях.

Докато продължихме след това да препускаме, Винету отметна от лицето своите дълги, великолепни, синьочерни коси, от което те полетяха зад него, и процеди гневно през полуотворените устни:

— Тук моят брат Шарли отново вижда кой е по-добър — белите или червените. Въпреки това съдбата е на страната на бледоликите и ние трябва да бъдем погубени и да изчезнем! Уф, уф, уф!

Какво трябваше, какво можех да му отговоря? Нищо! Впрочем сега и не бихме намерили време за дискусия по този печален въпрос, понеже видяхме да се появява на хоризонта група ездачи, които идваха към нас. Тъй като и тези хора бързаха кажи-речи колкото нас, ние се срещнахме много скоро. Те бяха част от гарнизона на форт Хиллок, предвождани от един лейтенант. Кавалеристите водеха по средата си двамата индианци кедо, които бяха оковани и вързани за конете. След като даде команда за спиране, офицерът ни подхвърли въпроса:

— Откъде води пътят ви, мешърз?

— От форт Ниобрара — отговорих аз.

— По тази следа тук?

— Да.

— Да сте видели днес нещо фрапиращо?

— Действително, сър, а именно труповете на двама мъже, които са били убити и ограбени.

— Well, съвпада! Колко е отдалечено оттук мястото?

— На три четвърти час. Тук аз виждам двама индсмани, които са вързани. По каква причина сте го сторили?

— Защото те са убийците на двамата мъже, чиито трупове сте видели. Ние ги караме на самото място, за да погребем техните жертви, а тях да обесим над гробовете. Сигурно знаете, че тук в Запада правосъдието е бързо.

— Действително го знам, сър, но знаете ли и вие така точно, че тези индианци са наистина виновниците?

— Естествено, че са те. Та нали бяха заловени с конете и пушките на мъртвите.

— Откъде знаете, че тези коне и пушки са на убитите?

— Човече, кой ви дава правото да ме разпитвате така? Вие сте един непознат, който хич не изглежда така, като мястото му да е тук в Запада. Аз обаче съм офицер и в никой случай не съм длъжен да ви давам отчет!

След това скастряне той се извърна от мен, за да даде заповед за продължаване на ездата, ала аз го преварих:

— Стой, сър! Във форта не се ли намират двама души, по чието донесение ви е била дадена заповедта да обесите тези двама индсмани?

— Да, а сега си затваряйте човката, човече! Аз нямам време да изслушвам излишни въпроси и…

— Излишни? — пресякох го. — Аз имам не само всички основания, но дори свещения дълг да изрека тези въпроси, защото индсманите са невинни, а техните доложители са убийците!

— Ехей! Как стигнахте до това твърдение?

— Ние още от вчера знаехме за планираното убийство, ала за жалост не можехме да попречим. Водете ни при коменданта на форта и ние там напълно ще докажем това, което твърдя.

— Тая работа няма да стане така бързо, както си я мислите. Аз имам строгата заповед да погреба труповете и да окача убийците за вратовете толкова високо, че краката им да не достигат земята.

— Срещу това никой няма да има нищо против, при предпоставката че ще бъдат обесени същинските убийци. Позволете да ви кажа каквото знаем!

Въпреки получената заповед той ми стори услугата да ме изслуша. Когато свърших, ни огледа с удивление и каза:

— Хмм! Вие имате изцяло вида на джентълмени, които са толкова зелени тук в Дивия запад, колкото зелена едва ли може да е дървесната жаба, ала думите ви говорят за една дарба за наблюдение, която трябва с целия респект да призная. Нима тези Грайндър и Слек наистина са ни излъгали? Много джентълменски, те действително не изглеждат. Една част от заповедта, а именно погребването на труповете, аз трябва непременно да изпълня. На неизпълнението на другата част ще се осмеля въз основа вашите показания. Но горко ви, сър, ако ни хвърляте прах в очите! Аз не позволявам да си правят майтап с мене!

Той избра шестима мъже, които трябваше да продължат с донесените за изкопаването на гробовете лизгари, после взе мен и Винету заедно с двамата вързани по средата, за да се върне във форта. Въпреки важността на моите показания той изобщо не помисли да ни пита за имената. Индианците кедо не биваше да говорят с нас, но погледите, които ни хвърляха, казваха също така ясно като словата каква благодарност изпитват към нас.

Бяха минали само броени минути от тръгването ни и започна първо слабо и после все по-силно да вали и снегът не беше мокър, защото температурата рязко бе паднала с няколко градуса. Винету проучи с поглед, който ми направи впечатление, небето и хоризонта, а когато фортът се появи пред нас, цялата местност беше вече загърната със снежна покривка, дебела няколко цола. Това беше извънредно неприятно, защото така се губеха следите, с които искахме да докажем истинността на нашите показания.

Форт Холлок имаше само името, но не естеството на форт. Върху един ограден с греди четириъгълник бяха построени колиби от дървесни стволове. Дълги дървени, подобни на сайванти навеси придаваха на заселището повече вид на хранилище за стоки, отколкото на укрепление и само едва видимите вече мръснобели останки позволяваха да се различи, че плацът е бил обграден от висок и дебел снежен вал, който мекото време от последните дни беше разтопило. От индианците хората, види се, не се бояха, защото портата зееше широко разтворена, когато влязохме. Както разбрахме от заниманията на присъстващите войници, споменатите навеси служеха като конюшни и плевни. Чули тропота на конете ни, от една от блокколибите излязоха двама офицери — един лейтенант и един капитан, които смръщиха лица, когато ни съгледаха. Водачът на нашия отряд слезе от коня и пристъпи към капитана да му докладва. Ние също скочихме от седлата.

Капитанът изслуша доклада на своя подчинен с не особено голям интерес, а когато после приближи към нас, видяхме, че вниманието му бе отправено много повече към конете ни, отколкото към нас. Той ги измери С погледа на познавач и после възкликна:

— Dear me[2], какви великолепни създания! Купувам ги от вас, джентс! Какво ще струват?

Едва при този въпрос той сметна за нужно да погледне към нас. Видът на Винету не му въздейства ни най-малко, ала когато погледът му падна върху мен, видях по лицето му да се появява израз на изненада.

— All devils![3] — извика. — Кого виждам тук? Истина ли е това? Кой сте вие, сър?

— Казвам се Бейър — отговорих.

Той поклати глава, пристъпи по-близо до мен, улови ме за брадичката, завъртя главата ми надясно, за да види лявата страна на

гърлото ми и каза после с триумфиращ тон:

— Хем веднага си го помислих! Този белег тук отдолу произхожда от прочутия удар с нож. Аз ви видях при майка Тик в Джеферсън Сити и сега знам, че тези два жребеца не се продават, защото в целите Щати няма животно, сравнимо с тях. Нека другите си ви смятат за дървесни жаби, аз няма да се оставя да ме заблуди вашето облекло, мешърз. Вие двамата сте…

— Моля, не назовавайте никакви имена, капитане! — вметнах аз бързо в словото му.

— Защо не? — попита той.

— Заради сиусите, през чиято територия трябва още да яздим. Ако вие наистина сте ни разпознал, то ще знаете също, че съпринадлежащите към тази нация не е необходимо да знаят, че сега се намираме на тяхната спорна територия.

— Well, изцяло както желаете, сър! Аз имах намерение здравата да насоля моя лейтенант, дето се е оставил да го придумате да тръгне обратно, ала сега мисля, че е постъпил съвсем правилно. Елате вътре в блокхауса! Конете ви ще бъдат добре настанени, а вие ще получите една порядъчна порция силен грог и същевременно ще изложите какво имате срещу Грайндър и Слек.

— Къде са тези типове, капитане? Не ги виждам. Да не би вече да са се омели?

— О, не. Конете им стоят ей там под навеса, а те самите са на лов, за да си острелят някое парче месо.

— И вероятно за да хвърлят едно око на откраднатото злато, което са скрили. Много жалко, че наваля такъв сняг! Така стана невъзможно да тръгнем след тях и да ги подслушаме. Този сняг унищожи доказателствата, безусловно необходими за уличаването им в убийството.

— За мен това е кажи-речи безразлично, сър. Та нали знам, че вие сте достатъчно способни хора да извадите доказателствата и изпод най-дебелия сняг.

Блокколибата, в която ни беше въвел по време на последната размяна на реплики, служеше на него и двамата лейтенанти за жилище. Докато най-младшият офицер се зае с приготвянето на грога, капитанът посочи два примитивно сковани стола и каза:

— Сядайте, мешърз, и ми кажете откровено, нали сте Олд Шетърхенд и Винету?

Аз отговорих, като показах пушките ни, които естествено бяхме взели със себе си вътре:

— Ето прочутата Сребърна пушка на вожда на апачите, а тук виждате карабината ми „Хенри“ и мечкоубиеца. Сега знаете, надявам се, съвсем точно кои сме.

— Действително. Голяма чест е за нас да ви видим при себе си. Ние ви казваме сърдечно добре дошли и ще гледаме на всяка дума, която кажете по убийството, като на клетва.

— Благодаря, сър! Но едно такова дело трябва да се отсъди според законите на саваната, а тези закони изискват неопровержими доказателства. Вие не бива да произнасяте присъда само въз основание на това, че ни вярвате и ни се доверявате.

Винету, който никога не слагаше в уста алкохол, отказа грога, ала аз отпих глътка от горещата напитка и започнах да разказвам сега по-изчерпателно отпреди какво знаехме и мислехме за Грайндър и Слек. Още не бях изцяло свършил, когато врата се отвори и двамата споменати влязоха.

— All devils! — извика Грайндър, като ни съгледа. — Нека веднага на място ослепея, ако това не е оня мистър Бейър с неговия индианец!

— Той е действително — отговори капитанът, давайки един знак на лейтенанта. Той касаеше, както съвсем правилно предположих, арестуването на двамата престъпници. После комендантът продължи: — На вас май не ви е приятно да видите тук тези джентълмени?

— Да не ни е приятно? Дявола да ме замъкне, ако на мен нещо, що се отнася до тези мъже, е приятно или неприятно! Те хич не ме интересуват, за мен те са пълен въздух!

— Едва ли все пак! Ако знаехте защо са дошли във форт Хиллок, сигурно щяхте да бъдете по-малко равнодушни.

— Pshaw! Какво ли може да искат! Ние двамата нямаме никаква работа с тях! Дойдохме само да попитаме дали вашите хора вече са се върнали. Да се надяваме, червените нехранимайковци вече висят окачени на две хубави конопени въжета?

— Не, не са още окачени. Мистър Бейър ги доведе обратно.

— Как? Какво? Мистър Бейър? Какво общо имат мистър Бейър и неговият индианец с тая работа?

— Твърде много! Те познават истинските убийци и са ги преследвали дотук.

— Истинските убийци? Та това нали са кедо-индсманите!

— Не. Мастър Бейър, напротив, твърди, че истинските убийци се казват Слек и Грайндър.

— Слек и… all devils, ние? — избълва Грайндър шокиран.

— Да, вие!

— Ако той твърди това, то нека веднага ослепея, ако не си е изгубил акъла! Слек, говори, какво ще кажеш по въпроса?

Запитаният протегна към мен свития си юмрук и изкряска:

— Да го вземе Дявола! Какво иска тоя тип от нас? Той е един дачмън, чиято дума не чини нищо. Бог да ме направи хахо, ако не му затъкна зурлата, та цял живот да е принуден да мълчи! Ела, Грайндър! За такъв тип ние тук сме твърде добри!

— Ще останете! — обърна се заповеднически към тях капитанът.

Те понечиха въпреки заповедта да си тръгнат, ала когато отвориха вратата, видяха пред себе си лейтенанта, който пристъпи вътре с половин дузина войници. Бяха обградени и арестувани.

— Какво трябва да означава това?… Какво значи това? — кресна Грайндър, докато напразно опитваше да се отскубне.

— Това означава, че вие сте задържани за убийство с цел грабеж — отговори капитанът.

Сега последва сцена, която не е за описване. Не че двамата оказаха съпротива — за тая цел те бяха твърде страхливи. Тяхната защита се състоеше само в думи, ама що за думи бяха това! Проклятия, клетви, вричания и ругатни от такова естество, че косите ми поискаха да се изправят. Едно след друго следваха пожелания за ослепяване и обезумяване. Такива хулителства още не бях чувал през живота си. Струваше ми се, че ще се задуша в този порой на греховни изрази, и дълбоко и с облекчение си поех дъх, когато ругателите бяха най-сетне изведени навън, за да бъдат затворени и до разпита строго охранявани. Дори моят иначе толкова невъзмутим Винету стисна с пръсти по болезнен начин ръката ми и каза:

— Шарли, един червен мъж би ли се държал някога така, би ли оскърбявал по такъв начин своя небесен Маниту? Кой тук още може да

твърди, че бледоликите били по-добри и по-културни от исконните деца на саваната? Ако има Див запад, то той е подивял само благодарение на белите нашественици, на които ние някога сме гледали като на божества! Хоуг!

„Хоуг“ при него беше думата за свято уверение, равнозначно на нашето „амин“.

След известно време се върнаха от погребението на убитите шестимата кавалеристи. Те носеха всичко, което още бяха намерили по джобовете. Сред нещата се намираха и бележки, от който ние узнахме точните адреси на техните близки. После бе дадена команда за обяд. Аз, от само себе си се разбира, бях поканен заедно с Винету на офицерската трапеза. Офицерска трапеза! Имаше колкото си щеш блюда. От тях на човек бе достатъчно само да си реже от еленовия бут, сложен върху парче нерендосана дъска.

После бяха свикани членовете от състава на съда, който се състоеше от офицерите и трима унтерофицери. Винету и аз присъствахме като свидетели и също индианците кедо трябваше да се явят, за да отговорят на евентуални въпроси. Когато всички тези персони се събраха, бяха доведени Грайндър и Слек. Те се явиха вързани и бяха пазени от по двама войника.

Двамата обвиняеми не изглеждаха съкрушени. Тяхното държане беше по-скоро много уверено и думите им прозвучаха направо нагло, когато заявиха, че не могат да признаят присъстващото жури. Те във всеки случай добре съзнаваха, че прясно нападалият сняг ни е отнел възможността да приведем необорими доказателства, и се перчеха с това. Тези доказателства можеха да се състоят само в намиране ограбеното злато, фактът, че бяха подарили на кедо-индсманите конете и пушките на убитите, нямаше почти никаква стойност, защото те и без убийство можеха да са стигнали до тяхно притежание, а и най-вече за това, че според обичая на саваната свидетелството на двама червенокожи не чинеше повече от нищо.

Не мога да твърдя, че капитанът в качеството си на председател водеше по много хитър начин разпита, но в случай че искам да бъда откровен, трябва да призная, че и на мен на негово място нямаше да се удаде да накарам престъпниците да признаят деянието си. Основното доказателство, което при настоящите условия можехме да приведем, беше обстоятелството, че те с умисъл не бяха подминали убитите, а

така бяха нагласили ездата си, че да застигнат братята едва след настъпването на мрака. Вярно, тези следи също вече не бяха налице, ала ние можехме да се закълнем. За съжаление с това се доказваше само настигането, но не и убийството на Бърнинг.

По тези причини разпитът се състоеше само от обвинения от страна на капитана и отхвърлянето на неговите твърдения от страна на обвиняемите. Тяхната наглост се покачи до степента на присмех и предизвикателно самоувереност, а хулите им достигнаха такава нечуваност, че накрая аз вече не можах да издържа и помолих председателстващия, ако не да приключи, то поне за днес да прекъсне.

— Прекъсне? — попита с хилене Грайндър. — Това ние не можем да позволим. Ние искаме или незабавно присъда на основание непоклатими доказателства, или моменталното ни освобождаване. Нека ослепея на място, ако се съгласим на нещо средно между тези две позиции!

— Да — вметна Слек, — или ни обесете, или ни освободете! Нещо друго няма. Това, което изнасят срещу нас тоя мистър Бейър и индианецът му, е толкова смехотворно, че направо ми дожалява за тяхната глупост. На нас то хич нищичко не може да навреди, но за да докажем невинността си даже в излишък, ние искаме да им дадем един шанс да отстоят своите твърдения. Вкарайте ни тази вечер заедно с тях в някое тъмно помещение и дайте на всеки по един хубав остър нож в ръката! Ако те се съгласят на този рицарски метод на аргументация, то нека Бог ме направи хахо, ако не им втъкнем нашата невинност по такъв начин между ребрата, че утре на заранта ще е останало само вонящата им леш. Ти кандисваш ли така, Грайндър?

— С най-голямо удоволствие — отговори запитаният. — Не един и двама вече са падали под ножовете ни и за мен ще бъде истинско блаженство, ако тези така наречени джентълмени склонят на твоето предложение. За съжаление аз съм убеден, че няма да им стиска да се решат. Да лъжат, могат като разпрани, ама дали и да се бият? Pshaw!

Аз хвърлих един въпросителен поглед към Винету; той отговори утвърдително само с клепачи. Ето защо казах:

— Това е фукльовщина, повече нищо! Ако се съгласим с предложението, те веднага ще го оттеглят.

— Да го оттеглим? — разкикоти се гръмогласно Грайндър. — Двама такива прочути и опасни ножари като нас щели да отстъпят! Тая

мисъл е толкова смешна, толкова тъпа, та чак не намирам думи да я окачествя.

Двамата продължиха още доста време да ни се присмиват по този начин, додето не донесох предложение при председателстващия да признае двойния дуел като Божи съд. Изразът Божи съд предизвика отново веселостта на обвиняемите, които бяха буквално горди с това, че не вярват в Бога. Те бяха напълно убедени, че ние сега само от немайкъде и привидно сме се съгласили на дуела, ала вечерта със сигурност ще офейкаме. Капитанът пък, който знаеше кои сме и следователно нямаше защо да се страхува за нас, обяви съгласието си с моето предложение и ето как бе определено, че ние четиримата, всеки въоръжен с нож, ще бъдем зарезени в една празна плевня от осем часа вечерта до осем часа сутринта, за да решим с бой въпроса за вината или невинността на обвиняемите. Докато биваха отвеждани, типовете пак ни осмяха и на излизане ни подметнаха такива обидни думи, които тук ми е невъзможно да възпроизведа. Те бяха естествено отново заключени. Цялата им крепка увереност се базираше на две обстоятелства: че бяха много грижливо претърсени, без да е била открита и следа от задигнатото злато, и че ни смятаха за плашливи новаци, на които хич през ум няма да мине довечера в осем да са още във форт Хиллок.

Когато бяха изведени, капитанът естествено не се осмели да ни даде някакъв съвет. За него изходът от дуела между Винету и Олд Шетърхенд и двама такива безделници беше несъмнен и целият гарнизон на укреплението беше запленен от това, че тук ще се разиграе едно такова изключително интересно събитие.

Ние огледахме плевнята. Тя се намираше под едно дърво и беше скована от груби дебели дъски. От външната страна на врата беше натъкмено едно дълго и тежко дървено резе. Понастоящем във вътрешността нямаше нищо друго освен малко плява, която лежеше в десния заден ъгъл.

Ние бърборихме с офицерите почти до осем часа, без специално да споменаваме дуела. Но арестантската стража неколкократно предаде, че Грайндър и Слек току подпитвали дали сме още тук. Точно в осем часа те бяха отведени при плевнята и получиха своите ножове. После ние предадохме на капитана всичките си оръжия, без ножовете, разбира се, взехме топлите си одеяла и се оставихме да ни поведат към

арената на битката. Пристъпихме с капитана и лейтенантите във вътрешността на плевнята; един войник освети с треска борина. Грайндър и Слек се облягаха на задната стена с ножове в пестниците.

— Ето ги че идат! — подигра се Грайндър. — Те летят към гибелта като комарите към светлината. Защо да чакаме до утре заран? Вратата може да бъде отворена още след четвърт час, тъй като дотогава ние ще сме предали типовете на пъкъла!

Тия приказки трябваше да прозвучат много самоуверено, ала ние добре доловихме, че гласът му потреперваше. След като сметката им, че ще духнем, се бе оказала крива, настъпи страхът. Докато ние проснахме одеялата си в ъгъла вдясно, сякаш се канехме после там да се установим, капитанът разясни на самохвалковците:

— Действително е възможно работата да стане толкова бързо, както си мислите, но много вероятно с тъкмо противоположния резултат. Та вие изобщо не знаете кои са всъщност мистър Бейър и неговият индианец.

— Кои ще са! — изхили се Слек. — Хора, които имат още жълто на устата. Бог да ме направи хахо в тоя плевник, ако тия типове имат след изтичането на един час и една-едничка капка кръв във вените си!

— Я престанете най-сетне с вашите богохулства! Ако думите ви тръгнат към изпълнение, то няма да напуснете това място другояче освен единият сляп, а другият побъркан. И сега най-после трябва да узнаете с кого си имате работа. Тези джентълмени са именно Олд Шетърхенд и неговият червен приятел Винету, за които съм убеден, че ще напуснат тази плевня напълно невредими.

— Олд… Шет… Вин…! — прозвуча откъм задната стена.

От страх те не можаха дори да изрекат напълно имената и мина доста време, преди Грайндър да прибави:

— Нека веднага ослепея, ако това не е една нагла и съвсем проклета лъжа!

Тогава аз отидох при него, хванах го с дясната ръка за колана, издигнах го високо и така го запратих към стената, че всички дирeци и дъски изпращяха. После се върнах, без дума да кажа, на мястото си. Но вместо мен заговори комендантът, докато Грайндър се надигаше, охкайки и проклинайки, от земята:

— Това беше най-правдивото доказателство, че съм казал истината. Такава проява на сила с една ръка може да демонстрира само

Олд Шетърхенд. Сега вярвате ли, че е той?

— Да ви вземе Дявола! — изсъска тук Слек. — Това е измама, това е коварство! Защо не ни беше съобщено по-рано кои са тези люде? Те ще ни заколят тук бавно и сигурно, ще ни наръгат злодейски в тъмнилката! То е по-лошо, отколкото да сме изправени на процес пред журито. Ние искаме да се махнем оттук. Искаме още веднъж да бъдем разпитани!

— Признавате ли убийството и грабежа?

— Не, и пак не! Ние сме невинни!

Тогава Винету даде с ръка знак за мълчание и каза по своя спокоен, проникновен начин:

— Тук стои Винету, вождът на апачите, а тук стои неговият приятел и брат Олд Шетърхенд, на когото още никой враг не е съумял да противостои. Досега аз не съм изрекъл нито дума, но сега ще кажа какво ще се случи. Хората ще ни зарезят и обградят после плевнята, за да не побягнат убийците от страх през дървените стени. След това нашите ножове ще пронижат въпреки тъмнината гърлата на злодеите, защото очите ни са свикнали да пробиват мрака. Ние сме като змиите, които човек не чува, когато допълзяват. Днес бяха изговорени достатъчно безполезни приказки. Сега ще последват делата и хората няма да чуят нищо друго освен предсмъртните крясъци на убийците, които ще паднат под нашите ножове, също както те са намушкали Бърнинг със своите! Можем да започваме!

Маниерът и начинът на говорене на Винету отказа едно направо съкрушаващо въздействие върху негодяите. Те повдигнаха с треперещ тон протест — напразно. Молеха, заплашваха, проклинаха — също напразно. И дори когато факлоносецът напускаше помещението свиваха юмруци и ревяха за обезумяване и ослепяване. Едва когато вратата бе зарезена, замлъкнаха и от този момент избягваха всеки, даже най-лекия шум, за да не привлекат вниманието ни към мястото, на което се намираха.

Що се отнася до нас, ние нямахме намерение да ги намушкаме, а чрез смъртен страх да ги доведем до признание. Бяхме убедени, че ще се пазят да ни нападнат, ала въпреки това пренесохме тихо одеялата си от единия ъгъл в другия и се излегнахме после с изпънати крака така, че всеки, който приближеше да се натъкне първо на тях. После зачакахме с ножове в ръце, готови всеки миг за незабавна отбрана.

Липсваше ни, наистина, всяко мерило за точно определяне на времето, ала аз отчетох половин час и още един, без нашите изострени от тренинг уши да доловят някакъв шум. И тогава съвсем из един път стана изключително студено, толкова студено, че пронизваше чак до мозъка на костите, а късо време след това над покрива взе да се носи безпаузно едно глухо, гнетящо бучене. Само няколко минути по-късно чухме навън да се вика:

— Виждате ли огньовете на свети Елм по всички остриета и ъгли? Идва близард, близард! Спасявайте се в блокхаусите, бързо, бързо!

Близард означава най-ужасната снежна буря на запад от Мисисипи, която, идвайки винаги от север, се известява с едно съвсем рязко и силно спадане на температурата и отминава бързо, наистина, но по отношение опасността не отстъпва на страховитата вюга на високопланинска Азия. Той често бива придружен от електрически явления и въпреки зимния сезон светкавиците и гръмотевиците не са рядкост. Горко на този, когото близардът изненада на открито или в някоя нездраво уплътнена постройка! Той поваля или отнася всичко със себе си и покрива всеки предмет с еднометров снежен саван.

Виковете отвън бяха замлъкнали — пазачите бяха избягали в блокколибите. И ето че връхлетя първият пристъп на вятъра, който сякаш искаше да помете всичко от земята, всичко да изскубне от гнездото му. Над нас виеше, скрибуцаше, стенеше и ревеше, като че бяха отприщени някакви невидими водни талази, незнаещи ни бряг, ни милост. Гръмотевици тътнеха, светкавици процепваха мрака. Вътрешността на плевника се изпълни с фин, но гъст снежен прах, който орканът навяваше през пролуките. Ние треперехме от студ и тракахме зъби, макар да се бяхме затънали плътно в одеялата. Почвата се тресеше, плевнята се люлееше. Това продължи направо повече от половин час, после в беснеенето на стихията настъпиха къси интервали, в които чувахме Грайндър и Слек да пъшкат, стенах и хъхрят. Може би само от страх? Това сега не можехме да знаем. Сетне орканът събра силите си за един последен, могъщ блясък. Земята потрепери под нас, плевникът изпращя, наклони се надясно, наляво, след това задната му част се сгромоляса с трясък. И близардът сякаш се бе задоволил с това, защото сега тишината настъпи също така

внезапно, както внезапно беше дошъл ураганът. Опасността беше отминала.

Наистина ли отминала? За Винету и мен — да, дали обаче и за другите? Изпод развалините на срутената половина на плевнята си проправи с мъка път една фигура и побягна със силен рев — беше Слек. От другия ъгъл се разнесоха нечленоразделни звуци, като че някой искаше да извика, но не можеше. Отвихме се от одеялата и тръгнахме нататък. Там Грайндър лежеше между разтрошените дъски под една греда, която почти му бе вгънала гърдите. Аз я вдигнах, а Винету изтегли ранения, който изпадна в безсъзнание още щом бе освободен от тежестта. Понесохме го към офицерското жилище, при чиято врата ни засрещна капитанът, тръгнал да види какви щети е причинил близардът на форта. Той се върна заедно с нас. Когато внесохме Грайндър вътре и го положихме до огъня, можахме да видим неговите наранявания. Всички изкрещяхме от ужас. Една дъска беше паднала с острия ръб напреки лицето му и беше смазала основата на носа и избила двете очи.

— Сляп, сляп, сляп! — извика капитанът, сключвайки молитвено ръце. — Как само сквернословеше, че искал веднага да ослепее! Това е Божи съд!

Аз не казах нито дума, толкова дълбоко бях потресен; Винету също стоеше безмълвен до мен. После привързахме осъдения от Висшия съдник и го сложихме на постелята на единия от лейтенантите. След това излязохме да видим последиците от оркана. Единствената вреда, която беше причинил се състоеше в съборената плевня. Сега потърсихме изчезналия Слек. Неговата следа водеше към палисадата, през която той се беше прехвърлил, и продължаваше вън към близката гора. Снегът беше дълбок до коляно. Той осветяваше така, че можехме без факли да следваме дирята. Стигнали при окрайнината на гората, ние чухме между дърветата един много особено мотолевещ човешки глас. Навлязохме в гъсталака и намерихме Слек, който беше разровил снега под едно дърво. Проснат надълго на земята, той беше наврял ръка под коренището и си тананикаше като дете:

— Прах, нъгитс… прах, нъгитс… осем пълни торбички… осем пълни торбички!

Той допусна само със сила да бъде откъснат, а после намерихме под мъха осем кожени торбички с тежина повече от фунт. Нещата се съгласуваха точно с бележките на Бърнинг; това беше златото, което им бе докарало смъртта.

Слек беше поведен към форта. Там видяхме, че косата му лепне от кръв. Когато прегледахме главата му, се установи, че той също е бил тежко ударен от срутилите се греди и дъски. Дали следствие на това се бе помрачил неговият дух, или страхът още преди туй му бе отнел разсъдъка, не можеше да се определи.

Грайндър сляп и Слек безумен! Точно така, както в своето безверие и наглост бяха искали от Бога! Който тук още отрича, че има една Всевечна справедливост, на която никой човек, дали в този или отвъдния свят, не може да убегне, нека той добре се пази да бъде доведен до прозрение от господството на тази справедливост! Божият съд е неотменим и справедлив. Всяка вина бива изкупена, рано или късно, тук или отвъд. Никой виновник не се изплъзва от възмездието.

Интересно бе, че след лошия ден отново настъпи меко време, което позволи да продължим ездата си. Грайндър и Слек като тежко болни останаха във форта. Тяхната съдба зависеше, ако не станеха жертва на раните си, от тамошните офицери, които ни изпратиха на едно доста голямо разстояние. Двамата индсмани получиха в дар конете на Грайндър и Слек. Те можеха следователно да ни придружават. Ние ги отведохме до обединената река Плат[4], където те се сбогуваха с нас, уверявайки ни в своята вечна благодарност, задето сме ги спасили от незаслужената смърт чрез обесване…

Четири години по-късно слязох в Батон Руж от мисисипския стиймър[5], понеже трябваше да чакам тук парахода за Натчез. На пристана седяха двама просяци, чиито окаяни, мършави фигури бяха облечени в дрипи. Лицата им ми се сториха познати. На единия липсваха двете очи, а на мястото на основата на носа имаше дълбок, широк белег. Другият ми поднесе с умоляващ жест шапката си. Когато хвърлих в нея една сребърна монета, той я прибра трескаво и замърмори:

— Прах, нъгитс… осем пълни торбички… осем пълни торбички!

Сега знаех кого имам пред себе си. Значи убийците все пак не бяха намерили своето наказание във форт Хиллок. Но тяхното сегашно положение във всеки случай беше още по-лошо и от смъртта.

Същата година случайно наминах през Маубърли в Мисури. Там се осведомих за семействата на братя Бърнинг. Ето как ми се удаде да чуя историята за убийството, и то с далеч стигащи окраски относно онова, което Винету и Олд Шетърхенд бяха съумели да извършат. Аз не казах кой съм и се задоволих само да узная, че капитанът беше изпратил на близките осемте торбички с цялото съдържание и един изчерпателен писмен доклад…

---

[1] damned dutchman (ам. разг.) — проклет немец (Б. пр.) ↑

[2] — Dear me! (англ.) — Боже мой! (Б. пр.) ↑

[3] — All devils! (англ.) — По дяволите! (Б. пр.) ↑

[4] Има се предвид реката след водослива на Норт Плат и Саут Плат. (Б. пр.) ↑

[5] стиймър (англ. steamer) — параход (Б. пр.) ↑

ТАЛИСМАНЪТ

Едно своеобразно хъхрещо сумтене ме събуди от съня. Или това беше само хъркането на някой от моите другари по спане? В херметически затворената зимна колиба цереше въздух, който се беше направо за отчаяние. В тясното пространство бяха намерили място осем човека и пет кучета, но само не питайте как! Тези тринайсет създания лежаха със своите петдесет и два предни и задни крака така едно до, върху, под и през друго, че разплитането на тази маса многобройни и объркани крайници изглеждаше абсолютно невъзможно.

В средата на построената от кожи на северен елен шатровидна колиба димяха останките от грамаден огън, чийто парлив пушек образуваше един общ непроницаем облак, тъй като димоотходният отвор беше затулен. Аз лежах с глава върху ухаещия на моруново масло хълбок на добрата майка Снйера, чието име в превод означава „мишка“; десният ми крак беше протегнат под тялото на стария чичо Сете, която дума трябва да се превежда със „стрела“, а лявото ми стъпало служеше на едно от кучетата за възглавница. Татко Пент, тоест Бенедикт, Благословения, беше разкопчал кожуха ми, за да курдиса милата си главица върху моя стомах, така че опашката на кучето, на което той самият служеше за матрак, с прелестно гъделичкане бръсваше носа ми. Към този неоценим комфорт се добавяше жегата, развиваща се във вътрешността на моето плътно загърнато кожено-кожушено облекло, и сатанинският аромат на тринайсеткратната транс- и респирация (потене и дишане) редом с подвижността на онези дребни рицарски създания, които са неизбежни в такава кучешка близост, и за които старият веселяк фишарт[1] е пял: „Мен ’апе ме додяващо, к’во ли мож’ да е то?“[2] Вземете ли под внимание също всички диатонични и хроматични сърдечни излияния, чието хрипещо фортисимо изпълваше шатъра, то може би ще намерите за непонятно, че аз за един миг съм се измъкнал от меките обятия на съня.

Но не, не хъркане ме беше събудило, защото аз долових сега, когато бях буден, за втори път онова сумтящо хъхрене. То прозвуча вън на известно разстояние от колибата. Веднага след това изтрещя изстрел и един висок глас извика:

— Attje, tassne le tarfok! (Татко, мечката е тук!)

В миг всичките петдесет и два крайника се приведоха в най-бързо движение и онова привидно невъзможно разплитане за две секунди бе щастливо извършено. Осемте човека крещяха и ревяха; петте кучета лаеха и виеха; огънят беше напълно стъпкан, докато всеки търсеше своите оръжия и хващаше онези, на някой друг. И все пак ние се намерихме само след две минути пред колибата и се завтекохме към мястото, от което Неете[3], синът на стария Пент, затърча в крайна възбуда насреща ни, като крещеше с всичка сила:

— Tarfok, tarfok le mesam! (Мечката, мечката отмъкна еленчето ми!)

— Къде е? — попита старият.

— Tuos, tuos kwouto pluewai! (Там, там по блатото!)

— Вземете си ските — изкомандва татко Пент, — пушките, ножовете и щеките. Вземете също въжета. Да побързаме след нея!

Всички ски бяха подпрени по шатрата. Ние ги сложихме и тръгнахме към блатото, което се простираше в равнината на неголямо разстояние от лапландското жилище. Какке Кайра[4] остана при жената и трите дъщери. Ние, другите, наброявахме пет персони: Пент, чичо Сете, Неете, аз и вторият слуга, който се казваше Анда, сиреч Андрей.

Беше може би един час след полунощ, ала въпреки това ние можехме много добре да виждаме, тъй като небето бе озарено от едно северно сияние с такъв разкош и великолепие, както никога не бях го наблюдавал. Това не беше онази леко разширяваща се и отново свиваща се нежна игра на цветове, също не онова голямо и спокойно стоящо по небесната твърд явление, а едно непрестанно, могъщо запокитване във висините на лъчеизпускащи цветни снопове, които искряха и преливаха в безкрайността, един замайващ вихър от хиляди едно след друго въртящи се и с все по-големи радиуси огнени колела, едно непрекъснато сражение, извиване, гонение и стрелкане на всички възможни пламъци, светлини, цветове и нюанси, едно зрелище, което наистина щеше да ми въздейства с поразяващ ефект, ако в мен не се беше пробудил ловецът.

Дирята на мечката можеше съвсем ясно да се различи в дълбокия сняг, а след късо време видяхме и самата нея като тъмна, бързо придвижваща се точка по бялата повърхност на блатото. Тя трябваше да е някое могъщо животно, след като бе в състояние да мъкне при един такъв бяг еленчето със себе си.

Въпреки това ние нямаше защо да се страхуваме от нея. Лапландската мечка е по-малко опасна и от вълка; тя далеч не притежава свирепостта примерно на американската гризли, която я прави толкова опасна, и се осмелява да нападне човека само когато е подтикната от неизбежна самоотбрана. Лапландците до един бяха много опитни скиори. Ние летяхме със скоростта на бърз влак по равнината, но това, види се, все още не бе достатъчно за стария Пент.

— По-бързо — извика той, — иначе тя ще стигне хълма и ще се скрие зад скалите, където много трудно ще можем да я следваме.

Ние забързахме, ала мечката сякаш беше чула думите на предводителя. Тя зави внезапно наляво. Животното трябва да бе забелязало преследвачите си и сега се понесе тромаво към хълма, представляващ предвестник на планината фйел, която със своята отрупана със сняг елхова тъмнота поглеждаше надолу към блатистата страна. Ние опитахме да пресечем пътя на бегълката, но не ни се удаде; тя изчезна от очите ни, още преди да сме достигнали хълма.

— Ето я дирята — рече чичо Сете, — тя води право нагоре към най-калпавото място. Свалете ските! Те тук вече не чинят нищо.

Ние метнахме ските на рамо и заизкачвахме стръмния скат на възвишението. Снегът беше няколко стъпки дълбок, което много затрудняваше изкачването. Ние полагахме всички възможни усилия, така че здравата се запотихме под тежкото облекло, ала независимо от това напредвахме доста бавно. Най-сетне стигнахме билото на хълма, ала трябваше да се задоволим само със следата на мечката — тя самата беше спечелила значителна преднина.

Теренът беше изключително насечен. Ние трябваше да се провираме ту надясно, ту наляво, ту напред, ту отново обратно между остри, наполовина засипани от сняг скални отломъци. Имах чувството, като че на мечката бе доставяло особено удоволствие едно хубавичко да ни объркa. И при това нито за миг не биваше да губим предпазливостта, тъй като зад всеки камък бе възможно да се натъкнем на нея.

Най-после стигнахме до една малка височинка, където тя си беше позволила кратка почивка. Наистина си имахме работа с голяма хитруша. Тя беше избрала този извисен наблюдателен пункт, понеже тук още отдалеч можеше да забележи нашето приближаване, и беше същевременно достатъчно умна да използва времето за една бърза закуска. За тая работа в най-добрия случай беше оставила десет минути, ала за това кратко време еленчето все пак беше кажи-речи напълно изчезнало.

— Wuoike! (Поврага!) — изруга татко Пент. — Тоя partne pahakase[5] ни е оставил само кожата и краката. Hautesn so mon kalkao lapmet! (Ще наредя да го налагат до смърт!)

Той размаха заплашително над главата си щеката и пое отново по следата. Тя водеше в една стръмна клисура нагоре към фйел. Дълбокият сняг извънредно много ни затрудняваше. Ние се плъзгахме почти на всяка крачка отново надолу и мина доста време, преди да достигнем височината на гората. Предимство беше, че червените ели растяха много нарядко. Многобройни скали лежаха пръснати между стволовете. Следите се виждаха ясно.

Ние крачехме безмълвно все един зад друг. В един момент, тъкмо когато се канехме да стъпим на някаква поляна, вървящият начело Пент спря зад последното дърво.

— Какво виждаш? — попита високо чичо Сете.

Аз вървях след Пент и също като него бях видял един мъж, който се появи с бърз ход вляво от нас измежду дърветата. Но когато чу гласа на чичото, побърза да изчезне обратно в полумрака на гората.

— Кой беше това? — попитах аз тихо.

— Не го разпознах, господине — отговори старият. — Какво ще ти търси един мъж по това време тук в гората!

— Ти навярно си единственият, който живее в този край?

— Да. Дали не е някой мъж, тръгнал на aito[6]?

— Не ми се вярва. Един такъв нямаше да ни лиши от поздрава си. Той избяга, значи неговият път трябва да е пътят на кривдата.

— Господине, наистина ли мислиш така?

— Да.

— Тогава трябва да го последваме!

Тези думи бяха изречени с припрян, угрижен тон, който не можах веднага да си уясня. Ето защо попитах:

— Мислиш, че е убиец на елени?

— Не, мисля нещо друго, waljam[7]. Аз трябва да видя кой е. Вие междувременно следвайте мечката!

— Не бива да тръгваш сам! — предупреди синът му Неете.

— Какво знаеш ти, хлапе! Вървете! Не е необходимо да остава някой с мен!

Тези думи бяха изговорени с толкова заповеден тон, че ние трябваше без възражение да се подчиним. Със сигурност не беше безопасно да се залови тук в гората и при този сняг с един непознат, който ни се беше сторил толкова подозрителен. Той трябва да си имаше някоя съвсем особена причина да остане сам, при положение че едно придружителство се явяваше толкова необходимо. Ние го оставихме да върви и продължихме да следваме дирята на мечката. Усилията ни много скоро бяха възнаградени. Само след късо време следата ни отведе до открита площадка, покрита с лабиринт от камъни. Животното лежеше скрито тук някъде, защото когато обходихме мястото, установихме, че дирята не извежда навън.

Кучетата до момента бяха при нас — всяко вързано със сиджимка към своя господар. Но сега, когато обградихме мястото, бяха пуснати. Те се стрелнаха между камъните и скоро долових редом с яростния им лай едно дълбоко и сърдито ръмжене. Данданията спря за кратко време и после се придвижи към срещуположната на мен страна. Докато на вълка налита направо на гърлото, спрямо мечката кучето на лапландеца се държи предпазливо. То я примамва да излезе от леговището, без самото да се подхвърля на опасност. Така и днес не се чуваше някое от кучетата ни да е получило удар. Отсреща много скоро отекна изстрел и веднага след него втори. После хайката надигна триумфиращ вой, по който веднага се разбра, че мечката е повалена.

— Неете, мъртва ли е? — провикна се през поляната стоящият вдясно от мен Анда.

— Mije lepe winsam! (Ние победихме!) — отговори запитаният. — Wiesodake le tarfok. (Мечката е мъртва.) Елате насам, kratnatjeh[8]!

Побързахме към викащия. Мечката лежеше безжизнена на земята. Младият Неете я беше оставил да приближи на две крачки, тикнал сетне дулата на двуцевната си пушка в разтворената паст и дръпнал два пъти спусъка.

— Тя е заела, че е мое еленчето, което изяде — рече той доста равнодушно, — и затова дойде аз да я убия.

При лапландците всеки член от фамилията има собствени животни при стадото с негов собствен, определен [???]. Още при рождението бащата подарява на детето един елен; при кръщенето то получава втори; който открие първия му зъб, трябва да му подари трети. Домашната прислуга също получава своето възнаграждение и специалните подаръци в елени и ето как един ратай, който се сдомява за някоя ратайкиня и присъединява нейните животни към своите, много лесно събира стадо, правещо го самостоятелен мъж. По тая причина при лапландците няма същинска немотия, освен ако чрез някоя епидемия или безснежен студ не изгуби стадото си. В този случай животните не могат да освободят мъха, представляващ тяхната зимна прехрана, от леда и са обречени окаяно да загинат от глад.

— Sotn le anak (Това е мъжкар) — рече чичото. — Одерете му кожата и го нарежете на парчета, за да можем по-лесно да го носим. Тялото принадлежи на нас, лапите ще дадем…

Той спря посред изречението. Моето присъствие, види се, му попречи да си довърши приказката. Аз заподозрях причината. Лапландците са в голямата си част християни, ала си имат още много езически обичаи от отколешно време, на които много държат, макар че с крайна неохота допускат чужденеца да го забележи. Може би и мечите лапи щяха да бъдат обречени на Термес — едно от техните по-раншни божества, на чиято статуя, един грубо обдялан пън, все още много лапландци издигат скрито светилище в някой потаен лес. И лапите наистина бяха отделени и вързани заделено наедно.

— Вижте колко са постали вече! — каза Неете, синът на Пент. — Този мечок не е бил смушен в земята и нещо го е смутило в неговия зимен сън. Той е тръгнал да търси някое друго място и е огладнял. Пристигна така тихо, че аз го съзрях едвам когато чух клетото същество да избрехтява за последен път. Дано душата му вечно странства като дух в metse[9]!

Отделните късове от убитото животно, което сигурно бе имало една дължина от шест стъпки, бяха взети и ние поехме по обратния път. Когато стигнахме при мястото, където Пент се бе отделил от нас, аз спрях.

— Още не се е върнал — казах. — Няма ли да е по-добре да видим какво става с него?

— Не бива — отговори чичо Сете. — Той е повелителят и заповяда никой да не го следва. Ние сме длъжни да се подчиним.

— Но ако му се е случило нещастие!

— Аз не го вярвам. Той познава всяка стъпка ширина от тази местност, всяко дърво в гората и всяко животно, живеещо тука. Ние можем да бъдем напълно спокойни. Той сигурно се е върнал при колибата.

— Това е много съмнително. Той като ловец съвсем определено щеше да се присъедини към нас, за да ни помогне да повалим мечката.

— За тая цел ние си бяхме достатъчно мъже, той го знаеше. Нека значи спокойно си продължим!

Ние изминахме обратно горския участък, спуснахме се по скалистия хълм и се намерихме отново по блатистата равнина, където сложихме ските и можехме по-бързо да се придвижваме. Северното сияние беше пред угасване, когато достигнахме колибата.

Скелетът на тази колиба бе образуван от известен брой пръти, които бяха така забити в земята, че върховете им горе се събираха. Понеже татко Пент се числеше към заможните лапландци, те бяха покрити с двоен пласт еленови кожи, а горе беше оставен един отвор, та да може да се изтегля пушекът. По време на спане обаче той биваше затварян, за да не бяга топлината. Това кожено покривало се простираше още на известно разстояние над земята, което позволяваше да се съхраняват под него провизии. Сега през зимата жилището беше покрито от дебел свой замръзнал сняг, който не допускаше да проникне никакъв студ във вътрешността. В средата на жилищното помещение се намираше, както вече казах, огънят, над който бе провесен един меден котел, закрепен със синджир горе за един от прътите. Околовръст бяха проснати върху пласт сено меко ощавени кожи, формирайки по този начин местата за спане и сядане за членовете на семейството и кучетата. Посудата висеше по наклонените стени, а горе, в близост до димохода, бяха окачени еленови бутове и шкембета, съдържащи сиренето и замразеното мляко, а може би и служещата като универсално целебно средство еленова кръв.

Когато пристигнахме, бяхме посрещнати от какке Кайра с високо ликуване, дължащо навярно своята причина на мечата шунка, която за

лапландеца е винаги добре дошъл деликатес. При неговите силни викове пристъпиха от колибата жените.

— Kussne le attje? (Къде е таткото?) — попита майка Снйера, като видя, че старият Пент липсва.

— Той още ли не е пристигнал? — осведоми се чичо Сете.

— Не. Etnatjam[10], той къде остана?

— Там в гората.

— В гората? Във wuorai[11]? Ами ако го нападне някоя мечка, вълк или чак пък някой wuoikenes[12]? Защо остана той в гората?

— Видя един мъж, когото последва. Беше някакъв ammats[13], който поиска да се скрие от нас.

— Tije lepet takkam jermetipme. (Вие сте постъпили неразумно.) Този чужденец може да е някой еленоубиец, който носи много оръжия със себе си. Защо оставихте сам таткото?

— Sotn le trawam mau. (Той така заповяда.)

— Тогава е трябвало да го послушате — успокои се тя. — Каквото той заповяда, това трябва да стане, защото той знае какво прави.

Татко Пент следователно беше истински патриарх, който управляваше неоспорвано и винаги съумяваше да издейства верния престиж на своята воля. При обяснението, че той самият е пожелал да остане сам, всички грижи на жената отпаднаха и хората се заеха вече с ловната плячка, която бяхме донесли. Лапите изчезнаха незнайно къде. Карантията беше хвърлена в котела, за да бъде сварена и изядена веднага, а месото бе накачено за замразяване.

Хората и кучетата отново седяха уютно край огъня. Сънят беше забравен. Но ето че чухме дращене под вратата и кожата, покриваща входа, се повдигна нагоре.

— Repe[14]! — извика уплашено майка Снйера.

Така се казваше именно любимото куче на стария, което го бе придружавало в гората. То дойде, пропълзявайки под кожата, и се спря с прибрана опашка да нададе протяжен вой.

— Repe, kusne le attje? (Репе, къде е таткото?) — попита чичото, скачайки от постелята.

Кучето забеляза, че е било разбрано. То скочи, скимтейки, нагоре към питащия и после обратно към вратата.

— То иска да заведе помощ — казах аз, посягайки към пушката си. — Неговият господар го е сполетяло нещастие. Ние трябва бързо да го последваме.

— Или то само е изтичало пред attje — рече какке Кайра, ратаят, който беше сменен от Анда.

— Не. То има досущ поведението на куче, което търси помощ. Ние излязохме пред вратата и закрещяхме името на стария в здрачната северна нощ. Студът позволяваше на вика да се разнесе на далечно разстояние, ала колкото и остро да се вслушвахме, отговор не можахме да чуем.

— Harra[15], ти имаш право — отсече чичото, — на него нещо му се е случило. Вземете ските и оръжията и нека следваме кучето!

— Това не е достатъчно — отговорих аз. — Вземете също ремъци, въжета и пръти. Той може да е паднал в някоя sala[16].

Жените заплакаха и се завайкаха, пък ние взехме мълчешката всичко необходимо, надянахме ските и се предоставихме на водителството на умното куче, което чичото, първи в колоната, водеше за едно въже.

Напуснахме колибата в срещуположната отпреди туй посока. В началото на нашия мечи лов, хълмовете бяха от лявата ни страна, но сега те лежаха от дясната. Подстъпите им започваха в края на една обширна, покрита с дълбок сняг равнина и в тяхното протежение кучето се втурна в най-бърз бяг. Без ските изобщо нямаше да сме в състояние да го следваме. Така изминахме може би четири английски мили, когато то зави надясно и се насочи към едно възвишение, което нямаше голяма стръмнина, така че не беше необходимо да се освобождаваме от ските. Вървяхме по нагорнището с почти същата бързина както досега, докато стигнахме до една открита, лишена от гора площ, която от другата страна доста рязко се спускаше отново в дълбочина.

— Ipmel — извика чичото изплашен, — sotn watsa salajagnai! (О, Господи, навлизаме в Ледените процепи!) Orrop wahrok! (Нека бъдем предпазливи!)

Той опъна въжето, принуждавайки кучето по този начин по-бавно да тича, като проверяваше с щеката си земята на всяка стъпка ширина, преди да пристъпи.

— Опасна ли е тази земя? — попитах го аз.

— Господине, ние вървим през rutaimo[17], където живеят злите духове. Всеки от тях си е издълбал една бездна, която е покрил със сняг, за да имаме samelatjeh[18]. Стъпи ли някой върху него, то се сгромолясва долу в пъкъла, ако saiwaolmak[19] не протегне ръката си да го задържи. Понякога идва също някой свят ангел и го изтегля обратно.

Така се смесваха в представите на стария лапландец християнски картини с езически. На него в крайна сметка му беше все едно дали от ангел, или от божество ще трябва да очаква помощ. Може би си мислеше, че единият е толкова могъщ, колкото и другият.

Та ние се плъзгахме значи предпазливо по платото и наистина стигнахме няколко процепа, над които снегът бе образувал една споена кора, която едва бе в състояние да издържи куче. Ние разпознавахме тези места по формацията и цвета на тяхната покривка и ги прескачахме с помощта на щеките. После започна спускането. Ние трябваше здраво да запъваме щеки, за да можем да запазваме предпазливия си начин на придвижване, тъй като пукнатините станаха по-многобройни отпреди. Кучето теглеше много мощно въжето и при едно внезапно дръпване му се удаде да го скъса. То се втурна с дълги скокове надолу по хълма, но недалеч спря и извиси един висок вой.

— Там е! — викна чичо Сете. — Дано помощта е навреме! Ние се постарахме да изминем колкото се може по-бързо късото разстояние и скоро стояхме пред една тясна, дълбоко навлизаща в земята пукнатина, в чиято покривка имаше пробита дупка. Кучето опита с ровене да я разшири, но се пазеше пред опасността да се громоли долу. Една следа от ски водеше отдясно към мястото, но не излизаше отвъд.

Неете, синът, легна по корем и викна надолу:

— Attje totn lep tann? (Татко, тук ли си?)

Не прозвуча никакъв отговор, ала кучето беше направо извън себе си. То на няколко пъти се приготви да скочи долу, ала страхът все го възпираше.

— Той е долу — казах аз. — Нека зарежем всяко питане, защото нямаме време за губене. Дайте въжетата, някой трябва да се спусне!

— Аз ще сляза — отговори Неете, — аз съм най-лекият. Хера (господине), ти си най-едрият и силният от всички ни, ти ще държиш kartsait[20]!

— Добре, вържете halkoit[21] заедно и ги сложете напреко на цепнатината, за да ни служат като опора. Но бързо!

Само минута по-късно младият мъж висеше в отверстието, в което трябва да владееше ужасен студ. Той съвсем не бе стигнал кой знае колко надолу, когато даде знака.

— Mon lep sot (Намерих го) — извика. — Спуснете още едно въже!

Въжетата бяха тънки, наистина, но сплетени от неразкъсваеми ремъци от еленова кожа, така че и най-тежкият мъж можеше да им се повери. Докато аз държах сина, друг му спусна второ въже, на което трябваше да върже бащата. Това стана за късо време и после двамата бяха изтеглени.

Татко Пент падна вкочанен на снега.

— Той е мъртъв! — изплака Неете. — Злите духове са му отнели живота!

Аз прегледах стария лапландец. Сърцето му биеше и нито един от крайниците му не изглеждаше увреден. Ето защо успокоих другите:

— Sotn ela! (Той е жив!) Няма му нищо, лишен е само от съзнание. Какво положение имаше той в пукнатината, Неете? Тя май не е дълбока.

— О, хера, дълбока си е тя, много дълбока и изцяло покрита с лед — отговори той. — Но е тясна и така щеката му се заклинила здраво и го задържала.

— Wekkes auto! (Какво чудо!)

— Да, светият Jesots[22] го е предвардил. Но кажи, възможно ли е той въпреки това да умре?

— Възможно е да си е ударил главата в леда. Той въпреки дебелите си дрехи се е вдървил от студ и трябва следователно много дълго да се е намирал в цепнатината. Това ме кара да предполагам, че е зашеметен, защото от един несвяст отдавна да се е съвзел. Вземете прътите и направете една носилка. Ще го отнесем при колибата! Нека един избърза напред и да вземе еленската шейна, за да можем по-бързо да се придвижим.

— Аз ще го сторя! — предложи услугите си доблестният какке Кайра. — Аз така ще бързам, че няма да ми е мразовито, и поради това ви оставям кожуха си, защото инак няма да можете да направите свястна носилка.

Той хвърли широкия кожух, грабна щеките и пушката и започна да се плъзга със ските си обратно по същия път, по който бяхме дошли.

С помощта на кожуха, прътите и въжетата беше стъкмена една съвсем прилична носилка. Ние вързахме здраво на нея спасения и поехме по обратния път. За нас естествено той беше тежък, защото не бе дреболия да прехвърляме товара си невредим през процепите. Това изискваше толкова много предпазливост и време, че шейната вече чакаше долу при хълма, когато достигнахме равнината. Какке Кайра беше заел временно кожуха на Анда.

Припадналият беше закрепен на шейната и после ние се понесохме с вихрена бързина към колибата по сега гладката и сигурна повърхност. Естествено тегленета от бързите като вятър северни елени шейна стигна с чичо Сете, който я караше, по-рано от нас и когато ние свалихме ските и влязохме, намерихме татко Пент вече да лежи до огъня. Той беше все още в безсъзнание, ала въпреки това майка Снйера се беше заела много усърдно заедно със своите дъщери да тъпче догоре, оплаквайки и окайвайки, насилствено отворената му уста с парчета замръзнала еленска кръв.

— Да го уморите ли искате? — викнах им аз.

— Кръвта помага за всичко, хера! — увериха ме тържествено те.

— Тук тя само вреди! Извадете му я и го разгърдете. Аз имам едно по-добро лекарство!

В силно свилия се пътен сак от страна на медикаменти нямах всъщност нищо друго освен половин шишенце арникова тинктура, но срещу нараняване при падане тя си беше съвсем добро средство, стига да нямаше пострадали и вътрешни органи. Дрехите му бяха разтворени, за да се облекчи дишането, и тъй като нямаше в наличност нафта, нишадъров спирт или нещо подобно, то помолих за енфие. Всички порядъчно се зачудиха, че един почти мъртвец трябва още и да смърка, ала въпреки това към мен веднага се протегнаха множество изработени от еленова кожа кутийки. Лапландецът изключително много обича тютюна, почти също колкото ракията, но тъй като от нея той най-често е лишен, то пуши и смърка много. Ето защо в колибата имаше достатъчно табакери.

Аз приложих на зашеметения една порядъчна щипка в онази част на лицето, която лапландците наричат njuonne[23], действително не се наложи никак дълго да се чака възнамерявания ефект. Неговото изпъкнало чело се покри с бръчки, затворените очи започнаха да треперят, устата се отвори — бавно, наистина, но толкова широко,

колкото беше възможно. Обмазаните заради студа и разните дребни гадинки с помада от смола бузи се разтеглиха и сетне последва онази позната експлозия, за която всички народи имат едно и също обозначение: апп… чих!

— Aeitnan! (Наздраве!) — прозвуча ликуващо от всички уста. Магията беше разтурена. Очите се отвориха, раздвижиха се няколко мига учудено от кръга и после прозвуча вече, и то с много категоричен тон, първият доловим за слуха признак за живот:

— Muaji, wattopte malep! (Дайте ми кръв!)

Майка Снйера ме погледна въпросително. Аз й кимнах, защото на това заповедно искане на един едва-що събудил се от смъртта моето чувствително сърце не можеше да се противопостави. Тъй като съдържанието на стария еленски търбух вероятно не беше богато, бе отворен нов и съхраняваната вътре кръв извадена. После майката се нахвърли с трите асистентки върху пациента и той получи от четири страни такова енергично натъпкване на устата, че трябваше пет пъти да преглъща, преди да намери време веднъж да си вземе сулука. Големите късове замразена до лед кръв изчезваха така бързо и масирано в хранителното отверстие на клетия болник и той разкриваше едно толкова издръжливо въодушевление да се изплъзне по този начин на смъртта, че мен ме достраша и накрая прекратих процедурата. Но едва бяха престанали новосъбудените му жизнени сили да работят в тази посока, то той посегна към главата си и проплака:

— Mon lep luokatest, mon lep hawetetowum! (Аз имам болки, аз съм ранен!)

Прегледах мястото, посочено от ръката му, и открих под дебелия кожен калпак, който носеше, един доста голям оток. Значи все пак си беше ударил главата.

— Tunji mon kalkap wekketet! (Аз ще ти помогна!) — успокоих го и посегнах към тинктурата.

— Tote lep pasker? (Ти доктор ли си?) — попита той учудено.

— Да — отговорих, за да му вдъхна вяра.

— Какво имаш тук?

— Това е един цяр, който ще ти облекчи болките.

— Добър ли е на вкус?

— Ти няма да го пиеш, а аз ще ти го сложа на главата.

— Я дай да го помириша!

Поднесох му с неблагоразумна драговолност отвореното шишенце под носа. Той пое миризмата на силния спирт с растящо благоразположение и помоли с прояснена физиономия:

— По-добре дай да изпия лека, хера! Тогава аз ще оздравея по-бързо, отколкото ако ми го туриш на главата.

Аз отклоних и поисках да ми дадат парцали от една стара лятна рокля. Навлажних ги и направих компрес на подутината. Понеже исках след известно време да повторя навлажняването, не върнах шишенцето в сака, а го тикнах, за да ми е под ръка, в сеното на моята постеля.

— Аттйе (татко), как попадна в процепа? — попита сега младият Неете, като с този въпрос се притече на помощ на всеобщото любопитство.

Старият помълча известно време, после отговори:

— Не ме питайте. По-късно ще научите!

На тази заповед трябваше да се откликне с подчинение, макар аз да не можех да проумея защо отказва информация, за която ние чрез неговото спасяване все пак си бяхме извоювали едно предостатъчно основание. Той от своя страна пожела да знае как е протекъл мечият лов и какво обстоятелство му беше довело нашата помощ. Изслуша доклада ни и едва-що узнал, че дреболиите на мечката все още се намират във врялата вода на котела, то заповяда да се вземат nipeh[24] и веднага да се започне апетитната гощавка.

Майка Снйера набоде отделните парчета карантия от бакъра и ги наслага в кожения си скут, чийто матов блясък даваше да се отгатне всичко, що беше в него изтривано, обърсвано и изчиствано. Там те бяха нарязани на части и цялото мъжко, женско и… кучешко съсловие получи сега разрешение да си взема каквото му е по угодата.

Що се отнася до мен, то аз имах щастието да бъда обслужен от красивата Маря[25]. Тя беше най-голямата дъщеря на Пент, броеше може би двайсет и три лета и, види се, по време на моя четиринайсетдневен престой в тяхната колиба вече много приятелски ме беше сключила в сърцето си. Тя ми стигаше таман до под мишницата, имаше два фунта лой в плитките си и трийсет квадратни цола смолисто мазило по страните; устните й се усмихваха с дванайсетсантиметрова широта; нослето й приличаше на лешник, а от постоянното заслепяване на снега очичките й бяха навикнали към

примигването на земеровка[26], което оказваше на моето неохраняемо сърце едно не баш с логаритми пресметнато въздействие.

Тя накъса най-хубавите късчета, които свари да отърве за мен от зъбите на кучетата, със своите дебелички, катраненорозови пръстица и ми ги напъха в направо „концентриращата се назад уста“. Родителите наблюдаваха с добродушие тази гостолюбива закачливост и аз успях да се измъкна от това общително тъпчене единствено като излязох за малко пред колибата, за да мога да стана отново господар на храносмилателните си органи.

Когато влязох отново, направи ми впечатление небесното усмихване, тронуващо по лицата с една топлота от седемдесет градуса по Реомюр[27]. Аз тутакси схванах своята непредпазливост, посегнах към шишенцето и го задържах срещу пламъците — беше празно, „бом бош“ би казал турчинът — „съвсем празно“. Достопочтените лапландци си бяха разтрили стомасите с моята тинктура отвътре.

Аз усетих голямо желание здравата да ги навикам, ала бях принуден да се разсмея, когато старият Пент поднесе извинението си:

— Хера, нали няма да се караш, а? Ние ядохме от мечката и по вкуса ни се видя, че тя е била болна. Ето защо взехме от твоя цяр, който лекува всички болести. За моята глава той вече не е нужен, понеже болката се махна и аз съм здрав!

Аз му подадох празното шише.

— Щом си взел лекарството, то вземи и шишето. Подарявам ти го!

С този дар причиних голяма радост, тъй като стъклото или шишето в домакинството на лапландеца е рядкост. По тая причина той заговори много щастливо:

— Harratjam[28], ти си един много прочут и добър доктор и заедно с теб в моята колиба пристигна една голяма благодат. Когато дойде при нас, ти донесе три шишета spanska win[29], което облекчи нашите сърца, ама цярът ти ни се услади още повече. Де само да имаше повече от него! Сега обаче аз съм уморен. Искаш ли да легнеш пак заедно с мен да поспиш? Когато се събудим, ти ще ме придружиш до фйел, защото аз имам да говоря с теб нещо важно.

Последните часове бяха за всички ни повече или по-малко уморителни и ето как предложението му беше дарено с живо одобрение. Отвореният димник беше пак затворен и скоро достойната

за завиждане ситуация, от която ни беше откъснала мечката, бе отново възстановена.

Човек и особено пътникът скоро свиква на всичко и ето как аз си заспах най-блажено и не се събудих, докато очарователната Маря не придърпа дългите ми кожени ботуши, за да ги използва като столче при новото раздухване на огъня, макар че някак си случайно двата ми крака бяха пъхнати в тях. Аз търпеливо издържах натиска на дребната особа, докато свърши и с достойно за признание внимание бутна пак към тялото ми изпънатите колене. После се надигнах разположено до седнало положение, за да погледам как се приготвя сутрешната супа.

Като първа приправка естествено послужи бульонът, останал в котела от варенето на мечешките вътрешности. Към него бяха притурени парчета съсирена кръв, натрошено сирене от кошута, което е приблизително толкова вкусно, колкото би се усладила на човек старата рогова кутия на Детска латерничка, ако му скимне да я дъвчи, след това порция sick[30], която издаваше присъствието си с една повече от натрапчива миризма, няколко шепи blabar[31], малко сол, която можеше да се сложи само защото татко Пент беше богат човек, една малка доза брашно, което обаче наподобяваше сухи стърготини, и накрая още изчистените по не знам какъв начин черва на мечката, естествено нарязани и накъсани на парчета, чиято чистота изглеждаше да е от много съмнително естество.

Вместо да участвам в този пир, аз предпочетох да си измоля едно парче еленско, което желание на драго сърце ми беше удовлетворено, тъй като хорицата, види се, се раздаваха да могат да изконсумират и моя супен пай.

След тази утринна закуска, която всъщност не можеше да бъде наречена утринна, понеже сега имахме месеци траещата зимна нощ на Севера, татко Пент ме помоли да го последвам на открито. Ние си взехме щеките и пушките и надянахме ските. Той ме поведе по съвсем същия път, по който бяхме преследвали мечката. Това ме накара да предположа, че намекнатият разговор ще се отнася до неговото последно, злощастно приключение, ала той се плъзгаше мълчаливо напред и не обели нито дума, докато не стигнахме мястото, на което се бяхме разделили там горе в гората.

— Piejo, harra! (Седни, господине!) — каза, като самият се намести в мекия сняг. — Аз ще говоря с теб по една работа, за която не

бива никой нищо да знае.

Аз заех място до страната му, а кучетата, без които никой лапландец не напуска колибата си, легнаха пред нас. Дори на госта се зачислява, ако остане за по-дълго време при тях, един от тези верни, постоянни придружители. Старият гледа известно време в земята пред себе си — вероятно търсеше вярното начало, а аз се пазех да прекъсна с някоя дума размишленията му. Накрая подхвана:

— Хера, можеш ли да мълчиш?

— Да — отговорих просто.

— И наистина ще си мълчиш?

— Да.

— Аз ти вярвам, защото те наблюдавах и мога да ти се доверя. Искаш ли да ми хванеш един крадец?

— Крадец…? Аз…? — попитах удивено.

— Да, ти! Когато при нас бива извършено някое злодеяние, то konoks[32] изпраща тук войниците си да издирят извършителя. Само че минава много дълго време, докато приключат с далечното пътуване, и той вече отдавна е изчезнал към Norje[33], където те нямат право да го последват. Пък и тези мъже рядко са достатъчно умни, за да заловят един samelats[34], който познава местността по-добре от тях.

— Ти си бил ограбен? — запитах аз.

Неговото иначе радушно лице възприе един направо разлютен израз.

— Да — отговори с див поглед на малките си примигващи очички.

— От кого?

— Това не знам.

— Имаш ли подозрение?

— Не.

— Да не е някой от слугите?

— Не.

— Какво ти е откраднато? Някой елен?

— О, хера, как бих могъл да зная дали ми е откраднат елен! Аз имам над хиляда парчета, от които често се губи по някой. А и да ми беше взет един елен, това нямаше да ми причини такава болка. О, не, кражбата е много по-лоша, защото ми липсват пари, много пари!

При тези думи той зарони горчиви сълзи. Детинската душевност на лапландеца не е в състояние да понесе загубата с мъжествено спокойствие.

Сега догадих взаимовръзката. Мъжът, побягнал от нас, ли беше крадецът? Някое от потайните скривалища на Пент ли беше открил той? Татко Пент беше много богат. Той притежаваше над хиляда елена, както току-що ми бе казал, и навярно беше заровил много пари.

Когато лапландецът отива на някое пазарище или посещава някой от малкото градове, то иска цената за неговите кожи и другите там стоки да му се плаща в твърди сребърни талери. Годишно по този начин се запътват значителни количества сребро към негостоприемните райони на високия Север, където изчезват, защото жителят на Лапландия рядко или никога не дава талер, който веднъж е прибрал, напълни ли се торбичката, той потърсва някое усамотено място в гората, блатото или между скалите, където скрива твърдите „riksdaler“. За тези неща той съблюдава най-дълбоко мълчание и разбулва тайната пред своите наследници едвам когато почувства неизбежната смърт. За да не изгуби цялата си налична сума при случайното откриване на едно такова място, той я разпределя в няколко скривалища, които от време на време тайно навестява, за да се наслаждава на своите богатства. Нерядко се случва някой лапландец неочаквано да умре, без да е могъл да издаде скривалищата си, или пък те са били описани така неточно, че не могат да бъдат открити от неговите близки. Сегиз-тогиз настъпват и природни явления, които унищожават или правят недостъпен един такъв тайник, и става така, че се губят значителни суми, за които никой не може да се надява, че някога ще бъдат отново намерени. Дивите пущинаци на Лапландия представляват една огромна спестовна касичка, поглъщаща доста значителни капитали.

— Бива ли да узная за колко пари става дума? — попитах аз стария.

— Kwekte wuossdh (Две торбички) — отговори той.

— Ти си ги бил скрил?

— Да, хера, известно ти е, че никой не бива да знае къде лежат талерите — ни братът, ни жената, нито децата. Ти знаеш също, че аз бях на тържището в Енонтекис. Там продадох много кожи, много сирене и също много ръкавици, които моите дъщери бяха изплели.

Направих размяна за неща, от които се нуждаех, и накрая пак ми останаха две торбички лъскаво сребро. Вчера, когато кошутите бяха доени и моите хора значи бяха възпрепятствани да ме последват, аз взех ските си и тръгнах нагоре към фйел да скрия среброто. На връщане съгледах някакъв другоземец, който се плъзгаше помежду скалите. Проследих го, ама той ми убягна. Сега се върнах при скривалището, извадих пак парите и ги скрих на друго място. След полунощ обаче, когато преследвахме мечката, отново видях другоземеца. Веднага си помислих, че той дири среброто ми, и го последвах. Той изчезна. Сега навестих моето скривалище — среброто си беше там, ала докато го оглеждах, получих един удар. Стана ми много тъмно пред очите и се сгромолих, но само след минута се съвзех. Парите ми бяха отмъкнати и аз видях крадеца вече далеч от мен да лети много бързо по lopme[35]. Подгоних го. Той опита да достигне другата страна на karr[36] и затова аз се насочих към Ледените процепи, за да му пресека пътя. Аз познавам този лед, ала гневът замъгляваше очите ми; пропуснах да видя една пукнатина и се стоварих вътре… когато дойдох отново на себе си, лежах в моята колиба и имах енфие в носа си. Крадецът обаче се изплъзна.

— Не го ли разпозна?

— Не. Той се беше промъкнал зад мен, без да го забележа. Носеше зимна маска както всички ние, за да не му измръзне лицето.

— Не запомни ли поне фигурата му?

— Хера, нощта на Самеланд трае три месеца и мами очите. Северното сияние беше неспокойно и пламъците му трептяха по снега. Кой може тогава точно да ти вижда! Мъжът беше облечен както другите мъже; един samelats изглежда като всеки друг, когато не си седи в шатрата. Аз не бих го разпознал. Ако ти не ми помогнеш, хера, никога няма да мога да открия крадеца и моето бляскаво сребро е изгубено.

— Аз? Как мога аз да ти помогна, след като на теб дори войниците на краля не са ти от полза! Аз познавам тази страна също така малко като тях и нямам нито даже властта, която те притежават спрямо крадеца.

— Хера, ти се лъжеш! Твоята глава стърчи над всички samelatjeh[37] и хората тук никога не са виждали такива оръжия като твоите. Всеки един крадец ще се бои от теб. Пък и ти си бил в далечни,

диви страни, където си се научил да четеш дирята на един беглец, както ние не умеем. Та нали самият ни разправи за злите indatjit[38], които сте преследвали през планини и долини, за да си вземете пак кожите, дето са ви ги били откраднали. Аз ще те наведа на дирята на крадеца и знам, че като я разгледаш, той няма да ни се измъкне.

Хм! Едно такова доверие не бях очаквал. Щях да се посрамя, ако откликнех на желанието му, без да съумея да го оправдая. Ето защо отговорих:

— Attjats[39], аз съм от съвсем наскоро в Самеланд. Наистина не мисля, че мога да ти помогна.

Тогава той ми смигна с една от най-хитрите си усмивчици и каза:

— Хера, ти можеш, защото нали сам каза, че си доктор!

— Да не би да мислиш, че един доктор трябва да се е научил и крадци да лови?

— Ти искаш да се шегуваш с мен? Един доктор е учил всичко; един доктор може всичко, стига само да поиска!

— Кой ти го каза?

— Не е необходимо някой да ми го казва, защото ние всички бездруго си го знаем. На един доктор трябва всичко да се отдава, защото той е учил как да прави saiwa tjalem[40], а който носи в себе си един добър saiwa tjalem на него нищо не може да му се опре, стига да има грижата да го пази непокътнат.

— Лъжеш се — казах аз с укорително поклащане на глава. — Няма амулет и saiwa tjalem, който да притежава такава сила.

— Хера, ти само не искаш да си признаеш! Та нали аз самият имам една такова писание.

— От кого?

— От един доктор, когото срещнах в Лулеа край морето. Той беше много умен мъж. Даде ми цяр за болните очи, а когато го помолих за амулет, написа го веднага, без да вземе пари. Аз го носих в продължение на много години върху гърдите и през това време никога не съм имал нещастие. Сега обаче потта го разяде и поради това въздействието му почти съвсем се изгуби. Ако не беше така разяден, със сигурност нямаше да попадна в цепнатината. Аз ще те помоля да ми напишеш един нов.

— Къде го държиш?

— Тук — отговори той, посочвайки гърдите.

— Можеш ли да ми го покажеш?

— Докторът не ми е забранил. Искаш да го видиш?

— Да.

Той бръкна под дрехите си и извади едно сгънато парче кожа, което висеше на връв и съдържаше един многократно сдиплен лист хартия. Подаде ми го.

— Ето — рече. — Познаваш ли знаците, дето стоят на него? Изписаните с молив букви бяха много избледнели, ала въпреки това аз от пръв поглед различих, че думите са немски.

Моята немалка изненада премина във весел смях, когато разгадах следните слова:

„По Ганг ухае и сияе,
дървета исполински там цъфтят
и хора хрисими, красиви
пред цвета лотосов коленичат.
В Лапландия има люде мръсни,
плоскоглави, широкоусти и дребни.
Край огъня те клечат и пекат
си риба и квакат и крещят.
Един шегобиец“

Значи този известен стих на Хайнрих Хайне добрият татко Пент беше носил години върху сърцето си и беше му приписвал чудодейна сила! Палавият кобалд[41] на поета следователно се бе подвизавал даже тук горе, в Лапландия. Но кой можеше да е бил писачът на тези редове? Наистина ли някой лекар? Можеше ли един образован мъж да се забрави дотолкова, че да подсилва в предразсъдъците един суеверен лапландец? Въпреки първоначалното си развеселяване аз все пак се ядосах, поради което казах:

— Аттйе Пент, това не е saiwa tjalem, а kaiwes tjalok[42], и който ти ги е написал, не е бил доктор.

— Хера, ама той помагаше!

— Аз ще ти прочета текста и тогава ти ще прецениш какво да мислиш за него.

Преведох му, доколкото добре ставаше, словата на лапландски, но при последните думи той скочи гневно и извика:

— Да ме подиграваш ли искаш? Тези думи ги няма тук!

— Те са тук!

— Това не е вярно, хера!

— Лъжец ли искаш да ме изкараш? — Той се замисли.

— Хера, ти винаги си бил сериозен и добър с нас, ама сега се майтапиш. Този saiwa tjalem ме е спасявал не от една и две беди, но думите, които ти сега ми казваш, са зли. Те ме оскърбяват, те не могат никого да спасят, те не могат също да ми върнат среброто!

— Тук ти много право говори. Аз ти прочетох съвсем точно какво е писано на хартията, не пропуснах нито дума и нито също прибавих някоя! Захвърли хартията, тя не може да ти послужи за нищо!

— Действително ли казваш истината? — попита той разколебан.

— Да.

— Хера, аз ще изпробвам хартията.

— Как се каниш да я подхванеш тая работа?

— Аз ще си я прибера пак. Ако заловим крадеца, то тя е добра, не го ли заловим обаче, то тя не чини нищо.

— Това изпитание не е достоверно, защото ти нали искаш да хванеш крадеца чрез мен, а не чрез тази хартия. Ако ти наистина искаш да направиш тази проверка, то трябва да тръгнеш сам.

Той се замисли и после каза:

— Ти имаш право и затова аз ще направя проверката другояче. Крадецът вече ще е скрил парите, когато го намерим, и няма да признае нищо. Тогава аз ще му дам това писание. Закриля ли го, значи то си е добро, намерим ли обаче парите, то значи е вярно онова, което ми прочете.

Това сега си беше наистина една чисто лапландска сметка, ала тъкмо защото работата звучеше така необикновено, аз се съгласих.

— Добре, нека бъде волята ти. Покажи ми следата на крадеца! Ние потеглихме, проникваики все по-дълбоко в рядката гора. След може би четвърт час достигнахме една обрасла с недоразвита жълтуга и засипана от сняг скална халда. Тук видях снежните дири на двама мъже.

— Да ти покажа ли мястото, където си бил скрил среброто? — попитах Пент.

— Ще го намериш ли? — попита той учудено.

— Със сигурност!

Прегледах двете следи, плъзнах се после по едната и спрях пред една тясна цепнатина в скалата.

— Тук е било!

— Хера, ти наистина отгатна! — извика той. — В тази цепнатина бях скрил торбичките, насилвайки ги после със сняг.

— Погледни насам! Тук си бил клекнал, когато си разглеждал парите, а тук е спрял крадецът, когато те е ударил.

— Откъде го виждаш?

— По-късно ще ти обясня.

Докато непознатият е стоял в продължение на няколко мига зад Пент, дългите му ски бяха потънали по-дълбоко в снега и бяха оставили много ясни отпечатъци. Тогава видях всъщност, че по плъзгача на едната ска има един много добре забележим белег, причинен вероятно от силния удар по някой остър камък. Сметнах обаче за по-добре да не казвам засега на Пент нищо за този ценен разпознавателен знак.

— Ще го последваме ли? — попита той.

— Да.

Продължихме да се плъзгаме — навън от гората по голото възвишение и после от другата страна на веригата хълмове, надолу по една широка напречна долина, докато излязохме отново на откритата равнина. Тук следите бяха толкова леко отпечатани върху снега, че преследваният трябва да се е носил в най-бърз бяг. Ние направихме същото, плъзгайки се със скоростта на влак по матово проблясващата повърхнина.

По този начин и в тази посока щяхме след два часа да стигнем до най-близкия съсед на Пент, когото вече на два пъти бяхме посещавали. Той също беше заможен, но домакинството му се състоеше само от него, жена му, тяхната дъщеря и един teutmar[43], който някак си не бе събудил у мен голямо доверие. Стопанинът ми беше казал, че мъжът е дошъл от Норвегия и почти от година се намирал на работа при него. Който рискува да тръгне съвсем сам през дивите планини, обикновено не е имал достойна за похвала причина да напусне отечеството си. Ето

защо неволно си помислих, че може той да е крадецът. Ако предположението ми беше вярно, то следваше да се очаква, че преди да стигне колибата на своя господар, той ще извие настрани, за да скрие парите. Но не стана така. Крадецът беше или много непредпазлив, или много нахален, понеже изобщо не смяташе за достоен труда да помисли за своята сигурност.

Така продължавахме пътя си мълчаливо, докато достигнахме колибата на съседа. Дъщерята, която бе отвън, му бе обърнала внимание на нашето идване, поради което той тръгна да ни посрещне.

— Tuina litja atna! (Мир на теб!) — поздрави го Пент.

— Tuina aj aj! (На теб също!) — отговори той.

След това те се прегърнаха, поместиха зимните маски и си потъркаха много радушно носовете. Аз като чужденец обаче се отървах само с едно ръкостискане. Двете жени бяха приветствани по същия начин и после Пент попита:

— Къде е teutnar Pawek[44]? Не го виждам.

— Там, при животните, можеш да го видиш.

Действително видяхме фигурата на ратая при елените, заети с изравянето на лишеи от снега.

— Сложил ли е ските си? — осведомих се аз.

— Не, ей къде са облегнати на колибата.

Аз пристъпих по-близо да огледам ските и веднага забелязах на една от тях споменатия белег.

— Повикай го да дойде. Ние имаме да говорим с него — рекох. При едно пронизително изсвирване и един знак с ръка ратаят мудно пристигна.

— Puorest! (Добър ден!) — поздрави с най-невинната физиономия на света.

— Тези ски твоите ли са? — попитах.

— Да, хера — отговори той.

— Елате в колибата! Аз трябва да поговоря с този мъж. Ратаят веднага пропълзя без всяка съпротива пръв през входа и неговите господари го последваха любопитно. Собственикът на колибата се казваше Стало, сиреч Исполин, макар да ми стигаше само до рамото.

— Аттйе Стало — казах му аз, — твоят ратай много скоро ще си тръгне от теб.

— Накъде?

— Към kittek[45].

Той подскочи изплашен.

— Какви ги говориш, хера?

— Че ще отиде в затвора.

— Защо?

— Защото е крадец.

— Хера, ти искаш да поругаеш мен и моя дом!

— Не. Защо ще искам да те оскърбявам? Та ти си нашият kweime[46]. Аз ядох и пих с теб, обикнах теб и домашните ти, грижа се само за твоето щастие и добруване, и затова ти казвам, че твоят ратай е крадец.

Ратаят не отговори и не се помръдна. Двете жени също бяха безмълвни, но Стало извика:

— Хера, докажи го!

— Веднага! Този мъж отдалечавал ли се е вчера от колибата ти?

— Да. Завчера аз го пратих през фйел до arpen Raima[47], която се беше сдобила partnekuts[48], и сега аз трябваше да му проводя като дар за първия зъб един елен.

— И той кога се върна?

— Много късно, днес по времето за доене.

— Аттйе Пент може да ти разкаже защо ратаят е загубил толкова време.

Пент започна да разказва злощастното си приключение. Ратаят слушаше много спокойно, ала другите изпаднаха в крайна възбуда. Когато свърши, Стало попита ратая:

— Какво ще кажеш за това?

— Аз не съм го извършил — отговори онзи напълно невъзмутимо.

— Лъжеш!

— Заклевам се, че това е бил някой друг. Аз изобщо не съм ходил към Ледените процепи.

— Но те са проследили дирите ти!

— Те се заблуждават! Търсете да видим дали ще намерите среброто у мен!

— Ще го сторим — отговори господарят му.

Неговото облекло и също колибата бяха най-внимателно претърсени, ала не бе открито нищо.

— Той къде е ходил, откак се върна? — поисках да знам аз.
— Само при стадото — отвърна Стало.
— По-надалеч не?
— Не. Не би ли напуснал за кратко колибата?
— Защо? — попитах.
— Искам да говоря с kunnus[49].

Той знаеше, че татко Пент ме числи към истинските си приятели, и затова ми каза толкова откровено какво възнамерява да прави. Мнозина лапландци са привързани все още повече или по-малко към старите си езически обичаи, към които спада също питането на магическия барабан. Аз с най-голямо удоволствие бих присъствал на тази манипулация, ала трябваше естествено да се подчиня на волята на домакина. Жените също не биваше да присъстват; те напуснаха колибата и се отправиха към стадото. Те на драго сърце биха завързали приказка с мен, но аз предпочетох да си сложа ските и да обследвам околността на бивака, защото от само себе си се разбираше, че ратаят е скрил някъде парите.

Следи имаше достатъчно — както от ботуши, така и от ски, и аз трябваше да бъда много внимателен. Най-напред описах един тесен и после един по-широк кръг около колибата и стадото, при което жените ме наблюдаваха с поклащане на глава. Не забелязах нищо. Едва при третия, още по-широк кръг се натъкнах на една единична следа, по едната страна на която съгледах известния белег. Веднага я последвах. Тя водеше към един тесен, отделен от гората дол, в който протичаше покрит с лед поток. След няма и пет минути спрях изненадан, защото бях открил най-голямата тайна на един лапландец, а именно tiorfwigardi[50], един малък, стъкмен от еленови рога плет, който обграждаше езическо жертвено място. Средището образуваше един така наречен sait — намерен във водата камък с причудлива форма. Макар този камък сега навярно да не е истински почитан, то всяко едно tiorfwigardi си е все още свещено място, където има право да пристъпва всъщност само стопанинът на дома. Само че точно насам водеха следите на ратая. Аз предугадих, че имам пред себе си неговото скривалище. Кой ли можеше да предположи, че един лапландец ще скрие откраднато имущество на едно такова свято място!

Дирята вървеше до втория ъгъл на роговата ограда, откъдето извиваше обратно. Аз докарах моите ски точно в същото разположение

и се намерих следователно тъкмо в положението, което ратаят е заел, когато е крил парите. Сега разгледах най-напред снега, лежащ в обсега на ръцете ми. Той беше непокътнат… и все пак не, тъй като долу имаше няколко снежни звездички, които не бяха отвяти там, а бяха съборени от механично докосване. Наведох се и погледнах през рогата — правилно, там висеше търсеното, но така добре скрито между навлизащите едни в други разклонения, че само с гола случайност изобщо не можеше да бъде открито. Това беше една голяма пунгия и когато я попипах, несъмнено почувствах двете кесии, които съдържаше.

Оставих я да виси и незабавно се върнах. Когато стигнах при двете жени, попитах за ратая и узнах, че той все още се намира в колибата. Не се наложи дълго да чакаме, докато ни бе разрешено да влезем.

Ратаят ме погледна подигравателно.

— Хера, аз му дадох моя saiwa tjalem и той го закриля — обясни ми татко Пент. — Този saiwa tjalem е добър!

— Тъй! — рекох аз сериозно. — И къде го държи той всъщност?

— Ей тук на врата му виси, ама той ще ми го върне, понеже го защити.

— А какво каза магическият барабан? — попитах съседа Стало.

— Той е невинен — отговори онзи. — Крадецът е дошъл от изток, каза барабанът. Той е едно kainolats-platnak[51], което веднага е офейкало със среброто.

— Това сигурно ли е?

— Барабанът никога не се заблуждава. Той е като словото на някой storfar[52], който говори от Библията!

— Не богохулствай, аттйе Стало! — назидах аз. — Речта на вашия барабан не е чак дотам ценна, колкото думата на една обикновена ска!

— Ти се шегуваш, хера, защото една ска никога не може да проговори.

— Тя говори по-сигурно и вярно от твоя барабан и закриля двете wuossah[53] на татко Пент много по-добре, отколкото може да го стори неговият негоден saiwa tjalem!

— Моят saiwa tjalem си е добър — заяви Пент. — Ама я ти накарай някоя ска да проговори, де, хера!

— Добре, ти ще я чуеш да говори и после ще хвърлиш твоята хартия в огъня.

Аз излязох и внесох въпросната ска.

— Тази ска твое имущество ли е? — попитах ратая още веднъж. — Да — ухили се оня насмешливо.

— Виждате ли белега на плаза? Той е устата, с която тя говори. Той се е отпечатал в снега там, където Павек е окрал татко Пент, и се е впечатил по целия път дотук. Той ми каза, че Павек и никой друг е крадецът, и ми каза още на кое място той е скрил среброто.

— Ами я хайде го накарай сам да ни каже мястото, де! — изхили се ратаят.

— Това той веднага ще стори — отговорих. — Той най-напред ми каза, че ти си напъхал двете wuossah със среброто в твоята пунгия. Покажи ми я!

Сега той из един път страшно се смути.

— Аз я изгубих — отвърна колебливо.

— Това е лъжа, защото тази ска казва, че ти си я скрил тук наблизо. Последвайте ме! За времето, през което човек три пъти изрича „Attje mijen, jukko leh almesne“[54], вие ще бъдете на мястото, където той е скрил пунгията със среброто!

— Хера, вярно ли? — извика Пент.

— Да!

— Наистина ли? Топава ти давам обет, че ще хвърля в огъня saiwa tjalem и никога вече няма да слушам магическия барабан!

— Хващам се за думата ти! Елате, но внимавайте обесникът да не ни избяга!

Закрачих напред и другите ме последваха. Когато стигнах мястото, където следата на ратая можеше ясно да се различи, посочих в снега.

— Наведете се и вижте колко ясно говори тази ска. Нейният език е по-достоверен от онзи на магическия барабан, само че вие си затваряте очите и ушите, за да не го видите и чуете!

Тръгнах напред. Пент и Стало ме последваха с ратая помежду си, а двете жени образуваха завършека. Така достигнахме роговата ограда, където Стало изпадна в известна възбуда.

— Насам ли ни водиш, хера? — извика той. — Не знаеш ли, че това място е забранено?

— Значи един честен мъж не бива да припарва до това място, но един крадец може да крие тук грабежа? Ех, съседе Стало, ти наистина не си добър християнин, ти си един закоравял езичник! Виж, тук дирята от ските престава, а тук… тук виси пунгията. Виж дали е онази на ратая ти!

Въздействието на тези думи и свързаните с тях движения изобщо не могат да се опишат. Аз се бях навел да взема пунгията и сега я държах нависоко.

— Тя е, неговата кесия е! — извика Стало.

Неговите жероня пригласиха, а татко Пент помоли с копнеещо протегнати ръце:

— Хера, отвори я да видим дали двете wuossah са вътре!

— Те са вътре. Ето, отвори я сам!

Той посегна жадно, отстрани врвта и измъкна двете торбички с парите.

— Трябва да ги преброя! — викна, прикляквайки. Съседът Стало и двете фусти веднага клекнаха до страната му. Те естествено бяха любопитни да узнаят колко е бил скрил старият Пент. Никой не наблюдаваше ратая, който потайно се измъкна. Аз го оставих да действа — нека си бяга. Неговото наказание и бездруго щеше да се състои само в прогонването му. Но го последвах бавно, за да бдя да не извърши някоя нова поразия. Той побърза да улови един елен, метна му един pakke[55], запрегна го в една стара шейна и седна в нея, след като набързо бе събрал малко провизии. От откриването на торбичката едва ли бяха минали и три минути, когато оня вече отпраши. Аз бях стигнал само до края на младата горичка, откъдето можех да го наблюдавам. Сега чух зад себе си ликуващия вик на татко Пент:

— Tjuote-kwektelokke nala! (Сто и дванайсет!) Точно са! Цялото ми сребро е налице! Хера! Къде е хера?

— Тук! — извиках аз. Те дотърчаха.

— Хера, ти си прав! — викна той. — Аз ще хвърля моя saiwa tjalem в огъня!

— И също магическия барабан вече няма да питаш?

— Нивгаж! Ето ти, хера, две пари от сто и дванайсетте! Аз бутнах усмихнато назад ръката му с двата талера.

— Задръж си ги! Няма да ги взема!

— Ох, хера, колко си добър! Хайде да побързаме към къщи! Аз трябва да разправя на майка Снйера колко съм щастлив! Ама къде е ратаят?

— Там!

Посочих към шейната, представляваща вече само една точка върху далечния сняг.

— Избягал! — извикаха всички.

— Оставете го! — помолих аз. — Нека си потърси в някой далечен край друг господар. Но ти си прав, ние трябва да побързаме, защото майка Снйера изобщо не знае къде се намираме.

Само че сбогуването не се състоя все пак толкова бързо, тъй като трябваше да направим една малка закуска и да ударим по juckastaka[56]. Едва когато това стана и приключението беше изчерпателно обсъдено, ние поехме със ските по обратния път.

Който е здрав в коленете, за него ски-бягането не е трудно, а татко Пент сега летеше значително по-леко. За два часа достигнахме колибата, чиито обитатели вече бяха започнали да се безпокоят.

Когато седнахме на мечо месо край огъня, той разказа целия случай. Последицата от неговото изложение беше едно бурно хвалебствие, проявено към мен от всички страни. Чичо Сете и младият Нете ми подадоха благодарствено ръка; какке Кайра и Анда ми кимнаха с хрисимо радушие; а пък красивата Маря ми се усмихна така лоено-чародейно, че лицето й замяза на белена шунка, пристигаща направо от соса. Ами добрата стара майка Снйера…? О, горко! Тя се обърна към своя съпруг със сладък тон:

— Attje, to mon etsap! (Татко, аз го обичам!) — А после се обърна към мен: — Tjalmit tappo, to mon kalkap tjulestet! (Затвори си очите, аз ще те целуна!)

Тя се хвърли към мен с такава бързина, сякаш искаше да ме „karket“[57] наместо „tjulest“[58], и тази единствена „tjulastak“[59], която отнесох от Лапландия вкъщи, имаше съвсем същата каденца[60] и същата хидродинамична мощ на шише-грейка, когато му източваш водата. Признавам, че и друго нещо затворих освен само очите.

Татко Пент зяпаше с подхилкване. Сетне бръкна в един от големите си джобове и измъкна талисмана, който си беше прибрал от ратая, преди да се отправим към оградата от рога. Той наистина го хвърли в огъня и се врече:

— Хера, ето че правя каквото ти бях обещал. Ти ми доказа, че този saiwa tjalem не е свещен текст. Нека огънят го изяде. Ти обаче остани при нас, докато ти харесва, защото ние те обикнахме, а ти си толкова умен и любезен, все едно си наш брат… Mon kalkap wuortnot! (Аз ще го потвърдя с клетва!)

Огънят погълна редовете на неизвестния „шегобиец“. Духът на Хайне сигурно ще прости, дето татко Пент вече няма да носи този стих като saiwa tjalem върху сърцето си…

---

[1] Фишарт Йохан (1546–1590) — немски писател, критик, сатирик (Б. пр.) ↑

[2] Стихът в оригинала е на немски диалект (Б. пр.) ↑

[3] Неете — Златко (Б. а.) ↑

[4] какке Кайра — слуга Ерих (Б. а.) ↑

[5] partne pahakase — син на Дявола (Б. а.) ↑

[6] aito — път, по който човек върви, за да си смени жилището (Б. а.) ↑

[7] waljam — батко мой (Б. а.) ↑

[8] kratnatjeh — другари (Б. а.) ↑

[9] metse — див(ия) лес (Б. а.) ↑

[10] etnatjam — умалително от etnoi = чичо, т.е. чичко, мили чичо (Б. а.) ↑

[11] wuorai — дълбок(ия) сняг (Б. а.) ↑

[12] wuoikenes — дух (Б. а.) ↑

[13] ammats — чужденец (Б. а.) ↑

[14] Repe — Лиско (Б. а.) ↑

[15] harra — господин (Б. а.) ↑

[16] sala — яма, ледена цепнатина (Б. а.) ↑

[17] rutaimo — пъкъл (Б. а.) ↑

[18] samelatejeh — лапландци (Б. а.) ↑

[19] saiwaolmak — дух-закрилник (Б. а.) ↑

[20] kartsait — ремъци (Б. а.) ↑

[21] halkoit — пръти (Б. а.) ↑

[22] Jesots — Исус (Б. а.) ↑

[23] njuonne — нос (Б. а.) ↑

[24] nipeh — ножове (Б. а.) ↑

[25] Маря — Мария (Б. а.) ↑

[26] земеровка — Sorex aranea (Б. пр.) ↑

[27] Рьоне Антоан фершо дьо Реомюр (1683–1757) — френски химик и физик, изобретил спиртния термометър със скала 0 — 80°R (Б. пр.) ↑

[28] harratjam — мило ми господинче — умалително от harra (Б. а.) ↑

[29] spanska win — испанско вино (Б. а.) ↑

[30] sick — вид сьомга, Salmo lavaretus (Б. а.) ↑

[31] blabar — Vaccinium mytrillus (Б. а.) ↑

[32] konoks — крал (Б. а.) ↑

[33] Norje — Норвегия (Б. а.) ↑

[34] samelats — така се нарича лапландецът, докато думата „lappe“ възприема почти като обида (Б. а.) ↑

[35] lopme — сняг (Б. а.) ↑

[36] karr — планински хребет (Б. а.) ↑

[37] samelatjeh — мн. ч. от samelats = лапландец (Б. а.) ↑

[38] indatjats — индианци (Б. а.) ↑

[39] attjats — бащице (Б. а.) ↑

[40] saiwa tjalem — буквално „свещен текст“ = талисман, амулет (Б. а.) ↑

[41] кобалд (мит.) — домашен дух (Б. пр.) ↑

[42] kaiwes tjalok — глупав текст (Б. а.) ↑

[43] teutmar — ратай (Б. а.) ↑

[44] teutnar Pawek — ратай Павел (Б. а.) ↑

[45] kittek — затвор (Б. а.) ↑

[46] kweime — съсед, най-близък (Б. а.) ↑

[47] arpen Raima — сестра Рагнилда (Б. а.) ↑

[48] partnekuts — момиченце (Б. а.) ↑

[49] kunnus — магически барабан (Б. а.) ↑

[50] tiorfwigardi — ограждение от рога (Б. а.) ↑

[51] kainolats-piatnak — шведско куче (Б. а.) ↑

[52] storfar — пастор (Б. а.) ↑

[53] wuossah — торбички (Б. а.) ↑

[54] Attje mijen, jukko leh almesne — Отче наш, който си на небето (Б. а.) ↑

[55] pakke — хамут и поводи (Б. а.) ↑

[56] juckastaka — глътка ракия (Б. а.) ↑

[57] karket — задушвам, удушвам (Б. а.) ↑

[58] tjulest — целувам (Б. а.) ↑

[59] tjulastak — целувка (Б. а.) ↑

[60] каденца (ит. cadenza) — сводобна импровизационна част в инструментален концерт, изградена върху тематичен материал с брилянтен, виртуозен характер (Б. пр.) ↑

КАФЪРСКИЯ ГРОБ

1. НА ЧЕРНИЯ КОНТИНЕНТ

Като исполински сфинкс, чиято загадка от хилядолетия чака своето разрешаване, лежи откъм южния край на Стария свят и плакната от два могъщи океана богатата както на контрасти, така и на тайни, безмерна суша на Африка. Стотици хиляди квадратни мили тук са под проклятието на безплодието или образуват обширни степи, чиято оскъдна растителност единствено през дъждовния период позволява съществуване на скокливата антилопа и сродните й видове. Безбройни потоци се втурват през пролетта гърмящи и разпенени в долините, за да пресъхнат само след кратко време в сухия пясък и отбележат своя бяг с хаотично разпилян чакъл и каменни отломъци. А където цивилизацията[1] се осмелява да постави дръзкия си крак върху съпротивяващата се земя, тя трябва да се приготви за битка със стихии, повеляващи над смъртта и гибелта. И току до тези неплодородни райони една грандиозна природа твори най-гигантските растителни и животински видове на земното кълбо. Докато пустинният зной задушава и най-малкия кълн тревица в изгарящия пясък, недалеч оттам се носят по езерни води масите на „безотечествената фанна“; гъсти гори от талеб извисяват към небето своите палмови корони, а могъщият боабаб простира от мощния си ствол масивни клони към палещото светило. Тук, в мъртвата степ, човек едва ли би повярвал в наличието и на най-низшето насекомо или червей, а там, още при периферията на пустошта прокънтява гласът на лъва; жирафът пасе във върхарите на дърветата; по-нататък земята тътне под стъпките на слона и носорога и хипопотамът се въргаля в дълбоката тиня на застоялите води.

[# Вж. Карл Май, Събрани съчинения, т. 17 „Махди“, гл. 12. „Мюдюрът на Джарабуб“ (Б. пр.)]

Една голяма част от океанното брегово образувание на Африка не предлага приветливо посрещане на мореплавателя и може да бъде покорена само с големи усилия от страна на цивилизацията. Ето защо ние и днес[2] все още познаваме Африка по-слабо от Америка и Австралия, за чието съществуване нямах ме никаква представа, когато

южното побрежие на Средиземно море отдавна е било в услугите на една висока, за съжаление изчезнала култура. Докато в моретата на средната зона отколе пърхаха вимпели и многобройни платна, принадлежащи действително само на каботажни съдове, се издуваха по вятъра, една трета част от Стария свят се бе изтегнала като митичен колос между Атлантическия и Индийския океан и само нарядко се чуваше вестта, че някой самоотвержен каробаплавател е предприел дръзновено плаване край нейния бряг.

Че още в древността Южният кап е бил познат на историческите народи и заобикалян, е отчасти свободно предположение, отчасти легенда. Така например, Кант вярва, че въз основа Първа книга на царете, глава 22, може да се приеме, че по времето на индийския цар Йосафат морските пътешествия от залива на Арабско море около Кап до Испания са били нещо обичайно[3], а Херодот разказва, че картагенци, изпратени от египеския фараон Нехо, около 610 година преди Христа, били изминали същия път. Впрочем за заобикаляне на този континент се считало все едно понататъшно напредване покрай западния бряг на Африка, като плаването на картагенеца Хано някъде към 500-та година преди Хрирта, макар то да е стигнало все пак най-много до Гвинея. А че по-късно Евдоксос от Кицикос бил направил едно пътуване Ът Габес около Кап до Персийския залив, си е измислица.

Комай е сигурно, че до края на 15-то столетие никой не е стигнал и заобиколил от север южния нос на материка. Кралят на Португалия Жоау изпратил една малка ескадра под водителството на Бартоломеус Диаш, който през 1487 година действително обиколил Кап. На по-нататъшното плаване на дръзкия мъж обаче попречил избухналият сред хората му бунт. Заради ужасните бури, които претърпял край скалистия нос, той го нарекъл Cabo tormetoso (Нос на бурите). Крал Жоау обаче променил това име в нос Добра надежда, тъй като той сега вече не се съмнявал, че е намерил морския път за приказната страна Индия.

Неговият приемник, крал Имануел, изпратил една флотилия от четири кораба под командата на Вашку да Гама, за да проследи по-нататък открития път — една задача, която този прославен мъж наистина разрешил. Но целта на португалците била само пътят за Индия, от южния край на Африка те не се интересували.

Едва холандците, през 1600 година, заели в лицето на морския капитан Ван Кисбук тази страна и решили да я колонизират. Нидерландските заселници, наречени бури, изтласкали хотентотите, проникнали постепенно до кафрите, извоювайки и от тяхната земя участък след участък. Заселничеството растяло и предизвиквало завистта на англичаните, които опитвали с употребата на всякакви средства да изтласкат холандците и не си отдъхнали, докато на Парижкия мир през 1714 страната не им била отстъпена. Тя привлякла един наплив от английски колонисти, които по всякакъв начин спъвали холандските бури, и ето как помежду им възникнала вражда, играеща една доста значителна роля в битките на Колонията с туземното население.

Докато исконните жители на Капланд били считани досега от европееца за неспособни орди, яростната битка между англичани и кафри щяла да покаже, че те по никой начин не бива да се пренебрегват като противници. И дори да сме принудени да приемем, че те ще загинат като индианците на Америка под жестокия закон, който сякаш е възложил на кавказеца да работи за заника на своите цветнокожи братя, то следва да се предложи, че обитателят на областите край Калахари ще се отбранява, също както туземеца на американския Запад до последна капка, срещу превъхдождащия го във всяко отношение враг. Смъртта на една нация никога не е едно внезапно рухване в забравата, а една мощна конвулсия и борба, едно, все по-отслабващо, наистина, но дълго продължаващо, бунтуване, което в палеща омраза опитва и в последния миг да повлече заедно със себе си и врага в пропастта…

При едно пътуване през нидерландската провинция Зеландия се запознах със семейство Ван Хелмерс и въпреки техния недоимък намерих сърдечно гостоприемство. Научих, че чичото на домакина се бил поселил към нос Добра надежда. Те дълго поддържали кореспонденция с него и сина му, докато синът с мнозина други бури прехвърлил пред напиращите англичани Драконовите планини, за да създаде нов имот в сегашната колония Трансваал. Оттогава вестите секнали, ала семейството мислеше с жива съпричастност за своите роднини, и когато аз изказах намерението си да отида до Капщат, бях отрупан с молби да събера там, доколкото е възможно, сведения за безследно изчезналите. За случай че ми се удадеше да ги открия, ми бе

поверено едно писмо и аз напуснах Холандия с желанието да мога да се отблагодаря по този начин на добрите хорица за оказаната радушност.

Като пристигнах в Капщат, аз се задържах известно време там, после се заскитах на север и запад и накрая посетих територията на Трансваал, макар настоящите порядки да не можеха да се нарекат точно привлекателни.

Прочутият кафърски вожд Чака, с право наречен Атила на Южна Африка, беше привлякъл под свое заповедничество многобройни кафърски племена и бе създал у тях боеви дух, който десетократно бе повишил тяхната съпротивителна способност срещу европейците. Сикукуни, неговият брат, го нападна и уби, за да изтръгне за себе си владичеството, след което между него и бурите започна един низ от битки, в които последните, притискани още от своеволията и насилията на английското правителство, извършиха чудеса от храброст. По-късно Трансвалската република реши да прокара железница до залива Делаго, но тъй като с този релсов път тя щеше да стане икономически независима, то Англия опита да направи осъществяването на този план невъзможно, като подстрека кафърския вожд Сикукуни към въстание срещу бурите, снабди го с необходимите за целта оръжия и после използва така създаденото положение като претекст да анексира републиката „в защита на християнството“. По това време се разигра историята, която ще разкажа.

Пътуванията из страната се предприемат обикновено с волски коли, но аз по стара привичка, а и за да се придвижвам по-бързо, се снабдих с кон. Редом с мен яздеше Квимбо, един кафър от племето басуто, когото бях нает като водач. Той дълго време се бе намирал на служба при разни нидерландски ферми, беше приятелски разположен към белите и говореше що-годе разбираемо завален холандски. Впрочем, на кон той представляваше една доста чудата фигура. С изключение басмената препаска, увита около хълбоците му, беше съвършено гол и бе натрил своето тъмно, снабдено със здрава, грубовата мускулатура тяло с лой, която го предпазваше, наистина, от досадното жилене на насекомите, ала за съжаление разпространяваше такава всепроникваща воня, че на мен действително ми костваше голяма вътрешна борба да общувам с него в по-голяма близост от петдесет крачки. Най-забележителното при него беше маниерът и

начинът да си носи косата. С други думи той я бе обмазал чрез ежедневната употреба на акациев клей и дългогодишно грижовно поддържане в една компактна форма, която придаваше на фризурата му вида на два наклонени с подметките един към друг пантофа, чиито токове образуваха върха, докато отверстията за краката бяха обърнати нагоре и му служеха като хранилище за най-различни безстойностни, но за него от изключителна важност дреболии. Ушните висулки в неговата младост бяха дотолкова удължени чрез навесени тежести, че се равняваха горе-долу по големина с ушите на нюфаундлендски пес. И за да могат тези украшения практически да се оползотворяват, той имаше навика сутрин да ги навива и да пъха в отвора на всяко руло една от двете си кутийки за енфие. Освен това носеше на всяка ноздра една голяма и дебела месингова халка, а на врата си беше закопчал — много вероятно като откритие на собствения си естетически гений — един широк каиш от гьон, на който бяха закрепени два грамадански кравешки хлопатара, „конфискувани“ навярно от някоя от гореспоменатите ферми. И същевременно в качеството си на ездач заемаше досущ онази неописуема, стойка, с която обикновено седи върху камилата маймуната на странстващи фокусници и мечкари. А когато по време на разговор с мен поискаше да направи любезно физиономия, която в действителност се свеждаше до едно страховито озъбване и едно направо разчекване на широката уста, то изцяло имаше образа на някакъв зоологически вид, за който трудно можеше да се определи към преживните ли да се включи, към булдозите ли, или към морските котки. Въоръжен беше този уникум с тежък, изготвен от чер абанос боздуган, един ужасяващ закривен нож и метално копие. Дали също умееше да си служи с тези опасни инструменти, още не бях разбрал.

Аз самият яздех добър английски кон, но за Квимбо бях успял да набавя само един от онези грамадни брабантци[4], които са мъкнели топовете на Наполеон от полесражение към полесражение. Той имаше истински слонски форми и ход, който действително създаваше условия клечащия на широкия гръб Квимбо да си служи с юздите само в най-наложителни случаи — кафърът предпочиташе да се вкопчва здраво с две ръце в гривата на животното.

Сега той яздеше от лявата ми страна и правеше най-големи усилия да ми разясни със своя език политическата ситуация в страната.

— Виждал минхер вече Сикукуни, голям крал на кафри?

— Не. Ти виждал ли си го?

— Квимбо не виждал Сикукуни, Квимбо съм добър Холандия, съм добър басуто, съм лош зулу. Ама Квимбо чувал за Сикукуни, Квимбо не иска виждат Сикукуни.

— Значи се боиш от него?

Храбрият кафър така зяпна уста, че можех кажи-речи да му надникна в стомаха, и ми завъртя едни очи, сякаш се канеше да ме взриви с погледа си във въздуха, като с динамит.

— Какво казал минхер? Квимбо съм боят от Сикукуни? Минхер не познават Квимбо. Квимбо съм смелост, Квимбо съм сила, Квимбо излапат Сикукуни. Ама Сикукуни имат много зулу, пък зулу имат много ируа[5] и имат много пушк. Англия дали зулу пушк и бару, та зулу правят мъртъв Холандия. Квимбо обаче нямат пушк и бару, той не може застрелят зулу.

— Ами че нали сега ние яздим към планините Кватламба и после ще отидем в земите на зулусите! Ако те вземат, че те застрелят!

— Минхер имат пушк и бару; минхер ще стрелят мъртъв Сикукуни и зулу; минхер давал Квимбо тютюн, а Квимбо дават минхер в замяна душа и тяло!

Това обяснение в любов беше съпроводено от такава пламенна жестикулация, че нежният кафър изгуби равновесие и едва свари да сграбчи отново гривата на коня, за да се издърпа обратно на гърба му.

— Сикукуни наистина ли е толкова зъл? — попитах аз.

— Сикукуни утрепал бял мъж, бял жена, бял дете и утрепал басуто. Сикукуни пият кръв и танцуват, кога изтрепват много бял мъж, жена и дете. Сикукуни изтрепал бур при Син венец — спрейт[6]. Сикукуни съм добър?

Кафърът имаше право. Аз бях принуден да си припомня ужасната касапница при река Блесбокс, където Сикукуни вероломно беше изклал над шестотин холандци и хотентоти, и свирепостта, с която той нареждаше да удушват при тържества пленниците или при липса на такива — цели дружини от собствените му хора. Та нали и неговият роднина, миролюбиво и приятелски настроеният към холандците Соми, бе успял да се изплъзне от една такава смърт единствено чрез незабавно бягство, а после беше узнал, че жена му и едничкото му дете, които бил изпратил напред, загинали окаяно от глад

и жажда в Калахари. От заповедите на Сикукуни се носеше мирис на кръв, от стъпките му димеше кръв и за кръвно отмъщение крещяха безбройните жертви, паднали от жаждата му за убийства. Желязната строгост, с която управляваше, държеше отрядите му сплотени, ала се знаеше, че те копнеят за друг предводител и тайно в себе си съжаляват, дето не могат да научат местопребиваването на Соми.

— Не, Сикукуни не е добър, но наказанието ще го сполети и той няма да бъде дълго вожд на зулусите.

— Сикукуни убиват… ох, ох, минхер — прекъсна се той. — Квимбо виждат мъж там до хълм. Мъж яздят също кон кат' Квимбо и минхер!

Той посочи с ръка напред, където на известно разстояние пред нас действително се бе появил един ездач, който бе държал направление към планините под тъп ъгъл с нас и затова досега ни бе убягнал.

— Това е някой бур или англичанин — рекох аз. — Напред, Квимбо, трябва да го застигнем!

Аз пришпорих коня си и той веднага пое в тръс. Брабантецът опита да се равнява по него, ала така изхвърляше насам-натам тлъстия си гръб, че кафърът изпадна в голямата опасност да претърпи „корабокрушение".

— Ох, ох, минхер! — зарева той. — Кон търчат много бърже! Квимбо изгубят ръка, Квимбо изгубят крак, Квимбо изгубят Квимбо и кон! Къде ще са Квимбо, когат' минхер търсят Квимбо!

Малката лекция по езда можеше да му е само от полза. Ето защо аз не забавих ни най-малко темпото на ездата, в замяна на което и той продължи да реве в същото фортисимо — достатъчна причина да не се учудя, че привлякохме вниманието на непознатия конник още дълго преди да сме го достигнали. Той се обърна и ни зачака.

Той също яздеше английски жребец, но беше очевидно, че конят имаше да носи един далеч по-голям товар от моя, тъй като мъжът беше с изключително плещеста, тежка фигура и строеж на крайниците, от който можеше да се очаква огромна проява на сила. Широкото лице имаше въпреки добродушието си един крайно самоуверен израз, а острите очи, приковани любопитно към мен, навярно можеха да гледат доста по-мрачно от сега, когато той вдигна ръка да отвърне на поздрава ми.

— Откъде? — прозвуча лаконично, но не неприветливо.

— Вчера заранта тръгнах от Вилем Ларсен.

— Вилем Ларсен? Един добър нидерландец! И накъде, минхер?

— Малко през планините Ранд.

— Какво се каните да правите там?

Мъжът питаше повече, отколкото всъщност учтивостта позволяваше, ала по физиономията му се четеше един определен израз на доброжелателство, който ми позволи да отговоря спокойно:

— Искам да опозная страната, минхер, повече нищо. Тогава той сложи замислено ръка на брадичката си, очите му като че помрачняха и въпросът прозвуча по-строго:

— Страната искате да опознаете, минхер? Тъй, тъй! Сега има твърде много хора, които искат да опознаят страната там долу, и все пак те няма да опознаят нищо по-добре от това тук!

Същевременно удари с пестник по приклада на своята пур, която беше заметнал през рамо. Беше нидерландец, това се разбираше изцяло от само себе си.

— Така мисля и аз, минхер — отговорих. — Наистина не е добър занаят да насъскваш мъж срещу мъжа, за да намажеш двойно наследство, когато те се избият!

Незабавно и очите, и тонът му станаха отново благи.

— Значи не сте някой англичанин, към когото човек трябва да се обръща със „сър“?

— Не, аз съм немец, от Саксония, и мисля, че ние с холандците произхождаме от едни и същи германски родители.

— Ха така! Тук има доста голям брой немци и всички те държат за нас. Та бъдете значи добре дошъл!

Той ми подаде десница за крепко ръкостискане и после хвърли с усмихната физиономия поглед към моя придружител.

— Вашият слуга?

— Слуга, водач и преводач, минхер, един рядък и славен тип, какъвто дълго има да търсиш.

— Но сега може да държи ариергарда, минхер, защото, ако позволите, аз ще ви водя. Към прохода Безуйденхоут ли сте се насочил?

— Действително.

— Това е и моят път и ако е удобно за вас, то засега можем да останем заедно. Аз се казвам Кеес[7] Ойс.

Аз го погледнах крайно изненадано, защото това запознанство ми правеше много голяма чест. Той следователно беше синът на прославения бурски водач, който заедно с Потгитер и Преториус беше спечелил прочутото сражение при Питер-Марицбург срещу кафрите! Аз не можах да сдържа радостта си и на свой ред му назовах името си, което за него, разбира се, трябва да бе напълно непознато.

— Можете да ви вярвате, минхер Ойс — уверих го, — че не можеше да ми се случи нищо по-добро от тази среща с вас!

— Сигурно в Капщат сте подочул нещичко за мен?

— Много, но още преди туй, в родината.

— Значи и там ни знаят, а? — попита той с лека отсенка на гордост по верните, честни черти.

— Определено!

— И какво говорят хората там? За кого държат? За нас или англичаните?

— Аз не съм политик, минхер, но мога откровено да ви кажа, че с пълна сигурност имате нашето съпричастие. По време на моите далечни пътешествия аз често съм се срещал и сключвал със синовете на Англия някое и друго приятелство, което навярно ще продължи цял живот, ала в случая човек трябва добре да съумее да отличи единичното от общото. Аз нямам персонален интерес към местната политическа обстановка, но признавам, че без колебание бих посегнал към пушката, ако, докато съм край вас, се нуждаете от нея срещу някого от вашите врагове.

Тогава той още веднъж ми протегна ръка.

— Благодаря ви, минхер! Аз може би няма за изпадна в положение да ангажирам помощта ви, ала все пак действа благотворно да чуеш такива приятелски слова от един мъж, който наблюдава нещата отдалеч и следователно трябва да има една по-вярна преценка от онзи, който разглежда ситуацията от позицията на своята изгода.

Известно време той язди вглъбен в себе си. После внезапно се изправи и рече:

— Иска ми се да ви изкажа един велик закон на световната история, на който са ме навели собствените дълги разсъждения и мисли. Той гласи: Морското владичество — и следователно също

господството над колониите — върви все по крайбрежието. Погледнете ли назад в историята, то ще намерите, че може би имам право, Финикия, Гърция, Рим, Картаген, Испания, Португалия, също преди туй Венеция и Генуа, варварските държави само мимоходом да спомена, Франция, Нидерландия… Англия се сменят една драга в морското господство. Не съм ли прав?

— Не мога да оспоря, че почти съм склонен, с някои мотивировки естествено, да призная този закон.

— Размислите ли върху нещата и вие ще дойдете на същото мнение като мен! Холандия се е блъскала и борила с морето повече от всяка друга страна, но че тя също трябва да се подчини на този закон, вече отдавна е решено. Англия й изтръгна владичеството — в Европа, в Индия, тук в Кап. И сега нашата съдба е лесна за различаване: ние ще се бием тук за извоюваните с нашата кръв блага, но накрая те все пак ще ни бъдат отнети. Англия ще владее Кап, ала преди туй ние ще се браним и ще умрем като мъже и герои. Делата, които тук се вършат, няма да бъдат възпети, те надали ще бъдат и обсъждани, защото ще са станали твърде далеч от родината. Но нашите синове и внуци ще вървят в прокудата все по на север и ще съхраняват възпоминанието за нас, докато самите паднат жертва на участта, сполетяла нас. Всяко земно създание има право на съществуване и живот. Всяко растение, всяко животно, всеки човек, всеки народ и всяка нация трябва да се развиват по начина, който им е даден, та на дървото на човечеството да цъфтят различни цветове и зреят различни плодове — според почвата, от която са се родили, и небето, което се простира над тях. Прогони ли един народ някой друг от земята му, отправи ли се под небето на друг, за да го унищожи, то той самият губи своите първоначални корени и не може да се захване отново в почвата. Слънцето пече за него твърде жарко в чуждия край или вятърът му вее прекалено студено — той се поболява, залинява и загива. За смъртта на прогонените трябва да заплати със собствения си живот. Това става така вярно, както всяко изселничество и всяка смяна на климата разяжда човека до мозъка на костите, макар румените страни да се стремят да докажат противното. Ние ще изчезнем от Кап, защото прегрешихме спрямо нейните исконни жители, и Англия ще ни последва, та дори и столетия да запази тук възхода на своята мощ и господство.

— Така ли мислите? — попитах, удивен от откровеността, с която разбулваше пред мен най-съкровените си мисли, макар да ме бе видял за пръв път едва преди две минути. — Аз съм по-склонен да твърдя, напротив, че за едно изчезване, стига човек да не го приема само външно, не може и дума да става. Когато смесим две химически вещества, те не изчезват, а се измъкват от погледа ни само чрез новата си форма, чрез продукта, който са образували при своето свързване. И така е не само в неорганичния, но и в органичния свят, към който нали се числи и човекът, а чрез него — народът, нацията. Погледнете отвъд към Америка! Чрез свързването на различни елементи възникна един нов, самобитен народ, но самите тези елементи са си в него още налице…

— Много добре, минхер, но няма ли да признаете, че индианецът наистина изчезва, без да може да бъде открит в янките? Само че ние тук стъпваме на едно поле, чието плодородие за жалост ни е твърде малко познато, за да подхванем правилно обработката. Аз може и да съм малко фантазьор, поне вие ще застанете на това мнение, ако се заема да ви изложа възгледите си.

Неговата външност в действителност сега не правеше ни най-малко впечатление, че той храни някакви фантасмагорични убеждения. Солидната му и здрава фигура по-скоро изглеждаше създадена само за един труден, практичен живот. Дори облеклото му го показваше. Той носеше на главата си една широкопола филцова шапка, която имаше твърде малко право да бъде наречена елегантна. Едно просто синьо вълнено одеяло обгръщаше върху тясното яке от груб холандски плат раменете и гърдите, здравите бедра бяха напъхани в изтъркани от яздене кожени панталони, върху които беше изтеглил дългите, добре катраносани кончови на ботушите. Въоръжението му изглеждаше просто, защото се състоеше само за един затъкнат в кания от биволска кожа нож и една тежка стара пушка. Но който знаеше с каква непогрешима сигурност холандският поселник умее да борави със своята „рур“, то можеше със сигурност да приеме, че тази пушка вече е коствала живота на някой и друг кафър, а може би и англичанин. Както казах, външността на този мъж изглеждаше толкова обикновена, толкова трезва, че аз можех само да отговоря:

— фантазьор? Аз мисля, че с вашите схващания и разсъждения вие посягате по-скоро към реалния, пълноценния живот, отколкото към

измамливото царство на въображението. Който е живял вашия живот и може да се похвали с опита ви, май малко трудничко ще си извоюва репутацията на метафизик, ако стори някому услугата открито да изрази разбиранията си.

— Тъй ли? Да ви я сторя ли на вас тази услуга? И въпреки това ще си създам такава репутация, защото, представете си, аз например отричам историята. Аз твърдя, да, дори ще го докажа, че ние изобщо нямаме история!

— Даже и да съумеете да обосновете това си твърдение, то все пак няма да сте фантаст, минхер.

— Да, аз мога да го обоснова, мога да докажа неговата истинност и това никак не е така трудно, както би си помислил човек. Вярно, пред един професор не бих посмял да се вясна с такава теория, защото тези господа често имат доста своеобразни догми. Те изграждат от материала на своите мисли и заключения постройки, които достигат небесата, но са необитаеми, а не зачитат трайните материали, които действителността ни предлага за построяването на жилища, под чиито покриви човечеството може да пребивава в мир и сигурност. Тези господа са написали хиляди книги за историята и все пак човек в никоя от тях не може да намери истинската история.

— Я гледай!

— Да, така е! Позволете да прибягна към аналогията! Нашето естествознание се дели на три части: наука за природните явления, наука за природните сили и наука за природните закони. Тяхната задача е да ни покажат как определени природни сили по неотменими природни закони предизвикват определени природни явления. Така също историята. Тя трябва да учи за историческите закони, за историческите сили и историческите явления. Тя трябва да посочва, че определени исторически сили по неотменими исторически закони пораждат определени исторически явления. Но кой исторически труд ни изброява тези сили и закони, кой исторически труд ни дава някакво точно обяснение за необходимото развитие на едно събитие според тези закони и сили?

Трябва да призная, че това изложение ме изненада. То във всеки случай не произхождаше от някакъв фантастичен светоглед, а беше резултат на внимателни размишления върху събитията от реалния живот.

— Вашата аналогия е необичайна, минхер — отговорих аз, — но изглежда убедителна.

— Изглежда? Тя си е такава, наистина! Кажете ми, какво намирате във вашите исторически трудове? Едно изброяване на онези исторически явления, онези събития, които в момента, от който можем да разказваме, отчасти са се случили, отчасти уж са се случили. Това история ли е? Това е само една проста хроника, защото къде остават историческите сили и закони? Естественикът, химикът действа сякаш творчески — вярно, само в много ограничен сектор, — като според известните му закони променя, разрушава или създава. Какво обаче прави историкът? Събира външните факти, нанизва ги на някой конец, както кафърът своите стъклени мъниста, и не може да каже нищо за тяхното създаване и развой, също както и кафърът малко знае за възникването на неговите синци. И въпреки това той дава на този календар името история! Е, да, историята била майка на политиката! Това обаче, което вие наричате история, е една ялова вещ!

Какво са вашите така наречени политици? Те се дърлят за плодовете на дърветата, които не са засадили, и не умеят и една семка да посадят, която да им донесе тези плодове по един както сигурен, така и миролюбив път. Казвам ви, минхер, едва когато нашето познание е проникнало до онези потайни глъбини, от които постановените от самия всемогъщ Творец световноисторически фигури карат според неотменими световноисторически закони от земята да израстват световноисторически факти, чиито продукти досега сме вземали, без да сме овладели тяхното производство, едва тогава ще можем да кажем: ние имаме история. Тогава ще бъдем господари на събитията; тогава ще правим събития, ще ги фабрицираме както занаятчията своето произведение и поетът своята поема. Тогава Историята ще добие детето Политика, която като кралица ще донесе на земята вечния мир и ще превърне меча в плуг, защото раздорът, войната, ще са станали невъзможни, понеже всеки ще познава законите и силите, според и с които другият въздейства и действа. Вместо конкуренцията на оръжията ще се разпорежда конкуренцията на мира, а еволюцията на човешкия род ще се води по пътища, които са разположени на такова високо ниво над сегашните ни познания, че ние си нямаме за тях и най-малко понятие. Но дотогава

нека се стремим към ревностното изследване на онези дълбини и със смирение да признаем, че сме си все още твърде големи лаици!

Той беше говорил с патос. Този външно толкова скромен мъж беше един задълбочен мислител и увличащ оратор. Дори и да бях потърсил, то навярно нямаше да ми се удаде да намеря веднага отговор на неговата теза. Ето защо премълчах и той също избегна да наруши въздействието на своите думи с някакво прекъсване на мълчанието.

Така яздехме един до друг, безмълвно и вглъбени в мислите си, докато накрая той все пак вдигна наведената глава и погледна към мен:

— Това беше един поглед в бъдещето, минхер. Нека помислим също за настоящето! Имате ли някаква определена цел, към която искате тук да се насочите?

— Не. Аз летя като птицата и където намеря дърво, кацам за ден в клонака му. И все пак — прибавих замислено — би могло да се каже, че имам цел, ако под тази дума човек не си представяше някое определено място.

— Вие търсите някого?

— Както го разбира човек в същинския смисъл на думата търсене, не. Но в Зеландия срещнах едно семейство с роднини в Трансваал, от които дълго време не е достигала в родината никаква вест, и аз бях помолен при случай да се осведомя за тях.

— Как се казват тези роднини?

— Ван Хелмерс.

— Хмм, аз съм имал хиляди бури под командването си и познавам повечето по име. Сред тях имаше неколцина Ван Хелмерс. Дали няма да можете да посочите нещо по-конкретно?

— Знам само че пред угрозата от англичаните са се прехвърлили през Драконовите планини в Трансваал.

— И произхождат от Зеландия?

— Да, както вече казах. Чичото на домакина тръгнал към Кап, следователно може да съществуват негови деца и внуци.

— Какъв е бил този чичо?

— Моряк на малък кораб.

— И се е казвал Лукас ван Хелмерс?

— Действително — възкликнах изненадано. — Познавате ли фамилията, минхер?

— Чувал съм едно-друго за този Лукас. Неговите близки… хм, той отдавна е мъртъв и аз трябва да помисля — отговори той с някакво особено примигване на очите.

Сериозното му лице възприе леко закачлив израз, който ме накара да заключа, че знаеше много повече за въпросните, отколкото искаше да ми каже. Какви причини имаше за тази сдържаност?

Внезапно той спря коня си. Образуваната от залежи на грубо напластен пясъчник земя беше прекъсната на места от тъмни маси ерупативни скали. Тези скални струпвания ни пречеха да виждаме надалеч, но не заглушиха звука, който се донесе от ударите на копитата на един бързо приближаващ към нас кон.

— Кой ли идва? — попита той, сваляйки рура от рамото си. Аз също бях грабнал веднага пушката си, ала и двамата сведохме по едни о също време оръжията. Едно дребно пони се появи в тръс иззад скалния ъгъл и на него седеше една моминска фигура, чиято външност и при други обстоятелства щеше да ангажира цялото ми внимание.

Тя носеше лека червена пола, чийто подобен на широк пояс корсаж обгръщаше само половината от талията. От едното рамо до другата половина се извиваше кожата на дива котка, а къдравите, наситено черни коси бликаха в гъсто обилие изпод изработената от пъстри пера шапчица. Ръцете и краката бяха голи и от тъмния цвят на кожата можеше да се предположи, че ездачката е кафърско момиче. Един поглед към лицето превръщаше това предположение в сигурност, макар и чертите да не показваха яркия отпечатък, който се забелязва при представителите от обичайния тип.

Като ни съгледа, тя дръпна рязко поводите и сложи малката си ръка върху дръжката на ножа, надзъртащ изпод котешката кожа, ала нейната угриженост бързо премина в усмивка, и видимо радостно изненадана, девойката извика:

— Кеес Ойс! При нас ли идвате?

— Да, Митие[8]. Майка вкъщи ли е? — Да.

— АЯн?

— Не. Той търси един леопард.

— Ами ти? Накъде си тръгнала, момиче?

— При съседа Зелмст. Бързам. Майка е болна и Зелмст трябва да й помогне.

— Дете, ти няма да стигнеш там преди нощта, а пътят е опасен. Тя се усмихна леко.

— Аз не се страхувам, баас Ойс, нали го знаете, а майка този път е толкова зле, че съседът непременно трябва да дойде.

— Съседът Зелмст лекар ли е? — попитах аз.

— Той е бур, който разбира туй-онуй от билки — отговори ми Кеес Ойс.

— В такъв случай Митие може да тръгне обратно, аз ще опитам да помогна на майка й.

Момичето ме погледна зарадвано.

— Значи вие сте офисир ван гизондхейд[9]? — попита.

— Наистина съм нещо като лекар и имам пътна аптека — отговорих аз.

— Та това е едно изключително щастливо обстоятелство, минхер — рече Ойс. — Обръщай, Митие, и бъди радостна, защото аз вече изобщо не знам от кое време не е виждан лекар тук в планините Ранд. Хайде, минхер, нека яздим малко по-ускорено! Вие трябва да знаете, че Митие не обича понито й да скучае!

Ние накарахме конете да препуснат и аз действително забелязах, че Митие отлично умееше да се оправя със своето животно. Някакъв необикновен интерес се пробуди у мен към странната ездачка. Как се бе сдобила кафърката с християнското име Мария? Как се бе стигнало до една почти роднинска връзка с прочутия бурски предводител? Съдейки по привлекателната й външност, тя трябваше да принадлежи към някое изтъкнато племе. Може би беше аматомба или лагоанерка. Коя беше болната майка? Момичето нямаше вид да е получило кафърско възпитание.

Тези мисли и разсъждения бяха прекъснати от един викащ зад нас глас. Обърнах се. Току зад копитата на нашите коне се носеше в тръс дебелият брабантец, но без ездач. Оня лежеше на късо разстояние назад, протегнал ръце и крака прави като свещ във въздуха, и крещеше с все сила:

— Минхер стоят… минхер чакат! Ох, ох… ау, ох! Квимбо нямат вече кон и кон нямат вече Квимбо! Ох, ау! Кон търчат, а Квибо не може вече търчат и нито вече яздят, Квимбо нямат вече ръка и ни вече крак, Квимбо лежат на земя и съм мъртъв!

Нямаше как да не се разсмея и Кеес Ойс ми пригласи. Момичето обаче се върна при нещастния племенен роднина, скочи от понито и се наведе към него.

— Квимбо ли се казваш? Някаква телесна повреда ли си причини? — попита го то.

— Да, Квимбо се казват Квимбо, ама не Квимбо са причинил повреда на Квимбо, ами кон причинил повреда Квимбо.

— Какво те боли? Къде имаш болки? В гърба?

— Само гръб да болят Квимбо? Ох, ох, цял Квимбо имат болка. Квимбо съм вече не жив, Квибо съм мъртъв!

Аз също слязох от коня да видя дали е пострадал. Въпреки най-грижливия поглед не можах да открия ни най-малкото увреждане и все пак оня отказваше да се изправи. Той ревеше под опипващата ми ръка и уверяваше без преставане, че бил напълно умрял. Тогава слезе също Ойс и измъкна ножа си.

— Квимбо наистина е мъртъв — рече невъзмутимо. — И ако не вярвате в това, минхер, то ще ви го докажа. Аз ще го разрежа и тогава ще можете да надзърнете дали има още живот в него.

Той се наведе, хвана кафъра за гърлото и опря ножа за колене. В следващия миг Квимбо беше скочил и направи едно страховито салто мортале настрани.

— Ох, не режат Квимбо! Квимбо съм наистина мъртъв, ама Квимбо пак си могат яздят кон!

— Тогава го яхай и внимавай да не вземеш пак да се изтърсиш! „Възкръсналият из мъртвите“ насъбра предметите, които му бяха изпопадали и се покатери отново на коня.

— Яздят минхер пак бързо? — попита страхливо. Аз кимнах.

— Ох, тогава държат Квимбо здраво — помоли оня, — иначе Квимбо втори път стават мъртъв!

— Тогава аз наистина ще те накълцам! — увери Ойс със заплашителна физиономия и на свой ред възседна като мен и Митие отново коня си. — Впрочем от пътя не остава много. До половин час ще сме стигнали целта и после, минхер, ще можете да покажете, че разбирате малко повече от съседа Зелмст, събирача на билки.

---

[1] Настоящото повествование е писано през 1879. (Б. нем. изд.) ↑

[2] Съблюдавай времето на възникване и действие на разказа. (Б. нем. изд.) ↑

[3] При Кант нещата явно са объркани. Йосафат е цар на Юда, по право коляно от Давид, през Аса, Авия, Ровоам и Соломон. А ето какво казва всъщност Трета книга на Царете 22; 48: „Йосафат направи Тарсийски кораби, за да отидат в Офир за злато…“ А на друго място четем: „Защото имаше царят (Соломон) на морето Тарсийски кораби с корабите на Хирама; веднъж в три години дохождаха корабите от Тарсиста донасяха злато и сребро, слонови зъби, и маймуни, и пауни.“ (Б. пр.) ↑

[4] брабантец — кон от централната белгийска провинция Брабант (Б. пр.) ↑

[5] ируа — пика (Б. а.) ↑

[6] спрейт (южн. афр.) — дере; в басейна на Ваал има две реки Блесбокспрейт (Б. пр.) ↑

[7] Кеес — съкращение от Корнелиус (Б. нем. изд.) ↑

[8] Митие — Мария (Б. нем. изд.) ↑

[9] офисир ван гезондхейд (хол. Officier van Gezonheid) — букв. офицер на здравето, лекар (Б. пр.) ↑

2. СИКУКУНИ

След половинчасова езда спряхме пред една долина, която се простираше с ширина от може би една английска миля и половина между две възвишения, принадлежащи към западните разклонения на планините Ранд. Един широк поток се виеше по дъното от едната страна до другата и бе първопричината за пищната растителност, отличаваща това сгушено в предпланините кътче от участъците, през които бях яздил последните дни. Окото навсякъде съзираше пасящи говеда, овце и кози. По средата на долината лежеше обширен селски двор, обграден от богата на дървета градина, непосредствено след която следваха натежалите от клас житни поля.

— Ето, пристигнахме! — заговори Кеес Ойс. — Как ви се харесва местенцето?

— Много повече от онези, които видях досега. Как се казва собственикът?

— Той е нееф Ян, един чудесен момък, казвам ви. Такъв славен африканер като него има дълго да търсите, макар да наброява само двайсет и две години. Жалко че е тръгнал на лов за леопарди, който винаги го държи няколко дни далеч от дома, иначе щяхте да имате възможност лично да го опознаете!

Той ги нарече само нееф Ян, без да спомене неговото фамилно име. Холандският обичай между познати — дори когато не ги свързва кръвно роднинство — по-възрастният да се обръща към по-младия с „нееф“ и да е окачествяван от него с простото и дружеско „баас“, е преминал и в Африка. Африканери в по-широк смисъл биват наричани всички заселници от нидерландски произход, в по-тесен смисъл обаче под това понятие се разбират само онези бури, които умеят да боравят добре с пушката, които са вярно привързани към своите стари традиции, следователно и неумолими врагове на англичаните, и които не трепват пред никаква опасност. Нарече ли някой поселник другия африканер, то това е най-голямото оказване на чест, което може да му засвидетелства, защото по тоя начин той го квалифицира като герой. Този едва двадесет и двегодишен нееф Ян значи трябва да бе дал

достатъчно доказателства за своята смелост, за да го охарактеризира прочутият Ойс като африканер.

— Освен Ян той има ли и друго име? — попитах по тая причина.

— Разбира се — отговори бурът с хитра усмивчица. — На вас май трудно се устоява, минхер. Аз възнамерявах да известя това име едва при представянето, ама след като вие така напирате, а и нееф не си е вкъщи, то знайте, че той се казва Ян ван Хелмерс.

— Ван Хелмерс? — извиках аз. — Да не би с това да искате да кажете, че той е член на онова семейство, което търся?

— Ако нещо не се лъжа, то той е внукът на онзи чичо, за когото ми разказвахте. Този падна като храбър бранник в сражението при Питер-Марицбург, където заедно с него се би и синът му, който, уверявам ви, беше ловец и воин, какъвто втори едва ли има. Ян му е одрал кожата. Неговата пушка никога не е пропускала целта — нито през деня, нито през нощта. Ето защо го наричат само Бурът ван хет Рур. А пестниците му са здрави като лапите на лъва — горко на този, който попадне между тях!

Митие беше избързала пред нас, сега я видяхме да изчезва зад оградата на двора.

— А това кафърско момиче? — попитах аз.

— Е неговата осиновена сестра и годеница. А-а!

— Така е! Неговият баща се заскитал северно от Гриква[1] на лов в Калахари и намерил там до трупа на една млада, красива и починала навярно преди час кафърска жена едно полуживо дете. Той беше с милозливо сърце и взел момичето със себе си. То било кръстено и възпитавано редом с Ян, който не я наричал другояче освен „сестричке“, докато го споходила мисълта да направи доведената сестра своя жена.

— Родителите съгласили ли се?

— Естествено! Не бива да мислите, че ние имаме същите предразсъдъци като в родината. Митие е чудо момиче и ще стане жена, по-добра от която Ян не може да намери сред преселниците.

— Тя трябва да е някоя аматомба или лагоанерка.

— Вероятно, но предметите, които Ван Хелмерс намерил при нейната майка, не дават отправна точка. Тя е, тъй като Ян много често е извън къщи, душата на цялото имение, поема всички грижи с радост

и сега ни напусна, за да намерим още с пристигането си масата сложена. Ако бях по-млад, можеше и да завидя на Ян за тази годеница!

Ние яздихме в бърз ход по тучните ливади, преминахме през отворената порта и се озовахме в едно много голямо дворно пространство, към което се откриваше входната врата на жилищната постройка. Няколко ловджийски кучета ни посрещнаха със силен лай, ала бяха веднага усмирени от Ойс, когото явно познаваха. В тяхното лаене се беше примесило едно особено фучене и съскане. Аз проследих посоката на звука и съгледах един опитомен леопард, който лежеше на здрав синджир до една построена за него колибка.

Лаят има и втора последица. Аз долових зад къщата странните тонове на глас, който ми беше напълно непознат, и веднага след това видях иззад ъгъла да се задава и втурва към нас един щраус с протегната далеч напред шия и пляскащи крила.

За нещастие исполинската птица набеляза като обект на своята атака моя храбър Квимбо. Оня схвана застрашаващата го опасност и мигновено изтегли голите си крака върху гърба на коня.

— Минхер, минхер — зарева. — Щраус иска изядат Квимбо! Щраус имат глад! Щраус нека поглъщат кон, ама не Квимбо!

Станала по-храбра от канското пищене на атакувания, птицата засили нападението и опита да достигне с клюн краката на кафъра. Но тъй като тоя ги държеше все от срещуположната страна на коня, то тя нападна в крайна сметка брабантеца, който намери енергичните удари на клюна на налитащия на бой пернат герой толкова малко по вкуса си, че въпреки своята неповратливост заподскача и с четирите крака едновременно във въздуха, и Квимбо изпадна в извънредно голямата опасност да бъде хвърлен в нозете на своя враг.

— Минхер, спасяват Квимбо! Минхер, помагат Квимбо! Квимбо не иска се услаждат щраус, ох, ох! Минхер да застелят мъртъв щраус, ама да не улучват минхер Квимбо, защото съм Квимбо иначе мъртъв!

Кеес Ойс напразно опита да успокои птицата. Тлъстата гальотаджийска кранта непрекъснато се изправяше ту на задните, ту на предните крака и цвилеше от болки; кафърът врещеше; кучетата отново подеха своя лай, а леопардът така дърпаше синджира и ревеше, че наистина можеше да изкара някому ангелите. В този миг през отворения прозорец прозвуча едно-единствено подвикване и всички тези питомни и полудиви животни незабавно се смириха.

— Роб, обратно! — извика Митие и птицата се отвърна от коня, за да се втурне към прозореца, през който провря глава и се остави да бъде помилвана от своята господарка.

Така Квимбо беше не само освободен, но и ние се видяхме избавени от едно фатално положение, тъй като в противен случай щеше да ни се наложи да вземем принудителни мерки срещу тази сигурно приятелски гледана птица.

Няколко притекли се хотентоти взеха конете ни. После аз влязох с Ойс в жилището, където освен Митие заварихме и една възрастна жена, която седеше в едно кресло, грижливо увита в одеяла. Митие вече беше известила за нас и аз бях посрещнат от болната с изключителна сърдечност.

— Юфрау Соофи, този минхер идва от Холандия — отбеляза Кеес Ойс.

— И то от Зеландия — прибавих аз.

— От Зеландия? — попита тя. — Аз не я познавам, но бащата на моя мъж е бил роден там. Той много пишеше дотам, ала напоследък спря да получава отговори. Известен ли ви е Сторкенбеек в Зеландия?

— Аз бях там цяла седмица като гост на едно семейство Ван Хелмерс.

— При Хелмерс? — попита тя извънредно живо въпреки своите страдания и изключителна пълнота. — Та те са наши роднини! Не чухте ли да говорят за Лукас ван Хелмерс?

— Много често, юфрау. Те ме помолиха да ви издиря и в случай че ми се удаде да открия местонахождението ви, да ви предам това писмо. Те също често са ви писали, без да получат някакъв отговор. Състоянието на пощата по време на инвазията на англичаните изглежда не е било достойно за особена похвала.

— Писмо от Сторкенбеек? Дайте го бързо, минхер! Митие може да го прочете на глас, докато вие се заемете със закуската. Седнете на масата и се подкрепете малко. Дивечово месо за съжаление няма, тъй като Ян отсъства от завчера — отиде за един леопард.

Тя постави върху думата леопард една интонация, която ме накара да приема, че нещата своят по-иначе, толкова повече че същевременно хвърли един особен поглед на Ойс. Дали под леопард не се разбираше нещо съвсем различно от известния хищник на рода на

котките, който действително често се среща в Колонията и ревностно се преследва заради големите вреди, които причинява сред стадата?

Ойс отговори на този неизречен въпрос с една забележка по отношение думите на жената:

— Аз възнамерявах да тръгна с него, ала бях възпрепятстван да дойда навреме, и ще го последвам веднага, щом конят ми бъде назобен. Впрочем този минхер не е приятел на англичаните и следователно ние можем да говорим открито пред него, юфрау. Ян сам ли хвана пътя?

— Да.

— Към Клаарфонтейн?

— Така каза, баас Ойс.

— Не спомена ли кои собствено се канят да отидат?

— Ван Раал, Зинхен, Веелмар и Ван Хоорст, освен другите, които ще ги придружават.

— Та това означава да се съберат всички най-важни хора. Как стоят нещата с Фреек оп Зоом?

— Пристигна вест, че и той може би ще отиде. Това трябваше съвсем специално да ви съобщя.

— Наистина ли? — попита той бързо. — Тогава той ще доведе и мъжа, от когото се нуждаем, за да обезвредим Сикукуни, и за мен е невъзможно да пропусна тази среща. Колко дълго възнамеряват да ме чакат?

— Четири дни, считано от днес.

— Това е достатъчно. Вие трябва именно да знаете, минхер — обърна се той към мен, — че ние проектираме един решителен удар срещу кафрите. Вярно, че имаме сключен мир с тях, ала Сикукуни е твърде размирен и кръвожаден. Той не зачита договора, напада едно заселище след друго, опустошава страната със своите орди и е подкрепян в действията си от англичаните, които му доставят оръжия и муниции и хич не се замислят, че по тоя начин подсилват един хищник, който рано или късно ще се нахвърли върху самите тях. Искате ли да дойдете с мен на сбирката? Там ще срещнете само истински африканери и може би също един кафърски вожд, който един ден ще бъде прочут колкото Сикукуни, дето съсредоточавал своите зулуси там зад планините, както ме уведомиха, за да предприемел един голям боен поход срещу бурите.

За мен това бе действително една много добре дошла покана, ала заради юфрау Соофи аз трябваше да я отклоня.

— Кога ще яздите нататък? — попитах по тая причина.

— Веднага щом се нахраня.

— В такъв случай за съжаление няма да мога да се присъединя към вас. Ние обещахме на юфрау лекар и трябва да сдържим думата си, минхер.

Той нямаше как да не се съгласи с това мнение и после се нахвърли — извънредно обстойно и с онази разположеност, отличаваща страстния ядач — върху сложените ястия, които заизчезваха в такива количества между неговите блестящи зъби, че здравата ме достраша.

Междувременно писмото беше отворено и прочетено на глас от Митие. Момичето сигурно не бе имало други учители освен своите приемни родители. Ето защо аз се учудих на умението, с което разчиташе много неясно написаното писмо, и юфрау Соофи забеляза благоприятното впечатление, което читателката ми направи.

— Да — рече тя след завършване на четенето, — Митие чете по-добре от Ян, а пък той е с четири години по-голям и на това отгоре е и адютант на баас Ойс! Тя се научи от блаженопочиващия бур, а той беше един изключително умен мъж във всичко, което човек трябва да може и знае. Откак го убиха кафрите, за мен и Ян няма да има покой, додето Сикукуни не бъде наказан.

Като приключи с храненето, Кеес Ойс се надигна и посегна към рура.

— Сега аз ще тръгвам, юфрау. Благодаря ще ви кажа едвам по-късно, защото от само себе си се разбира, че ще придружавам Ян, когато се връща. А и с вас, минхер, навярно също няма защо да си вземам сбогом, тъй като се надявам да ви заваря още тук!

— Минхер няма да си замине толкова бързо — увери и помоли жената, обръщайки се едновременно и към мен, и към него. — Добър път, баас Ойс, и дано скоро чуем, че сте приключили със Сикукуни!

Тя му подаде ръка и той стори същото с Митие и мен, когато го съпроводихме до вън. Момичето остана на двора. Аз се върнах сам в стаята.

Тук юфрау Соофи трябваше да ми опише страданието си и аз стигнах до убеждението, че то се състои само в един зле третиран

катар, който действително беше започнал да взема един опасен развой. За щастие моята малка пътна аптека съдържаше подходящото лекарство, което дадох на пациентката, преди да й наредя да навести леглото. За да го стори, тежката жени се нуждаеше от помощ и по тая причина отидох да повикам Митие. Не я срещнах на двора и попитах един идващ от конюшнята хотентот за нея. Той показа с пръст зад къщата.

— Митие са там и дават школ на малък дете — отговори.

— Школо? — попитах изненадано.

— Школ! — отвърна оня гордо. — Малък дете и голям кхвекхвена[2] учи много, голям много в школ — учи брои, учи чете, учи пише и учи моли. Митие са добър, голям добър в школ!

Тръгнах в указаната посока и скоро чух високо говорене. По средата на една малка, обрамчена от храсталак тревиста площадка момичето седеше в обкръжението на деца от двата пола, разделени на две групи. Разделението си имаше много вероятно своята езекова причина, защото различих както по цвета, така и по чертите на лицата, че едната половина се състоеше от хотентотски деца, а другата половина — от потомци на кафрите. Митие тъкмо се занимаваше с първата и аз долових, че настоящата беседа беше на религиозна тематика:

— Сега ще се молим. Сключете ръце! — нареди тя, следвайки повелята със собствения си пример.

Малките жълто-кафяви ръчички на децата се събраха.

— Сега!

Тя издигна сключените си ръце като знак и сега прозвуча в хор:

— Сида тиб, хомми на хаб, са онс ану — аннухе![3] Малките изрекоха „Отче наш“ със спокойна молитвена вглъбеност до края.

— А сега и вие!

Ръчичките и на това отделение се сключиха, после тя повели както преди:

— Сега! Детският хор подхвана:

— Баво вету о сезулвини, малипатве нгобунгсвеле игама лако.[4]

— Така! — похвали тя възприемчивостта и религиозното смирение на малките. — А сега нека се помолим, както трябва да се молим вечер и сутрин вътре при юфрау Соофи. Всички заедно… сега!

Както кафрите, така и хотентотите подеха сега на нидерландски:

— Онзе фадер, ди ин де хемелан зайт, юв наам ворде хехай-лихд. [5]

Аз видях и чух, че съм дошъл в един благочестив, богобоязлив дом, и ми стана жално, дето трябваше да наруша занятието. Митие не беше забелязала идването ми и донякъде се смути, когато пристъпих измежду храстите, за да я помоля да отиде при майка си.

Аз я придружих, след като освободи децата. При фротонната страна на главната постройка забелязах две кожи от дива котка, които висяха опънати под един прозорец.

— Тези животни тук, изглежда, често се срещат — отбелязах. Тя кимна.

— Там горе в гората човек много често се сблъсква с тях, минхер, и не е съвсем безопасно да стреляш по тях. Първата, която улучих, ме подреди доста зле, понеже само я бях ранила, и ако не бях взела ножа си, то сега може би вече нямаше да съм жива.

Погледнах я учудено.

— И с пушка ли умеете да си служите? — попитах.

— Ян ме научи, защото смята, че по тези места е от полза, ако жените и момичетата също могат да боравят с оръжия.

— Къде се намира гората?

— Тръгнете ли оттук нагоре по долината и прехвърлите възвишението вдясно, ще я видите пред себе си.

Горите из тези райони са рядкост и тъй като сега се видях без всяко по-нататъшно занимание, повиках слугата си, който стоеше на боязливо разстояние от леопарда и любопитно зяпаше гледащото го с полузатворени очи раздразнено животно.

— Квимбо, погрижи ли се за конете?

— Кон ял и поил, минхер — отговори той. — Квимбо са прилежен и също вече ял!

— Тогава си вземи оръжията. Отиваме в гората!

Влязох в стаята да си взема пушката и запознах двете жени с намерението си. Те ме предупредиха за отровни змии, каквито в гората имало безчет, и ми предложиха един хотентот за водач. Аз отклоних предложението и напуснах къщата.

Квимбо се беше накачорил с всичките си оръжия и кривеше една извънредно предприемчива гримаса.

— Минхер имат пушк, минхер иска застрелват мъртъв. Какво иска минхер застрелват мъртъв?

— Слонове — отговорих аз с най-сериозна физиономия. Кафърът направи един могъщ скок настрани и ме зяпна крайно уплашено.

— Слон?… Ох, минхер ще са мъртъв и Квимбо ще са също мъртъв! Слон съм дебел, слон имат муцун ей толкоз голям…!

Той разпери колкото се може по-нашироко ръце, за да ми покаже по-ясно колко била голяма муцуната на слона.

— Добре, тогава ще потърсим някой лъв! Сега оня съвсем застина от ужас.

— Минхер искат търси лъв? Ох, ох, лъв съм още много повече зъл от слон; лъв лапат всеки животно и човек; лъв лапат Англия, лапат Холандия, лапат коикоиб[6], лапат кафър, лапат минхер и лапат също Квимбо. Какво ще правят Квимбо, ако лъв са излапал Квимбо? Квимбо искат взема красив жена, Квимбо не бива бъдат излапан от лъв!

Това беше ново за мен. Аз не можех да си представя добия кафър като достопочтен съпруг и по тая причина попитах:

— Какво? Искаш да се жениш?

— Квимбо ще вземат жена!

Той го изговори с едно изключително съзнаване на собствената си цена и същевременно разтегли такава физиономия, сякаш очакваше най-голямото признание от моя страна.

— Тъй! И коя се каниш да вземеш?

— Квимбо вземат красив Митие!

Насмалко да се изхиля на глас. Значи Митие трябваше да има щастието да стана мадам Квимбо!

— Защо Митие?

— Митие съм добър, когат’ Квимбо падал от кон. Минхер Ойс искал режат на Квимбо, Митие обаче имал страх за Квимбо. Затова ще бъдат Митие жена на Квимбо.

— И пък казал ли си го вече на Митие?

— Не. Квимбо не говорил с Митие.

— Че знаеш ли пък дали Митие иска да стане твоя жена?

— Квимбо знай! Митие иска много бъдат жена на Квимбо, защото Квимбо съм красив, съм добър и съм велик и храбър воин!

Това бяха наистина много изтъкнати качества, които за съжаление за мен оставаха под въпрос. И понеже сърце не ми даваше да изтръгна красивия, добър и храбър кандидат-жених от неговата окриляща илюзия, изоставих разговора, закрачвайки така здравата напред, че му костваше усилие да ме следва.

Долината се стесняваше нагоре все повече и повече и накрая свършваше там, където изворът бликаше от земята. Скоро достигнахме възвишението при долинния завършек, над което съседният хълм се извисяваше още по-високо, закрачихме по склона му и след известно време съгледахме гората. Тя започваше по отвъдния скат и после разпростираше надясно и ляво зеленината си, додето стесненият от ридовете хоризонт позволяваше да се различи.

Докато крачехме така, забелязах следи, създаващи впечатление, че тук съвсем наскоро е минал някой. Вярно, нямаше нито един-единичък отпечатък от крак или чак пък някоя непрекъсната диря, ала на обученото око все пак не можеха да се изплъзнат няколко непогрешими признака, които си личаха тук и там в едрозърнестия пясък. Макар че въпросният можеше да е човек от фермата, аз все пак намерих тези следи, без да имам някаква особена причина за това, за извънредно странни. Накрая те изцяло се изгубиха на скалистата земя, по която стъпихме, и тъй като нямаше налице някакъв по-конкретен повод, аз се отказах да ги потърся отново.

Стигнахме в гората.

Тя се състоеше от могъщи жълти, смрадливи, железни и асагай дървета, между чиито стволове дървовидната папрат протягаше нагоре палмови ветрила. Окрайнината бе образувана от носорожки храсти, между които просветваше ярката зеленина на разновидностите Mesembryanthemum, Oxalis и Pelargonium. Въпреки сухотата и еднообразието на почвата си Капланд притежава своеобразна и богата флора, която се преценява на дванадесет хиляди вида. Пусне ли веднъж растителността корени в дадени местности, които не са съвсем изцяло лишени от вода, то тя скоро развива поради неимоверно благоприятния климат една изключителна пищност, която рязко се откроява на фона на пустошта и оскъдицата на безводните райони.

Още с навлизането в гората ни посрещна с комични гримаси едно семейство Cercopithecus Erythropyga — дребен вид павиани, на които Квимбо отвърна с разни разкривени муцуни. С боздуган в

дясната ръка и метателно копие в лявата, той ме следваше по начин, сякаш се опасяваше, че всеки миг измежду дърветата може да изскочи и се нахвърли върху нас някой слон или лъв. За жалост нямаше защо да се страхуваме от появата на нито едно от двете животни, тъй като те от година на година стават все по-редки и в резултат преследванията от страна на преселниците се изтеглят в горите, разположени по на север.

По-голямата част от зоологическото богатство на тази гора, изглежда, образуваха птиците, които обитаваха в голям брой и много видове върхарите на дърветата и ни най-малко не се плашеха от нас. За мен това бе доказателство, че насам много рядко сбърква пътя си човешки крак, или ако това се е случвало, то навярно са го водили най-често миролюбиви намерения.

На мен целта ми беше по-скоро порядъчно да се поразтъпча, отколкото да диря определен дивеч, ала въпреки това имах постоянна готовност за стрелба и не оставях шум да ми убегне.

Така се бяхме скитали напред вече в продължение на час, когато внезапно долових изстрел на неголямо разстояние от нас.

— Чу минхер? — попита Квимбо, вдигайки показалеца! с извънредно угрижена физиономия.

Аз се заслушах към посоката, от която се бе донесъл екотът. Прокънтя втори изстрел.

— Ох, стрелял още веднъж! Мъж застрелял мъртъв мъж. Тук са два абанту, два човек, и един друг застреляли мъртъв!

Аз не бях на същото мнение, защото двата изстрела при всички случаи бяха дадени от една и съща пушка, както едно тренирано ухо можеше да различи по ехтежа. Имах намерение да се промъкна тихо напред и тайно да огледам неизвестния стрелец, ала скоро бях принуден да ускоря движенията си.

— Help, help! Oh, woe to me! (Помощ, помощ! О-о, горко ми!) — чух да вика силно уплашен глас.

Беше на английски. Сигурно някой бял се намираше в опасност и ето защо се запровирах с максимално възможна бързина през гъстата папрат. Само след минута-две пред погледа ми се разкри една къде сериозна, къде комична гледка. Върху облечения с мъх ствол на едно повалено и косо полегнало към околностоящите дървета жълто дърво бе кацнала една дълга, мършава човешка фигура и се бранеше с приклада на извъртяната пушка срещу един грамаден глиган, който бе

ранен в задните части и с гневно грухтене и яростно мушкане напираше да завладее прибежището на врага.

Аз дигнах пушките, ала почувствах ръката си уловена от Квимбо.

— Ох, не стрелят, минхер! Квимбо обича ядат красив шопар, Квимбо правят мъртъв шопар!

С три бързи скока застана зад глигана, който предприемаше атаката си с такава сляпа ярост, че изобщо не забеляза новия враг. Вдигайки метателното копие, той го запрати с неимоверна сила в страната на животното непосредствено зад левия преден бут, при което якото, нечупливо дърво проникна дълбоко в областта на сърцето. Животното постоя един миг и се обърна после срещу кафъра, а по зурлата му изби кървава пяна, която осведомяваше за точното попадение на металното копие. Само че този вече беше отскочил настрани, за да избегне глигите, и сега размаха късия, тежък боздуган. Един мощен удар изсвистя към главата на глигана, който мигновено се срина на земята, а един втори удар напълно довърши победата — всъщност работа едва за минута. Героят размаха боздугана високо във въздуха и нададе силен триумфиращ вик.

— Минхер, гледат! Шопар съм мъртъв, съм много мъртъв, съм твърде много мъртъв. Шопар не изяждат мъж, а Квимбо изяждат шопар!

Той изтръгна копието от тялото на поваленото животно и посегна към ножа, за да го разпори веднага. Избавеният от една толкова фатална обсада чужденец спусна безконечно дългите си крайници от дървесния ствол и се протегна като човек, пробуждащ се от някакъв ужасен сън.

— Hail[7], сър, това се казва навременна помощ! Добичето, damn it[8], беше толкова невъзпитано, че един джентълмен изобщо вече не можеше да си позволи да се занимава с него!

Мъжът при всички случаи беше англичанин. Той носеше висока шлемовидна шапка от кожа на носорог върху покритата с червеникаво-русолява коса глава, чиято лицева част красяха два грамадни бакенбарди. Кльощавото тяло бе навлечено в късо карирано сако и също такъв панталон, върху който долу бяха закопчани плъстени гетри, а под тях стърчеше напред по едно тясно, безкрайно дълго стъпало. Сухите пръсти бяха все още вкопчени около изстреляните дула на двуцевката. От лявата му страна висеше в кожена ножница

грамаданска парадна сабя с ефес, а от увития около мършавите хълбоци шал надничаха дървените дръжки на два ножа и прикладите на три огромни кавалерийски пищова.

— Сър Гилбърт Грей — представи се той, при което с едно неподлежащо на описание движение на ръката ме прикани да сторя същото.

— Какво ви води в този край, сър? — попитах, след като на свой ред бях назовал името си.

— Сделки, минхер, важни сделки, които на вас като холандец, разбира се, не мога да издам.

— Аз не съм холандец, а немец, сър, и съм дошъл в Капланд малко да се поразходя. Но позволете да запитам какво общо има това животно тук с вашите важни сделки!

— Това животно, този дракон, този цербер? Ни най-малкото. Аз просто си вървях между дърветата, за да ми се посмели овена, който бяхме яли, и ето как се сблъсках с това чудовище…

— …което изяви намерението вас да посмели — вметнах аз ухилено. — Но, сър, къде мислите, че трябва да бъде улучен един глиган?

— Pshaw! Тоя змей изобщо не искаше да стои мирно, когато се примерих. Аз умея да нацеля една пушка накъдето е нужно и поради това само веднъж простелях въздуха, което при някой немец сигурно щеше да се случи два пъти!

— Възможно, при предпоставката че никаква друга цел освен въздуха не е налице. Смея ли да запитам, сър, кои са хората, с които сте ял овена?

— No, no![9] Това не ви влиза в работата. Викнете на този човек да се махне от животното. То принадлежи на мен. И после си вървете по пътя!

— Тъй ли мислите, сър Гилбърт Грей? — попитах аз и прибавих: — Този глиган принадлежи на моя слуга, защото той го повали, а правото, което вашият изстрел би могъл да ви даде, изцяло отстъпва пред обстоятелството, че той ви спаси живота.

— Глупости! Аз твърдя, че това прасе е моя собственост и ще…

— Нищо няма да сторите! Когато представители на две цивилизовани нации се срещат по тези географски ширини, обикновено се държат по-любезно, отколкото е при вас случаят, сър

Гилбърт Грей. Вие изисквате да съм си вървял по пътя. Добре, аз ще ви послушам, само че този път върви точно натам, накъдето води вашият — към мястото, на което е бил изяден благородният овен. Тук всеки има правото и дори дълга да види кой се намира в негова близост, а ако някой поиска да му попречи, тогава просто важи правото на по-силния. Та ще ме отведете ли при вашите другари, или не?

Добрият човечец сведе извънредно смутено поглед към нозете ми.

— Не мога, сър, понеже никой не бива да знае, че ние се намираме тук.

Мен, разбира се, вече ме бе обхванало някакво смътно подозрение, за чието разсейване поведението на англичанина в никой случай не способстваше. Какво правеше той по тези места, населени, както добре знаех, само от отделни бури, които бяха направо враждебно настроени към англичаните? Невъзможно беше да е някой таен агент на английското правителство — за тая цел духовните му качества май никакви ги нямаше. А и каква ли работа би имал като такъв точно в тази гора тук? Кеес Ойс ми бе казал, наистина, не зулусите се струпвали отвъд планините Ранд… аз трябваше да си уясня нещата и поради това рекох:

— Кой не бива да знае, сър? Холандците или също аз в качеството си на чужденец и неутрален?

— Никой!

— И ако аз сега вече го знам?

— Вие? Невъзможно!

— И все пак! Те са кафри!

Веднага му пролича, че съм отгатнал правилно, макар да опита да изшикалкави:

— Кафри? Лъжете се, сър! Къде претендирате да сте ги видял? Квимбо беше свършил с работата си и любопитно очакваше резултатите от нашия непонятен за него разговор. Аз се обърнах към него:

— Остави засега животното да лежи тук. Ние трябва да придружим този мъж!

— Квимбо оставят лежи шопар? Ох, ох, минхер, Квимбо ядат много красив шопар, Квимбо ще носят шопар, а Митие ще видят, че Квимбо красив и храбър!

— Ти пак ще си го имаш, само че по-късно, защото… Едно силно изшумоляване ме накара да се огледам — сър Гилбърт Грей се бе възползвал от възможността и беше скочил в храсталака. Той действително трябваше да си има най-сериозни причини да остане неоткрит заедно със своите спътници, ала се беше направил естествено погрешно сметката. Отказах се да се втурна след него. Той можеше да ми се изплъзне само за миг — стъпалата му бяха достатъчно големи, за да ми оставят непогрешими следи. В тайното им проследяване Квимбо не можеше с нищо да ми бъде полезен, ето защо поразмислих малко и му дадох разрешение да тръгне обратно за фермата. Начинът и способът, по който щеше да отнесе плячката си, предоставих на самия него.

Насочвайки се в посоката, в която беше побягнал англичанинът, намерих една диря, по ясна от която не бих могъл да си пожелая. Сър Гилбърт Грей във всеки случай беше научил твърде малко за методите на придвижване из една местност, където опасността те обкръжава в хиляди лица, и навярно също така малко му идваше на ум, че мога да се възползвам от отпечатъците на неговите горилски стъпала, за да го последвам.

Той, види се, изпървом самият е бил неясната относно посоката, която е трябвало да поеме. Следата му водеше в зиг-заг ту надясно, ту наляво и едва след доста време прие една права линия. След малко повече от половин час стигнах до ръба на някакъв дол, който представляваше горната част на една спускаща се оттук надолу долина и включваше един извор, който с шумен ромол струеше между две пясъчникови скали.

Там долу край водата седяха сър Гилбърт Грей и до страната му четирима кафри, които по въоръжението идентифицирах като зулуси. Какво дирех те тук и какво обстоятелство ги беше събрало с англичанина? На земята лежаха още три свободни щита — свидетелство, че кафрите са били седмина на брой и липсващите са се отдалечили по някаква причина. Щраусовите пера по единия от щитовете и осемте пасящи по-надолу коня навяваха предположението, че тук си имах работа не с обикновени кафри.

Англичанинът се намираше в оживен разговор с туземците, ала дори и да разбирах езика им, пак нямаше да ми хрумне да ги подслушвам, тъй като по-належащи неща ми отваряха работа. Тук

бивакът на кафрите с подозрителния англичанин, там фермата, пазена само от едно младо момиче, и в добавка трима от диваците отсъстваха, сред които най-знатният от тях — предостатъчно причини да се върна колкото се може по-скоро.

Какво ли не можеше да се е случило по време на моето отсъствие и тепърва да се случи до пристигането ми! Запромъквах се покрай ръба на долчинката към конете. Един внезапно пробудил се страх ми каза, че трябва да се сдобия с един от тях, независимо дали това сега щеше да означава кражба, или не. Но беше трудно, наистина, да яхна някой и да препусна, но тогава щях да бъда видян и преследван, и следователно опасността за фермата щеше да се увеличи вместо да се намали. Изпълнението на моето намерение трябваше да бъде забелязано възможно по-късно и по тая причина аз се възползвах от една извивка на долината, за да се прокрадна до най-отдалеченото животно. Вярно, че то не беше най-доброто, но пък стоеше така, че кафрите не можеха да го виждат.

Направих един обход, та вятърът да духа откъм него, приближих дебнешком до едно разстояние от едва пет крачки и в следващия миг седях на седлото. Изненаданото животно изпръхтя и се изправи на задните крака, ала аз бързо му стигнах юздите, дадох му да почувства един може би необичаен за него натиск с бедрата и го насочих надолу по долината, за да извия там към фермата и измъквайки се от гората, да се добера до билото на хълма.

Не бях стигнал още кой знае колко далеч, когато забелязах Квимбо. Той си беше направил от здрави клони нещо като шейна за свличане на дървета, върху която бе натоварил глигана, и самият бе застанал отпред като впрегатно животно, за да мъкне с пот и капеща мазнина тежкия товар по нагорнището. Той здравата се зарадва, като ме забеляза, и беше удивен също така, дето ме вижда като ездач.

— Минхер имат кон? — попита. — Ох, ох, кон съм добър, кон ще теглят шопар за Квимбо!.

И тутакси се разпрегна, та на дело да направи полезно важното си откритие. Аз обаче отклоних намерението му:

— Кой ще яде шопара, конят или Квимбо? Който ще го яде, нека той си го и мъкне! Аз не мога да ти дам коня, защото на самия мен е крайно необходим. Там в гората има въоръжени зулуси и във фермата

вероятно още неколцина. Аз трябва да отида там, за да предотвратя нещастието. Пази се от тях и побързай да стигнеш на безопасно място!

— Зулу при Митие? Ох, ох, Квимбо ще скачат и шопар ще скачат, та бързо стигнат при добър красив Митие. Квимбо изтрепят мъртъв съвсем всичък зулу!

Той се запрегна пак отпред и продължи трамбовката, та чак пушек се дигаше. А аз избързах пред него в галоп.

Скоро видях долу фермата. Запазвайки въпреки трудния, стръмно спускаш се терен досегашната бързина, поех надолу към задната страна на градината. Ако поисках да заобиколя, за да достигна предната порта, щях да изгубя много време. Та насочих се значи директно към оградата, вдигнах коня и скочих през нея. Не се приземих така гладко, както ми се искаше. По време на усилната езда не бях използвал стремената, тъй като висяха твърде ниско за мен, и също не бих отделил време да ги прогоня. Крантата много вероятно бе яздена от безмерно дългия сър Гилбърт Грей, както ми подсказваше цялото оседлаване. При скока през оградата едното стреме се закачи, ремъкът се скъса и кон и ездач се преметнаха. В следващия миг обаче бяхме отново на крака — опасното падане не беше донесло на никого от двамата някаква заслужаваща споменаване телесна повреда. Аз предоставих коня на самия себе си и побързах през градината към жилищната постройка.

Тук срещнах един от хотентотите.

— Има ли някой при юфрау Соофи? — попитах го.

— Ох, минхер — отговори оня страхливо, — зулу са в къщата — три зулу. Също велик вожд са там!

Не го разпитвах повече, а стъпих в коридора, където откъм стаята прозвучаха насреща ми високи гласове. Открехвайки леко вратата, забелязах трима кафри, двама от които стояха в близост до входа, докато третият държеше Митие за ръката по средата на помещението. На вратата на спалнята се облягаше пребледнялата от уплаха стопанка на къщата. От страх по своята храненичка тя беше напуснала постелята и бързешком наметнала само най-необходимите дрехи.

— Тук живеят Ян ван Хелмерс — чух да казва главатарят на завален холандски. — Той са Бур ван хет Рур, той стрелят по зулу, той трябва умрат и жена трябва умрат!

— Той няма да умре, а ще дойде да отмъсти за нас! — отвърна негубещото кураж момиче.

— Той ще умрат и жена ще умрат, ама ти — не! Тук е зъб от змия, затова ти няма умреш, а тръгнеш със Сикукуни за наказание на лош зъл Соми! — прибави оня посочвайки един изработен от змийски зъби гердан, който видеше на шията на момичето. — Откъде е зъб от змия на връв тук?

— От майка ми.

— Къде е майката?

— Мъртва е, загина от глад и жажда в Калахари.

— Ох, Сикукуни знай сега всичко! Жена на Соми имал зъб от змия тук, жена на Соми избягал с дете в Калахари, жена умрял, дете взел бур и също зъб от змия. Тук стоят дете на Соми и трябва тръгнат със Сикукуни при зулу. Бур обаче умрат и също жена!

Той даде един знак на хората си. Те пристъпиха към юфрау Соофи и измъкнаха ножовете. Митие изкрещя и поиска да се отскубне, ала грамадният вожд държеше ръката й така здраво сключена, че се бе наляла с кръв. Той даде една къса, неразбираема за мен заповед на зулуски, чието значение обаче веднага схванах, тъй като другите двама издигнаха ножовете си. Аз вече бях вдигнал пушката, двата изстрела прокънтяха в бърза последователност и един трикратен крясък огласи стаята. Нахлувайки в барутния дим, аз издигнах приклад срещу Сикукуни. Той стоеше, все още стискайки момичето с лявата ръка, със святкащи очи пред мен. Една лента от кожата на видра и наушници от леопардова кожа украсяваха главата му, от която се повяваха пет пера от щраус и едно от кафърска чинка. Херкулесовите крайници, с изключение една изработена от щраусов пух препаска, бяха голи, а от широките рамене висеше наметалце от същите бели кравешки опашки. Аз се надявах да просна Сикукуни с един удар на приклада, ала не бях сложил в сметката малката височина на тавана в стаята. При замахването закачих една греда и с това се оголих, което кафърският главатар светкавично използва. Размахал късия си боздуган, той ме угости с един удар по главата, под който мигновено се сринах.

За щастие останах, както веднага се установи, само няколко секунди в безсъзнание. Наелектризиран от мисълта за опасността, застрашаваща жените, аз се изправих. Един поглед в обкръжението ми показа, че Сикукуни и Митие бяха изчезнали. Двамата кафри лежаха

мъртви на пода редом с юфрау Соофи, която, напротив, изглеждаше неранена и навярно само от ужас бе изгубила съзнание.

Не обръщайки внимание на тъпата болка, стягаща мозъка ми, грабнах лежащата до мен пушка и изскочих на двора. Там ме посрещна един пронизителен, примесен със страх и ярост вой от страна на хотентотите.

— Митие изчезват, изчезват с кафър! — закрещя се насреща ми. — Главатар вземат с него беден Митие, ох, ох!

— Накъде тръгнаха? — попитах изплашен.

Те посочиха към ъгъла на постройката. Аз се завтекох нататък и видях какво се беше случило с бързината на мисълта. Сикукуни беше издърпал Митие навън в двора и забелязал там коня на дългия англичанин, който междувременно беше дошъл от градината пред къщата. Мятайки се на него с момичето, той се беше измъкнал през портата и сега се бе устремил към възвишението, от което се бях спуснал преди малко.

Премерих разстоянието между него и мен и посегнах за два патрона.

— Конете ми… бързо, бързо!

— Конзаминхер… бързо… бърже… бързо докарат! — завика се, закрещя, зарева и зави и колкото народ имаше тук се втурна, заблъска и затърча към конюшнята.

Никога през целия си живот не бях зареждал толкова трескаво както сега. Всяка фибра в мен бе напрегната, а пък не биваше да позволя да се появи и най-лекото треперене, защото от изстрела ми зависеше всичко. Аз винаги съм бил сигурен в стрелбата си, ала сега предвид възбудата и болките в главата опрях цевта на напречната греда на оградата. Конят все пак трябва нещо да бе пострадал при падането, понеже скоростта му въпреки усилията на вожда беше много малка, разбира се, аз не биваше да се бавя, тъй като беглецът за броени мигове щеше да се намери извън обсега на моята пушка. Главата ми беше като завинтена, прицелих се, ала ми примержеля пред очите. Видях, че Митие се отбраняваше с всички сили, но напразно срещу прегръдката на вожда. Не биваше да я улуча, можех да се целя само по коня, и то така да го улуча, че мигновено да се строполи. Ето… ето че за един кратък момент пред окото ми просветна и по същото време конят на върлинестия англичанин извъртя малко глава настрани. Това

беше трудна и опасна цел, на това отгоре и от такова разстояние, но още няколко скока и вече нямаше да мога да достигна животното с куршума си. Натиснах спусъка и… ето, видях ги да се сгромолясват… бях улучил.

— Изведете, изведете конете! — извиках, тъй като възбудените хора още се пипкаха от прекалено усърдие.

— Минхер застрелял мъртъв кафар, ох, ох, гледат! — зарева един, докато търчеше към оградата и сочеше към възвишението.

Тутакси другите се намериха зад него и така се освободи място за конете, които сега излязоха неоседлани в тръс от конюшнята. Аз тикнах нов патрон в изстреляната цев, скочих на моя и взех брабантеца на Квимбо за юздите. Бях го видял да се задава през баира с товара си и на това се градеше моя план.

— Идете при юфрау, тя лежи в стаята! — повелих на хотентотите и препуснах в галоп през портата и после около фермата.

Ако одеве в гората вече се бях удивил на куража, с който Квимбо беше излязъл насреща на разярения глиган, то сега щях да наблюдавам още един подобен пример на неговото мъжество. При него смелостта, изглежда, идваше едва при възможност да я докаже.

Спускайки се отгоре, той беше чул моя изстрел, видял строполилия се кон и зулуса и разпознал също Митие. В първия миг всичко това го беше шашардисало, ала сега ме видя да завивам край ъгъла на двора и разбра също жеста, с който му заповядах да задържи Сикукуни. Той моментално заряза товара си и се понесе към вожда, който се беше съвзел и сега, когато конят беше мъртъв, опитваше да се измъкне пеша с момичето.

Не му се удаде. Той забеляза новия враг и видя също и мен, който до минута щях да съм при него. Схвана, че няма да може да отведе момичето и вдигна боздугана да го умъртви. Тогава Квимбо спря посред бяг, замахна с копието и го метна с такава сигурност, че то прониза ръката на Сикукуни. Тоя изрева високо от ярост, хвърли един поглед към мен, пусна Митие и се стрелна от мястото със скоковете на пантера.

Той нямаше да може да ми се изплъзне, ала в този момент на така неподготвено обезпокоения в рахата си в конюшнята брабантец внезапно скимна да прояви опърничавост, и преди да съумея да го успокоя, зулусът беше вече изчезнал отвъд баира.

— Побързайте при юфрау — викнах на Митие със стигането си. — Тя лежи в безсъзнание в стаята!

— Ами Сикукуни? — даде за отговор храбрата девойка, докато някоя друга навярно щеше да се намери от страх в най-дълбок несвяст.

— Оставете го и побързайте при майка си! Качвай се на коня, Квимбо!

— Квимбо на кон? Какво ще правят Квимбо на кон? Квимбо трябва мъкнат шопар! — извика той.

— Бързо, бързо! Шопарът няма да ти избяга!

— Шопар да лежат там, ама Квимбо трябва бъдат при Митие, ако зулу дойдат!

И този претекст не му помогна.

— Ние трябва да избием зулусите, та вече да не дойдат. Живо, напред!

— Квимбо избиват зулу? Ох, ох, тогава качва Квимбо на кон, Квимбо съм храбър и голям зъл на зулу!

Той се изкатери с оръжията си върху гърба на брабантеца и тъй като този отново бе придобил обичайното си добродушие, ездата продължи сега бързо нагоре по хълма. Още с достигането на билото подирих Сикукуни и го съзрях ниско долу в една странична урва. Умният и хитър вожд беше предпочел да поеме настрани по околен път, защото ние не можехме да го последваме на коне по стръмния откос и нито да му отрежем пътя към закрилящата гора, тъй като тя пристъпяше от отвъдната страна досами урвата.

Лагерното място на неговите хора ние, разбира се, трябваше да достигнем по-бързо от него и ето как аз взех направление нататък в най-бързия възможен за Квимбо галоп. Стигнали в гората, ние слязохме, вързахме здраво конете в един скриващ ги гъсталак и продължихме сега пеша в нея.

Аз бях запаметил точно долчинката, така че я достигнахме без някакво забавяне.

— Аз отивам там отсреща — рекох, посочвайки отвъдната страна, когато се озовахме незабелязано на мястото и видяхме петимата мъже. — Когато стрелям, ти убиваш един зулу и не позволяваш на англичанина да избяга. Аз трябва да го имам.

— Квимбо ще правят мъртъв всичък цял зулу и държат здраво Англия ей така!

Той сграбчи най-близкостоящото до него дърво, сякаш се канеше да го удуши, и направи същевременно една страховита гримаса, с която можеше да обърне в бяг и някое привидение.

Аз се измъкнах. Стигнах отсреща и тъкмо разтворих шубрака, за да имам открит изстрел, когато бушът от страната на Квимбо запращя и отекна силна тупурдия. В усърдието си кафърът се бе осмелил да приближи твърде много ръба и сега се стовари с такава шумотевица посред зулусите, сякаш долу се бе сгромолил речен кон.

— Ау, ох, ох, гора съм не здрава! Ох, ох, Квимбо съм глупав Квимбо! — извика той, скачайки бързо.

Зулусите бяха немалко сащисани да видят някакъв непознат да пристига по тоя начин, ала когато сър Гилбърт Грей, разпознал кафъра, им подвикна няколко думи, те се нахвърлиха върху него. Той беше изгубил металното си копие, но пък здраво държеше боздугана, а с мига на опасността се бе съживил и неговият кураж.

— Кво… как! — извика. — Зулу иска претрепва храбър Квимбо? Ох, ох, тук съм боздуган на Квимбо!

Първият му удар така улучи един от враговете, че оня се срина на земята, ала другите четирима го склещиха. Аз дадох два изстрела и хукнах надолу. Стигнах тъкмо колкото да видя как англичанинът изчезва зад храсталаците — беше предпочел да избяга, вместо да вкара в употреба пушката, двата ножа и трите си пищова. Последния зулу Квимбо нае за себе си, а аз се завтекох след мистериозния сър. Той беше отърчал към конете, добрал се до един и сега препусна. Другите животни, свободно обикаляли и израсли под лоши ръце, се подплашиха и побягнаха след беглеца. Не ми оставаше нищо друго, освен да се върна при Квимбо, когато заварих ангажиран с прибиране имуществото на четиримата убити. Той се изтъпанчи с горда, победоносна физиономия пред мен.

— Виждат минхер, че Квимбо към красив, съм добър и храбър? Минхер застрелял мъртъв два зулу, а Квимбо пречукал мъртъв също два зулу. Квимбо съм голям храбър кат’ минхер!

— Но Квимбо съм глупав Квимбо! — повторих аз собствените му думи. — Квимбо се изтърси долу и англичанинът ми се измъкна!

— Ох, ох, минхер, Англия ще дойдат пак! — утеши ме оня и аз от немай-къде трябваше да се задоволя с това.

Сикукуни при всички случаи беше чул двата изстрела. Той без съмнение идваше нагоре по долината, която англичанинът следваше надолу, и ето как можеше да се приеме с доста голяма сигурност, че двамата ще се срещнат. Тогава за вожда щеше да е лесно да си залови някой от побягналите коне, но ние в никой случай вече нямаше да го мернем. Ето защо реших, толкова повече че и вечерта наближаваше, да напуснем мястото.

Мъртвите можеха да останат да лежат така до утре, когато възнамерявах да изпратя хотентотите да ги погребат. Ние нямахме желание да се товарим с плячкосаните неща и поради това ги скрихме на известно разстояние в гъстия буш. От тях Квимбо щеше да ми носи само щита на Сикукуни. Аз не исках да подхвърлям този трофей на никаква опасност, тъй като бях решил да го отнеса в родината си.

Стигнахме при нашите коне, възседнахме ги и поехме към фермата. Когато се озовахме на склона, където лежеше глиганът, Квимбо слезе от брабантеца.

— Ох, красив добър! Сега кон теглят шопар. Квимбо прави голям красив празник на победа и пече шопар, яде шопар с хотентот!

Аз го предоставих на работата, за която брабантецът много вероятно щеше търпеливо да се отдаде, и продължих да яздя към фермата. Пътем забелязах, че застреляният от мен кон на англичанина беше изчезнал — видях го да лежи в двора. Хотентотите го бяха смъкнали, за да си обсебят кожата и месото.

Болната седеше на стола. Страхът я беше възпрял да потърси отново постелята. Аз я успокоих и после чух, че нещата, които се намирали в седловите кобури на англичанина, били прибрани. Реших да ги прегледам, за да добия евентуално някаква яснота относно зулусите.

След като бях обещал да разставя стражи за през нощта, ай иначе да имам грижата за сигурността на плантацията, юфрау Соофи отиде да почива, което всъщност й беше много необходимо. Още с връщането си в къщата Митие беше накарала да махнат двата трупа и да почистят стаята от всички следи. Сега тя бе заета в кухнята, а аз отидох до вечерята в стаята си.

Когато вечерта настъпи, в двора загоряха два грамадни огъня, на които кафърска и хотентотска прислуга се зае да пече на огромни

шишове „шопара“, жертван от Квимбо за всеобщия апетит по случай отпразнуването на нашата победа…

---

[1] Гриква — днешен Грикватаун (Б. пр.) ↑

[2] кхвекхвена — така наричат себе си източните хотентоти (Б. а.) ↑

[3] Буквално: Наш Татко в небе намиращ, Твоето име осветено е. (Б. а.) ↑

[4] Буквално: Татко наш, който в небето, осветено е името Твое. (Б. а.) ↑

[5] Буквално: Наш Татко, който в небето си, Твоето име е свято. (Б. а.) ↑

[6] коикоиб — хотентоти (Б. а.) ↑

[7] — Hail! (англ.) — Привет, здравей! (Б. пр.) ↑

[8] — Damn it! (англ.) — Мътните го взели! (Б. пр.) ↑

[9] — No, no! (англ.) — Не, не! (Б. пр.) ↑

3. ПРИ БУРИТЕ

Бях донесъл в стаята си иззетите от седловите кобури на англичанина предмети. Имах чувството, че те ще ми дадат отправна точка за събитията от днешния ден. С изключение един портфейл и един далекоглед с твърде малка стойност, те се състояха в няколко крайно неупотребими в страната на кафрите тоалетни принадлежности.

Портфейлът съдържаше освен разните безобидни бележки още известен брой лични писма, които бяха адресирани все до сър Гилбърт Грей в Палмерстън и носеха пощенското клеймо на Капщат. Прегледах ги. Не си заслужаваха вниманието освен едно, при четенето на което ми направи впечатление крайно обремененият стил, който стоеше с другите писаници, макар че произхождаха от същия автор и бяха писани от същата ръка, във фрапираща противоположност. В него ставаше дума за някаква шапка от кожа на носорог и някакъв далекоглед, без на мен да ми стане ясно каква роля имаха да играят тези неща в писмото. Дали с това не се имаше предвид шлемовидната шапка на изплъзналия се англичанин и неговият намиращ се в ръцете ми далекоглед? Аз проучвах, опитвах, съпоставях и направих откритието, че писмото беше съставено по такъв начин, че същинското му съдържание излизаше на бял свят, ако човек четеше редовете първо по нечетните и после по четните числа. С това писмото придоби за мен голяма важност. С други думи се установи, че сър Гилбърт Грей от Палмерстън беше представител на една оръжейна фабрика, която трябваше да направи по поръчение на английското правителство една доставка от пушки, патрони, олово и барут за събраните от другата страна на планините Ранд зулуски кафри. За да се чете това писмо като безобидно, бяха му придали тази изкуствена редакция и го бяха пъхнали сред другите. То много вероятно беше отправено до някой английски агент, който се намираше при зулусите, и препращаше към по-подробните разяснения, изготвени в дубъл и скрити в далекогледа на Грей и под хастара на носорожката му шапка, в случай че този пропаднеше.

Аз естествено веднага разглобих издърпващите се части на зрителната тръба и тогава забелязах един изписан лист, който беше навит на руло и втъкнат вътре. Адресът известяваше за някой си лейтенант Мак Клинтък, който биваше инструктиран да тръгне с група кафри през прохода Керс, за да се срещне с обоза в едно точно набелязан ден при планината Етерс и после да го конвоира през планините Ранд. От една къса забележка излизаше, че веднага след пристигането на оръжията зулусите ще заемат прохода Клей, за да попречат на намиращите се от отсамната страна бури да се притекат на помощ на другарите си от отвъдната.

От всичко това се установяваше, че предстоящото въстание на кафрите последица от английско влияние, а това навяваше предположението, че британците са изпратили известен брой офицери да ръководят начинанието.

Как обаче се бе озовал Сикукуни насам и как трябваше да си обясня присъствието на този сър Гилбърт Грей при него? На тези въпроси писмото не бе в състояние да ми отговори. Трябва някой много важни причини да бяха склонили главатаря да тръгне през планините с толкова малък конвой. Във всеки случай беше необходимо Кеес Ойс и Бур ван хет Рур да бъдат уведомени за случилото се и за оръжейния обоз.

Още обмислящ тази идея, бях повикан от Митие за вечеря, която взех само с нея, тъй като юфрау Соофи бе възпрепятствана от неразположението си. Едва сега ми се отдаде възможност да узная по-големи подробности за нападението на Сикукуни. Момичето ми изказа още веднъж благодарност за навременната помощ и прибави:

— Аз не помислих за някаква опасност, тъй като първо се появи само един зулу, който впрочем си бе свалил племенните знаци и поради това бе сметнат за нас от финго.

— Той е бил изпратен напред от Сикукуни. Какъв претекст изтъкна?

— Попита дали може да намери работа при нас и искаше да знае дали бурът си е вкъщи. Но понеже ние си имаме достатъчно хора, а и Ян не си е у дома, трябваше да го отпратя.

— И той просто си тръгна?

— Не. Беше забелязал огърлицата, която нося, и попита как съм се сдобила с нея.

— Разказахте ли му?

— Да. Онези ме огледа тогава с един много зъл поглед и се отдалечи. Няколко минути по-късно се върна със Сикукуни и третия кафър.

— Познавахте ли вожда?

— Не, никога не бях го виждала.

— Той каква причина посочи за посещението си?

— Попита за Ян и поиска да знае кога е потеглили, накъде е тръгнал и с кого.

— И вие му дадохте исканата информация?

— Как бих могла! Той ме заплаши със смърт, ала аз все пак щях да предпочета да умра, но не да издам Ян. Та нали той се срещаше с предводителите само за да обсъди нападението срещу зулусите и да попита Соми дали иска да стане техен крал.

— Аха! Соми възнамерява да се появи? Това е важна новост! Аз мислех, че за неговото местонахождение не се знае ни най-малкото.

— Ян и Кеес Ойс знаеха всичко. Соми беше намерил убежище там горе на север при племето макуа.

— И едва когато сте отказали информацията, Сикукуни започна да говори за тази огърлица?

— Да.

— А вярвате ли на това, което той каза за нея?

— Не зная дали трябва да вярвам. Само жените на изтъкнати главатари имат право да носят такива огърлици, Ян ми го е казвал. Юфрау Соофи винаги е била за мен добра майка, но аз бих мила много радостна да се запозная с моя баща.

— Според изявлението на Сикукуни Соми е вашият баща и ако на бурите се удаде да осъществят своя план, вие ще станете кралска дъщеря.

— О, минхер, дори и да беше вярно, пак нямаше да се възгордея с това. Нека Отецът в небето постъпи с мен според волята си!

— Много правилно, детето ми! Бог насочва съдбините на народите и също на всяко едно от своите чеда. Но сега аз мисля, че съм наясно относно намерението, което е довело Сикукуни насам.

— Какво имате предвид, минхер?

— Той, изглежда, е узнал какво гласят бурите със Соми. Той, види се, знае дори за настоящата среща и е навестил фермата

единствено за да установи дали сбирката е започнала. Не каза ли също, че Ян трябва да умре? Той трябва следователно да знае къде се намира той.

— Ох, минхер, вдъхвате ми страх!

— Аз само си вадя заключенията, а е добре да се познава опасността, която грози някого. Кой знаеше тук за срещата?

— Само Ян, майка и аз.

— Никой от кафрите и хотентотите?

— Не.

— И все пак трябва да е така. Вие сте говорили за нея и сте били подслушани. Сикукуни знае всичко и тъй като е дошъл при вас, може със сигурност да се приеме, че е получил осведомеността си оттук. Сред вашите хора има предател. Я поразмислете върху кого би трябвало да бъде хвърлено подозрението!

— Не се сещам за никого — отговори тя замислено. — Всичките ни хора са проверени освен макололото[1] Чемба, който дойде една наскоро при нас, ама той е прилежен и послушен като никой друг. Не може да е предател!

— Прилежен кафър? Една голяма и биеща на очи рядкост! Аз ще взема да си поговоря с него. Може би тъкмо тази прилежност е замислената цена да се прокрадне във вашето доверие. Но знаете ли, че ще трябва утре да ви напусна?

— Да ни напуснете, минхер?… И толкова скоро?

— Действително. Ще потърся Ян и бурите, за да ги уведомя. Англичаните изпращат на зулусите оръжия и муниции, този обоз трябва да им бъде конфискуван. И освен това подозрението, че Сикукуни не може да е дошъл през планините без по-голям съпровод. Той, изглежда, познава мястото, на което се състои срещата, и възнамерява да нападне там бурите. Според моето предположение, хората, които имаше при себе си, са били само част от неговия отряд.

— Ако това е вярно, минхер, то Ян се намира в най-голяма опасност и ние ще сме ви благодарни, ако го потърсите и предупредите!

— Тъкмо това искам да сторя! Впрочем колкото е по-голяма опасността за него, толкова тя е по-малка за вас, защото ако Сикукуни потегли към бурите, през това време вие тук няма защо да се страхувате от него.

— Ами ако пък има намерение да ни нападне, преди да подири бурите?

— Това той няма да направи, поне за мен е трудно да го повярвам. След случилото се той знае, че ние сме подготвени, а и ако действително иска да опита второ нападение, то ще трябва да се върне преди туй при хората си, което при всички случаи ще отнеме известно време, макар и да не мога да кажа те къде се намират. Той знае съвсем точно, че събранието на бурите вече е започнало и ще вземе мерки преди всичко в тази насока, за да се върне едва после като победител във фермата. Но независимо от това вие не бива да пропуснете максимално да се погрижите за вашата сигурност. На смелостта на прислугата навярно не можете да разчитате?

— Не, хотентотът е страхливец, а малкото кафри, които имаме тук, не са достатъчни.

— В такъв случай ще трябва да потърсите помощ от вашите съседи! Далеч ли живеят те от вас?

— Не. До съседа Зелмст се стигах добър кон за един час, а до другите двама за не много по-дълго време. Аз веднага ще пратя вестители и ще им наредя да кажат, че…

— Да кажат? Не, вие не бива да изпращате посланието устно, тъй като аз предполагам предател сред вашите хора. По-добре напишете няколко реда, които ще могат да бъдат предадени на съседите.

— Така действително е по-сигурно. Зелмст при всички случаи ще дойде веднага лично, Холблайн ще прати двамата си сина, а Майер ще изпроводи баас Йеремиас, който навярно ще забере неколцина от своите кафри.

— При това положение ми остава само още да науча пътя, по който да отида при Ян. Веднага щом пристигне подкреплението, ще тръгна с коня си.

— Известни ли са ви планините Рааф, минхер?

— Имам ги съвсем точно отбелязани на картата си.

— Пътя към тях аз не познавам, но…

— Лесно ще го намеря, картата и много добра.

— Хълмовете са четири. Между втория и третия е разположена една двойна долина, разделена от един обрасъл само с ниска горичка и храсталак хребет. Само едно-единствено високо смрадливо дърво може

да се различи още отдалеч. Достигнете ли го и се спуснете от него директно в западната долина, то след двеста крачки ще се озовете при една къса, стръмна клооф[2], в която е нарочена срещата. Появата ви сигурно ще бъде забелязана, защото Ян ми каза, че при дървото постоянно щял да стои пост.

— Описанието е достатъчно ясно, няма да се заблудя. А сега изгответе известията си до съседите, аз междувременно ще направя една обиколка и ще разставя няколко стражи за нощта!

Тръгнах, ала преди туй се отбих до стаята си да се снабдя с нож и револвер, което при всички случаи бе желателно. Още с влизането забелязах за свое голямо изумление, че щитът на Сикукуни, който бях закачил малко преди вечерята на стената, липсваше. Затъкнах оръжията и отидох в двора, където кафрите и хотентотите бяха насядали да пируват.

Квимбо ме видя да идвам. Той се надигна от огъня, край който се занимаваше с един няколко фунта тежък къс глиганско печено, и пристъпи към мен.

— Минхер идат, ох, ох! Минхер ядат с Квимбо мръвка на шопар!

Той разкъса парчето на две половини и ми поднесе едната с мазни пръсти.

— Задръж си месото! Къде е щитът, Квимбо?

— Щит? — попита. — Щит на Сикукуни?

— Да, той е изчезнал от стаята ми!

— Щит съм изчезнал, съм махнал от стая! Ох, ох, Квимбо нямат щит! Квимбо съм бил в стая и съм видял щит виси на стена.

— Кога беше това?

— Веднага, сега съм бил в стая. Квимбо искал каже минхер, че минхер да ядат с други месо на шопар, ама минхер не съм бил в стая, само щит висял още на стена!

Това беше действително странно. Щом Квимбо не знаеше къде се бе дянал щитът, то трябваше да приема, че е бил откраднат. Но кой можеше да проявява толкова особен интерес към трофея? Аз зарязах засега работа и вече се извръщах, за да поема по обиколката си, когато неволно се сетих за макололото Чемба.

— Познаваш ли Чемба? — попитах Квимбо.

— Чемба? Квимбо познават Чемба, Квимбо говорил вече голям много с Чемба. Чемба съм макололо, казват Чемба, ама Чемба не съм

макололо, защото макололо прави кожа мазен с глина, а Чемба нямат глина на кожа.

Това потвърди моето подозрение.

— Чемба не е ли тук? — запитах.

— Чемба съм не тук, Чемба съм тръгнал зад къща и съм отишъл после в конюшня.

— Какво се канеше да прави в конюшнята?

— Квимбо не знаят, Квимбо съм не бил в конюшня.

— И къде е той сега?

— Чемба съм още в конюшня.

Днес аз вече бях ходил в конюшнята и поради това знаех, че тя имаше изход и към градината. Стори ми се подозрително, че Чемба, който се представяше за макололо, без да е такъв според изявлението на моя слуга, си бе намерил сега работа в конюшнята, докато другите кафри и хотентоти седяха на пиршество. Ето защо реших да му хвърля едно око, но пък не минах през предната врата на конюшнята, а закрачих покрай фасадата на къщата към задния фронт.

Тъкмо се канех да завия край ъгъла, когато долових откъм градината някакви много странни стъпки. Звучеше така, сякаш двама или трима души опитват да се отдалечат тихомълком от къщата. Кои ли можеха да са? Заслушах се за миг по-остро и дочух приглушеното пръхтене на кон. Това беше във висша степен подозрително и аз побързах възможно по-безшумно по затревената площ към конюшнята.

Скоро видях пред себе си една тъмна маса, която беше вече стигнала до оградата. Сниших се и допълзявайки до непосредствена близост, различих един кон и някакъв мъж, който тъкмо се бе заел да отваря една дъсчена портичка — не бях я забелязал през деня, — нагласена в оградата. Огледът ме осведоми, че копитата на коня бяха обвити с парцали, за да се заглуши звукът от стъпките, а около ноздрите му беше омотана някаква кърпа. Мъжът имаше само обичайната кожена препаска на кафрите, а и от високата, своеобразна фризура разпознах, че принадлежи към племенен народ. Това не можеше да е друг освен Чемба.

Изправих се зад гърба му, приклещих го с лявата ръка за гърлото и така го треснах с десния плестник по черепа, че оня рухна. Вързах му ръцете със собствената му препаска и го улових за перчема, за да го повлека, вземайки същевременно коня за юздите, към двора.

Там се надигна неимоверна врява, когато стигнах в светлината на двата огъня. Квимбо скочи и погледна вързания в лицето. — Ох, ох, минхер идват с кон и пленен мъж? Кой съм мъж? Ох, ох, мъж съм Чемба, който не макололо съм! Къде хванал минхер Чемба? Какво сторил Чемба с кон на минхер?

И действително конят, с който кафърът бе поискал тайно да се измъкне, беше моят собствен. Каква цел трябваше да има това конекрадство и потайното отдалечаване от фермата?

Дошъл отново на себе си от немного нежното движение, Чемба ококори очи, ала тутакси ги затвори пак — много вероятно от пробудилия се срам за положението, в което така неочаквано се видя насаден.

Аз наредих да освободят коня от парцалите и да го откарат пак в конюшнята, а докато това ставаше, Квимбо отнесе по моя заповед Чемба в стаята ми. Тоя все още се правеше на безжизнен и лежеше вързан на пода, без да се помръдва.

— Чемба съм мъртъв — рече Квимбо. — Трябва ли Квимбо правят жив Чемба?

Аз кимнах. Слугата запали една треска и я приближи до изкусната фризура на минния мъртвец, която тутакси започна да се пърли със силно пращене. Тази обноска към скъпоценната му украса действително веднага върна живота в крайниците на конекрадеца. Той скочи, посегна с вързаните си ръце към главата и нададе вой, сякаш го нанизваха на шиш.

— Минхер, гледат, ох, ох, че фалшив макололо съм не мъртъв вече! — извика Квимбо през смях, който му разтегна устата от едното ухо до другото.

— Добре, махни треската! — повелих аз и се обърнах после към пленника: — Аз ще те питам и ти ще ми отговаряш. Ако ми кажеш и една-едничка лъжа, ще наредя да ти изгорят главата до плешиво!

Квимбо начаса посегна пак към треската.

— Красив, добър, минхер! Ох, ох, Квимбо ще горят коса до глава. Коса горят много, коса горят силно, в коса имат голям масло и голям мазнина!

— Как се казваш? — започнах аз разпита.

— Чемба.

— Добре, това ще ти го повярвам! Ти не си макололо. Към кое племе принадлежиш?

Той замълча.

— Ее?

— Чемба са макололо!

— Квимбо, вземи огъня!

Подканеният тутакси се подчини. Чемба вдигна пред себе си ръце с жест на панически страх, фризурата, чието оформяне бе отнело цял низ години, имаше твърде голяма стойност за него, за да пожелае да я подхвърли на нова опасност.

— Чемба иска кажат истина! Чемба са… са… са…

— Зулу! — помогнах му аз да преодолее подмола.

— Зулу! — кимна той, наблюдавайки с боязлив поглед горящата треска.

— И си воин на Сикукуни?

— Минхер знаят всичко, Чемба казват — да!

— Действително знам всичко. Сикукини ли те прати насам?

— Сикукуни ме пращат при бур.

— С каква цел.

— Чемба да виждат и чуват какво приказва бур с бур.

— Ти си шпионирал и после си осведомявал Сикукуни за всичко?

— Минхер оставят Чемба коса, а Чемба кажат всичко за Сикукуни. Сикукуни вземат кръв, вземат живот, Соми обаче са добър.

— Ако разкажеш всичко откровено, на косата ти нищо няма да се случи!

— Квимбо да махат огън!

Квимбо се подчини на моя знак и остави настрана борината.

— Сега разказвай!

— Сикукуни знаят, че минхер Ойс са главатар на бур и идват голям много при минхер Ян. Сикукуни пращат Чемба при минхер Ян и пращат после пратеник да чува какво Чемба чувал и видял. Чемба чуват, че бури отиват със Соми при планина Рааф и казват Сикукуни. Сикукуни идват със зулу и искат прави мъртъв бури, идват днес тук и виждат дали бур вече заминал. Сикукуни отиват към планина Рааф, а после правят мъртъв също юфрау и вземат с него Митие.

— Той сега къде е?

— На път за планина Рааф и чакат там Чемба.

— Къде?

— В голям гора пред планина Рааф с много воин на зулу.

— Ти днес говори ли с него?

— Чемба приказвал със Сикукуни, преди Сикукуни дойде и когат’ Сикукуни скачат на кон с Митие.

— Кой е англичанинът с него?

— Чемба не знаят Англия.

— Ти ли отмъкна оттук щита?

— Чемба искал отнесат щит Сикукуни. Зулу са страхлив и умрат, ако нямат вече щит. Сикукуни дадат много подарък Чемба, ако Чемба занесат щит.

— Къде е той?

— Чемба носил щит навън през градина и оставил на земя при врата.

— Квимбо, иди го донеси!

Слугата се отдалечи чевръсто и след съвсем кратко време се върна с трофея. Заедно с него влезе и Митие, която бе поискала да изпрати куриерите, и другите я бяха уведомили за случилото се с Чемба. Аз й дадох необходимите разяснения и после тя разпрати писмата, макар показанията на Чемба да потвърдиха моето предположение, че засега нападение на фермата не се очаква. Решението относно съдбата на пленника беше работа на бурите и затова наредих да го настанят в някое сигурно помещение, където да остане заключен до идването на Ян.

Сега разставих стражите, за да съм взел мерки за всяка възможност, и се отправих после да почивам. Когато се събудих, утрото се сипваше. Съседът Зелмст беше вече пристигнал и едва бяхме запалили сутрешните си лули, в двора влязоха на коне също двамата млади Холблайн и баас Йеремиас с няколко кафри.

Те останали немалко изненадани от вестта, че Сикукуни се е появил от тази страна на планините и в тяхна близост, и ми обещаха до завръщането на Ян с цената на всичките си сили да носят грижата за сигурността на двете жени. Аз следователно можех да започна ездата си към планините Рааф.

Тя във всеки случай не беше съвсем безопасна, тъй като зулусите се намираха между мен и бурите, ала това не ме безпокоеше. Та тези

кафри нали не бяха първите туземци, които виждах насреща си.

Съпроводен от най-добрите пожелания на оставащите, аз напуснах фермата. Квимбо седеше отново широко разкрачен върху гърба на брабантеца и беше струпал зад себе си няколко порядъчни къса от останалото от вчерашния празник месо. Конете си бяха отпочинали и вървяха с широка крачка така бодро, та приех, че ще мога да достигна планините Рааф още на следващото утро, макар Митие и другите да ме бяха уверявали, че трябва да отчитам почти два дни пътуване.

Пътят водеше повече през пустинни пясъчни участъци или по лишени от растителност залежища на камънак и шиста и едва привечер видяхме след една бърза, напрегната езда на хоризонта да се появява синкавата омара на някаква гора. Според описанието и по мои сметки това беше последната гора преди планините Рааф, в която Чемба бе искал да се присъедини към Сикукуни. За нас в действителност тя беше първата, която срещахме, тъй като аз се бях придържал по компас точно в северна посока и не бях се отбивал в намиращите се отдясно и ляво на пътя ни отделни горички.

Ако Сикукуни настина очакваше тук Чемба, то чакаше много вероятно при обърнатата към нас окрайнина на гората и щеше да забележи нашето приближаване. По тая причина предпочетох да изчакаме тук, на откритата равнина, докато стане достатъчно тъмно да можем незабелязано Да приближим. Слязохме, спънахме конете и се изтегнахме на още топлата от слънчевите лъчи земя.

За да му минава времето, Квимбо извади ножа си и започна да го точи на твърда скала. Правеше го с такава всеотдайна грижливост, сякаш му предстоеше да изколи цяла войска врагове.

— Гледат, минхер! Квимбо острят нож за Сикукуни — обясни той.

— Защо тъкмо и само за него?

— Сикукуни искал грабнат Митие, а Митие нали ще стават жена Квимбо. Ама Квимбо наръгат мъртъв не само Сикукуни, ами също още голям много зулу, ако срещат ги в гора!

Той размаха ножа и разкриви една гримаса, която действително можеше да бъде наречена страховита. После отиде да си вземе едно парче месо и така взе да го „ръга“, че мръвки се разлетяха, които той, разбира се, събра, за да ги остави да изчезнат в широката уста.

Слънцето клонеше все по-ниско и неговите все по-късо падащи лъчи караха сенките ни да растат с всяка изминала минута, докато накрая се изгубиха в настъпващия здрач. Сега беше време да потеглим. Качихме се отново на конете и свърнахме към една странично разположена верига от хълмове, която се протегляше до гората, и чието подножие следвахме, докато се намерихме сред дърветата.

Тук Квимбо трябваше да остане при конете, докато претърся заради нашата сигурност мястото в един възможно по-широк кръг. После се погрижихме за животните и след като направих от взетите провизии една кратка вечеря, легнахме да почиваме.

Събудих се още рано призори, но пък бях заставен тъкмо този утринен час добре да оползотворя, като опитам да намеря следите на зулусите. Ето защо разбудих Квимбо и му заповядах в никой случай да не напуска терена преди моето завръщане. После закрачих предпазливо по протежение окрайнината на гората, за да открия мястото, където врагът е навлязъл в нея. Не забелязах ни най-малкия белег, макар да бях изминал едно разстояние от може би половин час. Търсеното място значи трябваше да се намира не тук, под нашия нощен бивак, а над него, и поради това тръгнах обратно.

Като стигнах там, заварих конете, наистина, но не Квимбо. Да викам, не биваше в никой случай. И понеже не допусках да е напуснал лекомислено бивака, последвах отпечатъците, които кракът му беше оставил. Те водеха покрай периферията на гората срещуположно на посоката, от която бях дошъл, и следователно съвпадаха с възнамерявания от мен път. След известно време тръгнаха навътре в гората и се събраха там с една широка диря, която свършваше при една открита площ, възникнала от бурелом. Тук лежеше един отряд от напълно екипирани зулуси; преброих двадесет и четири. По средата им седеше Сикукуни. Конете им бяха вързани наоколо за стеблата на ниския буш, избуял между поваленитe дървета.

Там, където лежах, надзъртайки през клоните, една единична следа водеше покрай поляната нанякъде. От Квимбо ли произхождаше, или бе оставена от някого от враговете, който при връщането си можеше лесно да ме открие? Трябваше да я прегледам и аз я последвах бързо, но предпазливо.

Още след броени крачки тя се сля с една друга диря, отвеждайки заедно с нея в перпендикулярно направление от поляната. Понеже не

долавях пред себе си ни най-малък шум, аз се изправих от дълбоко приведената досега стойка и закрачих по-бързо напред. След известно време дирите отново се разделиха. Коя да последвам? Прегледах и двете. Едната произхождаше от боси крака, а другата — от грамадни обуща или ботуши. Англичанинът ли беше наблизо? От него по-малко можех да се опасявам и поради това се насочих по първата диря.

Едва направил дузина крачки, съгледах два голи кафяви крака, които се издаваха иззад дебелия ствол на едно дърво. Тези навътре израсли ъгловати мускули на прасците ми бяха познати, те не можеха да принадлежат на никого другиго освен на моя „добър, красив, храбър Квимбо“. Пристъпих по-близо — не съвсем тихо, а доловимо за него, за да не го изплаша и подтикна с това към някоя непредпазливост. И краката действително веднага се раздвижиха, тялото, на което принадлежаха, се подаде бързо иззад стеблото, две очи се насочиха към мен и ето че кафърът застана пред мен с приканващ предпазливост поглед.

— Ох, ох, минхер, познават кой съм там! — прошепна той с отправено към дърйетата движение на ръката.

— Англичанинът?

— Минхер знаят? Кой казал на минхер, че Англия тук?

— Видях следите му. Ти защо напусна конете?

— Ох, ох, минхер съм не зъл, съм не гневен на Квимбо! Квимбо чул търчат кон, Квимбо внимават и виждат кон, кой са отскубнал, и зулу, кой хващат кон. Квимбо търчат подир кон и зулу и идват на място, къде съм Сикукуни с много воин и Англия. Тогава стават Англия и отиват в гора. Квимбо търчат подир и сега идват също минхер.

Разказът беше достатъчен да ми изясни ситуацията. Аз пристъпих малко напред и съгледах англичанина, който се беше отдалечил навярно само за да се отърве за известно време от всепроникващата лоена миризма на кафрите, защото лежеше без всякакво занимание на земята и зяпаше висящите над него клони. Сега взех едно бързо решение. Пипнех ли англичанина, то се подхвърлях, наистина, на опасността, тъкмо с това да издам нашето присъствие, но ако ми се удадеше да прикрия следите ни, то неговото изчезване много вероятно щеше да накара зулусите да го търсят целия ден, с което щях да спечеля необходимото време да предупредя бурите. А пък и нали знаех, че кафрите далеч не са такива следотърсачи, както исконните

жители на Северна Америка. Относно пристигането на оръжейния транспорт изчезването на англичанина не можеше да има никакво влияние. Ето защо не му се мислих дълго, а се промъкнах непосредствено до него, и после се изправих пред очите му с ножа в ръка.

— Good morning[3], сър Гилбърт Грей! Вие май трябва да сте спал лошо, та още отсега се грижите пак за почивката!

Нещо се противеше в мен да го нападна като някой дивак и ако си бях мислил, че изненадата ще направи за мен всяка опасност невъзможна, то не бях сбъркал в сметките си, защото добрият човечец раззина от изумление Широко уста, направи физиономия, сякаш виждаше призрак, не издаде нито звук и дори забрави да стане.

— Няма ли малко да се поизправите, сър? Или из тези краища вече сте забравил как се говори с един джентълмен?

Едва сега той се надигна полека като в сън и каза:

— Heigh-ho[4], вие ли сте?

— Да, аз съм, както съвсем правилно забелязахте! Ще бъдете ли така добър да си изуете обущата, а?

— Защо? — попита крайно учуден.

— Защото аз го желая, сър! Сега нямам време да ви обяснявам причините си, но по-късно сигурно ще ги чуете. И тъй, моля!

— Недоумявам какво…

— Не е нужно и да доумявате, сър. Вижте този нож! Той ще заседне за време по-малко от минута между ребрата ви, ако веднага не сторите каквото ви заповядвам!

Дадох знак и Квимбо пристъпи от другата му страна. До момента той бе стоял скрит и сега вдигна копието си.

— Минхер, трябва Квимбо забодат копие тук в Англия кат’ вчера в шопар?

Това на добрия сър Гилбърт Грей се стори комай твърде опасно. Той обясни изплашен:

— Не ви разбирам, сър, ала въпреки всичко ще ви окажа странната услуга!

— Цяло щастие за вас. Вие веднъж ми се измъкнахте, втори път това обаче няма да се случи! Впрочем умолявам ви да говорите колкото е възможно по-тихо и сега да ни последвате!

Карах го да си свали обущата естествено само за да бъдат по-малко забележими огромните му стъпки. Той ги взе под мишница и ме последва. При стигането до конете ни, можех вече малко по-ясно да процедирам с него.

— Вчера вие поискахте да ме държите настрана от запознанство с прелестната ви свита. Това не ви се удаде и сега ще си теглите последиците. Вие нахлухте тук с враговете на страната, помогнахте на Сикукуни да нападне една ферма и поради това ще трябва да отпишете живота си, ако не се държите така, че да мога да ви препоръчам на снизходителността на моите приятели. Как се събрахте с върховния вожд на кафрите?

— Работа е много проста, сър — отговори той обезкуражено. — Аз имах да предам едно послание отвъд планините и по път се срещнах с него.

— Какво беше посланието?

— Чисто търговско, сър, можете да ми вярвате!

— Действително ви вярвам, но сделките могат да бъдат от най-различен характер. До кого беше адресирано посланието?

— До… до един холандец.

— Не лъжете, иначе ще си влошите положението!

— Казвам ви истината!

— Истината е, напротив, че сте изпратен до лейтенант Мак Клинтък!

Той замълча смутено и изненадано.

— Е-е, отговаряйте!

— Кой ви го каза?

— Вашето неблагоразумие. За сигурното предаване на едно важно известие се изисква съвсем различен човек от вас! И тъй, още веднъж: Как се събрахте със Сикукуни?

— Срещнах го случайно, това е истината, както е вярно, че съм англичанин!

— В такъв случай вашата мисия трябва да е за него приятелска, но за холандците — опасна! Не бихте ли съобщил нещо по-подробно?

— Не бива, сър, защото иначе ще си изгубя службата!

— Добре, тогава няма да ви притискам повече, сър. Само гледайте да не си изгубите и носорожката каска, както изгубихте

далекогледа и интересната сбирка от писма, в противен случай лесно може да се намери някой, който да прочете редовете през един.

Той пребледня.

— Какво искате да кажете с това, сър?

— Казвам само каквото вече казах: Ако се опънете и най-малко да се подчините на заповедите ми, ще опитате моя куршум или копието на слугата ми! Сега ще яхнете този красив брабантски жребец. Обущата можете отново да си сложите!

Той видя, че не се шегувам, и възседна коня.

— Well, сър, тогава навярно имате предвид, че трябва да яздя с вас?

— Естествено!

— Ами нали одеялото и оръжията ми са още при кафрите!

— Сега вие не се нуждаете нито от одеяло, нито от оръжия. За измръзване понастоящем е твърде топло, а нападне ли ви някой цербер, то нали днес седите по-високо и по на сигурно от вчера. Впрочем аз може би още утре ще ви помогна да си намерите вещите! Тъй, позволете сега да се позанимая с нозете ви!

Измъкнах един ремък от джоба и свързах безконечните му крака под корема на коня.

— Сега няма да паднете от крантата, ако довтаса някой глиган! Качвай се отзад, Квимбо!

Кафърът ме погледна с въпросително ухилване.

— Какво трябва Квимбо? Англия седи върху кон, а Квимбо трябва сядат върху Англия?

— Не, няма да сядаш върху Англия, а зад Англия, и същевременно ще държиш Англия колкото се може по-здраво!

— Ох, минхер, ох, ох, това са красив и добър за Квимбо, защот’ ако Квимбо държат Англия, то Квимбо няма падат от кон и бъдат накълцан от минхер Ойс!

Той изпълзя върху гърба на брабантеца и приклещи дългото тяло на добрия сър Гилбърт Грей.

— Така! Сега ще яздиш по шистата все право на запад. Аз идвам веднага!

Той последва указанието, ала напредваше с мъка. Аз останах да залича следите ни, после възседнах на свой ред коня и побързах след двамата. По твърдия камънак за някаква диря не можеше и дума да

става, а когато оставихме един горски издатък между нас и кафрите, без да се е мярнал някой от тях, бях сигурен, че те няма и представа да добият за нашето присъствие.

Брабантецът беше достатъчно силен да носи двойния товар, а когато го хванах за юздите и го обърнах на север, пое в галоп напред, та чак искри секваше. Англичанинът не беше лош ездач, а Квимбо се държеше така здраво за него, че можех да поддържам една доста висока скорост. За минаване на времето спомагаха също забавните забележки, в които се впускаше Квимбо относно двойната езда, и непрекъснатите разпитвания на сър Гилбърт Грей за съдбата, към която го водех. Моята информация естествено беше незадоволителна, тъй като аз не се числях към неговите съдии.

Така бяхме яздили може би над два часа, когато на северния хоризонт изплуваха четири планински върха, които от минута на минута се уголемяваха, и аз разпознах в тях планините Рааф. Взех направление точно към средата им и още преди да е изтекъл третият час, различих двойната долина и смрадливото дърво, стърчащо на възвишението между тях.

Сега напредването се затрудни. Налагаше се да изкачваме скатове и да се провираме през гъсти шубраци. Когато стигнахме на хребета, аз измъкнах далекогледа и го насочих към дървото-ориентир. Един мъж се облягаше на ствола и също така ни наблюдаваше през зрителна тръба. Аз снех шапката си и я размахах нагоре-надолу. Той отговори със същия знак и се спусна после бързо по склона. Сигурно отиваше в клооф да уведоми бурите.

Стигнал в по-голяма близост, аз различих сега с просто око осем фигури, част от които ни изчакваха, а други идваха насреща ни. След най-първите се намираше Кеес Ойс, който ококори удивено очи, като ме видя.

— Вие ли сте, минхер? Та това е невъзможно! Какво ви води при нас и как така се озовахте след толкова кратко време насам? Да не се е случило нещо лошо? — попита той.

— Лоши неща — колкото щеш, но взеха добър край — отговорих аз.

— И кого водите тук?

— Един пленник, който ви предавам. Водете ме при другите, тогава ще разкажа всичко!

Когато Кеес Ойс ме представи, бях сърдечно приветствай с добре дошъл от здраво сложени, простодушни мъже. После взехме англичанина по средата си и оставяйки Квимбо на стража при конете, закрачихме надолу към клооф.

Там седяха още четирима мъже. Разговорът им явно беше много сериозен, за да не допуснат изобщо да ги смути новината за моето приближаване. Едрият беше кафър с висока, стройна, но крепка фигура. Веднага отгатнах, че това е Соми, прокудениият брат на Сикукуни. Двете здрави, набити и чисто нидерландски фигури бяха Зинхен и Ван Хоорст, а четвъртият, който като истински Голиат застана пред мен, не беше никой друг освен Ян ван Хелмерс. Той беше с цяла глава по-висок от мен, а измеренията на крайниците му се намираха в точно съотношение с тази височина. Леопардовата кожа, стелеща се по плещите му като карос[5], повишаваше впечатлението за войнствена сила, което тази фигура създаваше, и все пак неговите умни очи бяха така добри и благи, че човек нямаше как да не го обикне от пръв поглед.

— Нееф Ян, този минхер идва от юфрау Соофи и Митие — осведоми го Кеес Ойс.

— От Митие? Вярно ли? — попита той.

— Да. Той отиде с мен при тях и е достоен да му кажеш добре дошъл!

— Това щях аз и бездруго да сторя, понеже той знае нашето място и значи трябва да е един от нашите — отговори бурът, разтърсвайки крепко ръката ми.

— Не е така, нееф Ян. Той е немец и е дошъл в Кап, за да се поразходи малко тук, както сегиз-тогиз правят немските учени. Аз го заведох при юфрау Соофи, а тя го е пратила да ти донесе важни вести.

— Аха, тогава вкъщи нещо се е случило! Седнете, минхер, вземете си питие и после бързо разказвайте!

Той бръкна в една ямка и извади чаша и шише от широко известното капско вино. Аз вдигнах наздравица, чашата тръгна околовръст и после всички зачакаха с напрежение моята вест. Сър Гилбът Грей седеше до мен; едно бягство от средата на толкова мъже беше невъзможно, а пък и ясно му личеше, че е готов да се предаде на съдбата си.

Аз бръкнах в джоба, измъкнах портфейла му и извадих писмото. Той се уплаши.

— Я прочетете това писмо, минхер! — помолих Кеес Ойс. Той го стори и рече после:

— Нещо особено ли намирате в него?

— Предайте го нататък!

Писмото тръгна от ръка на ръка, без страната редакция макар и на един да направи впечатление. Аз го върнах на Ойс и обясних:

— Я сега прочетете първия и третия, петия и седмия ред и така нататък и започнете после отново с втория ред отгоре!

Той последва указанието и скоро лицето му прие напрегнат израз, който възбуди любопитството на другите.

— А-а, това е нещо друго, та това е писаница, която и с пари не можеш заплати! — рече той, след като беше свършил с четенето на текста.

— Дай го насам, дай го насам! — завика се от всички страни.

— Стой, така ще продължи дълго. Аз ще ви прочета писмото на глас!

Той започна и когато стигна края, събранието показваше извънредно голяма възбуда.

— Та то си е направо истинско изкуство да напишеш едно такова писмо и още къде по-голямо да се открие тайната — извика Ван Раал. — Кой ви я издаде, минхер?

— Никой, аз самият я открих.

— А къде намерихте писмото?

— По-късно! Прочетете по-напред това!

Извадих далекогледа на англичанина от джоба и измъкнах листа. Той беше отново прочетен на глас от Ойс и на отправената към мен молба за разяснение аз се обърнах към моя пленник:

— Я си снемете шапката, сър Гилбърт Грей, и я дайте на този господин!

Англичанинът се подчини кажи-речи разтреперан. Ойс взе шапката и кимна.

— Значи това е мъжът и затова го водите при нас! Нека веднага вземем дубликата!

Той измъкна ножа си и сряза хастара.

— Ето го и вижте, гласи съвсем същото като другия! А сега разказвайте, минхер, как се добрахте до пленника!

— Намерих го при Сикукуни!

— При Сикукуни! — извика се в кръга и дори Соми, който досега бе седял спокойно, направи движение на изненада. — Това е невъзможно! Сикукуни е при зулуската войска зад планините!

— Сикукуни е тук наблизо и ако искате да го заловите, мога да ви отведа при него!

Всички тези мъже, също Соми, които иначе не можеха да бъдат лесно изведени от равновесие, наскачаха.

— Шегувате ли се, или действително е така? — бях попитан.

— Така е! Сикукуни беше във вашата ферма, минхер Ван Хелмерс. Искаше да убие юфрау Соофи и да отвлече Митие. Аз му попречих и го проследих до гората, която може да се достигне оттук за три часа.

Ян сложи пестник на рамото ми.

— Ако оня е побутнал макар само един косъм на близките ми, то той е изгубен. Разкажете, но бързо, бързо!

— Да, разкажете, не ни карайте по-дълго да чакаме! — подкани и другите.

Започнах доклада си и разказах набързо всички събития. Те ме слушаха с безмълвно напрежение и когато свърших, въздействието беше толкова голямо, че всички посегнаха към оръжията.

— Трябва да тръгнем нататък, трябва незабавно да го нападнем! — извика Ян.

— Да — пригласи Зинхен. — Пипнем ли го, с въстанието на зулусите е все едно свършено още преди избухването му!

— Доведете конете! — обади се Ван Хоорст. — Не бива да губим никакво време!

— Стой! — провикнах се аз във всеобщата гълчава. — Изслушайте ме, майне хеерен[6], преди да вземете някакво решение!

— Да, чуйте го — рече Кеес Ойс. — Той е действал във всичко по такъв начин, че неговото мнение може само да ни е от полза!

— Вие сте се събрали тук, за да обсъдите важни неща. Свършихте ли вече работата си?

— Не. Но в общото сме на едно мнение и имаме да уточним само още някои второстепенни неща.

— Имате достатъчно време и е по-добре да свършите сега, отколкото да тръгнете и после да започвате отново.

— Но тогава Сикукуни ще ни се изплъзне!

— Как може да ви се изплъзне, като се кани тук да ви нападне! Вие бихте могли спокойно да го изчакате, но тъй като е възможно да заподозре нещо, считам за по-добре да го навестим в гората. Само че за тая цел сега още не му е времето.

— Кога тогава? — попита Ян, който гореше от желание да се счепка със зулуса.

— Ако зулусите възнамеряват да дойдат насам, то това няма да стане преди нощта; ако ние решим да ги потърсим, то можем да потеглим едва след полунощ, за да можем да ги пипнем още с пукване на зората. И при двата случая ви остава време за вашите обсъждания. Тогава няма да ви е необходимо да се връщате пак насам, ще можете да яздите заедно към фермата на Ян ван Хелмерс и после да потеглите към планината Етерс, за да секвестирате обоза, за което може би ще пристигнете твърде късно, ако пропилеете тук много време.

— Имате право — рече Зинхен, — стига само да бяхме сигурни, че призори още ще можем да заварим Сикукуни!

— Да, той е прав — процеди и Ян, — ако Сикукуни също не бъде споходен от идеята да ни нападне по зазоряване.

— Защо?

— Защото тогава двете противникови страни ще потеглят по едно и също време и могат да се разминат.

— Това действително е мисъл, която си има своето пълно основание.

— Затова е по-добре веднага да потеглим и…

— И да допуснем зулусите да ни забележат — вметнах аз. — Прощавайте, майне хеерен, задето казвам „ни“, и следователно превръщам вашите работи в свои! Но аз вече веднъж съм се набъркал в това приключение и не бих желал да пусна сцената, преди да знам до какъв край ще бъде доведено.

Тогава Ван Хоорст пристъпи към мен и ми подаде ръка. Другите последваха примера му.

— Не говорете, минхер! — каза той. — Вие сте действал точно тук, сякаш сте един от нашите. Ние ви дължим голяма благодарност и тъй като сега не разполагаме с прекалено голям брой пушки, то за нас

може да е само добре дошло, ако вие и по-нататък накарате вашата да говори в наша полза. Що се отнася до нападението, аз съм напълно съгласен с вас във всичко!

— В такъв случай предлагам да чакаме тук само до един час след падане на мрака, като преди здрачаване сме заели входа на долината в широк фронт. Ако дотогава не сме забелязали и помен от зулусите, потегляме. Но аз мисля, че те ще употребят целия ден в търсене на англичанина, който по тяхно мнение се е заблудил в гората. Да оставим изцяло настрана непристигналия Чемба.

Предложението беше прието, макар Ян да даваше мило и драго веднага да потегли. Както Ахил пред Троя се оттегли той разгневен и напусна клооф, без да вземе участие в по-нататъшните разисквания.

Първото от тях се отнасяше до англичанина. Каквото бях предвидил, се случи. Като служител на своя господар той не можеше да бъде привлечен под отговорност и тъй като и иначе не бе проявил директни враждебни действия, беше решено засега да бъде третиран като пленник и след запорирането на обоза освободен.

После пристъпихме към обяда, на който Ян остана едносричен като преди. След това легнахме да починем с оглед очакваното нощно напрежение.

Почивката продължи няколко часа. Аз бях първият, който се събуди, и напуснах клооф, за да отида горе при дървото. Там стоеше Квимбо и държеше с горд поглед една грамадна пур в ръка.

— Какво правиш тук?

— Какво правят Квимбо? Ох, ох, не виждат минхер, че Квимбо на страж стоят?

— Ти? Струва ми се, сега трябва да е на стража минхер Ван Хоорст?

— Ох, страж имал минхер Раал и после минхер Ван Хоорст, ама искали всички двама спят и казали, Квимбо вземат пушк и стоят страж при дърво.

Двамата мъже много вероятно бяха сторили чрез това изпълнено с чест поръчение най-голямата услуга на добрия кафър и тъй като сега нищо враждебно не се очакваше, то нямаше налице никаква причина за отправяне особени укори срещу тяхното поведение.

— Нали нищо не се е случило? — осведомих се аз.

— Не, нищо, хич никакво! Само голям, дълъг минхер тръгнал с кон.

— Някой е потеглил на кон? — попитах с незабавно предчувствие и угриженост. — Кой?

— Голям, дълъг, дебел минхер с кожа от леопард на рамо!

— Кога беше това?

— Кога беше? Веднага кат’ Квимбо взел пушк и застанал страж.

Значи още преди два часа! Аз се върнах бързо в клооф и събудих спящите. Те се уплашиха при моята вест и свикаха незабавен съвет. Лесно пламващият Бур ван хет Рур беше провалил целия ни план за нападение и сега се касаеше час по-скоро да го последваме, за да му се притечем на помощ, ако допуснеше, увлечен от безразсъдната си дързост, да бъде видян от зулусите.

Англичанинът беше отново вързан върху брабантеца, Квимбо се качи зад него и когато всички бяхме готови, се спуснахме в долината, в която подскачаше с ромон едно бистро поточе — от него мястото беше получило името Клаарфонтейн (Бистрия извор — б. пр.), и оттам продължихме в южна посока. Когато стигнахме равнината, подкарахме конете в галоп. Обсъжданията и почивката след тях бяха ангажирали голяма част от деня и слънцето вече клонеше към хоризонта.

Конете на бурите бяха бодри, но нашите само преди късо време бяха оставили една напрегната езда зад себе си. Въпреки това моят английски жребец беше все начело и след повече от час не показваше ни най-малка умора. Другояче стояха нещата с брабантеца. Тежкото, макар изключително силно животно не беше навикнало на такава бързина, имаше да носи двоен товар и ни следваше с цената на най-голямо напрежение. Само още четвърт час трябваше да издържим. Слънцето беше залязло и вече се стъмняваше, когато чух гласа на Квимбо.

— Минхер, минхер, ох, ох! Минхер да идват при Квимбо! Спрях и го оставих да приближи.

— Какво има?

— Ох, минхер, помагат Квимбо! Кон не искат вече търчат и Англия не искат вече яздят!

— Тъй! Вие пречите, сър Гилбърт Грей, и си мислите може би в тъмницата да се измъкнете? Тук се заблуждавате. Я си дайте ръцете!

— Какво се каните да правите?

— Да ви вържа ръцете. Така ще е по-добре за моя слуга.

— Това аз не мога да допусна, сър!

— Все ми е едно! Аз нямам време да водя пазарлъци с вас. Ако не се оставите доброволно да ви вържа, ще ви застрелям без всяка милост. И тъй, давайте ръцете!

Бях се снабдил с един ремък и му ги вързах. После побързах след другите.

Скоро ги настигнах и застанах отново начело. По време на разказа си бях описал така точно мястото, на което бивакуваха зулусите, че Ян лесно можеше да го намери. Те сега, дори ако са се били пръснали, за да търсят англичанина, при всички случаи се бяха върнали пак така и ето защо аз взех направление, когато бяхме завили зад последната чупка на гората, почти право към мястото.

Приблизително там, където бях лагерувал предната нощ, спрях и скочих от коня.

— Слизайте, майне хеерен, вържете конете, вземете си оръжията и ме следвайте възможно по-тихо!

Те го сториха и ние още се занимавахме с конете, когато отекнаха два изстрела от посока кафарския бивак.

— Напред, майне хеерен, Ян е в опасност!

Сега за предпазливост не можеше и дума да става. Ние си запробивахме път през буша както му дойде — аз начело и другите след мен. Тъмнината ни пречеше да различаваме всички препятствия и затова мина доста време, докато стигна поляната. Тук Ян стоеше, ярко озарен от високо играещите пламъци на един лагерен огън, посред цялата зулуска шайка. Шапката бе паднала от главата му и дългата руса коса се развяваше като лъвска грива върху леопардовата кожа. Щръкнал високо над всички тях, той ги държеше далеч от себе си с приклада на своята пушка и всеки удар, който нанасяше, поваляваше един враг на земята. Въпреки това щеше да претърпи поражение, ако не се бяхме появили ние.

Аз дигнах пушката си и дадох два изстрела. Вдясно и ляво от мен проблеснаха светкавици и после ние се хвърлихме към поляната. Там се срещнахме… само с Ян, който се вторачи в нас и после с едно „Аз трябва да го пипна!“ скочи в буша. На бойната арена лежаха само трупове. Всички други, ранени и неранени, се бяха хвърлили веднага след нашите изстрели в шубрака.

Следвайки един мигновен порив, аз се втурнах след Ян. Странично прозвуча високо пръхтене и цвилене на коне. Насочих се нататък и пристигнах тъкмо навреме, колкото да видя как препуска край мен един отряд кафри покрай периферията на гората. Най-предният от тях се обърна назад към другите и им извика няколко думи, от които можах да разбера само „индхлу хет рур“. „Индхлу“, доколкото знаех, означаваше на зулуски нещо като „къща“, а „хет рур“ се отнасяше много вероятно за Ян, който нали беше известен навред като Бурът ван хет Рур. Според това излизаше, че изплъзналият се главатар бе решил веднага да язди обратно към фермата, за да си отмъсти за днешното нападение.

Тъкмо се канех да се върна на мястото на битката, когато долових откъм издатината на гората два високи гласа, които моментално разпознах.

— Млъкват, Англия! Не говорят ни дума на Квимбо! Квимбо не иска имат пари и не иска имат подарък. Квимбо имат добър минхер, много голям добър минхер, и Квимбо сторят каквото казал минхер, че Англия съм пленен и Квимбо държат здраво Англия!

— Well, тогава ти давам още повече! Давам ти също и една рур, с която можеш да стреляш на цяла миля надалеч!

— Хем млъкват сега, Англия! Англия нямат добър рур, защот’ Англия не могат даже ни шопар застрелят мъртъв с рур! Англия искат застрелят мил’ с рур? Какво съм мил’? Мил’ съм шопар или котк’? Могат Квимбо ядат мил’, ако Квимбо застрелят мъртъв мил’?

— Ако ми разрежеш ремъците и ме пуснеш да си вървя, ще ти дам цяла каруца пълна с лой за теб и косата ти, една пълна каруца лой, която мирише толкова хубаво, че…

— Мълчат! — пресече му приказката кафърът, сега вече сериозно разлютен. — Къде иска имат Англия цял каруц пълен лой, кат’ Англия имат само дълъг, тънък кокал? Лой на Англия миришат хубаво? Какво разбират Англия от миришат хубаво! Англия да помиришат Квимбо, тогава ще видят Англия кой миришат хубаво, Англия или кафър!

Слонският вървеж на брабантеца сега стигна в моя близост. Какво щастие, че доблестният слуга не бе пристигнал минута по-рано! Щеше със сигурност да падне в ръцете на разярените зулуси. Аз

пристъпих напред към двамата ездачи. Квимбо мигом се плъзна от коня, хвана го за юздите и вдигна копието.

— Тета илицвил? Кой съм там? — викна той към мен.

— Аз съм, Квимбо!

— Ох, ох, минхер, Квимбо съм радостен, че Квимбо виждат минхер… Англия искал офейкат от Квимбо, ама кон не искал офейкат, а претъркулват с Англия и Квимбо!

— Чакай тук! — отредих му аз и побързах към бойната арена, където намерих всички бури.

Ян също се беше върнал и стоеше мълчаливо под упреците на другите.

— Майне хеерен, зулусите се измъкнаха на коне — съобщих аз. — Вижте дали ще можете да заловите някое от останалите им животни за англичанина, който се намира там отвън заедно с моя слуга. Аз ще видя накъде отиват зулусите. Чакайте, докато се върна!

Потърсих възможно най-бързо нашите коне, яхнах английския си жребец и го подкарах в кариер по равнината. Яздих така в продължение на може би десет минути, после скочих и сложих ухо на земята. Моето отлично животно ме беше отнесло надалеч, така че бях стигнал доста близо до бягащите кафри. Чух съвсем отчетливо ударите от копитата на конете им и сега бях наясно и с посоката, която бяха поели. Те действително отиваха към фермата на Ян ван Хелмерс.

Бяха може би още почти дузина и ако наистина достигнеха фермата, следваше да се очаква тежка битка за съседите. Това трябваше да се предварди, стига само някак си да бе възможно.

Насочих коня обратно. Стигнал до гората, заварих бурите заети с англичанина, който молеше за освобождението си. Те не можеха да изпълнят сега желанието му, защото така щеше да му се предостави възможност да издаде нашите намерение относно обоза. Беше им се удало да заловят три от конете на зулусите, единият от които беше определен за сър Гилбърт Грей. Аз ги запознах с откритието си и Ян незабавно се насочи към коня си.

— Аз потеглям, тръгвайте след мен, майне хеерен! — извика той и вдигна крак да се качи.

— Останете още малко, минхер — помолих. — Нали знаете, че една прибързаност дори и в най-голямата опасност може да допринесе само вреда. Дайте на коня си половин час почивка и го оставете малко

да попасе. Ей там отсреща тече потокът, където може да бъде и напоен. От коня зависи, ако ездачът иска да има напредък!

— Имате право, минхер, но само половин час, не по-дълго, така ще си остане! — отговори той и поведе животното към указаната посока на водопой.

— Заведи и нашите, Квимбо!

— Да, минхер. Кон трябва ядат и трябва поят, ама Квимбо поят не два кон, а три кон!

Той взе освен моя английски жребец и брабантеца един и от зулуските коне. Аз нямах време да се осведомя за причината на тази постъпка, а прегледах другите два коня. Животните бяха от онази дребна и изключително издръжлива порода, използвана с удоволствие от кафърските вождове и техните приближени, докато отрядите им най-често се състоят от пешаци. Те носеха от двете страни на седлото по едно доста голямо чувалче с чукана царевица — мярка, способстваща по-голяма издръжливост на животните, тъй катотози фураж държи сито по-дълго, отколкото изсъхналите треволяци, които страната предлага.

Още бях посветен на този оглед, когато Квимбо се върна и взе за юздите и другите два коня.

— Кон тук също поят!

С тези думи той се измъкна. Трябва да си имаше някакво определено намерение. Може би гърбът на брабантеца му беше твърде широк и се канеше тихомълком да извърши размяна. Аз нямах нищо против и си затраях. Направих му само една забележка:

— Внимавай с тези торби, Квимбо. В тях има царевица, която е изключително добра за конете.

— Царевица? Ох, ох, царевица ще получат не бур, а минхер и Квимбо!

Той тръгна, а аз се отправих към другите да обсъдим нещата. Ян се върна. Беше оставил коня си под надзора на Квимбо и искаше да чуе какво ще се съвещаваме.

От само себе си се разбира, че трябваше да се постараем час по-скоро да последваме зулусите. Питаше се само дали конете ни ще проявят еднаква издръжливост. Моят беше получил първия приз и тъй като Ян не го сдържаше, беше уговорено аз да избързам с него напред, докато другите можеха да ни следват според силите.

Тръгнах към извора и съобщих това на Квимбо.

— Квимбо яздят с минхер! — заяви той.

— Няма как, трябва да останеш да пазиш англичанина! Той се обърна и не отговори. Ян дойда да възседне, аз сторих същото и забелязах, че както неговият кон, така и моят бяха снабдени с царевица — един знак на внимание от страна на моя добър кафър.

Взехме си сбогом с бурите, които възнамеряваха да останат тук до утрото, аз им препоръчах Квимбо и после поехме. Ян яздеше мълчаливо до мен — беше зает с мислите си и аз не го смущавах. Така бяхме яздили може би половин час, когато долових конско тропот зад нас. Спрях да изчакам ездача. Той пристигна в галоп и едва съумя да спре пред мен коня си. Още при първата чута дума разпознах Квимбо.

— Минхер, ох, ох, Квимбо вече мислил, Квимбо не срещнат минхер!

— Какво всъщност искаш?

Кажи-речи бях предполагал нещо такова и поради това въпросът ми не можеше да прозвучи много строго.

— Квимбо не остават при бури, Квимбо яздят с добър, обичан минхер. Квимбо имат кон на зулу и имат царевица за кон.

— И къде пък остави брабантеца?

— Брабант причиняват болка Квимбо на крак, Квимбо не могат съберат крак. Брабант съм при бури, нека и бури болят крак!

Бях принуден да се разсмея на човеколюбивите помисли на слугата.

— Идвай тогава! Пък и бездруго не мога да те отпратя обратно.

Ездата продължи с възможно най-голяма бързина. Квимбо можеше по-добре да обгръща мозамбикския си кон и макар да лежеше почти по корем върху гърба му, то все пак се държеше по-добре отколкото по-рано върху брабантеца. Движихме се цялата нощ, докато утрото засивя и конете трябваше малко да отдъхнат. Бяха назобени и после пак ги яхнахме.

Натъкнахме се на дирята на зулусите. Те трябва да имаха изключително добри животни, иначе щяхме сигурно скоро-скоро да сме ги настигнали. Не бе трудно, разбира се, да се помислят, че са преследвани, и ето защо бяха напрягали по възможност конете.

Към обяд беше направена отново почивка, а когато по-късно по свечеряване отново спряхме, вече се намирахме в близост до гората, в

която за пръв път се бях срещнал със сър Гилбърт Грей. Конете вдигаха пара и бяха плувнали в пот, а хълбоците им тупкаха, така че бе невъзможно да изминем останалото разстояние, без поне няколко минути да отпочинат. Но това можеше да е гибелно за фермата и веднага щом бяхме взели малко от малко сулука, продължихме отново.

Цялото това оценявано на два дни езда разстояние ние го бяхме взели за няма и едно денонощие, при което трябва да се има предвид, че моят кон бе имал целия този път под копитата си натам и насам без необходимите междинни паузи. При тази бедна откъм извори област и най-често камениста земя това бе свръх силите и на най-доброто животно и ето как не бе за чудене, че се домогвахме само ходом към височината, зад която се снижаваше долината с фермата на Ян.

Още не бяхме съвсем достигнали билото, когато от отвъдната страна прокънтяха изстрели.

— Тук, Квимбо, дръж конете! Пеша ще стигнем долу по-бързо! — повелих аз и скочих.

Ян последва примера ми и сега изкачихме в усилен бяг напълно баира, за да се спуснем по същия начин от другата му страна.

Изстрелите се повториха, удостоверявайки, че съседите са били нащрек и не са били изненадани от зулусите. Ние достигнахме запъхтени градината, хукнахме покрай оградата и завихме около ъгъла на двора, понеже предполагахме, че преди всичко портата ще е обектът на атаката. Бяхме се заблудили, защото тъкмо стигнахме до нея и от другата страна на жилищната постройка отекна изстрел.

— Те са прехвърлили стобора и вече се намират в двора и градината. Нашите стрелят от горните прозорци. Елате! — рече Ян, като се обърна отново, втурна се покрай оградата и се прехвърли после през нея.

Аз също се метнах отвъд и едва сложил крак на земята, долових един изкънтяващ прикладен удар.

— Един! — извика Ян.

Аз също видях да се спуска към мен една тъмна гола фигура, дигнах пушката и натиснах спусъка.

— Двама!

— Ехей! Кой стреля там долу! — попита един дълбок глас от прозореца.

— Аз съм, баас Йеремиас! — изкрещя обратно Ян, като и той гръмна по някаква цел, която аз не различавах. Един силен вик доказа, че е улучил. Къде са мошениците?

— В двора само двама или трима…

— Те са уредени!

— Другите в градината!

— Аха, аз ще им пратя едного!

Той пристъпи към колибата на леопарда.

— Тюфел!

В ответ се долови характерното фучащо съскане.

— Ела, мой Тюфел, ти отдълго вече не си мяркал някой зулу! Той издърпа могъщото животно за синджира от къщичката.

— Пристъпете по-близо до мен, минхер! Той е добре приучен да не прави нищо на човек от къщата и вие също няма от какво да се страхувате, ако стоите при мен. Баас Йеремиас!

— Ало, какво има?

— Има ли някой от хората ни навън? Пускам Тюфел.

— Пущай си го, нееф Ян! Всички сме тук в къщата.

Ян отведе животното до ъгъла на двора, показа му градината и го пусна.

— Дръж Тюфел!

В следващия миг животното беше изчезнало и веднага след това доловихме ужасяващ крясък, който бе последван от късо гневно изреваване.

— Още един! Елате, минхер, ще им пратя още някого! Той се запъти към един нисък навес и отвори вратата.

— Роб!

В миг щраусът изскочи.

— Дръж! — повели бурът, посочвайки към градината. Птицата се подчини на заповедта и се стрелна от място.

— Леопардът няма ли да стори нещо на щрауса? — попитах аз.

— Няма да му хрумне! Те пият мляко от едно ведро. А сега елате, минхер! Трябва да опитаме да открием конете на кафрите, тогава негодяите ще са изгубени.

Ние прескочихме пак оградата, докато в градината се следваха крясък след крясък. Конете се намираха много вероятно в близост на къщата, поради което рекох:

— Нека обходим къщата на известно разстояние от оградата, вие насам, а аз натам, минхер Ян!

— Не, вие трябва да останете край мен заради леопарда, ако вземе да прехвърли оградата, в което аз обаче не вярвам.

В този миг нещо се стрелна край нас — една фигура и още една. Аз дадох бързо подире им останалия ми изстрел. Трети понечи да се измъкне покрай нас, но получи втория куршум на Ян, а после чухме вече и пръхтенето на коне, чийто тропот от копитата се отдалечаваше.

— Там значи са ги държали — извика Ян. — Двамата се изплъзнаха, ако не сте улучил някого от тях.

— Аз улучих втория, знам го съвсем точно. И при все това двамина сигурно са офейкали, защото много вероятно един е стоял при конете.

— Останалите обаче са изгубени, защото аз си познавам моя Тюфел.

Още докато говореше, стоборът изпращя. Аз си помислих, че четвърти зулус иска да я прехвърли и извъртях пушката за удар, но това беше леопардът, който се изстреля към земята, после се метна като светкавица върху мен и ме събори.

— Тюфел! — отзова го от мен Ян, ала животното беше вкусило кръв и отново бе придобило дивото си състояние.

Едната лапа се заби дълбоко в лявото ми рамо, а зъбите опитваха да ме докопат за гръкляна. Лежейки под него, аз обхванах врата му и притиснах здраво главата към себе си, за да направя безвредна ужасната паст. Краката си обвих около задната част на тялото му и го придърпах плътно надолу към мен, така че и задните лапи не можеха да станат опасни за мен. Въпреки това без помощта на Ян щях да претърпя поражение. Той сграбчи синджира, изтръгна с могъщ напън животното от мен и го запокити с такава мощ към стобора, че не само той, ами и ставите на леопарда изпращяха.

Историята разказва за мъже които били удушвали лъвове просто с голи ръце. До момента аз се бях съмнявал в истинността на тези разкази, но сега бях убеден, че може да има хора, чиято физическа сила е в състояние да се мери с тази на едно такова животно. Аз се изправих и измъкнах ножа.

— Трябва да го убием.

— Не е нужно, минхер, той сега е вече обезвреден!

Бурът коленичи върху леопарда, който можеше единствено със задавен рев да се отбранява срещу могъщия натиск, и омота синджира около един от дълбоко вкопаните в земята камъни, служещи като опора на оградата. После се надигна.

— Тук е вързан сигурно, докато настъпи денят, когато само погледът ще е достатъчен да го направи послушен. Ранен ли сте?

— Малко в рамото.

— Елате бързо тогава да ви превържат! Може би беше все пак непредпазливост да пускам животното, но на нас щяха да се измъкнат повече врагове отколкото на него.

Той се прехвърли през дъсчената ограда и аз сторих същото въпреки болките, които изпитвах от раненото рамо.

— Отворете вратата, баас Йеремиас!

— Веднага, нееф Ян! — отговори бурът отгоре. — Как стоят нещата с кафрите?

— Двама се измъкнаха, за другите ще се осветлим. Вратата беше отворена и ние тъкмо се тъкмяхме да влезем, когато доловихме откъм другата страна на оградата приближаващ конски тропот, който бе заглушен от един ревящ за помощ глас.

— Ау, ох, ох! Минхер, помага! Зъл дух искат изяде Квимбо и изяде кон!

Що за дух можеше да е това? Ян побърза към портата и я отвори. След броени мигове Квимбо довтаса на мозамбикския жребец, следван от другите два коня, макар да не ги държеше за юздите, а зад тях „влетя“ като фъртуна с далеч проточен напред врат щраусът.

— Ох, дух искат хване беден Квимбо. Минхер застрелват мъртъв дух — извика кафърът, спирайки сега пред мен и сочейки със страхливи жестове назад.

Баас Йеремиас стоеше с един голям фенер на вратата, така че бяхме в състояние ясно да виждаме. Щраусът се беше измъкнал, както по-късно установихме, през оставената много вероятно от зулусите отворена портичка на градинската ограда и се бе натъкнал на Квимбо, който се приближавал към къщата и в мрака не могъл да разпознае птицата. Сега той видя, разбира се, с какво естество духове си бе имал работа и куражът му се възвърна. Скачайки от коня, той хвана метателното си копие и замахна здравата към своя преследвач.

— Какво? Дух съм птица, съм щраус? Чакат, Квимбо искат покаже птица, как се на дух правят!

Той беше сгрешил в преценката си за своя противник. Толкова страхливият, плашлив на свобода щраус в питомно състояние често е един много храбър пазач на дома и стигнал ли е веднъж до осъзнаване на своята сила, той е боец, с когото не е така лесно да завърже човек битка. Квимбо щеше веднага да го узнае. Птицата го събори на земята с едно мощно затичване, угости го с няколко извънредно енергични ритника и го перна с клюн по главата, уцелвайки за нещастие фризурата, която в миг изгуби своята изкусна пантофена форма. Победеният се разпищя пронизително до Бога.

— Помагат, минхер! Ох, беден Квимбо, ох, красив беден коса на Квимбо! Минхер, бият мъртъв, удрят мъртъв, ръгат мъртъв, стрелят мъртъв щраус!

— Роб, назад! — извика Ян и хвана птицата за едно от късите, биещи крила.

Животното се подчини и беше откарано от бура към все още отворения навес. Квимбо се изправи и понечи, държейки все още ръце на перчема, да продължи вайкането, но видя разкъсаното ми рамо, от което кръвта действително много обилно се стичаше. Тутакси скочи към мен и викна разтревожено:

— Минхер имат рана? Минхер скоро съм утрепан мъртъв? Ох, ох, добър беден минхер! Квимбо ще вържат рана на обичан минхер!

Съседите и също Митие бяха дошли насам. При думите на Квимбо те забравиха въпросите и разпитванията, които много вероятно бяха имали на устните, и ме обградиха. Бях въвлечен в къщата и стаята, където прегледаха раната ми. Тя се оказа болезнена, наистина, но не опасна. По време на превързването се стигна до питането и разказването, а после се отправихме с фенери и добре въоръжени навън, за да видим как стои работата със зулусите.

В двора лежаха три трупа. Зад къщата смъртта бе пожънала още по-богат урожай, защото там намерихме пет грозно разкъсани тела, две от които очевидно бяха паднали под ударите от клюна на птицата, преди леопардът окончателно да ги умъртви.

Сега потърсихме в посоката, където бяха стояли конете. И тук нашите два куршума се бяха оказали смъртоносни, но за голям яд на Ян, Сикукуни не се намираше сред загиналите. Той отново се беше

изплъзнал. Предния ден съседите бяха погребали падналите в гората зулуси и донесли във фермата скритите от нас вещи. През идното утро предстоеше едно по-значително погребение, с което искахме да изчакаме до пристигането на останалите бури. После щеше да бъде проведен съд над заловения Чемба й набелязани необходимите мерки за преследването на Сикукуни и обезвреждането на оръжейния обоз…

---

[1] макололо — клон на племето басуто (Б. нем. изд.) ↑

[2] клооф (хол. kloof) — клисура (Б. нем. изд.) ↑

[3] — Good morning! (англ.) — Добро утро! (Б. пр.) ↑

[4] — Heigh-ho! (англ.) — Ух, уф, ох! — като израз на почуда, скука… (Б. пр.) ↑

[5] карос — наметало (Б. а.) ↑

[6] майне хеерен (хол. mijne heeren) — драги господа (Б. пр.) ↑

4. БУРЪТ ВАН ХЕТ РУР

На другото утро бях още рано-рано кукуряк и когато стъпих в двора, заварих и Митие вече на крак. Та нали имаше да се грижи за толкова много и все важни гости — едно ясно съзнание, че трябваше да съкрати своята почивка.

Мисълта за изплъзналия се зулуски главатар ме подтикна да изляза на откритото поле. Леопардът беше все още вързан за камъка и гледаше жадно през полуотворените си очи лежащите недалеч от него трупове на застреляните зулуси. Странично видях съвсем ясно по следите къде са били държани конете. Тяхната диря, която проследих на късо разстояние, водеше надолу по долината и се насочваше после на изток. За нас беше от полза да знаем в какво направление продължава. Ето защо се върнах във фермата и събудих Квимбо да ми оседлае един кон.

Възседнах го въпреки раната си и се върнах при дирята, която проследих, докато можах да си съставя едно твърдо мнение. Спирайки на едно възвишение, отдалечено от фермата на може би четири английски мили, видях на изток да се извисяват огрените от слънцето върхове на планините Ранд, докато подножието им лежеше скрито в стелещите се чак близо до мен мъгли. Там водеше през планините проходът Керс, а там, по-нагоре, проходът Клей откриваше пътя надолу към страната. Друг път освен тези двата нямаше, както всеобщо се приемаше. Следите водеха в права посока към прохода Клей и сега аз бях убеден, че вече няма да ни се удаде да застигнем Сикукуни. Вярно, неговите коне бяха изключително изтощени, но той притежаваше достатъчно животни, че да може да ги сменя, и ние дори да съумеехме да се снабдим с нови коне, той вече имаше една твърде голяма преднина, за да бъде настигнат.

Поех обратно и вече не бях далеч от фермата, когато видях един отряд ездачи, който идваше отстрани и, изглежда, имаше същата цел като мен. Аз също бях забелязан. Хората спряха и ме изчакаха. Бяха над трийсет здрави бурски фигури с широкополи шапки над загорелите от слънцето лица и тежки пушки, метнати на плещите.

Поздравих и намерих приятелски отзив на моя поздрав.

— Откъде води пътят ви, страннико? — попита предводителят.

— От разходка.

— От разходка? Значи живеете нейде наблизо?

— Гост съм на Ян ван Хелмерс.

— На Бурът ван хет Рур? Тогава ни бъдете дважди добре дошъл! — Той ми подаде ръка и я разтърси с голяма сърдечност. — И вие ли сте холандец?

— Не, както навярно подразбирате от изговора ми. Немец съм, но ви моля да гледате на мен изцяло като на холандец.

— Така ще стане, щом го желаете, и то на драго сърце, минхер! Нееф Ян вкъщи ли си е?

— Да. Той има много гости.

— Кои?

— Най-напред съседът Зелмст, двамата млади Холблайн и баас Йеремиас. Днес ще дойдат още Зинхен, Веелмар, Ван Раал, Ван Хоорст и още неколцина.

— Възможно ли е? Та това са всички наши прославени мъже, събрани накуп! Казаха ли ви целта на тази сбирка?

— Да.

— Тогава вие сте един верен приятел и навярно бихте могъл също да ми кажете дали Соми се е явил на Клаарфонтейн.

— Той беше там.

— Достоверно?

— Аз лично говорих с него.

— Било ви е позволено да отидете с другите при планините Рааф? — попита той удивено.

Забелязах, че с това обстоятелство спечелих значително уважение и отговорих късо:

— Бях там. Елате, майне херен, нека Ян лично ви каже необходимото!

Поех начело, другите ме последваха. Едва сега можеха да ме огледат по-внимателно. Предводителят дойде до страната ми.

— Вие сте ранен, минхер?

— Да.

— Някой изстрел?

— Не, леопардът на Ян ме притисна под себе си!

— Ах, наистина ли? В такъв случай трябва да сте бил непредпазлив, защото животното е толкова добре дресирано и така обилно хранено, че на никой приятел на къщата не причинява зло. Знаете ли как се е сдобил нееф Ян с тази опасна котка?

— Не.

— Преди пет години, значи тогава той е наброявал седемнайсет, се отправил на север в планините да търси шиферни плочи за покрива си. Внезапно ливналият дъжд го прогонил в една скална цепнатина, която навлизала в камъка като твърде тесен в горната си част ходник. Тъкмо се наместил и доловил някъде по-отзад котешко съскане и глас, който трябвало да произхожда от някое диво животно. Пропълзял назад и намерил един млад леопард, който бил вече доста голям и с нокти, зъби и пронизителен рев се бранел срещу всяко докосване. Въпреки това той го уловил за тила и вече се канел да го отнесе на дневна светлина, когато отвън се разнесло гневно фучене и входът на процепа се притъмнил. Била майката, която тутакси се нахвърлила със силен рев върху него. Той нямал време да грабне пушката си или да посегне към ножа; трябвало да се отбранява с ръце и при това теснината на цепнатината му дошла много от помощ. Как успял да го свърши, не знам, но удушил животното с голи ръце и до днес носи кожата му като карос. А младия леопард отнесъл със себе си и го опитомил. Той е същият, който ви е ранил.

— Той, изглежда, го ползва като пазач и при случай като бранител на фермата.

— Второто вече на два пъти се е случвало, и то с добър резултат. Само не бих го посъветвал да пуска животното през нощта, тъй като тогава трудно ще може отново да го укроти.

— Тъкмо това се случи вчера вечерта.

— Вчера вечерта?… Да не би да е имало някакво нападение?

— Едно много сериозно.

— От кого, минхер? Вие ми навявате немалък страх и удивление!

— От Сикукуни.

— Невъзможно! Та нали Сикукуни е при зулусите отвъд планините!

— Той беше тук и тази следа пред нас е неговата. Аз тъкмо се връщам от нейното проследяване, което предприех, за да видя по кой

път е поел. Но ей къде е фермата, там можете да накарате да ви разкажат всичко!

Подкарах по-бързо коня. Хората ни бяха забелязали и тръгнаха насреща ни, когато влязохме в двора.

— Ало, Кюмпеер Хойлер — извика Йеремиас, — та това е направо изключителна изненада! И какво ви качи на коня и доведе при нас?

— Зулусите, че кой ли друг! Вземайте си рурите и тръгвайте с нас! Получихме вест от другата страна на планините, че кафрите се придвижват към прохода Клей, и сме потеглили на помощ на съседите отвъд.

— Това е много право и хубаво, Кюмпеер, но ми сторете услугата да не сгазвате зулусите, преди да сте приказвал с нееф Ян и неколцината други мъже, които още ще дойдат. Всеки от нас има кон и рур и ние сигурно няма да липсваме, когато хората имат нужда от нас. Слизайте, люде, и елате вътре!

Конете бяха предадени на хотентотите и мъжете влязоха в просторната стая. Аз поисках да ги последвам, но бях задържан от Квимбо, който дойде от градината.

— Минхер, бури идва и Соми идва от планина!

— Наистина ли ги видя?

— Квимбо видял всичък цял бури и Соми, също дебел кон на Квимбо съм там!

Аз отворих портата, която бяха отново зарезили, и излязох навън пред ограждението на двора. Те действително се спускаха от хълма и ме поздравиха още отдалеч, размахвайки шапки във въздуха. Моето присъствие им говореше, че работите на фермата вече не можеха да стоят зле.

Тяхното пристигане породи дваж по-голямо оживление. Пристигналите преди туй бури се заеха да изнесат маси на двора, тъй като стаята предлагаше сега твърде малко пространство и скоро цялата компания насяда, та с въпроси и отговори удовлетворително да се осведоми за случилите се събития.

Събранието от Клаарфонтейн по път не беше преживяло нищо особено, но се бе безпокоило за нас и фермата и поради това се бе стремило максимално да ускори ездата. Забелязали липсата на Квимбо, когото им бях препоръчал, но не искали да се задържат с дълго

търсене. Той трябваше да изслуша сега няколко упрека, които прие с най-голямо душевно спокойствие. Пленения англичанин естествено бяха довели със себе си. Той беше тикнат при Чемба, фалшивия макоколо, за да изчака там понататъшните събития.

Соми обаче не седеше при нас. Едва слязъл от коня, той се бе отдалечил нанякъде през портата. Сега се върна с дебел сноп билки в ръка, в които разпознах едни вид Polygaleenq примесен с листа от Erythrina Corallodendron. Той пристъпи с тях към мен.

— Добър Германия иматрана. Соми имат добър трева за рана, та не дойдат треска и бързо оздравеят. Добър, храбър Германия да показват рана, че Соми превържат!

Аз често лично се бях убеждавал, че дивите племена умеят да употребяват за медицински цели растения, за чиято изключителна целебна сила нашата наука понятие си няма. Ето защо веднага проявих готовност да приема помощта му и пристъпих с него настрани, за да ме превърже отново.

Като видя раната, той направи много угрижена физиономия.

— Рана са зъл, не са рязан, мушкан или стрелян, а са от див животно. Здравеят лошо. Соми не бива слагат само трева, а трябва вземат първо сок на трева. Ама Германия са силен, Германия ще имат много голям болка, ама пък не треска!

Той размачка билките и остави сока да се стече в раната. После наложи отгоре растенията и отново стегна превръзката.

— Соми ще вземат цял ден трева и слагат върху рана на Германия — рече той, когато беше свършил.

Аз можех да прочета в неговите не некрасиви черти едно ясно благоразположение, което, види се, изпитваше към мен. Но внезапно лицето му възприе израз, който почти бих могъл да окачествя като вцепененост. Бързото движение на ръцете нагоре изрази крайна изненада.

— Чарга! — извика после и се втурна към вратата, на която се бе появила Митие, за да види как стоят нещата с гостите й. — Чарга! — викна той отново, когато застана пред нея, разперил ръце.

Вниманието на всички присъстващи се насочи естествено към тази сцена. Момичето го погледна учудено, а той стоеше пред нея с видим прехлас, сякаш бе съзрял някаква скъпоценна вещ, чието

притежание означава за него висше щастие. Но ето че отпусна бавно ръце и проплака:

— Ох, не, не са Чарга! Чарга са сега стар, ако са още жив, и не вече така млад и красив. Но защо изглеждат кат Чарга и защо имат огърлиц на Чарга тук на врат?

— Вие сте Соми? — попита тя.

— Да, Соми съм!

С видимо започващо вълнение тя остави змийските зъби да се плъзгат между малките пръсти и отговори:

— Огърлицата е от моята майка.

— Кой е майка? Как казвала майка?

— Не зная. Бурът Ван Хелмерс ме намерил в Калахари при нея, тя била мъртва. Изворът, при който той се натъкнал на нас, бил пресъхнал и майка трябвало да загине от жажда.

— При извор? При кладенец? Как казвал кладенец? — заразпитва той бързо едно подир друго.

— Това е било при кладенеца Улвими.

— Улвими, ох, ох! Колко дълго са оттогава? Ох, казват бързо, казват скоро! Сърце на Соми чукат, сърце пръснат надве!

— Било е през горещото лято преди шестнайсет години.

— Колко годин? Исхуми и тантута (десет и шест) години? Ох, ох, Соми трябвало бягат от Сикукуни. Соми изпращат красив, обичан Чарга към вода Улвими и когат отиват после Соми, намират Соми гроб, отварят гроб и виждат мъртъв Чарга, ама не дъщеря. Чарга бил добър жена на Соми, а тук са дъщеря на Чарга и на Соми!

Във възбудата на изключителната радост той говореше толкова бързо, че едва можеше да му се разбира. После обви ръце около момичето и го притисна десет пъти, поглеждайки го в промеждутъците отново и отново в пламналото лице и надавайки същевременно блажени възклицания на радост.

— Мой дете, мой дъщеря, мой добър, красив дете! Иска бъдеш мой дъщеря и обикват баща Соми?

Тя кимна през сълзи и обгърна прочувствено ръце около него, без да се грижи за присъстващите, които с най-живо съпричастие бяха станали свидетели на тази сцена.

— Как казва дъщеря? Ох, казват, казват бързо, че баща може викат дъщеря с име!

— Митие.

— Митие? Какво означават Митие? Соми не знаят и не могат добре изговарят. Нека Митие казват Холандия и бур, Соми обаче казват Чарга, защото дъщеря казват се кат майката!

Той се обърна сега към Ян, който стоеше с особени чувства при тях и бе чул всяка дума.

— Баща на Ян намерил Чарга и Чарга съм сестра на Ян?

— Митие ще стане моя жена! — отговори донейде смутен запитаният.

Въпреки пълното самосъзнание на своята раса и националност той нямаше как да не се сети неволно все пак, че Соми щеше да стане крал на кафрите.

— Жена на Ян? — попита Соми изненадано. — Ох, ох, толкова обикнал Ян беден дете без баща?

— Да.

— Тогава да вземат Ян Чарга! Ама Чарга вече не са беден. Баща на Чарга бъдат крал, Соми имат много… много…

Той спря посред изречението и бръкна под наметалцето, обвиващо горната част на тялото му.

— Ян да виждат какво е това! Бурът нададе вик на изумление.

— Диамант, черен капски диамант, при братята ще има стойност пет хиляди гулдена! Баас Ойс, вие сте познавач, погледнете го и кажете дали съм прав!

Кеес Ойс взе камъка, който после тръгна от ръка на ръка и предизвикваше най-живо удивление.

— Правилно, нееф Ян, цената е по-скоро по-висока, отколкото по-ниска!

— Камък са черен диамант — рече Соми гордо, — а Соми имат още много черен диамант, повече малък и повече голям от тук. Соми намерил диамант при бягство в планина и скрил много диамант в земя, където не могат намерят друг мъж. Ами Соми ще идат, вземат диамант и дадат Ян, защот Ян обикнал беден дъщеря без баща!

Това бе едно напълно достойно за удивление събитие и мина доста време, преди групите да се разделят и разговорът да се насочи отново към раншната тема. Соми изчезна с Ян и Митие във вътрешността на къщата, за да уведомят страдащата майка за случилото се, а другите започнаха да обсъждат нападението на обоза.

Логично бе да се очаква, че той се намира под съответния конвой, и поради това пристигането на Хойлер и хората му беше извънредно добре дошло за бурите, тъй като в такъв брой ние много вероятно можехме да мерим сили с англичаните. До планината Етерс имахме да яздим повече от един ден и тъй като посоченото в писмото време на срещата се падаше вдругиден, то решихме да потеглим още днес по свечеряване. Нашите коне се намираха, наистина, в много окаяно състояние и поради това трябваше да бъдат докарани животни от съседските ферми. Неколцина от придружителите на Хойлер се отправиха на път за там.

До тяхното връщане, което стана само след няколко часа, следите от вчерашната битка бяха премахнати, а после бурите изведоха Чемба, за да проведат съд над него.

Кафърът бе немалко удивен да види тук толкова много събрани бури и направи една доста обезкуражена физиономия, когато чу какво възнамеряват с него. Той повтори дадените вече пред мен показания. Относно по-нататъшните планове на Сикукуни не беше в състояние да даде никаква информация и тъй като вината му беше ясна като бял ден, то някакво съмнение изобщо не бе възможно, и повечето бури гласуваха незабавната смърт на предателя. На това обаче Ян се противопостави енергично и аз се присъединих към него. Чемба беше действал по нареждане на своя крал, на което той, особено при свирепия нрав на тоя, е било невъзможно да се противопостави. По-нататък, когато го разпитах, си беше признал веднага всичко и нарекъл краля си кръвожаден, докато към Соми се бе показал приятелски настроен. Накрая пристъпи също и Митие и помоли заедно с баща си за живота на зулуса и ето как в крайна сметка бурите склониха при условие, кафърът да бъде държан затворен до връщането им. Когато му беше оповестено това, той бе отново отведен.

Сега се пристъпи към екипирането, тъй като нашето отсъствие този път щеше да бъде по-дълго. Ние не можехме да се върнем тук от планината Етерс, а решихме веднага да прехвърлим обоза — в случай че паднеше в ръцете ни, в което впрочем хранехме пълна увереност — през планините, където той щеше да ни даде възможност да доокомплектоваме въоръжението на събраната там бурска войска.

Фермата беше достатъчно богата да осигури предоволно всички ни с провизии и когато потеглихме, бяхме така добре снабдени с

товарни коне, сякаш възнамерявахме да проведем изследователска експедиция във вътрешността на Африканския континент.

Естествено за защитата на фермата бяха взети необходимите мерки, макар със сигурност да можеше да се приеме, че засега някаква по-нататъшна заплаха не я грози. Намерението на Сикукуни да разтури сбирката при Клаарфонтейн бе осуетено, а нападението му срещу фамилията Ван Хелмерс — повторно и победоносно отбито. Той вече нямаше хора при себе си, а озовеше ли се веднъж зад планините, щеше да му се отвори толкова много работа, че нямаше да намери време да се върне.

На Соми действително му костваше голямо вътрешно усилие да напусне толкова скоро намерената отново дъщеря, а и Ян се раздели трудно с нея и майка си, на която аз оставих необходимите медикаменти. Двамата останаха още известно време във фермата и ни настигнаха едва когато беше минала една доста голяма част от нощта.

До другата вечер, когато стигнахме при целта, ездата протече без някое заслужаващо отбелязване събитие.

Планината Етерс простира своя изтеглен хребет от планините Ранд далеч на изток, където постепенно преминава в платото. Източната й част е обрасла с гъста гора, докато западната се извисява гола и безжизнена на височина от няколко хиляди стъпки. Многобройни урви и пропасти я прорязват на север и юг и могъщи каменни блокове и скалисти зъбери стърчат по негостоприемните скатове или лежат между гниещи дънери в мрачния лес, с облекла от дълъг мъх и увивна растителност. Един такъв терен предлага достатъчно укрития дори за някой по-голям керван и ако обозът беше вече пристигнал преди нас, при всички случаи нямаше да е лесно да го открием. Но в писмото не се упоменаваше мястото, където лейтенант Мак Клинтък трябваше да го намери, и ето как можеше да се предположи, че нямаше да бъде избрано някое съвсем сигурно скривалище. Но ако англичаните още не бяха тук, то лесно щяхме да забележим идването им, ако се разставехме така по хребета на планината, че да сме в състояние да обзираме западните склонове и обширното плато пред тях.

Ние спряхме пред могъщото възвишение и се събрахме да се посъветваме за мястото, на което щяхме да лагеруваме. Вече се беше смрачило и понеже бяхме близо до новолунието, не можехме да

разчитаме на лунната светлина и трябваше да вземем едно бързо решение.

— Накъде? — попита Ван Хоорст.

— Ще се изтеглим в най-близката клисура, в която ще можем да запалим огън, без някой да ни види, и удобно да се разположим — отвърна Хойлер.

— Огън не бива да се пали — рече Ойс. — Англичаните иначе въпреки цялата ни предпазливост биха могли да ни забележат.

— Какво ще речете вие, минхер? — попита Велмаар, обръщайки се към мен.

Аз отговорих:

— Дните са горещи, но нощите студени, и един огън, според мен, не би бил неприятен. При всички случаи ще се намери някое място, където можем да го накладем, без да бъде забелязан. Би трябвало да се изкачим там горе до гората. И тъй като тогава конете ще са ни в пречка, предлагам да ги оставим със стража в някоя клисура, където действително не бива да се пали огън. Ако лагеруваме горе в гъстата гора, ще можем да се топлим, без да се опасяваме от евентуално откриване. А утре рано аз ще изляза на кон с един или двама от нас по равнината, за да разузная дали транспортът е вече пристигнал.

— Имате право. Но клисурата?

— Е вече намерена, стига да е достатъчно широка и дълга, за да предлага необходимата паша на животните. Вижте, ей къде се протегля там вляво навътре в планината!

Ние се насочихме натам и забелязахме, че тя напълно отговаря за нашата цел. Конете бяха вкарани вътре и двама мъже застанаха при входа й на пост. После се изкачихме до гората. В долния си край тя беше доста рядка и ние трябваше да се изкатерим далеч нагоре, преди да стане дотолкова гъста, че преплетените клони да закриват нашия огън. Намерихме едно подходящо място, претърсихме околността и като не открихме нищо подозрително, установихме бивака си тук. Вечерята беше приготвена, няколко стражи поеха грижата за необходимата сигурност и после легнахме да почиваме.

Трябва да бях спал вече час, когато бях докоснат от една ръка и веднага се събудих. Пред мен стоеше Соми.

— Германия, стават и идват със Соми!

Надигнах се, донейде учуден от това обезпокояване. Той тръгна с мен към Ян, който, види се, ни очакваше, и закрачи после начело на двамата навътре в гората.

— Какво ще правим? — попитах Ян.

— Не знам, минхер — отговори той. — Соми ме събуди, а после и вас. По-нататък нищо не ми е известно.

Без една дума за обяснение ни водеше вождът все по-нагоре и после пое в една повече западна посока, така че достигнахме откритата част на планината, оставяйки гората зад гърба си. Тук той спря. Беше крачил с такава сигурност пред нас, че очевидно бе по-добре запознат с тези места, отколкото преди туй бе дал да се предположи.

— Ян да чуват и Германия да чуват! Ян са син на Соми, а Германия са минхер голям храбър и голям предпазлив. Ян и Германия трябва знаят тайна на Соми. Соми бягал от Сикукуни и дошъл в планина Етерс. Намерил тук черен диамант, за кой казал вчера на бури, и скрил диамант. Сега отиват вземат диамант, а Ян и Германия присъстват!

Такава значи била работата! Мълчаливият мъж не беше допуснал някой да заподозре, че целта на нашата езда беше също скривалището на неговото богатство, а обстоятелството, че ме покани редом с Ян за придружителство, ми даде ново и голямо доказателство за симпатията му към мен, която вчера вече бях забелязал. Той се полюбува на нашето удивление и после продължи:

— Соми взел само малко диамант, в планина са още голям много повече диамант. За това не трябва знаят бури, защот Соми подаряват тайна на Ян, кой идва и взема всичко диамант!

Той ни изведе почти на самото било и спря после пред един голям скален блок, който изглеждаше потънал дълбоко в земята.

— Ян са силен, Ян дигат камък! — накара той бура.

Този наблегна скалата и я повдигна от едната страна. Соми бръкна отдолу.

— Камък отново оставя падат! — повели после. — Соми намерил диамант.

Той се изправи и ни показа една изработена от кожата на легуан торбичка, която отвори и ни позволи да бръкнем в нея, тъй като не беше достатъчно светло, за да различим съкровището.

— Тук диамант, исхуми, илинси, мбоксо (два пъти десет и осем) диамант. А сега също води в клооф, къде са диамант!

Вече се беше обърнал, за да закрачи отново отпред, но се извъртя пак и бръкна в торбичката.

— Германия защитил Чарга. Соми обикнал Германия и подаряват Германия диамант тук!

Аз отстъпих назад и отклоних. Дори и да беше хванал най-дребния от скъпоценните камъни, дарът беше толкова богат, че посвених да го взема. Кафърът добре знаеше, че тези диаманти притежават висока стойност, ала действителният размер на тази стойност много вероятно му беше неизвестен.

— Защо не иска вземат камък? Соми знай още много камък и ако Германия не вземат, Соми захвълят камък и той изгубят. Какво Соми искал подарят, не вземат обратно!

При тази угроза, която той при всички случаи щеше наистина да изпълни, нямаше как, трябваше да приема подаръка.

Пресичайки благодарностите ми, той се обърна отново, закрачи към билото на планината и започна да се спуска после бавно от другата страна. Смъкнахме се много надолу, но кафърът беше така запознат с пътя, че леко преодолявахме всички препятствия.

По едно време като че ми замириса на изгоряло. Спрях и поех изучаващо въздух. Не бях се излъгал.

— Стой — повелих. — Под нас трябва да гори огън! Другите двама намериха възприятието ми потвърдено. Сега беше необходимо да прилагаме при слизането по-голяма предпазливост. Не се наложи много да вървим, за да забележим отблясъците на един огън, който пръскаше нагоре светлината си от онази клооф, представляваща целта на Соми. Вождът спря.

— Това са клооф, къде са камък! Кой са в клооф? Сигур задигнат всичко диамант!

— Така или иначе ще видим кои са — отговорих аз. — Елате до ръба на клисурата и избягвайте всякакъв шум!

Слязохме напълно и се намерихме при ръба на една тясна и немного дълбока клисура, която се протегляше на неколкостотин крачки навътре в планината и свършваше после при стръмно скално свлачище. Аз легнах на земята и подадох само глава над ръба, за да погледна в клооф. Ян и Соми последваха примера ми.

Край огъня долу седяха шестнайсет зулуса и трима бели, единият от които носеше съвсем същото облекло като сър Гилбърт Грей, докато онова на другите двама даваше да се предположи, че са английски офицери. Те се намираха на едва двайсет стъпки под нас, така че аз ясно можех да чувам разговора на тримата мъже.

— Тоя Грей не изглежда да е благонадежден тип — чух да казва единият. — Той още преди два дни трябваше да е в лагера.

— Знаем — отговори оня с тропическия шлем от кожата на носорог. — Но трябваше да изпратим нашата поща в дубликат, а нямахме подръка другиго освен тоя сър Гилбърт, дето в целия си живот и един-едничък миг не се е държал разумно. Моят път беше по-кратък, но по-опасен, а и трябваше да имам грижата, че дори и да попаднех в ръцете на бурите, вие въпреки това да получите съобщението, лейтенант. Впрочем Грей не беше напълно посветен и може и това да е причината да не бърза достатъчно.

Аз бях удивен от откритието, направено от тези кратки слова. Значи търговската фирма, която трябваше да достави транспорта, беше проявила достатъчно предпазливост да изпрати двама куриери, от които само единият беше паднал в наши ръце. Благодарение на този прийом лейтенант Мак Клинтък бе въпреки това уведомен и сега се намираше тук в клооф, за да приеме обоза със своите шестнайсет кафри.

Лежащият до мен Соми прошепна:

— Зулу и Англия само тук лагерува, ама не знае нищо за диамант!

Неговото прежно опасение се оказа действително безоснователно, но пък толкова по-опасно беше присъствието на тези хора за нашето общо дело. Ако искахме то да успее, трябваше да обезвредим мъжете там долу в клооф. Но както във всяко положение обикновено се намесва някое благоприятно обстоятелство, така и тук аз скоро дочух слова, които щяха да бъдат от полза за нашите по-нататъшни намерения.

— Значи през прохода Керс ще прекараме оръжията? — попита пратеникът.

— Да — отговори лейтенант Мак Клинтък. — Там за по-голяма сигурност ни очаква един значителен отряд кафри, защото може да се предположи, че тези холандски бури ще искат да овладеят прохода.

— А проходът Клей?

— Навярно и той е вече зает от наши хора, но не от толкова много както проходът Керс. Той е по-тесен, прави повече извивки и е по-лесен за отбраняване. Пък и там няма да се извършва един толкова изключително важен подвиг като този, а просто се касае да се отблъснат евентуалните отделни подкрепления на отсамните заселници.

— Мисля си само — рече другият англичанин, — че сме се захванали с една вече изгубена кауза.

— Как тъй?

— Вярно, че почти дванайсет хиляди зулуси са отправени срещу една бурска войска, наброяваща най-много три хиляди души, ама тези бури са врагове, които човек хич не бива да подценява. Тяхната тактика е била винаги отлична, а що се отнася до битката, те умеят да употребяват своите рур и в ръкопашен бой всеки холандец се наема с четири-пет кафъра.

— Pshaw!

— Pshaw? Ще те помоля, камарад, да си припомниш само оня Бур ван хет Рур, който при последната битка беше застанал съвсем сам върху една недосегаема за вражите оръжия скала и проскаше с куршумите си противник подир противник. После скочи посред най-гъстия куп и се развилия сред тях като някой бесен Ролан. Колко врагове би отчел на него?

— Неколцина повече отколкото на всеки друг, това е вярно. Ама само нека не смее да застане срещу теб или мен, инак много-много няма да му се церемоним! Впрочем нашият план е така изряден, че бурите ще бъдат изгубени още преди да се е разнесъл първият изстрел.

— Имаш предвид капана в Грооте-клооф?

— Да. Знаеш, че аз трябваше да я изследвам и при това направих откритието, че няма по-подходящо място за един исполински капан от тази Грооте-клооф. Тя всъщност носи неправомерно името си, защото не е някоя малка клисура, а една грамадна котловина, която е окръжена от високи и стръмни скални стени и като че има само един-единствен достъп. Аз обаче я проучвах дълго и накрая открих един път за нагоре, който е изключително труден за забелязване и много лесен за отбраняване. Задната част на котловината е обрасла до горния ръб с гъста дървовидна папрат, създаваща впечатление за неизкатеримост на

стената, докато не навлезеш в гъсталака и забележиш, че скалата се възкачва стъпаловидно и позволява все пак едно макар и трудно изкатерване. От отвъдната страна спускането после е лесно. Зулусите стоят при прохода Каре, а Грооте-клооф се намира в близост до прохода Клей. Веднага щом бъдем нападнати от холандците, оставяме се привидно да ни разбият и се изтегляме бежешком към прохода Керс. И докато сега основната ни сила се скрива в долината на Зварте-ривир, един отряд, който врагът трябва да сметне за цялата войска, се оттегля в Грооте-клооф, изкачва се по задния път и го заема. Врагът го е последвал, озовал се е в котловината, чийто вход е веднага окупиран от притеклата се зулуска армия, и трябва да се предаде, без да е дал и един-единствен изстрел, ако не иска да умре от глад и жажда.

— Планът е много заплетен и авантюристичен. При неговото изпълнение лесно може да настъпи някое обстоятелство, което да ни погуби. Ако бурите се досетят за нашето намерение и ни завардят при Зварте-ривир, ние сме изгубени.

— Те нищо няма да се досетят, защото планът е тайна между нас и Сикукуни, иначе друг никой не знае за него.

— А ако холандците не проявят неблагоразумието, да се оставят да ги заградим в клооф, и надушат примката?

— Невъзможно! Те знаят, че имат да се бият с един стратегически невеж неприятел.

— Но също така знаят, че Сикукуни вече не е обичан от кафрите. Та нали даже чухме, че бурите търсят Соми, за да го направят крал. Опасявам се, че зулусите с охота ще изоставят тираничния Сикукуни, за да се сдобият с някой по-малко кръвожаден крал!

— Този слух е пуснат от врага с цел да всее раздор в нашата войска. Това няма да им се удаде, защото Соми е така сигурно и безследно изчезнал, както ще изчезне това парче месо.

Той свали овнешкия бут, който се печеше над огъня, отряза си една порядъчна мръвка и започна да я консумира. Бях чул достатъчно и се надигнах.

— Елате, трябва да се върнем възможно по-скоро в нашия лагер! — прошепнах.

— Всичко ли разбрахте, минхер? — попита Ян, изненадан също като мен от чутото.

— Всичко! — кимнах и дадох знак на Соми да се изкачва пак пръв.

Важността на новината, която имахме да предадем, ни подтикваше да бързаме, доколкото теренът позволяваше. Скоро достигнахме бивака и при нашия висок повик всички се надигнаха да чуят причината за прекъсването на съня. Те веднага посегнаха към оръжията. Със Соми начело, поехме в дълга, мълчалива върволица обратно към клисурата. Чутото беше от такава важност за бурите, че никому не хрумна да попита за първоначалната причина на нашето отдалечаване от лагерния огън.

Със стигането при целта бурите се разставиха по двете страни на клисурата, докато аз пропълзях с Ян и Соми до входа. Там пасяха три коня. Те във всеки случай принадлежаха на англичаните, защото нали кафрите бяха извършили марша пеша. Ние можехме веднага да предприемем нападението, но от една страна, чувството ни се възбунтува да сразим един спящ враг, а от друга, много ни се искаше да дадем един малък урок на самомнителните британци, та да има да ни помнят.

Както те, така и кафрите си бяха легнали да почиват и при това се чувстваха толкова сигурни, че нито даже стража бяха поставили. Закрачихме по дъното на клооф към огъня. Един от зулусите се надигна и нададе силен вик, при който другите веднага наскачаха и посегнаха към оръжията. Англичаните бяха бивакували малко настрана от кафрите. Аз пристъпих към тях и поздравих:

— Good evening[1], лейтенант Мак Клинтък! Ще позволите ли малко да ви обезпокоим?

Той също беше грабнал пушката и сега стоеше пред мен в стойка, от която се забелязваше неувереността дали като приятели да ни третира, или като врагове.

— Вие ме познавате? Кой сте вие? Откъде идвате и каква работа имате насам?

— Май твърде много питате на един път, сър! Аз идвам да ви поздравя от известния вам сър Гилбърт Грей.

— От Грей? — запита оня бързо. — Той къде е?

— Пленник е на бурите и се намира в добри ръце.

— Пленен? И вие идвате от него? Значи се числите към холандците?

— Малко, сър, но пък самият имах удоволствието да заловя негова милост.

Той тутакси застана с другите двама така, че да ни отрежат обратния път.

— В такъв случай аз ще пленя вас!

— Срещу това нямаме ни най-малко нещо против, защото така най-лесно ще можем да видим по какъв почтен начин бива спазван от вас контрактът да не подкрепяте кафрите с оръжия.

Той наостри слух.

— Дрънкате измислици — отвърна. — Свалете си пушките!

— Можем да го сторим, ако ви достави удоволствие! — Аз оставих моята на земята, с която и бездруго можех трудно да боравя поради раната си. Ян и Соми сториха същото. — Може би в замяна и вие ще ни доставите удоволствието да ви придружим до Грооте-клооф и да видим бурите в мишия капан!

— Вие сте подслушвали! — викна онзи заплашително, като пристъпи една крачка по-близо.

— Естествено! Нали трябваше да знам кои са хората, на които искахме да направим визита. Трябваше да ви предам нещо и исках да видя дали правилно съм намерил адресанта.

— Какво?

— Тези три хартийки, които намерихме при вашия сър Гилбърт Грей.

Бръкнах в джоба и му ги подадох.

— Вие сте ги чели?

— Действително. Съставителството на писмото не е много остроумно. Авторът дали ще иска да вземе патент за откритието си, а?

— Замълчете, човече! По вас виждам още нож и револвер. Разоръжете се напълно!

— Може би и това ще сторим, но позволете преди туй да ви представя моите придружители! Този млад минхер, който е почти два пъти по-висок от вас, бива наричан от нас Бурът ван хет Рур, а…

— Ян ван Хелмерс? — извика той изненадано.

— Да, с когото вие много-много не смятате да се церемоните. А този мъж тук не е толкова сигурно и безследно изчезнал, както изчезна вашият къс от бута. Неговото име гласи Соми.

— Соми?

— Да, новият зулуски крал, ако позволите! Лейтенантът изглеждаше напълно сащисан. Той не можеше във всеки случай да си обясни безгрижния начин, по който тримата се бяхме явили посред един толкова превъзхождащ по численост враг. Но скоро се окопити и заповяда на кафрите:

— Вържете ги!

— Охо, сър! Вие сигурно сте още много зелен, иначе лесно бихте могъл да си помислите, че няма да се явим без необходимата закрила при вашия огън!

Поисках да го уловя, макар и само едната ръка да можех болезнено да използвам, ала закъснях, защото Ян сграбчи още преди мен едновременно него и бойния му другар за гърдите, положи ги с непреодолима сила един до друг на земята и им пресова с могъщите си пестници белите дробове по такъв начин, че не бяха в състояние да се помръднат. В следващия миг Соми беше съборил третия, а отгоре изтрещяха всички пушки като в един-единствен изстрел, който ехото от съседните редове гръмовито отрази. Стреснах се ужасен, защото не така си бях представял надвиването на врага. То трябваше по възможност никакво кръвопролитие да не даде. Но вече последва един повторен залп и аз без да се оглеждам знаех, че сега вече никой от кафрите не беше жив.

Една-единствена минута се бе оказала достатъчна напълно да обърне ситуацията. Клооф се изпълни от бурите и сега с англичаните бе постепенно така, както те се бяха канили да постъпят с нас — бяха вързани въпреки цялата безполезност на опита им да се отбраняват. За остатъка от нощта заехме техните места край огъня.

Тъй като сега със сигурност знаехме, че транспортът още не е пристигнал, разузнаване не беше необходимо. Когато утрото се сипна, наслагахме труповете накуп и ги покрихме с храсти и камъни. А понеже от изхода на клисурата можехме да обзираме целия запад, решихме да останем тук и да докараме намиращите се от другата страна на планината коне.

На Соми му личеше, че никак не е доволен от този порядък. Той вероятно се опасяваше от евентуално откриване на неговата тайна, ала бурите бяха прекалено много заети с воинските си работи, за да се занимават специално с геологически проучвания. Вождът се възползва от сегашното свободно време, за да потърси билки за раната ми, и аз

действително бях избавен от последиците на всяка треска, а дълбоките разкъсвания от ноктите заздравяваха противно на очакванията бързо и добре.

Квимбо още по време на похода бе привлякъл вниманието ми със своето потиснато, едносрично държане. Когато седна сега смълчан в моя близост, аз го попитах какво му е.

— Квимбо съм печален — отговори той. — Квимбо няма повече смеят и пеят.

— Защо?

— Квимбо съм зъл, Квимбо съм гневен на Ян, много голям отмъщени’ и гняв!

— Че какво пък ти е сторил добрякът Ян?

— Ян добър? Ох, ох, минхер, Ян съм лош, съм злобен. Ян вземат Квимбо Митие. Квимбо чул всичко какво Соми казал и какво Ян казал. Митие съм дъщеря на Соми и стават не жена на Квимбо, а жена на зъл, лош Ян. Ох, ох!

Той забучи гневно всичките си десет пръста във фризурата. Като почувства опустошеното й състояние, ходът на мислите му прие ново направление.

— Митие не иска стават жена на Квимбо, защот Квимбо не вече съм красив! Щраус взел Квимбо красив коса, ама Ян пък още много повеч’ нямат красив коса. Ох, ох, коса на Квимбо порастат пак, а после плачат Митие, че не станал е жена на Квимбо. И тогаз изсмиват Квимбо на Митие и вземат един друг добър красив жена!

Трябваше да го предоставя на неговите трагикомични мисли за мъст, тъй като вниманието ми се насочи към една тъмна точка, която бе започнала да става видима навън в равнината. Изкачих се малко по-нависоко и взех бинокъла в ръка. Тогава съзрях една дълга змия от ездачи и фургони, приближаващи към планината. С привлечено от мен внимание бурите пуснаха бинокъла от ръка на ръка и различиха очаквания обоз. Един кратък съвет доведе до решението да останем скрити, додето керванът си потърси място за стоянка.

Отправихме се обратно в клисурата и продължихме да наблюдаваме колоната тук от скрито. Тя приближаваше извънредно бавно, понеже тежките, неповратливи коли бяха запрегнати с волове, които освен това изглеждаха много изтощени от дългото и трудно пътуване.

Едва към обяд очакваните достигнаха подножието на планината и изтеглиха, без да подирят някое специално укритие, с фургоните един кръг, във вътрешността на който заеха места ездачи и воловари.

— Сега е времето! — рече Ян. — Препускаме надолу, нахълтваме във фургонното укрепление и изпозастрелваме всичко живо!

Аз отклоних.

— Така ще се подхвърлим на опасността да хвръкнем във въздуха. Колко лесно би могъл барутът да се възпламени по време на битката от някой изстрел! Голяма непредпазливост е от страна на тези хора да стануват в близост до опасните фургони. За да го вършат, сигурно са забранили всякакъв вид огън и естествено също тютюнопушенето. Впрочем ние май трудничко ще можем да нахлуем на коне в крепостта от колите, а пък после ще трябва да употребяваме само ножовете.

Тогава през бурите си проби път до мен Квимбо.

— Минхер не знай какво правят, ама Квимбо знай!

— Е?

— Квимбо отиват при ездач и казват, Квимбо съм зулу. После водят ездач при бури!

— Това не става, защото…

— Това стават, минхер, Квимбо веднага покажат!

Преди да сме съумели да го спрем, той се изхлузи помежду нас и хукна надолу по баира. Ние естествено се изплашихме от своеволието на кафъра, който не зачете нашите призиви и скоро се беше отдалечил толкова много, че изобщо вече не можеше да ни чуе. Неговото начинание даваше надежда за успех единствено ако проявеше достатъчно разумност да се представи за пост и да заяви, че хората му изобщо не са забелязали още шествието. Докато ние още се колебаехме какво да правим, той достигна крепостта от фургони. Сега не ни оставаше нищо друго, освен да чакаме идното. Какво ставаше във вътрешността на фургонния венец, не можехме да видим. Но скоро той се отвори и ние забелязахме за наша радост, че всички ездачи напуснаха плаца, за да последват дръзкия кафър, който, както изглеждаше, ги водеше право към нас. След известно време видяхме обаче, че той не тръгна да изкачва планината, а продължи да се

придържа към подножието. По този начин конниците минаха под нас и изчезнаха зад храстите на планинския склон.

Отдъхнах си.

— Квимбо е по-умен, отколкото си мислех — рече Ван Хоорст, — а предводителят на тези люде е по-гламав от нашия кафър. Един разумен офицер щеше да нареди очакваните да се спуснат от планината, най-малкото нямаше да последва непознатия човек с цялата си команда. Ние ще оставим конете тук и ще ги следваме прикрити от храстите, докато част от нас ги изпреварят. После ще ги имаме между два огъня и бих искал да видя оня от тях, който ще ни се изплъзне. Вие останете тук при конете, минхер — обърна се той към мен. — Вие сте единственият ранен сред нас и ние не бихме могли да поверим в по-добри ръце тримата пленници!

Аз се възпротивих срещу това решение, но тъй като всички други изразиха същото мнение, трябваше да се примиря. Скоро бурите бяха изчезнали зад храстите и аз се намерих сам с англичаните. От пленяването си насам те естествено бяха наблюдавали всичко и отправените им към мен погледи ясно ми казваха какво става в тях. Никой обаче не обелваше нито дума, понеже трябваше да приемат, че всеки опит, да се намесят възпиращо на нашите намерения, ще бъде обречен на неуспех.

Едвам след почти четвърт час долових един далечен, подобен на гръмотевица екот, последван малко след това от втори. Нападението беше започнало. Продължих да чакам в едно не напълно овладяно безпокойство. В победата на бурите не се съмнявах. Чуждите ездачи под командата на английския предводител принадлежаха към един от хотентотските егерски конни полкове, наречени Кейп маунтид райфълс, и нямаше защо да се страхуваме от тях. Моята тревога се отнасяше само до Квимбо, който при всички случаи се намираше в едно не съвсем безопасно положение, тъй като лесно можеше да стане жертва на един незабавен акт на отмъщение. Но не се наложи да тая дълго угрижеността си, защото го видях първи от връщащите се да изскача в бърз бяг от храсталаците и да се затърчава нагоре към мен.

— Ох, минхер тук! — извика още отдалеч. — Квимбо търсил добър минхер и не намерил. Тогаз помислил Квимбо, минхер съм застрелян мъртъв, докат Ойс казват, къде минхер съм!

— Ее, как мина?

— Добре, ох, ох, съвсем много голям добре! Хотентот също мъртъв, всичък мъртъв. Когат бури стрелят, съм Квимбо бърже в буш скочил, защот иначе Англия стрелят мъртъв Квимбо… Сега да казват минхер дали Квимбо съм глупав, или съм дали Квимбо свършил добре свой работ!

— Ти си един много разумен тип, Квимбо, и когато стигнем в първия град, ще получиш една халка за носа си, която ще е голяма кажи-речи колкото периферията на шапката ми!

— Халка в нос? Ох, ох, минхер съм голям много добър минхер. Квимбо ще стават с халка най-красив хубав Квимбо на цял земя!

Още по време на този разговор видях част от бурите да се връщат на плячкосаните коне и да препускат в галоп към крепостта от фургони, докато другите ги следваха пеша. Касаеше се само още да си подсигурят оставените там воловари, а това стана както лесно, така и бързо.

После дойдоха да вземат мен и пленниците и се започна огледът на фургоните. Те бяха петнайсет, всеки теглен от осем яки вола. Освен остарелите действително пушки те съдържаха един голям запас от олово, барут и патрони.

Трябваше да позволим почивка на уморените впрегатни животни. Те бяха напоени и пуснати да пасат, а през това време ние се събрахме да се посъветваме какво ще правим. Според това, което бях подслушал от англичаните, не се явяваше уместно да изкачим прохода Керс. Обозът трябваше да поеме пътя си през прохода Клей. По-нататък се явяваше необходимо час по-скоро да бъдат запознати бурите от другата страна на планините с коварния план на врага и ето как бе решено неколцина от нас да препуснат напред и да го сторят. Избраха Ян, Ойс и мен — първите двама, защото Ойс трябваше да поеме със своя адютант водачеството на бурите, а мен, защото аз откровено заявих, че за мен няма нищо по омразно от едно бавно яздене „а ла волски ход“.

Потеглихме веднага. Квимбо остана естествено при мен. Като награда за своя кураж и своята съобразителност той беше получил една пушка и сега яздеше зад нас гордо като някое момче от Средновековието, посветено в рицар за проявена храброст.

Бях опознал проходите на Скалистите планини и Кардилерите. Проходът Клей можеше добре да се нареди до тях по дивота на

ландшафта. Яздехме ту нагоре, ту стръмно надолу между отвесни, устремили се на възбог скали и трябва да призная, че тази тежка езда ме изтощи следствие раняването повече, отколкото щеше да бъде иначе случаят.

Бяхме достигнали предела на планината, без да сме забелязали някое враже същество, но при всеки завой на пътя спирахме в готовност за евентуална атака.

— Ще бъдем ли достатъчно на брой да овладеем един пост? — попитах аз.

— Според обстоятелствата — отговори Ойс. — Тук трябва да се вземе под внимание не само числеността на врага, но и терена.

— А врагове тук има — каза Ян тихо, като спря коня си и посочи един тъмен предмет, лежащ на земята при една скална чупка, край която пътят рязко извиваше. — Спрете! Аз ще отида да разузная.

Той слезе от коня и закрачи към ъгъла, за да огледа предмета. После подаде глава да погледне зад ръба. Един жест на изненада ми подсказа, че е забелязал нещо необикновено. Сетне ни махна да приближим. Когато стигнахме по-близо, разпознахме в предмета един карос. Явно тук бе стоял страж и заради жегата си бе свалил наметалото.

Зад скалния ръб тясната пътека се разширяваше и образуваше между отвесно извишаващата се каменна стена отдясно и пропадащата към черни дълбини отляво пропаст нещо като рондела[2], в чиято среда бяха заели места дванайсет зулуса. На тях очевидно бе поверен този важен пост, който дори от един толкова малък брой можеше да бъде отбраняван срещу цяла армия, тъй като пътеката водеше на двете страни край остър скален ъгъл, който предлагаше пространство към площадката да се отива само поединично. И сигурно на всеки ъгъл сега бе стоял по един пост, както ясно доказваше коженото наметало, но на двамата мъже навярно им е доскучало и ето как те са се отправили към другите да си побъбрят.

Ян се качи отново на коня си.

— Аз ще яздя начело и ще препусна през тях до другия ъгъл. Вие оставате тук и не допускате никой да избяга, а минхер Ойс ме последва с Квимбо!

Кимнах и взех пушката си в ръка, с която въпреки раната можех да боравя, понеже я опрях, коленичейки, на един малък издатък от

ъгъла. Едва бях заел тази поза и тримата ездачи препуснаха напред — Ян посред зулусите, при което на часа направи неколцина от тях небоеспособни. Ойс спря малко пред тях и гръмна два пъти, храбрият Квимбо стори същото, моите изстрели прокънтяха и бяха последвани от тези на Ян. Няколко прикладни удара довършиха напълно делото. Ние бяхме господари на плаца.

Труповете бяха изхвърлени в пропастта, после продължихме пътя си. Бяхме го следвали навярно едва час, когато вниманието ни беше привлечено от един вик на Квимбо, който не беше се лишил от удоволствието да язди начело.

— Ох, ох, кой идват! Виждат минхер там много мъж?

Пред нас наистина се появиха известен брой ездачи, които предпазливо спряха при вида ни. Най-предният вдигна до очите си бинокъл, после нададе силен радостен вик и препусна насреща ни, следван от другите.

— Баас Ойс! — провикна се той отдалеч. — Добре дошъл, добре дошъл! Там долу ви очакват с копнеж!

— Нееф Велтен, вие? Че какво правите пък тук по височините?

— Изпратен съм да отнема прохода на зулусите, за да можете да преминете с всички други. Но вие идвате сам! Къде са останалите и… пределът не е ли окупиран?

— Зает беше от дузина зулуси, ама ние малко се поразшетахме сред тях. Другите идват след нас, карат един обоз с пушки и муниции, които отмъкнахме на англичаните.

— Това урежда нещата отлично! Ние се нуждаем от барут и нямаме никакъв.

— Как стоят работите във войската?

— Всичко е изпълнено с кураж и добра воля, липсва само предводителят. Тръгвайте, че да стигнете долу. Кафрите наброяват някъде към дванайсет хиляди човека и са застанали в близост до прохода Керс.

— Те очакват там обоза, който отнех на англичаните. Бурите къде са се разположили?

— На половин ден път преди тях.

— А колко кафри стоят при прохода Клей?

— Само неколкостотин души, които ние заобиколихме, те се намират в планината вляво от излаза на прохода и няма да ви

забележат, ако опитате да ги избегнете.

— Добре. Заемете височината! Аз ще прогоня зулусите там долу, а вие после скоро ще чуете добри вести.

Сбогуването беше кратко и ние отново поехме напред. Вечерта стигнахме при изхода на прохода, не видяхме, нито чухме враговете и яздихме през цялата нощ, докато, подсилвани непрестанно от попълнения, пристигнахме при армията.

Тук имах възможността да забележа с какъв авторитет се ползваха моите спътници. Те бяха посрещнати с всеобщо ликуване и на мен също се падна част от изразяваното почитание, чийто отблясък пък озари широкото лице на моя добър Квимбо.

Ойс веднага пое водителството на войската и първата от взетите от него мерки беше да изпрати едно подразделение бури да прогонят зулусите при изхода на прохода Клей. После беше проведен боен съвет, на който аз не присъствах. Беше решено един отряд от двеста бури пехотинци да бъде изпратен към Грооте-клооф, за да я заеме още преди зулусите. Предводителството на тези хора бяха поверили на мен. Ойс ме попита дали съм склонен да приема командването и аз с радост дадох съгласието си. За толкова кратко време така се бях вживял в света на бурите, че кажи-речи изпитвах потребност да остана при тях до края на битката.

Преди да потегля Ойс ми изложи своя план. Веднага след пристигането на завладения керван муниците щяха да бъдат разпределени, след което той искаше да нападне зулусите, без да дочака тяхната атака. Преди туй обаче щеше да бъде заета долината на Зварте-ривир, а останалото лесно можеше да се допълни от това, което вече знаех. Аз го посъветват да се погрижи до зулусите да стигне вестта, че Соми се намира при бурската армия и ще помилва всеки, който премине от Сикукуни към него. После потеглих с моите двеста души.

Добрият Квимбо сега вече не ме назоваваше другояче освен минхер полковник, което охотно допусках от неговата уста. Намерихме Грооте-клооф точно така, както я беше описал лейтенант Мак Клинтък, и открихме също пътя за нагоре, който изкатерих с неколцина други, за да се убедя в неговата проходимост. От височината, където на всеки предварително бе указан поста, можеше

да се стигне до долината на Зварте-ривир за два часа — едно обстоятелство, което по-късно ни дойде много на сгода.

Сега нямахме какво друго да вършим, освен да чакаме. Естествено останахме с главната сила във връзка и най-сетне, след цяла седмица, узнахме, че атаката сега ще се осъществи. Керванът беше пристигнал благополучно със своя конвой.

Два дни по-късно се върнаха изпратените от мен аванпостове и доложиха, че кафрите приближават. Веднага бяха заличени последните следи от нашето присъствие и ние се изкатерихме помежду папратите до височината, където от ръба на котловината можехме да обстрелваме с куршумите си всички страни.

Не след дълго кафрите навлязоха според подслушания план и веднага избързаха напред към задния план на котловината. Тук бяха посрещнати от нашите пушки. Те така ни бяха „кацнали“ на мушките, че от двеста изстрела и от другите двеста после навярно всеки улучи своя човек. Те не спряха стъписаш, не, те бяха в миг така ужасени, че отскочиха назад и се втурнаха към входа, където бяха посрещнати по същия начин. Ние имахме време отново да заредим. Клетата, подбуждана от англичаните дружина, която навярно се състоеше от два полка от по хиляда и петстотин човека, бе обречена на смърт. Английските офицери знаеха, че при плен ще бъдат третирани като шпиони, поради което не молеха за пощада и напразно вдъхновяваха разпилялата се на всички страни войска да щурмува височината. В хода на един непълен час ужасната работа бе свършена. И днес още Грооте-клооф бива наричана по тая причина Кафърския гроб.

Основната войска само привидно се беше насочила към Клооф, а бе тръгнала, напротив, зад армията на зулусите към Зварте-ривир, които заеха нейната долина, без да подозират, че тя е вече заета. Така те и тук се озоваха съвсем неочаквано между два огъня и изглежда им се готвеше същата съдба като на техните другари в Клооф.

Въпреки числеността им надмощие смъртта вилнееше страхотно из техните редици. Отстъпление не беше възможно — те трябваше да победят или да се предадат и затова биваха водени от разярения Сикукуни, който собственоръчно намушкваше всеки съпротивил се, отново и отново към дръвника.

Когато работата в Клооф беше свършена, аз слязох в равнината с хората си, на които и косъм не бе паднал от главата, и се срещнах там с

Ян. Той командваше отряда, последвал кафрите до Клооф. Присъединих се към него и поехме в ускорен марш към Зварте-ривир. Там битката се намираше още в разгара на пълните си ужасии.

Ние веднага се намесихме. Това бе една тягостна и изнурителна салхана на подстрекавалите срещу нас отряди и тя навярно щеше да продължи до късна нощ, ако не бе настъпило едно събитие, което се оказа за Сикукуни с най-нещастни последици.

Един полк зулуси тъкмо приближаваше срещу командваното от Ян и мен подразделение, когато внезапно откъм щаба на Ойс един ездач препусна към атакуващите. Беше Соми, който действително се осмели да застане насреща им съвсем сам. По негов знак полкът спря. Той язди непосредствено до челната редица и заговори на хората. Неговото рисковано дело успя. Размахвайки с високо ликуване своите щитове и копия, те образуваха, предвождани от него, един фронт срещу своите. Най-близкостоящият полк видя това и спря стъписано.

— Бързо напред! — заповяда Ян. — Дайте им един залп, та да осъзнаят положението си!

Нашите куршуми пронизаха редиците им. При Сикукуни — сигурна смърт, при Соми — живот и спасение… размахвайки копия и щитове, те също преминаха към нас.

Сикукуни забеляза това. В извънмерна ярост той напусна мястото си, застана начело на следващия полк и го поведе на щурм. Тогава Ян смъкна от коня един връщащ се от ездата си адютант и се метна на седлото.

— Сега той ще бъде мой! — извика и се понесе вихрено срещу атакуващия полк.

Този беше въоръжен само с копия и боздугани. Копията засвистяха около него. Без да им обръща никакво внимание, той държеше посока право към Сикукуни. Това бе едно героично дело, при което неговият живот бе заложен срещу хиляда и петстотин живота. Имах ли право да напусна определеното ми от Ойс място? Аз не питах, а дадох заповед за настъпление, за да спася поне неговия труп. С щурмова крачка държах очите си отправени само към него. Той достигна Сикукуни и замахна с приклада. Онзи парира удара с боздугана, който му отхвърча от ръката. В следващия миг Ян го бе сграбчил за високия перчем, извъртя рязко коня си и препусна, точно когато ние достигнахме полка и с извъртени рури се врязахме сред

враговете, в бесен галоп, влачейки го след себе си, към командния пункт на Кеес Ойс. Сикукуни беше пленен. Вестта за това в миг се разпространи из цялата зулуска армия, която сега приличаше на стадо без пастир. Един подир друг полковете преминаваха на страната на Соми и полагаха оръжия и още преди настъпването на мрака ние стояхме като победители на бойното поле, попило толкова много кръв. Колониалната политика на една голяма европейска държава отново бе коствала живота на няколко хиляди души.

В късната вечер всички ние, които се бяхме запознали там отвъд, от другата страна на планините, седяхме заедно край лумналия нависоко лагерен огън. Бурът ван хет Рур беше героят на деня. С една-единствена, безогледно дръзка хватка бе отнел на Сикукуни свободата и кралството, но затова пък кървеше от три копийни рани, които му превърза не някой друг, а лично Соми… Че бурите после нанесоха още няколко поражения на англичаните, е известно. Спасената по този начин държава бе наречена Южноафриканска република.

По-късно бурите се изолираха, наистина, учредявайки се като Батаафсх-Африкаансхе Маатсхапи, но в действителност не съумяха дълго да устоят на тайните и явни машинации на англичаните. Порядъчният, енергичен бур ще изчезне от Капланд, както ми предрече Ойс при нашата първа среща…

Който отиде днес в Зеландия и посети семейство Ван Хелмерс в Сторкенбеек, ще види отдясно и отляво на огледалото в дневната стая да висят две скици с молив. И ако попита кого представят тези две глави, ще му бъде отговорено, че това са портретите на Ян и Митие ван Хелмерс, които са се оженили и са така безмерно богати, че дори изпратили веднъж в Сторкенбеек кутийка с шест драгоценни черни капеки диаманта, за да можели да заживеят бедните роднини с този дар при малко по-добри условия. А при по-нататъшното запитване ще узнае, че един минхер от Германия, който бил офисир ван гезондхейд и участвал заедно с Ян в едно величаво сражение срещу кафрите, е рисувачът на тези скици.

Този минхер от Германия продаде по-късно в Капщат подарения му диамант и така се сдоби със средства за по-нататъшни пътешествия. На неговото писалище и до днес стои сред другите редкости една кутийка за енфие, която някога Квимбо носеше в ушната си висулка и на сбогуване му бе връчил с думите:

— Мил добър Германия искат тръгва към дома. Квимбо плачат много голям сълз, защот Квимбо не бива тръгнат с минхер. Ами Квимбо дават тоз кутийк на минхер, та минхер сещат много за беден красив храбър Квимбо!…

---

[1] — Good evening! (англ.) — Добър вечер! (Б. пр.) ↑
[2] рондела — площадка на кръгла предна замъчна кула (Б. пр.) ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.